៙ នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស។

ខុទ្ទកនិកាយេ

ជាតកបាឡិ

(ទុតិយោ ភាគោ)

១៧. ចត្តាលីសនិបាតោ

៥២១. តេសកុណជាតកំ (១)

១. “វេស្សន្តរំ តំ បុច្ឆាមិ, សកុណ ភទ្ទមត្ថុ តេ;
រជ្ជំ ការេតុកាមេន, កឹ សុ កិច្ចំ កតំ វរំ”។

២. “ចិរស្សំ វត មំ តាតោ, កំសោ ពារាណសិគ្គហោ;
បមត្តោ អប្បមត្តំ មំ, បិតា បុត្តំ អចោទយិ។

៣. “បឋមេនេវ វិតថំ, កោធំ ហាសំ និវារយេ;
តតោ កិច្ចានិ ការេយ្យ, តំ វតំ អាហុ ខត្តិយ។

៤. “យំ ត្វំ តាត តបោកម្មំ [តបេ កម្មំ (សី. ស្យា. បី.)], បុព្ពេ កតមសំសយំ;
រត្តោ ទុដ្ឋោ ច យំ កយិរា, ន តំ កយិរា តតោ បុន [បុនំ (បី.)]។

៥. “ខត្តិយស្ស បមត្តស្ស, រដ្ឋស្មឹ រដ្ឋវឌ្ឍន;
សព្ពេ ភោគា វិនស្សន្តិ, រញ្ញោ តំ វុច្ចតេ អឃំ។

៦. “សិរី តាត អលក្ខី ច [សិរី ច តាត លក្ខី ច (ស្យា. បី.)], បុច្ឆិតា ឯតទព្រវុំ;
ឧដ្ឋាន [ឧដ្ឋានេ (ស្យា.)] វីរិយេ បោសេ, រមាហំ អនុសូយកេ។

៧. “ឧសូយកេ ទុហទយេ, បុរិសេ កម្មទុស្សកេ;
កាលកណ្ណី មហារាជ, រមតិ [រមាតិ (ក.)] ចក្កភញ្ជនី។

៨. “សោ ត្វំ សព្ពេសុ សុហទយោ [សោ ត្វំ សព្ពេសំ សុហទយោ (ស្យា. បី.), សោ ត្វំ សព្ពេ សុហទយោ (ក.)],
សព្ពេសំ រក្ខិតោ ភវ;
អលក្ខឹ នុទ មហារាជ, លក្ខ្យា ភវ និវេសនំ។

៩. “ស លក្ខីធិតិសម្បន្នោ, បុរិសោ ហិ មហគ្គតោ;
អមិត្តានំ កាសិបតិ, មូលំ អគ្គញ្ច ឆិន្ទតិ។

១០. “សក្កោបិ ហិ ភូតបតិ, ឧដ្ឋានេ នប្បមជ្ជតិ;
ស កល្យាណេ ធិតឹ កត្វា, ឧដ្ឋានេ កុរុតេ មនោ។

១១. “គន្ធព្ពា បិតរោ ទេវា, សាជីវា [សញ្ជីវា (បី.)] ហោន្តិ តាទិនោ;
ឧដ្ឋាហតោ [ឧដ្ឋហតោ (ស្យា. បី.)] អប្បមជ្ជតោ [មប្បមជ្ជតោ (ក.)], អនុតិដ្ឋន្តិ ទេវតា។

១២. “សោ អប្បមត្តោ អក្កុទ្ធោ [អក្កុដ្ឋោ (បី.)], តាត កិច្ចានិ ការយ;
វាយមស្សុ ច កិច្ចេសុ, នាលសោ វិន្ទតេ សុខំ។

១៣. “តត្ថេវ តេ វត្តបទា, ឯសាវ [ឯសា ច (បី.)] អនុសាសនី;
អលំ មិត្តេ សុខាបេតុំ, អមិត្តានំ ទុខាយ [ទុក្ខាយ (បី.)] ច”។

១៤. “សក្ខិសិ ត្វំ [សក្ខី តុវំ (សី. ស្យា. បី.)] កុណ្ឌលិនិ, មញ្ញសិ ខត្តពន្ធុនិ [ខត្តិយពន្ធុនី (បី.)];
រជ្ជំ ការេតុកាមេន, កឹ សុ កិច្ចំ កតំ វរំ”។

១៥. “ទ្វេវ តាត បទកានិ, យត្ថ [យេសុ (បី.)] សព្ពំ បតិដ្ឋិតំ;
អលទ្ធស្ស ច យោ លាភោ, លទ្ធស្ស ចានុរក្ខណា។

១៦. “អមច្ចេ តាត ជានាហិ, ធីរេ អត្ថស្ស កោវិទេ;
អនក្ខា កិតវេ តាត, អសោណ្ឌេ អវិនាសកេ។

១៧. “យោ ច តំ តាត រក្ខេយ្យ, ធនំ យញ្ចេវ តេ សិយា;
សូតោវ រថំ សង្គណ្ហេ, សោ តេ កិច្ចានិ ការយេ។

១៨. “សុសង្គហិតន្តជនោ, សយំ វិត្តំ អវេក្ខិយ;
និធិញ្ច ឥណទានញ្ច, ន ករេ បរបត្តិយា។

១៩. “សយំ អាយំ វយំ [អាយវយំ (បី.)] ជញ្ញា, សយំ ជញ្ញា កតាកតំ;
និគ្គណ្ហេ និគ្គហារហំ, បគ្គណ្ហេ បគ្គហារហំ។

២០. “សយំ ជានបទំ អត្ថំ, អនុសាស រថេសភ;
មា តេ អធម្មិកា យុត្តា, ធនំ រដ្ឋញ្ច នាសយុំ។

២១. “មា ច វេគេន កិច្ចានិ, ករោសិ [ការេសិ (សី. ស្យា. បី.)] ការយេសិ វា;
វេគសា ហិ កតំ កម្មំ, មន្ទោ បច្ឆានុតប្បតិ។

២២. “មា តេ អធិសរេ មុញ្ច, សុពាឡ្ហមធិកោធិតំ [កោបិតំ (សី. ស្យា.)];
កោធសា ហិ ពហូ ផីតា, កុលា អកុលតំ គតា។

២៣. “មា តាត ឥស្សរោម្ហីតិ, អនត្ថាយ បតារយិ;
ឥត្ថីនំ បុរិសានញ្ច, មា តេ អាសិ ទុខុទ្រយោ។

២៤. “អបេតលោមហំសស្ស, រញ្ញោ កាមានុសារិនោ;
សព្ពេ ភោគា វិនស្សន្តិ, រញ្ញោ តំ វុច្ចតេ អឃំ។

២៥. “តត្ថេវ តេ វត្តបទា, ឯសាវ អនុសាសនី;
ទក្ខស្សុទានិ បុញ្ញករោ, អសោណ្ឌោ អវិនាសកោ;
សីលវាស្សុ [សីលវាស្ស (ដីកា)] មហារាជ, ទុស្សីលោ វិនិបាតិកោ” [វិនិបាតកោ (បី.)]។

២៦. “អបុច្ឆិម្ហ កោសិយគោត្តំ [អបុច្ឆិម្ហា កោសិយគោត្តំ (ស្យា.), អបុច្ឆម្ហាបិ កោសិកំ (បី.)], កុណ្ឌលិនី តថេវ ច;
ត្វំ ទានិ វទេហិ ជម្ពុក [ជម្ពុក ត្វំ ទានិ វទេហិ (ស្យា. បី.)], ពលានំ ពលមុត្តមំ”។

២៧. “ពលំ បញ្ចវិធំ លោកេ, បុរិសស្មឹ មហគ្គតេ;
តត្ថ ពាហុពលំ នាម, ចរិមំ វុច្ចតេ ពលំ។

២៨. “ភោគពលញ្ច ទីឃាវុ, ទុតិយំ វុច្ចតេ ពលំ;
អមច្ចពលញ្ច ទីឃាវុ, តតិយំ វុច្ចតេ ពលំ។

២៩. “អភិជច្ចពលំ ចេវ, តំ ចតុត្ថំ អសំសយំ;
យានិ ចេតានិ សព្ពានិ, អធិគណ្ហាតិ បណ្ឌិតោ។

៣០. “តំ ពលានំ ពលំ សេដ្ឋំ, អគ្គំ បញ្ញាពលំ ពលំ [វរំ (សី.)];
បញ្ញាពលេនុបត្ថទ្ធោ, អត្ថំ វិន្ទតិ បណ្ឌិតោ។

៣១. “អបិ ចេ លភតិ មន្ទោ, ផីតំ ធរណិមុត្តមំ;
អកាមស្ស បសយ្ហំ វា, អញ្ញោ តំ បដិបជ្ជតិ។

៣២. “អភិជាតោបិ ចេ ហោតិ, រជ្ជំ លទ្ធាន ខត្តិយោ;
ទុប្បញ្ញោ ហិ កាសិបតិ, សព្ពេនបិ ន ជីវតិ។

៣៣. “បញ្ញាវ សុតំ វិនិច្ឆិនី [បញ្ញា សុតវិនិច្ឆិនី (ស្យា. បី.)], បញ្ញា កិត្តិ សិលោកវឌ្ឍនី [វទ្ធនី (បី.)];

បញ្ញាសហិតោ នរោ ឥធ, អបិ ទុក្ខេ សុខានិ វិន្ទតិ។

៣៤. “បញ្ញា ខោ អសុស្សូសំ, ន កោចិ អធិគច្ឆតិ;
ពហុស្សុតំ អនាគម្ម, ធម្មដ្ឋំ អវិនិព្ភុជំ។

៣៥. “យោ ច ធម្មវិភង្គញ្ញូ [យោ ធម្មញ្ច វិភាគញ្ញូ (បី.)], កាលុដ្ឋាយី មតន្ទិតោ;
អនុដ្ឋហតិ កាលេន, កម្មផលំ តស្ស ឥជ្ឈតិ [កម្មផលំ តស្សិជ្ឈតិ, ផលំ តស្ស សមិជ្ឈតិ (ក.)]។

៣៦. “អនាយតន [នា’នាយតន (បី.)] សីលស្ស, អនាយតន [នា’នាយតន (បី.)] សេវិនោ;
ន និព្ពិន្ទិយការិស្ស, សម្មទត្ថោ វិបច្ចតិ។

៣៧. “អជ្ឈត្តញ្ច បយុត្តស្ស, តថាយតនសេវិនោ;
អនិព្ពិន្ទិយការិស្ស, សម្មទត្ថោ វិបច្ចតិ។

៣៨. “យោគប្បយោគសង្ខាតំ, សម្ភតស្សានុរក្ខណំ;
តានិ ត្វំ តាត សេវស្សុ, មា អកម្មាយ រន្ធយិ;
អកម្មុនា ហិ ទុម្មេធោ, នឡាគារំវ សីទតិ”។

៣៩. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, មាតាបិតូសុ ខត្តិយ;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

៤០. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, បុត្តទារេសុ ខត្តិយ;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

៤១. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, មិត្តាមច្ចេសុ ខត្តិយ;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

៤២. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, វាហនេសុ ពលេសុ ច;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

៤៣. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, គាមេសុ និគមេសុ ច…បេ.…។
៤៤. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, រដ្ឋេសុ [រដ្ឋេ (បី.)] ជនបទេសុ ច…បេ.…។
៤៥. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, សមណ [សមណេ (ស្យា. ក.)] ព្រាហ្មណេសុ ច…បេ.…។
៤៦. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, មិគបក្ខីសុ ខត្តិយ;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

៤៧. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, ធម្មោ ចិណ្ណោ សុខាវហោ [ធម្មោ សុចិណ្ណោ សុខមាវហតិ (ក.)];
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

៤៨. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, សឥន្ទា [ឥន្ទោ (បី.), សិន្ទា (ក.)] ទេវា សព្រហ្មកា;
សុចិណ្ណេន ទិវំ បត្តា, មា ធម្មំ រាជ បាមទោ [បមាទោ (បី. ក.)]។

៤៩. “តត្ថេវ តេ [វេតេ (បី.)] វត្តបទា, ឯសាវ [ឯសា ច (បី.)] អនុសាសនី;
សប្បញ្ញសេវី កល្យាណី, សមត្តំ សាម [សាមំ (ក.)] តំ វិទូ”តិ។

តេសកុណជាតកំ បឋមំ។

៥២២. សរភង្គជាតកំ (២)

៥០. “អលង្កតា កុណ្ឌលិនោ សុវត្ថា, វេឡុរិយមុត្តាថរុខគ្គពន្ធា [ពទ្ធា (បី.)];
រថេសភា តិដ្ឋថ កេ នុ តុម្ហេ, កថំ វោ ជានន្តិ មនុស្សលោកេ”។

៥១. “អហមដ្ឋកោ ភីមរថោ បនាយំ, កាលិង្គរាជា បន ឧគ្គតោយំ [ឧគ្គតោ អយំ (បី.), ឧគ្គតាយំ (ក.)];
សុសញ្ញតានំ ឥសីនំ [សុសញ្ញតានិសិនំ (បី.)] ទស្សនាយ, ឥធាគតា បុច្ឆិតាយេម្ហ បញ្ហេ”។

៥២. “វេហាយសំ តិដ្ឋសិ [តិដ្ឋតិ (បី.)] អន្តលិក្ខេ, បថទ្ធុនោ បន្នរសេវ ចន្ទោ;
បុច្ឆាមិ តំ យក្ខ មហានុភាវ, កថំ តំ ជានន្តិ មនុស្សលោកេ”។

៥៣. “យមាហុ ទេវេសុ សុជម្បតីតិ, មឃវាតិ តំ អាហុ មនុស្សលោកេ;
ស ទេវរាជា ឥទមជ្ជ បត្តោ, សុសញ្ញតានំ ឥសីនំ ទស្សនាយ”។

៥៤. “ទូរេ សុតា នោ ឥសយោ សមាគតា, មហិទ្ធិកា ឥទ្ធិគុណូបបន្នា;
វន្ទាមិ តេ អយិរេ បសន្នចិត្តោ, យេ ជីវលោកេត្ថ មនុស្សសេដ្ឋា”។

៥៥. គន្ធោ ឥសីនំ ចិរទិក្ខិតានំ [ទក្ខិតានំ (ស្យា. បី.)], កាយា ចុតោ គច្ឆតិ មាលុតេន;
ឥតោ បដិក្កម្ម សហស្សនេត្ត, គន្ធោ ឥសីនំ អសុចិ ទេវរាជ”។

៥៦. “គន្ធោ ឥសីនំ ចិរទិក្ខិតានំ, កាយា ចុតោ គច្ឆតុ មាលុតេន;
វិចិត្របុប្ផំ សុរភឹវ មាលំ, គន្ធញ្ច ឯតំ បាដិកង្ខាម ភន្តេ;
ន ហេត្ថ ទេវា បដិក្កូលសញ្ញិនោ”។

៥៧. “បុរិន្ទទោ ភូតបតី យសស្សី, ទេវានមិន្ទោ សក្កោ [ឥទំ បទំ នត្ថិ (សី. ស្យា. បី. បោត្ថកេសុ)] មឃវា សុជម្បតិ;
ស ទេវរាជា អសុរគណប្បមទ្ទនោ, ឱកាសមាកង្ខតិ បញ្ហ បុច្ឆិតុំ។

៥៨. “កោ នេវិមេសំ ឥធ បណ្ឌិតានំ, បញ្ហេ បុដ្ឋោ និបុណេ ព្យាករិស្សតិ;
តិណ្ណញ្ច រញ្ញំ មនុជាធិបានំ, ទេវានមិន្ទស្ស ច វាសវស្ស”។

៥៩. “អយំ ឥសិ [ឥសី (សី. បី.)] សរភង្គោ តបស្សី [យសស្សី (សី.)], យតោ ជាតោ វិរតោ មេថុនស្មា;
អាចេរបុត្តោ [អាចរិយបុត្តោ (បី. ក.)] សុវិនីតរូបោ, សោ នេសំ បញ្ហានិ វិយាករិស្សតិ”។

៦០. “កោណ្ឌញ្ញ បញ្ហានិ វិយាករោហិ, យាចន្តិ តំ ឥសយោ សាធុរូបា;
កោណ្ឌញ្ញ ឯសោ មនុជេសុ ធម្មោ, យំ វុទ្ធ [វទ្ធ (បី.), ពុទ្ធ (ក.)] មាគច្ឆតិ ឯស ភារោ”។

៦១. “កតាវកាសា បុច្ឆន្តុ ភោន្តោ, យំ កិញ្ចិ បញ្ហំ មនសាភិបត្ថិតំ;
អហញ្ហិ តំ តំ វោ វិយាករិស្សំ, ញត្វា សយំ លោកមិមំ បរញ្ច”។

៦២. “តតោ ច មឃវា សក្កោ, អត្ថទស្សី បុរិន្ទទោ;
អបុច្ឆិ បឋមំ បញ្ហំ, យញ្ចាសិ អភិបត្ថិតំ”។

៦៣. “កឹ សូ វធិត្វា ន កទាចិ សោចតិ, កិស្សប្បហានំ ឥសយោ វណ្ណយន្តិ;
កស្សីធ វុត្តំ ផរុសំ ខមេថ, អក្ខាហិ មេ កោណ្ឌញ្ញ ឯតមត្ថំ”។

៦៤. “កោធំ វធិត្វា ន កទាចិ សោចតិ, មក្ខប្បហានំ ឥសយោ វណ្ណយន្តិ;
សព្ពេសំ វុត្តំ ផរុសំ ខមេថ, ឯតំ ខន្តឹ ឧត្តមមាហុ សន្តោ”។

៦៥. “សក្កា ឧភិន្នំ [ហិ ទ្វិន្នំ (បី.)] វចនំ តិតិក្ខិតុំ, សទិសស្ស វា សេដ្ឋតរស្ស [សេដ្ឋនរស្ស (បី.)] វាបិ;
កថំ នុ ហីនស្ស វចោ ខមេថ, អក្ខាហិ មេ កោណ្ឌញ្ញ ឯតមត្ថំ”។

៦៦. “ភយា ហិ សេដ្ឋស្ស វចោ ខមេថ, សារម្ភហេតូ បន សាទិសស្ស;
យោ ចីធ ហីនស្ស វចោ ខមេថ, ឯតំ ខន្តឹ ឧត្តមមាហុ សន្តោ”។

៦៧. “កថំ វិជញ្ញា ចតុបត្ថរូបំ [ចតុមដ្ឋរូបំ (ស្យា. បី.)], សេដ្ឋំ សរិក្ខំ អថវាបិ ហីនំ;
វិរូបរូបេន ចរន្តិ សន្តោ, តស្មា ហិ សព្ពេសំ វចោ ខមេថ”។

៦៨. “ន ហេតមត្ថំ មហតីបិ សេនា, សរាជិកា យុជ្ឈមានា លភេថ;
យំ ខន្តិមា សប្បុរិសោ លភេថ, ខន្តី ពលស្សូបសមន្តិ វេរា”។

៦៩. “សុភាសិតំ តេ អនុមោទិយាន, អញ្ញំ តំ បុច្ឆាមិ តទិង្ឃ ព្រូហិ;
យថា អហុំ [អហូ (សី. ស្យា. បី.)] ទណ្ឌកី នាឡិកេរោ [នាឡិកីរោ (សី. ស្យា. បី.)], អថជ្ជុនោ កលាពុ ចាបិ រាជា;
តេសំ គតឹ ព្រូហិ សុបាបកម្មិនំ, កត្ថូបបន្នា ឥសិនំ វិហេឋកា”។

៧០. “កិសញ្ហិ [កិសំបិ (បី.)] វច្ឆំ អវកិរិយ ទណ្ឌកី, ឧច្ឆិន្នមូលោ សជនោ សរដ្ឋោ;
កុក្កុឡនាមេ និរយម្ហិ បច្ចតិ, តស្ស ផុលិង្គានិ បតន្តិ កាយេ។

៧១. “យោ សញ្ញតេ បព្ពជិតេ អហេឋយិ [អវញ្ចសិ (បី.)], ធម្មំ ភណន្តេ សមណេ អទូសកេ;
តំ នាឡិកេរំ សុនខា បរត្ថ, សង្គម្ម ខាទន្តិ វិផន្ទមានំ។

៧២. “អថដ្ឋនោ និរយេ សត្តិសូលេ, អវំសិរោ បតិតោ ឧទ្ធំបាទោ [ឧទ្ធបាទោ (ស្យា.), អទ្ធបាទោ (បី.)];
អង្គីរសំ គោតមំ ហេឋយិត្វា, ខន្តី តបស្សី ចិរព្រហ្មចារិំ។

៧៣. “យោ ខណ្ឌសោ បព្ពជិតំ អឆេទយិ, ខន្តី វទន្តំ សមណំ អទូសកំ;
កលាពុវីចិំ ឧបបជ្ជ បច្ចតិ, មហាបតាបំ [មហាភិតាបំ (បី.)] កដុកំ ភយានកំ។

៧៤. “ឯតានិ សុត្វា និរយានិ បណ្ឌិតោ, អញ្ញានិ បាបិដ្ឋតរានិ ចេត្ថ;
ធម្មំ ចរេ សមណព្រាហ្មណេសុ, ឯវង្ករោ សគ្គមុបេតិ ឋានំ”។

៧៥. “សុភាសិតំ តេ អនុមោទិយាន, អញ្ញំ តំ បុច្ឆាមិ តទិង្ឃ ព្រូហិ;
កថំវិធំ សីលវន្តំ វទន្តិ, កថំវិធំ បញ្ញវន្តំ វទន្តិ;
កថំវិធំ សប្បុរិសំ វទន្តិ, កថំវិធំ នោ សិរិ នោ ជហាតិ”។

៧៦. “កាយេន វាចាយ ច យោ’ធ [យោ ច (បី.)] សញ្ញតោ, មនសា ច កិញ្ចិ ន ករោតិ បាបំ;
ន អត្តហេតូ អលិកំ ភណេតិ [ភណាតិ (សី. ស្យា. បី.)], តថាវិធំ សីលវន្តំ វទន្តិ។

៧៧. “គម្ភីរបញ្ហំ មនសាភិចិន្តយំ [មនសា វិចិន្តយំ (សី.)], នាច្ចាហិតំ កម្ម ករោតិ លុទ្ទំ;
កាលាគតំ [កាលាភតំ (បី.)] អត្ថបទំ ន រិញ្ចតិ, តថាវិធំ បញ្ញវន្តំ វទន្តិ។

៧៨. “យោ វេ កតញ្ញូ កតវេទិ ធីរោ, កល្យាណមិត្តោ ទឡ្ហភត្តិ ច ហោតិ;
ទុខិតស្ស សក្កច្ច ករោតិ កិច្ចំ, តថាវិធំ សប្បុរិសំ វទន្តិ។

៧៩. “ឯតេហិ សព្ពេហិ គុណេហុបេតោ, សទ្ធោ មុទូ សំវិភាគី វទញ្ញូ;
សង្គាហកំ សខិលំ សណ្ហវាចំ, តថាវិធំ នោ សិរិ នោ ជហាតិ”។

៨០. “សុភាសិតំ តេ អនុមោទិយាន, អញ្ញំ តំ បុច្ឆាមិ តទិង្ឃ ព្រូហិ;
សីលំ សិរិញ្ចាបិ សតញ្ច ធម្មំ, បញ្ញញ្ច កំ សេដ្ឋតរំ វទន្តិ”។

៨១. “បញ្ញា ហិ សេដ្ឋា កុសលា វទន្តិ, នក្ខត្តរាជារិវ តារកានំ;
សីលំ សិរី ចាបិ សតញ្ច ធម្មោ [ធម្មា (បី.)], អន្វាយិកា បញ្ញវតោ ភវន្តិ”។

៨២. “សុភាសិតំ តេ អនុមោទិយាន, អញ្ញំ តំ បុច្ឆាមិ តទិង្ឃ ព្រូហិ;
កថំករោ កិន្តិករោ កិមាចរំ, កិំ សេវមានោ លភតីធ បញ្ញំ;
បញ្ញាយ ទានិប្បដិបំ [ទានិ បដិបទំ (សី. ស្យា. បី.)] វទេហិ, កថំករោ បញ្ញវា ហោតិ មច្ចោ”។

៨៣. “សេវេថ វុទ្ធេ និបុណេ ពហុស្សុតេ, ឧគ្គាហកោ ច បរិបុច្ឆកោ សិយា;
សុណេយ្យ សក្កច្ច សុភាសិតានិ, ឯវំករោ បញ្ញវា ហោតិ មច្ចោ។

៨៤. “ បញ្ញវា កាមគុណេ អវេក្ខតិ, អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោគតោ ច;
ឯវំ វិបស្សី បជហាតិ ឆន្ទំ, ទុក្ខេសុ កាមេសុ មហព្ភយេសុ។

៨៥. “ស វីតរាគោ បវិនេយ្យ ទោសំ, មេត្តំ [មេត្ត (ស្យា. ក.)] ចិត្តំ ភាវយេ [ភាវេយ្យ (សី. ស្យា. ក.)] អប្បមាណំ;
សព្ពេសុ ភូតេសុ និធាយ ទណ្ឌំ, អនិន្ទិតោ ព្រហ្មមុបេតិ ឋានំ”។

៨៦. “មហត្ថិយំ [មហិទ្ធិយំ (សី. ស្យា. បី.)] អាគមនំ អហោសិ, តវមដ្ឋកា [មដ្ឋក (សី. ស្យា. ក.)] ភីមរថស្ស ចាបិ;
កាលិង្គរាជស្ស ច ឧគ្គតស្ស, សព្ពេស វោ កាមរាគោ បហីនោ”។

៨៧. “ឯវមេតំ បរចិត្តវេទិ, សព្ពេស នោ កាមរាគោ បហីនោ;
ករោហិ ឱកាសមនុគ្គហាយ, យថា គតីំ តេ អភិសម្ភវេម”។

៨៨. “ករោមិ ឱកាសមនុគ្គហាយ, តថា ហិ វោ កាមរាគោ បហីនោ;
ផរាថ កាយំ វិបុលាយ បីតិយា, យថា គតីំ មេ អភិសម្ភវេថ”។

៨៩. “សព្ពំ ករិស្សាម តវានុសាសនិំ, យំ យំ តុវំ វក្ខសិ ភូរិបញ្ញ;
ផរាម កាយំ វិបុលាយ បីតិយា, យថា គតីំ តេ អភិសម្ភវេម”។

៩០. “កកាយ [កកាយំ (សី. បី.)] វច្ឆស្ស កិសស្ស បូជា, គច្ឆន្តុ ភោន្តោ ឥសយោ សាធុរូបា;
ឈានេ រតា ហោថ សទា សមាហិតា, ឯសា រតី បព្ពជិតស្ស សេដ្ឋា”។

៩១. “សុត្វាន គាថា បរមត្ថសំហិតា, សុភាសិតា ឥសិនា បណ្ឌិតេន;
តេ វេទជាតា អនុមោទមានា, បក្កាមុ [បក្កមុ (ក.)] ទេវា ទេវបុរំ យសស្សិនោ។

៩២. “គាថា ឥមា អត្ថវតី សុព្យញ្ជនា, សុភាសិតា ឥសិនា បណ្ឌិតេន;
យោ កោចិមា អដ្ឋិកត្វា [អដ្ឋី កត្វា (ក.)] សុណេយ្យ, លភេថ បុព្ពាបរិយំ វិសេសំ;
លទ្ធាន បុព្ពាបរិយំ វិសេសំ, អទស្សនំ មច្ចុរាជស្ស គច្ឆេ”។

៩៣. “សាលិស្សរោ សារិបុត្តោ, មេណ្ឌិស្សរោ ច កស្សបោ;
បព្ពតោ អនុរុទ្ធោ ច, កច្ចាយនោ ច ទេវលោ [ទេវិលោ (ស្យា. ក.)]។

៩៤. “អនុសិស្សោ ច អានន្ទោ, កិសវច្ឆោ ច កោលិតោ;
នារទោ ឧទាយី ថេរោ [នារទោ បុណ្ណោ មន្តានីបុត្តោ (សី.)], បរិសា ពុទ្ធបរិសា;
សរភង្គោ លោកនាថោ, ឯវំ ធារេថ ជាតក”ន្តិ។

សរភង្គជាតកំ ទុតិយំ។

៥២៣. អលម្ពុសាជាតកំ (៣)

៩៥. “អថ ព្រវិ ព្រហា ឥន្ទោ, វត្រភូ ជយតំ បិតា;
ទេវកញ្ញំ បរាភេត្វា, សុធម្មាយំ អលម្ពុសំ។

៩៦. “មិស្សេ ទេវា តំ យាចន្តិ, តាវតិំសា សឥន្ទកា;
ឥសិប្បលោភនេ [ឥសិបលោភិកេ (សី. ស្យា.), ឥសី បលោភិកេ (បី.)] គច្ឆ, ឥសិសិង្គំ អលម្ពុសេ។

៩៧. “បុរាយំ អម្ហេ អច្ចេតិ [នាច្ចេតិ (ស្យា. ក.)], វត្តវា [វតវា (សី. ស្យា. បី.)] ព្រហ្មចរិយវា;
និព្ពានាភិរតោ វុទ្ធោ [វទ្ធោ (បី.), ពុទ្ធោ (ស្យា. ក.)], តស្ស មគ្គានិ អាវរ”។

៩៨. “ទេវរាជ កិមេវ ត្វំ, មមេវ តុវំ សិក្ខសិ;
ឥសិប្បលោភនេ [ឥសិបលោភិកេ (សី. ស្យា.), ឥសី បលោភិកេ (បី.)] គច្ឆ, សន្តិ អញ្ញាបិ អច្ឆរា។

៩៩. “មាទិសិយោ បវរា ចេវ, អសោកេ នន្ទនេ វនេ;
តាសម្បិ ហោតុ បរិយាយោ, តាបិ យន្តុ បលោភនា” [បលោភិកា (ស្យា. បី.)]។

១០០. “អទ្ធា ហិ សច្ចំ ភណសិ, សន្តិ អញ្ញាបិ អច្ឆរា;
តាទិសិយោ បវរា ចេវ, អសោកេ នន្ទនេ វនេ។

១០១. “ន តា ឯវំ បជានន្តិ, បារិចរិយំ បុមំ គតា;
យាទិសំ ត្វំ បជានាសិ, នារិ សព្ពង្គសោភនេ។

១០២. “ត្វមេវ គច្ឆ កល្យាណិ, ឥត្ថីនំ បវរា ចសិ;
តវេវ វណ្ណរូបេន, សវសមានយិស្សសិ” [វសមានាបយិស្សសិ (ស្យា.), វសមានាមយិស្សសិ (បី.), តំ វសមានយិស្សសិ (ក.)]។

១០៣. “ន វាហំ ន គមិស្សាមិ, ទេវរាជេន បេសិតា;
វិភេមិ ចេតំ អាសាទុំ, ឧគ្គតេជោ ហិ ព្រាហ្មណោ។

១០៤. “អនេកេ និរយំ បត្តា, ឥសិមាសាទិយា ជនា;
អាបន្នា មោហសំសារំ, តស្មា លោមានិ ហំសយេ”។

១០៥. “ឥទំ វត្វាន បក្កាមិ, អច្ឆរា កាមវណ្ណិនី;
មិស្សា មិស្សិតុ [មិស្សេតុ (សី. ស្យា. បី.)] មិច្ឆន្តី, ឥសិសិង្គំ អលម្ពុសា។

១០៦. “សា ច តំ វនមោគយ្ហ, ឥសិសិង្គេន រក្ខិតំ;
ពិម្ពជាលកសញ្ឆន្នំ , សមន្តា អឌ្ឍយោជនំ។

១០៧. ‘‘បាតោវ បាតរាសម្ហិ, ឧទណ្ហសមយំ [ឧទយសមយំ (ស្យា.), ឧទន្តសមយំ (ក.)] បតិ;
អគ្គិដ្ឋំ បរិមជ្ជន្តំ, ឥសិសិង្គំ ឧបាគមិ’’។

១០៨. ‘‘កា នុ វិជ្ជុរិវាភាសិ, ឱសធី វិយ តារកា;
វិចិត្តហត្ថាភរណា [វិចិត្តវត្ថាភរណា (សី.)], អាមុត្តមណិកុណ្ឌលា [អាមុក្កមណិកុណ្ឌលា (?)]។

១០៩. ‘‘អាទិច្ចវណ្ណសង្កាសា, ហេមចន្ទនគន្ធិនី;
សញ្ញតូរូ មហាមាយា, កុមារី ចារុទស្សនា។

១១០. ‘‘វិលគ្គា [វិលាកា (សី. ស្យា. បី.)] មុទុកា សុទ្ធា, បាទា តេ សុប្បតិដ្ឋិតា;
គមនា កាមនីយា [គមនា កមនីយា (សី. បី.)] តេ, ហរន្តិយេវ មេ មនោ។

១១១. ‘‘អនុបុព្ពាវ តេ ឱរូ, នាគនាសសមូបមា;
វិមដ្ឋា តុយ្ហំ សុស្សោណី, អក្ខស្ស ផលកំ យថា។

១១២. ‘‘ឧប្បលស្សេវ កិញ្ជក្ខា, នាភិ តេ សាធុ សណ្ឋិតា;
បូរា កណ្ហញ្ជនស្សេវ, ទូរតោ បដិទិស្សតិ។

១១៣. ‘‘ទុវិធា ជាតា ឧរជា, អវណ្ដា សាធុ បច្ចុទា;
បយោធរា អបតិតា [អប្បតីតា (សី. ស្យា. បី.)], អឌ្ឍលាពុសមា ថនា។

១១៤. ‘‘ទីឃា កម្ពុតលាភាសា, គីវា ឯណេយ្យកា យថា;
បណ្ឌរាវរណា វគ្គុ, ចតុត្ថមនសន្និភា។

១១៥. ‘‘ឧទ្ធគ្គា ច អធគ្គា ច, ទុមគ្គបរិមជ្ជិតា;
ទុវិជា នេលសម្ភូតា, ទន្តា តវ សុទស្សនា។

១១៦. ‘‘អបណ្ឌរា លោហិតន្តា, ជិញ្ជូក [ជិញ្ជុក (សី. ស្យា. បី.)] ផលសន្និភា;
អាយតា ច វិសាលា ច, នេត្តា តវ សុទស្សនា។

១១៧. ‘‘នាតិទីឃា សុសម្មដ្ឋា, កនកព្យា [កនកគ្គា (បី.)] សមោចិតា;
ឧត្តមង្គរុហា តុយ្ហំ, កេសា ចន្ទនគន្ធិកា។

១១៨. ‘‘យាវតា កសិគោរក្ខា, វាណិជានំ [វណិជានំ (បី.)] ច យា គតិ;
ឥសីនញ្ច បរក្កន្តំ, សញ្ញតានំ តបស្សិនំ។

១១៩. ‘‘ន តេ សមសមំ បស្សេ, អស្មិំ បថវិ [បុថុវិ (បី.)] មណ្ឌលេ;
កោ វា ត្វំ កស្ស វា បុត្តោ, កថំ ជានេមុ តំ មយំ’’។

១២០. ‘‘ន បញ្ហកាលោ ភទ្ទន្តេ, កស្សបេវំ គតេ សតិ;
ឯហិ សម្ម រមិស្សាម, ឧភោ អស្មាកមស្សមេ;
ឯហិ តំ ឧបគូហិស្សំ [ឧបគុយ្ហិស្សំ (ស្យា.)], រតីនំ កុសលោ ភវ’’។

១២១. ‘‘ឥទំ វត្វាន បក្កាមិ, អច្ឆរា កាមវណ្ណិនី;
មិស្សា មិស្សិតុមិច្ឆន្តី, ឥសិសិង្គំ អលម្ពុសា’’។

១២២. ‘‘សោ ច វេគេន និក្ខម្ម, ឆេត្វា ទន្ធបរក្កមំ [ទន្ធបទក្កមំ (ក.)];
តមុត្តមាសុ វេណីសុ, អជ្ឈប្បត្តោ [អជ្ឈាបត្តោ (បី.)] បរាមសិ;

១២៣. ‘‘តមុទាវត្ត កល្យាណី, បលិស្សជិ សុសោភនា [សុសោភណី (ស្យា. ក.)];
ចវិតម្ហិ [ចវិ តម្ហា (ស្យា. ក.)] ព្រហ្មចរិយា, យថា តំ អថ តោសិតា។

១២៤. ‘‘មនសា អគមា ឥន្ទំ, វសន្តំ នន្ទនេ វនេ;
តស្សា សង្កប្បមញ្ញាយ, មឃវា ទេវកុញ្ជរោ។

១២៥. ‘‘បល្លង្កំ បហិណី ខិប្បំ, សោវណ្ណំ សោបវាហនំ;
សឧត្តរច្ឆទបញ្ញាសំ, សហស្សបដិយត្ថតំ [បដិកត្ថតំ (សី.)]។

១២៦“តមេនំ តត្ថ ធារេសិ, ឧរេ កត្វាន សោភនា;
យថា ឯកមុហុត្តំវ, តីណិ វស្សានិ ធារយិ។

១២៧“វិមទោ តីហិ វស្សេហិ, បពុជ្ឈិត្វាន ព្រាហ្មណោ;
អទ្ទសាសិ ហរិត [ហរី (បី.)] រុក្ខេ, សមន្តា អគ្គិយាយនំ។

១២៨“នវបត្តវនំ ផុល្លំ, កោកិលគ្គណឃោសិតំ;
សមន្តា បវិលោកេត្វា, រុទំ អស្សូនិ វត្តយិ។

១២៩“ន ជុហេ ន ជបេ [ជប្បេ (ក.)] មន្តេ, អគ្គិហុត្តំ បហាបិតំ;
កោ នុ មេ បារិចរិយាយ, បុព្ពេ ចិត្តំ បលោភយិ។

១៣០“អរញ្ញេ មេ វិហរតោ, យោ មេ តេជា ហ សម្ភុតំ [សម្ភតំ (បី.)];
នានារត្នបរិបូរំ, នាវំវ គណ្ហិ អណ្ណវេ”។

១៣១“អហំ តេ បារិចរិយាយ, ទេវរាជេន បេសិតា;
អវធិ [អវធី (ស្យា. បី. ក.)] ចិត្តំ ចិត្តេន, បមាទោ [បមាទា (ស្យា. បី.)] ត្វំ ន ពុជ្ឈសិ”។

១៣២“ឥមានិ កិរ មំ តាតោ, កស្សបោ អនុសាសតិ;
កមលាសទិសិត្ថិយោ [សរិសិត្ថិយោ (ស្យា. បី.)], តាយោ ពុជ្ឈេសិ មាណវ។

១៣៣“ឧរេ គណ្ឌាយោ ពុជ្ឈេសិ, តាយោ ពុជ្ឈេសិ មាណវ;
ឥច្ចានុសាសិ មំ តាតោ, យថា មំ អនុកម្បកោ។

១៣៤“តស្សាហំ វចនំ នាកំ, បិតុ វុទ្ធស្ស សាសនំ;
អរញ្ញេ និម្មនុស្សម្ហិ, ស្វជ្ជ ឈាយាមិ [ស្វាជ្ជជ្ឈាយាមិ (សី. បី.)] ឯកកោ។

១៣៥“សោហំ តថា ករិស្សាមិ, ធិរត្ថុ ជីវិតេន មេ;
បុន វា តាទិសោ ហេស្សំ, មរណំ មេ ភវិស្សតិ”។

១៣៦“តស្ស តេជំ [តេជញ្ច (សី. បី.)] វីរិយញ្ច, ធិតី [ធិតិញ្ច (បី.)] ញត្វា អវដ្ឋិតំ [សុវឌ្ឍិតំ (សី.)];
សិរសា អគ្គហី បាទេ, ឥសិសិង្គំ អលម្ពុសា។

១៣៧“មា មេ កុជ្ឈ [កុជ្ឈិ (បី.)] មហាវីរ, មា មេ កុជ្ឈ [កុជ្ឈិ (បី.)] មហាឥសេ;
មហា អត្ថោ មយា ចិណ្ណោ, តិទសានំ យសស្សិនំ;
តយា សំកម្បិតំ អាសិ, សព្ពំ ទេវបុរំ តទា”។

១៣៨“តាវតិំសា ច យេ ទេវា, តិទសានញ្ច វាសវោ;
ត្វញ្ច ភទ្ទេ សុខី ហោហិ, គច្ឆ កញ្ញេ យថាសុខំ”។

១៣៩“តស្ស បាទេ គហេត្វាន, កត្វា ច នំ បទក្ខិណំ;
អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វាន, តម្ហា ឋានា អបក្កមិ។

១៤០“យោ ច តស្សាសិ បល្លង្កោ, សោវណ្ណោ សោបវាហនោ;
សឧត្តរច្ឆទបញ្ញាសោ, សហស្សបដិយត្ថតោ;
តមេវ បល្លង្កមារុយ្ហ, អគា ទេវាន សន្តិកេ។

១៤១“តមោក្កមិវ អាយន្តិំ, ជលន្តិំ វិជ្ជុតំ យថា;
បតីតោ សុមនោ វិត្តោ, ទេវិន្ទោ អទទា វរំ”។

១៤២“វរញ្ចេ មេ អទោ សក្ក, សព្ពភូតានមិស្សរ;
និសិប្បលោភិកា [ន ឥសិបលោភិកា (ស្យា.), ន ឥសិបលោភិយំ (បី.)] គច្ឆេ, ឯតំ សក្ក វរំ វរេ”តិ។

អលម្ពុសាជាតកំ តតិយំ។

៥២៤. សង្ខបាលជាតកំ (៤)

១៤៣“អរិយាវកាសោសិ បសន្ននេត្តោ, មញ្ញេ ភវំ បព្ពជិតោ កុលម្ហា;
កថំ នុ វិត្តានិ បហាយ ភោគេ, បព្ពជិ និក្ខម្ម ឃរា សបញ្ញ” [សបញ្ញោ (ស្យា.), សបញ្ញា (បី.)]។

១៤៤.‘‘សយំ វិមានំ នរទេវ ទិស្វា, មហានុភាវស្ស មហោរគស្ស;
ទិស្វាន បុញ្ញាន មហាវិបាកំ, សទ្ធាយហំ បព្ពជិតោម្හិ រាជ’’។

១៤៥.‘‘ន កាមកាមា ន ភយា ន ទោសា, វាចំ មុសា បព្ពជិតា ភណន្តិ;
អក្ខាហិ មេ បុច្ឆិតោ ឯតមត្ថំ, សុត្វាន មេ ជាយិហិតិប្បសាទោ’’។

១៤៦.‘‘វាណិជ្ជ [វណិជ្ជ (បី.)] រដ្ឋាធិប គច្ឆមានោ, បថេ អទ្ទសាសិម្ហិ ភោជបុត្តេ [មិលាចបុត្តេ (សី. បី.)];
បវឌ្ឍកាយំ ឧរគំ មហន្តំ, អាទាយ គច្ឆន្តេ បមោទមានេ’’។

១៤៧.‘‘សោហំ សមាគម្ម ជនិន្ទ តេហិ, បហដ្ឋលោមោ អវចម្ហិ ភីតោ;
កុហឹ អយំ នីយតិ [និយ្យតិ (ក.)] ភីមកាយោ, នាគេន កឹ កាហថ ភោជបុត្តា។

១៤៨.‘‘នាគោ អយំ នីយតិ ភោជនត្ថា [ភោជនត្ថំ (សី. ស្យា. បី.)], បវឌ្ឍកាយោ ឧរគោ មហន្តោ;
សាទុញ្ច ថូលញ្ច មុទុញ្ច មំសំ, ន ត្វំ រសញ្ញាសិ វិទេហបុត្ត។

១៤៩.‘‘ឥតោ មយំ គន្ត្វា សកំ និកេតំ [និកេតនំ (បី.)], អាទាយ សត្ថានិ វិកោបយិត្វា;
មំសានិ ភោក្ខាម [ភក្ខាម (ស្យា.)] បមោទមានា, មយញ្ហិ វេ សត្តវោ បន្នគានំ។

១៥០.‘‘សចេ អយំ នីយតិ ភោជនត្ថា, បវឌ្ឍកាយោ ឧរគោ មហន្តោ;
ទទាមិ វោ ពលិពទ្ទានិ [ពលិវទ្ទានិ (បី.)] សោឡស, នាគំ ឥមំ មុញ្ចថ ពន្ធនស្មា។

១៥១.‘‘អទ្ធា ហិ នោ ភក្ខោ អយំ មនាបោ, ពហូ ច នោ ឧរគា ភុត្តបុព្ពា [ពហុំ ច នោ ឧរគោ ភុត្តបុព្ពោ (ក.)];
ករោម តេ តំ វចនំ អឡារ [អាឡារ (ក.) ឯវមុបរិបិ], មិត្តញ្ច នោ ហោហិ វិទេហបុត្ត។

១៥២.‘‘តទស្សុ តេ ពន្ធនា មោចយឹសុ, យំ នត្ថុតោ បដិមោក្កស្ស បាសេ;
មុត្តោ ច សោ ពន្ធនា នាគរាជា, បក្កាមិ បាចីនមុខោ មុហុត្តំ។

១៥៣.‘‘គន្ត្វាន បាចីនមុខោ មុហុត្តំ, បុណ្ណេហិ នេត្តេហិ បលោកយី មំ;
តទាស្សហំ បិដ្ឋិតោ អន្វគច្ឆឹ, ទសង្គុលឹ អញ្ជលឹ បគ្គហេត្វា។

១៥៤.‘‘គច្ឆេវ ខោ ត្វំ តរមានរូបោ, មា តំ អមិត្តា បុនរគ្គហេសុំ;
ទុក្ខោ ហិ លុទ្ទេហិ បុនា សមាគមោ, អទស្សនំ ភោជបុត្តាន គច្ឆ។

១៥៥.‘‘អគមាសិ សោ រហទំ វិប្បសន្នំ, នីលោភាសំ រមណីយំ សុតិត្ថំ;
សមោតតំ [សមោនតំ (ស្យា. ក.)] ជម្ពុហិ វេតសាហិ, បាវេក្ខិ និត្តិណ្ណភយោ បតីតោ។

១៥៦.‘‘សោ តំ បវិស្ស ន ចិរស្ស នាគោ, ទិព្ពេន មេ បាតុរហុំ ជនិន្ទ;
ឧបដ្ឋហី មំ បិតរំវ បុត្តោ, ហទយង្គមំ កណ្ណសុខំ ភណន្តោ។

១៥៧.‘‘ត្វំ មេសិ មាតា ច បិតា [បិតា ច (បី.)] អឡារ, អព្ភន្តរោ បាណទទោ សហាយោ;
សកញ្ច ឥទ្ធឹ បដិលាភកោស្មិ [បដិលាភិតោស្មិ (បី.)], អឡារ បស្ស មេ និវេសនានិ;
បហូតភក្ខំ ពហុអន្នបានំ, មសក្កសារំ វិយ វាសវស្ស’’។

១៥៨.‘‘តំ ភូមិភាគេហិ ឧបេតរូបំ, អសក្ខរា ចេវ មុទូ សុភា ច;
នីចត្តិណា [នីចា តិណា (ស្យា. បី.)] អប្បរជា ច ភូមិ, បាសាទិកា យត្ថ ជហន្តិ សោកំ។

១៥៩.‘‘អនាវកុលា វេឡុរិយូបនីលា, ចតុទ្ទិសំ អម្ពវនំ សុរម្មំ;
បក្កា ច បេសី ច ផលា សុផុល្លា, និច្ចោតុកា ធារយន្តី ផលានិ។

១៦០.‘‘តេសំ វនានំ នរទេវ មជ្ឈេ, និវេសនំ ភស្សរសន្និកាសំ;
រជតគ្គឡំ សោវណ្ណមយំ ឧឡារំ, ឱភាសតី វិជ្ជុរិវន្តលិក្ខេ។

១៦១.‘‘មណីមយា សោណ្ណមយា [សោវណ្ណមយា (សី. ស្យា. បី.)] ឧឡារា, អនេកចិត្តា សតតំ សុនិម្មិតា;
បរិបូរា កញ្ញាហិ អលង្កតាភិ, សុវណ្ណកាយូរធរាហិ រាជ។

១៦២.‘‘សោ សង្ខបាលោ តរមានរូបោ, បាសាទមារុយ្ហ អនោមវណ្ណោ;

សហស្សថម្ភំ អតុលានុភាវំ, យត្ថស្ស ភរិយា មហេសី អហោសិ។

១៦៣. “ឯកា ច នារី តរមានរូបា, អាទាយ វេឡុរិយមយំ មហគ្ឃំ;
សុភំ មណឹ ជាតិមន្តូបបន្នំ, អចោទិតា អាសនមព្ភិហាសិ។

១៦៤. “តតោ មំ ឧរគោ ហត្ថេ គហេត្វា, និសីទយី បាមុខអាសនស្មឹ;
ឥទមាសនំ អត្រ ភវំ និសីទតុ, ភវញ្ហិ មេ អញ្ញតរោ គរូនំ។

១៦៥. “អញ្ញា ច នារី តរមានរូបា, អាទាយ វារិំ ឧបសង្កមិត្វា;
បាទានិ បក្ខាលយី មេ ជនិន្ទ, ភរិយាវ [ភរិយា ច (បី.)] ភត្តុ បតិនោ បិយស្ស។

១៦៦. “អបរា ច នារី តរមានរូបា, បគ្គយ្ហ សោវណ្ណមយាយ [សោវណ្ណមយា (បី.)] បាតិយា;
អនេកសូបំ វិវិធំ វិយញ្ជនំ, ឧបនាមយី ភត្ត មនុញ្ញរូបំ។

១៦៧. “តុរិយេហិ [តូរិយេហិ (ក.)] មំ ភារត ភុត្តវន្តំ, ឧបដ្ឋហុំ ភត្តុ មនោ វិទិត្វា;
តតុត្តរិំ [តទុត្តរិំ (ក.)] មំ និបតី មហន្តំ, ទិព្ពេហិ កាមេហិ អនប្បកេហិ។

១៦៨. “ភរិយា មមេតា តិសតា អឡារ, សព្ពត្តមជ្ឈា បទុមុត្តរាភា;
អឡារ ឯតាស្សុ តេ កាមការា, ទទាមិ តេ តា បរិចារយស្សុ។

១៦៩. “សំវច្ឆរំ ទិព្ពរសានុភុត្វា, តទាស្សុហំ [តទស្សហំ (បី.)] ឧត្តរិមជ្ឈភាសឹ [ឧត្តរិ បច្ចភាសឹ (សី. ស្យា.), ឧត្តរិំ បច្ចភាសឹ (បី.)];
នាគស្សិទំ កិន្តិ កថញ្ច លទ្ធំ, កថជ្ឈគមាសិ វិមានសេដ្ឋំ”។

១៧០. “អធិច្ច លទ្ធំ បរិណាមជំ តេ, សយំកតំ ឧទាហុ ទេវេហិ ទិន្នំ;
បុច្ឆាមិ តំ [តេ (បី.)] នាគរាជេតមត្ថំ, កថជ្ឈគមាសិ វិមានសេដ្ឋំ”។

១៧១. “នាធិច្ច លទ្ធំ ន បរិណាមជំ មេ, ន សយំកតំ នាបិ ទេវេហិ ទិន្នំ;
សកេហិ កម្មេហិ អបាបកេហិ, បុញ្ញេហិ មេ លទ្ធមិទំ វិមានំ”។

១៧២. “កឹ តេ វតំ កឹ បន ព្រហ្មចរិយំ, កិស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ;
អក្ខាហិ មេ នាគរាជេតមត្ថំ, កថំ នុ តេ លទ្ធមិទំ វិមានំ”។

១៧៣. “រាជា អហោសឹ មគធានមិស្សរោ, ទុយ្យោធនោ នាម មហានុភាវោ;
សោ ឥត្តរំ ជីវិតំ សំវិទិត្វា, អសស្សតំ វិបរិណាមធម្មំ។

១៧៤. “អន្នញ្ច បានញ្ច បសន្នចិត្តោ, សក្កច្ច ទានំ វិបុលំ អទាសឹ [អទាសិ (បី.)];
ឱបានភូតំ មេ ឃរំ តទាសិ, សន្តប្បិតា សមណព្រាហ្មណា ច។

១៧៥. [អយំ គាថា បី. បោត្ថកេ នត្ថិ] “មាលញ្ច គន្ធញ្ច វិលេបនញ្ច, បទីបិយំ [បទីបយំ (ស្យា. ក.)] យានមុបស្សយញ្ច;
អច្ឆាទនំ សេយ្យមថន្នបានំ, សក្កច្ច ទានានិ អទម្ហ តត្ថ [អយំ គាថា បី. បោត្ថកេ នត្ថិ]។

១៧៦. “តំ មេ វតំ តំ បន ព្រហ្មចរិយំ, តស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ;
តេនេវ មេ លទ្ធមិទំ វិមានំ, បហូតភក្ខំ ពហុអន្នបានំ”;
“នច្ចេហិ គីតេហិ ចុបេតរូបំ, ចិរដ្ឋិតិកំ ន ច សស្សតាយំ។

១៧៧. “អប្បានុភាវា តំ មហានុភាវំ, តេជស្សិនំ ហន្តិ អតេជវន្តោ;
កិមេវ ទាឋាវុធ កឹ បដិច្ច, ហត្ថត្ត [ហត្ថត្ថ (សី. ស្យា. បី.)] មាគច្ឆិ វនិព្ពកានំ [វណិព្ពកានំ (សី.)]។

១៧៨. “ភយំ នុ តេ អន្វគតំ មហន្តំ, តេជោ នុ តេ នាន្វគំ ទន្តមូលំ;
កិមេវ ទាឋាវុធ កឹ បដិច្ច, កិលេសមាបជ្ជិ វនិព្ពកានំ”។

១៧៩. “ន មេ ភយំ អន្វគតំ មហន្តំ, តេជោ ន សក្កា មម តេហិ ហន្តុំ [តេភិហន្តុំ (ស្យា. ក.)];
សតញ្ច ធម្មានិ សុកិត្តិតានិ, សមុទ្ទវេលាវ ទុរច្ចយានិ។

១៨០. “ចាតុទ្ទសឹ បញ្ចទសឹ អឡារ, ឧបោសថំ និច្ចមុបាវសាមិ;

អថាគមុំ សោឡស ភោជបុត្តា, រជ្ជំ គហេត្វាន ទទ្ទឡ្ហ បាសំ។

១៨១. “ភេត្វាន នាសំ អតិកស្ស [អន្តកស្ស (ក.)] រជ្ជុំ, នយឹសុ មំ សម្បរិគយ្ហ លុទ្ទា;
ឯតាទិសំ ទុក្ខមហំ តិតិក្ខំ [តិតិក្ខី (បី.)], ឧបោសថំ អប្បជិកោបយន្តោ”។

១៨២. “ឯកាយនេ តំ បថេ អទ្ទសំសុ, ពលេន វណ្ណេន ចុបេតរូបំ;
សិរិយា បញ្ញាយ ច ភាវិតោសិ, កឹ បត្ថយំ [កិមត្ថិយំ (សី. ស្យា. បី.)] នាគ តបោ ករោសិ។

១៨៣. “ន បុត្តហេតូ ន ធនស្ស ហេតុ, ន អាយុនោ ចាបិ អឡារ ហេតុ;
មនុស្សយោនឹ អភិបត្ថយានោ, តស្មា បរក្កម្ម តបោ ករោមិ”។

១៨៤. “ត្វំ លោហិតក្ខោ វិហតន្តរំសោ, អលង្កតោ កប្បិតកេសមស្សុ;
សុរោសិតោ លោហិតចន្ទនេន, គន្ធព្ពរាជាវ ទិសា បភាសសិ [បភាសិ (ក.)]។

១៨៥. “ទេវិទ្ធិបត្តោសិ មហានុភាវោ, សព្ពេហិ កាមេហិ សមង្គិភូតោ;
បុច្ឆាមិ តំ នាគរាជេតមត្ថំ, សេយ្យោ ឥតោ កេន មនុស្សលោកោ”។

១៨៦. “អឡារ នាញ្ញត្រ មនុស្សលោកា, សុទ្ធី វ សំវិជ្ជតិ សំយមោ វា;
អហញ្ច លទ្ធាន មនុស្សយោនឹ, កាហាមិ ជាតិមរណស្ស អន្តំ”។

១៨៧. “សំវច្ឆរោ មេ វសតោ [វុសិតោ (បី.)] តវន្តិកេ, អន្នេន បានេន ឧបដ្ឋិតោស្មិ;
អាមន្តយិត្វាន បលេមិ នាគ, ចិរប្បវុដ្ឋោស្មិ [ចិរប្បវុត្ថោ អស្មិ (បី.)] អហំ ជនិន្ទ”។

១៨៨. “បុត្តា ច ទារា អនុជីវិនោ ច [ច’នុជីវិនោ (ស្យា. បី.)], និច្ចានុសិដ្ឋា ឧបតិដ្ឋតេ តំ;
កច្ចិន្នុ តំ នាភិសបិត្ថ [នាភិសំសិត្ថ (ស្យា. បី.)] កោចិ, បិយញ្ហិ មេ ទស្សនំ តុយ្ហំ [តុយ្ហ (បី.)] អឡារ”។

១៨៩. “យថាបិ មាតូ ច បិតូ អគារេ, បុត្តោ បិយោ បដិវិហិតោ វសេយ្យ [សេយ្យោ (បី.)];
តតោបិ មយ្ហំ ឥធមេវ សេយ្យោ, ចិត្តញ្ហិ តេ នាគ មយី បសន្នំ”។

១៩០. “មណី មមំ វិជ្ជតិ លោហិតង្កោ [លោហិតង្គោ (ក.)], ធនាហរោ មណិរតនំ ឧឡារំ;
អាទាយ ត្វំ [តំ (បី.)] គច្ឆ សកំ និកេតំ, លទ្ធា ធនំ តំ មណិមោស្សជស្សុ”។

១៩១. “ទិដ្ឋា មយា មានុសកាបិ កាមា, អសស្សតា វិបរិណាមធម្មា;
អាទីនវំ កាមគុណេសុ ទិស្វា, សទ្ធាយហំ បព្ពជិតោម្ហិ រាជ។

១៩២. “ទុមប្ផលានីវ បតន្តិ មាណវា, ទហរា ច វុទ្ធា ច សរីរភេទា;
ឯតម្បិ ទិស្វា បព្ពជិតោម្ហិ រាជ, អបណ្ណកំ សាមញ្ញមេវ សេយ្យោ”។

១៩៣. “អទ្ធា ហវេ សេវិតព្ពា សបញ្ញា, ពហុស្សុតា យេ ពហុឋានចិន្តិនោ;
នាគញ្ច សុត្វាន តវញ្ចឡារ, កាហាមិ បុញ្ញានិ អនប្បកានិ”។

១៩៤. “អទ្ធា ហវេ សេវិតព្ពា សបញ្ញា, ពហុស្សុតា យេ ពហុឋានចិន្តិនោ;
នាគញ្ច សុត្វាន មមញ្ច រាជ, ករោហិ បុញ្ញានិ អនប្បកានី”តិ។

សង្ខបាលជាតកំ ចតុត្ថំ។

៥២៥. ចូឡសុតសោមជាតកំ (៥)

១៩៥. “អាមន្តយាមិ និគមំ, មិត្តាមច្ចេ បរិស្សជេ [បារិសជ្ជេ (សី. ស្យា.)];
សិរស្មិំ បលិតំ ជាតំ, បព្ពជ្ជំ ទានិ រោចហំ”។

១៩៦. “អភុម្មេ កថំ នុ ភណសិ, សល្លំ មេ ទេវ ឧរសិ កប្បេសិ [កម្បេសិ (បី.)];
សត្តសតា តេ ភរិយា, កថំ នុ តេ តា ភវិស្សន្តិ”។

១៩៧. “បញ្ញាយិហិន្តិ ឯតា, ទហរា អញ្ញម្បិ តា គមិស្សន្តិ;
សគ្គញ្ចស្ស បត្ថយានោ, តេន អហំ បព្ពជិស្សាមិ”។

១៩៨. “ទុល្លទ្ធំ មេ អាសិ សុតសោម, យស្ស តេ ហោមហំ មាតា;
យំ មេ វិលបន្តិយា, អនបេក្ខោ បព្ពជសិ ទេវ។

១៩៩. “ទុល្លទ្ធំ មេ អាសិ សុតសោម, យំ តំ អហំ វិជាយិស្សំ;
យំ មេ វិលបន្តិយា, អនបេក្ខោ បព្ពជសិ ទេវ”។

២០០. “កោ នាមេសោ ធម្មោ, សុតសោម កា ច នាម បព្ពជ្ជា;
យំ នោ អម្ហេ ជិណ្ណេ, អនបេក្ខោ បព្ពជសិ ទេវ។

២០១. “បុត្តាបិ តុយ្ហំ ពហវោ, ទហរា អប្បត្តយោព្ពនា;
មញ្ជូ តេបិ [តេ (សី. បី.)] តំ អបស្សន្តា, មញ្ញេ ទុក្ខំ និគច្ឆន្តិ”។

២០២. “បុត្តេហិ ច មេ ឯតេហិ, ទហរេហិ អប្បត្តយោព្ពនេហិ;
មញ្ជូហិ សព្ពេហិបិ តុម្ហេហិ, ចិរម្បិ ឋត្វា វិនាសភាវោ” [វិនាភាវោ (សី. ស្យា. បី.)]។

២០៣. “ឆិន្នំ នុ តុយ្ហំ ហទយំ, អទុ តេ [អាទុ (សី. បី.), អាទូ (ស្យា.)] ករុណា ច នត្ថិ អម្ហេសុ;
យំ នោ វិកន្ទន្តិយោ [វិក្កន្ទន្តិយោ (សី.)], អនបេក្ខោ បព្ពជសិ ទេវ”។

២០៤. “ន ច មយ្ហំ ឆិន្នំ ហទយំ, អត្ថិ ករុណាបិ មយ្ហំ តុម្ហេសុ;
សគ្គញ្ច បត្ថយានោ, តេន អហំ [តេនាហំ (សី. ស្យា.), តេនមហំ (បី.)] បព្ពជិស្សាមិ”។

២០៥. “ទុល្លទ្ធំ មេ អាសិ, សុតសោម យស្ស តេ អហំ ភរិយា;
យំ មេ វិលបន្តិយា, អនបេក្ខោ បព្ពជសិ ទេវ។

២០៦. “ទុល្លទ្ធំ មេ អាសិ, សុតសោម យស្ស តេ អហំ ភរិយា;
យំ មេ កុច្ឆិបដិសន្ធឹ [មំ កុច្ឆិមតី សន្តឹ (បី.)], អនបេក្ខោ បព្ពជសិ ទេវ។

២០៧. “បរិបក្កោ មេ គព្ភោ, កុច្ឆិគតោ យាវ នំ វិជាយាមិ;
មាហំ ឯកា វិធវា, បច្ឆា ទុក្ខានិ អទ្ទក្ខឹ”។

២០៨. “បរិបក្កោ តេ គព្ភោ, កុច្ឆិគតោ ឥង្ឃ ត្វំ [ត្វ (សី.), នំ (បី.)] វិជាយស្សុ;
បុត្តំ អនោមវណ្ណំ, តំ ហិត្វា បព្ពជិស្សាមិ”។

២០៩. “មា ត្វំ ចន្ទេ រុទិ, មា សោចិ វនតិមិរមត្តក្ខិ;
អារោហ វរបាសាទំ [ច បាសាទំ (បី.)], អនបេក្ខោ អហំ គមិស្សាមិ”។

២១០. “កោ តំ អម្ម កោបេសិ, កឹ រោទសិ បេក្ខសិ ច មំ ពាឡ្ហំ;
កំ អវជ្ឈំ ឃាតេមិ [ឃាតេមិ កំ អវជ្ឈំ (បី.), តំ អវជ្ឈំ ឃាតេមិ (ក.)], ញាតីនំ ឧទិក្ខមានានំ”។

២១១. “ន ហិ សោ សក្កា ហន្តុំ, វិជិតាវី [ជីវិតាវី (បី.)] យោ មំ តាត កោបេសិ;
បិតា តេ មំ តាត អវច, អនបេក្ខោ អហំ គមិស្សាមិ”។

២១២. “យោហំ បុព្ពេ និយ្យាមិ, ឧយ្យានំ មត្តកុញ្ជរេ ច យោធេមិ;
សុតសោមេ បព្ពជិតេ, កថំ នុ ទានិ ករិស្សាមិ”។

២១៣. “មាតុច្ច [មាតុ ច (សី. ស្យា.)] មេ រុទន្ត្យា [រុទត្យា (បី.)], ជេដ្ឋស្ស ច ភាតុនោ អកាមស្ស;
ហត្ថេបិ តេ គហេស្សំ, ន ហិ គច្ឆសិ [គញ្ឆិសិ (បី.)] នោ អកាមានំ”។

២១៤. “ឧដ្ឋេហិ ត្វំ ធាតិ, ឥមំ កុមារំ រមេហិ អញ្ញត្ថ;
មា មេ បរិបន្ថមកាសិ [មកា (សី. បី.)], សគ្គំ មម បត្ថយានស្ស”។

២១៥. “យំ នូនិមំ ទទេយ្យំ [ជហេយ្យំ (បី.)] បភង្ករំ, កោ នុ មេ ឥមិនាត្ថោ [កោ នុ មេ ឥមិនា អត្ថោ (សី. ស្យា.), កោ នុ មេ នត្ថោ (បី.)];
សុតសោមេ បព្ពជិតេ, កឹ នុ មេនំ ករិស្សាមិ”។

២១៦. “កោសោ ច តុយ្ហំ វិបុលោ, កោដ្ឋាគារញ្ច តុយ្ហំ បរិបូរំ;
បថវី ច តុយ្ហំ វិជិតា, រមស្សុ មា បព្ពជិ [បព្ពជស្សុ (សី.), បព្ពជ (បី.)] ទេវ”។

២១៧. “កោសោ ច មយ្ហំ វិបុលោ, កោដ្ឋាគារញ្ច មយ្ហំ បរិបូរំ;
បថវី ច មយ្ហំ វិជិតា, តំ ហិត្វា បព្ពជិស្សាមិ”។

២១៨"មយ្ហម្បិ ធនំ បហូតំ, សង្ខាតុំ [សង្ខ្យាតុំ (សី.)] នោបិ ទេវ សក្កោមិ;
តំ តេ ទទាមិ សព្ពម្បិ [តំ ទេវ តេ ទទាមិ សព្ពម្បិ (សី.), តំ តេ ទទាមិ សព្ពំ (បី.)], រមស្សុ មា បព្ពជិ ទេវ"។

២១៩"ជានាមិ [ជានាមិ តេ (សី. ស្យា.)] ធនំ បហូតំ, កុលវទ្ធន បូជិតោ តយា ចស្មិ;
សគ្គញ្ច បត្ថយានោ, តេន អហំ បព្ពជិស្សាមិ"។

២២០"ឧក្កណ្ឋិតោស្មិ ពាឡ្ហំ, អរតិ មំ សោមទត្ត អាវិសតិ [អាវីសតិ (ក.)];
ពហុកាបិ [ពហុកា ហិ (សី. ស្យា.)] មេ អន្តរាយា, អជ្ជេវាហំ បព្ពជិស្សាមិ"។

២២១"ឥទញ្ច តុយ្ហំ រុចិតំ, សុតសោម អជ្ជេវ ទានិ ត្វំ បព្ពជ;
អហម្បិ បព្ពជិស្សាមិ, ន ឧស្សហេ តយា វិនា អហំ ឋាតុំ"។

២២២"ន ហិ សក្កា បព្ពជិតុំ, នគរេ ន ហិ បច្ចតិ ជនបទេ ច";
"សុតសោមេ បព្ពជិតេ, កថំ នុ ទានិ ករិស្សាម"។

២២៣"ឧបនីយតិទំ មញ្ញេ, បរិត្តំ ឧទកំវ ចង្កវារម្ហិ;
ឯវំ សុបរិត្តកេ ជីវិតេ, ន ច បមជ្ជិតុំ កាលោ។

២២៤"ឧបនីយតិទំ មញ្ញេ, បរិត្តំ ឧទកំវ ចង្កវារម្ហិ;
ឯវំ សុបរិត្តកេ ជីវិតេ, អន្ធពាលា [អថ ពាលា (សី. ស្យា. បី.)] បមជ្ជន្តិ។

២២៥"តេ វឌ្ឍយន្តិ និរយំ, តិរច្ឆានយោនិញ្ច បេត្តិវិសយញ្ច;
តណ្ហាយ ពន្ធនពទ្ធា, វឌ្ឍេន្តិ អសុរកាយំ"។

២២៦"ឩហញ្ញតេ រជគ្គំ, អវិទូរេ បុព្ពកម្ហិ ច [បុប្ផកម្ហិ ច (សី. បី.)] បាសាទេ;
មញ្ញេ នោ កេសា ឆិន្នា, យសស្សិនោ ធម្មរាជស្ស"។

២២៧"អយមស្ស បាសាទោ, សោវណ្ណ [សោវណ្ណោ (បី.)] បុប្ផមាល្យវីតិកិណ្ណោ;
យហិ [យម្ហិ (បី.)] មនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ឥត្ថាគារេហិ។

២២៨"អយមស្ស បាសាទោ, សោវណ្ណបុប្ផមាល្យវីតិកិណ្ណោ;
យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ញាតិសង្ឃេន។

២២៩"ឥទមស្ស កូដាគារំ, សោវណ្ណបុប្ផមាល្យវីតិកិណ្ណំ;
យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ឥត្ថាគារេហិ។

២៣០"ឥទមស្ស កូដាគារំ, សោវណ្ណ [សោវណ្ណំ (បី.)] បុប្ផមាល្យវីតិកិណ្ណំ;
យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ញាតិសង្ឃេន។

២៣១"អយមស្ស អសោកវនិកា, សុបុប្ផិតា សព្ពកាលិកា រម្មា;
យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ឥត្ថាគារេហិ។

២៣២"អយមស្ស អសោកវនិកា, សុបុប្ផិតា សព្ពកាលិកា រម្មា;
យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ញាតិសង្ឃេន។

២៣៣"ឥទមស្ស ឧយ្យានំ, សុបុប្ផិតំ សព្ពកាលិកំ រម្មំ;
យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ឥត្ថាគារេហិ។

២៣៤"ឥទមស្ស ឧយ្យានំ, សុបុប្ផិតំ សព្ពកាលិកំ រម្មំ;
យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ញាតិសង្ឃេន។

២៣៥"ឥទមស្ស កណិការវនំ, សុបុប្ផិតំ សព្ពកាលិកំ រម្មំ;
យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ឥត្ថាគារេហិ។

២៣៦"ឥទមស្ស កណិការវនំ, សុបុប្ផិតំ សព្ពកាលិកំ រម្មំ;
យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ញាតិសង្ឃេន។

២៣៧.ឥទមស្ស បាដលិវនំ [បាដលីវនំ (សី.)], សុបុប្ផិតំ សព្ពកាលិកំ រម្មំ;
យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ឥត្ថាគារេហិ។

២៣៨.“ឥទមស្ស បាដលិវនំ, សុបុប្ផិតំ សព្ពកាលិកំ រម្មំ;
យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ញាតិសង្ឃេន។

២៣៩.“ឥទមស្ស អម្ពវនំ, សុបុប្ផិតំ សព្ពកាលិកំ រម្មំ;
យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ឥត្ថាគារេហិ។

២៤០.“ឥទមស្ស អម្ពវនំ, សុបុប្ផិតំ សព្ពកាលិកំ រម្មំ;
យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ញាតិសង្ឃេន។

២៤១.“អយមស្ស បោក្ខរណី, សញ្ឆន្នា អណ្ឌជេហិ វីតិកិណ្ណា;
យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ឥត្ថាគារេហិ។

២៤២.“អយមស្ស បោក្ខរណី, សញ្ឆន្នា អណ្ឌជេហិ វីតិកិណ្ណា;
យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ញាតិសង្ឃេន”។

២៤៣.“រាជា វោ ខោ [រាជា ខោ (សី. ស្យា. បី.)] បព្ពជិតោ, សុតសោមោ រជ្ជំ ឥមំ បហត្វាន [បហន្ត្វាន (ស្យា. ក.)];
កាសាយវត្ថវសនោ, នាគោវ ឯកកោ [ឯកកោវ (សី.)] ចរតិ”។

២៤៤.“មាស្សុ បុព្ពេ រតិកីឡិតានិ, ហសិតានិ ច អនុស្សរិត្ថ [អនុស្សរិត្ថោ (បី.)];
មា វោ កាមា ហនីសុ, រម្មំ ហិ [សុរម្មញ្ហិ (ស្យា. ក.)] សុទស្សនំ [សុទស្សនំ នាម (សី.)] នគរំ។

២៤៥.“មេត្តចិត្តញ្ច [មេត្តញ្ច (បី.)] ភាវេថ, អប្បមាណំ ទិវា ច រត្តោ ច;
អគច្ឆិត្ថ [អថ គញ្ឆិត្ថ (សី. ស្យា. បី.)] ទេវបុរំ, អាវាសំ បុញ្ញកម្មិន”ន្តិ [បុញ្ញកម្មានន្តិ (បី.)]។

ចូឡសុតសោមជាតកំ បញ្ចមំ។

ចត្តាលីសនិបាតំ និដ្ឋិតំ។

តស្សុទ្ទានំ –

សុវបណ្ឌិតជម្ពុកកុណ្ឌលិនោ , វរកញ្ញមលម្ពុសជាតកញ្ច;
បវរុត្តមសង្ខសិរីវ្ហយកោ, សុតសោមអរិន្ទមរាជវរោ។

១៨. បណ្ណាសនិបាតោ

៥២៦. និឡិនិកាជាតកំ (១)

១. “ឧទ្ទយ្ហតេ [ឧឌ្ឌយ្ហតេ (សី. បី.)] ជនបទោ, រដ្ឋញ្ចាបិ វិនស្សតិ;
ឯហិ និឡិនិកេ [និឡិកេ (សី. ស្យា. បី.), ឯវមុបរិបិ] គច្ឆ, តំ មេ ព្រាហ្មណមានយ”។

២. “នាហំ ទុក្ខក្ខមា រាជ, នាហំ អទ្ធានកោវិទា;
កថំ អហំ គមិស្សាមិ, វនំ កុញ្ជរសេវិតំ”។

៣. “ផីតំ ជនបទំ គន្ត្វា, ហត្ថិនា ច រថេន ច;
ទារុសង្ឃាដយានេន, ឯវំ គច្ឆ និឡិនិកេ។

៤. “ហត្ថិអស្សរថេ បត្តី, គច្ឆេវាទាយ ខត្តិយេ;
តវេវ វណ្ណរូបេន, វសំ តមានយិស្សសិ”។

៥. “កទលីធជបញ្ញាណោ, អាភុជីបរិវារិតោ;
ឯសោ បទិស្សតិ រម្មោ, ឥសិសិង្គស្ស អស្សមោ។

៦. “ឯសោ អគ្គិស្ស សង្ខាតោ, ឯសោ ធូមោ បទិស្សតិ;
មញ្ញេ នោ អគ្គី ហាបេតិ, ឥសិសិង្គោ មហិទ្ធិកោ”។

៧. “តញ្ច ទិស្វាន អាយន្តិំ, អាមុត្តមណិកុណ្ឌលំ;
ឥសិសិង្គោ បាវិសិ ភីតោ, អស្សមំ បណ្ណឆាទនំ។

៨. “អស្សមស្ស ច សា ទ្វារេ, គេណ្ឌុកេនស្ស [ភេណ្ឌុកេនស្ស (សី. បី.)] កីឡតិ;
វិទំសយន្តី អង្គានិ, គុយ្ហំ បកាសិតានិ ច។

៩. “តញ្ច ទិស្វាន កីឡន្តិំ, បណ្ណសាលគតោ ជដី;
អស្សមា និក្ខមិត្វាន, ឥទំ វចនមព្រវិ។

១០. “អម្ភោ កោ នាម សោ រុក្ខោ, យស្ស តេវំគតំ ផលំ;
ទូរេបិ ខិត្តំ បច្ចេតិ, ន តំ ឱហាយ គច្ឆតិ”។

១១. “អស្សមស្ស មម [មំ (សី.)] ព្រហ្មេ, សមីបេ គន្ធមាទនេ;
ពហវោ [បព្ពតេ (សី.)] តាទិសា រុក្ខា, យស្ស តេវំគតំ ផលំ;
ទូរេបិ ខិត្តំ បច្ចេតិ, ន មំ ឱហាយ គច្ឆតិ”។

១២. “ឯតូ [ឯតុ (សី. ស្យា. ក.)] ភវំ អស្សមិមំ អទេតុ, បជ្ជញ្ច ភក្ខញ្ច បដិច្ឆ ទម្មិ;
ឥទមាសនំ អត្រ ភវំ និសីទតុ, ឥតោ ភវំ មូលផលានិ ភុញ្ជតុ” [ខាទតុ (សី.)]។

១៣. “កឹ តេ ឥទំ ឩរូនមន្តរស្មិំ, សុបិច្ឆិតំ កណ្ហរិវប្បកាសតិ;
អក្ខាហិ មេ បុច្ឆិតោ ឯតមត្ថំ, កោសេ នុ តេ ឧត្តមង្គំ បវិដ្ឋំ”។

១៤. “អហំ វនេ មូលផលេសនំ ចរំ, អាសាទយឹ [អស្សាទយឹ (ក.)] អច្ឆំ សុឃោររូបំ;
សោ មំ បតិត្វា សហសាជ្ឈបត្តោ, បនុជ្ជ មំ អព្ពហិ [អព្ពុហិ (ស្យា. ក.)] ឧត្តមង្គំ។

១៥. “ស្វាយំ វណោ ខជ្ជតិ កណ្ឌុវាយតិ, សព្ពញ្ច កាលំ ន លភាមិ សាតំ;
បហោ ភវំ កណ្ឌុមិមំ វិនេតុំ, កុរុតំ ភវំ យាចិតោ ព្រាហ្មណត្ថំ”។

១៦. “គម្ភីររូបោ តេ វណោ សលោហិតោ, អបូតិកោ វណគន្ធោ [បក្កគន្ធោ (សី.), បន្នគន្ធោ (ស្យា. បី.)] មហា ច;
ករោមិ តេ កិញ្ចិ កសាយយោគំ, យថា ភវំ បរមសុខី ភវេយ្យ”។

១៧. “ន មន្តយោគា ន កសាយយោគា, ន ឱសធា ព្រហ្មចារិ [ព្រហ្មចារី (សី. ស្យា. បី.)] កមន្តិ;
ឃដ្ដេ មុទុកេន [យំ តេ មុទុ តេន (សី.), យំ តេ មុទូ តេន (បី.)] វិនេហិ កណ្ឌុំ [កណ្ឌុកំ (បី.)], យថា អហំ បរមសុខី ភវេយ្យំ”។

១៨. “ឥតោ នុ ភោតោ កតមេន អស្សមោ, កច្ចិ ភវំ អភិរមសិ [អភិរមសី (បី.)] អរញ្ញេ;
កច្ចិ នុ តេ [កច្ចិ តេ (បី.)] មូលផលំ បហូតំ, កច្ចិ ភវន្តំ ន វិហឹសន្តិ វាឡា”។

១៩. “ឥតោ ឧជុំ ឧត្តរាយំ ទិសាយំ, ខេមានទី ហិមវតា បភាវី [បភាតិ (សី. បី.)];
តស្សា តីរេ អស្សមោ មយ្ហ រម្មោ, អហោ ភវំ អស្សមំ មយ្ហំ បស្សេ។

២០. “អម្ពា ច សាលា តិលកា ច ជម្ពុយោ, ឧទ្ទាលកា បាដលិយោ ច ផុល្លា;
សមន្តតោ កិម្បុរិសាភិគីតំ, អហោ ភវំ អស្សមំ មយ្ហំ បស្សេ។

២១. “តាលា ច មូលា ច ផលា ច មេត្ថ, វណ្ណេន គន្ធេន ឧបេតរូបំ;
តំ ភូមិភាគេហិ ឧបេតរូបំ, អហោ ភវំ អស្សមំ មយ្ហំ បស្សេ។

២១. “ផលា ច មូលា ច បហូតមេត្ថ, វណ្ណេន គន្ធេន រសេនុបេតា;
អាយន្តិ ច លុទ្ទកា តំ បទេសំ, មា មេ តតោ មូលផលំ អហាសុំ”។

២៣. “បិតា មមំ មូលផលេសនំ គតោ, ឥទានិ អាគច្ឆតិ សាយកាលេ;
ឧភោវ គច្ឆាមសេ អស្សមំ តំ, យាវ បិតា មូលផលតោ ឯតុ”។

២៤. “អញ្ញេ ពហូ ឥសយោ សាធុរូបា, រាជីសយោ អនុមគ្គេ វសន្តិ;
តេ យេវ បុច្ឆេសិ មមស្សមំ តំ, តេ តំ នយិស្សន្តិ មមំ សកាសេ”។

២៥. “ន តេ កដ្ឋានិ ភិន្នានិ, ន តេ ឧទកមាភតំ;
អគ្គីបិ តេ ន ហាបិតោ [ហាសិតោ (សី. ស្យា.)], កឹ នុ មន្ទោវ ឈាយសិ។

២៦. “ភិន្នានិ កដ្ឋានិ ហុតោ ច អគ្គិ, តបនីបិ តេ សមិតា ព្រហ្មចារី [ព្រហ្មចារិ (?)];
បីឋញ្ច មយ្ហំ ឧទកញ្ច ហោតិ, រមសិ តុវំ [ត្វំ (សី.)] ព្រហ្មភូតោ បុរត្ថា។

២៧. “អភិន្នកដ្ឋោសិ អនាភតោទកោ, អហាបិតគ្គីសិ [អហាបិតគ្គីបិ (ក.)] អសិទ្ធភោជនោ [អសិទ្ធ ភោជនោ (ក.)];
ន មេ តុវំ អាលបសី មមជ្ជ, នដ្ឋំ នុ កឹ ចេតសិកញ្ច ទុក្ខំ”។

២៨. “ឥធាគមា ជដិលោ ព្រហ្មចារី, សុទស្សនេយ្យោ សុតនូ វិនេតិ;
នេវាតិទីឃោ ន បនាតិរស្សោ, សុកណ្ហកណ្ហច្ឆទនេហិ ភោតោ។

២៩. “អមស្សុជាតោ អបុរាណវណ្ណី, អាធាររូបញ្ច បនស្ស កណ្ឋេ;
ទ្វេ យមា [ទ្វេ បស្ស (សី.), ទ្វាស្ស (បី.)] គណ្ឌា ឧរេសុ ជាតា, សុវណ្ណតិន្ទុកនិភា [សុវណ្ណបិន្ទុបនិភា (សី.), សុវណ្ណតិណ្ឌុសន្និភា (ស្យា.), សោវន្នបិណ្ឌូបនិភា (បី.)] បភស្សរា។

៣០. “មុខញ្ច តស្ស ភុសទស្សនេយ្យំ, កណ្ណេសុ លម្ពន្តិ ច កុញ្ចិតគ្គា;
តេ ជោតរេ ចរតោ មាណវស្ស, សុត្តញ្ច យំ សំយមនំ ជដានំ។

៣១. “អញ្ញា ច តស្ស សំយមានិ [សំយមនី (សី. បី.)] ចតស្សោ, នីលា បីតា [នីលាបិ តា (បី.)] លោហិតិកា [លោហិតកា (ស្យា. បី. ក.)] ច សេតា;
តា បីសរេ [សំសរេ (សី. ស្យា.)] ចរតោ មាណវស្ស, តិរិដិ [ចិរីដិ (សី. បី.)] សង្ឃារិវ បាវុសម្ហិ។

៣២. “ន មិខលំ មុញ្ជមយំ ធារេតិ, ន សន្ថរេ [សន្តចេ (សី.), សន្តចំ (បី.), សន្តរេ (ក.)] នោ បន បព្ពជស្ស;
តា ជោតរេ ជឃនន្តរេ [ជឃនវរេ (សី. បី.)] វិលគ្គា, សតេរតា វិជ្ជុរិវន្តលិក្ខេ។

៣៣. “អខីលកានិ ច អវណ្ដកានិ, ហេដ្ឋា នភ្យា កដិសមោហិតានិ;
អឃដ្ដិតា និច្ចកីឡំ ករោន្តិ, ហំ តាត កឹរុក្ខផលានិ តានិ។

៣៤. “ជដា ច តស្ស ភុសទស្សនេយ្យា, បរោសតំ វេល្លិតគ្គា សុគន្ធា;
ទ្វេធា សិរោ សាធុ វិភត្តរូបោ, អហោ នុ ខោ មយ្ហ តថា ជដាស្សុ។

៣៥. “យទា ច សោ បកិរតិ តា ជដាយោ, វណ្ណេន គន្ធេន ឧបេតរូបា;
នីលុប្បលំ វាតសមេរិតំវ, តថេវ សំវាតិ បនស្សមោ អយំ។

៣៦. “បង្កោ ច តស្ស ភុសទស្សនេយ្យា, នេតាទិសោ យាទិសោ មយ្ហំ កាយេ [កាយោ (សី. ស្យា. បី.)];
សោ វាយតី ឯរិតោ មាលុតេន, វនំ យថា អគ្គគិម្ហេ សុផុល្លំ។

៣៧. “និហន្តិ សោ រុក្ខផលំ បថព្យា, សុចិត្តរូបំ រុចិរំ ទស្សនេយ្យំ;
ខិត្តញ្ច តស្ស បុនរេតិ ហត្ថំ, ហំ តាត កឹរុក្ខផលំ នុ ខោ តំ។

៣៨. “ទន្តា ច តស្ស ភុសទស្សនេយ្យា, សុទ្ធា សមា សង្ខវរូបបន្នា;
មនោ បសាទេន្តិ វិវរិយមានា, ន ហិ [ន ហ (សី. បី.)] នូន សោ សាកមខាទិ តេហិ។

៣៩. “អកក្កសំ អគ្គឡិតំ មុហុំ មុទុំ, ឧជុំ អនុទ្ធតំ អចបលមស្ស ភាសិតំ;
រុទំ មនុញ្ញំ ករវីកសុស្សរំ, ហទយង្គមំ រញ្ជយតេវ មេ មនោ។

៤០. “ពិន្ទុស្សរោ នាតិវិសដ្ឋវាក្យោ [នាតិវិស្សដ្ឋវាក្យោ (សី. ស្យា. បី.)], ន នូន សជ្ឈាយមតិប្បយុត្តោ;
ឥច្ឆាមិ ភោ [ខោ (សី. ស្យា. បី.)] តំ បុនទេវ ទដ្ឋុំ, មិត្តោ ហិ [មិត្តំ ហិ (សី. ស្យា. បី.)] មេ មាណវោហុ
[មាណវាហុ (សី. ស្យា.), មាណវាហូ (បី.)] បុរត្ថា។

៤១. “សុសន្ធិ សព្ពត្ថ វិមដ្ឋិមំ វណំ, បុថូ [បុថុំ (បី.), បុថុ (ក.)] សុជាតំ ខរបត្តសន្និភំ;
តេនេវ មំ ឧត្តរិយាន មាណវោ, វិវរិតំ ឩរុំ ជឃនេន បីឡយិ។

៤២. “តបន្តិ អាភន្តិ វិរោចរេ ច, សតេរតា វិជ្ជុរិវន្តលិក្ខេ;
ពាហា មុទូ អញ្ជនលោមសាទិសា, វិចិត្រវដ្ដង្គុលិកាស្ស សោភរេ។

៤៣. “អកក្កសង្គោ ន ច ទីឃលោមោ, នខាស្ស ទីឃា អបិ លោហិតគ្គា;
មុទូហិ ពាហាហិ បលិស្សជន្តោ, កល្យាណរូបោ រមយំ [រមយ្ហំ (ក.)] ឧបដ្ឋហិ។

៤៤. “ទុមស្ស តូលូបនិភា បភស្សរា, សុវណ្ណកម្ពុតលវដ្ដសុច្ឆវី;
ហត្ថា មុទូ តេហិ មំ សំផុសិត្វា, ឥតោ គតោ តេន មំ ទហន្តិ តាត។

៤៥. “ន នូន [ន ហ នូន (សី. បី.)] សោ ខារិវិធំ អហាសិ, ន នូន សោ កដ្ឋានិ សយំ អភញ្ជិ;
ន នូន សោ ហន្តិ ទុមេ កុឋារិយា [កុធារិយា (ក.)], ន ហិស្ស [ន បិស្ស (សី. ស្យា. បី.)] ហត្ថេសុ ខិលានិ
អត្ថិ។

៤៦. “អច្ឆោ ច ខោ តស្ស វណំ អកាសិ, សោ មំព្រវិ សុខិតំ មំ ករោហិ;
តាហំ ករិំ តេន មមាសិ សោខ្យំ, សោ ចព្រវិ សុខិតោស្មីតិ ព្រហ្មេ។

៤៧. “អយញ្ច តេ មាលុវបណ្ណសន្ថតា, វិកិណ្ណរូបាវ មយា ច តេន ច;
កិលន្តរូបា ឧទកេ រមិត្វា, បុនប្បុនំ បណ្ណកុដឹ វជាម។

៤៨. “ន មជ្ជ មន្តា បដិភន្តិ តាត, ន អគ្គិហុត្តំ នបិ យញ្ញតន្តំ [យញ្ញតន្ត្រំ (សី.), យញ្ញំ តត្រ (បី. ក.),
យញ្ញតត្រ (ស្យា.)];
ន ចាបិ តេ មូលផលានិ ភុញ្ជេ, យាវ ន បស្សាមិ តំ ព្រហ្មចារិំ។

៤៩. “អទ្ធា បជានាសិ តុវម្បិ តាត, យស្សំ ទិសំ [ទិសាយំ (ស្យា. បី. ក.)] វសតេ ព្រហ្មចារី;
តំ មំ ទិសំ បាបយ តាត ខិប្បំ, មា តេ អហំ អមរិមស្សមម្ហិ។

៥០. “វិចិត្រផុល្លំ [វិចិត្របុប្ផំ (សី. បី.)] ហិ វនំ សុតំ មយា, ទិជាភិឃុដ្ឋំ ទិជសង្ឃសេវិតំ;
តំ មំ វនំ បាបយ តាត ខិប្បំ, បុរា តេ បាណំ វិជហាមិ អស្សមេ”។

៥១. “ឥមស្មាហំ ជោតិរសេ វនម្ហិ, គន្ធព្ពទេវច្ឆរសង្ឃសេវិតេ;
ឥសីនមាវាសេ សនន្តនម្ហិ, នេតាទិសំ អរតឹ បាបុណេថ។

៥២. “ភវន្តិ មិត្តានិ អថោ ន ហោន្តិ, ញាតីសុ មិត្តេសុ ករោន្តិ បេមំ;
អយញ្ច ជម្មោ កិស្ស វា និវិដ្ឋោ, យោ នេវ ជានាតិ កុតោម្ហិ អាគតោ។

៥៣. “សំវាសេន ហិ មិត្តានិ, សន្ធិយន្តិ [សន្ធីយន្តិ (សី. បី.)] បុនប្បុនំ;
ស្វេវ មិត្តោ [សា ច មេត្តិ (បី.)] អសំគន្តុ, អសំវាសេន ជីរតិ។

៥៤. “សចេ តុវំ ទក្ខសិ ព្រហ្មចារិ, សចេ តុវំ សល្លបេ [សល្លបិ (សី.)] ព្រហ្មចារិនា;
សម្បន្នសស្សំវ មហោទកេន, តបោគុណំ ខិប្បមិមំ បហិស្សសិ [បហស្សសិ (សី. ស្យា. បី.)]។

៥៥. “បុនបិ [បុនប្បិ (បី.)] ចេ ទក្ខសិ ព្រហ្មចារិ, បុនបិ [បុនប្បិ (បី.)] ចេ សល្លបេ ព្រហ្មចារិនា;
សម្បន្នសស្សំវ មហោទកេន, ឧស្មាគតំ ខិប្បមិមំ បហិស្សសិ។

៥៦. “ភូតានិ ហេតានិ [ឯតានិ (បី.)] ចរន្តិ តាត, វិរូបរូបេន មនុស្សលោកេ;
ន តានិ សេវេថ នរោ សបញ្ញោ, អាសជ្ជ នំ នស្សតិ ព្រហ្មចារី”តិ។

និឡិនិកាជាតកំ [នឡិនីជាតកំ (សី.), នឡិនិជាតកំ (បី.)] បឋមំ។

៥២៧. ឧម្មាទន្តីជាតកំ (២)

៥៧. “និវេសនំ កស្ស នុទំ សុនន្ទ, បាការេន បណ្ឌុមយេន គុត្តំ;
កា ទិស្សតិ អគ្គិសិខាវ ទូរេ, វេហាយសំ [វេហាសយំ (សី. បី.)] បព្ពតគ្គេវ អច្ចិ។

៥៨. “ធីតា ន្វយំ [នយំ (សី. បី.), ន្វាយំ (ស្យា.)] កស្ស សុនន្ទ ហោតិ, សុណិសា ន្វយំ [នយំ (សី. បី.), ន្វាយំ (ស្យា.)] កស្ស អថោបិ ភរិយា;
អក្ខាហិ មេ ខិប្បមិធេវ បុដ្ឋោ, អវាវដា យទិ វា អត្ថិ ភត្តា”។

៥៩. “អហញ្ហិ ជានាមិ ជនិន្ទ ឯតំ, មត្យា ច បេត្យា ច អថោបិ អស្សា;
តវេវ សោ បុរិសោ ភូមិបាល, រត្តិន្ទិវំ អប្បមត្តោ តវត្ថេ។

៦០. “ឥទ្ធោ ច ផីតោ ច សុវឌ្ឍិតោ [សុពាឡ្ហិកោ (បី.)] ច, អមច្ចោ ច តេ អញ្ញតរោ ជនិន្ទ;
តស្សេសា ភរិយាភិបារកស្ស [អហិបារកស្ស (សី. បី.), អភិបាទកស្ស (ក.)], ឧម្មាទន្តី [ឧម្មាទន្តីតិ (ក.)] នាមធេយ្យេន រាជ”។

៦១. “អម្ភោ អម្ភោ នាមមិទំ ឥមិស្សា, មត្យា ច បេត្យា ច កតំ សុសាធុ;
តទា [តថា (សី. ស្យា. បី.)] ហិ មយ្ហំ អវលោកយន្តី, ឧម្មត្តកំ ឧម្មទន្តី អកាសិ”។

៦២. “យា បុណ្ណមាសេ [បុណ្ណមាយេ (ក.)] មិគមន្ទលោចនា, ឧបាវិសិ បុណ្ឌរីកត្តចង្គី;
ទ្វេ បុណ្ណមាយោ តទហូ អមញ្ញហំ, ទិស្វាន បារាវតរត្តវាសិនី។

៦៣. “អឡារបម្ហេហិ សុភេហិ វគ្គុភិ, បលោភយន្តី មំ យទា ឧទិក្ខតិ;
វិជម្ភមានា ហរតេវ មេ មនោ, ជាតា វនេ កិម្បុរិសីវ បព្ពតេ។

៦៤. “តទា ហិ ព្រហតី សាមា, អាមុត្តមណិកុណ្ឌលា;
ឯកច្ចវសនា នារី, មិគី ភន្តាវុទិក្ខតិ។

៦៥. “កទាស្សុ មំ តម្ពនខា សុលោមា, ពាហាមុទូ ចន្ទនសារលិត្តា;
វដ្ដង្គុលី សន្នតធីរកុត្តិយា, នារី ឧបញ្ញិស្សតិ សីសតោ សុភា។

៦៦. “កទាស្សុ មំ កញ្ចនជាលុរច្ឆទា, ធីតា តិរីដិស្ស វិលគ្គមជ្ឈា;
មុទូហិ ពាហាហិ បលិស្សជិស្សតិ, ព្រហាវនេ ជាតទុមំវ មាលុវា។

៦៧. “កទាស្សុ [កទាស្សុ មំ (ស្យា. ក.)] លាខារសរត្តសុច្ឆវី, ពិន្ទុត្ថនី បុណ្ឌរីកត្តចង្គី;
មុខំ មុខេន ឧបនាមយិស្សតិ, សោណ្ឌោវ សោណ្ឌស្ស សុរាយ ថាលំ។

៦៨. “យទាទ្ទសំ [យថាទ្ទសំ (បី.)] តំ តិដ្ឋន្តិំ, សព្ពភទ្ទំ [សព្ពគត្តំ (សី. ស្យា. បី.)] មនោរមំ;
តតោ សកស្ស ចិត្តស្ស, នាវពោធាមិ កញ្ចិនំ [កិញ្ចិនំ (ក.), កិញ្ចនំ (បី.)]។

៦៩. “ឧម្មាទន្តិមហំ ទដ្ឋា [ទិដ្ឋា (សី. ស្យា. បី. ក.)], អាមុត្តមណិកុណ្ឌលំ;
ន សុបាមិ ទិវារត្តិំ, សហស្សំវ បរាជិតោ។

៧០. “សក្កោ ចេ [ច (សី. បី.)] មេ វរំ ទជ្ជា, សោ ច លព្ភេថ មេ វរោ;
ឯករត្តំ ទ្វិរត្តំ [ទិរត្តំ (បី.)] វា, ភវេយ្យំ អភិបារកោ;
ឧម្មាទន្ត្យា រមិត្វាន, សិវិរាជា តតោ សិយំ” [សិយា (ស្យា. បី.)]។

៧១. “ភូតានិ មេ ភូតបតី នមស្សតោ, អាគម្ម យក្ខោ ឥទមេតទព្រវិ;
រញ្ញោ មនោ ឧម្មទន្ត្យា និវិដ្ឋោ, ទទាមិ តេ តំ បរិចារយស្សុ”។

៧២. “បុញ្ញា វិធំសេ អមរោ ន ចម្ហិ, ជនោ ច មេ បាបមិទញ្ច [បាបមិទន្តិ (សី. បី.)] ជញ្ញា;
ភុសោ ច ត្យស្ស មនសោ វិឃាតោ, ទត្វា បិយំ ឧម្មទន្តិំ អទដ្ឋា”។

៧៣. “ជនិន្ទ នាញ្ញត្រ តយា មយា វា, សព្ពាបិ កម្មស្ស កតស្ស ជញ្ញា;
យំ តេ មយា ឧម្មទន្តី បទិន្នា, ភុសេហិ រាជា វនថំ សជាហិ”។

៧៤. “យោ បាបកំ កម្ម ករំ មនុស្សោ, សោ មញ្ញតិ មាយិទ [មាយិធ (ក.)] មញ្ញិំសុ អញ្ញេ;
បស្សន្តិ ភូតានិ ករោន្តមេតំ, យុត្តា ច យេ ហោន្តិ នរា បថព្យា។

៧៥. “អញ្ញោ នុ តេ កោចិ [កោធ (បី.)] នរោ បថព្យា, សទ្ទេយ្យ [សទ្ទហេយ្យ (សី.)] លោកស្មិ ន មេ បិយាតិ;
ភុសោ ច ត្យស្ស មនសោ វិឃាតោ, ទត្វា បិយំ ឧម្មទន្តិំ អទដ្ឋា”។

៧៦. “អទ្ធា បិយា មយ្ហ ជនិន្ទ ឯសា, ន សា មមំ អប្បិយា ភូមិបាល;
គច្ឆេវ ត្វំ ឧម្មទន្តិំ ភទន្តេ, សីហោវ សេលស្ស គុហំ ឧបេតិ”។

៧៧. “ន បីឡិតា អត្តទុខេន ធីរា, សុខប្ផលំ កម្ម បរិច្ចជន្តិ;
សម្មោហិតា វាបិ សុខេន មត្តា, ន បាបកម្មញ្ច [បាបកំ កម្ម (បី.)] សមាចរន្តិ”។

៧៨. “តុវញ្ហិ មាតា ច បិតា ច មយ្ហំ, ភត្តា បតី បោសកោ ទេវតា ច;
ទាសោ អហំ តុយ្ហ សបុត្តទារោ, យថាសុខំ សាមិ [សិព្ព (សី.), សីវិ (ស្យា.)] ករោហិ កាមំ”។

៧៩. “យោ ឥស្សរោម្ហីតិ ករោតិ បាបំ, កត្វា ច សោ នុត្តសតេ [នុត្តបតេ (បី.)] បរេសំ;
ន តេន សោ ជីវតិ ទីឃមាយុ [ទីឃមាយុំ (សី. ស្យា.)], ទេវាបិ បាបេន សមេក្ខរេ នំ។

៨០. “អញ្ញាតកំ សាមិកេហី បទិន្នំ, ធម្មេ ឋិតា យេ បដិច្ឆន្តិ ទានំ;
បដិច្ឆកា ទាយកា ចាបិ តត្ថ, សុខប្ផលញ្ញេវ ករោន្តិ កម្មំ”។

៨១. “អញ្ញោ នុ តេ កោចិ នរោ បថព្យា, សទ្ទេយ្យ លោកស្មិ ន មេ បិយាតិ;
ភុសោ ច ត្យស្ស មនសោ វិឃាតោ, ទត្វា បិយំ ឧម្មទន្តិំ អទដ្ឋា”។

៨២. “អទ្ធា បិយា មយ្ហ ជនិន្ទ ឯសា, ន សា មមំ អប្បិយា ភូមិបាល;
យំ តេ មយា ឧម្មទន្តី បទិន្នា, ភុសេហិ រាជា វនថំ សជាហិ”។

៨៣. “យោ អត្តទុក្ខេន បរស្ស ទុក្ខំ, សុខេន វា អត្តសុខំ ទហាតិ;
យថេវិទំ មយ្ហ តថា បរេសំ, យោ [សោ (បី.)] ឯវំ ជានាតិ [បជានាតិ (ក.)] ស វេទិ ធម្មំ។

៨៤. “អញ្ញោ នុ តេ កោចិ នរោ បថព្យា, សទ្ទេយ្យ លោកស្មិ ន មេ បិយាតិ;
ភុសោ ច ត្យស្ស មនសោ វិឃាតោ, ទត្វា បិយំ ឧម្មទន្តិំ អទដ្ឋា”។

៨៥. “ជនិន្ទ ជានាសិ បិយា មមេសា, ន សា មមំ អប្បិយា ភូមិបាល;
បិយេន តេ ទម្មិ បិយំ ជនិន្ទ, បិយទាយិនោ ទេវ បិយំ លភន្តិ”។

៨៦. “សោ នូនាហំ វធិស្សាមិ, អត្តានំ កាមហេតុកំ;
ន ហិ ធម្មំ អធម្មេន, អហំ វធិតុមុស្សហេ”។

៨៧. “សចេ តុវំ មយ្ហ សតី [សន្តិ (ក.)] ជនិន្ទ, ន កាមយាសិ នរវីរ សេដ្ឋ;
ចជាមិ នំ សព្ពជនស្ស សិព្យា [សិព្ព (សី. បី.), មជ្ឈេ (ស្យា.)], មយា បមុត្តំ តតោ អវ្ហយេសិ [អវ្ហាយាសិ (ក.)] នំ”។

៨៨. “អទូសិយំ ចេ អភិបារក ត្វំ, ចជាសិ កត្តេ អហិតាយ ត្យស្ស;
មហា ច តេ ឧបវាទោបិ អស្ស, ន ចាបិ ត្យស្ស នគរម្ហិ បក្ខោ”។

៨៩. “អហំ សហិស្សំ ឧបវាទមេតំ, និន្ទំ បសំសំ គរហញ្ច សព្ពំ;
មមេតមាគច្ឆតុ ភូមិបាល, យថាសុខំ សិវិ [សិព្ព (សី. បី.)] ករោហិ កាមំ”។

៩០. “យោ នេវ និន្ទំ ន បនប្បសំសំ, អាទិយតិ គរហំ នោបិ បូជំ;
សិរី ច លក្ខី ច អបេតិ តម្ហា, អាបោ សុវុដ្ឋីវ យថា ថលម្ហា”។

៩១. “យំ កិញ្ចិ ទុក្ខញ្ច សុខញ្ច ឯត្តោ, ធម្មាតិសារញ្ច មនោវិឃាតំ;
ឧរសា អហំ បច្ចុត្តរិស្សាមិ [បដិច្ឆិស្សាមិ (សី. ស្យា.), បច្ចុបទិស្សាមិ (បី.)] សព្ពំ, បថវី យថា ថាវរានំ តសានំ”។

៩២. “ធម្មាតិសារញ្ច មនោវិឃាតំ, ទុក្ខញ្ច និច្ឆាមិ អហំ បរេសំ;
ឯកោវិមំ ហារយិស្សាមិ ភារំ, ធម្មេ ឋិតោ កិញ្ចិ អហាបយន្តោ”។

៩៣. “សគ្គូបគំ បុញ្ញកម្មំ ជនិន្ទ, មា មេ តុវំ អន្តរាយំ អកាសិ;
ទទាមិ តេ ឧម្មទន្តី បសន្នោ, រាជាវ យញ្ញេ ធនំ ព្រាហ្មណានំ”។

៩៤. “អទ្ធា តុវំ កត្តេ ហិតេសិ មយ្ហំ, សខា មមំ ឧម្មទន្តី តុវញ្ច;
និន្ទេយ្យុ ទេវា បិតរោ ច សព្ពេ, បាបញ្ច បស្សំ អភិសម្បរាយំ”។

៩៥. “ន ហេតធម្មំ សិវិរាជ វជ្ជុំ, សនេគមា ជានបទា ច សព្ពេ;
យំ តេ មយា ឧម្មទន្តី បទិន្នា, ភុសេហិ រាជា វនថំ សជាហិ”។

៩៦. “អទ្ធា តុវំ កត្តេ ហិតេសិ មយ្ហំ, សខា មមំ ឧម្មទន្តី តុវញ្ច;
សតញ្ច ធម្មានិ សុកិត្តិតានិ, សមុទ្ទវេលាវ ទុរច្ចយានិ”។

៩៧. “អាហុនេយ្យោ មេសិ ហិតានុកម្បី, ធាតា វិធាតា ចសិ កាមបាលោ;
តយី ហុតា រាជ មហប្ផលា ហិ [មហប្ផលា ហិ មេ (បី.)], កាមេន មេ ឧម្មទន្តី បដិច្ឆ”។

៩៨. “អទ្ធា ហិ សព្ពំ អភិបារក ត្វំ, ធម្មំ អចារី មម កត្តុបុត្ត;
អញ្ញោ នុ តេ កោ ឥធ សោត្ថិកត្តា, ទ្វិបទោ នរោ អរុណេ ជីវលោកេ”។

៩៩. “តុវំ នុ សេដ្ឋោ ត្វមនុត្តរោសិ, ត្វំ ធម្មគូ [ធម្មគុត្តោ (សី.)] ធម្មវិទូ សុមេធោ;
សោ ធម្មគុត្តោ ចិរមេវ ជីវ, ធម្មញ្ច មេ ទេសយ ធម្មបាល”។

១០០. “តទិង្ឃ អភិបារក, សុណោហិ វចនំ មម;
ធម្មំ តេ ទេសយិស្សាមិ, សតំ អាសេវិតំ អហំ។

១០១. “សាធុ ធម្មរុចិ រាជា, សាធុ បញ្ញាណវា នរោ;
សាធុ មិត្តានមទ្ទុព្ភោ, បាបស្សាករណំ សុខំ។

១០២. “អក្កោធនស្ស វិជិតេ, ឋិតធម្មស្ស រាជិនោ;
សុខំ មនុស្សា អាសេថ, សីតច្ឆាយាយ សង្ឃរេ។

១០៣. “ន ចាហមេតំ អភិរោចយាមិ, កម្មំ អសមេក្ខកតំ អសាធុ;
យេ វាបិ ញត្វាន សយំ ករោន្តិ, ឧបមា ឥមា មយ្ហំ តុវំ សុណោហិ។

១០៤. “គវំ ចេ តរមានានំ, ជិម្ហំ គច្ឆតិ បុង្គវោ;
សព្ពា តា ជិម្ហំ គច្ឆន្តិ, នេត្តេ ជិម្ហំ គតេ សតិ។

១០៥. “ឯវមេវ [ឯវមេវំ (បី.)] មនុស្សេសុ, យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ;
សោ ចេ អធម្មំ ចរតិ, បគេវ ឥតរា បជា;
សព្ពំ រដ្ឋំ ទុខំ សេតិ, រាជា ចេ ហោតិ អធម្មិកោ។

១០៦. “គវំ ចេ តរមានានំ, ឧជុំ គច្ឆតិ បុង្គវោ;
សព្ពា គាវី ឧជុំ យន្តិ, នេត្តេ ឧជុំ គតេ សតិ។

១០៧. “ឯវមេវ មនុស្សេសុ, យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ;
សោ សចេ ធម្មំ ចរតិ, បគេវ ឥតរា បជា;
សព្ពំ រដ្ឋំ សុខំ សេតិ, រាជា ចេ ហោតិ ធម្មិកោ។

១០៨. “ន ចាបាហំ អធម្មេន, អមរត្តមភិបត្ថយេ;
ឥមំ វា បថវឹ សព្ពំ, វិជេតុំ អភិបារក។

១០៩. “យញ្ហិ កិញ្ចិ មនុស្សេសុ, រតនំ ឥធ វិជ្ជតិ;
គាវោ ទាសោ ហិរញ្ញញ្ច, វត្ថិយំ ហរិចន្ទនំ។

១១០. “អស្សិត្ថិយោ [អស្សិត្ថិយោ ច (សី.)] រតនំ មណិកញ្ច, យញ្ចាបិ មេ ចន្ទសូរិយា អភិបាលយន្តិ;
ន តស្ស ហេតុ វិសមំ ចរេយ្យំ, មជ្ឈេ សិវីនំ ឧសភោម្ហិ ជាតោ។

១១១. “នេតា ហិតា [នេតាភិ តា (សី.)] ឧគ្គតោ រដ្ឋបាលោ, ធម្មំ សិវីនំ អបចាយមានោ;
សោ ធម្មមេវានុវិចិន្តយន្តោ, តស្មា សកេ ចិត្តវសេ ន វត្តោ”។

១១២. “អទ្ធា តុវំ មហារាជ, និច្ចំ អព្យសនំ សិវំ;
ករិស្សសិ ចិរំ រជ្ជំ, បញ្ញា ហិ តវ តាទិសី។

១១៣. “ឯតំ តេ អនុមោទាម, យំ ធម្មំ នប្បមជ្ជសិ;
ធម្មំ បមជ្ជ ខត្តិយោ, រដ្ឋា [ឋានា (សី.)] ចវតិ ឥស្សរោ។

១១៤. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, មាតាបិតូសុ ខត្តិយ;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

១១៥. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, បុត្តទារេសុ ខត្តិយ…បេ…។
១១៦. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, មិត្តាមច្ចេសុ ខត្តិយ…បេ…។
១១៧. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, វាហនេសុ ពលេសុ ច…បេ…។
១១៨. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, គាមេសុ និគមេសុ ច…បេ…។
១១៩. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, រដ្ឋេសុ ជនបទេសុ ច…បេ…។
១២០. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, សមណព្រាហ្មណេសុ ច…បេ…។
១២១. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, មិគបក្ខីសុ ខត្តិយ…បេ…។
១២២. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, ធម្មោ ចិណ្ណោ សុខាវហោ;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

១២៣. “ធម្មំ ចរ មហារាជ, សឥន្ទា ទេវា សព្រហ្មកា;
សុចិណ្ណេន ទិវំ បត្តា, មា ធម្មំ រាជ បាមទោ”តិ។

ឧម្មាទន្តីជាតកំ ទុតិយំ។

៥២៨. មហាពោធិជាតកំ (៣)

១២៤. “កិំ នុ ទណ្ឌំ កិមជិនំ, កិំ ឆត្តំ កិមុបាហនំ;
កិមង្កុសញ្ច បត្តញ្ច, សង្ឃាដិញ្ចាបិ ព្រាហ្មណ;
តរមានរូបោហាសិ [គណ្ហាសិ (សី. ស្យា. បី.)], កិំ នុ បត្ថយសេ ទិសំ”។

១២៥. “ទ្វាទសេតានិ វស្សានិ, វុសិតានិ តវន្តិកេ;
នាភិជានាមិ សោណេន, បិង្គលេនាភិកូជិតំ។

១២៦. “ស្វាយំ ទិត្តោវ នទតិ, សុក្កទាឋំ វិទំសយំ;
តវ សុត្វា សភរិយស្ស, វីតសទ្ធស្ស មំ បតិ”។

១២៧. “អហុ ឯស កតោ ទោសោ, យថា ភាសសិ ព្រាហ្មណ;
ឯស ភិយ្យោ បសីទាមិ, វស ព្រាហ្មណ មាគមា”។

១២៨. “សព្ពសេតោ បុរេ អាសិ, តតោបិ សពលោ អហុ;
សព្ពលោហិតកោ ទានិ, កាលោ បក្កមិតុំ មម។

១២៩. “អព្ភន្តរំ បុរេ អាសិ, តតោ មជ្ឈេ តតោ ពហិ;
បុរា និទ្ធមនា ហោតិ, សយមេវ វជាមហំ។

១៣០. “វីតសទ្ធំ ន សេវេយ្យ, ឧទបានំវនោទកំ;
សចេបិ នំ អនុខណេ, វារិ កទ្ទមគន្ធិកំ។

១៣១.បសន្នមេវ សេវេយ្យ, អប្បសន្នំ វិវជ្ជយេ;
បសន្នំ បយិរុបាសេយ្យ, រហទំ វុទកត្ថិកោ។

១៣២.‘‘ភជេ ភជន្តំ បុរិសំ, អភជន្តំ ន ភជ្ជយេ [ភាជយេ (បី.)];
អសប្បុរិសធម្មោ សោ, យោ ភជន្តំ ន ភជ្ជតិ [ភាជតិ (បី.)]។

១៣៣.‘‘យោ ភជន្តំ ន ភជតិ, សេវមានំ ន សេវតិ;
ស វេ មនុស្សបាបិដ្ឋោ, មិគោ សាខស្សិតោ យថា។

១៣៤.‘‘អច្ចាភិក្ខណសំសគ្គា, អសមោសរណេន ច;
ឯតេន មិត្តា ជីរន្តិ, អកាលេ យាចនាយ ច។

១៣៥.‘‘តស្មា នាភិក្ខណំ គច្ឆេ, ន ច គច្ឆេ ចិរាចិរំ;
កាលេន យាចំ យាចេយ្យ, ឯវំ មិត្តា ន ជីយរេ [ជីររេ (ស្យា. បី.)]។

១៣៦.‘‘អតិចិរំ និវាសេន, បិយោ ភវតិ អប្បិយោ;
អាមន្ត ខោ តំ គច្ឆាម, បុរា តេ ហោម អប្បិយា’’។

១៣៧.‘‘ឯវំ ចេ យាចមានានំ, អញ្ជលិំ នាវពុជ្ឈសិ;
បរិចារកានំ សតំ [បរិចារិកានំ សត្តានំ (សី. ស្យា. បី.)], វចនំ ន ករោសិ នោ;
ឯវំ តំ អភិយាចាម, បុន កយិរាសិ បរិយាយំ’’។

១៣៨.‘‘ឯវំ ចេ នោ វិហរតំ, អន្តរាយោ ន ហេស្សតិ;
តុយ្ហំ វាបិ [តុម្ហញ្ចាបិ (សី.), តុយ្ហញ្ចាបិ (បី.)] មហារាជ, មយ្ហំ វា [អម្ហំ វា (សី.), មយ្ហញ្ច (បី.)] រដ្ឋវទ្ធន;
អប្បេវ នាម បស្សេម, អហោរត្តានមច្ចយេ’’។

១៣៩.‘‘ឧទីរណា ចេ សំគត្យា, ភាវាយ មនុវត្តតិ;
អកាមា អករណីយំ វា, ករណីយំ វាបិ កុព្ពតិ;
អាកាមាករណីយម្ហិ, ក្វិធ បាបេន លិប្បតិ [លិម្បតិ (ស្យា. ក.)]។

១៤០.‘‘សោ ចេ អត្ថោ ច ធម្មោ ច, កល្យាណោ ន ច បាបកោ;
ភោតោ ចេ វចនំ សច្ចំ, សុហតោ វានរោ មយា។

១៤១.‘‘អត្តនោ ចេ ហិ វាទស្ស, អបរាធំ វិជានិយា [វិជានិយ (សី. ស្យា. បី.)];
ន មំ ត្វំ គរហេយ្យាសិ, ភោតោ វាទោ ហិ តាទិសោ’’។

១៤២.‘‘ឥស្សរោ សព្ពលោកស្ស, សចេ កប្បេតិ ជីវិតំ;
ឥទ្ធិំ [ឥទ្ធិ (បី. ក.)] ព្យសនភាវញ្ច, កម្មំ កល្យាណបាបកំ;
និទ្ទេសការី បុរិសោ, ឥស្សរោ តេន លិប្បតិ។

១៤៣.‘‘សោ ចេ អត្ថោ ច ធម្មោ ច, កល្យាណោ ន ច បាបកោ;
ភោតោ ចេ វចនំ សច្ចំ, សុហតោ វានរោ មយា។

១៤៤.‘‘អត្តនោ ចេ ហិ វាទស្ស, អបរាធំ វិជានិយា;
ន មំ ត្វំ គរហេយ្យាសិ, ភោតោ វាទោ ហិ តាទិសោ’’។

១៤៥.‘‘សចេ បុព្ពេកតហេតុ, សុខទុក្ខំ និគច្ឆតិ;
បោរាណកំ កតំ បាបំ, តមេសោ មុច្ចតេ [មុញ្ចតេ (សី. ស្យា.)] ឥណំ;
បោរាណកឥណមោក្ខោ, ក្វិធ បាបេន លិប្បតិ។

១៤៦.‘‘សោ ចេ អត្ថោ ច ធម្មោ ច, កល្យាណោ ន ច បាបកោ;
ភោតោ ចេ វចនំ សច្ចំ, សុហតោ វានរោ មយា។

១៤៧.‘‘អត្តនោ ចេ ហិ វាទស្ស, អបរាធំ វិជានិយា;
ន មំ ត្វំ គរហេយ្យាសិ, ភោតោ វាទោ ហិ តាទិសោ’’។

១៤៨.‘‘ចតុន្នំយេវុបាទាយ, រូបំ សម្ភោតិ បាណិនំ;

យតោ ច រូបំ សម្ភោតិ, តត្ថេវានុបគច្ឆតិ;
តថេវ ជីវតិ ជីវោ, បេច្ច បេច្ច វិនស្សតិ។

១៤៩. ឧច្ឆិជ្ជតិ អយំ លោកោ, យេ ពាលា យេ ច បណ្ឌិតា;
ឧច្ឆិជ្ជមានេ លោកស្មឹ, ក្វិធ បាបេន លិប្បតិ។

១៥០. “សោ ចេ អត្ថោ ច ធម្មោ ច, កល្យាណោ ន ច បាបកោ;
ភោតោ ចេ វចនំ សច្ចំ, សុហតោ វានរោ មយា។

១៥១. “អត្តនោ ចេ ហិ វាទស្ស, អបរាធំ វិជានិយា;
ន មំ ត្វំ គរហេយ្យាសិ, ភោតោ វាទោ ហិ តាទិសោ”។

១៥២. “អាហុ ខត្តវិទា [ខត្តវិធា (សី. ស្យា. បី.)] លោកេ, ពាលា បណ្ឌិតមានិនោ។
មាតរំ បិតរំ ហញ្ញេ, អថោ ជេដ្ឋម្បិ ភាតរំ;
ហនេយ្យ បុត្ត [បុត្តេ ច (បី.)] ទារេ ច, អត្ថោ ចេ តាទិសោ សិយា។

១៥៣. “យស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ, និសីទេយ្យ សយេយ្យ វា;
ន តស្ស សាខំ ភញ្ជេយ្យ, មិត្តទុព្ភោ [មិត្តទូភី (បី.)] ហិ បាបកោ។

១៥៤. “អថ អត្ថេ សមុប្បន្នេ, សមូលមបិ អព្ពហេ [អព្ភហេ (ស្យា. ក.)];
អត្ថោ មេ សម្ពលេនាបិ, សុហតោ វានរោ មយា។

១៥៥. [អយំ គាថា សីហឡបោត្ថកេ នត្ថិ] “សោ ចេ អត្ថោ ច ធម្មោ ច, កល្យាណោ ន ច បាបកោ;
ភោតោ ចេ វចនំ សច្ចំ, សុហតោ វានរោ មយា [អយំ គាថា សីហឡបោត្ថកេ នត្ថិ]។

១៥៦. “អត្តនោ ចេ ហិ វាទស្ស, អបរាធំ វិជានិយា;
ន មំ ត្វំ គរហេយ្យាសិ, ភោតោ វាទោ ហិ តាទិសោ។

១៥៧. “អហេតុវាទោ បុរិសោ, យោ ច ឥស្សរកុត្តិកោ;
បុព្ពេកតី ច ឧច្ឆេទី, យោ ច ខត្តវិទោ នរោ។

១៥៨. “ឯតេ អសប្បុរិសា លោកេ, ពាលា បណ្ឌិតមានិនោ;
ករេយ្យ តាទិសោ បាបំ, អថោ អញ្ញម្បិ ការយេ;
អសប្បុរិសសំសគ្គោ , ទុក្ខន្តោ [ទុក្កដោ (សី.)] កដុកុទ្រយោ។

១៥៩. “ឧរព្ភរូបេន វកស្សុ [ពកាសុ (សី. ស្យា.), វកាសុ (បី.)] បុព្ពេ, អសំកិតោ អជយូថំ ឧបេតិ;
ហន្ត្វា ឧរណឹ អជិកំ [អជិយំ (សី. ស្យា. បី.)] អជញ្ច, ឧត្រាសយិត្វា [ចិត្រាសយិត្វា (សី. បី.)] យេន កាមំ បលេតិ។

១៦០. “តថាវិធេកេ សមណព្រាហ្មណាសេ, ឆទនំ កត្វា វញ្ចយន្តិ មនុស្សេ;
អនាសកា ថណ្ឌិលសេយ្យកា ច, រជោជល្លំ ឧក្កុដិកប្បធានំ;
បរិយាយភត្តញ្ច អបានកត្តា, បាបាចារា អរហន្តោ វទានា។

១៦១. “ឯតេ អសប្បុរិសា លោកេ, ពាលា បណ្ឌិតមានិនោ;
ករេយ្យ តាទិសោ បាបំ, អថោ អញ្ញម្បិ ការយេ;
អសប្បុរិសសំសគ្គោ, ទុក្ខន្តោ កដុកុទ្រយោ។

១៦២. “យមាហុ នត្ថិ វីរិយន្តិ, អហេតុញ្ច បវទន្តិ [ហេតុញ្ច អបវទន្តិ (សី. ស្យា. បី.)] យេ;
បរការំ អត្តការញ្ច, យេ តុច្ឆំ សមវណ្ណយុំ។

១៦៣. “ឯតេ អសប្បុរិសា លោកេ, ពាលា បណ្ឌិតមានិនោ;
ករេយ្យ តាទិសោ បាបំ, អថោ អញ្ញម្បិ ការយេ;
អសប្បុរិសសំសគ្គោ, ទុក្ខន្តោ កដុកុទ្រយោ។

១៦៤. “សចេ ហិ វីរិយំ នាស្ស, កម្មំ កល្យាណបាបកំ;
ន ភរេ វឌ្ឍកឹ រាជា, នបិ យន្តានិ ការយេ។

១៦៥. “យស្មា ច វីរិយំ អត្ថិ, កម្មំ កល្យាណបាបកំ;
តស្មា យន្តានិ ការេតិ, រាជា ភរតិ វឌ្ឍកី។

១៦៦. “យទិ វស្សសតំ ទេវោ, ន វស្សេ ន ហិមំ បតេ;
ឧច្ឆិជ្ជេយ្យ អយំ លោកោ, វិនស្សេយ្យ អយំ បជា។

១៦៧. “យស្មា ច វស្សតី ទេវោ, ហិមញ្ចានុផុសាយតិ;
តស្មា សស្សានិ បច្ចន្តិ, រដ្ឋញ្ច បាលិតេ [បល្លតេ (សី. បី.), បោលយតេ (ស្យា.)] ចិរំ។

១៦៨. “គាវំ ចេ តរមានានំ, ជិម្ហំ គច្ឆតិ បុង្គវោ;
សព្ពា តា ជិម្ហំ គច្ឆន្តិ, នេត្តេ ជិម្ហំ [ជិម្ហ (បី.)] គតេ សតិ។

១៦៩. “ឯវមេវ [ឯវមេវំ (បី.)] មនុស្សេសុ, យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ;
សោ ចេ អធម្មំ ចរតិ, បគេវ ឥតរា បជា;
សព្ពំ រដ្ឋំ ទុខំ សេតិ, រាជា ចេ ហោតិ អធម្មិកោ។

១៧០. “គាវំ ចេ តរមានានំ, ឧជុំ គច្ឆតិ បុង្គវោ;
សព្ពា គាវី ឧជុំ យន្តិ, នេត្តេ ឧជុំ [ឧជូ (បី.)] គតេ សតិ។

១៧១. “ឯវមេវ មនុស្សេសុ, យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ;
សោ សចេ [ចេវ (សី.), ចេបិ (ក.)] ធម្មំ ចរតិ, បគេវ ឥតរា បជា;
សព្ពំ រដ្ឋំ សុខំ សេតិ, រាជា ចេ ហោតិ ធម្មិកោ។

១៧២. “មហារុក្ខស្ស ផលិនោ, អាមំ ឆិន្ទតិ យោ ផលំ;
រសញ្ចស្ស ន ជានាតិ, ពីជញ្ចស្ស វិនស្សតិ។

១៧៣. “មហារុក្ខូបមំ រដ្ឋំ, អធម្មេន បសាសតិ;
រសញ្ចស្ស ន ជានាតិ, រដ្ឋញ្ចស្ស វិនស្សតិ។

១៧៤. “មហារុក្ខស្ស ផលិនោ, បក្កំ ឆិន្ទតិ យោ ផលំ;
រសញ្ចស្ស វិជានាតិ, ពីជញ្ចស្ស ន នស្សតិ។

១៧៥. “មហារុក្ខូបមំ រដ្ឋំ, ធម្មេន យោ បសាសតិ;
រសញ្ចស្ស វិជានាតិ, រដ្ឋញ្ចស្ស ន នស្សតិ។

១៧៦. “យោ ច រាជា ជនបទំ, អធម្មេន បសាសតិ;
សព្ពោសធីហិ សោ រាជា, វិរុទ្ធោ ហោតិ ខត្តិយោ។

១៧៧. “តថេវ នេគមេ ហឹសំ, យេ យុត្តា កយវិក្កយេ;
ឱជទានពលីការេ, ស កោសេន វិរុជ្ឈតិ។

១៧៨. “បហារវរខេត្តញ្ញូ, សង្គាមេ កតនិស្សមេ [កតនិយមេ (ក.)];
ឧស្សិតេ ហឹសយំ រាជា, ស ពលេន វិរុជ្ឈតិ។

១៧៩. “តថេវ ឥសយោ ហឹសំ, សញ្ញតេ [សំយមេ (ស្យា. ក.)] ព្រហ្មចារិយោ [ព្រហ្មចារិនោ (សី.)];
អធម្មចារី ខត្តិយោ, សោ សគ្គេន វិរុជ្ឈតិ។

១៨០. “យោ ច រាជា អធម្មដ្ឋោ, ភរិយំ ហន្តិ អទូសិកំ;
លុទ្ទំ បសវតេ ឋានំ [បាបំ (សី.)], បុត្តេហិ ច វិរុជ្ឈតិ។

១៨១. “ធម្មំ ចរេ ជានបទេ, នេគមេសុ [និគមេសុ (សី.)] ពលេសុ ច;
ឥសយោ ច ន ហឹសេយ្យ, បុត្តទារេ សមំ ចរេ។

១៨២. “ស តាទិសោ ភូមិបតិ, រដ្ឋបាលោ អកោធនោ;
សបត្តេ [សាមន្តេ (សី. ស្យា. បី.)] សម្បកម្បេតិ, ឥន្ទោវ អសុរាធិបោ”តិ។

មហាពោធិជាតកំ តតិយំ។

តស្សុទ្ទានំ –

សនិឡីនិកមវ្ហយនោ បឋមោ, ទុតិយោ បន សឌម្ពទន្តិវរោ;
តតិយោ បន ពោធិសិរីវ្ហយនោ, កថិតា បន តីណិ ជិនេន សុភាតិ។

១៩. សដ្ឋិនិបាតោ

៥២៩. សោណកជាតកំ (១)

១. “តស្ស សុត្វា សតំ ទម្មិ, សហស្សំ ទិដ្ឋ [ទដ្ឋុ (សី. បី.)] សោណកំ;
កោ មេ សោណកមក្ខាតិ, សហាយំ បំសុកីឡិតំ”។

២. “អថព្រវី មាណវកោ, ទហរោ បញ្ចចូឡកោ;
មយ្ហំ សុត្វា សតំ ទេហិ, សហស្សំ ទិដ្ឋ [ទដ្ឋុ (សី. បី.)] សោណកំ;
អហំ តេ សោណកក្ខិស្សំ [អហំ សោណកមក្ខិស្សំ (សី. បី.), អហំ តេ សោណកមក្ខិស្សំ (ស្យា.)], សហាយំ បំសុកីឡិតំ”។

៣. “កតមស្មិំ [កតរស្មិំ (សី. ស្យា. បី.)] សោ ជនបទេ, រដ្ឋេសុ និគមេសុ ច;
កត្ថ សោណកមទ្ទក្ខិ [កត្ថ តេ សោណកោ ទិដ្ឋោ (សី. បី.)], តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”។

៤. “តវេវ ទេវ វិជិតេ, តវេវុយ្យានភូមិយា;
ឧជុវំសា មហាសាលា, នីលោភាសា មនោរមា។

៥. “តិដ្ឋន្តិ មេឃសមានា, រម្មា អញ្ញោញ្ញនិស្សិតា;
តេសំ មូលម្ហិ [មូលស្មិំ (សី. បី.), មូលស្មិ (ស្យា.)] សោណកោ, ឈាយតី អនុបាទនោ [អនុបាទិនោ (ស្យា.), អនុបាទានោ (បី.)];
ឧបាទានេសុ លោកេសុ, ឌយ្ហមានេសុ និព្ពុតោ។

៦. “តតោ ច រាជា បាយាសិ, សេនាយ ចតុរង្គិយា;
ការាបេត្វា សមំ មគ្គំ, អគមា យេន សោណកោ។

៧. “ឧយ្យានភូមិំ គន្ត្វាន, វិចរន្តោ ព្រហាវនេ;
អាសីនំ សោណកំ ទក្ខិ, ឌយ្ហមានេសុ និព្ពុតំ”។

៨. “កបណោ វតយំ ភិក្ខុ, មុណ្ឌោ សង្ឃាដិបារុតោ;
អមាតិកោ អបិតិកោ, រុក្ខមូលស្មិ ឈាយតិ”។

៩. “ឥមំ វាក្យំ និសាមេត្វា, សោណកោ ឯតទព្រវិ;
‘ន រាជ កបណោ ហោតិ, ធម្មំ កាយេន ផស្សយំ [ផុសយំ (ក.)]។

១០. ‘យោ ច [យោធ (សី. ស្យា.)] ធម្មំ និរំកត្វា [និរាកត្វា (?)], អធម្មមនុវត្តតិ;
ស រាជ កបណោ ហោតិ, បាបោ បាបបរាយនោ’”។

១១. “‘អរិន្ទមោតិ មេ នាមំ, កាសិរាជាតិ មំ វិទូ;
កច្ចិ ភោតោ សុខស្សេយ្យា [សុខា សេយ្យា (បី.), សុខសេយ្យោ (ក.)], ឥធ បត្តស្ស សោណក’”។

១២. “សទាបិ ភទ្រមធនស្ស, អនាគារស្ស ភិក្ខុនោ;
ន តេសំ កោដ្ឋេ ឱបេន្តិ, ន កុម្ភិ ន ខឡោបិយំ [ន កុម្ភេ ន កឡោបិយា (ស្យា. បី.)];
បរនិដ្ឋិតមេសានា, តេន យាបេន្តិ សុព្ពតា។

១៣. “ទុតិយម្បិ ភទ្រមធនស្ស, អនាគារស្ស ភិក្ខុនោ;
អនវជ្ជបិណ្ឌោ [អនវជ្ជោ បិណ្ឌោ (បី.)] ភោត្តព្ពោ, ន ច កោចូបរោធតិ។

១៤. “តតិយម្បិ ភទ្រមធនស្ស, អនាគារស្ស ភិក្ខុនោ;
និព្ពុតោ បិណ្ឌោ ភោត្តព្ពោ, ន ច កោចូបរោធតិ។

១៥. “ចតុត្ថម្បិ [ចតុត្ថំ (បី.)] ភទ្រមធនស្ស, អនាគារស្ស ភិក្ខុនោ;
មុត្តស្ស រដ្ឋេ ចរតោ, សង្គោ យស្ស ន វិជ្ជតិ។

១៦. “បញ្ចមម្បិ [បញ្ចមំ (បី.)] ភទ្រមធនស្ស, អនាគារស្ស ភិក្ខុនោ;
នគរម្ហិ ឌយ្ហមានម្ហិ, នាស្ស កិញ្ចិ អឌយ្ហថ។

១៧. “ឆដ្ឋម្បិ [ឆដ្ឋំ (បី.)] ភទ្រមជនស្ស, អនាគារស្ស ភិក្ខុនោ;
រុក្ខេ វិលុម្បមានម្ហិ [វិលុប្បមានម្ហិ (ក.)], នាស្ស កិញ្ចិ អហីរថ [អហារថ (សី. ស្យា.)]។

១៨. “សត្តមម្បិ [សត្តមំ (បី.)] ភទ្រមជនស្ស, អនាគារស្ស ភិក្ខុនោ;
ចោរេហិ រក្ខិតំ មគ្គំ, យេ ចញ្ញេ បរិបន្ថិកា;
បត្តចីវរមាទាយ, សោត្ថឹ គច្ឆតិ សុព្ពតោ។

១៩. “អដ្ឋមម្បិ [អដ្ឋមំ (បី.)] ភទ្រមជនស្ស, អនាគារស្ស ភិក្ខុនោ;
យំ យំ ទិសំ បក្កមតិ, អនបេក្ខោវ គច្ឆតិ”។

២០. “ពហូបិ ភទ្រា [ពហូនិ សមណភទ្រានិ (សី.), ពហូបិ ភទ្រកា ឯតេ (បី.)] ឯតេសំ, យោ ត្វំ ភិក្ខុ
បសំសសិ;
អហញ្ច គិទ្ធោ កាមេសុ, កថំ កាហាមិ សោណក។

២១. “បិយា មេ មានុសា កាមា, អថោ ទិព្យាបិ មេ បិយា;
អថ កេន នុ វណ្ណេន, ឧភោ លោកេ លភាមសេ”។

២២. “កាមេ គិទ្ធា [កាមេសុ គិទ្ធា (សី. បី.)] កាមរតា, កាមេសុ អធិមុច្ឆិតា;
នរា បាបានិ កត្វាន, ឧបបជ្ជន្តិ ទុគ្គតឹ។

២៣. “យេ ច កាមេ បហន្ត្វាន [បហត្វាន (សី. បី.)], និក្ខន្តា អកុតោភយា;
ឯកោទិភាវាធិគតា, ន តេ គច្ឆន្តិ ទុគ្គតឹ។

២៤. “ឧបមំ តេ ករិស្សាមិ, តំ សុណោហិ អរិន្ទម;
ឧបមាយ មិធេកច្ចេ [បិធេកច្ចេ (សី. បី.)], អត្ថំ ជានន្តិ បណ្ឌិតា។

២៥. “គង្គាយ កុណបំ ទិស្វា, វុយ្ហមានំ មហណ្ណវេ;
វាយសោ សមចិន្តេសិ, អប្បបញ្ញោ អចេតសោ។

២៦. “‘យានញ្ច វតិទំ លទ្ធំ, ភក្ខោ ចាយំ អនប្បកោ’;
តត្ថ រត្តឹ តត្ថ ទិវា, តត្ថេវ និរតោ មនោ។

២៧. “ខាទំ នាគស្ស មំសានិ, បិវំ ភាគីរថោទកំ [ភាគិរសោទកំ (សី. ស្យា. បី. ក.)];
សម្បស្សំ វនចេត្យានិ, ន បលេត្ថ [បលេត្វា (ក.)] វិហង្គមោ។

២៨. “តញ្ច [តំវ (បី.)] ឱតរណី គង្គា, បមត្តំ កុណបេ រតំ;
សមុទ្ទំ អជ្ឈគាហាសិ [អជ្ឈគាហយិ (បី.)], អគតី យត្ថ បក្ខិនំ។

២៩. “សោ ច ភក្ខបរិក្ខីណោ, ឧទបត្វា [ឧប្បតិត្វា (សី. ស្យា.), ឧទាបត្វា (បី.)] វិហង្គមោ។
ន បច្ឆតោ ន បុរតោ, នុត្តរំ នោបិ ទក្ខិណំ។

៣០. “ទីបំ សោ នជ្ឈគាគញ្ឆិ [ន អជ្ឈគញ្ឆិ (សី.), ន អជ្ឈគច្ឆិ (បី.)], អគតី យត្ថ បក្ខិនំ;
សោ ច តត្ថេវ បាបត្ថ, យថា ទុព្ពលកោ តថា។

៣១. “តញ្ច សាមុទ្ទិកា មច្ឆា, កុម្ភីលា មករា សុសូ;
បសយ្ហការា ខាទឹសុ, ផន្ទមានំ វិបក្ខកំ [វិបក្ខិនំ (សី. បី.), វិបក្ខិកំ (ស្យា.)]។

៣២. “ឯវមេវ តុវំ រាជ, យេ ចញ្ញេ កាមភោគិនោ;
គិទ្ធា ចេ ន វមិស្សន្តិ, កាកបញ្ញាវ [កាកបញ្ញាយ (សី. ស្យា. បី.)] តេ វិទូ។

៣៣. “ឯសា តេ ឧបមា រាជ, អត្ថសន្ទស្សនី កតា;
ត្វញ្ច បញ្ញាយសេ តេន, យទិ កាហសិ វា ន វា។

៣៤. “ឯកវាចម្បិ ទ្វិវាចំ, ភណេយ្យ អនុកម្បកោ;
តតុត្តរឹ ន ភាសេយ្យ, ទាសោវយ្យស្ស [ទាសោ អយ្យស្ស (សី.), ទាសោ អយិរស្ស (បី.)] សន្តិកេ”។

៣៥. “ឥទំ វត្វាន បក្កាមិ, សោណកោ អមិតពុទ្ធិមា [សោណកោ’មិតពុទ្ធិមា (?)];

វេហាសេ អន្តលិក្ខស្មឹ, អនុសាសិត្វាន ខត្តិយំ’’។

៣៦. ‘‘កោ នុមេ រាជកត្តារោ, សុទ្ទា វេយ្យត្តមាគតា [សូតា វេយ្យត្តិមាគតា (សី. ស្យា. បី.)];
រជ្ជំ និយ្យាទយិស្សាមិ, នាហំ រជ្ជេន មត្ថិកោ។

៣៧. ‘‘អជ្ជេវ បព្ពជិស្សាមិ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;
មាហំ កាកោវ ទុម្មេធោ, កាមានំ វសមន្វគំ’’ [វសមន្នគា (បី.)]។

៣៨. ‘‘អត្ថិ តេ ទហរោ បុត្តោ, ទីឃាវុ រដ្ឋវឌ្ឍនោ;
តំ រជ្ជេ អភិសិញ្ចស្សុ, សោ នោ រាជា ភវិស្សតិ’’។

៣៩. ‘‘ខិប្បំ កុមារមានេថ, ទីឃាវុំ រដ្ឋវឌ្ឍនំ;
តំ រជ្ជេ អភិសិញ្ចិស្សំ, សោ វោ រាជា ភវិស្សតិ’’។

៤០. ‘‘តតោ កុមារមានេសុំ, ទីឃាវុំ រដ្ឋវឌ្ឍនំ;
តំ ទិស្វា អាលបី រាជា, ឯកបុត្តំ មនោរមំ។

៤១. ‘‘សដ្ឋិ គាមសហស្សានិ, បរិបុណ្ណានិ សព្ពសោ;
តេ បុត្ត បដិបជ្ជស្សុ, រជ្ជំ និយ្យាទយាមិ តេ។

៤២. ‘‘អជ្ជេវ បព្ពជិស្សាមិ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;
មាហំ កាកោវ ទុម្មេធោ, កាមានំ វសមន្វគំ [វសមន្នគា (បី.)]។

៤៣. ‘‘សដ្ឋិ នាគសហស្សានិ, សព្ពាលង្ការភូសិតា;
សុវណ្ណកច្ឆា មាតង្គា, ហេមកប្បនវាសសា។

៤៤. ‘‘អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, តោមរង្កុសបាណិភិ;
តេ បុត្ត បដិបជ្ជស្សុ, រជ្ជំ និយ្យាទយាមិ តេ។

៤៥. ‘‘អជ្ជេវ បព្ពជិស្សាមិ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;
មាហំ កាកោវ ទុម្មេធោ, កាមានំ វសមន្វគំ។

៤៦. ‘‘សដ្ឋិ អស្សសហស្សានិ, សព្ពាលង្ការភូសិតា;
អាជានីយាវ ជាតិយា, សិន្ធវា សីឃវាហិនោ។

៤៧. ‘‘អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, ឥល្លិយាចាបធារិភិ [ឥន្ទិយាចាបធារិភិ (ក.)];
តេ បុត្ត បដិបជ្ជស្សុ, រជ្ជំ និយ្យាទយាមិ តេ។

៤៨. ‘‘អជ្ជេវ បព្ពជិស្សាមិ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;
មាហំ កាកោវ ទុម្មេធោ, កាមានំ វសមន្វគំ។

៤៩. ‘‘សដ្ឋិ រថសហស្សានិ, សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា;
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា, សព្ពាលង្ការភូសិតា។

៥០. ‘‘អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
តេ បុត្ត បដិបជ្ជស្សុ, រជ្ជំ និយ្យាទយាមិ តេ។

៥១. ‘‘អជ្ជេវ បព្ពជិស្សាមិ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;
មាហំ កាកោវ ទុម្មេធោ, កាមានំ វសមន្វគំ។

៥២. ‘‘សដ្ឋិ ធេនុសហស្សានិ, រោហញ្ញា បុង្គវូសភា;
តា បុត្ត បដិបជ្ជស្សុ, រជ្ជំ និយ្យាទយាមិ តេ។

៥៣. ‘‘អជ្ជេវ បព្ពជិស្សាមិ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;
មាហំ កាកោវ ទុម្មេធោ, កាមានំ វសមន្វគំ។

៥៤. ‘‘សោឡសិត្ថិសហស្សានិ , សព្ពាលង្ការភូសិតា;
វិចិត្រវត្ថាភរណា, អាមុត្តមណិកុណ្ឌលា;

តា បុត្ត បដិបជ្ជស្សុ, រជ្ជំ និយ្យាទយាមិ តេ។

៥៥. “អជ្ជេវ បព្ពជិស្សាមិ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;
មាហំ កាកោវ ទុម្មេធោ, កាមានំ វសមន្វគំ”។

៥៦. “ទហរស្សេវ មេ តាត, មាតា មតាតិ មេ សុតំ;
តយា វិនា អហំ តាត, ជីវិតុម្បិ ន ឧស្សហេ។

៥៧. “យថា អារញ្ញកំ នាគំ, បោតោ អន្វេតិ បច្ឆតោ;
ជេស្សន្តំ គិរិទុគ្គេសុ, សមេសុ វិសមេសុ ច។

៥៨. “ឯវំ តំ អនុគច្ឆាមិ, បុត្តមាទាយ [បត្តមាទាយ (បី.)] បច្ឆតោ;
សុភរោ តេ ភវិស្សាមិ, ន តេ ហេស្សាមិ ទុព្ភរោ”។

៥៩. “យថា សាមុទ្ទិកំ នាវំ, វាណិជានំ ធនេសិនំ;
វោហារោ តត្ថ គណ្ហេយ្យ, វាណិជា ព្យសនី [ព្យសនំ (ក.)] សិយា។

៦០. “ឯវមេវាយំ បុត្តកលិ [បុត្តក (ស្យា.)], អន្តរាយករោ មម [មមំ (បី.)];
ឥមំ កុមារំ បាបេថ, បាសាទំ រតិវឌ្ឍនំ។

៦១. “តត្ថ កម្ពុសហត្ថាយោ, យថា សក្កំវ អច្ឆរា;
តា នំ តត្ថ រមេស្សន្តិ [រមិស្សន្តិ (ស្យា. ក.)], តាហិ ចេសោ [មេសោ (បី.)] រមិស្សតិ។

៦២. “តតោ កុមារំ បាបេសុំ, បាសាទំ រតិវឌ្ឍនំ;
តំ ទិស្វា អវចុំ កញ្ញា, ទីឃាវុំ រដ្ឋវឌ្ឍនំ។

៦៣. “ទេវតា នុសិ គន្ធព្ពោ, អទុ [អាទុ (សី. បី.)] សក្កោ បុរិន្ទទោ;
កោ វា ត្វំ កស្ស វា បុត្តោ, កថំ ជានេមុ តំ មយំ”។

៦៤. “នម្ហិ ទេវោ ន គន្ធព្ពោ, នាបិ [នម្ហិ (ក.)] សក្កោ បុរិន្ទទោ;
កាសិរញ្ញោ អហំ បុត្តោ, ទីឃាវុ រដ្ឋវឌ្ឍនោ;
មមំ [មម (បី.)] ភរថ ភទ្ទំ វោ [ភទ្ទន្តេ (ក.)], អហំ ភត្តា ភវាមិ វោ”។

៦៥. “តំ តត្ថ អវចុំ កញ្ញា, ទីឃាវុំ រដ្ឋវឌ្ឍនំ;
‘កុហឹ រាជា អនុប្បត្តោ, ឥតោ រាជា កុហឹ គតោ’”។

៦៦. “បង្កំ រាជា អតិក្កន្តោ, ថលេ រាជា បតិដ្ឋិតោ;
អកណ្ដកំ អគហនំ, បដិបន្នោ មហាបថំ។

៦៧. “អហញ្ច បដិបន្នោស្មិ, មគ្គំ ទុគ្គតិគាមិនំ;
សកណ្ដកំ សគហនំ, យេន គច្ឆន្តិ ទុគ្គតឹ”។

៦៨. “តស្ស តេ ស្វាគតំ រាជ, សីហស្សេវ គិរិព្ពជំ;
អនុសាស មហារាជ, ត្វំ នោ សព្ពាសមិស្សរោ”តិ។

សោណកជាតកំ បឋមំ។

៥៣០. សំកិច្ចជាតកំ (២)

៦៩. “ទិស្វា និសិន្នំ រាជានំ, ព្រហ្មទត្តំ រថេសភំ;
អថស្ស បដិវេទេសិ, យស្សាសិ អនុកម្បកោ។

៧០. “សំកិច្ចាយំ អនុប្បត្តោ, ឥសីនំ សាធុសម្មតោ;
តរមានរូបោ និយ្យាហិ, ខិប្បំ បស្ស មហេសិនំ។

៧១. “តតោ ច រាជា តរមានោ, យុត្តមារុយ្ហ សន្ទនំ;
មិត្តាមច្ចបរិព្យូឡ្ហោ [បរិព្ពូឡ្ហោ (សី. បី.)], អគមាសិ រថេសភោ។

៧២. “និក្ខិប្ប បញ្ច កកុធានិ, កាសីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ;

វាឡពីជនិ [វា ឡវីជនី (សី. បី.)] មុណ្ឌិសំ, ខគ្គំ ឆត្តញ្ចបាហនំ;

៧៣. “ឱរុយ្ហ រាជា យានម្ហា, ឋបយិត្វា បដិច្ឆទំ;
អាសីនំ ទាយបស្សស្មិំ, សំកិច្ចមុបសង្កមិ។

៧៤. “ឧបសង្កមិត្វា សោ រាជា, សម្មោទិ ឥសិនា សហ;
តំ កថំ វីតិសារេត្វា, ឯកមន្តំ ឧបាវិសិ។

៧៥. “ឯកមន្តំ និសិន្នោវ, អថ កាលំ អមញ្ញថ;
តតោ បាបានិ កម្មានិ, បុច្ឆិតុំ បដិបជ្ជថ។

៧៦. “ឥសិ បុច្ឆាម [បុច្ឆាមិ (សី. បី.)] សំកិច្ចំ, ឥសីនំ សាធុសម្មតំ;
អាសីនំ ទាយបស្សស្មិំ, ឥសិសង្ឃបុរក្ខតំ [បុរក្ខិតំ (ក.)]។

៧៧. “កំ គតិំ បេច្ច គច្ឆន្តិ, នរា ធម្មាតិចារិនោ;
អតិចិណ្ណោ មយា ធម្មោ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ។

៧៨. “ឥសិ អវច សំកិច្ចោ, កាសីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនំ;
អាសីនំ ទាយបស្សស្មិំ, មហារាជ សុណោហិ មេ។

៧៩. “ឧប្បថេន វជន្តស្ស, យោ មគ្គមនុសាសតិ;
តស្ស ចេ វចនំ កយិរា, នាស្ស មគ្គេយ្យ កណ្ដកោ។

៨០. “អធម្មំ បដិបន្នស្ស, យោ ធម្មមនុសាសតិ;
តស្ស ចេ វចនំ កយិរា, ន សោ គច្ឆេយ្យ ទុគ្គតិំ។

៨១. “ធម្មោ បថោ មហារាជ, អធម្មោ បន ឧប្បថោ;
អធម្មោ និរយំ នេតិ, ធម្មោ បាបេតិ សុគ្គតិំ។

៨២. “អធម្មចារិនោ រាជ, នរា វិសមជីវិនោ;
យំ គតិំ បេច្ច គច្ឆន្តិ, និរយេ តេ សុណោហិ មេ។

៨៣. “សញ្ជីវោ កាឡសុត្តោ ច, សង្ឃាតោ [សង្ខាដោ (ស្យា. ក.)] ទ្វេ ច រោរុវា;
អថាបរោ មហាវីចិ, តាបនោ [តបនោ (សី. បី.)] ច បតាបនោ។

៨៤. “ឥច្ចេតេ អដ្ឋ និរយា, អក្ខាតា ទុរតិក្កមា;
អាកិណ្ណា លុទ្ទកម្មេហិ, បច្ចេកា សោឡសុស្សទា។

៨៥. “កទរិយតាបនា [កទរិយតបនា (សី. បី.)] ឃោរា, អច្ចិមន្តោ [អច្ចិមន្តា (បី.)] មហព្ភយា;
លោមហំសនរូបា ច, ភេស្មា បដិភយា ទុខា។

៨៦. “ចតុក្កណ្ណា ចតុទ្វារា, វិភត្តា ភាគសោ មិតា;
អយោបាការបរិយន្តា, អយសា បដិកុជ្ជិតា។

៨៧. “តេសំ អយោមយា ភូមិ, ជលិតា តេជសា យុតា;
សមន្តា យោជនសតំ, ផុដា [ផរិត្វា (អ. និ. ៣.៣៦; បេ. វ. ៧១)] តិដ្ឋន្តិ សព្ពទា។

៨៨. “ឯតេ បតន្តិ និរយេ, ឧទ្ធំបាទា អវំសិរា;
ឥសីនំ អតិវត្តារោ, សញ្ញតានំ តបស្សិនំ។

៨៩. “តេ ភូនហុនោ បច្ចន្តិ, មច្ឆា ពិលកតា យថា;
សំវច្ឆរេ អសង្ខេយ្យេ, នរា កិព្ពិសការិនោ។

៩០. “ឌយ្ហមានេន គត្តេន, និច្ចំ សន្តរពាហិរំ;
និរយា នាធិគច្ឆន្តិ, ទ្វារំ និក្ខមនេសិនោ។

៩១. “បុរត្ថិមេន ធាវន្តិ, តតោ ធាវន្តិ បច្ឆតោ;
ឧត្តរេនបិ ធាវន្តិ, តតោ ធាវន្តិ ទក្ខិណំ;

យំ យញ្ហិ ទ្វារំ គច្ឆន្តិ, តំ តទេវ បិធីយរេ [បិថិយ្យតិ (សី.), បិថិយ្យរេ (ស្យា.), បិថីយរេ (បី.)]។

៩២. “ពហូនិ វស្សសហស្សានិ, ជនា និរយគាមិនោ;
ពាហា បគ្គយ្ហ កន្ទន្តិ, បត្វា ទុក្ខំ អនប្បកំ។

៩៣. “អាសីវិសំវ កុបិតំ, តេជស្សឹ ទុរតិក្កមំ;
ន សាធុរូបេ អាសីទេ, សញ្ញតានំ តបស្សិនំ។

៩៤. “អតិកាយោ មហិស្សាសោ, អជ្ជុនោ កេកកាធិបោ;
សហស្សពាហុ ឧច្ឆិន្នោ, ឥសិមាសជ្ជ គោតមំ។

៩៥. “អរជំ រជសា វច្ឆំ, កិសំ អវកិរិយ ទណ្ឌកី;
តាលោវ មូលតោ [សមូលោ (ក.)] ឆិន្នោ, ស រាជា វិភវង្គតោ។

៩៦. “ឧបហច្ច មនំ មជ្ឈោ [មេជ្ឈោ (ក.)], មាតង្គស្មឹ យសស្សិនេ;
សបារិសជ្ជោ ឧច្ឆិន្នោ, មជ្ឈារញ្ញំ តទា អហុ។

៩៧. “កណ្ហទីបាយនាសជ្ជ, ឥសឹ អន្ធកវេណ្ឌយោ [វេណ្ហុយោ (សី. បី.), បិណ្ហយោ (?)];
អញ្ញោញ្ញំ [អញ្ញមញ្ញំ (សី. បី.)] មុសលា [មុសលេ (សី. ស្យា. បី.)] ហន្ត្វា, សម្បត្តា យមសាធនំ
[យមសាទនំ (បី.)]។

៩៨. “អថាយំ ឥសិនា សត្តោ, អន្តលិក្ខចរោ បុរេ;
បាវេក្ខិ បថវឹ [បឋវឹ (សី. ស្យា. បី.)] ចេច្ចោ, ហីនត្តោ បត្តបរិយាយំ។

៩៩. “តស្មា ហិ ឆន្ទាគមនំ, នប្បសំសន្តិ បណ្ឌិតា;
អទុដ្ឋចិត្តោ ភាសេយ្យ, គិរំ សច្ចូបសំហិតំ។

១០០. “មនសា ចេ បទុដ្ឋេន, យោ នរោ បេក្ខតេ មុនឹ;
វិជ្ជាចរណសម្បន្នំ, គន្តា សោ និរយំ អធោ។

១០១. “យេ វុឌ្ឍេ [វទ្ធេ (ក.)] បរិភាសន្តិ, ផរុសូបក្កមា ជនា;
អនបច្ចា អទាយាទា, តាលវត្ថុ [តាលវត្ថូ (ស្យា.), តាលាវត្ថុ (បី.)] ភវន្តិ តេ។

១០២. “យោ ច បព្ពជិតំ ហន្តិ, កតកិច្ចំ មហេសិនំ;
ស កាឡសុត្តេ និរយេ, ចិររត្តាយ បច្ចតិ។

១០៣. “យោ ច រាជា អធម្មដ្ឋោ, រដ្ឋវិទ្ធំសនោ មគោ [ចុតោ (សី.)];
តាបយិត្វា ជនបទំ, តាបនេ បេច្ច បច្ចតិ។

១០៤. “សោ ច វស្សសហស្សានិ [វស្សសហស្សានំ (សី. ស្យា.)], សតំ ទិព្ពានិ បច្ចតិ;
អច្ចិសង្ឃបរេតោ សោ, ទុក្ខំ វេទេតិ វេទនំ។

១០៥. “តស្ស អគ្គិសិខា កាយា, និច្ឆរន្តិ បភស្សរា;
តេជោភក្ខស្ស គត្តានិ, លោមេហិ ច [លោមគ្គេហិ ច (សី. ស្យា. បី.)] នខេហិ ច។

១០៦. “ឧយ្ហមានេន គត្តេន, និច្ចំ សន្តរពាហិរំ;
ទុក្ខាភិតុន្នោ នទតិ, នាគោ តុត្តដ្ដិតោ [តុត្តទ្ទិតោ (សី.)] យថា។

១០៧. “យោ លោភា បិតរំ ហន្តិ, ទោសា វា បុរិសាធមោ;
ស កាឡសុត្តេ និរយេ, ចិររត្តាយ បច្ចតិ។

១០៨. “ស តាទិសោ បច្ចតិ លោហកុម្ភិយំ, បក្កញ្ច សត្តីហិ ហនន្តិ និត្តចំ;
អន្ធំ ករិត្វា មុត្តករីសភក្ខំ, ខារេ និមុជ្ជន្តិ តថាវិធំ នរំ។

១០៩. “តត្តំ បក្កុថិតមយោគុឡញ្ច [បក្កុធិតមយោគុឡញ្ច (ក.)], ទីឃេ ច ផាលេ ចិររត្តតាបិតេ;
វិក្ខម្ភមាទាយ វិពន្ធ [វិពទ្ធ (សី.), វិភជ្ជ (ស្យា. បី.)] រជ្ជុភិ, វិវដេ មុខេ សម្បវិសន្តិ [សំចវន្តិ (សី. ស្យា.
បី.)] រក្ខសា។

១១០. “សាមា ច សោណា សពលា ច គិជ្ឈា, កាកោឡសង្ឃា ច ទិជា អយោមុខា;
សង្គម្ម ខាទន្តិ វិប្ផន្ទមានំ, ជិវ្ហំ វិភជ្ជ វិឃាសំ សលោហិតំ។

១១១. “តំ ទឌ្ឍតាលំ បរិភិន្នគត្តំ, និប្បោថយន្តា អនុវិចរន្តិ រក្ខសា;
រតី ហិ នេសំ ទុខិនោ បនីតរេ, ឯតាទិសស្មឹ និរយេ វសន្តិ;
យេ កេចិ លោកេ ឥធ បេត្តិឃាតិនោ។

១១២. “បុត្តោ ច មាតរំ ហន្ត្វា, ឥតោ គន្ត្វា យមក្ខយំ;
ភុសមាបជ្ជតេ ទុក្ខំ, អត្តកម្មផលូបគោ។

១១៣. “អមនុស្សា អតិពលា, ហន្តារំ ជនយន្តិយា;
អយោមយេហិ វាឡេហិ [ផាលេហិ (បី.)], បីឡយន្តិ បុនប្បុនំ។

១១៤. “តមស្សវំ [តំ បស្សវំ (សី. ស្យា.), តំ បស្សុតំ (បី.)] សកា គត្តា, រុហិរំ [រុធិរំ (សី. ស្យា.)] អត្តសម្ភវំ;
តម្ពលោហវិលីនំវ, តត្តំ បាយេន្តិ មត្តិឃំ [មត្តិយំ (សី.)]។

១១៥. “ជិគុច្ឆំ កុណបំ បូតឹ, ទុគ្គន្ធំ គូថកទ្ទមំ;
បុព្ពលោហិតសង្កាសំ, រហទមោគយ្ហ [រហទោគ្គយ្ហ (ក.)] តិដ្ឋតិ។

១១៦. “តមេនំ កិមយោ តត្ថ, អតិកាយា អយោមុខា;
ឆវឹ ភេត្វាន [ឆេត្វាន (សី. បី.)] ខាទន្តិ, សំគិទ្ធា [បគិទ្ធា (សី. ស្យា. បី.)] មំសលោហិតេ។

១១៧. “សោ ច តំ និរយំ បត្តោ, និមុគ្គោ សតបោរិសំ;
បូតិកំ កុណបំ វាតិ, សមន្តា សតយោជនំ។

១១៨. “ចក្ខុមាបិ ហិ ចក្ខូហិ, តេន គន្ធេន ជីយតិ;
ឯតាទិសំ ព្រហ្មទត្ត, មាតុឃោ លភតេ ទុខំ។

១១៩. “ខុរធារមនុក្កម្ម, តិក្ខំ ទុរភិសម្ភវំ;
បតន្តិ គព្ភបាតិយោ [គព្ភបាតិនិយោ (សី. ស្យា. បី.)], ទុគ្គំ វេតរណឹ [វេត្តរណឹ (ស្យា. ក.)] នទឹ។

១២០. “អយោមយា សិម្ពលិយោ, សោឡសង្គុលកណ្ដកា;
ឧភតោ អភិលម្ពន្តិ, ទុគ្គំ វេតរណឹ [វេត្តរណឹ (ស្យា. ក.)] នទឹ។

១២១. “តេ អច្ចិមន្តោ តិដ្ឋន្តិ, អគ្គិក្ខន្ធាវ អារកា;
អាទិត្តា ជាតវេទេន, ឧទ្ធំ យោជនមុគ្គតា។

១២២. “ឯតេ វជន្តិ [សជន្តិ (សី. បី.), បជ្ជន្តិ (ស្យា.)] និរយេ, តត្តេ តិខិណកណ្ដកេ;
នារិយោ ច អតិចារា [អតិចារិនិយោ (សី. ស្យា. បី.)], នរា ច បរទារគូ។

១២៣. “តេ បតន្តិ អធោក្ខន្ធា, វិវត្តា វិហតា បុថូ;
សយន្តិ វិនិវិទ្ធង្គា, ទីឃំ ជគ្គន្តិ សព្ពទា [សំវរឹ (សី. បី.)]។

១២៤. “តតោ រត្យា វិវសានេ [វិវសនេ (សី. ស្យា. បី.)], មហតឹ បព្ពតូបមំ;
លោហកុម្ភឹ បវជ្ជន្តិ, តត្តំ អគ្គិសមូទកំ។

១២៥. “ឯវំ ទិវា ច រត្តោ ច, ទុស្សីលា មោហបារុតា;
អនុភោន្តិ សកំ កម្មំ, បុព្ពេ ទុក្កដមត្តនោ។

១២៦. “យា ច ភរិយា ធនក្កីតា, សាមិកំ អតិមញ្ញតិ;
សស្សុំ វា សសុរំ វាបិ, ជេដ្ឋំ វាបិ ននន្ទរំ [ននន្ទនំ (ស្យា. ក.)]។

១២៧. “តស្សា វង្កេន ជិវ្ហគ្គំ, និព្ពហន្តិ សពន្ធនំ;
ស ព្យាមមត្តំ កិមិនំ, ជិវ្ហំ បស្សតិ អត្តនិ [អត្តនោ (សី. ស្យា.)];
វិញ្ញាបេតុំ ន សក្កោតិ, តាបនេ បេច្ច បច្ចតិ។

១២៨. “ឱរព្ភិកា សូករិកា, មច្ឆិកា មិគពន្ធកា;

ចោរា គោឃាតកា លុទ្ទា, អវណ្ណេ វណ្ណការកា។

១២៩. “សត្តីហិ លោហកូដេហិ, នេត្តីសេហិ ឧសូហិ ច;
ហញ្ញមានា ខារនទីំ, បបតន្តិ [សម្បតន្តិ (ក.)] អវំសិរា។

១៣០. “សាយំ បាតោ កូដការី, អយោកូដេហិ ហញ្ញតិ;
តតោ វន្តំ ទុរត្តានំ, បរេសំ ភុញ្ជរេ [ភុញ្ជតេ (សី. ស្យា. បី.)] សទា។

១៣១. “ធង្កា ភេរណ្ឌកា [ភេទណ្ឌកា (ក.)] គិជ្ឈា, កាកោឡា ច អយោមុខា;
វិប្ផន្ទមានំ ខាទន្តិ, នរំ កិព្ពិសការកំ [កិព្ពិសការិនំ (បី.)]។

១៣២. “យេ មិគេន មិគំ ហន្តិ, បក្ខីំ វា បន បក្ខិនា;
អសន្តោ រជសា ឆន្នា, គន្តា [គតា (ក.)] តេ និរយុស្សទំ [និរយំ អធោ (បី.)]។

១៣៣. “សន្តោ ច [សន្តោវ (ស្យា.)] ឧទ្ធំ គច្ឆន្តិ, សុចិណ្ណេនិធ កម្មុនា;
សុចិណ្ណស្ស ផលំ បស្ស, សឥន្ទា [សហិន្ទា (សី.)] ទេវា សព្រហ្មកា។

១៣៤. “តំ តំ ព្រូមិ មហារាជ, ធម្មំ រដ្ឋបតី ចរ;
តថា [តថា តថា (សី. ស្យា. បី.)] រាជ ចរាហិ ធម្មំ, យថា តំ សុចិណ្ណំ នានុតប្បេយ្យ បច្ឆា”តិ។

សំកិច្ចជាតកំ ទុតិយំ។

សដ្ឋិនិបាតំ និដ្ឋិតំ។

តស្សុទ្ទានំ –

អថ សដ្ឋិនិបាតម្ហិ, សុណាថ មម ភាសិតំ;
ជាតកសវ្ហយនោ បវរោ, សោណកអរិន្ទមសវ្ហយនោ;
តថា វុត្តរថេសភកិច្ចវរោតិ។

២០. សត្តតិនិបាតោ

៥៣១. កុសជាតកំ (១)

១. “ឥទំ តេ រដ្ឋំ សធនំ សយោគ្គំ, សកាយុរំ សព្ពកាមូបបន្នំ;
ឥទំ តេ រជ្ជំ [រដ្ឋំ (ក.)] អនុសាស អម្ម, គច្ឆាមហំ យត្ថ បិយា បភាវតី”។

២. “អនុជ្ជុភូតេន ហរំ មហន្តំ, ទិវា ច រត្តោ ច និសីថកាលេ [និសីទ កាលេ (ក.)];
បដិគច្ឆ ត្វំ ខិប្បំ កុសាវតឹ កុស [កុសាវតី (ស្យា. ក.)], និច្ឆាមិ ទុព្ពណ្ណមហំ វសន្តំ”។

៣. “នាហំ គមិស្សាមិ ឥតោ កុសាវតឹ, បភាវតី វណ្ណបលោភិតោ តវ;
រមាមិ មទ្ទស្ស និកេតរម្មេ, ហិត្វាន រដ្ឋំ តវ ទស្សនេ រតោ។

៤. “បភាវតី វណ្ណបលោភិតោ តវ, សម្មូឡ្ហរូបោ វិចរាមិ មេទិនឹ [មេទនឹ (ស្យា. ក.)];
ទិសំ ន ជានាមិ កុតោម្ហិ អាគតោ, តយម្ហិ មត្តោ មិគមន្ទលោចនេ។

៥. “សុវណ្ណចីរវសនេ, ជាតរូបសុមេខលេ;
សុស្សោណិ តវ កាមា ហិ [កាមេហិ (សី. ស្យា. បី.)], នាហំ រជ្ជេន មត្ថិកោ”។

៦. “អព្ភូតិ [អព្ភូ ហិ (សី.), អភូតិ (ស្យា.), អព្ភុ ហិ (បី.)] តស្ស ភោ ហោតិ, យោ អនិច្ឆន្តមិច្ឆតិ;
អកាមំ រាជ កាមេសិ [កាមេហិ (សី. បី.)], អកន្តំ កន្តុ [អកន្តោ កន្ត (សី. ស្យា. បី.)] មិច្ឆសិ”។

៧. “អកាមំ វា សកាមំ វា, យោ នរោ លភតេ បិយំ;
លាភមេត្ថ បសំសាម, អលាភោ តត្ថ បាបកោ”។

៨. “បាសាណសារំ ខណសិ, កណិការស្ស ទារុនា;
វាតំ ជាលេន ពាធេសិ, យោ អនិច្ឆន្តមិច្ឆសិ”។

៩. “បាសាណោ នូន តេ ហទយេ, ឱហិតោ មុទុលក្ខណេ;
យោ តេ សាតំ ន វិន្ទាមិ, តិរោជនបទាគតោ។

១០. “យទា មំ ភកុដឹ [ភូកុដឹ (សី. បី.)] កត្វា, រាជបុត្តី ឧទិក្ខតិ [រាជបុត្តិ ឧទិក្ខសិ (សី. បី.)];
អាឡារិកោ តទា ហោមិ, រញ្ញោ មទ្ទស្សន្តេបុរេ [មទ្ទស្ស ថីបុរេ (សី. បី.) ឯវមុបរិបិ]។

១១. “យទា ឧម្ហយមានា មំ, រាជបុត្តី ឧទិក្ខតិ [រាជបុត្តិ ឧទិក្ខសិ (សី. បី.)];
នាឡារិកោ តទា ហោមិ, រាជា ហោមិ តទា កុសោ”។

១២. “សចេ ហិ វចនំ សច្ចំ, នេមិត្តានំ ភវិស្សតិ;
នេវ មេ ត្វំ បតី អស្ស, កាមំ ឆិន្ទន្តុ សត្តធា”។

១៣. “សចេ ហិ វចនំ សច្ចំ, អញ្ញេសំ យទិ វា មមំ;
នេវ តុយ្ហំ បតី អត្ថិ, អញ្ញោ សីហស្សរា កុសា”។

១៤. “នេក្ខំ គីវំ តេ ការេស្សំ, បត្វា ខុជ្ជេ កុសាវតឹ;
សចេ មំ នាគនាសូរូ, ឱលោកេយ្យ បភាវតី។

១៥. “នេក្ខំ គីវំ តេ ការេស្សំ, បត្វា ខុជ្ជេ កុសាវតឹ;
សចេ មំ នាគនាសូរូ, អាលបេយ្យ បភាវតី។

១៦. “នេក្ខំ គីវំ តេ ការេស្សំ, បត្វា ខុជ្ជេ កុសាវតឹ;
សចេ មំ នាគនាសូរូ, ឧម្ហាយេយ្យ បភាវតី។

១៧. “នេក្ខំ គីវំ តេ ការេស្សំ, បត្វា ខុជ្ជេ កុសាវតឹ;
សចេ មំ នាគនាសូរូ, បម្ហាយេយ្យ បភាវតី។

១៨. “នេក្ខំ គីវំ តេ ការេស្សំ, បត្វា ខុជ្ជេ កុសាវតឹ;
សចេ មេ នាគនាសូរូ, បាណីហិ ឧបសម្ផុសេ”។

១៩. “ន ហិ នូនាយំ រាជបុត្តី, កុសេ សាតម្បិ វិន្ទតិ;
អាឡារិកេ ភតេ បោសេ, វេតនេន អនត្ថិកេ”។

២០. “ន ហិ នូនាយំ សា [នូន អយំ (សី. ស្យា.)] ខុជ្ជា, លភតិ ជិវ្ហាយ ឆេទនំ;
សុនិសិតេន សត្ថេន, ឯវំ ទុព្ភាសិតំ ភណំ”។

២១. “មា នំ រូបេន បាមេសិ, អារោហេន បភាវតិ;
មហាយសោតិ កត្វាន, ករស្សុ រុចិរេ បិយំ។

២២. “មា នំ រូបេន បាមេសិ, អារោហេន បភាវតិ;
មហទ្ធនោតិ កត្វាន, ករស្សុ រុចិរេ បិយំ។

២៣. “មា នំ រូបេន បាមេសិ, អារោហេន បភាវតិ;
មហព្ពលោតិ កត្វាន, ករស្សុ រុចិរេ បិយំ។

២៤. “មា នំ រូបេន បាមេសិ, អារោហេន បភាវតិ;
មហារដ្ឋោតិ កត្វាន, ករស្សុ រុចិរេ បិយំ។

២៥. “មា នំ រូបេន បាមេសិ, អារោហេន បភាវតិ;
មហារាជាតិ កត្វាន, ករស្សុ រុចិរេ បិយំ។

២៦. “មា នំ រូបេន បាមេសិ, អារោហេន បភាវតិ;
សីហស្សរោតិ កត្វាន, ករស្សុ រុចិរេ បិយំ។

២៧. “មា នំ រូបេន បាមេសិ, អារោហេន បភាវតិ;
វគ្គុស្សរោតិ កត្វាន, ករស្សុ រុចិរេ បិយំ។

២៨. “មា នំ រូបេន បាមេសិ, អារោហេន បភាវតិ;
ពិន្ទុស្សរោតិ កត្វាន, ករស្សុ រុចិរេ បិយំ។

២៩. “មា នំ រូបេន បាមេសិ, អារោហេន បភាវតិ;
មញ្ជុស្សរោតិ កត្វាន, ករស្សុ រុចិរេ បិយំ។

៣០. “មា នំ រូបេន បាមេសិ, អារោហេន បភាវតិ;
មធុស្សរោតិ [មធុរស្សរោតិ (សី.)] កត្វាន, ករស្សុ រុចិរេ បិយំ។

៣១. “មា នំ រូបេន បាមេសិ, អារោហេន បភាវតិ;
សតសិប្បោតិ កត្វាន, ករស្សុ រុចិរេ បិយំ។

៣២. “មា នំ រូបេន បាមេសិ, អារោហេន បភាវតិ;
ខត្តិយោតិបិ កត្វាន [ករិត្វាន (សី.)], ករស្សុ រុចិរេ បិយំ។

៣៣. “មា នំ រូបេន បាមេសិ, អារោហេន បភាវតិ;
កុសរាជាតិ កត្វាន, ករស្សុ រុចិរេ បិយំ”។

៣៤. “ឯតេ នាគា ឧបត្ថទ្ធា, សព្ពេ តិដ្ឋន្តិ វម្មិតា [វម្មិកា (ស្យា.)];
បុរា មទ្ទន្តិ បាការំ, អានេន្តេតំ បភាវតី”។

៣៥. “សត្ត ពិលេ [ខណ្ឌេ (សី. បី.)] ករិត្វាន, អហមេតំ បភាវតី;
ខត្តិយានំ បទស្សាមិ, យេ មំ ហន្តុំ ឥធាគតា”។

៣៦. “អវុដ្ឋហិ រាជបុត្តី, សាមា កោសេយ្យវាសិនី;
អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ, ទាសីគណបុរក្ខតា”។

៣៧. “តំ នូន កក្កូបនិសេវិតំ មុខំ, អាទាសទន្តាថរុបច្ចវេក្ខិតំ;
សុភំ សុនេត្តំ វិរជំ អនង្គណំ, ឆុទ្ធំ វនេ ឋស្សតិ ខត្តិយេហិ។

៣៨. “តេ នូន មេ អសិតេ វេល្លិតគ្គេ, កេសេ មុទូ ចន្ទនសារលិត្តេ;

សមាកុលេ សីវថិកាយ មជ្ឈេ, បាទេហិ គិជ្ឈា បរិកឌ្ឍិស្សន្តិ [បរិកឌ្ឍយន្តិ (សី. ស្យា. បី.)]។

៣៩. “តា នូន មេ តម្ពនខា សុលោមា, ពាហា មុទូ ចន្ទនសារលិត្តា;
ឆិន្នា វនេ ឧជ្ឈិតា ខត្តិយេហិ, គយ្ហ ធង្កោ [វកោ (បី.)] គច្ឆតិ យេន កាមំ។

៤០. “តេ នូន តាលូបនិភេ អលម្ពេ, និសេវិតេ កាសិកចន្ទនេន;
ថនេសុ មេ លម្ពិស្សតិ [លម្ពហីតិ (បី.)] សិង្គាលោ [សិគាលោ (សី. ស្យា. បី.)], មាតូវ បុត្តោ តរុណោ តនូជោ។

៤១. “តំ នូន សោណឹ បុថុលំ សុកោដ្ដិតំ, និសេវិតំ កញ្ចនមេខលាហិ;
ឆិន្នំ វនេ ខត្តិយេហី អវត្ថំ, សិង្គាលសង្ឃា បរិកឌ្ឍិស្សន្តិ [គយ្ហា វកោ គច្ឆតិ យេនកាមំ (បី.)]។

៤២. “សោណា ធង្កា [វកា (បី.)] សិង្គាលា ច, យេ ចញ្ញេ សន្តិ ទាឋិនោ;
អជរា នូន ហេស្សន្តិ, ភក្ខយិត្វា បភាវតឹ។

៤៣. “សចេ មំសានិ ហរិំសុ, ខត្តិយា ទូរគាមិនោ;
អដ្ឋីនិ អម្ម យាចិត្វា, អនុបថេ ទហាថ នំ។

៤៤. “ខេត្តានិ អម្ម ការេត្វា, កណិការេត្ថ រោបយ [រោបយេ (ក.)];
យទា តេ បុប្ផិតា អស្សុ, ហេមន្តានំ ហិមច្ចយេ;
សរេយ្យាថ មមំ [មម (បី.)] អម្ម, ឯវំវណ្ណា បភាវតី”។

៤៥. “តស្សា មាតា ឧទដ្ឋាសិ, ខត្តិយា ទេវវណ្ណិនី;
ទិស្វា អសិញ្ច សូនញ្ច, រញ្ញោ មទ្ទស្សន្តេបុរេ”។

៤៦. “ឥមិនា នូន អសិនា, សុសញ្ញំ តនុមជ្ឈិមំ;
ធីតរំ មទ្ទ [មម (សី.), មទ្ទោ (បី.)] ហន្ត្វាន, ខត្តិយានំ បទស្សសិ” [បទស្សតិ (បី. ក.)]។

៤៧. “ន មេ អកាសិ វចនំ, អត្ថកាមាយ បុត្តិកេ;
សាជ្ជ លោហិតសញ្ឆន្នា, គច្ឆសិ [គញ្ឆិសិ (សី. បី.)] យមសាធនំ។

៤៨. “ឯវមាបជ្ជតី បោសោ, បាបិយញ្ច និគច្ឆតិ;
យោ វេ ហិតានំ វចនំ, ន ករោតិ [ន ករំ (សី.)] អត្ថទស្សិនំ។

៤៩. “សចេ ច អជ្ជ [ត្វំ អម្ម (សី.)] ធារេសិ [វារេសិ (បី.)], កុមារំ ចារុទស្សនំ;
កុសេន ជាតំ ខត្តិយំ, សុវណ្ណមណិមេខលំ;
បូជិតំ [បូជិតា (បី.)] ញាតិសង្ឃេហិ, ន គច្ឆសិ [គញ្ឆិសិ (សី. បី.)] យមក្ខយំ។

៥០. “យត្ថស្សុ ភេរី នទតិ, កុញ្ជរោ ច និកូជតិ [និកុញ្ជតិ (បី.)];
ខត្តិយានំ កុលេ ភទ្ទេ, កឹ នុ សុខតរំ តតោ។

៥១. “អស្សោ ច សិសតិ [អស្សោ ហសិសតិ (សី.), អស្សោ ហសិយតិ (ស្យា.), អស្សោ ច សីសតិ (បី.)] ទ្វារេ, កុមារោ ឧបរោទតិ;
ខត្តិយានំ កុលេ ភទ្ទេ, កឹ នុ សុខតរំ តតោ។

៥២. “មយូរកោញ្ចាភិរុទេ, កោកិលាភិនិកូជិតេ;
ខត្តិយានំ កុលេ ភទ្ទេ, កឹ នុ សុខតរំ តតោ”។

៥៣. “កហំ នុ សោ សត្តុមទ្ទនោ, បររដ្ឋប្បមទ្ទនោ;
កុសោ សោឡារបញ្ញាណោ, យោ នោ ទុក្ខា បមោចយេ”។

៥៤. “ឥធេវ សោ សត្តុមទ្ទនោ, បររដ្ឋប្បមទ្ទនោ;
កុសោ សោឡារបញ្ញាណោ, យោ តេ សព្ពេ វធិស្សតិ” [យោ នោ ទុក្ខា បមោចយេ (សី.), សោ នោ សព្ពេ វធិស្សតិ (បី.)]។

៥៥. “ឧម្មត្តិកា នុ ភណសិ, អន្ធពាលា បភាសសិ [អាទុ ពាលាវ ភាសសិ (សី. បី.)];
កុសោ ចេ អាគតោ អស្ស, កឹ ន [កិន្នុ (ស្យា. ក.)] ជានេមុ តំ មយំ”។

៥៦. “ឯសោ អាឡារិកោ ពោសោ, កុមារិបុរមន្តរេ;
ទទ្ទុំ កត្វាន សំវេល្លិ, កុម្ភិ ធោវតិ ឧិណតោ”។

៥៧. “វេណី ត្វមសិ ចណ្ឌាលី, អទូសិ កុលគន្ធិនី;
កថំ មទ្ទកុលេ ជាតា, ទាសំ កយិរាសិ កាមុកំ”។

៥៨. “នម្ហិ វេណី ន ចណ្ឌាលី, ន ចម្ហិ កុលគន្ធិនី;
ឱក្កាកបុត្តោ ភទ្ទន្តេ, ត្វំ នុ ទាសោតិ មញ្ញសិ”។

៥៩. “យោ ព្រាហ្មណសហស្សានិ, សទា ភោជេតិ វីសតឹ;
ឱក្កាកបុត្តោ ភទ្ទន្តេ, ត្វំ នុ ទាសោតិ មញ្ញសិ”។

៦០. “យស្ស នាគសហស្សានិ, សទា យោជេន្តិ វីសតឹ;
ឱក្កាកបុត្តោ ភទ្ទន្តេ, ត្វំ នុ ទាសោតិ មញ្ញសិ។

៦១. “យស្ស អស្សសហស្សានិ, សទា យោជេន្តិ វីសតឹ;
ឱក្កាកបុត្តោ ភទ្ទន្តេ, ត្វំ នុ ទាសោតិ មញ្ញសិ។

៦២. “យស្ស រថសហស្សានិ, សទា យោជេន្តិ វីសតឹ;
ឱក្កាកបុត្តោ ភទ្ទន្តេ, ត្វំ នុ ទាសោតិ មញ្ញសិ។

[( ) អយំ គាថា សី. បី. បោត្ថកេសុយេវ ទិស្សតិ] (“យស្ស ឧសភសហស្សានិ, សទា យោជេន្តិ វីសតឹ;
ឱក្កាកបុត្តោ ភទ្ទន្តេ, ត្វំ នុ ទាសោតិ មញ្ញសិ) [( ) អយំ គាថា សី. បី. បោត្ថកេសុយេវ ទិស្សតិ]។

៦៣. “យស្ស ធេនុសហស្សានិ, សទា ទុហន្តិ វីសតឹ [ទុយ្ហន្តិ វីសតិ (សី. បី.)];
ឱក្កាកបុត្តោ ភទ្ទន្តេ, ត្វំ នុ ទាសោតិ មញ្ញសិ”។

៦៤. “តគ្ឃ តេ ទុក្កដំ ពាលេ, យំ ខត្តិយំ មហព្ពលំ;
នាគំ មណ្ឌូកវណ្ណេន, ន នំ [ន តំ (សី. បី.)] អក្ខាសិធាគតំ” [អក្ខាសិ អាគតំ (សី.)]។

៦៥. “អបរាធំ មហារាជ, ត្វំ នោ ខម រថេសភ;
យំ តំ អញ្ញាតវេសេន, នាញ្ញាសិម្ហា ឥធាគតំ”។

៦៦. “មាទិសស្ស ន តំ ឆន្នំ, យោហំ អាឡារិកោ ភវេ;
ត្វញ្ញេវ មេ បសីទស្សុ, នត្ថិ តេ ទេវ ទុក្កដំ”។

៦៧. “គច្ឆ ពាលេ ខមាបេហិ, កុសរាជំ មហព្ពលំ;
ខមាបិតោ កុសោ រាជា [កុសរាជា (សព្ពត្ថ)], សោ តេ ទស្សតិ ជីវិតំ”។

៦៨. “បិតុស្ស វចនំ សុត្វា, ទេវវណ្ណី បភាវតី;
សិរសា អគ្គហី បាទេ, កុសរាជំ មហព្ពលំ”។

៦៩. “យាមា រត្យោ អតិក្កន្តា, តាមា ទេវ តយា វិនា;
វន្ទេ តេ សិរសា បាទេ, មា មេ កុជ្ឈំ រថេសភ។

៧០. “សព្ពំ [សច្ចំ (សី. ស្យា. បី.)] តេ បដិជានាមិ, មហារាជ សុណោហិ មេ;
ន ចាបិ អប្បិយំ តុយ្ហំ, ករេយ្យាមិ អហំ បុន។

៧១. “ឯវំ ចេ យាចមានាយ, វចនំ មេ ន កាហសិ;
ឥទានិ មំ តាតោ ហន្ត្វា, ខត្តិយានំ បទស្សតិ”។

៧២. “ឯវំ តេ យាចមានាយ, កឹ ន កាហាមិ តេ វចោ;
វិកុទ្ធោ ត្យស្មិ កល្យាណិ, មា ត្វំ ភាយិ បភាវតិ។

៧៣. “សព្ពំ តេ បដិជានាមិ, រាជបុត្តិ សុណោហិ មេ;
ន ចាបិ អប្បិយំ តុយ្ហំ, ករេយ្យាមិ អហំ បុន។

៧៤. “តាវ កាមា ហិ សុស្សោណិ, បហុ [ពហុ (ស្យា.), ពហូ (បី.), ពហុំ (ក.)] ទុក្ខំ តិតិក្ខិសំ [តិតិក្ខិស្សំ (សី. បី.)];
ពហុំ មទ្ទកុលំ ហន្ត្វា, នយិតុំ តំ បភាវតិ”។

៧៥. “យោជយន្តុ រថេ អស្សេ, នានាចិត្តេ សមាហិតេ;
អថ ទក្ខថ មេ វេគំ, វិធមន្តស្ស [វិធមេន្តស្ស (សព្ពត្ថ)] សត្តវោ”។

៧៦. “តញ្ច តត្ថ ឧទិក្ខិំសុ, រញ្ញោ មទ្ទស្សន្តេបុរេ;
វិជម្ភមានំ សីហំវ, ផោដេន្តំ ទិគុណំ ភុជំ។

៧៧. “ហត្ថិក្ខន្ធញ្ច អារុយ្ហ, អារោបេត្វា បភាវតីំ;
សង្គាមំ ឱតរិត្វាន, សីហនាទំ នទី កុសោ។

៧៨. “តស្ស តំ នទតោ សុត្វា, សីហស្សេវិតរេ មិគា;
ខត្តិយា វិបលាយិំសុ, កុសសទ្ទភយដ្ដិតា [កុសសទ្ទភយដ្ឋិតា (បី.)]។

៧៩. “ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;
អញ្ញមញ្ញស្ស ឆិន្ទន្តិ, កុសសទ្ទភយដ្ដិតា។

៨០. “តស្មិំ សង្គាមសីសស្មិំ, បស្សិត្វា ហដ្ឋ [តុដ្ឋ (សី.)] មានសោ;
កុសស្ស រញ្ញោ ទេវិន្ទោ, អទា វេរោចនំ មណិំ។

៨១. “សោ តំ វិជិត្វា សង្គាមំ, លទ្ធា វេរោចនំ មណិំ;
ហត្ថិក្ខន្ធគតោ រាជា, បាវេក្ខិ នគរំ បុរំ។

៨២. “ជីវគ្គាហំ [ជីវគាហំ (សី. បី.)] គហេត្វាន, ពន្ធិត្វា សត្ត ខត្តិយេ;
សសុរស្សុបនាមេសិ, ឥមេ តេ ទេវ សត្តវោ។

៨៣. “សព្ពេវ តេ វសំ គតា, អមិត្តា វិហតា តវ;
កាមំ ករោហិ តេ តយា, មុញ្ច វា តេ ហនស្សុ វា”។

៨៤. “តុយ្ហេវ សត្តវោ ឯតេ, ន ហិ តេ មយ្ហ សត្តវោ;
ត្វញ្ញេវ នោ មហារាជ, មុញ្ច វា តេ ហនស្សុ វា”។

៨៥. “ឥមា តេ ធីតរោ សត្ត, ទេវកញ្ញូបមា សុភា;
ទទាហិ នេសំ ឯកេកំ, ហោន្តុ ជាមាតរោ តវ”។

៨៦. “អម្ហាកញ្ចេវ តាសញ្ច, ត្វំ នោ សព្ពេសមិស្សរោ;
ត្វញ្ញេវ នោ មហារាជ, ទេហិ នេសំ យទិច្ឆសិ”។

៨៧. “ឯកមេកស្ស ឯកេកំ, អទា សីហស្សរោ កុសោ;
ខត្តិយានំ តទា តេសំ, រញ្ញោ មទ្ទស្ស ធីតរោ។

៨៨. “បីណិតា តេន លាភេន, តុដ្ឋា សីហស្សរេ កុសេ;
សករដ្ឋានិ បាយិំសុ, ខត្តិយា សត្ត តាវទេ។

៨៩. “បភាវតិញ្ច អាទាយ, មណិំ វេរោចនំ សុភំ [តទា (បី.)];
កុសាវតីំ កុសោ រាជា, អគមាសិ មហព្ពលោ។

៩០. “ត្យស្សុ ឯករថេ យន្តា, បវិសន្តា កុសាវតីំ;
សមានា វណ្ណរូបេន, នាញ្ញមញ្ញាតិរោចិសុំ [នាញ្ញមញ្ញមតិរោចយុំ (សី.)]។

៩១. “មាតា បុត្តេន សង្គច្ឆិ [សង្គញ្ឆិ (សី. ស្យា. បី.)], ឧភយោ ច ជយម្បតី;
សមគ្គា តេ តទា អាសុំ, ផីតំ ធរណិមាវសុ”ន្តិ។

កុសជាតកំ បឋមំ។

៥៣២. សោណនន្ទជាតកំ (២)

៩២. “ទេវតា នុសិ គន្ធព្ពោ, អទុ [អាទុ (សី. ស្យា.)] សក្កោ បុរិន្ទទោ;

មនុស្សភូតោ ឥទ្ធិមា, កថំ ជានេមុ តំ មយំ”។

៩៣. “នាបិ ទេវោ ន គន្ធព្ពោ, នាបិ សក្កោ បុរិន្ទទោ;
មនុស្សភូតោ ឥទ្ធិមា, ឯវំ ជានាហិ ភារធ” [ភារភ (ក.)]។

៩៤. “កតរូបមិទំ ភោតោ [ភោតោ (សី. បី.)], វេយ្យាវច្ចំ អនប្បកំ;
ទេវម្ហិ វស្សមានម្ហិ, អនោវស្សំ ភវំ អកា។

៩៥. “តតោ វាតាតបេ ឃោរេ, សីតច្ឆាយំ ភវំ អកា;
តតោ អមិត្តមជ្ឈេសុ [អមិត្តមជ្ឈេ ច (សី.)], សរតាណំ ភវំ អកា។

៩៦. “តតោ ផីតានិ រដ្ឋានិ, វសិនោ តេ ភវំ អកា;
តតោ ឯកសតំ ខត្យេ, អនុយន្តេ [អនុយុត្តេ (បី.)] ភវំ អកា។

៩៧. “បតីតាស្សុ មយំ ភោតោ, វទ តំ [វរ តំ (សី. ស្យា. បី.)] ភញ្ជ [ភញ្ញ (សី. បី.), ភុញ្ជ (ស្យា. ក.)] មិច្ឆសិ;
ហត្ថិយានំ អស្សរថំ, នារិយោ ច អលង្កតា;
និវេសនានិ រម្មានិ, មយំ ភោតោ ទទាមសេ។

៩៨. “អថ វង្គេ [អថ វា សង្គេ (សី. បី.)] វា មគធេ, មយំ ភោតោ ទទាមសេ;
អថ វា អស្សកាវន្តី [អស្សកាវន្តី (សី. ស្យា. បី.)], សុមនា ទម្ម តេ មយំ។

៩៩. “ឧបឌ្ឍំ វាបិ រជ្ជស្ស, មយំ ភោតោ ទទាមសេ;
សចេ តេ អត្ថោ រជ្ជេន, អនុសាស យទិច្ឆសិ”។

១០០. “ន មេ អត្ថោបិ រជ្ជេន, នគរេន ធនេន វា;
អថោបិ ជនបទេន, អត្ថោ មយ្ហំ ន វិជ្ជតិ។

១០១. “ភោតោវ រដ្ឋេ វិជិតេ, អរញ្ញេ អត្ថិ អស្សមោ;
បិតា មយ្ហំ ជនេត្តី ច, ឧភោ សម្មន្តិ អស្សមេ។

១០២. “តេសាហំ [តេស្វហំ (ក.)] បុព្ពាចរិយេសុ, បុញ្ញំ ន លភាមិ កាតវេ;
ភវន្តំ អជ្ឈាវរំ កត្វា, សោណំ [សោនំ (បី.)] យាចេមុ សំវរំ”។

១០៣. “ករោមិ តេ តំ វចនំ, យំ មំ ភណសិ ព្រាហ្មណ;
ឯតញ្ច ខោ នោ អក្ខាហិ, កីវន្តោ ហោន្តុ យាចកា”។

១០៤. “បរោសតំ ជានបទា, មហាសាលា ច ព្រាហ្មណា;
ឥមេ ច ខត្តិយា សព្ពេ, អភិជាតា យសស្សិនោ;
ភវញ្ច រាជា មនោជោ, អលំ ហេស្សន្តិ យាចកា”។

១០៥. “ហត្ថី អស្សេ ច យោជេន្តុ, រថំ សន្នយ្ហ សារថិ [នំ រថិ (បី.)];
អាពន្ធនានិ គណ្ហាថ, បាទាសុស្សារយទ្ធជេ [បាទេសុស្សារយំ ធជេ (សី.), បាទាសុស្សារយំ ធជេ (បី.)];
អស្សមំ តំ គមិស្សាមិ, យត្ថ សម្មតិ កោសិយោ”។

១០៦. “តតោ ច រាជា បាយាសិ, សេនាយ ចតុរង្គិនី;
អគមា អស្សមំ រម្មំ, យត្ថ សម្មតិ កោសិយោ”។

១០៧. “កស្ស កាទម្ពយោ [កស្ស កាទម្ពមយោ (ក.)] កាជោ, វេហាសំ ចតុរង្គុលំ;
អំសំ អសម្ផុសំ ឯតិ, ឧទហារាយ [ឧទហារស្ស (សី. ស្យា. បី.)] គច្ឆតោ”។

១០៨. “អហំ សោណោ មហារាជ, តាបសោ សហិតព្ពតោ [សហិតំ វតោ (បី.)];
ភរាមិ មាតាបិតរោ, រត្តិន្ទិវមតន្ទិតោ។

១០៩. “វនេ ផលញ្ច មូលញ្ច, អាហរិត្វា ទិសម្បតិ;
បោសេមិ មាតាបិតរោ, បុព្ពេ កតមនុស្សរំ”។

១១០. “ឥច្ឆាម អស្សមំ គន្តុំ, យត្ថ សម្មតិ កោសិយោ;

មគ្គំ នោ សោណ អក្ខាហិ, យេន គច្ឆេមុ [គច្ឆាម (សី.)] អស្សមំ”។

១១១. “អយំ ឯកបទី រាជ, យេនេតំ [យេន តំ (ក.)] មេឃសន្និភំ;
កោវិឡារេហិ សញ្ឆន្នំ, ឯត្ថ សម្មតិ កោសិយោ”។

១១២. “ឥទំ វត្វាន បក្កាមិ, តរមានោ មហាឥសិ;
វេហាសេ អន្តលិក្ខស្មឹ, អនុសាសិត្វាន ខត្តិយេ។

១១៣. “អស្សមំ បរិមជ្ជិត្វា, បញ្ញបេត្វាន [បញ្ញបេត្វាន (សី. ស្យា.)] អាសនំ;
បណ្ណសាលំ បវិសិត្វា, បិតរំ បដិពោធយិ។

១១៤. “ឥមេ អាយន្តិ រាជានោ, អភិជាតា យសស្សិនោ;
អស្សមា និក្ខមិត្វាន, និសីទ ត្វំ [និសីទាហិ (សី.)] មហាឥសេ។

១១៥. “តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, តរមានោ មហាឥសិ;
អស្សមា និក្ខមិត្វាន, សទ្វារម្ហិ ឧបាវិសិ”។

១១៦. “តញ្ច ទិស្វាន អាយន្តំ, ជលន្តំរិវ តេជសា;
ខត្យសង្ឃបរិព្យូឡ្ហំ, កោសិយោ ឯតទព្រវិ។

១១៧. “កស្ស ភេរី មុទិង្គា ច [មុតិង្គា ច (បី.)], សង្ខា បណវទិន្ទិមា [ទេណ្ឌិមា (សី. បី.)];
បុរតោ បដិបន្នានិ, ហាសយន្តា រថេសភំ។

១១៨. “កស្ស កញ្ចនបដ្ដេន, បុថុនា វិជ្ជុវណ្ណិនា;
យុវា កលាបសន្នទ្ធោ, កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ។

១១៩. “ឧក្កាមុខបហដ្ឋំវ, ខទិរង្គារសន្និភំ;
មុខញ្ច រុចិរា ភាតិ, កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ។

១២០. “កស្ស បគ្គហិតំ ឆត្តំ, សសលាកំ មនោរមំ;
អាទិច្ចរំសាវរណំ, កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ។

១២១. “កស្ស អង្គំ បរិគ្គយ្ហ, វាឡពីជនិមុត្តមំ;
ចរន្តិ វរបុញ្ញស្ស [វរបញ្ញស្ស (សី. បី.)], ហត្ថិក្ខន្ធេន អាយតោ។

១២២. “កស្ស សេតានិ ឆត្តានិ, អាជានីយា ច វម្មិតា;
សមន្តា បរិកិរេន្តិ [បរិកិរន្តិ (សី. ស្យា. បី.)], កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ។

១២៣. “កស្ស ឯកសតំ ខត្យា, អនុយន្តា [អនុយុត្តា (បី.)] យសស្សិនោ;
សមន្តានុបរិយន្តិ, កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ។

១២៤. “ហត្ថិ អស្សរថ បត្តិ [ហត្ថី អស្សា រថា បត្តី (សី.)], សេនា ច ចតុរង្គិនី;
សមន្តានុបរិយន្តិ [សមន្តា អនុបរិយាតិ (បី.)], កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ។

១២៥. “កស្សេសា មហតី សេនា, បិដ្ឋិតោ អនុវត្តតិ;
អក្ខោភណី [អក្ខាភនី (សី.), អក្ខោភិនី (ស្យា.)] អបរិយន្តា, សាគរស្សេវ ឩមិយោ”។

១២៦. “រាជាភិរាជា [រាជាធិរាជា (ក.)] មនោជោ, ឥន្ទោវ ជយតំ បតិ;
នន្ទស្សជ្ឈាវរំ ឯតិ, អស្សមំ ព្រហ្មចារិនំ។

១២៧. “តស្សេសា មហតី សេនា, បិដ្ឋិតោ អនុវត្តតិ;
អក្ខោភណី អបរិយន្តា, សាគរស្សេវ ឩមិយោ”។

១២៨. “អនុលិត្តា ចន្ទនេន, កាសិកុត្តមធារិនោ [កាសិកវត្ថធារិនោ (បី.)];
សព្វេ បញ្ជលិកា ហុត្វា, ឥសីនំ អជ្ឈុបាគមុំ”។

១២៩. “កច្ចិ នុ ភោតោ កុសលំ, កច្ចិ ភោតោ អនាមយំ;
កច្ចិ ឧញ្ឆេន យាបេថ, កច្ចិ មូលផលា ពហូ។

១៣០. “កច្ចិ ឌំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា [សិរឹសបា (សី. ស្យា. បី.)];
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, កច្ចិ ហឹសា ន វិជ្ជតិ”។

១៣១. “កុសលញ្ចេវ នោ រាជ, អថោ រាជ អនាមយំ;
អថោ ឧញ្ឆេន យាបេម, អថោ មូលផលា ពហូ។

១៣២. “អថោ ឌំសា មកសា ច [ឌំសា ច មកសា (សី.), ឌំសា ច មកសា ច (បី.)], អប្បមេវ សរីសបា [សិរឹសបា (សី. ស្យា. បី.)];
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, ហឹសា មយ្ហំ [អម្ហំ (សី. បី.)] ន វិជ្ជតិ។

១៣៣. “ពហូនិ វស្សបូគានិ, អស្សមេ សម្មតំ [វសតោ (សី.)] ឥធ;
នាភិជានាមិ ឧប្បន្នំ, អាពាធំ អមនោរមំ។

១៣៤. “ស្វាគតំ តេ មហារាជ, អថោ តេ អទុរាគតំ;
ឥស្សរោសិ អនុប្បត្តោ, យំ ឥធត្ថិ បវេទយ។

១៣៥. “តិន្ទុកានិ បិយាលានិ, មធុកេ កាសុមារិយោ [កាសមារិយោ (សី. ស្យា.)];
ផលានិ ខុទ្ទកប្បានិ, ភុញ្ជ រាជ វរំ វរំ។

១៣៦. “ឥទម្បិ បានីយំ សីតំ, អាភតំ គិរិគព្ភរា;
តតោ បិវ មហារាជ, សចេ ត្វំ អភិកង្ខសិ”។

១៣៧. “បដិគ្គហិតំ យំ ទិន្នំ, សព្ពស្ស អគ្ឃិយំ កតំ;
នន្ទស្សាបិ និសាមេថ, វចនំ សោ [យំ (សី.), យំ សោ (បី.)] បវក្ខតិ។

១៣៨. “អជ្ឈាវរម្ហា នន្ទស្ស, ភោតោ សន្តិកមាគតា;
សុណាតុ [សុណាតុ មេ (សី. ស្យា.)] ភវំ វចនំ, នន្ទស្ស បរិសាយ ច”។

១៣៩. “បរោសតំ ជានបទា [ជនបទា (បី.)], មហាសាលា ច ព្រាហ្មណា;
ឥមេ ច ខត្តិយា សព្ពេ, អភិជាតា យសស្សិនោ;
ភវញ្ច រាជា មនោជោ, អនុមញ្ញន្តុ មេ វចោ។

១៤០. “យេ ច សន្តិ [យេ វសន្តិ (សី.), យេ ហិ សន្តិ (បី.)] សមីតារោ, យក្ខានិ ឥធ មស្សមេ;
អរញ្ញេ ភូតភព្យានិ, សុណន្តុ វចនំ មម។

១៤១. “នមោ កត្វាន ភូតានំ, ឥសឹ វក្ខាមិ សុព្ពតំ;
សោ ត្យាហំ ទក្ខិណា ពាហុ, តវ កោសិយ សម្មតោ។

១៤២. “បិតរំ មេ ជនេត្តិញ្ច, ភត្តុកាមស្ស មេ សតោ;
វីរ បុញ្ញមិទំ ឋានំ, មា មំ កោសិយ វារយ។

១៤៣. “សព្ភិ ហេតំ ឧបញ្ញាតំ, មមេតំ ឧបនិស្សជ;
ឧដ្ឋានបារិចរិយាយ, ទីឃរត្តំ តយា កតំ;
មាតាបិតូសុ បុញ្ញានិ, មម លោកទទោ ភវ។

១៤៤. “តថេវ សន្តិ មនុជា, ធម្មេ ធម្មបទំ វិទូ;
មគ្គោ សគ្គស្ស លោកស្ស, យថា ជានាសិ ត្វំ ឥសេ។

១៤៥. “ឧដ្ឋានបារិចរិយាយ, មាតាបិតុសុខាវហំ;
តំ មំ បុញ្ញា និវារេតិ, អរិយមគ្គាវរោ នរោ”។

១៤៦. “សុណន្តុ ភោន្តោ វចនំ, ភាតុរជ្ឈាវរា មម;
កុលវំសំ មហារាជ, បោរាណំ បរិហាបយំ;
អធម្មចារី ជេដ្ឋេសុ [យោ ជេដ្ឋោ (សី.)], និរយំ សោបបជ្ជតិ [សោ ឧបបជ្ជតិ (សី. ស្យា. បី.)]។

១៤៧. “យេ ច ធម្មស្ស កុសលា, បោរាណស្ស ទិសម្បតិ;
ចារិត្តេន ច សម្បន្នា, ន តេ គច្ឆន្តិ ទុគ្គតឹ។

១៤៨“មាតាបិតា ច ភាតា ច, ភគិនី ញាតិពន្ធវា;
សព្ពេ ជេដ្ឋស្ស តេ ភារា, ឯវំ ជានាហិ ភារធ [ភារថ (ស្យា.)]។

១៤៩“អាទិយិត្វា គរុំ ភារំ, នាវិកោ វិយ ឧស្សហេ;
ធម្មញ្ច នប្បមជ្ជាមិ, ជេដ្ឋោ ចស្មិ រថេសភ”។

១៥០“អធិគមា [អធិគតម្ហា (សី.), អធិគម្ហា (ស្យា.), អធិគតម្ហ (បី.)] តមេ ញាណំ, ជាលំវ ជាតវេទតោ;
ឯវមេវ នោ ភវំ ធម្មំ, កោសិយោ បវិទំសយិ។

១៥១“យថា ឧទយមាទិច្ចោ, វាសុទេវោ បភង្ករោ;
បាណីនំ បវិទំសេតិ, រូបំ កល្យាណបាបកំ;
ឯវមេវ នោ ភវំ ធម្មំ, កោសិយោ បវិទំសយិ”។

១៥២“ឯវំ មេ យាចមានស្ស, អញ្ជលឹ នាវពុជ្ឈថ;
តវំ បទ្ទចរោ [តវ បដ្ឋចរោ (ស្យា.), តវ ពទ្ធញ្ចរោ (បី.), តវុបដ្ឋចរោ (ក.)] ហេស្សំ, វុដ្ឋិតោ បរិចារកោ”។

១៥៣“អទ្ធា នន្ទ វិជានាសិ [បជានាសិ (សី.)], សទ្ធម្មំ សព្ភិ ទេសិតំ;
អរិយោ អរិយសមាចារោ, ពាឡ្ហំ ត្វំ មម រុច្ចសិ។

១៥៤“ភវន្តំ វទាមិ ភោតិញ្ច, សុណាថ វចនំ មម;
នាយំ ភារោ ភារមតោ [ភារមត្តោ (សី. ស្យា.)], អហុ មយ្ហំ កុទាចនំ។

១៥៥“តំ មំ ឧបដ្ឋិតំ សន្តំ, មាតាបិតុសុខាវហំ;
នន្ទោ អជ្ឈាវរំ កត្វា, ឧបដ្ឋានាយ យាចតិ។

១៥៦“យោ វេ ឥច្ឆតិ កាមេន, សន្តានំ ព្រហ្មចារិនំ;
នន្ទំ វោ វរថ ឯកោ [នន្ទំ វទេថ ឯកេ (បី.)], កំ នន្ទោ ឧបតិដ្ឋតុ”។

១៥៧“តយា តាត អនុញ្ញាតា, សោណ តំ និស្សិតា មយំ;
ឧបឃាតុំ [ឧបឃាយិតុំ (សី.)] លភេ នន្ទំ, មុទ្ធនិ ព្រហ្មចារិនំ”។

១៥៨“អស្សត្ថស្សេវ តរុណំ, បវាឡំ មាលុតេរិតំ;
ចិរស្សំ នន្ទំ ទិស្វាន, ហទយំ មេ បវេធតិ។

១៥៩“យទា សុត្តាបិ សុបិនេ [សុប្បន្តេ (ស្យា. បី.)], នន្ទំ បស្សាមិ អាគតំ;
ឧទគ្គា សុមនា ហោមិ, នន្ទោ នោ អាគតោ អយំ។

១៦០“យទា ច បដិពុជ្ឈិត្វា, នន្ទំ បស្សាមិ នាគតំ;
ភិយ្យោ អាវិសតី សោកោ, ទោមនស្សញ្ចនប្បកំ។

១៦១“សាហំ អជ្ជ ចិរស្សម្បិ, នន្ទំ បស្សាមិ អាគតំ;
ភត្តុច្ច [ភត្តុញ្ច (ក.)] មយ្ហញ្ច បិយោ, នន្ទោ នោ បាវិសី ឃរំ។

១៦២“បិតុបិ នន្ទោ សុប្បិយោ, យំ នន្ទោ នប្បវសេ [បាវិសី (បី.)] ឃរា [ឃរំ (ស្យា. បី. ក.)];
លភតូ តាត នន្ទោ តំ, មំ នន្ទោ ឧបតិដ្ឋតុ”។

១៦៣“អនុកម្បិកា បតិដ្ឋា ច, បុព្ពេ រសទទី ច នោ;
មគ្គោ សគ្គស្ស លោកស្ស, មាតា តំ វរតេ ឥសេ។

១៦៤“បុព្ពេ រសទទី គោត្តី, មាតា បុញ្ញូបសំហិតា;
មគ្គោ សគ្គស្ស លោកស្ស, មាតា តំ វរតេ ឥសេ”។

១៦៥“អាកង្ខមានា បុត្តផលំ, ទេវតាយ នមស្សតិ;
នក្ខត្តានិ ច បុច្ឆតិ, ឧតុសំវច្ឆរានិ ច។

១៦៦“តស្សា ឧតុម្ហិ ន្ហាតាយ [ឧតុសិនាតាយ (បី.)], ហោតិ គព្ភស្ស វោក្កមោ [គព្ភស្សវក្កមោ (សី. ស្យា. បី.)];

តេន ទោហឡិនី ហោតិ, សុហទា តេន វុច្ចតិ។

១៦៧ “សំវច្ឆរំ វា ឩនំ វា, បរិហរិត្វា វិជាយតិ;
តេន សា ជនយន្តីតិ, ជនេត្តិ [ជនេត្តី (សី. ស្យា. បី.)] តេន វុច្ចតិ។

១៦៨ “ថនខីរេន [ថនក្ខីរេន (សី.)] គីតេន, អង្គបាវុរណេន [អង្គបាបុរណេន (បី.)] ច;
រោទន្តំ បុត្តំ [ឯវ (បី.)] តោសេតិ, តោសេន្តី តេន វុច្ចតិ។

១៦៩ “តតោ វាតាតបេ ឃោរេ, មមំ កត្វា ឧទិក្ខតិ;
ទារកំ អប្បជានន្តំ, បោសេន្តី តេន វុច្ចតិ។

១៧០ “យញ្ច មាតុធនំ ហោតិ, យញ្ច ហោតិ បិតុទ្ធនំ;
ឧភយម្បេតស្ស គោបេតិ, អបិ បុត្តស្ស នោ សិយា។

១៧១ “ឯវំ បុត្ត អទុំ បុត្ត, ឥតិ មាតា វិហញ្ញតិ;
បមត្តំ បរទារេសុ, និសីថេ បត្តយោព្វនេ;
សាយំ បុត្តំ អនាយន្តំ, ឥតិ មាតា វិហញ្ញតិ។

១៧២ “ឯវំ កិច្ឆា ភតោ បោសោ, មាតុ អបរិចារកោ;
មាតរិ មិច្ឆា ចរិត្វាន, និរយំ សោបបជ្ជតិ។

១៧៣ “ឯវំ កិច្ឆា ភតោ បោសោ, បិតុ អបរិចារកោ;
បិតរិ មិច្ឆា ចរិត្វាន, និរយំ សោបបជ្ជតិ។

១៧៤ “ធនាបិ ធនកាមានំ, នស្សតិ ឥតិ មេ សុតំ;
មាតរំ អបរិចរិត្វាន, កិច្ឆំ វា សោ និគច្ឆតិ។

១៧៥ “ធនាបិ ធនកាមានំ, នស្សតិ ឥតិ មេ សុតំ;
បិតរំ អបរិចរិត្វាន, កិច្ឆំ វា សោ និគច្ឆតិ។

១៧៦ “អានន្ទោ ច បមោទោ ច, សទា ហសិតកីឡិតំ;
មាតរំ បរិចរិត្វាន, លព្ភមេតំ វិជានតោ។

១៧៧ “អានន្ទោ ច បមោទោ ច, សទា ហសិតកីឡិតំ;
បិតរំ បរិចរិត្វាន, លព្ភមេតំ វិជានតោ។

១៧៨ “ទានញ្ច បេយ្យវជ្ជញ្ច [បិយវាចា ច (សី. ស្យា. ក.)], អត្ថចរិយា ច យា ឥធ;
សមានត្តតា [សមានត្តា (បី.)] ច ធម្មេសុ, តត្ថ តត្ថ យថារហំ;
ឯតេ ខោ សង្គហា លោកេ, រថស្សាណីវ យាយតោ។

១៧៩ ឯតេ ច សង្គហា នាស្សុ, ន មាតា បុត្តការណា;
លភេថ មានំ បូជំ វា [បូជញ្ច (បី.)], បិតា វា បុត្តការណា។

១៨០ “យស្មា ច សង្គហា [សង្គហេ (ទី. និ. ៣.២៧៣; អ. និ. ៤.៣២) តទដ្ឋកថាយោ ឱលោកេតព្ពា] ឯតេ,
សម្មបេក្ខន្តិ [សមវេក្ខន្តិ (សី. ស្យា. បី.) អ. និ. ៤.៣២] បណ្ឌិតា;
តស្មា មហត្តំ បប្បោន្តិ, បាសំសា ច ភវន្តិ តេ។

១៨១ “ព្រហ្មាតិ [ព្រហ្មា ហិ (បី.)] មាតាបិតរោ, បុព្ពាចរិយាតិ វុច្ចរេ;
អាហុនេយ្យា ច បុត្តានំ, បជាយ អនុកម្បកា។

១៨២ “តស្មា ហិ នេ នមស្សេយ្យ, សក្ករេយ្យ ច បណ្ឌិតោ;
អន្នេន អថោ [មថោ (បី.), អថ (អ. និ. ៤.៦៣; ឥតិវុ. ១០៦)] បានេន, វត្ថេន សយនេន ច;
ឧច្ឆាទនេន ន្ហាបនេន [នហាបនេន (សី. បី.)], បាទានំ ធោវនេន ច។

១៨៣ “តាយ នំ បារិចរិយាយ [បរិចរិយាយ (បី.)], មាតាបិតូសុ បណ្ឌិតា;
ឥធេវ នំ បសំសន្តិ, បេច្ច សគ្គេ បមោទតី”តិ។

សោណនន្ទជាតកំ ទុតិយំ។

សត្តតិនិបាតំ និដ្ឋិតំ។

តស្សុទ្ទានំ –

អថ សត្តតិមម្ហិ និបាតវរេ, សភាវន្តុ កុសាវតិរាជវរោ;
អថ សោណសុនន្ទវរោ ច បុន, អភិវាសិតសត្តតិមម្ហិ សុតេតិ។

២១. អសីតិនិបាតោ

៥៣៣. ចូឡហំសជាតកំ (១)

១. “សុមុខ អនុបចិនន្តា, បក្កមន្តិ វិហង្គមា;
គច្ឆ តុវម្បិ មា កង្ខិ, នត្ថិ ពទ្ធេ [ពន្ធេ (ស្យា. ក.)] សហាយតា”។

២. “គច្ឆេ វាហំ ន វា គច្ឆេ, ន តេន អមរោ សិយំ;
សុខិតំ តំ ឧបាសិត្វា, ទុក្ខិតំ តំ កថំ ជហេ។

៣. “មរណំ វា តយា សទ្ធិំ, ជីវិតំ វា តយា វិនា;
តទេវ មរណំ សេយ្យោ, យញ្ចេ ជីវេ តយា វិនា។

៤. “នេស ធម្មោ មហារាជ, យំ តំ ឯវំ គតំ ជហេ;
យា គតិ តុយ្ហំ សា មយ្ហំ, រុច្ចតេ វិហគាធិប។

៥. “កា នុ បាសេន ពទ្ធស្ស [ពន្ធស្ស (ស្យា. ក.)], គតិ អញ្ញា មហានសា;
សា កថំ ចេតយានស្ស, មុត្តស្ស តវ រុច្ចតិ។

៦. “កំ វា ត្វំ បស្សសេ អត្ថំ, មម តុយ្ហញ្ច បក្ខិម;
ញាតីនំ វាវសិដ្ឋានំ, ឧភិន្នំ ជីវិតក្ខយេ។

៧. “យំ ន កញ្ចនទេបិញ្ឆ [ទេបិច្ឆ (សី. បី.), ទ្វេបិច្ឆ (ស្យា.)], អន្ធេន តមសា គតំ;
តាទិសេ សញ្ចជំ បាណំ, កមត្ថមភិជោតយេ”។

៨. “កថំ នុ បតតំ សេដ្ឋ, ធម្មេ អត្ថំ ន ពុជ្ឈសិ [ពុជ្ឈសេ (សី.)];
ធម្មោ អបចិតោ សន្តោ, អត្ថំ ទស្សេតិ បាណិនំ។

៩. “សោហំ ធម្មំ អបេក្ខានោ, ធម្មា ចត្ថំ សមុដ្ឋិតំ;
ភត្តិញ្ច តយិ សម្បស្សំ, នាវកង្ខាមិ ជីវិតំ”។

១០. “អទ្ធា ឯសោ សតំ ធម្មោ, យោ មិត្តោ មិត្តមាបទេ;
ន ចជេ ជីវិតស្សាបិ, ហេតុធម្មមនុស្សរំ។

១១. “ស្វាយំ ធម្មោ ច តេ ចិណ្ណោ, ភត្តិ ច វិទិតា មយិ;
កាមំ ករស្សុ មយ្ហេតំ, គច្ឆេវានុមតោ មយា”។

១២. “អបិ ត្វេវំ គតេ កាលេ, យំ ខណ្ឌំ [ពទ្ធំ (សី.), ពន្ធំ (បី.)] ញាតិនំ មយា;
តយា តំ ពុទ្ធិសម្បន្នំ [ពុទ្ធិសម្បន្ន (សី. ស្យា. បី.)], អស្ស បរមសំវុតំ។

១៣. “ឥច្ចេវំ [ឥច្ចេវ (សី. បី.)] មន្តយន្តានំ, អរិយានំ អរិយវុត្តិនំ;
បច្ចទិស្សថ នេសាទោ, អាតុរានមិវន្តកោ។

១៤. “តេ សត្តុមភិសញ្ចិក្ខ, ទីឃរត្តំ ហិតា ទិជា;
តុណ្ហីមាសិត្ថ ឧភយោ, ន សញ្ចលេសុមាសនា [ន ច សញ្ចេសុ’មាសនា (សី. បី.)]។

១៥. “ធតរដ្ឋេ ច ទិស្វាន, សមុឌ្ឌេន្តេ តតោ តតោ;
អភិក្កមថ វេគេន, ទិជសត្តុ ទិជាធិបេ។

១៦. “សោ ច វេគេនភិក្កម្ម, អាសជ្ជ បរមេ ទិជេ;
បច្ចកមិត្ថ [បច្ចកម្បិត្ថ (សី. ស្យា. បី.)] នេសាទោ, ពទ្ធា ឥតិ វិចិន្តយំ។

១៧. “ឯកំវ ពទ្ធមាសីនំ, អពទ្ធញ្ច បុនាបរំ;
អាសជ្ជ ពទ្ធមាសីនំ, បេក្ខមានមទីនវំ។

១៨. “តតោ សោ វិមតោយេវ, បណ្ឌរេ អជ្ឈភាសថ;
បវឌ្ឍកាយេ អាសីនេ, ទិជសង្ឃគណាធិបេ។

១៩. “យំ នុ បាសេន មហតា, ពន្ធោ ន កុរុតេ ទិសំ;
អថ កស្មា អពន្ធោ ត្វំ, ពលី បក្ខិ ន គច្ឆសិ។

២០. “កិន្នុ ត្យាយំ [តា’យំ (សី. បី. ក.)] ទិជោ ហោតិ, មុត្តោ ពទ្ធំ ឧបាសសិ;
ឱហាយ សកុណា យន្តិ, កឹ ឯកោ អវហីយសិ”។

២១. “រាជា មេ សោ ទិជាមិត្តោ, សខា បាណសមោ ច មេ;
នេវ នំ វិជហិស្សាមិ, យាវ កាលស្ស បរិយាយំ។

២២. “កថំ បនាយំ វិហង្គោ, នាទ្ទស បាសមោឌ្ឌិតំ;
បទញ្ហេតំ មហន្តានំ, ពោទ្ធុមរហន្តិ អាបទំ។

២៣. “យទា បរាភវោ ហោតិ, បោសោ ជីវិតសង្ខយេ;
អថ ជាលញ្ច បាសញ្ច, អាសជ្ជាបិ ន ពុជ្ឈតិ។

២៤. “អបិ ត្វេវ មហាបញ្ញា, បាសា ពហុវិធា តតា [តតា (ស្យា. ក.)];
គុយ្ហមាសជ្ជ [គូឡ្ហមាសជ្ជ (សី. បី.)] ពជ្ឈន្តិ, អថេវំ ជីវិតក្ខយេ”។

២៥. “អបិ នាយំ តយា សទ្ធឹ, សំវាសស្ស [សម្ភាសស្ស (សី. បី.)] សុខុទ្រយោ;
អបិ នោ អនុមញ្ញាសិ, អបិ នោ ជីវិតំ ទទេ”។

២៦. “ន ចេវ មេ ត្វំ ពទ្ធោសិ, នបិ ឥច្ឆាមិ តេ វធំ;
កាមំ ខិប្បមិតោ គន្ត្វា, ជីវ ត្វំ អនិឃោ ចិរំ”។

២៧. “នេវាហមេតមិច្ឆាមិ , អញ្ញត្រេតស្ស ជីវិតា;
សចេ ឯកេន តុដ្ឋោសិ, មុញ្ចេតំ មញ្ច ភក្ខយ។

២៨. “អារោហបរិណាហេន, តុល្យាស្មា [តុល្យាម្ហា (ក.)] វយសា ឧភោ;
ន តេ លាភេន ជីវត្ថិ [ជីនត្ថិ (សី. ស្យា. បី.)], ឯតេន និមិនា តុវំ។

២៩. “តទិង្ឃ សមបេក្ខស្សុ [សមវេក្ខសុ (សី. បី.)], ហោតុ គិទ្ធិ តវម្ហសុ [តវស្មសុ (សី. ស្យា.)];
មំ បុព្ពេ ពន្ធ បាសេន, បច្ឆា មុញ្ច ទិជាធិបំ។

៣០. “តាវទេវ ច តេ លាភោ, កតាស្សុ [កតស្សា (សី. បី.)] យាចនាយ ច;
មិត្តិ ច ធតរដ្ឋេហិ, យាវជីវាយ តេ សិយា”។

៣១. “បស្សន្តុ នោ មហាសង្ឃា, តយា មុត្តំ ឥតោ គតំ;
មិត្តាមច្ចា ច ភច្ចា ច, បុត្តទារា ច ពន្ធវា។

៣២. “ន ច តេ តាទិសា មិត្តា, ពហូនំ [ពហុន្នំ (សី. បី.)] ឥធ វិជ្ជតិ;
យថា ត្វំ ធតរដ្ឋស្ស, បាណសាធារណោ សខា។

៣៣. “សោ តេ សហាយំ មុញ្ចាមិ, ហោតុ រាជា តវានុគោ;
កាមំ ខិប្បមិតោ គន្ត្វា, ញាតិមជ្ឈេ វិរោចថ”។

៣៤. “សោ បតីតោ បមុត្តេន, ភត្តុនា [ភត្តុនោ (ស្យា.)] ភត្តុគារវោ;
អជ្ឈភាសថ វក្កង្គោ [វង្កង្គោ (ស្យា.)], វាចំ កណ្ណសុខំ ភណំ។

៣៥. “ឯវំ លុទ្ទក នន្ទស្សុ, សហ សព្ពេហិ ញាតិភិ;
យថាហមជ្ជ នន្ទាមិ, មុត្តំ ទិស្វា ទិជាធិបំ”។

៣៦. “ឯហិ តំ អនុសិក្ខាមិ, យថា ត្វមបិ លច្ឆសេ;
លាភំ តវាយំ [យថាយំ (សី. បី.)] ធតរដ្ឋោ, បាបំ កិញ្ចិ [កញ្ចិ (សី.)] ន ទក្ខតិ។

៣៧. “ខិប្បមន្តេបុរំ នេត្វា [គន្ត្វា (ស្យា. ក.)], រញ្ញោ ទស្សេហិ នោ ឧភោ;
អពទ្ធេ បកតិភូតេ, កាជេ [កាចេ (បី.)] ឧភយតោ ឋិតេ។

៣៨. “ធតរដ្ឋា មហារាជ, ហំសាធិបតិនោ ឥមេ;

អយញ្ហិ រាជា ហំសានំ, អយំ សេនាបតីតរោ។

៣៩. “អសំសយំ ឥមំ ទិស្វា, ហំសរាជំ នរាធិបោ;
បតីតោ សុមនោ វិត្តោ [ចិត្តោ (ក.)], ពហុំ ទស្សតិ តេ ធនំ”។

៤០. “តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, កម្មុនា ឧបបាទយិ;
ខិប្បមន្តេបុរំ គន្ត្វា, រញ្ញោ ហំសេ អទស្សយិ;
អពទ្ធេ បកតិភូតេ, កាជេ ឧភយតោ ឋិតេ។

៤១. “ធតរដ្ឋា មហារាជ, ហំសាធិបតិនោ ឥមេ;
អយញ្ហិ រាជា ហំសានំ, អយំ សេនាបតីតរោ”។

៤២. “កថំ បនិមេ វិហង្គា [វិហគា (សី. បី.)], តវ ហត្ថត្ថមាគតា [ហត្ថត្ថ’មាគតា (សី. ស្យា. បី.)];
កថំ លុទ្ទោ មហន្តានំ, ឥស្សរេ ឥធ អជ្ឈគា”។

៤៣. “វិហិតា សន្តិមេ បាសា, បល្លលេសុ ជនាធិប;
យំ យទាយតនំ មញ្ញេ, ទិជានំ បាណរោធនំ។

៤៤. “តាទិសំ បាសមាសជ្ជ, ហំសរាជា អពជ្ឈថ;
តំ អពទ្ធោ ឧបាសីនោ, មមាយំ អជ្ឈភាសថ។

៤៥. “សុទុក្ករំ អនរិយេហិ, ទហតេ ភាវមុត្តមំ;
ភត្តុរត្ថេ បរក្កន្តោ, ធម្មយុត្តោ [ធម្មេ យុត្តោ (សី. បី.)] វិហង្គមោ។

៤៦. “អត្តនាយំ [អត្តនោ យំ (ស្យា.)] ចជិត្វាន, ជីវិតំ ជីវិតារហោ;
អនុត្ថុនន្តោ អាសីនោ, ភត្តុ យាចិត្ថ ជីវិតំ។

៤៧. “តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, បសាទមហមជ្ឈគា;
តតោ នំ បាមុចឹ [បាមុញ្ចឹ (បី. ក.)] បាសា, អនុញ្ញាសិ សុខេន ច។

៤៨. “‘សោ បតីតោ បមុត្តេន, ភត្តុនា ភត្តុគារវោ;
អជ្ឈភាសថ វក្កង្គោ, វាចំ កណ្ណសុខំ ភណំ។

៤៩. “‘ឯវំ លុទ្ទក នន្ទស្សុ, សហ សព្ពេហិ ញាតិភិ;
យថាហមជ្ជ នន្ទាមិ, មុត្តំ ទិស្វា ទិជាធិបំ។

៥០. “‘ឯហិ តំ អនុសិក្ខាមិ, យថា ត្វមបិ លច្ឆសេ;
លាភំ តវាយំ ធតរដ្ឋោ, បាបំ កិញ្ចិ ន ទក្ខតិ។

៥១. “‘ខិប្បមន្តេបុរំ នេត្វា [គន្ត្វា (សព្ពត្ថ)], រញ្ញោ ទស្សេហិ នោ ឧភោ;
អពទ្ធេ បកតិភូតេ, កាជេ ឧភយតោ ឋិតេ។

៥២. “‘ធតរដ្ឋា មហារាជ, ហំសាធិបតិនោ ឥមេ;
អយញ្ហិ រាជា ហំសានំ, អយំ សេនាបតីតរោ។

៥៣. “‘អសំសយំ ឥមំ ទិស្វា, ហំសរាជំ នរាធិបោ;
បតីតោ សុមនោ វិត្តោ, ពហុំ ទស្សតិ តេ ធនំ’។

៥៤. “ឯវមេតស្ស វចនា, អានីតាមេ ឧភោ មយា;
ឯត្ថេវ ហិ ឥមេ អាសុំ [អស្សុ (សី. ស្យា. បី.)], ឧភោ អនុមតា មយា។

៥៥. “សោយំ ឯវំ គតោ បក្ខី, ទិជោ បរមធម្មិកោ;
មាទិសស្ស ហិ លុទ្ទស្ស, ជនយេយ្យាថ មទ្ទវំ។

៥៦. “ឧបាយនញ្ច តេ ទេវ, នាញ្ញំ បស្សាមិ ឯទិសំ;
សព្ពសាកុណិកាគាមេ, តំ បស្ស មនុជាធិប”។

៥៧. “ទិស្វា និសិន្នំ រាជានំ, បីឋេ សោវណ្ណយេ សុភេ;

អជ្ឈភាសថ វក្កង្គោ, វាចំ កណ្ណសុខំ ភណំ។

៥៨. “កច្ចិន្នុ ភោតោ កុសលំ, កច្ចិ ភោតោ អនាមយំ;
កច្ចិ រដ្ឋមិទំ ផីតំ, ធម្មេន មនុសាសសិ”។

៥៩. “កុសលញ្ចេវ មេ ហំស, អថោ ហំស អនាមយំ;
អថោ រដ្ឋមិទំ ផីតំ, ធម្មេន មនុសាសហំ” [មនុសិស្សតិ (សី. បី.)]។

៦០. “កច្ចិ ភោតោ អមច្ចេសុ, ទោសោ កោចិ ន វិជ្ជតិ;
កច្ចិ ច [កច្ចិន្នុ (សី. បី.)] តេ តវត្ថេសុ, នាវកង្ខន្តិ ជីវិតំ”។

៦១. “អថោបិ មេ អមច្ចេសុ, ទោសោ កោចិ ន វិជ្ជតិ;
អថោបិ តេ [អថោបិមេ (សី. បី.)] មមត្ថេសុ, នាវកង្ខន្តិ ជីវិតំ”។

៦២. “កច្ចិ តេ សាទិសី ភរិយា, អស្សវា បិយភាណិនី;
បុត្តរូបយសូបេតា, តវ ឆន្ទវសានុគា”។

៦៣. “អថោ មេ សាទិសី ភរិយា, អស្សវា បិយភាណិនី;
បុត្តរូបយសូបេតា, មម ឆន្ទវសានុគា”។

៦៤. “ភវន្តំ [ភវំ តុ (សី. បី.), ភវន្នុ (ស្យា.)] កច្ចិ នុ មហា-សត្តុហត្ថត្តតំ [ហត្ថត្តគតំ (សី. ស្យា. បី.)] គតោ;
ទុក្ខមាបជ្ជិ វិបុលំ, តស្មិំ បឋមមាបទេ។

៦៥. “កច្ចិ យន្តាបតិត្វាន, ទណ្ឌេន សមបោថយិ;
ឯវមេតេសំ ជម្មានំ, បាតិកំ [បាកតិកំ (សី. បី.)] ភវតិ តាវទេ”។

៦៦. “ខេមមាសិ មហារាជ, ឯវមាបទិយា សតិ [ឯវមាបទិ សំសតិ (សី. បី.)];
ន ចាយំ កិញ្ចិ រស្មាសុ, សត្តូវ សមបជ្ជថ។

៦៧. “បច្ចគមិត្ថ នេសាទោ, បុព្ពេវ អជ្ឈភាសថ;
តទាយំ សុមុខោយេវ, បណ្ឌិតោ បច្ចភាសថ។

៦៨. “តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, បសាទមយមជ្ឈគា;
តតោ មំ បាមុចី បាសា, អនុញ្ញាសិ សុខេន ច។

៦៩. “ឥទញ្ច សុមុខេនេវ, ឯតទត្ថាយ ចិន្តិតំ;
ភោតោ សកាសេគមនំ [សកាសេ + អាគមនំ], ឯតស្ស ធនមិច្ឆតា”។

៧០. “ស្វាគតញ្ចេវិទំ ភវតំ, បតីតោ ចស្មិ ទស្សនា;
ឯសោ ចាបិ ពហុំ វិត្តំ, លភតំ យាវទិច្ឆតិ” [យាវតិច្ឆតិ (សី. បី.)]។

៧១. “សន្តប្បយិត្វា នេសាទំ, ភោគេហិ មនុជាធិបោ;
អជ្ឈភាសថ វក្កង្គំ, វាចំ កណ្ណសុខំ ភណំ”។

៧២. “យំ ខលុ ធម្មមាធីនំ, វសោ វត្តតិ កិញ្ចនំ;
សព្ពត្ថិស្សរិយំ តវ [សព្ពត្ថិស្សរិយំ ភវតំ (សី. ស្យា. បី.), សព្ពិស្សរិយំ ភវតំ (ស្យា. ក.)], តំ បសាស [បសាសថ (សី. ស្យា. បី.)] យទិច្ឆថ។

៧៣. “ទានត្ថំ ឧបភោត្តុំ វា, យំ ចញ្ញំ ឧបកប្បតិ;
ឯតំ ទទាមិ វោ វិត្តំ, ឥស្សរិយំ [ឥស្សេរំ (សី.), ឥស្សរំ (បី.)] វិស្សជាមិ វោ”។

៧៤. “យថា ច ម្យាយំ សុមុខោ, អជ្ឈភាសេយ្យ បណ្ឌិតោ;
កាមសា ពុទ្ធិសម្បន្នោ, តំ ម្យាស្ស បរមប្បិយំ”។

៧៥. “អហំ ខលុ មហារាជ, នាគរាជារិវន្តរំ;
បដិវត្តុំ ន សក្កោមិ, ន មេ សោ វិនយោ សិយា។

៧៦. “អម្ហាកញ្ចេវ សោ [យោ (សី. បី.)] សេដ្ឋោ, ត្វញ្ច ឧត្តមសត្តវោ;

ភូមិបាលោ មនុស្សិន្ទោ, បូជា ពហូហិ ហេតុហិ។

៧៧. “តេសំ ឧភិន្នំ ភណតំ, វត្តមានេ វិនិច្ឆយេ;
នន្តរំ [នាន្តរំ (សី. បី.)] បដិវត្តព្ពំ, បេស្សេន [បេសេន (ក.)] មនុជាធិប”។

៧៨. “ធម្មេន កិរ នេសាទោ, បណ្ឌិតោ អណ្ឌជោ ឥតិ;
ន ហេវ អកតត្តស្ស, នយោ ឯតាទិសោ សិយា។

៧៩. “ឯវំ អគ្គបកតិមា, ឯវំ ឧត្តមសត្តវោ;
យាវតត្ថិ មយា ទិដ្ឋា, នាញ្ញំ បស្សាមិ ឯទិសំ។

៨០. “តុដ្ឋោស្មិ វោ បកតិយា, វាក្យេន មធុរេន ច;
ឯសោ ចាបិ មមច្ឆន្ទោ, ចិរំ បស្សេយ្យ វោ ឧភោ”។

៨១. “យំ កិច្ចំ [យំកិញ្ចិ (បី.)] បរមេ មិត្តេ, កតមស្មាសុ [រស្មាសុ (សី. បី.)] តំ តយា;
បត្តា និស្សំសយំ ត្យាម្ហា [ត្យម្ហា (បី.)], ភត្តិរស្មាសុ យា តវ។

៨២. “អទុញ្ច នូន សុមហា, ញាតិសង្ឃស្ស មន្តរំ;
អទស្សនេន អស្មាកំ [អម្ហាកំ (សី. បី.)], ទុក្ខំ ពហូសុ បក្ខិសុ។

៨៣. “តេសំ សោកវិឃាតាយ, តយា អនុមតា មយំ;
តំ បទក្ខិណតោ កត្វា, ញាតី [ញាតិំ (សី. ស្យា. បី.)] បស្សេមុរិន្ទម [បស្សេមរិន្ទម (សី. បី.)]។

៨៤. “អទ្ធាហំ វិបុលំ បីតិំ, ភវតំ វិន្ទាមិ ទស្សនា;
ឯសោ ចាបិ មហា អត្ថោ, ញាតិវិស្សាសនា សិយា”។

៨៥. “ឥទំ វត្វា ធតរដ្ឋោ [ធតរដ្ឋា (សី.)], ហំសរាជា នរាធិបំ;
ឧត្តមំ ជវមន្វាយ [ឧត្តមជវមត្តាយ (សី. បី.)], ញាតិសង្ឃំ ឧបាគមុំ។

៨៦. “តេ អរោគេ អនុប្បត្តេ, ទិស្វាន បរមេ ទិជេ;
កេកាតិ មករុំ ហំសា, បុថុសទ្ទោ អជាយថ។

៨៧. “តេ បតីតា បមុត្តេន, ភត្តុនា ភត្តុគារវា;
សមន្តា បរិកិរិំសុ [បរិករិំសុ (សី. ស្យា. បី.)], អណ្ឌជា លទ្ធបច្ចយា”។

៨៨. “ឯវំ មិត្តវតំ អត្ថា, សព្ពេ ហោន្តិ បទក្ខិណា;
ហំសា យថា ធតរដ្ឋា, ញាតិសង្ឃំ ឧបាគមុ”ន្តិ។

ចូឡ [ចុល្ល (សី. ស្យា. បី.)] ហំសជាតកំ បឋមំ។

៥៣៤. មហាហំសជាតកំ (២)

៨៩. “ឯតេ ហំសា បក្កមន្តិ, វក្កង្គា ភយមេរិតា;
ហរិត្តច ហេមវណ្ណ, កាមំ សុមុខ បក្កម។

៩០. “ឱហាយ មំ ញាតិគណា, ឯកំ បាសវសំ គតំ;
អនបេក្ខមានា គច្ឆន្តិ, កិំ ឯកោ អវហីយសិ។

៩១. “បតេវ បតតំ សេដ្ឋ, នត្ថិ ពទ្ធេ សហាយតា;
មា អនីឃាយ ហាបេសិ, កាមំ សុមុខ បក្កម”។

៩២. “នាហំ ទុក្ខបរេតោបិ [ទុក្ខបរេតោ”តិ (ជា. ១.១៥.១៣៦) អដ្ឋកថាយោ ឱលោកេតព្ពា], ធតរដ្ឋ តុវំ [តវំ (សី. បី.)] ជហេ;
ជីវិតំ មរណំ វា មេ, តយា សទ្ធិំ ភវិស្សតិ។

៩៣. “នាហំ ទុក្ខបរេតោបិ, ធតរដ្ឋ តុវំ ជហេ;
ន មំ អនរិយសំយុត្តេ, កម្មេ យោជេតុមរហសិ។

៩៤. “សកុមារោ សខា ត្យស្មិ, សចិត្តេ ចស្មិ តេ [សមិតេ (បី.), ត្យស្មិ តេ (ក.)] ឋិតោ;

ញាតោ សេនាបតិ ត្យាហំ, ហំសានំ បវរុត្តម។

៩៥. “កថំ អហំ វិកត្ថិស្សំ [វិកត្ថិស្សំ (បី.)], ញាតិមជ្ឈេ ឥតោ គតោ;
តំ ហិត្វា បតតំ សេដ្ឋ, កឹ តេ វក្ខាមិតោ គតោ;
ឥធ បាណំ ចជិស្សាមិ, នានរិយំ [ន អនរិយំ (បី.)] កត្តុមុស្សហេ”។

៩៦. “ឯសោ ហិ ធម្មោ សុមុខ, យំ ត្វំ អរិយបថេ ឋិតោ;
យោ ភត្តារំ សខារំ មំ, ន បរិច្ចត្តុមុស្សហេ។

៩៧. “តញ្ហិ មេ បេក្ខមានស្ស, ភយំ នត្វេវ ជាយតិ;
អធិគច្ឆសិ ត្វំ មយ្ហំ, ឯវំ ភូតស្ស ជីវិតំ”។

៩៨. “ឥច្ចេវំ [ឥច្ចេវ (សី. បី.)] មន្តយន្តានំ, អរិយានំ អរិយវុត្តិនំ;
ទណ្ឌមាទាយ នេសាទោ, អាបតី [អាបទី (ក.)] តុរិតោ ភុសំ។

៩៩. “តមាបតន្តំ ទិស្វាន, សុមុខោ អតិព្រូហយិ [អបរិព្រូហយិ (សី. បី.)];
អដ្ឋាសិ បុរតោ រញ្ញោ, ហំសោ វិស្សាសយំ ព្យធំ [ព្យថំ (សី. ស្យា. បី.)]។

១០០. “មា ភាយិ បតតំ សេដ្ឋ, ន ហិ ភាយន្តិ តាទិសា;
អហំ យោគំ បយុញ្ជិស្សំ, យុត្តំ ធម្មូបសំហិតំ;
តេន បរិយាបទានេន [បរិយាទានេន (ក.)], ខិប្បំ បាសា បមោក្ខសិ”។

១០១. “តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, សុមុខស្ស សុភាសិតំ;
បហដ្ឋលោមោ នេសាទោ, អញ្ជលិស្ស បណាមយិ។

១០២. “ន មេ សុតំ វា ទិដ្ឋំ វា, ភាសន្តោ មានុសឹ ទិជោ;
អរិយំ ព្រុវានោ [ព្រូហន្តោ (ស្យា. ក.)] វក្កង្គោ, ចជន្តោ មានុសឹ គិរំ។

១០៣. “កិន្នុ តាយំ ទិជោ ហោតិ, មុត្តោ ពទ្ធំ ឧបាសសិ;
ឱហាយ សកុណា យន្តិ, កឹ ឯកោ អវហីយសិ”។

១០៤. “រាជា មេ សោ ទិជាមិត្ត, សេនាបច្ចស្ស ការយឹ;
តមាបទេ បរិច្ចត្តុំ, នុស្សហេ វិហគាធិបំ។

១០៥. “មហាគណាយ ភត្តា មេ, មា ឯកោ ព្យសនំ អគា;
តថា តំ សម្ម នេសាទ, ភត្តាយំ អភិតោ រមេ”។

១០៦. “អរិយវត្តសិ វក្កង្គ, យោ បិណ្ឌមបចាយសិ;
ចជាមិ តេ តំ ភត្តារំ, គច្ឆថូភោ [គច្ឆតុ ភោ (បី.)] យថាសុខំ”។

១០៧. “សចេ អត្តប្បយោគេន, ឱហិតោ ហំសបក្ខិនំ;
បដិគណ្ហាម តេ សម្ម, ឯតំ អភយទក្ខិណំ។

១០៨. “នោ ចេ អត្តប្បយោគេន, ឱហិតោ ហំសបក្ខិនំ;
អនិស្សរោ មុញ្ចមម្ហេ, ថេយ្យំ កយិរាសិ លុទ្ទក”។

១០៩. “យស្ស ត្វំ ភតកោ [ភដកោ (ក.)] រញ្ញោ, កាមំ តស្សេវ បាបយ;
តត្ថ សំយមនោ [សំយមានោ (បី.)] រាជា, យថាភិញ្ញំ ករិស្សតិ”។

១១០. “ឥច្ចេវំ វុត្តោ នេសាទោ, ហេមវណ្ណេ ហរិត្តចេ;
ឧភោ ហត្ថេហិ សង្គយ្ហ [បគ្គយ្ហ (ស្យា. ក.)], បញ្ជរេ អជ្ឈវោទហិ។

១១១. “តេ បញ្ជរគតេ បក្ខី, ឧភោ ភស្សរវណ្ណិនេ;
សុមុខំ ធតរដ្ឋញ្ច, លុទ្ទោ អាទាយ បក្កមិ”។

១១២. “ហរីយមានោ ធតរដ្ឋោ, សុមុខំ ឯតទព្រវិ;
ពាឡ្ហំ ភាយាមិ សុមុខ, សាមាយ លក្ខណូរុយា;

អស្មាកំ វធមញ្ញាយ, អថត្តានំ វធិស្សតិ។

១១៣. “បាកហំសា ច សុមុខ, សុហេមា ហេមសុត្តចា;
កោញ្ចី សមុទ្ទតីរេវ, កបណា នូន រុច្ឆតិ”។

១១៤. “ឯវំ មហន្តោ លោកស្ស, អប្បមេយ្យោ មហាគណី;
ឯកិត្ថិមនុសោចេយ្យ, នយិទំ បញ្ញវតាមិវ។

១១៥. “វាតោវ គន្ធមាទេតិ, ឧភយំ ឆេកបាបកំ;
ពាលោ អាមកបក្កំវ, លោលោ អន្ធោវ អាមិសំ។

១១៦. “អវិនិច្ឆយញ្ញូ អត្ថេសុ, មន្ទោវ បដិភាសិ [បដិភាតិ (ក.)] មំ;
កិច្ចាកិច្ចំ ន ជានាសិ, សម្បត្តោ កាលបរិយាយំ។

១១៧. “អឌ្ឍុម្មត្តោ ឧទីរេសិ, យោ សេយ្យោ មញ្ញសិត្ថិយោ;
ពហុសាធារណា ហេតា, សោណ្ឌានំវ សុរាឃរំ។

១១៨. “មាយា ចេសា មរីចី ច, សោកោ រោគោ ចុបទ្ទវោ;
ខរា ច ពន្ធនា ចេតា, មច្ចុបាសា គុហាសយា [បច្ចុបាសោ គុហាសយោ (សី. បី.)];
តាសុ យោ វិស្សសេ បោសោ, សោ នរេសុ នរាធមោ”។

១១៩. “យំ វុទ្ធេហិ ឧបញ្ញាតំ, កោ តំ និន្ទិតុមរហតិ;
មហាភូតិត្ថិយោ នាម, លោកស្មិំ ឧទបជ្ជិសុំ។

១២០. “ខិឌ្ឌា បណិហិតា ត្យាសុ, រតិ ត្យាសុ បតិដ្ឋិតា;
ពីជានិ ត្យាសុ រូហន្តិ, យទិទំ សត្តា បជាយរេ;
តាសុ កោ និព្ពិទេ [និព្ពិជេ (ក.)] បោសោ, បាណមាសជ្ជ បាណិភិ [បាណហិ (សី.)]។

១២១. “ត្វមេវ នញ្ញោ សុមុខ, ថីនំ អត្ថេសុ យុញ្ជសិ;
តស្ស ត្យជ្ជ ភយេ ជាតេ, ភីតេន ជាយតេ មតិ។

១២២. “សព្ពោ ហិ សំសយំ បត្តោ, ភយំ ភីរុ តិតិក្ខតិ;
បណ្ឌិតា ច មហន្តានោ [មហត្តានោ (សី.)], អត្ថេ យុញ្ជន្តិ ទុយ្យុជេ។

១២៣. “ឯតទត្ថាយ រាជានោ, សូរមិច្ឆន្តិ មន្តិនំ;
បដិពាហតិ យំ សូរោ, អាបទំ អត្តបរិយាយំ។

១២៤. “មា នោ អជ្ជ វិកន្តិំសុ, រញ្ញោ សូទា មហានសេ;
តថា ហិ វណ្ណោ បត្តានំ, ផលំ វេឡុវ តំ វធិ។

១២៥. “មុត្តោបិ ន ឥច្ឆិ [និច្ឆសិ (ក.)] ឧឌ្ឌេតុំ [ឱឌ្ឌេតុំ (សី.)], សយំ ពន្ធំ ឧបាគមិ;
សោបជ្ជ សំសយំ បត្តោ, អត្ថំ គណ្ហាហិ មា មុខំ”។

១២៦. “សោ តំ [ត្វំ (ស្យា. បី.)] យោគំ បយុញ្ជស្សុ, យុត្តំ ធម្មូបសំហិតំ [ធម្មោបសញ្ហិតំ (ក.)];
តវ បរិយាបទានេន, មម បាណេសនំ ចរ”។

១២៧. “មា ភាយិ បតតំ សេដ្ឋ, ន ហិ ភាយន្តិ តាទិសា;
អហំ យោគំ បយុញ្ជិស្សំ, យុត្តំ ធម្មូបសំហិតំ [ធម្មោបសញ្ហិតំ (ក.)];
មម បរិយាបទានេន, ខិប្បំ បាសា បមោក្ខសិ”។

១២៨. “សោ [ស (សី.)] លុទ្ទោ ហំសកាជេន [ហំសកាចេន (បី.)], រាជទ្វារំ ឧបាគមិ;
បដិវេទេថ មំ រញ្ញោ, ធតរដ្ឋាយមាគតោ”។

១២៩. “តេ ទិស្វា បុញ្ញសំកាសេ, ឧភោ លក្ខណសម្មតេ [លក្ខញ្ញាសម្មតេ (សី. បី.)];
ខលុ សំយមនោ រាជា, អមច្ចេ អជ្ឈភាសថ។

១៣០. “ទេថ លុទ្ទស្ស វត្ថានិ, អន្នំ បានញ្ច ភោជនំ;

កាមំ ករោ ហិរញ្ញស្ស, យាវន្តោ ឯស តច្ឆតិ”។

១៣១. “ទិស្វា លុទ្ទំ បសន្នត្តំ, កាសិរាជា តទព្រវិ;
យន្ទាយំ [យទាយំ (សី. ស្យា. បី.)] សម្ម ខេមក, បុណ្ណា ហំសេហិ តិដ្ឋតិ។

១៣២. “កថំ រុចិមជ្ឈគតំ, បាសហត្ថោ ឧបាគមិ;
ឱកិណ្ណំ ញាតិសង្ឃេហិ, និម្មជ្ឈិមំ [និមជ្ឈិមំ (សី. បី. ក.)] កថំ គហិ”។

១៣៣. “អជ្ជ មេ សត្តមា រត្តិ, អទនានិ [អាទានានិ (ស្យា. បី. ក.)] ឧបាសតោ [ឧបាគតោ (ក.)];
បទមេតស្ស អន្វេសំ, អប្បមត្តោ ឃដស្សិតោ។

១៣៤. “អថស្ស បទមទ្ទក្ខិំ, ចរតោ អទនេសនំ;
តត្ថាហំ ឱទហិំ បាសំ, ឯវំ តំ [ឯវេតំ (សី. បី.)] ទិជមគ្គហិំ”។

១៣៥. “លុទ្ទ ទ្វេ ឥមេ សកុណា, អថ ឯកោតិ ភាសសិ;
ចិត្តំ នុ តេ វិបរិយត្ថំ [វិបរិយត្តំ (បី.)], អទុ កិន្នុ ជិគីសសិ” [ជិគីសសិ (សី. បី.)]។

១៣៦. “យស្ស លោហិតកា តាលា, តបនីយនិភា សុភា;
ឧរំ សំហច្ច តិដ្ឋន្តិ, សោ មេ ពន្ធំ ឧបាគមិ។

១៣៧. “អថាយំ ភស្សរោ បក្ខី, អពទ្ធោ ពទ្ធមាតុរំ;
អរិយំ ព្រុវានោ អដ្ឋាសិ, ចជន្តោ មានុសិំ គិរំ”។

១៣៨. “អថ កឹ [អថ កិន្នុ (សី. បី.), កថំ នុ (ស្យា.)] ទានិ សុមុខ, ហនុំ សំហច្ច តិដ្ឋសិ;
អទុ មេ បរិសំ បត្តោ, ភយា ភីតោ ន ភាសសិ”។

១៣៩. “នាហំ កាសិបតិ ភីតោ, ឱគយ្ហ បរិសំ តវ;
នាហំ ភយា ន ភាសិស្សំ, វាក្យំ អត្ថម្ហិ តាទិសេ”។

១៤០. “ន តេ អភិសរំ បស្សេ, ន រថេ នបិ បត្តិកេ;
នាស្ស ចម្មំ វ កីដំ វា, វម្មិតេ ច ធនុគ្គហេ។

១៤១. “ន ហិរញ្ញំ សុវណ្ណំ វា, នគរំ វា សុមាបិតំ;
ឱកិណ្ណបរិខំ ទុគ្គំ, ទឡ្ហមដ្ដាលកោដ្ឋកំ;
យត្ថ បវិដ្ឋោ សុមុខ, ភាយិតព្ពំ ន ភាយសិ”។

១៤២. “ន មេ អភិសរេនត្ថោ, នគរេន ធនេន វា;
អបថេន បថំ យាម, អន្តលិក្ខេចរា មយំ។

១៤៣. “សុតា ច បណ្ឌិតា ត្យម្ហា, និបុណា អត្ថចិន្តកា [ចត្ថចិន្តកា (ក.)];
ភាសេមត្ថវតឹ វាចំ, សច្ចេ ចស្ស បតិដ្ឋិតោ។

១៤៤. “កិញ្ច តុយ្ហំ អសច្ចស្ស, អនរិយស្ស ករិស្សតិ;
មុសាវាទិស្ស លុទ្ទស្ស, ភណិតម្បិ សុភាសិតំ”។

១៤៥. “តំ ព្រាហ្មណានំ វចនា, ឥមំ ខេមមការយិ [ខេមិការយិ (សី. បី.)];
អភយញ្ច តយា ឃុដ្ឋំ, ឥមាយោ ទសធា ទិសា។

១៤៦. “ឱគយ្ហ តេ បោក្ខរណឹ, វិប្បសន្នោទកំ សុចឹ;
បហូតំ ចាទនំ តត្ថ, អហឹសា ចេត្ថ បក្ខិនំ។

១៤៧. “ឥទំ សុត្វាន និគ្ឃោសំ, អាគតម្ហ តវន្តិកេ;
តេ តេ ពន្ធស្ម បាសេន, ឯតំ តេ ភាសិតំ មុសា។

១៤៨. “មុសាវាទំ បុរក្ខត្វា, ឥច្ឆាលោភញ្ច បាបកំ;
ឧភោ សន្ធិមតិក្កម្ម, អសាតំ ឧបបជ្ជតិ”។

១៤៩. “នាបរជ្ឈាម សុមុខ, នបិ លោភាវ មគ្គហឹ;

សុតា ច បណ្ឌិតាត្យត្ថ, និបុណា អត្ថចិន្តកា។

១៥០. “អប្បេវត្ថវតី វាចំ, ព្យាហរេយ្យុំ [ព្យាករេយ្យុំ (សី. បី.)] ឥធាគតា;
តថា តំ សម្ម នេសាទោ, វុត្តោ សុមុខ មក្កហិ”។

១៥១. “នេវ ភីតា [ភូតា (ស្យា. ក.)] កាសិបតិ, ឧបនីតស្មិ ជីវិតេ;
ភាសេមត្ថវតី វាចំ, សម្បត្តា កាលបរិយាយំ។

១៥២. “យោ មិគេន មិគំ ហន្តិ, បក្ខី វា បន បក្ខិនា;
សុតេន វា សុតំ កិណ្យា [កិណេ (សី. បី.)], កិំ អនរិយតរំ តតោ។

១៥៣. “យោ ចារិយរុទំ [ច អរិយរុទំ (សី. បី.)] ភាសេ, អនរិយធម្មវស្សិតោ [អនរិយធម្មមវស្សិតោ (សី.)];
ឧភោ សោ ធំសតេ លោកា, ឥធ ចេវ បរត្ថ ច។

១៥៤. “ន មជ្ជេថ យសំ បត្តោ, ន ព្យាធេ [ព្យថេ (សី. បី.)] បត្តសំសយំ;
វាយមេថេវ កិច្ចេសុ, សំវរេ វិវរានិ ច។

១៥៥. “យេ វុទ្ធា អព្ភតិក្កន្តា [នាព្ភចិក្ខន្តា (ក.)], សម្បត្តា កាលបរិយាយំ;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, ឯវំតេ [ឯវេតេ (សី. បី.)] តិទិវំ គតា។

១៥៦. “ឥទំ សុត្វា កាសិបតិ, ធម្មមត្តនិ បាលយ;
ធតរដ្ឋញ្ច មុញ្ចាហិ, ហំសានំ បវរុត្តមំ”។

១៥៧. “អាហរន្តុទកំ បជ្ជំ, អាសនញ្ច មហារហំ;
បញ្ជរតោ បមោក្ខាមិ, ធតរដ្ឋំ យសស្សិនំ។

១៥៨. “តញ្ច សេនាបតី ធីរំ, និបុណំ អត្ថចិន្តកំ;
យោ សុខេ សុខិតោ រញ្ញោ [រញ្ញោ (សី. ស្យា. បី. ក.)], ទុក្ខិតេ ហោតិ ទុក្ខិតោ។

១៥៩. “ឯទិសោ ខោ អរហតិ, បិណ្ឌមស្នាតុ ភត្តុនោ;
យថាយំ សុមុខោ រញ្ញោ, បាណសាធារណោ សខា”។

១៦០. “បីឋញ្ច សព្ពសោវណ្ណំ, អដ្ឋបាទំ មនោរមំ;
មដ្ឋំ កាសិកមត្ថន្នំ [កាសិកបត្ថិណ្ណំ (សី.), កាសិកវត្ថិនំ (ស្យា. បី.)], ធតរដ្ឋោ ឧបាវិសិ។

១៦១. “កោច្ឆញ្ច សព្ពសោវណ្ណំ, វេយ្យគ្ឃបរិសិព្ពិតំ;
សុមុខោ អជ្ឈុបាវេក្ខិ, ធតរដ្ឋស្សនន្តរា [អនន្តរំ (សី.)]។

១៦២. “តេសំ កញ្ចនបត្តេហិ, បុថូ អាទាយ កាសិយោ;
ហំសានំ អភិហារេសុំ, អគ្គរញ្ញោ បវាសិតំ”។

១៦៣. “ទិស្វា អភិហដំ អគ្គំ, កាសិរាជេន បេសិតំ;
កុសលោ ខត្តធម្មានំ, តតោ បុច្ឆិ អនន្តរា។

១៦៤. “កច្ចិន្នុ ភោតោ កុសលំ, កច្ចិ ភោតោ អនាមយំ;
កច្ចិ រដ្ឋមិទំ ផីតំ, ធម្មេន មនុសាសសិ”។

១៦៥. “កុសលញ្ចេវ មេ ហំស, អថោ ហំស អនាមយំ;
អថោ រដ្ឋមិទំ ផីតំ, ធម្មេនំ មនុសាសហំ។

១៦៦. “កច្ចិ ភោតោ អមច្ចេសុ, ទោសោ កោចិ ន វិជ្ជតិ;
កច្ចិ ច តេ តវត្ថេសុ, នាវកង្ខន្តិ ជីវិតំ”។

១៦៧. “អថោបិ មេ អមច្ចេសុ, ទោសោ កោចិ ន វិជ្ជតិ;
អថោបិ តេ មមត្ថេសុ, នាវកង្ខន្តិ ជីវិតំ”។

១៦៨. “កច្ចិ តេ សាទិសី ភរិយា, អស្សវា បិយភាណិនី;
បុត្តរូបយសូបេតា, តវ ឆន្ទវសានុគា”។

១៦៩“អថោ មេ សាទិសី ភរិយា, អស្សវា បិយភាណិនី;
បុត្តរូបយសូបេតា, មម ឆន្ទវសានុគា”។

១៧០“កច្ចិ រដ្ឋំ អនុប្បីឡំ, អកុតោចិឧបទ្ទវំ;
អសាហសេន ធម្មេន, សមេន មនុសាសសិ”។

១៧១“អថោ រដ្ឋំ អនុប្បីឡំ, អកុតោចិឧបទ្ទវំ;
អសាហសេន ធម្មេន, សមេន មនុសាសហំ”។

១៧២“កច្ចិ សន្តោ អបចិតា, អសន្តោ បរិវជ្ជិតា;
នោ ចេ [ច (ស្យា. ក.)] ធម្មំ និរំកត្វា, អធម្មមនុវត្តសិ”។

១៧៣“សន្តោ ច មេ អបចិតា, អសន្តោ បរិវជ្ជិតា;
ធម្មមេវានុវត្តាមិ, អធម្មោ មេ និរង្កតោ”។

១៧៤“កច្ចិ នានាគតំ [កច្ចិ នុនាគតំ (ស្យា. ក.)] ទីឃំ, សមវេក្ខសិ ខត្តិយ;
កច្ចិ មត្តោ [ន មត្តោ (សី.)] មទនីយេ, បរលោកំ ន សន្តសិ”។

១៧៥“នាហំ អនាគតំ [អហំ អនាគតំ (ស្យា.)] ទីឃំ, សមវេក្ខាមិ បក្ខិម;
ឋិតោ ទសសុ ធម្មេសុ, បរលោកំ ន សន្តសេ [សន្តសី (ស្យា.)]។

១៧៦“ទានំ សីលំ បរិច្ចាគំ, អជ្ជវំ មទ្ទវំ តបំ;
អក្កោធំ អវិហឹសញ្ច, ខន្តិញ្ច [ខន្តី ច (ក.)] អវិរោធនំ។

១៧៧“ឥច្ចេតេ កុសលេ ធម្មេ, ឋិតេ បស្សាមិ អត្តនិ;
តតោ មេ ជាយតេ បីតិ, សោមនស្សញ្ចនប្បកំ។

១៧៨“សុមុខោ ច អចិន្តេត្វា, វិសជ្ជិ [វិស្សជិ (សី. បី.)] ផរុសំ គិរំ;
ភាវទោសមនញ្ញាយ, អស្មាកាយំ វិហង្គមោ។

១៧៩“សោ កុទ្ធោ ផរុសំ វាចំ, និច្ឆារេសិ អយោនិសោ;
យានស្មាសុ [យានស្មាសុ (សី. ស្យា បី.)] ន វិជ្ជន្តិ, នយិទំ [ន ឥទំ (សី. បី.)] បញ្ញវតាមិវ”។

១៨០“អត្ថិ មេ តំ អតិសារំ, វេគេន មនុជាធិប;
ធតរដ្ឋេ ច ពទ្ធស្មិំ, ទុក្ខំ មេ វិបុលំ អហុ។

១៨១“ត្វំ នោ បិតាវ បុត្តានំ, ភូតានំ ធរណីរិវ;
អស្មាកំ អធិបន្នានំ, ខមស្សុ រាជកុញ្ជរ”។

១៨២“ឯតំ [ឯវំ (ស្យា. ក.)] តេ អនុមោទាម, យំ ភាវំ ន និគូហសិ;
ខិលំ បភិន្ទសិ បក្ខិ, ឧជុកោសិ វិហង្គម”។

១៨៣“យំ កិញ្ចិ រតនំ អត្ថិ, កាសិរាជ និវេសនេ;
រជតំ ជាតរូបញ្ច, មុត្តា វេឡុរិយា ពហូ។

១៨៤“មណយោ សង្ខមុត្តញ្ច, វត្ថកំ ហរិចន្ទនំ;
អជិនំ ទន្តភណ្ឌញ្ច, លោហំ កាឡាយសំ ពហុំ;
ឯតំ ទទាមិ វោ វិត្តំ, ឥស្សរិយំ [ឥស្សេរំ (សី.), ឥស្សរំ (ស្យា. បី. ក.)] វិស្សជាមិ វោ”។

១៨៥“អទ្ធា អបចិតា ត្យម្ហា, សក្កតា ច រថេសភ;
ធម្មេសុ វត្តមានានំ, ត្វំ នោ អាចរិយោ ភវ។

១៨៦“អាចរិយ សមនុញ្ញាតា, តយា អនុមតា មយំ;
តំ បទក្ខិណតោ កត្វា, ញាតី [ញាតិំ (សី. ស្យា. បី.)] បស្សេមុរិន្ទម” [បស្សេមរិន្ទម (សី. បី.)]។

១៨៧“សព្ពរត្តិំ ចិន្តយិត្វា, មន្តយិត្វា យថាតថំ;
កាសិរាជា អនុញ្ញាសិ, ហំសានំ បវរុត្តមំ”។

១៨៨"ភតោ រញ្ញា វិវសានេ, សូរិយុគ្គមនំ [សុរិយស្សុគ្គមនំ (សី. ស្យា.), សុរិយុគ្គមនំ (បី.)] បតិ;
បេក្ខតោ កាសិរាជស្ស, ភវនា តេ [ភវនតោ (ស្យា. ក.)] វិគាហិសុំ"។

១៨៩"តេ អរោគេ អនុប្បត្តេ, ទិស្វាន បរមេ ទិជេ;
កេកាតិ មករុំ ហំសា, បុថុសទ្ទោ អជាយថ។

១៩០"តេ បតីតា បមុត្តេន, ភត្តុនា ភត្តុគារវា;
សមន្តា បរិកិរិំសុ, អណ្ឌជា លទ្ធបច្ចយា"។

១៩១"ឯវំ មិត្តវតំ អត្ថា, សព្ពេ ហោន្តិ បទក្ខិណា;
ហំសា យថា ធតរដ្ឋា, ញាតិសង្ឃំ ឧបាគមុ"ន្តិ។

មហាហំសជាតកំ ទុតិយំ។

៥៣៥. សុធាភោជនជាតកំ (៣)

១៩២"នេវ កិណាមិ នបិ វិក្កិណាមិ, ន ចាបិ មេ សន្និចយោ ច អត្ថិ [ឥធត្ថិ (ស្យា.)];
សុកិច្ឆរូបំ វតិទំ បរិត្តំ, បត្ថោទនោ នាលមយំ ទុវិន្នំ"។

១៩៣"អប្បម្ហា អប្បកំ ទជ្ជា, អនុមជ្ឈតោ មជ្ឈកំ;
ពហុម្ហា ពហុកំ ទជ្ជា, អទានំ នុបបជ្ជតិ [ន ឧបបជ្ជតិ (សី. បី.)]។

១៩៤"តំ តំ វទាមិ កោសិយ, ទេហិ ទានានិ ភុញ្ជ ច;
អរិយមគ្គំ សមារូហ [អរិយំ មគ្គំ សមារុហ (សី. បី.)], នេកាសី លភតេ សុខំ"។

១៩៥"មោឃញ្ចស្ស ហុតំ ហោតិ, មោឃញ្ចាបិ សមីហិតំ;
អតិថិស្មិំ យោ និសិន្នស្មិំ, ឯកោ ភុញ្ជតិ ភោជនំ។

១៩៦"តំ តំ វទាមិ កោសិយ, ទេហិ ទានានិ ភុញ្ជ ច;
អរិយមគ្គំ សមារូហ, នេកាសី លភតេ សុខំ"។

១៩៧"សច្ចញ្ចស្ស ហុតំ ហោតិ, សច្ចញ្ចាបិ សមីហិតំ;
អតិថិស្មិំ យោ និសិន្នស្មិំ, នេកោ ភុញ្ជតិ ភោជនំ។

១៩៨"តំ តំ វទាមិ កោសិយ, ទេហិ ទានានិ ភុញ្ជ ច;
អរិយមគ្គំ សមារូហ, នេកាសី លភតេ សុខំ"។

១៩៩"សរញ្ច ជុហតិ បោសោ, ពហុកាយ គយាយ ច;
ទោណេ តិម្ពរុតិត្ថស្មិំ, សីឃសោតេ មហាវហេ។

២០០"អត្រ ចស្ស ហុតំ ហោតិ, អត្រ ចស្ស សមីហិតំ;
អតិថិស្មិំ យោ និសិន្នស្មិំ, នេកោ ភុញ្ជតិ ភោជនំ។

២០១"តំ តំ វទាមិ កោសិយ, ទេហិ ទានានិ ភុញ្ជ ច;
អរិយមគ្គំ សមារូហ, នេកាសី លភតេ សុខំ"។

២០២"ពឡិសញ្ហិ សោ និគិលតិ [និគ្គិលតិ (សី. បី.)], ទីឃសុត្តំ សពន្ធនំ;
អតិថិស្មិំ យោ និសិន្នស្មិំ, ឯកោ ភុញ្ជតិ ភោជនំ។

២០៣"តំ តំ វទាមិ កោសិយ, ទេហិ ទានានិ ភុញ្ជ ច;
អរិយមគ្គំ សមារូហ, នេកាសី លភតេ សុខំ"។

២០៤"ឧឡារវណ្ណា វត ព្រាហ្មណា ឥមេ, អយញ្ច វោ សុនខោ កិស្ស ហេតុ;
ឧច្ចាវចំ វណ្ណនិភំ វិកុព្ពតិ, អក្ខាថ នោ ព្រាហ្មណា កេ នុ តុម្ហេ"។

២០៥"ចន្ទោ ច សូរិយោ ច [សូរិយោ ច (ក.)] ឧភោ ឥធាគតា, អយំ បន មាតលិ ទេវសារថិ;
សក្កោហមស្មិ តិទសានមិន្ទោ, ឯសោ ច ខោ បញ្ចសិខោតិ វុច្ចតិ។

២០៦"បាណិស្សរា មុទិង្គា ច [មុតិង្គា ច (សី. ស្យា. បី.)], មុរជាលម្ពរានិ ច;

សុត្តមេនំ បពោធេន្តិ, បដិពុទ្ធោ ច នន្ទតិ”។

២០៧. “យេ កេចិមេ មច្ឆរិនោ កទរិយា, បរិភាសកា សមណព្រាហ្មណានំ;
តេ ផេវ និក្ខិប្ប សរីរទេហំ, កាយស្ស ភេទា និរយំ វជន្តិ”។

២០៨. “យេ កេចិមេ សុគ្គតិមាសមានា [សុគ្គតិមាសសានា (សី. បី.), សុគ្គតាសិសមានា (ក.)], ធម្មេ ឋិតា សំយមេ សំវិភាគេ;
តេ ផេវ និក្ខិប្ប សរីរទេហំ, កាយស្ស ភេទា សុគតី វជន្តិ”។

២០៩. “ត្វំ នោសិ ញាតិ បុរិមាសុ ជាតិសុ, សោ មច្ឆរី រោសកោ [កោសិយោ (ស្យា. ក.)] បាបធម្មោ;
តវេវ អត្ថាយ ឥធាគតម្ហា, មា បាបធម្មោ និរយំ គមិត្ថ” [អបត្ថ (ក. សី. ស្យា. បី.)]។

២១០. “អទ្ធា ហិ មំ វោ ហិតកាមា, យំ មំ សមនុសាសថ;
សោហំ តថា ករិស្សាមិ, សព្ពំ វុត្តំ ហិតេសិភិ។

២១១. “ឯសាហមជ្ជេវ ឧបារមាមិ, ន ចាបិហំ [ន ចាបហំ (សី. បី.)] កិញ្ចិ ករេយ្យ បាបំ;
ន ចាបិ មេ កិញ្ចិ អទេយ្យមត្ថិ, ន ចាបិទត្វា ឧទកំ បិវាមិ [ឧទកម្បហំ បិពេ (សី.)]។

២១២. “ឯវញ្ច មេ ទទតោ សព្ពកាលំ [សព្ពកាលេ (ក.)], ភោគា ឥមេ វាសវ ខីយិស្សន្តិ;
តតោ អហំ បព្ពជិស្សាមិ សក្ក, ហិត្វាន កាមានិ យថោធិកានិ”។

២១៣. “នគុត្តមេ គិរិវរេ គន្ធមាទនេ, មោទន្តិ តា ទេវវរាភិបាលិតា;
អថាគមា ឥសិវរោ សព្ពលោកគូ, សុបុប្ផិតំ ទុមវរសាខមាទិយ។

២១៤. “សុចឹ សុគន្ធំ តិទសេហិ សក្កតំ, បុប្ផុត្តមំ អមរវរេហិ សេវិតំ;
អលទ្ធ មច្ចេហិ វ ទានវេហិ វា, អញ្ញត្រ ទេវេហិ តទារហំ ហិទំ [ហិតំ (ស្យា.)]។

២១៥. “តតោ ចតស្សោ កនកត្តចូបមា, ឧដ្ឋាយ នារិយោ បមទាធិបា មុនឹ;
អាសា ច សទ្ធា ច សិរី តតោ ហិរី, ឥច្ចព្រវុំ នារទទេវ ព្រាហ្មណំ។

២១៦. “សចេ អនុទ្ទិដ្ឋំ តយា មហាមុនិ, បុប្ផំ ឥមំ បារិឆត្តស្ស ព្រហ្មេ;
ទទាហិ នោ សព្ពា គតិ តេ ឥជ្ឈតុ, តុវម្បិ នោ ហោហិ យថេវ វាសវោ។

២១៧. “តំ យាចមានាភិសមេក្ខ នារទោ, ឥច្ចព្រវី សំកលហំ ឧទីរយិ;
ន មយ្ហមត្ថត្ថិ ឥមេហិ កោចិ នំ, យាយេវ វោ សេយ្យសិ សា បិឡន្ធថ” [បិឡយ្ហថ (សី. បី.)]។

២១៨. “ត្វំ នោត្តមេវាភិសមេក្ខ នារទ, យស្សិច្ឆសិ តស្សា អនុប្បវេច្ឆសុ;
យស្សា ហិ នោ នារទ ត្វំ បទស្សសិ, សាយេវ នោ ហេហិតិ សេដ្ឋសម្មតា”។

២១៩. “អកល្លមេតំ វចនំ សុគត្តេ, កោ ព្រាហ្មណោ សំកលហំ ឧទីរយេ;
គន្ត្វាន ភូតាធិបមេវ បុច្ឆថ, សចេ ន ជានាថ ឥធុត្តមាធមំ”។

២២០. “តា នារទេន បរមប្បកោបិតា, ឧទីរិតា វណ្ណមទេន មត្តា;
សកាសេ [សកាសំ (ក.)] គន្ត្វាន សហស្សចក្ខុនោ, បុច្ឆឹសុ ភូតាធិបំ កា នុ សេយ្យសិ”។

២២១. “តា ទិស្វា អាយត្តមនា បុរិន្ទទោ, ឥច្ចព្រវី ទេវវរោ កតញ្ជលី;
សព្ពាវ វោ ហោថ សុគត្តេ សាទិសី, កោ នេវ ភទ្ទេ កលហំ ឧទីរយិ”។

២២២. “យោ សព្ពលោកច្ចរិតោ [សព្ពលោកំ ចរកោ (សី. ស្យា. បី.)] មហាមុនិ, ធម្មេ ឋិតោ នារទោ [នារទ (ស្យា.)] សច្ចនិក្កមោ;
សោ នោព្រវិ [ព្រវី (សី. ស្យា. បី.)] គិរិវរេ គន្ធមាទនេ, គន្ត្វាន ភូតាធិបមេវ បុច្ឆថ;
សចេ ន ជានាថ ឥធុត្តមាធមំ”។

២២៣. “អសុ [អសូ (ស្យា.)] ព្រហារញ្ញចរោ មហាមុនិ, នាទត្វា ភត្តំ វរគត្តេ ភុញ្ជតិ;
វិចេយ្យ ទានានិ ទទាតិ កោសិយោ, យស្សា ហិ សោ ទស្សតិ សាវ សេយ្យសិ”។

២២៤. “អសូ ហិ យោ សម្មតិ ទក្ខិណំ ទិសំ, គង្គាយ តីរេ ហិមវន្តបស្សនិ [ហិមវន្តបស្មនិ (សី. បី. ក.)];

ស កោសិយោ ទុល្លភបានភោជនោ, តស្ស សុធំ បាបយ ទេវសារថិ”។

២២៥“ស [សោ (ស្យា.)] មាតលិ ទេវវរេន បេសិតោ, សហស្សយុត្តំ អភិរុយ្ហ សន្ទនំ;
សុខិប្បមេវ [ស ខិប្បមេវ (សី. បី.)] ឧបគម្ម អស្សមំ, អទិស្សមានោ មុនិនោ សុធំ អទា”។

២២៦“ឧទគ្គិហុត្តំ ឧបតិដ្ឋតោ ហិ មេ, បភង្ករំ លោកតមោនុទុត្តមំ;
សព្ពានិ ភូតានិ អធិច្ច [អតិច្ច (សី. បី.)] វាសវោ, កោ នេវ មេ បាណិសុ កឹ សុធោទហិ។

២២៧“សង្ខូបមំ សេតមតុល្យទស្សនំ, សុចឹ សុគន្ធំ បិយរូបមព្ភុតំ;
អទិដ្ឋបុព្ពំ មម ជាតុ ចក្ខុភិ [ជាតចក្ខុហិ (សី. បី.)], កា ទេវតា បាណិសុ កឹ សុធោទហិ”។

២២៨“អហំ មហិន្ទេន មហេសិ បេសិតោ, សុធាភិហាសី តុរិតោ មហាមុនិ;
ជានាសិ មំ មាតលិ ទេវសារថិ, ភុញ្ជស្សុ ភត្តុត្តម មាភិវារយិ [មា វិចារយិ (សី. បី.)]។

២២៩“ភុត្តា ច សា ទ្វាទស ហន្តិ បាបកេ, ខុទំ បិបាសំ អរតឹ ទរក្លមំ [ទរថំ កិលំ (ស្យា.), ទរថក្លមំ (ក.)];
កោធូបនាហញ្ច វិវាទបេសុណំ, សីតុណ្ហតន្ទិញ្ច រសុត្តមំ ឥទំ”។

២៣០“ន កប្បតី មាតលិ មយ្ហ ភុញ្ជិតុំ, បុព្ពេ អទត្វា ឥតិ មេ វតុត្តមំ;
ន ចាបិ ឯកាស្នមរិយបូជិតំ [ឯកាសនំ អរិយបូជិតំ (សី. បី.)], អសំវិភាគី ច សុខំ ន វិន្ទតិ”។

២៣១“ថីឃាតកា យេ ចិមេ បារទារិកា, មិត្តទ្ទុនោ យេ ច សបន្តិ សុព្ពតេ;
សព្ពេ ច តេ មច្ឆរិបញ្ចមាធមា, តស្មា អទត្វា ឧទកម្បិ នាស្និយេ [នាស្មិយេ (សី. បី.)]។

២៣២“សោ ហិត្ថិយា វា បុរិសស្ស វា បន, ទស្សាមិ ទានំ វិទុសម្បវណ្ណិតំ;
សទ្ធា វទញ្ញូ ឥធ វីតមច្ឆរា, ភវន្តិ ហេតេ សុចិសច្ចសម្មតា” [សម្មសម្មតា (សី.)]។

២៣៣“អតោ មតា [មុតា (សី. បី.)] ទេវវរេន បេសិតា, កញ្ញា ចតស្សោ កនកត្តចូបមា;
អាសា ច សទ្ធា ច សិរី តតោ ហិរី [សិរី ហិរី តតោ (បី.)], តំ អស្សមំ អាគមុ [អាគមុំ (សី. បី. ក.)] យត្ថ កោសិយោ។

២៣៤“តា ទិស្វា សព្ពោ បរមប្បមោទិតោ [សព្ពា បរមប្បមោទិតា (ស្យា.)], សុភេន វណ្ណេន សិខារិវគ្គិនោ;
កញ្ញា ចតស្សោ ចតុរោ ចតុទ្ទិសា, ឥច្ចព្រវី មាតលិនោ ច សម្មុខា។

២៣៥“បុរិមំ ទិសំ កា ត្វំ បភាសិ ទេវតេ, អលង្កតា តារវរាវ ឱសធី;
បុច្ឆាមិ តំ កញ្ចនវេល្លិវិគ្គហេ, អាចិក្ខ មេ ត្វំ កតមាសិ ទេវតា។

២៣៦“សិរាហ ទេវីមនុជេភិ [មនុជេសុ (សី. ស្យា. បី.)] បូជិតា, អបាបសត្តូបនិសេវិនី សទា;
សុធាវិវាទេន តវន្តិមាគតា, តំ មំ សុធាយ វរបញ្ញ ភាជយ។

២៣៧“យស្សាហមិច្ឆាមិ សុធំ [សុខំ (បី.)] មហាមុនិ, សោ [ស (សី. បី.)] សព្ពកាមេហិ នរោ បមោទតិ;
សិរីតិ មំ ជានហិ ជូហតុត្តម, តំ មំ សុធាយ វរបញ្ញ ភាជយ”។

២៣៨“សិប្បេន វិជ្ជាចរណេន ពុទ្ធិយា, នរា ឧបេតា បគុណា សកម្មុនា [សកម្មុនា (សី. បី.)];
តយា វិហីនា ន លភន្តិ កិញ្ចនំ [កិញ្ចិនំ (ក.)], តយិទំ ន សាធុ យទិទំ តយា កតំ។

២៣៩“បស្សាមិ បោសំ អលសំ មហគ្ឃសំ, សុទុក្កុលីនម្បិ អរូបិមំ នរំ;
តយានុគុត្តោ សិរិ ជាតិមាមបិ [ជាតិមំ អបិ (សី.)], បេសេតិ ទាសំ វិយ ភោគវា សុខី។

២៤០“តំ តំ អសច្ចំ អវិភជ្ជសេវិនី, ជានាមិ មូឡ្ហំ វិទុរានុបាតិនី;
ន តាទិសី អរហតិ អាសនូទកំ, កុតោ សុធា គច្ឆ ន មយ្ហ រុច្ចសិ”។

២៤១“កា សុក្កទាឋា បដិមុក្កកុណ្ឌលា, ចិត្តង្គទា កម្ពុវិមដ្ឋធារិនី;
ឱសិត្តវណ្ណំ បរិទយ្ហ សោភសិ, កុសគ្គិរត្តំ អបិឡយ្ហ មញ្ជរិំ។

២៤២“មិគីវ ភន្តា សរចាបធារិនា, វិរាធិតា មន្ទមិវ ឧទិក្ខសិ;
កោ តេ ទុតីយោ ឥធ មន្ទលោចនេ, ន ភាយសិ ឯកិកា កាននេ វនេ”។

២៤៣“ន មេ ទុតីយោ ឥធ មត្ថិ កោសិយ, មសក្កសារប្បភវម្ហិ ទេវតា;

អាសា សុធាសាយ តវន្តិមាគតា, តំ មំ សុធាយ វរបញ្ញ ភាជយ’’។

២៤៤“អាសាយ យន្តិ វាណិជា ធនេសិនោ, នាវំ សមារុយ្ហ បរេន្តិ អណ្ណវេ;
តេ តត្ថ សីទន្តិ អថោបិ ឯកទា, ជីនាធនា ឯន្តិ វិនដ្ឋបាភតា។

២៤៥“អាសាយ ខេត្តានិ កសន្តិ កស្សកា, វបន្តិ ពីជានិ ករោន្តុបាយសោ;
ឦតីនិបាតេន អវុដ្ឋិតាយ [អវុដ្ឋិកាយ (សី. បី.)] វា, ន កិញ្ចិ វិន្ទន្តិ តតោ ផលាគមំ។

២៤៦“អថត្តការានិ ករោន្តិ ភត្តុសុ, អាសំ បុរក្ខត្វា នរា សុខេសិនោ;
តេ ភត្តុរត្ថា អតិគាឡ្ហិតា បុន, ទិសា បនស្សន្តិ អលទ្ធ កិញ្ចនំ។

២៤៧“ហិត្វាន [ជហិត្វ (សី. ស្យា. បី.)] ធញ្ញញ្ច ធនញ្ច ញាតកេ, អាសាយ សគ្គាធិមនា សុខេសិនោ;
តបន្តិ លូខម្បិ តបំ ចិរន្តរំ, កុមគ្គមារុយ្ហ [កុម្មគ្គមារុយ្ហ (សី. ស្យា. បី.)] បរេន្តិ ទុគ្គតឹ។

២៤៨“អាសា វិសំវាទិកសម្មតា ឥមេ, អាសេ សុធាសំ [សុធាយ (ស្យា បី. ក.)] វិនយស្សុ អត្តនិ;
ន តាទិសី អរហតិ អាសនូទកំ, កុតោ សុធា គច្ឆ ន មយ្ហ រុច្ចសិ’’។

២៤៩“ទទ្ទល្លមានា យសសា យសស្សិនី, ជិឃញ្ញនាមវ្ហយនំ ទិសំ បតិ;
បុច្ឆាមិ តំ កញ្ចនវេល្លិវិគ្គហេ, អាចិក្ខ មេ ត្វំ កតមាសិ ទេវតា’’។

២៥០“សទ្ធាហ ទេវីមនុជេហិ [ទេវីមនុជេសុ (សី. ស្យា. បី.)] បូជិតា, អបាបសត្តូបនិសេវិនី សទា;
សុធាវិវាទេន តវន្តិមាគតា, តំ មំ សុធាយ វរបញ្ញ ភាជយ’’។

២៥១“ទានំ ទមំ ចាគមថោបិ សំយមំ, អាទាយ សទ្ធាយ ករោន្តិ ហេកទា;
ថេយ្យំ មុសា កូដមថោបិ បេសុណំ, ករោន្តិ ហេកេ បុន វិច្ចុតា តយា។

២៥២“ភរិយាសុ បោសោ សទិសីសុ បេក្ខវា [បេខវា (បី.)], សីលូបបន្នាសុ បតិព្ពតាសុបិ;
វិនេត្វាន [វិនេត្វា (សី. ស្យា. បី.)] ឆន្ទំ កុលិត្ថិយាសុបិ [កុលធីតិយាសុបិ (សី. បី.)], ករោតិ សទ្ធំ បុន [បន (សី. បី.)] កុម្ភទាសិយា។

២៥៣“ត្វមេវ សទ្ធេ បរទារសេវិនី, បាបំ ករោសិ កុសលម្បិ រិញ្ចសិ;
ន តាទិសី អរហតិ អាសនូទកំ, កុតោ សុធា គច្ឆ ន មយ្ហ រុច្ចសិ’’។

២៥៤“ជិឃញ្ញរត្តឹ អរុណស្មិមូហតេ, យា ទិស្សតិ ឧត្តមរូបវណ្ណិនី;
តថូបមា មំ បដិភាសិ ទេវតេ, អាចិក្ខ មេ ត្វំ កតមាសិ អច្ឆរា។

២៥៥“កាលា និទាឃេរិវ អគ្គិជារិវ [អគ្គជាតិវ (សី.), អគ្គិជាតិវ (បី.)], អនិលេរិតា លោហិតបត្តមាលិនី;
កា តិដ្ឋសិ មន្ទមិគាវលោកយំ [មន្ទមិវាវលោកយំ (សី. បី.)], ភាសេសមានាវ គិរំ ន មុញ្ចសិ’’។

២៥៦“ហិរាហ ទេវីមនុជេហិ បូជិតា, អបាបសត្តូបនិសេវិនី សទា;
សុធាវិវាទេន តវន្តិមាគតា, សាហំ ន សក្កោមិ សុធម្បិ យាចិតុំ;
កោបីនរូបា វិយ យាចនិត្ថិយា’’។

២៥៧“ធម្មេន ញាយេន សុគត្តេ លច្ឆសិ, ឯសោ ហិ ធម្មោ ន ហិ យាចនា សុធា;
តំ តំ អយាចន្តិមហំ និមន្តយេ, សុធាយ យញ្ចិច្ឆសិ តម្បិ ទម្មិ តេ។

២៥៨“សា ត្វំ មយា អជ្ជ សកម្ហិ អស្សមេ, និមន្តិតា កញ្ចនវេល្លិវិគ្គហេ;
តុវញ្ហិ មេ សព្ពរសេហិ បូជិយា, តំ បូជយិត្វាន សុធម្បិ អស្និយេ’’។

២៥៩“សា កោសិយេនានុមតា ជុតីមតា, អទ្ធា ហិរិ រម្មំ បាវិសិ យស្សមំ;
ឧទកវន្តំ [ឧទញ្ញវន្តំ (សី. បី.)] ផលមរិយបូជិតំ, អបាបសត្តូបនិសេវិតំ សទា។

២៦០“រុក្ខគ្គហានា ពហុកេត្ថ បុប្ផិតា, អម្ពា បិយាលា បនសា ច កឹសុកា;
សោភញ្ជនា លោទ្ទមថោបិ បទ្មកា, កេកា ច ភង្គា តិលកា សុបុប្ផិតា។

២៦១“សាលា ករេរិ ពហុកេត្ថ ជម្ពុយោ, អស្សត្ថនិគ្រោធមធុកវេតសា [វេទិសា (ក.)];
ឧទ្ទាលកា បាដលិ សិន្ទុវារកា [សិន្ទុវារិតា (ពហូសុ)], មនុញ្ញគន្ធា មុចលិន្ទកេតកា។

២៦២ហរេណុកា វេឡុកា កេណុ [វេណុ (សី. បី.)] តិន្ទុកា, សាមាកនីវារមថោបិ ចីនកា;
មោចា កទលី ពហុកេត្ថ សាលិយោ, បវីហយោ អាភូជិនោ ច [អាភុជិនោបិ (សី. ស្យា.)] តណ្ឌុលា។

២៦៣“តស្សេវុត្តរបស្សេន [តស្ស ច ឧត្តរេ បស្សេ (សី. បី.), តស្ស ច ឧត្តរបស្សេន (ស្យា.)], ជាតា បោក្ខរណី សិវា;
អកក្កសា អបព្ភារា, សាធុ អប្បដិគន្ធិកា។

២៦៤“តត្ថ មច្ឆា សន្និរតា, ខេមិនោ ពហុភោជនា;
សិង្គូ សវង្កា សំកុលា [សកុលា (សី. ស្យា. បី.)], សតវង្កា ច រោហិតា;
អាឡិគគ្គរកាកិណ្ណា, បាឋីនា កាកមច្ឆកា។

២៦៥“តត្ថ បក្ខី សន្និរតា, ខេមិនោ ពហុភោជនា;
ហំសា កោញ្ចា មយូរា ច, ចក្កវាកា ច កុក្កុហា;
កុណាលកា ពហូ ចិត្រា, សិខណ្ឌី ជីវជីវកា។

២៦៦“តត្ថ បានាយ មាយន្តិ, នានា មិគគណា ពហូ;
សីហា ព្យគ្ឃា វរាហា ច, អច្ឆកោកតរច្ឆយោ។

២៦៧“បលាសាទា គវជា ច, មហីសា [មហិសា (សី. ស្យា. បី.)] រោហិតា រុរូ;
ឯណេយ្យា ច វរាហា ច, គណិនោ នីកសូករា;
កទលិមិគា ពហុកេត្ថ, ពិឡារា សសកណ្ណិកា [សសកណ្ណកា (សី.)]។

២៦៨“ឆមាគិរី បុប្ផវិចិត្រសន្ថតា, ទិជាភិឃុដ្ឋា ទិជសង្ឃសេវិតា”។
២៦៩“សា សុត្តចា នីលទុមាភិលម្ពិតា, វិជ្ជុ មហាមេឃរិវានុបជ្ជថ;
តស្សា សុសម្ពន្ធសិរំ កុសាមយំ, សុចឹ សុគន្ធំ អជិនូបសេវិតំ;
អត្រិច្ច [អត្រិច្ឆ (សី. ស្យា. បី.)] កោច្ឆំ ហិរិមេតទព្រវិ, ‘និសីទ កល្យាណិ សុខយិទមាសនំ’។

២៧០“តស្សា តទា កោច្ឆគតាយ កោសិយោ, យទិច្ឆមានាយ ជដាជិនន្ធរោ [ជដាជុតិន្ធរោ (ស្យា. ក.)];
នវេហិ បត្តេហិ សយំ សហូទកំ, សុធាភិហាសី តុរិតោ មហាមុនិ។

២៧១“សា តំ បដិគ្គយ្ហ ឧភោហិ បាណិភិ, ឥច្ចព្រវិ អត្តមនា ជដាធរំ;
‘ហន្ទាហំ ឯតរហិ បូជិតា តយា, គច្ឆេយ្យំ ព្រហ្មេ តិទិវំ ជិតាវិនី’។

២៧២“សា កោសិយេនានុមតា ជុតីមតា, ឧទីរិតា [ឧទិរយិ (ក.)] វណ្ណមទេន មត្តា;
សកាសេ គន្ត្វាន សហស្សចក្ខុនោ, អយំ សុធា វាសវ ទេហិ មេ ជយំ។

២៧៣“តមេន [តមេនំ (ស្យា. ក.)] សក្កោបិ តទា អបូជយិ, សហិន្ទទេវា [សហិន្ទា ច ទេវា (សី. បី.)] សុរកញ្ញមុត្តមំ;
សា បញ្ជលី ទេវមនុស្សបូជិតា, នវម្ហិ កោច្ឆម្ហិ យទា ឧបាវិសិ”។

២៧៤“តមេវ សំសី [តមេវ អសំសី (ស្យា.)] បុនទេវ មាតលី, សហស្សនេត្តោ តិទសានមិន្ទោ;
គន្ត្វាន វាក្យំ មម ព្រូហិ កោសិយំ, អាសាយ សទ្ធា [សទ្ធ (បី.)] សិរិយា ច កោសិយ;
ហិរី សុធំ កេន មលត្ថ ហេតុនា។

២៧៥“តំ សុ វត្ថំ ឧទតារយី រថំ, ទទ្ទល្លមានំ ឧបការិយសាទិសំ [ឧបកិរិយសាទិសំ (សី. ស្យា. បី.)]។
ជម្ពោនទីសំ តបនេយ្យសន្និភំ [សន្តិកំ (សី.បី.)], អលង្កតំ កញ្ចនចិត្តសន្និភំ។

២៧៦“សុវណ្ណចន្ទេត្ថ ពហូ និបាតិតា, ហត្ថី គវស្សា កិកិព្យគ្ឃទីបិយោ [កិម្បុរិសព្យគ្ឃទីបិយោ (ក.)];
ឯណេយ្យកា លង្ឃមយេត្ថ បក្ខិនោ [បក្ខិយោ (សី. បី.)], មិគេត្ថ វេឡុរិយមយា យុធា យុតា។

២៧៧“តត្ថស្សរាជហរយោ អយោជយុំ, ទសសតានិ សុសុនាគសាទិសេ;
អលង្កតេ កញ្ចនជាលុរច្ឆទេ, អាវេឡិនេ សទ្ទគមេ អសង្គិតេ។

២៧៨“តំ យានសេដ្ឋំ អភិរុយ្ហ មាតលិ, ទិសា ឥមាយោ [ទស ទិសា ឥមា (សី. ស្យា. បី.)] អភិនាទយិត្ថ;
នភញ្ច សេលញ្ច វនប្បតិនិញ្ច [វនស្សតីនិ ច (សី. បី.), វនប្បតិញ្ច (ស្យា. ក.)], សសាគរំ បព្យធយិត្ថ [បព្យាថយិត្ថ (សី. បី.)] មេទិនឹ។

២៧៩ស ខិប្បមេវ ឧបគម្ម អស្សមំ, បាវារមេកំសកតោ កតញ្ជលិ;
ពហុស្សុតំ វុទ្ធំ វិនីតវន្តំ, ឥច្ចព្រវី មាតលិ ទេវព្រាហ្មណំ។

២៨០“ឥន្ទស្ស វាក្យំ និសាមេហិ កោសិយ, ទូតោ អហំ បុច្ឆតិ តំ បុរិន្ទទោ;
អាសាយ សទ្ធា សិរិយា ច កោសិយ, ហិរី សុធំ កេន មលត្ថ ហេតុនា”។

២៨១“អន្ធា សិរី មំ បដិភាតិ មាតលិ, សទ្ធា អនិច្ចា បន ទេវសារថិ;
អាសា វិសំវាទិកសម្មតា ហិ មេ, ហិរី ច អរិយម្ហិ គុណេ បតិដ្ឋិតា”។

២៨២“កុមារិយោ យាចិមា គោត្តរក្ខិតា, ជិណ្ណា ច យា យា ច សភត្តុឥត្ថិយោ;
តា ឆន្ទរាគំ បុរិសេសុ ឧគ្គតំ, ហិរិយា និវារេន្តិ សចិត្តមត្តនោ។

២៨៣“សង្គាមសីសេ សរសត្តិសំយុតេ, បរាជិតានំ បតតំ បលាយិនំ;
ហិរិយា និវត្តន្តិ ជហិត្វ [ជហិត្វាន (ស្យា. ក.)] ជីវិតំ, តេ សម្បដិច្ឆន្តិ បុនា ហិរីមនា។

២៨៤“វេលា យថា សាគរវេគវារិនី, ហិរាយ ហិ បាបជនំ និវារិនី;
តំ សព្ពលោកេ ហិរិមរិយបូជិតំ, ឥន្ទស្ស តំ វេទយ ទេវសារថិ”។

២៨៥“កោ តេ ឥមំ កោសិយ ទិដ្ឋិមោទហិ, ព្រហ្មា មហិន្ទោ អថ វា បជាបតិ;
ហិរាយ ទេវេសុ ហិ សេដ្ឋសម្មតា, ធីតា មហិន្ទស្ស មហេសិ ជាយថ”។

២៨៦“ហន្ទេហិ ទានិ តិទិវំ អបក្កម [សមក្កម (សី. បី.)], រថំ សមារុយ្ហ មមាយិតំ ឥមំ [ឥទំ (ស្យា. ក.)];
តន្ទោ ច តំ ឥន្ទសគោត្ត កង្ខតិ, អជ្ជេវ ត្វំ ឥន្ទសហព្យតំ វជ”។

២៨៧“ឯវំ វិសុជ្ឈន្តិ [សមិជ្ឈន្តិ (សី. បី.)] អបាបកម្មិនោ, អថោ សុចិណ្ណស្ស ផលំ ន នស្សតិ;
យេ កេចិ មទ្ទក្ខុ សុធាយ ភោជនំ, សព្ពេវ តេ ឥន្ទសហព្យតំ គតា”។

២៨៨“ហិរី ឧប្បលវណ្ណាសិ, កោសិយោ ទានបតិ ភិក្ខុ;
អនុរុទ្ធោ បញ្ចសិខោ, អានន្ទោ អាសិ មាតលិ។

២៨៩“សូរិយោ កស្សបោ ភិក្ខុ, មោគ្គល្លានោសិ ចន្ទិមា;
នារទោ សារិបុត្តោសិ, សម្ពុទ្ធោ អាសិ វាសវោ”តិ។

សុធាភោជនជាតកំ តតិយំ។

៥៣៦. កុណាលជាតកំ (៤)

ឯវមក្ខាយតិ, ឯវមនុសូយតិ [សុយ្យតិ (ក.)]។ សព្ពោសធធរណិធរេ នេកបុប្ផមាល្យវិតតេ គជ-គវជ មហឹស-រុរុ-ចមរ-បសទ-ខគ្គ-គោកណ្ណ-សីហ-ព្យគ្ឃ-ទីបិ-អច្ឆ-កោក-តរច្ឆ-ឧទ្ទារ-កទលិមិគ- ពិឡារ-សស-កណ្ណិកានុចរិតេអាកិណ្ណនេលមណ្ឌលមហាវរាហនាគកុលករេណុ [ករេណុ (សី. បី.)] -សង្ឃាធិវុដ្ឋេ [វុត្ថេ (សី. បី.)] ឥស្សមិគ- សាខមិគ-សរភមិគ-ឯណីមិគ-វាតមិគ-បសទមិគ-បុរិសាលុ [បុរិសល្លុ (សី. បី.)] -កិម្បុរិស-យក្ខ-រក្ខសនិសេវិតេ អមជ្ជវមញ្ជរីធរ-បហដ្ឋ [ព្រហដ្ឋ (សី. បី.)] -បុប្ផផុសិតគ្គា [បុប្ផិតគ្គ (សី. បី.)] នេក បាទបគណវិតតេកុរ-ចកោរ-វារណ-មយូរ-បរភត- ជីវញ្ជីវក-ចេលាវកា-ភិង្ការ-ករវីកមត្តវិហង្គគណ-សតត [វិហង្គសត (សី. បី.)] សម្បឃុដ្ឋេអញ្ជន-មនោសិលា-ហរិតាល- ហិង្គុលកហេម-រជតកនកានេក ធាតុសតវិនទ្ធបដិមណ្ឌិតប្បទេសេ ឯវរូបេ ខលុ, ភោ, រម្មេ វនសណ្ឌេ **កុណាលោ** នាម សកុណោ បដិវសតិ អតិវិយ ចិត្តោ អតិវិយ ចិត្តបត្តច្ឆទនោ។

តស្សេវ ខលុ, ភោ, កុណាលស្ស សកុណស្ស អឌ្ឍុឌ្ឍានិ ឥត្ថិសហស្សានិ បរិចារិកា ទិជកញ្ញាយោ។ អថ ខលុ, ភោ, ទ្វេ ទិជកញ្ញាយោ កដ្ឋំ មុខេន ឌំសិត្វា [ឌសិត្វា (សី. បី.) ឯវមុបរិបិ] តំ កុណាលំ សកុណំ មជ្ឈេ និសីទាបេត្វា ឧឌ្ឌេន្តិ [ឌេន្តិ (សី. បី.) ឯវមុបរិបិ] – “មា នំ កុណាលំ សកុណំ អទ្ធានបរិយាយបថេ កិលមថោ ឧព្ពាហេត្ថា”តិ [ឧព្ពាហេថាតិ (ស្យា. ក.)]។

បញ្ចសតា [បញ្ចសត (បី.)] ទិជកញ្ញាយោ ហេដ្ឋតោ ហេដ្ឋតោ ឧឌ្ឌេន្តិ – [ឌេន្តិ (សី. បី.) ឯវមុបរិបិ] “សចាយំ កុណាលោ សកុណោ អាសនា បរិបតិស្សតិ, មយំ តំ បក្ខេហិ បដិគ្គហេស្សាមាតិ។

បញ្ចសតា ទិជកញ្ញាយោ ឧបរូបរិ ឧឌ្ឌេន្តិ – [ឌេន្តិ (សី. បី.) ឯវមុបរិបិ] “មា នំ កុណាលំ សកុណំ អាតបោ បរិតាបេសី”តិ [បរិកាបីតិ (សី. បី.)]។

បញ្ចសតា បញ្ចសតា [សី. បី. បោត្ថកេសុ “បញ្ចសតា”តិ សកិទេវ អាគតំ] ទិជកញ្ញាយោ ឧភតោបស្សេន ឧឌ្ឌេន្តិ – [ឌេន្តិ (សី. បី.) ឯវមុបរិបិ] “មា នំ កុណាលំ សកុណំ សីតំ វា ឧណ្ហំ វា តិណំ វា រជោ វា វាតោ វា ឧស្សាវោ វា ឧបប្ផុសី”តិ។

បញ្ចសតា ទិជកញ្ញាយោ បុរតោ បុរតោ ឧឌ្ឌេន្តិ – “មា នំ កុណាលំ សកុណំ គោបាលកា វា បសុបាលកា វា តិណហារកា វា កដ្ឋហារកា វា វនកម្មិកា វា កដ្ឋេន វា កបលេន វា [កថលាយ វា (ក.)] បាណិនា វា ( ) [(បាសាណេន វា) (ស្យា.)] លេឌ្ឌុនា វា ទណ្ឌេន វា សត្ថេន វា សក្ខរាហិ វា [សក្ខរាយ វា (សី.)] បហារំ អទំសុ។ មាយំ កុណាលោ សកុណោ គច្ឆេហិ វា លតាហិ វា រុក្ខេហិ វា សាខាហិ វា [ឥទំ បទទ្វយំ សី. បី. បោត្ថកេសុ នត្ថិ] ថម្ភេហិ វា បាសាណេហិ វា ពលវន្តេហិ វា បក្ខីហិ សង្គមេសី”តិ [សង្គាមេសីតិ (សី. បី.)]។

បញ្ចសតា ទិជកញ្ញាយោ បច្ឆតោ បច្ឆតោ ឧឌ្ឌេន្តិ សណ្ហាហិ សខិលាហិ មញ្ជូហិ មធុរាហិ វាចាហិ សមុទាចរន្តិយោ – “មាយំ កុណាលោ សកុណោ អាសនេ បរិយុក្កណ្ឋី”តិ។

បញ្ចសតា ទិជកញ្ញាយោ ទិសោទិសំ ឧឌ្ឌេន្តិ អនេករុក្ខវិវិធវិកតិផលមាហរន្តិយោ – “មាយំ កុណាលោ សកុណោ ខុទាយ បរិកិលមិត្ថា”តិ។

អថ ខលុ, ភោ, តា [នត្ថិ សី. បី. បោត្ថកេសុ] ទិជកញ្ញាយោ តំ កុណាលំ សកុណំ អារាមេនេវ អារាមំ ឧយ្យានេនេវ ឧយ្យានំ នទីតិត្ថេនេវ នទីតិត្ថំ បព្ពតសិខរេនេវ បព្ពតសិខរំ អម្ពវនេនេវ អម្ពវនំ ជម្ពុវនេនេវ ជម្ពុវនំ លពុជវនេនេវ លពុជវនំ នាឡិកេរសញ្ចារិយេនេវ [សញ្ចាទិយេនេវ (បី.)] នាឡិកេរសញ្ចារិយំ ខិប្បមេវ អភិសម្ភោន្តិ រតិត្ថាយ [រតត្ថាយ (សី. បី.)]។

អថ ខលុ, ភោ, កុណាលោ សកុណោ តាហិ ទិជកញ្ញាហិ ទិវសំ បរិព្យូឡ្ហោ ឯវំ អបសាទេតិ – “នស្សថ តុម្ហេ វសលិយោ, វិនស្សថ តុម្ហេ វសលិយោ, ចោរិយោ ធុត្តិយោ អសតិយោ លហុចិត្តាយោ កតស្ស អប្បដិការិកាយោ អនិលោ វិយ យេនកាមំគមាយោ”តិ។

តស្សេវ ខលុ, ភោ, ហិមវតោ បព្ពតរាជស្ស បុរត្ថិមទិសាភាគេ សុសុខុមសុនិបុណគិរិប្បភវ [ប្បភវា (សី. បី.)] – ហរិតុបយន្តិយោ។

ឧប្បល បទុម កុមុទ នឡិន សតបត្ត សោគន្ធិក មន្ទាលក [មន្ទាលវ (សី. បី.), មន្ទារវ (ក.)] សម្បតិវិរូឡ្ហ សុចិគន្ធ មនុញ្ញមាវកប្បទេសេ [បាវកប្បទេសេ (សី. បី.)]។

កុរវក-មុចលិន្ទ-កេតក-វេទិស-វញ្ជុល [វេតសមញ្ជុល (សី.)] -បុន្នាគពកុល-តិលក-បិយក-ហសនសាល-សឡលចម្បក អសោក-នាគរុក្ខ-តិរីដិ-ភុជបត្ត-លោទ្ទ-ចន្ទនោឃវនេកាឡាគរុ-បទ្មក-បិយង្គុ-ទេវទារុកចោចគហនេ កកុធកុដជអង្កោល-កច្ចិការ [កច្ឆិការ (ក.)] -កណិការ-កណ្ណិការ-កនវេរ-កោរណ្ឌក-កោវិឡារ-កឹសុក-យោធិក វនមល្លិក [នវមល្លិក (សី. បី.)] -មនង្គណ-មនវជ្ជ-ភណ្ឌិ-សុរុចិរ-ភគិនិមាលាមល្យធរេ ជាតិសុមនមធុគន្ធិក- [មធុកពន្ធក (ក.)] ធនុតក្ការិ [ធនុការិ (សី.), ធនុការិក (បី.)] តាលីស-តគរមុសិរ កោដ្ឋ-កច្ឆវិតតេ អតិមុត្តកសំកុសុមិតលតាវិតតបដិមណ្ឌិតប្បទេសេ ហំស-បិលវ-កាទម្ព-ការណ្ឌវាភិនទិតេ វិជ្ជាធរ-សិទ្ធ [សិន្ធវ (សី. បី.)] -សមណ-តាបសគណាធិវុដ្ឋេ វរទេវ-យក្ខ-រក្ខស-ទានវ-គន្ធព្ព-កិន្នរ មហោរគានុចិណ្ណប្បទេសេ ឯវរូបេ ខលុ, ភោ, រម្មេ វនសណ្ឌេ **បុណ្ណមុខោ** នាម ផុស្សកោកិលោ បដិវសតិ អតិវិយ មធុរគិរោ វិលាសិតនយនោ មត្តក្ខោ [សវិលាសិតនយនមត្តក្ខោ (ក.)]។

តស្សេវ ខលុ, ភោ, បុណ្ណមុខស្ស ផុស្សកោកិលស្ស អឌ្ឍុឌ្ឍានិ ឥត្ថិសតានិ បរិចារិកា ទិជកញ្ញាយោ។ អថ ខលុ, ភោ, ទ្វេ ទិជកញ្ញាយោ កដ្ឋំ មុខេន ឌំសិត្វា តំ បុណ្ណមុខំ ផុស្សកោកិលំ មជ្ឈេ និសីទាបេត្វា ឧឌ្ឌេន្តិ – “មា នំ បុណ្ណមុខំ ផុស្សកោកិលំ អទ្ធានបរិយាយបថេ កិលមថោ ឧព្ពាហេត្ថា”តិ។

បញ្ញាស ទិជកញ្ញាយោ ហេដ្ឋតោ ហេដ្ឋតោ ឧឌ្ឌេន្តិ – “សចាយំ បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ អាសនា បរិបតិស្សតិ, មយំ តំ បក្ខេហិ បដិគ្គហេស្សាមា”តិ។

បញ្ចាស ទិជកញ្ញាយោ ឧបរូបរិ ឧខ្ខេន្តិ – “មា នំ បុណ្ណមុខំ ផុស្សកោកិលំ អាតបោ បរិតាបេសី”តិ។

បញ្ចាស បញ្ចាស ទិជកញ្ញាយោ ឧភតោបស្សេន ឧខ្ខេន្តិ – “មា នំ បុណ្ណមុខំ ផុស្សកោកិលំ សីតំ វា ឧណ្ហំ វា តិណំ វា រជោ វា វាតោ វា ឧស្សាវោ វា ឧបប្ផុសី”តិ។

បញ្ចាស ទិជកញ្ញាយោ បុរតោ បុរតោ ឧខ្ខេន្តិ – “មា នំ បុណ្ណមុខំ ផុស្សកោកិលំ គោបាលកា វា បសុបាលកា វា តិណហារកា វា កដ្ឋហារកា វា វនកម្មិកា វា កដ្ឋេន វា កថលាយ វា បាណិនា វា លេឌ្ឌុនា វា ទណ្ឌេន វា សត្ថេន វា សក្ខរាហិ វា បហារំ អទំសុ។ មាយំ បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ គច្ឆេហិ វា លតាហិ វា រុក្ខេហិ វា សាខាហិ វា ថម្ភេហិ វា បាសាណេហិ វា ពលវន្តេហិ វា បក្ខីហិ សង្គាមេសី”តិ។

បញ្ចាស ទិជកញ្ញាយោ បច្ឆតោ បច្ឆតោ ឧខ្ខេន្តិ សណ្ហាហិ សខិលាហិ មញ្ជូហិ មធុរាហិ វាចាហិ សមុទាចរន្តិយោ – “មាយំ បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ អាសនេ បរិយុក្កណ្ឋី”តិ។

បញ្ចាស ទិជកញ្ញាយោ ទិសោទិសំ ឧខ្ខេន្តិ អនេករុក្ខវិវិធវិកតិផលមាហរន្តិយោ – “មាយំ បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ ខុទាយ បរិកិលមិត្ថា”តិ។

អថ ខលុ, ភោ, តា ទិជកញ្ញាយោ តំ បុណ្ណមុខំ ផុស្សកោកិលំ អារាមេនេវ អារាមំ ឧយ្យានេនេវ ឧយ្យានំ នទីតិត្ថេនេវ នទីតិត្ថំ បព្ពតសិខរេនេវ បព្ពតសិខរំ អម្ពវនេនេវ អម្ពវនំ ជម្ពុវនេនេវ ជម្ពុវនំ លពុជវនេនេវ លពុជវនំ នាឡិកេរសញ្ចារិយេនេវ នាឡិកេរសញ្ចារិយំ ខិប្បមេវ អភិសម្ភោន្តិ រតិត្ថាយ។

អថ ខលុ, ភោ, បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ តាហិ ទិជកញ្ញាហិ ទិវសំ បរិព្យូឡ្ហោ ឯវំ បសំសតិ – “សាធុ, សាធុ, ភគិនិយោ, ឯតំ ខោ, ភគិនិយោ, តុម្ហាកំ បតិរូបំ កុលធីតានំ, យំ តុម្ហេ ភត្តារំ បរិចរេយ្យាថា”តិ។

អថ ខលុ, ភោ, បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ យេន កុណាលោ សកុណោ តេនុបសង្កមិ។ អទ្ទសំសុ ខោ កុណាលស្ស សកុណស្ស បរិចារិកា ទិជកញ្ញាយោ តំ បុណ្ណមុខំ ផុស្សកោកិលំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ; ទិស្វាន យេន បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ តេនុបសង្កមីសុ; ឧបសង្កមិត្វា តំ បុណ្ណមុខំ ផុស្សកោកិលំ ឯតទវោចុំ – “អយំ, សម្ម បុណ្ណមុខ, កុណាលោ សកុណោ អតិវិយ ផរុសោ អតិវិយ ផរុសវាចោ, អប្បេវនាម តវម្បិ អាគម្ម បិយវាចំ លភេយ្យាមា”តិ។ “អប្បេវនាម, ភគិនិយោ”តិ វត្វា យេន កុណាលោ សកុណោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា កុណាលេន សកុណេន សទ្ធឹ បដិសម្មោទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ។ ឯកមន្តំ និសិន្នោ ខោ បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ តំ កុណាលំ សកុណំ ឯតទវោច – “កិស្ស ត្វំ, សម្ម កុណាល, ឥត្ថីនំ សុជាតានំ កុលធីតានំ សម្មាបដិបន្នានំ មិច្ឆាបដិបន្នោ’សិ [បដិបន្នោ (សី. បី.)]? អមនាបភាណីនម្បិ កិរ, សម្ម កុណាល, ឥត្ថីនំ មនាបភាណិនា ភវិតព្ពំ, កិមង្គ បន មនាបភាណីន”ន្តិ!

ឯវំ វុត្តេ, កុណាលោ សកុណោ តំ បុណ្ណមុខំ ផុស្សកោកិលំ ឯវំ អបសាទេសិ – “នស្ស ត្វំ, សម្ម ជម្ម វសល, វិនស្ស ត្វំ, សម្ម ជម្ម វសល, កោ នុ តយា វិយត្តោ ជាយាជិនេនា”តិ។ ឯវំ អបសាទិតោ ច បន បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ តតោយេវ [តតោ ហេវ (សី. បី.)] បដិនិវត្តិ។

អថ ខលុ, ភោ, បុណ្ណមុខស្ស ផុស្សកោកិលស្ស អបរេន សមយេន នចិរស្សេវ [អចិរស្សេវ អច្ចយេន (ក.)] ខរោ អាពាធោ ឧប្បជ្ជិ លោហិតបក្ខន្ទិកា។ ពាឡ្ហា វេទនា វត្តន្តិ មារណន្តិកា [មរណន្តិកា (ស្យា.)]។ អថ ខលុ, ភោ, បុណ្ណមុខស្ស ផុស្សកោកិលស្ស បរិចារិកានំ ទិជកញ្ញានំ ឯតទហោសិ – “អាពាធិកោ ខោ អយំ បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ, អប្បេវនាម ឥមម្ហា អាពាធា វុដ្ឋហេយ្យា”តិ ឯកំ អទុតិយំ ឱហាយ យេន កុណាលោ សកុណោ តេនុបសង្កមីសុ។ អទ្ទសា ខោ កុណាលោ សកុណោ តា ទិជកញ្ញាយោ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តិយោ, ទិស្វាន តា ទិជកញ្ញាយោ ឯតទវោច – “កហំ បន តុម្ហំ វសលិយោ ភត្តា”តិ? “អាពាធិកោ ខោ, សម្ម កុណាល, បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ អប្បេវនាម តម្ហា អាពាធា វុដ្ឋហេយ្យា”តិ។ ឯវំ វុត្តេ, កុណាលោ សកុណោ តា ទិជកញ្ញាយោ ឯវំ អបសាទេសិ – “នស្សថ តុម្ហេ វសលិយោ, វិនស្សថ តុម្ហេ វសលិយោ, ចោរិយោ ធុត្តិយោ អសតិយោ លហុចិត្តាយោ កតស្ស អប្បដិការិកាយោ អនិលោ វិយ យេនកាមំគមាយោ”តិ; វត្វា យេន បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ តេនុបសង្កមិ; ឧបសង្កមិត្វា តំ បុណ្ណមុខំ ផុស្សកោកិលំ ឯតទវោច – “ហំ, សម្ម, បុណ្ណមុខា”តិ។ “ហំ, សម្ម, កុណាលា”តិ។

អថ ខលុ, ភោ កុណាលោ សកុណោ តំ បុណ្ណមុខំ ផុស្សកោកិលំ បក្ខេហិ ច មុខតុណ្ឌកេន ច បរិគ្គហេត្វា វុដ្ឋាបេត្វា នានាភេសជ្ជានិ បាយាបេសិ។ អថ ខលុ, ភោ, បុណ្ណមុខស្ស ផុស្សកោកិលស្ស សោ អាពាធោ បដិប្បស្សម្ភីតិ។ អថ ខលុ, ភោ, កុណាលោ សកុណោ តំ បុណ្ណមុខំ ផុស្សកោកិលំ គិលានវុដ្ឋិតំ [គិលានាវុដ្ឋិតំ (សី. ស្យា. បី.)] អចិរវុដ្ឋិតំ គេលញ្ញា ឯតទវោច –

“ទិដ្ឋា មយា, សម្ម បុណ្ណមុខ, កណ្ហា ទ្វេបិតិកា បញ្ចបតិកាយ ឆដ្ឋេ បុរិសេ ចិត្តំ បដិពន្ធន្តិយា, យទិទំ កពន្ធេ [កវន្ធេ (សី. បី.)] បីឋសប្បិម្ហីតិ។ ភវតិ ច បនុត្តរេត្ថ [បុនុត្តចេត្ថ (ក.) ឯវមុបរិបិ] វាក្យំ –

២៨០“អថជ្ជុនោ នកុលោ ភីមសេនោ [ភិម្មសេនោ (សី. ស្យា. បី.)], យុធិដ្ឋិលោ សហទេវោ [សីហទេវោ (ក.)] ច រាជា;
ឯតេ បតី បញ្ច មត្តិច្ច នារី, អកាសិ ខុជ្ជវាមនកេន [ខុជ្ជវាមនេន (បី.)] បាប”ន្តិ។

“ទិដ្ឋា មយា, សម្ម បុណ្ណមុខ, សច្ចតបាបី [សច្ចតបាវី (សី. បី.), បញ្ចតបាវី (ស្យា.)] នាម សមណី សុសានមជ្ឈេ វសន្តី ចតុត្ថភត្តំ បរិណាមយមានា សុរាធុត្តកេន [តុលាបុត្តកេន (សី. បី.), សា សុរាធុត្តកេន (ក.)] បាបមកាសិ។

“ទិដ្ឋា មយា, សម្ម បុណ្ណមុខ, កាកវតី [កាកាតី (សី.), កាកាតិ (បី.)] នាម ទេវី សមុទ្ទមជ្ឈេ វសន្តី ភរិយា វេនតេយ្យស្ស នដកុវេរេន បាបមកាសិ។

ទិដ្ឋា មយា, សម្ម បុណ្ណមុខ, កុរុង្គទេវី [កុរុង្គវី (សី. បី.)] នាម លោមសុទ្ទរី [លោមសុន្ទរី (សី. ស្យា. បី.)] ឯឡិកកុមារំ [ឯឡមារកំ (សី.), ឯឡកកុមារំ (ស្យា.), ឯឡកមារំ (បី.)] កាមយមានា ឆឡង្គកុមារធនន្តេវាសិនា បាបមកាសិ។

ឯវញ្ហេតំ មយា ញាតំ, ព្រហ្មទត្តស្ស មាតរំ [មាតុកា (ស្យា.)] ឱហាយ កោសលរាជំ បញ្ចាលចណ្ឌេន បាបមកាសិ។

២៨១“ឯតា ច អញ្ញា ច អកំសុ បាបំ, តស្មាហមិត្ថីនំ ន វិស្សសេ នប្បសំសេ;
មហី យថា ជគតិ សមានរត្តា, វសុន្ធរា ឥតរីតរាបតិដ្ឋា [ឥតរីតរានំ បតិដ្ឋា (ស្យា.), ឥត្តរីតរប្បតិដ្ឋា (?)];
សព្ពសហា អផន្ទនា អកុប្បា, តថិត្ថិយោ តាយោ ន វិស្សសេ នរោ។

២៨២“សីហោ យថា លោហិតមំសភោជនោ, វាឡមិគោ បញ្ចាវុធោ [បញ្ចហត្ថោ (សី. បី.)] សុរុទ្ធោ;
បសយ្ហខាទី បរហឹសនេ រតោ, តថិត្ថិយោ តាយោ ន វិស្សសេ នរោ។

“ន ខលុ [ន ខលុ ភោ (ស្យា. ក.)], សម្ម បុណ្ណមុខ, វេសិយោ នារិយោ គមនិយោ, ន ហេតា ពន្ធកិយោ នាម, វធិកាយោ នាម ឯតាយោ, យទិទំ វេសិយោ នារិយោ គមនិយោ”តិ។

“ចោរោ [ចោរា (សី. ស្យា. បី.)] វិយ វេណិកតា, មទិរាវ [មទិរា វិយ (សី. ស្យា.), មទិរិវ (បី.)] ទិទ្ធា [ទិដ្ឋា (ក.), វិសទុដ្ឋា (ស្យា.)] វាណិជោ [វាណិជា (បី.)] វិយ វាចាសន្ថុតិយោ, ឥស្សសិង្គមិវ វិបរិវត្តាយោ [បរិវត្តាយោ (បី.), វិបរិវត្តារោ (ក.)], ឧរគាមិវ ទុជិវ្ហាយោ, សោព្ភមិវ បដិច្ឆន្នា, បាតាលមិវ ទុប្បូរា រក្ខសី វិយ ទុត្តោសា, យមោវេកន្តហារិយោ, សិខីរិវ សព្ពភក្ខា, នទីរិវ សព្ពវាហី, អនិលោ វិយ យេនកាមំចរា, នេរុ វិយ អវិសេសករា, វិសរុក្ខោ វិយ និច្ចផលិតាយោ”តិ។ ភវតិ ច បនុត្តរេត្ថ វាក្យំ –

២៨៣“យថា ចោរោ យថា ទិទ្ធោ, វាណិជោវ វិកត្ថនី;
ឥស្សសិង្គមិវ បរិវត្តា [មិវាវដ្តោ (សី.), មិវាវត្តា (បី.)], ទុជិវ្ហា [ទុជ្ជិវ្ហ (បី.)] ឧរគោ វិយ។

២៨៤“សោព្ភមិវ បដិច្ឆន្នា, បាតាលមិវ ទុប្បូរា;
រក្ខសី វិយ ទុត្តោសា, យមោវេកន្តហារិយោ។

២៨៥[យថា សិខី នទីវាហោ, អនិលោ កាមចារវា;§នេរូវ អវិសេសា ច, វិសរុក្ខោ វិយ និច្ចផលា;§នាសយន្តិ ឃរេ ភោគំ, រតនានន្តករិត្ថិ យោតិ; (សី. ស្យា.)]
“យថា សិខី នទី វាតោ, នេរុនាវ សមាគតា។

វិសរុក្ខោ វិយ និច្ចផលា, នាសយន្តិ យរេ ភោគំ;
រតនន្តករិត្ថិយោ’’តិ [យថា សិខី នទីវាហោ, អនិលោ កាមចារវា;§នេរូវ អវិសេសា ច, វិសរុក្ខោ វិយ និច្ចផលា;§នាសយន្តិ ឃរេ ភោគំ, រតនានន្តករិត្ថិ យោតិ; (សី. ស្យា.)]។

“ចត្តារិមានិ, សម្ម បុណ្ណមុខ, ឋានានិ (វត្ថូនិ កិច្ចេ ជាតេ អនត្ថចរានិ ភវន្តិ; តានិ) [( ) សី. ស្យា. បោត្ថកេសុ ន ទិស្សតិ] បរកុលេ ន វាសេតព្ពានិ – គោណំ ធេនុំ យានំ ភរិយា។ ចត្តារិ ឯតានិ បណ្ឌិតោ ធនានិ [យានិ (សី. ស្យា. បី.)] ឃរា ន វិប្បវាសយេ។

២៩៦‘គោណំ ធេនុញ្ច យានញ្ច, ភរិយំ ញាតិកុលេ ន វាសយេ;
ភញ្ជន្តិ រថំ អយានកា, អតិវាហេន ហនន្តិ បុង្គវំ;
ទោហេន ហនន្តិ វច្ឆកំ, ភរិយា ញាតិកុលេ បទុស្សតី’’’តិ។

“ឆ ឥមានិ, សម្ម បុណ្ណមុខ, ឋានានិ (វត្ថូនិ) [( ) សី. បី. បោត្ថកេសុ ន ទិស្សតិ] កិច្ចេ ជាតេ អនត្ថចរានិ ភវន្តិ –

២៩៧‘អគុណំ ធនុ ញាតិកុលេ ច ភរិយា, បារំ នាវា អក្ខភគ្គញ្ច យានំ;
ទូរេ មិត្តោ បាបសហាយកោ ច, កិច្ចេ ជាតេ អនត្ថចរានិ ភវ’’’ន្តិ។

“អដ្ឋហិ ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, ឋានេហិ ឥត្ថី សាមិកំ អវជានាតិ។ ទលិទ្ទតា, អាតុរតា, ជិណ្ណតា, សុរាសោណ្ឌតា, មុទ្ធតា, បមត្តតា, សព្ពកិច្ចេសុ អនុវត្តនតា, សព្ពធនអនុប្បទានេន – ឥមេហិ ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, អដ្ឋហិ ឋានេហិ ឥត្ថី សាមិកំ អវជានាតិ។ ភវតិ ច បនុត្តរេត្ថ វាក្យំ –

២៩៨‘ទលិទ្ទំ អាតុរញ្ចាបិ, ជិណ្ណកំ សុរសោណ្ឌកំ;
បមត្តំ មុទ្ធបត្តញ្ច, សព្ពកិច្ចេសុ [រត្តំ កិច្ចេសុ (សី. បី.)] ហាបនំ;
សព្ពកាមប្បទានេន [សព្ពកាមបណិធានេន (ស្យា)], អវជានាតិ [អវជានន្តិ (សី. បី.)] សាមិក’’’ន្តិ។

“នវហិ ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, ឋានេហិ ឥត្ថី បទោសមាហរតិ។ អារាមគមនសីលា ច ហោតិ, ឧយ្យានគមនសីលា ច ហោតិ, នទីតិត្ថគមនសីលា ច ហោតិ, ញាតិកុលគមនសីលា ច ហោតិ, បរកុលគមនសីលា ច ហោតិ, អាទាសទុស្សមណ្ឌនានុយោគមនុយុត្តសីលា ច ហោតិ, មជ្ជបាយិនី ច ហោតិ, និល្លោកនសីលា ច ហោតិ, សទ្វារឋាយិនី [បទ្វារដ្ឋាយិនី (សី. ស្យា. បី.)] ច ហោតិ – ឥមេហិ ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, នវហិ ឋានេហិ ឥត្ថី បទោសមាហរតីតិ។ ភវតិ ច បនុត្តរេត្ថ វាក្យំ –

២៩៩‘អារាមសីលា ច [អារាមសីលា (សី. បី.)] ឧយ្យានំ, នទី ញាតិ បរកុលំ;
អាទាសទុស្សមណ្ឌនមនុយុត្តា, យា ចិត្ថី មជ្ជបាយិនី។

៣០០‘យា ច និល្លោកនសីលា, យា ច សទ្វារឋាយិនី;
នវហេតេហិ ឋានេហិ, បទោសមាហរន្តិ ឥត្ថិយោ’’’តិ។

“ចត្តាលិសាយ [ចត្តាលីសាយិ (បី. ក.)] ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, ឋានេហិ ឥត្ថី បុរិសំ អច្ចាចរតិ [អច្ចាវទតិ (សី. ស្យា. បី.)]។ វិជម្ភតិ, វិនមតិ, វិលសតិ, វិលជ្ជតិ, នខេន នខំ ឃដ្ដេតិ, បាទេន បាទំ អក្កមតិ, កដ្ឋេន បថវិំ វិលិខតិ [លិខតិ (សី. បី.)], ទារកំ ឧល្លង្ឃតិ ឧល្លង្ឃាបេតិ [ទារកំ ឧល្លង្ឃេតិ ឱលង្ឃេតិ (សី. បី.)], កីឡតិ កីឡាបេតិ, ចុម្ពតិ ចុម្ពាបេតិ, ភុញ្ជតិ ភុញ្ជាបេតិ, ទទាតិ, យាចតិ, កតមនុករោតិ, ឧច្ចំ ភាសតិ, នីចំ ភាសតិ, អវិច្ចំ ភាសតិ, វិវិច្ចំ ភាសតិ, នច្ចេន គីតេន វាទិតេន រោទនេន [រោទិតេន (សី. បី.)] វិលសិតេន វិភូសិតេន ជគ្ឃតិ, បេក្ខតិ, កដិំ ចាលេតិ, គុយ្ហភណ្ឌកំ សញ្ចាលេតិ, ឩរុំ វិវរតិ, ឩរុំ បិទហតិ, ថនំ ទស្សេតិ, កច្ឆំ ទស្សេតិ, នាភិំ ទស្សេតិ, អក្ខិំ និខនតិ, ភមុកំ ឧក្ខិបតិ, ឱដ្ឋំ ឧបលិខតិ [ឱដ្ឋំ បលិខតិ ជិវ្ហំ បលិខតិ (សី. បី.)], ជិវ្ហំ និល្លាលេតិ, ទុស្សំ មុញ្ចតិ, ទុស្សំ បដិពន្ធតិ, សិរសំ មុញ្ចតិ, សិរសំ ពន្ធតិ – ឥមេហិ ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, ចត្តាលិសាយ ឋានេហិ ឥត្ថី បុរិសំ អច្ចាចរតិ។

“បញ្ចវីសាយ [បញ្ចវីសាហិ (បី. ក.)] ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, ឋានេហិ ឥត្ថី បទុដ្ឋា វេទិតព្ពា ភវតិ។ សាមិកស្ស បវាសំ វណ្ណេតិ, បវុដ្ឋំ ន សរតិ, អាគតំ នាភិនន្ទតិ, អវណ្ណំ តស្ស ភណតិ, វណ្ណំ តស្ស ន ភណតិ, អនត្ថំ តស្ស ចរតិ, អត្ថំ តស្ស ន ចរតិ, អកិច្ចំ តស្ស ករោតិ, កិច្ចំ តស្ស ន ករោតិ, បរិទហិត្វា សយតិ, បរម្មុខី និបជ្ជតិ, បរិវត្តកជាតា ខោ បន ហោតិ កុង្កុមិយជាតា, ទីឃំ អស្សសតិ, ទុក្ខំ វេទយតិ, ឧច្ចារបស្សាវំ អភិណ្ហំ គច្ឆតិ,

វិលោមមាចរតិ, បរបុរិសសទ្ទំ សុត្វា កណ្ណសោតំ វិវរមោទហតិ [វិវរតិ កមោទហតិ (បី.)], និហតភោគា ខោ បន ហោតិ, បដិវិស្សកេហិ សន្ថវំ ករោតិ, និក្ខន្តបាទា ខោ បន ហោតិ, វិសិខានុចារិនី អតិចារិនី ខោ បន ហោតិ, និច្ចំ [នត្ថិ សី. ស្យា. បី. បោត្ថកេសុ] សាមិកេ អគារវា បទុដ្ឋមនសង្កប្បា, អភិណ្ហំ ទ្វារេ តិដ្ឋតិ, កច្ឆានិ អង្គានិ ថនានិ ទស្សេតិ, ទិសោទិសំ គន្ត្វា បេក្ខតិ – ឥមេហិ ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, បញ្ចវីសាយ [បញ្ចវីសាហិ (ក.)] ឋានេហិ ឥត្ថី បទុដ្ឋា វេទិតព្ពា ភវតិ។ ភវតិ ច បនុត្តរេត្ថ វាក្យំ –

៣០១. ‘បវាសំ តស្ស វណ្ណេតិ, គតំ តស្ស ន សោចតិ [បវាស’មស្ស វណ្ណេតិ គតី នានុសោចតិ (សី. បី.)];
ទិស្វាន បតិមាគតំ [ទិស្វាបតី អាគតំ (សី. បី.)] នាភិនន្ទតិ;
ភត្តារវណ្ណំ ន កទាចិ ភាសតិ, ឯតេ បទុដ្ឋាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

៣០២. ‘អនត្ថំ តស្ស ចរតិ អសញ្ញតា, អត្ថញ្ច ហាបេតិ អកិច្ចការិនី;
បរិទហិត្វា សយតិ បរម្មុខី, ឯតេ បទុដ្ឋាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

៣០៣. ‘បរិវត្តជាតា ច [បរាវត្តកជាតា ច (សី.)] ភវតិ កុង្កុមី, ទីឃញ្ច អស្សសតិ ទុក្ខវេទិនី;
ឧច្ចារបស្សាវមភិណ្ហំ គច្ឆតិ, ឯតេ បទុដ្ឋាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

៣០៤. ‘‘វិលោមមាចរតិ អកិច្ចការិនី, សទ្ទំ និសាមេតិ បរស្ស ភាសតោ;
និហតភោគា ច ករោតិ សន្ថវំ, ឯតេ បទុដ្ឋាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

៣០៥. ‘កិច្ឆេន លទ្ធំ កសិរាភតំ [កសិរេនាភតំ (សី.)] ធនំ, វិត្តំ វិនាសេតិ ទុក្ខេន សម្ភតំ;
បដិវិស្សកេហិ ច ករោតិ សន្ថវំ, ឯតេ បទុដ្ឋាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

៣០៦. ‘និក្ខន្តបាទា វិសិខានុចារិនី, និច្ចញ្ច សាមិម្ហិ [និច្ចំ សសាមិម្ហិ (បី. ក.)] បទុដ្ឋមានសា;
អតិចារិនី ហោតិ អបេតគារវា [តថេវ’គារវា (សី. បី.)], ឯតេ បទុដ្ឋាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

៣០៧. ‘អភិក្ខណំ តិដ្ឋតិ ទ្វារមូលេ, ថនានិ កច្ឆានិ ច ទស្សយន្តី;
ទិសោទិសំ បេក្ខតិ ភន្តចិត្តា, ឯតេ បទុដ្ឋាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

៣០៨. ‘សព្ពា នទី វង្កគតី [វង្កនទី (ក.)], សព្ពេ កដ្ឋមយា វនា;
សព្ពិត្ថិយោ ករេ បាបំ, លភមានេ និវាតកេ។

៣០៩. ‘សចេ លភេថ ខណំ វា រហោ វា, និវាតកំ វាបិ លភេថ តាទិសំ;
សព្ពាវ ឥត្ថី កយិរុំ នុ [ករេយ្យុ នោ (សី.), ករេយ្យុំ នោ (បី.)] បាបំ, អញ្ញំ អលត្ថ [អលទ្ធា (ស្យា. បី. ក.)]
បីឋសប្បិនាបិ សទ្ធឹ។

៣១០. ‘‘នរានមារាមករាសុ នារិសុ, អនេកចិត្តាសុ អនិគ្គហាសុ ច;
សព្ពត្ថ នាបីតិករាបិ [សព្ព’ត្ថនា’បីតិការាបិ (សី. ស្យា.)] ចេ សិយា [សិយុំ (ស្យា.)], ន វិស្សសេ តិត្ថសមាហិ នារិយោ’’តិ។

៣១១. ‘យំ វេ [យញ្ច (ស្យា. ក.)] ទិស្វា កណ្ឌរីកិន្នរានំ [កិន្នរកិន្នរីនំ (ស្យា.), កិន្នរីកិន្នរានំ (ក.)], សព្ពិត្ថិយោ ន រមន្តិ អគារេ;
តំ តាទិសំ មច្ចំ ចជិត្វា ភរិយា, អញ្ញំ ទិស្វា បុរិសំ បីឋសប្បឹ។

៣១២. ‘ពកស្ស ច ពាវរិកស្ស [បាវារិកស្ស (សី.), ពាវរិយស្ស (ស្យា.)] រញ្ញោ, អច្ចន្តកាមានុគតស្ស ភរិយា;
អវាចរិ [អច្ចាចរិ (ស្យា.), អនាចរិ (ក.)] បដ្ឋវសានុគស្ស [ពទ្ធវសានុគស្ស (សី. ស្យា.),
បត្តវសានុគតស្ស (ក.)], កំ វាបិ ឥត្ថី នាតិចរេ តទញ្ញំ។

៣១៣. ‘បិង្គិយានី សព្ពលោកិស្សរស្ស, រញ្ញោ បិយា ព្រហ្មទត្តស្ស ភរិយា;
អវាចរិ បដ្ឋវសានុគស្ស, តំ វាបិ សា នាជ្ឈគា កាមកាមិនី។

៣១៤. ‘លុទ្ធានំ [ខុទ្ទានំ (សី. ស្យា. បី.)] លហុចិត្តានំ, អកតញ្ញូន ទុព្ភិនំ;
នាទេវសត្តោ បុរិសោ, ថីនំ សទ្ធាតុមរហតិ។

៣១៥. ‘ន តា បជានន្តិ កតំ ន កិច្ចំ, ន មាតរំ បិតរំ ភាតរំ វា;
អនរិយា សមតិក្កន្តធម្មា, សស្សេវ ចិត្តស្ស វសំ វជន្តិ។

៣១៦ចិរានុវុដ្ឋម្បិ [ចិរានុវុត្ថម្បិ (សី. បី.)] បិយំ មនាបំ, អនុកម្បកំ បាណសមម្បិ ភត្តុំ [សន្តំ (សី. ស្យា. បី.)];
អាវាសុ កិច្ចេសុ ច នំ ជហន្តិ, តស្មាហមិត្ថីនំ ន វិស្សសាមិ។

៣១៧'ថីនញ្ហិ ចិត្តំ យថា វានរស្ស, កន្នប្បកន្នំ យថា រុក្ខឆាយា;
ចលាចលំ ហទយមិត្ថិយានំ, ចក្កស្ស នេមិ វិយ បរិវត្តតិ។

៣១៨'យទា តា បស្សន្តិ សមេក្ខមានា, អាទេយ្យរូបំ បុរិសស្ស វិត្តំ;
សណ្ហាហិ វាចាហិ នយន្តិ មេនំ, កម្ពោជកា ជលជេនេវ អស្សំ។

៣១៩'យទា ន បស្សន្តិ សមេក្ខមានា, អាទេយ្យរូបំ បុរិសស្ស វិត្តំ;
សមន្តតោ នំ បរិវជ្ជយន្តិ, តិណ្ណោ នទីបារគតោវ កុល្លំ។

៣២០'សិលេសូបមា សិខិរិវ សព្ពភក្ខា, តិក្ខមាយា នទីរិវ សីឃសោតា;
សេវន្តិ ហេតា បិយមប្បិយញ្ច, នាវា យថា ឱរកូលំ [ឱរកុលំ (សី.) ឯវមុបរិបិ] បរញ្ច។

៣២១'ន តា ឯកស្ស ន ទ្វិន្នំ, អាបណោវ បសារិតោ;
យោ តា មយ្ហន្តិ មញ្ញេយ្យ, វាតំ ជាលេន ពាធយេ [ពន្ធយេ (ស្យា. ក.)]។

៣២២'យថា នទី ច បន្ថោ ច, បានាគារំ សភា បបា;
ឯវំ លោកិត្ថិយោ នាម, វេលា តាសំ ន វិជ្ជតិ [កេសុចិ បោត្ថកេសុ ឥមិស្សា គាថាយ បុព្ពទ្ធាបរទ្ធំ វិបរិយាយេន ទិស្សតិ]។

៣២៣'ឃតាសនសមា ឯតា, កណ្ហសប្បសិរូបមា;
គាវោ ពហិតិណស្សេវ, ឱមសន្តិ វរំ វរំ។

៣២៤'ឃតាសនំ កុញ្ជរំ កណ្ហសប្បំ, មុទ្ធាភិសិត្តំ បមទា ច សព្ពា;
ឯតេ នរោ [ឯតេន សោ (បី.)] និច្ចយតោ [និច្ចយត្តោ (សី. បី.)] ភជេថ, តេសំ ហវេ ទុព្ពិទុ សព្ពភាវោ [សច្ចភាវោ (ស្យា.)]។

៣២៥'នច្ចន្តវណ្ណា ន ពហូនំ កន្តា, ន ទក្ខិណា បមទា សេវិតព្ពា;
ន បរស្ស ភរិយា ន ធនស្ស ហេតុ, ឯតិត្ថិយោ បញ្ច ន សេវិតព្ពា'''។

អថ ខលុ, ភោ, អានន្ទោ គិជ្ឈរាជា កុណាលស្ស សកុណស្ស អាទិមជ្ឈកថាបរិយោសានំ [អាទិមជ្ឈគាថាបរិយោសានំ (ស្យា. ក.)] វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

៣២៦"បុណ្ណម្បិ ចេមំ បថវឹ ធនេន, ទជ្ជិត្ថិយា បុរិសោ សម្មតាយ;
លទ្ធា ខណំ អតិមញ្ញេយ្យ តម្បិ, តាសំ វសំ អសតីនំ ន គច្ឆេ។

៣២៧"ឧដ្ឋាហកំ ចេបិ អលីនវុត្តិំ, កោមារភត្តារំ បិយំ មនាបំ;
អាវាសុ កិច្ចេសុ ច នំ ជហន្តិ, តស្មាហមិត្ថីនំ [តស្មា ហិ ឥត្ថីនំ (សី. បី.)] ន វិស្សសាមិ។

៣២៨"ន វិស្សសេ ឥច្ឆតិ មន្តិ បោសោ, ន វិស្សសេ រោទតិ មេ សកាសេ;
សេវន្តិ ហេតា បិយមប្បិយញ្ច, នាវា យថា ឱរកូលំ បរញ្ច។

៣២៩"ន វិស្សសេ សាខបុរាណសន្ថតំ, ន វិស្សសេ មិត្តបុរាណចោរំ;
ន វិស្សសេ រាជានំ សខា [រាជា សខា (សី. បី.)] មមន្តិ, ន វិស្សសេ ឥត្ថិ ទសន្ន មាតរំ។

៣៣០"ន វិស្សសេ រាមករាសុ នារិសុ, អច្ចន្តសីលាសុ អសញ្ញតាសុ;
អច្ចន្តបេមានុគតស្ស ភរិយា, ន វិស្សសេ តិត្ថសមា ហិ នារិយោ។

៣៣១"ហនេយ្យុំ ឆិន្ទេយ្យុំ ឆេទាបេយ្យុម្បិ [ហនេយ្យ ឆិន្ទេយ្យុំបិ ឆទយេយ្យុំ (សី. បី.), ហនេយ្យុំបិ ឆិន្ទេយ្យុំបិ ឆេទាបេយ្យុំបិ (ស្យា.)], កណ្ឋេបិ [កណ្ឋម្បិ (សី. ស្យា.)] ឆេត្វា រុធិរំ បិវេយ្យុំ;
មា ទីនកាមាសុ អសញ្ញតាសុ, ភាវំ ករេ គង្គតិត្ថូបមាសុ។

៣៣២"មុសា តាសំ យថា សច្ចំ, សច្ចំ តាសំ យថា មុសា;
គាវោ ពហិតិណស្សេវ, ឱមសន្តិ វរំ វរំ។

៣៣៣. គតេនេតា បលោភេន្តិ, បេក្ខិតេន ម្ហិតេន ច;
អថោបិ ទុន្និវត្ថេន, មញ្ជុនា ភណិតេន ច។

៣៣៤. ‘‘ចោរិយោ កថិនា [កឋិនា (សី. ស្យា. បី.)] ហេតា, វាឡា ច លបសក្ខរា;
ន តា កិញ្ចិ ន ជានន្តិ, យំ មនុស្សេសុ វញ្ចនំ។

៣៣៥. ‘‘អសា លោកិត្ថិយោ នាម, វេលា តាសំ ន វិជ្ជតិ;
សារត្តា ច បគព្ភា ច, សិខី សព្ពឃសោ យថា។

៣៣៦. ‘‘នត្ថិត្ថីនំ បិយោ នាម, អប្បិយោបិ ន វិជ្ជតិ;
សេវន្តិ ហេតា បិយមប្បិយញ្ច, នាវា យថា ឱរកូលំ បរញ្ច។

៣៣៧. ‘‘នត្ថិត្ថីនំ បិយោ នាម, អប្បិយោបិ ន វិជ្ជតិ;
ធនត្តា [ធនត្ថា (ស្យា.)] បដិវល្លន្តិ, លតាវ ទុមនិស្សិតា។

៣៣៨. ‘‘ហត្ថិពន្ធំ អស្សពន្ធំ, គោបុរិសញ្ច មណ្ឌលំ [ចណ្ឌលំ (សី. ស្យា. បី.)];
ឆវឌាហកំ បុប្ផឆឌ្ឌកំ, សធនមនុបតន្តិ នារិយោ។

៣៣៩. ‘‘កុលបុត្តម្បិ ជហន្តិ អកិញ្ចនំ, ឆវកសមសទិសម្បិ [ឆវកសមំ (ស្យា. បី.)];
អនុគច្ឆន្តិ [គច្ឆន្តិ (បី.)] អនុបតន្តិ, ធនហេតុ ហិ នារិយោ’’តិ [ធនហេតុ ច នារិយោ (ស្យា.), ធនហេតុ នារិយោ (បី.)]។

អថ ខលុ, ភោ, នារទោ ទេវព្រាហ្មណោ អានន្ទស្ស គិជ្ឈរាជស្ស អាទិមជ្ឈកថាបរិយោសានំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

៣៤០. ‘‘ចត្តារោមេ ន បូរេន្តិ, តេ មេ សុណាថ ភាសតោ;
សមុទ្ទោ ព្រាហ្មណោ រាជា, ឥត្ថី ចាបិ ទិជម្បតិ។

៣៤១. ‘‘សរិតា សាគរំ យន្តិ, យា កាចិ បថវិស្សិតា;
តា សមុទ្ទំ ន បូរេន្តិ, ឩនត្តា ហិ ន បូរតិ។

៣៤២. ‘‘ព្រាហ្មណោ ច អធីយាន, វេទមក្ខានបញ្ចមំ;
ភិយ្យោបិ សុតមិច្ឆេយ្យ, ឩនត្តា ហិ ន បូរតិ។

៣៤៣. ‘‘រាជា ច បថវិំ សព្ពំ, សសមុទ្ទំ សបព្ពតំ;
អជ្ឈាវសំ វិជិនិត្វា, អនន្តរតនោចិតំ;
បារំ សមុទ្ទំ បត្ថេតិ, ឩនត្តា ហិ ន បូរតិ។

៣៤៤. ‘‘ឯកមេកាយ ឥត្ថិយា, អដ្ឋដ្ឋ បតិនោ សិយា;
សូរា ច ពលវន្តោ ច, សព្ពកាមរសាហរា;
ករេយ្យ នវមេ ឆន្ទំ, ឩនត្តា ហិ ន បូរតិ។

៣៤៥. ‘‘សព្ពិត្ថិយោ សិខិរិវ សព្ពភក្ខា, សព្ពិត្ថិយោ នទីរិវ សព្ពវាហី;
សព្ពិត្ថិយោ កណ្ដកានំវ សាខា, សព្ពិត្ថិយោ ធនហេតុ វជន្តិ។

៣៤៦. ‘‘វាតញ្ច ជាលេន នរោ បរាមសេ, ឱសិញ្ចយេ [ឱសញ្ចិយា (សី. បី.)] សាគរមេកបាណិនា;
សកេន ហត្ថេន ករេយ្យ ឃោសំ [សកេន កាលេន ហនេយ្យ ឃោសនំ (បី.)], យោ សព្ពភាវំ បមទាសុ ឱសជេ។

៣៤៧. ‘‘ចោរីនំ ពហុពុទ្ធីនំ, យាសុ សច្ចំ សុទុល្លភំ;
ថីនំ ភាវោ ទុរាជានោ, មច្ឆស្សេវោទកេ គតំ។

៣៤៨. ‘‘អនលា មុទុសម្ភាសា, ទុប្បូរា តា នទីសមា;
សីទន្តិ នំ វិទិត្វាន, អារកា បរិវជ្ជយេ។

៣៤៩. ‘‘អាវដ្ដនី មហាមាយា, ព្រហ្មចរិយវិកោបនា;
សីទន្តិ នំ វិទិត្វាន, អារកា បរិវជ្ជយេ។

៣៥០.យំ ឯតា [យញ្ចេតា (ស្យា.)] ឧបសេវន្តិ, ឆន្ទសា វា ធនេន វា;
ជាតវេទោវ សណ្ឋានំ, ខិប្បំ អនុទហន្តិ ន’’ន្តិ។

អថ ខលុ, ភោ, កុណាលោ សកុណោ នារទស្ស ទេវព្រាហ្មណស្ស អាទិមជ្ឈកថាបរិយោសានំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

៣៥១.‘‘សល្លបេ និសិតខគ្គបាណិនា, បណ្ឌិតោ អបិ បិសាចទោសិនា;
ឧគ្គតេជមុរគម្បិ អាសិទេ, ឯកោ ឯកាយ បមទាយ នាលបេ [ឯកោ ឯកបមទំ ហិ នាលបេ (បី.) ឯកោ ឯកបមាទាយ នាលបេ (?)]។

៣៥២.‘‘លោកចិត្តមថនា ហិ នារិយោ, នច្ចគីតភណិតម្ហិតាវុធា;
ពាធយន្តិ អនុបដ្ឋិតស្សតឹ [អនុបដ្ឋិតាសតី (បី.)], ទីបេ រក្ខសិគណោវ [ទីបរក្ខសិគណាវ (សី.)] វាណិជេ។

៣៥៣.‘‘នត្ថិ តាសំ វិនយោ ន សំវរោ, មជ្ជមំសនិរតា [មជ្ជមំសាភិរតា (ក.)] អសញ្ញតា;
តា គិលន្តិ បុរិសស្ស បាភតំ, សាគរេវ មករំ តិមិង្គលោ [តិមិង្គិលោ (សី. បី.)]។

៣៥៤.‘‘បញ្ចកាមគុណសាតគោចរា, ឧទ្ធតា អនិយតា អសញ្ញតា;
ឱសរន្តិ បមទា បមាទិនំ, លោណតោយវតិយំវ អាបកា។

៣៥៥.‘‘យំ នរំ ឧបលបេន្តិ [ឧបរមន្តិ (សី. បី.), បលាបេន្តិ (ក.)] នារិយោ, ឆន្ទសា វ រតិយា ធនេន វា;
ជាតវេទសទិសម្បិ តាទិសំ, រាគទោសវធិយោ [រាគទោសវតិយោ (សី. បី.)] ទហន្តិ នំ។

៣៥៦.‘‘អឌ្ឍំ ញត្វា បុរិសំ មហទ្ធនំ, ឱសរន្តិ សធនា សហត្តនា;
រត្តចិត្តមតិវេឋយន្តិ នំ, សាល មាលុវលតាវ កាននេ។

៣៥៧.‘‘តា ឧបេន្តិ វិវិធេន ឆន្ទសា, ចិត្រពិម្ពមុខិយោ អលង្កតា;
ឧហសន្តិ [ឩហសន្តិ (សី. បី.), ឱហសន្តិ (ស្យា.)] បហសន្តិ នារិយោ, សម្ពរោវ [សំវរោវ (ស្យា. បី. ក.)] សតមាយកោវិទា។

៣៥៨.‘‘ជាតរូបមណិមុត្តភូសិតា, សក្កតា បតិកុលេសុ នារិយោ;
រក្ខិតា អតិចរន្តិ សាមិកំ, ទានវំវ ហទយន្តរស្សិតា [ហទយន្តនិស្សិតា (ក.), ហទយន្តរនិស្សិតា (ស្យា.)]។

៣៥៩.‘‘តេជវាបិ ហិ នរោ វិចក្ខណោ, សក្កតោ ពហុជនស្ស បូជិតោ;
នារិនំ វសគតោ ន ភាសតិ, រាហុនា ឧបហតោវ ចន្ទិមា។

៣៦០.‘‘យំ ករេយ្យ កុបិតោ ទិសោ ទិសំ, ទុដ្ឋចិត្តោ វសមាគតំ អរិំ [អរិ (សី. បី.)];
តេន ភិយ្យោ ព្យសនំ និគច្ឆតិ, នារិនំ វសគតោ អបេក្ខវា។

៣៦១.‘‘កេសលូននខឆិន្នតជ្ជិតា, បាទបាណិកសទណ្ឌតាឡិតា;
ហីនមេវុបគតា ហិ នារិយោ, តា រមន្តិ កុណបេវ មក្ខិកា។

៣៦២.‘‘តា កុលេសុ វិសិខន្តរេសុ វា, រាជធានិនិគមេសុ វា បុន [វា បន (ស្យា.)];
ឱឌ្ឌិតំ នមុចិបាសវាករំ [វាគុរំ (ស្យា.)], ចក្ខុមា បរិវជ្ជេ សុខត្ថិកោ។

៣៦៣.‘‘ឱស្សជិត្វ កុសលំ តបោគុណំ, យោ អនរិយចរិតានិ មាចរិ;
ទេវតាហិ និរយំ និមិស្សតិ, ឆេទគាមិមណិយំវ វាណិជោ។

៣៦៤.‘‘សោ ឥធ គរហិតោ បរត្ថ ច, ទុម្មតី ឧបហតោ [ឧបគតោ (សី. បី.)] សកម្មុនា;
គច្ឆតី អនិយតោ គឡាគឡំ, ទុដ្ឋគទ្រភរថោវ ឧប្បថេ។

៣៦៥.‘‘សោ ឧបេតិ និរយំ បតាបនំ, សត្តិសិម្ពលិវនញ្ច អាយសំ;
អាវសិត្វា តិរច្ឆានយោនិយំ, បេតរាជវិសយំ ន មុញ្ចតិ [មុច្ចតិ (ក.)]។

៣៦៦.‘‘ទិព្យខិឌ្ឌរតិយោ ច នន្ទនេ, ចក្កវត្តិចរិតញ្ច មានុសេ;
នាសយន្តិ បមទា បមាទិនំ, ទុគ្គតិញ្ច បដិបាទយន្តិ នំ។

៣៦៧ទិព្យខិឌ្ឌរតិយោ ន ទុល្លភា, ចក្កវត្តិចរិតញ្ច មានុសេ;
សោណ្ណព្យម្ហនិលយា [សុវណ្ណព្យម្ហនិលយា (ស្យា. ក.), សោវណ្ណព្យម្ហនិលយា (បី.)] ច អច្ឆរា, យេ ចរន្តិ បមទាហនត្ថិកា។

៣៦៨“កាមធាតុសមតិក្កមា គតិ, រូបធាតុយា ភាវោ [រូបធាតុយា ភវោ (សី.), រូបធាតុសម្ភវោ (ស្យា.)] ន ទុល្លភោ;
វីតរាគវិសយូបបត្តិយា, យេ ចរន្តិ បមទាហនត្ថិកា។

៣៦៩“សព្ពទុក្ខសមតិក្កមំ សិវំ, អច្ចន្តមចលិតំ អសង្ខតំ;
និព្ពុតេហិ សុចិហី ន ទុល្លភំ, យេ ចរន្តិ បមទាហនត្ថិកា”តិ។

៣៧០“កុណាលោហំ តទា អាសិំ, ឧទាយី ផុស្សកោកិលោ;
អានន្ទោ គិជ្ឈរាជាសិ, សារិបុត្តោ ច នារទោ;
បរិសា ពុទ្ធបរិសា, ឯវំ ធារេថ ជាតក”ន្តិ។

កុណាលជាតកំ ចតុត្ថំ។

៥៣៧. មហាសុតសោមជាតកំ (៥)

៣៧១“កស្មា តុវំ រសក ឯទិសានិ, ករោសិ កម្មានិ សុទារុណានិ;
ហនាសិ ឥត្ថី បុរិសេ ច មូឡ្ហោ, មំសស្ស ហេតុ អទុ [អាទុ (សី. ស្យា.)] ធនស្ស ការណា”។

៣៧២“នំ អត្តហេតូ ន ធនស្ស ការណា, ន បុត្តទារស្ស សហាយញាតិនំ;
ភត្តា ច មេ ភគវា ភូមិបាលោ, សោ ខាទតិ មំសំ ភទន្តេទិសំ”។

៣៧៣“សចេ តុវំ ភត្តុរត្ថេ បយុត្តោ, ករោសិ កម្មានិ សុទារុណានិ;
បាតោវ អន្តេបុរំ បាបុណិត្វា, លបេយ្យាសិ មេ រាជិនោ សម្មុខេ តំ”។

៣៧៤“តថា ករិស្សាមិ អហំ ភទន្តេ, យថា តុវំ [យមេវ ត្វំ (សី.)] ភាសសិ កាឡហត្ថិ;
បាតោវ អន្តេបុរំ បាបុណិត្វា, វក្ខាមិ តេ រាជិនោ សម្មុខេ តំ”។

៣៧៥តតោ រត្យា វិវសានេ [វិវសនេ (សី. ស្យា. បី.)], សូរិយុគ្គមនំ បតិ;
កាឡោ រសកមាទាយ, រាជានំ ឧបសង្កមិ;
ឧបសង្កម្ម [ឧបសង្កមិត្វា (សី. ស្យា. បី.)] រាជានំ, ឥទំ វចនមព្រវិ។

៣៧៦“សច្ចំ កិរ មហារាជ, រសកោ បេសិតោ តយា;
ហនតិ ឥត្ថិបុរិសេ, តុវំ មំសានិ ខាទសិ”។

៣៧៧“ឯវមេវ តថា កាឡ, រសកោ បេសិតោ មយា;
មម អត្ថំ ករោន្តស្ស, កិមេតំ បរិភាសសិ”។

៣៧៨“អានន្ទោ សព្ពមច្ឆានំ, ខាទិត្វា រសគិទ្ធិមា;
បរិក្ខីណាយ បរិសាយ, អត្តានំ ខាទិយា មតោ។

៣៧៩“ឯវំ បមត្តោ រសគារវេ រត្តោ [រតោ (សី. ស្យា. បី.)], ពាលោ យទី អាយតិ នាវពុជ្ឈតិ;
វិធម្ម បុត្តេ ចជិ [ចជិត្វា (ក.)] ញាតកេ ច, បរិវត្តិយ អត្តានញ្ញេវ [អត្តានមេវ (សី. បី.)] ខាទតិ។

៣៨០“ឥទំ តេ សុត្វាន វិគេតុ [វិហេតុ (សី. បី.)] ឆន្ទោ, មា ភក្ខយី [មា ភក្ខសី (សី. បី.)] រាជ មនុស្សមំសំ;
មា ត្វំ ឥមំ កេវលំ វារិជោវ, ទ្វិបទាធិប [ទិបទាទិប (សី. បី.) ឯវមុបរិបិ] សុញ្ញមកាសិ រដ្ឋំ”។

៣៨១“សុជាតោ នាម នាមេន, ឱរសោ តស្ស អត្រជោ [តស្ស ឱរស អត្រជោ (សី.), តស្ស អត្រជ ឱរសោ (បី.)];
ជម្ពុបេសិមលទ្ធាន, មតោ សោ តស្ស សង្ខយេ។

៣៨២“ឯវមេវ អហំ កាឡ, ភុត្វា ភក្ខំ រសុត្តមំ;
អលទ្ធា មានុសំ មំសំ, មញ្ញេ ហិស្សាមិ [ហេស្សាមិ (សី. ស្យា.), ហស្សាមិ (បី.)] ជីវិតំ”។

៣៨៣“មាណវ អភិរូបោសិ, កុលេ ជាតោសិ សោត្ថិយេ;

ន ត្វំ អរហសិ តាត, អភក្ខំ ភក្ខយេតវេ’’។

៣៨៤. ‘‘វសានំ អញ្ញតរំ ឯតំ, កស្មា [យស្មា (សី. បី.)] មំ ត្វំ និវារយេ;
សោហំ តត្ថ គមិស្សាមិ, យត្ថ លច្ឆាមិ ឯទិសំ។

៣៨៥. ‘‘សោវាហំ និប្បតិស្សាមិ, ន តេ វច្ឆាមិ សន្តិកេ;
យស្ស មេ ទស្សនេន ត្វំ, នាភិនន្ទសិ ព្រាហ្មណ’’។

៣៨៦. ‘‘អទ្ធា អញ្ញេបិ ទាយាទេ, បុត្តេ លច្ឆាម មាណវ;
ត្វញ្ច ជម្ម វិនស្សស្សុ, យត្ថ បត្តំ ន តំ សុណេ’’។

៣៨៧. ‘‘ឯវមេវ តុវំ រាជ, ទ្វិបទិន្ទ សុណោហិ មេ;
បព្ពាជេស្សន្តិ តំ រដ្ឋា, សោណ្ឌំ មាណវកំ យថា’’។

៣៨៨. ‘‘សុជាតោ នាម នាមេន, ភាវិតត្តាន សាវកោ;
អច្ឆរំ កាមយន្តោវ, ន សោ ភុញ្ជិ ន សោ បិវិ។

៣៨៩. ‘‘កុសគ្គេនុទកមាទាយ [កុសគ្គេ ឧទកមាទាយ (សី. បី.)], សមុទ្ទេ ឧទកំ មិនេ;
ឯវំ មានុសកា កាមា, ទិព្ពកាមាន សន្តិកេ។

៣៩០. ‘‘ឯវមេវ អហំ កាឡ, ភុត្វា ភក្ខំ រសុត្តមំ;
អលទ្ធា មានុសំ មំសំ, មញ្ញេ ហិស្សាមិ ជីវិតំ’’។

៣៩១. ‘‘យថាបិ តេ ធតរដ្ឋា, ហំសា វេហាយសង្គមា;
អភុត្តបរិភោគេន [អវុត្តិបរិភោគេន (សី. បី.), អយុត្តបរិភោគេន (ស្យា.)], សព្ពេ អព្ភត្ថតំ គតា។

៣៩២. ‘‘ឯវមេវ តុវំ រាជ, ទ្វិបទិន្ទ សុណោហិ មេ;
អភក្ខំ រាជ ភក្ខេសិ, តស្មា បព្ពាជយន្តិ តំ’’។

៣៩៣. ‘‘តិដ្ឋាហីតិ មយា វុត្តោ, សោ ត្វំ គច្ឆសិ បម្មុខោ [បាមុខោ (ក.)];
អដ្ឋិតោ ត្វំ ឋិតោម្ហីតិ, លបសិ ព្រហ្មចារិនិ;
ឥទំ តេ សមណាយុត្តំ, អសិញ្ច មេ មញ្ញសិ កង្កបត្តំ’’ [កង្ខបត្តំ (ស្យា. ក.)]។

៣៩៤. ‘‘ឋិតោហមស្មី សធម្មេសុ រាជ, ន នាមគោត្តំ បរិវត្តយាមិ;
ចោរញ្ច លោកេ អឋិតំ វទន្តិ, អាបាយិកំ នេរយិកំ ឥតោ ចុតំ។

៣៩៥. ‘‘សចេ ត្វំ សទ្ទហសិ [សចេបិ សហសិ (សី. បី.)] រាជ, សុតំ គណ្ហាហិ ខត្តិយ [ខត្តិយំ (ស្យា.)];
តេន យញ្ញំ យជិត្វាន, ឯវំ សគ្គំ គមិស្សសិ’’។

៣៩៦. ‘‘កិស្មឹ នុ រដ្ឋេ តវ ជាតិភូមិ [ជាតភូមិ (សី.)], អថ កេន អត្ថេន ឥធានុបត្តោ;
អក្ខាហិ មេ ព្រាហ្មណ ឯតមត្ថំ, កិមិច្ឆសី ទេមិ តយជ្ជ បត្ថិតំ’’។

៣៩៧. ‘‘គាថា ចតស្សោ ធរណីមហិស្សរ, សុគម្ភិរត្ថា វរសាគរូបមា;
តវេវ អត្ថាយ ឥធាគតោស្មិ, សុណោហិ គាថា បរមត្ថសំហិតា’’។

៣៩៨. ‘‘ន វេ រុទន្តិ មតិមន្តោ សបញ្ញា, ពហុស្សុតា យេ ពហុដ្ឋានចិន្តិនោ;
ទីបញ្ហិ ឯតំ បរមំ នរានំ, យំ បណ្ឌិតា សោកនុទា ភវន្តិ។

៣៩៩. ‘‘អត្តានំ ញាតី ឧទាហុ [ឧទ (សី. បី.)] បុត្តទារំ, ធញ្ញំ ធនំ រជតំ ជាតរូបំ;
កិមេវ ត្វំ [កិមោ នុ ត្វំ (សី. បី.)] សុតសោមានុតប្បេ, កោរព្យសេដ្ឋ វចនំ សុណោម តេតំ’’។

៤០០. ‘‘នេវាហមត្តានមនុត្ថុនាមិ, ន បុត្តទារំ ន ធនំ ន រដ្ឋំ;
សតញ្ច ធម្មោ ចរិតោ បុរាណោ, តំ សង្ករំ [សង្គរំ (សី. ស្យា. បី.) ឯវមុបរិបិ] ព្រាហ្មណស្សានុតប្បេ។

៤០១. ‘‘កតោ មយា សង្ករោ ព្រាហ្មណេន, រដ្ឋេ សកេ ឥស្សរិយេ ឋិតេន;
តំ សង្ករំ ព្រាហ្មណសប្បទាយ, សច្ចានុរក្ខី បុនរាវជិស្សំ’’។

៤០២. ‘‘នេវាហមេតំ អភិសទ្ទហាមិ, សុខី នរោ មច្ចុមុខា បមុត្តោ;

អមិត្តហត្ថំ បុនរាវជេយ្យ, កោរព្យសេដ្ឋ ន ហិ មំ ឧបេសិ។

៤០៣. “មុត្តោ តុវំ បោរិសាទស្ស ហត្ថា, គន្ត្វា សកំ មន្ទិរំ កាមកាមី;
មធុរំ បិយំ ជីវិតំ លទ្ធ រាជ, កុតោ តុវំ ឯហិសិ មេ សកាសំ”។

៤០៤. “មតំ វរេយ្យ បរិសុទ្ធសីលោ, ន ជីវិតំ [ន ហិ ជីវិតំ (សី.)] គរហិតោ បាបធម្មោ;
ន ហិ តំ នរំ តាយតិ [តាយតេ (សី. ស្យា. បី. ក.)] ទុគ្គតីហិ, យស្សាបិ ហេតុ អលិកំ ភណេយ្យ។

៤០៥. “សចេបិ វាតោ គិរិមាវហេយ្យ, ចន្ទោ ច សូរិយោ ច ឆមា បតេយ្យុំ;
សព្ពា ច នជ្ជោ បដិសោតំ វជេយ្យុំ, ន ត្វេវហំ រាជ មុសា ភណេយ្យំ។

៤០៦. [អយំ គាថា សី. បី. បោត្ថកេសុ ន ទិស្សតិ] “នភំ ផលេយ្យ ឧទធីបិ សុស្សេ, សំវដ្ដយេ ភូតធរា វសុន្ធរា;
សិលុច្ចយោ មេរុ សមូលមុប្បតេ, ន ត្វេវហំ រាជ មុសា ភណេយ្យំ” [អយំ គាថា សី. បី. បោត្ថកេសុ ន ទិស្សតិ]។

៤០៧. “អសិញ្ច សត្តិញ្ច បរាមសាមិ, សបថម្បិ តេ សម្ម អហំ ករោមិ;
តយា បមុត្តោ អនណោ ភវិត្វា, សច្ចានុរក្ខី បុនរាវជិស្សំ”។

៤០៨. “យោ តេ កតោ សង្គរោ ព្រាហ្មណេន, រដ្ឋេ សកេ ឥស្សរិយេ ឋិតេន;
តំ សង្គរំ ព្រាហ្មណសប្បទាយ, សច្ចានុរក្ខី បុនរាវជស្សុ”។

៤០៩. “យោ មេ កតោ សង្គរោ ព្រាហ្មណេន, រដ្ឋេ សកេ ឥស្សរិយេ ឋិតេន;
តំ សង្គរំ ព្រាហ្មណសប្បទាយ, សច្ចានុរក្ខី បុនរាវជិស្សំ”។

៤១០. “មុត្តោ ច សោ បោរិសាទស្ស ហត្ថា, គន្ត្វាន តំ ព្រាហ្មណំ ឯតទវោច;
សុណោម [សុណោមិ (សី. ស្យា.)] គាថាយោ សតារហាយោ, យា មេ សុតា អស្សុ ហិតាយ ព្រហ្មេ”។

៤១១. “សកិទេវ សុតសោម, សព្ភិ ហោតិ [ហោតុ (បី.)] សមាគមោ;
សា នំ សង្គតិ បាលេតិ, នាសព្ភិ ពហុសង្គមោ។

៤១២. “សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;
សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, សេយ្យោ ហោតិ ន បាបិយោ។

៤១៣. “ជីរន្តិ វេ រាជរថា សុចិត្តា, អថោ សរីរម្បិ ជរំ ឧបេតិ;
សតញ្ច ធម្មោ ន ជរំ ឧបេតិ, សន្តោ ហវេ សព្ភិ បវេទយន្តិ។

៤១៤. “នភញ្ចំ ទូរេ បឋវី ច ទូរេ, បារំ សមុទ្ទស្ស តទាហុ ទូរេ;
តតោ ហវេ ទូរតរំ វទន្តិ, សតញ្ច ធម្មោ [ធម្មំ (សី. បី.)] អសតញ្ច រាជ”។

៤១៥. “សហស្សិយា [សហស្សិយោ (សី. បី.)] ឥមា គាថា, នហិមា [ន ឥមា, (សី. បី.) នយិមា (ស្យា.)] គាថា សតារហា;
ចត្តារិ ត្វំ សហស្សានិ, ខិប្បំ គណ្ហាហិ ព្រាហ្មណ”។

៤១៦. “អាសីតិយា នាវុតិយា [អសីតិយា នវុតិយា (បី.)] ច គាថា, សតារហា ចាបិ ភវេយ្យ [ភវេយ្យុ (សី. ស្យា. បី.)] គាថា;
បច្ចត្តមេវ សុតសោម ជានហិ, សហស្សិយា នាម កា អត្ថិ [សហស្សិយោ នាម ឥធត្ថិ (សី.)] គាថា”។

៤១៧. “ឥច្ឆាមិ វោហំ សុតវុទ្ធិមត្តនោ, សន្តោតិ មំ [សន្តោ មមំ (ស្យា.), សន្តោ ច មំ (សី. បី. ក.)] សប្បុរិសា ភជេយ្យុំ;
អហំ សវន្តីហិ មហោទធីវ, ន ហិ តាត តប្បាមិ សុភាសិតេន។

៤១៨. “អគ្គិ យថា តិណកដ្ឋំ ទហន្តោ, ន តប្បតី សាគរោវ [សាគរោ វា (សី. បី.)] នទីហិ;
ឯវម្បិ តេ បណ្ឌិតា រាជសេដ្ឋ, សុត្វា ន តប្បន្តិ សុភាសិតេន។

៤១៩. “សកស្ស ទាសស្ស យទា សុណោមិ, គាថំ អហំ អត្ថវតី [គាថា អហំ អត្ថវតី (សី. បី.)] ជនិន្ទ;
តមេវ សក្កច្ច និសាមយាមិ, ន ហិ តាត ធម្មេសុ មមត្ថិ តិត្តិ”។

៤២០. ‘‘ឥទំ តេ រដ្ឋំ សធនំ សយោគ្គំ, សកាយុរំ សព្ពកាមូបបន្នំ;
កឹ កាមហេតុ បរិភាសសិមំ [ភាសសេ មំ (សី. ស្យា. បី.)], គច្ឆាមហំ បោរិសាទស្ស ញត្តេ’’ [បោរិសាទស្ស កន្តេ (សី. បី.), បោរិសាទស្សុបន្តេ (ក.)]។

៤២១. ‘‘អត្តានុរក្ខាយ ភវន្តិ ហេតេ, ហត្ថារោហា រថិកា បត្តិកា ច;
អស្សារុហា [អស្សារោហា (ស្យា. បី.)] យេ ច ធនុគ្គហាសេ, សេនំ បយុញ្ជាម ហនាម សត្តុំ’’។

៤២២. ‘‘សុទុក្ករំ បោរិសាទោ អកាសិ, ជីវំ គហេត្វាន អវស្សជី មំ;
តំ តាទិសំ បុព្ពកិច្ចំ សរន្តោ, ទុព្ភេ អហំ តស្ស កថំ ជនិន្ទ’’។

៤២៣. ‘‘វន្ទិត្វា សោ បិតរំ មាតរញ្ច, អនុសាសេត្វា នេគមញ្ច ពលញ្ច;
សច្ចវាទី សច្ចានុរក្ខមានោ, អគមាសិ សោ យត្ថ បោរិសាទោ’’។

៤២៤. ‘‘កតោ មយា សង្គរោ ព្រាហ្មណេន, រដ្ឋេ សកេ ឥស្សរិយេ ឋិតេន;
តំ សង្គរំ ព្រាហ្មណសប្បទាយ, សច្ចានុរក្ខី បុនរាគតោស្មិ;
យជស្សុ យញ្ញំ ខាទ មំ បោរិសាទ’’។

៤២៥. ‘‘ន ហាយតេ ខាទិតំ [ខាទិតុំ (សី. ស្យា. បី.)] មយ្ហំ បច្ឆា, ចិតកា អយំ តាវ សធូមិកាវ [សធូមកា ច (ស្យា.)];
និទ្ធូមកេ បចិតំ សាធុបក្កំ, សុណោម [សុណោមិ (សី.), សុណាម (បី.)] គាថាយោ សតារហាយោ’’។

៤២៦. ‘‘អធម្មិកោ ត្វំ បោរិសាទកាសិ [បោរិសាទមកាសិ (ក.)], រដ្ឋា ច ភដ្ឋោ ឧទរស្ស ហេតុ;
ធម្មញ្ចិមា អភិវទន្តិ គាថា, ធម្មោ ច អធម្មោ ច កុហឹ សមេតិ។

៤២៧. ‘‘អធម្មិកស្ស លុទ្ទស្ស, និច្ចំ លោហិតបាណិនោ;
នត្ថិ សច្ចំ កុតោ ធម្មោ, កឹ សុតេន ករិស្សសិ’’។

៤២៨. ‘‘យោ មំសហេតុ មិគវំ ចរេយ្យ, យោ វា ហនេ បុរិសមត្តហេតុ;
ឧភោបិ តេ បេច្ច សមា ភវន្តិ, កស្មា នោ [កស្មា នុ (ក.)] អធម្មិកំ ព្រូសិ មំ ត្វំ’’។

៤២៩. ‘‘បញ្ច បញ្ចនខា ភក្ខា, ខត្តិយេន បជានតា;
អភក្ខំ រាជ ភក្ខេសិ, តស្មា អធម្មិកោ តុវំ’’។

៤៣០. ‘‘មុត្តោ តុវំ បោរិសាទស្ស ហត្ថា, គន្ត្វា សកំ មន្ទិរំ កាមកាមី;
អមិត្តហត្ថំ បុនរាគតោសិ, ន ខត្តធម្មេ កុសលោសិ រាជ’’។

៤៣១. ‘‘យេ ខត្តធម្មេ កុសលា ភវន្តិ, បាយេន តេ នេរយិកា ភវន្តិ;
តស្មា អហំ ខត្តធម្មំ បហាយ, សច្ចានុរក្ខី បុនរាគតោស្មិ;
យជស្សុ យញ្ញំ ខាទ មំ បោរិសាទ’’។

៤៣២. ‘‘បាសាទវាសា បថវីគវស្សា, កាមិត្ថិយោ កាសិកចន្ទនញ្ច;
សព្ពំ តហឹ លភសិ [លព្ភតិ (បី.)] សាមិតាយ, សច្ចេន កឹ បស្សសិ អានិសំសំ’’។

៤៣៣. ‘‘យេ កេចិមេ អត្ថិ រសា បថព្យា, សច្ចំ តេសំ សាធុតរំ រសានំ;
សច្ចេ ឋិតា សមណព្រាហ្មណា ច, តរន្តិ ជាតិមរណស្ស បារំ’’។

៤៣៤. ‘‘មុត្តោ តុវំ បោរិសាទស្ស ហត្ថា, គន្ត្វា សកំ មន្ទិរំ កាមកាមី;
អមិត្តហត្ថំ បុនរាគតោសិ, ន ហិ នូន តេ មរណភយំ ជនិន្ទ;
អលីនចិត្តោ អសិ [ច’សិ (សី. ស្យា. បី.)] សច្ចវាទី’’។

៤៣៥. ‘‘កតា មេ កល្យាណា អនេករូបា, យញ្ញា យិដ្ឋា យេ វិបុលា បសត្ថា;
វិសោធិតោ បរលោកស្ស មគ្គោ, ធម្មេ ឋិតោ កោ មរណស្ស ភាយេ។

៤៣៦. ‘‘កតា មេ កល្យាណា អនេករូបា, យញ្ញា យិដ្ឋា យេ វិបុលា បសត្ថា;
អនានុតប្បំ បរលោកំ គមិស្សំ, យជស្សុ យញ្ញំ អទ [ខាទ (សី. ស្យា. បី.)] មំ បោរិសាទ។

៤៣៧. ‘‘បិតា ច មាតា ច ឧបដ្ឋិតា មេ, ធម្មេន មេ ឥស្សរិយំ បសត្ថំ;

វិសោធិតោ បរលោកស្ស មគ្គោ, ធម្មេ ឋិតោ កោ មរណស្ស ភាយេ។

៤៣៨. "បិតា ច មាតា ច ឧបដ្ឋិតា មេ, ធម្មេន មេ ឥស្សរិយំ បសត្ថំ;
អនានុតប្បំ បរលោកំ គមិស្សំ, យជស្សុ យញ្ញំ អទ មំ បោរិសាទ។

៤៣៩. "ញាតីសុ មិត្តេសុ កតា មេការា [កត្វូបការោ (ស្យា. ក.)], ធម្មេន មេ ឥស្សរិយំ បសត្ថំ;
វិសោធិតោ បរលោកស្ស មគ្គោ, ធម្មេ ឋិតោ កោ មរណស្ស ភាយេ។

៤៤០. "ញាតីសុំ មិត្តេសុ កតា មេ ការា, ធម្មេន មេ ឥស្សរិយំ បសត្ថំ;
អនានុតប្បំ បរលោកំ គមិស្សំ, យជស្សុ យញ្ញំ អទ មំ បោរិសាទ។

៤៤១. "ទិន្នំ មេ ទានំ ពហុធា ពហូនំ, សន្តប្បិតា សមណព្រាហ្មណា ច;
វិសោធិតោ បរលោកស្ស មគ្គោ, ធម្មេ ឋិតោ កោ មរណស្ស ភាយេ។

៤៤២. "ទិន្នំ មេ ទានំ ពហុធា ពហូនំ, សន្តប្បិតា សមណព្រាហ្មណា ច;
អនានុតប្បំ បរលោកំ គមិស្សំ, យជស្សុ យញ្ញំ អទ មំ បោរិសាទ"។

៤៤៣. "វិសំ បជានំ បុរិសោ អទេយ្យ, អាសីវិសំ ជលិតមុគ្គតេជំ;
មុទ្ធាបិ តស្ស វិផលេយ្យ [វិបតេយ្យ (សី. បី.)] សត្តធា, យោ តាទិសំ សច្ចវាទី អទេយ្យ"។

៤៤៤. "សុត្វា ធម្មំ វិជានន្តិ, នរា កល្យាណបាបកំ;
អបិ គាថា សុណិត្វាន, ធម្មេ មេ រមតេ [រមតី (សី. បី.)] មនោ"។

៤៤៥. "សកិទេវ មហារាជ [សុតសោម (សី. បី.)], សព្ភិ ហោតិ សមាគមោ;
សា នំ សង្គតិ បាលេតិ, នាសព្ភិ ពហុសង្គមោ។

៤៤៦. "សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;
សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, សេយ្យោ ហោតិ ន បាបិយោ។

៤៤៧. "ជីរន្តិ វេ រាជរថា សុចិត្តា, អថោ សរីរម្បិ ជរំ ឧបេតិ;
សតញ្ច ធម្មោ ន ជរំ ឧបេតិ, សន្តោ ហវេ សព្ភិ បវេទយន្តិ។

៤៤៨. "នភញ្ច ទូរេ បថវី ច ទូរេ, បារំ សមុទ្ទស្ស តទាហុ ទូរេ;
តតោ ហវេ ទូរតរំ វទន្តិ, សតញ្ច ធម្មោ [ធម្មំ (សី. បី.)] អសតញ្ច រាជ"។

៤៤៩. "គាថា ឥមា អត្ថវតី សុព្យញ្ជនា, សុភាសិតា តុយ្ហ ជនិន្ទ សុត្វា;
អានន្ទិ វិត្តោ សុមនោ បតីតោ, ចត្តារិ តេ សម្ម វរេ ទទាមិ"។

៤៥០. "យោ នត្តនោ មរណំ ពុជ្ឈសិ តុវំ [ពុជ្ឈសេ ត្វំ (សី. បី.), ពុជ្ឈសេ តុវំ (ស្យា.)], ហិតាហិតំ វិនិបាតញ្ច សគ្គំ;
គិទ្ធោ រសេ ទុច្ចរិតេ និវិដ្ឋោ, កឹ ត្វំ វរំ ទស្សសិ បាបធម្ម។

៤៥១. "អហញ្ច តំ ទេហិ វរន្តិ វជ្ជំ, ត្វញ្ចាបិ ទត្វាន អវាករេយ្យ;
សន្ទិដ្ឋិកំ កលហមិមំ វិវាទំ, កោ បណ្ឌិតោ ជានមុបព្ពជេយ្យ"។

៤៥២. "ន តំ វរំ អរហតិ ជន្តុ ទាតុំ, យំ វាបិ ទត្វាន អវាករេយ្យ;
វរស្សុ សម្ម អវិកម្បមានោ, បាណំ ចជិត្វានបិ ទស្សមេវ"។

៤៥៣. "អរិយស្ស អរិយេន សមេតិ សខ្យំ [សក្ខិ (សី. ស្យា. បី.)], បញ្ញស្ស បញ្ញាណវតា សមេតិ;
បស្សេយ្យ តំ វស្សសតំ អរោគំ [អារោគ្យំ (ក.)], ឯតំ វរានំ បឋមំ វរាមិ"។

៤៥៤. "អរិយស្ស អរិយេន សមេតិ សខ្យំ, បញ្ញស្ស បញ្ញាណវតា សមេតិ;
បស្សាសិ មំ វស្សសតំ អរោគំ, ឯតំ វរានំ បឋមំ ទទាមិ"។

៤៥៥. "យេ ខត្តិយាសេ ឥធ ភូមិបាលា, មុទ្ធាភិសិត្តា កតនាមធេយ្យា;
ន តាទិសេ ភូមិបតី អទេសិ, ឯតំ វរានំ ទុតិយំ វរាមិ"។

៤៥៦. "យេ ខត្តិយាសេ ឥធ ភូមិបាលា, មុទ្ធាភិសិត្តា កតនាមធេយ្យា;

ន តាទិសេ ភូមិបតី អទេមិ, ឯតំ វរានំ ទុតិយំ ទទាមិ”។

៤៥៧“បរោសតំ ខត្តិយា តេ គហិតា, តលាវុតា អស្សុមុខា រុទន្តា;
សកេ តេ រដ្ឋេ បដិបាទយាហិ, ឯតំ វរានំ តតិយំ វរាមិ”។

៤៥៨“បរោសតំ ខត្តិយា មេ គហិតា, តលាវុតា អស្សុមុខា រុទន្តា;
សកេ តេ រដ្ឋេ បដិបាទយាមិ [សកេន រដ្ឋេន បដិបាទយាមិ តេ (សី.)], ឯតំ វរានំ តតិយំ ទទាមិ”។

៤៥៩“ឆិទ្ទំ តេ រដ្ឋំ ព្យថិតា [ព្យថិតំ (សី.), ព្យាធិតំ (បី.)] ភយា ហិ, បុថូ នរា លេណមនុប្បវិដ្ឋា;
មនុស្សមំសំ វិរមេហិ [វិរមាហិ (ស្យា.)] រាជ, ឯតំ វរានំ ចតុត្ថំ វរាមិ”។

៤៦០“អទ្ធា ហិ សោ ភក្ខោ មម [មមំ (សី. ស្យា. បី.)] មនាបោ, ឯតស្ស ហេតុម្ហិ [ហេតុម្បិ (បី.)] វនំ បវិដ្ឋោ;
សោហំ កថំ ឯត្តោ ឧបារមេយ្យំ, អញ្ញំ វរានំ ចតុត្ថំ វរស្សុ”។

៤៦១“នំ វេ បិយំ មេតិ ជនិន្ទ តាទិសោ, អត្តំ និរំកច្ច [និរំកត្វា (សី. ស្យា. បី.)] បិយានិ សេវតិ;
អត្តាវ សេយ្យោ បរមា ច [បរមាវ (ពហូសុ) ជា. ១.៦.៨១ សំសន្ទេតព្ពំ] សេយ្យោ, លព្ភា បិយា
ឱចិតត្ថេន [ឱចិតត្តេន (ក.)] បច្ឆា”។

៤៦២“បិយំ មេ មានុសំ មំសំ, សុតសោម វិជានហិ;
នម្ហិ សក្កា [នម្ហិ សក្កោ (សី. បី.)] និវារេតុំ, អញ្ញំ [អញ្ញំ តុវំ (សី. ស្យា. បី.)] វរំ សម្ម វរស្សុ”។

៤៦៣“យោ វេ បិយំ មេតិ បិយានុរក្ខី [បិយានុកង្ខី (សី. បី.)], អត្តំ និរំកច្ច បិយានិ សេវតិ;
សោណ្ឌោវ បិត្វា វិសមិស្សបានំ [បីត្វាន វិសស្ស ថាលំ (សី. បី.), បិត្វា វិសមិស្សថាលំ (ស្យា. ក.)], តេនេវ
សោ ហោតិ ទុក្ខី បរត្ថ។

៤៦៤“យោ ចីធ សង្ខាយ បិយានិ ហិត្វា, កិច្ឆេនបិ សេវតិ អរិយធម្មេ [អរិយធម្មំ (សី. បី.)];
ទុក្ខិតោវ បិត្វាន យថោសធានិ, តេនេវ សោ ហោតិ សុខី បរត្ថ”។

៤៦៥“ឱហាយហំ បិតរំ មាតរញ្ច, មនាបិយេ កាមគុណេ ច [កាមគុណេបិ (ស្យា. ក.)] បញ្ច;
ឯតស្ស ហេតុម្ហិ វនំ បវិដ្ឋោ, តំ តេ វរំ កិន្តិ មហំ ទទាមិ”។

៤៦៦“ន បណ្ឌិតា ទិគុណមាហុ វាក្យំ, សច្ចប្បដិញ្ញាវ ភវន្តិ សន្តោ;
វរស្សុ សម្ម ឥតិ មំ អវោច, ឥច្ចព្រវី ត្វំ ន ហិ តេ សមេតិ”។

៤៦៧“អបុញ្ញលាភំ អយសំ អកិត្តិំ, បាបំ ពហុំ ទុច្ចរិតំ កិលេសំ;
មនុស្សមំសស្ស កតេ [ភវោ (ស្យា. ក.)] ឧបាគា, តំ តេ វរំ កិន្តិ មហំ ទទេយ្យំ។

៤៦៨“នំ តំ វរំ អរហតិ ជន្តុ ទាតុំ, យំ វាបិ ទត្វាន អវាករេយ្យ;
វរស្សុ សម្ម អវិកម្បមានោ, បាណំ ចជិត្វានបិ ទស្សមេវ”។

៤៦៩“បាណំ ចជន្តិ សន្តោ នាបិ ធម្មំ, សច្ចប្បដិញ្ញាវ ភវន្តិ សន្តោ;
ទត្វា វរំ ខិប្បមវាករោហិ, ឯតេន សម្បជ្ជ សុរាជសេដ្ឋ។

៤៧០“ចជេ ធនំ [ធនំ ចជេ (សី.)] អង្គវរស្ស ហេតុ [យោ បន អង្គហេតុ (សី. បី.)], អង្គំ ចជេ ជីវិតំ រក្ខ
មានោ;
អង្គំ ធនំ ជីវិតញ្ចាបិ សព្ពំ, ចជេ នរោ ធម្មមនុស្សរន្តោ”។

៤៧១“យស្មា ហិ ធម្មំ បុរិសោ វិជញ្ញា, យេ ចស្ស កង្ខំ វិនយន្តិ សន្តោ;
តំ ហិស្ស ទីបញ្ច បរាយណញ្ច, ន តេន មិត្តិំ ជិរយេថ [ជរយេថ (សី. បី.)] បញ្ញោ។

៤៧២“អទ្ធា ហិ សោ ភក្ខោ មម មនាបោ, ឯតស្ស ហេតុម្ហិ វនំ បវិដ្ឋោ;
សចេ ច មំ យាចសិ ឯតមត្ថំ, ឯតម្បិ តេ សម្ម វរំ ទទាមិ។

៤៧៣“សត្ថា ច មេ ហោសិ សខា ច មេសិ, វចនម្បិ តេ សម្ម អហំ អកាសិំ;
តុវម្បិ [ត្វំបិ (ស្យា. ក.)] មេ សម្ម ករោហិ វាក្យំ, ឧភោបិ គន្ត្វាន បមោចយាម”។

៤៧៤“សត្ថា ច តេ ហោមិ សខា ច ត្យម្ហិ, វចនម្បិ មេ សម្ម តុវំ អកាសិ;

អហម្បិ តេ សព្ព ករោមិ វាក្យំ, ឧភោបិ គន្ត្វាន បមោចយាម”។

៤៧៥“កម្មាសបាទេនំ វិហេឋិតត្ថ [វិហេឋិតម្ហា (ស្យា. ក.)], តលាវុតា អស្សុមុខា រុទន្តា;
ន ជាតុ ទុព្ភេថ ឥមស្ស រញ្ញោ, សច្ចប្បដិញ្ញំ មេ បដិស្សុណាថ”។

៤៧៦“កម្មាសបាទេន វិហេឋិតម្ហា, តលាវុតា អស្សុមុខា រុទន្តា;
ន ជាតុ ទុព្ភេម ឥមស្ស រញ្ញោ, សច្ចប្បដិញ្ញំ តេ បដិស្សុណាម”។

៤៧៧“យថា បិតា វា អថ វាបិ មាតា, អនុកម្បកា អត្ថកាមា បជានំ;
ឯវមេវ វោ [ឯវមេវ (សី.), ឯវម្បិ វោ (ស្យា.)] ហោតុ អយញ្ច រាជា, តុម្ហេ ច វោ ហោថ យថេវ បុត្តា”។

៤៧៨“យថា បិតា វា អថ វាបិ មាតា, អនុកម្បកា អត្ថកាមា បជានំ;
ឯវមេវ នោ ហោតុ [ឯវម្បិ នោ (ស្យា.)] អយញ្ច រាជា, មយម្បិ ហេស្សាម យថេវ [តថេវ (បី.)] បុត្តា”។

៤៧៩“ចតុប្បទំ សកុណញ្ចាបិ មំសំ, សូទេហិ រន្ធំ សុកតំ សុនិដ្ឋិតំ;
សុធំវ ឥន្ទោ បរិភុញ្ជិយាន, ហិត្វា កថេកោ រមសី អរញ្ញេ។

៤៨០“តា ខត្តិយា វល្លិវិលាកមជ្ឈា, អលង្កតា សម្បរិវារយិត្វា;
ឥន្ទំវ ទេវេសុ បមោទយឹសុ, ហិត្វា កថេកោ រមសី អរញ្ញេ។

៤៨១“តម្ពូបធានេ ពហុគោណកម្ហិ, សុភម្ហិ [សុចិម្ហិ (សី. បី.)] សព្ពស្សយនម្ហិ សង្គេ [សញ្ញតេ (សី. បី.), លង្កតេ (ស្យា.)];
សេយ្យស្ស [សយនស្ស (សី. ស្យា. បី. ក.)] មជ្ឈម្ហិ សុខំ សយិត្វា, ហិត្វា កថេកោ រមសី អរញ្ញេ។

៤៨២“បាណិស្សរំ កុម្ភថូណំ និសីថេ, អថោបិ វេ និប្បុរិសម្បិ តូរិយំ;
ពហុំ សុគីតញ្ច សុវាទិតញ្ច, ហិត្វា កថេកោ រមសី អរញ្ញេ។

៤៨៣“ឧយ្យានសម្បន្នំ បហូតមាល្យំ, មិគាជិនូបេតបុរំ [មិគាចិរូបេតបុរំ (សី. បី.)] សុរម្មំ;
ហយេហិ នាគេហិ រថេហុបេតំ, ហិត្វា កថេកោ រមសី អរញ្ញេ”។

៤៨៤“កាឡបក្ខេ យថា ចន្ទោ, ហាយតេវ សុវេ សុវេ;
កាឡបក្ខូបមោ រាជ, អសតំ ហោតិ សមាគមោ។

៤៨៥“យថាហំ [យថា (សី.)] រសកមាគម្ម, សូទំ កាបុរិសាធមំ [សូទកំ បុរិសាធមំ (សី. បី.)];
អកាសឹ បាបកំ កម្មំ, យេន គច្ឆាមិ ទុគ្គតឹ។

៤៨៦“សុក្កបក្ខេ យថា ចន្ទោ, វឌ្ឍតេវ សុវេ សុវេ;
សុក្កបក្ខូបមោ រាជ, សតំ ហោតិ សមាគមោ។

៤៨៧“យថាហំ តុវមាគម្ម, សុតសោម វិជានហិ;
កាហាមិ កុសលំ កម្មំ, យេន គច្ឆាមិ សុគ្គតឹ។

៤៨៨“ថលេ យថា វារិ ជនិន្ទ វុដ្ឋំ [វុត្តំ (សី. បី.)], អនទ្ធនេយ្យំ ន ចិរដ្ឋិតីកំ;
ឯវម្បិ ហោតិ អសតំ សមាគមោ, អនទ្ធនេយ្យោ ឧទកំ ថលេវ។

៤៨៩“សរេ យថា វារិ ជនិន្ទ វុដ្ឋំ, ចិរដ្ឋិតីកំ នរវីរសេដ្ឋ [នរវិរិយសេដ្ឋ (សី. បី.)];
ឯវម្បិ វេ [ឯវម្បិ មេ (ស្យា.), ឯវម្បិ ចេ (បី. ក.)] ហោតិ សតំ សមាគមោ, ចិរដ្ឋិតីកោ [ចិរដ្ឋិតិកំ (ក.)] ឧទកំ សរេវ។

៤៩០“អព្យាយិកោ ហោតិ សតំ សមាគមោ, យាវម្បិ តិដ្ឋេយ្យ តថេវ ហោតិ;
ខិប្បញ្ហិ វេតិ អសតំ សមាគមោ, តស្មា សតំ ធម្មោ អសព្ភិ អារកា”។

៤៩១“ន សោ រាជា យោ [រាជា ន សោ យោ (ក.)] អជេយ្យំ ជិនាតិ, ន សោ សខា យោ សខារំ ជិនាតិ;
ន សា ភរិយា យា បតិនោ ន វិភេតិ, ន តេ បុត្តា [បុត្តា ន តេ (ក.)] យេ ន ភរន្តិ ជិណ្ណំ។

៤៩២“ន សា សភា យត្ថ ន សន្តិ សន្តោ, ន តេ សន្តោ [សន្តោ ន តេ (ក.)] យេ ន ភណន្តិ ធម្មំ;
រាគញ្ច ទោសញ្ច បហាយ មោហំ, ធម្មំ ភណន្តាវ ភវន្តិ សន្តោ។

៤៨៣នាភាសមានំ ជានន្តិ, មិស្សំ ពាលេហិ បណ្ឌិតំ;
ភាសមានញ្ច ជានន្តិ, ទេសេន្តំ អមតំ បទំ។

៤៨៤“ភាសយេ ជោតយេ ធម្មំ, បគ្គណ្ហេ ឥសិនំ ធជំ;
សុភាសិតទ្ធជា ឥសយោ, ធម្មោ ហិ ឥសិនំ ធជោ”តិ។

មហាសុតសោមជាតកំ បញ្ចមំ។

អសីតិនិបាតំ និដ្ឋិតំ។

តស្សុទ្ទានំ –

សុមុខោ បន ហំសវរោ ច មហា, សុធភោជនិកោ ច បរោ បវរោ;
សកុណាលទិជាធិបតិវ្ហយនោ, សុតសោមវរុត្តមសវ្ហយនោតិ។

២២. មហានិបាតោ

៥៣៨. មូគបក្ខជាតកំ (១)

១. “មា បណ្ឌិច្ចយំ [បណ្ឌិតិយំ (សី.), បណ្ឌិច្ចិយំ (បី.)] វិភាវយ, ពាលមតោ ភវ សព្ពបាណិនំ;
សព្ពោ តំ ជនោ ឱចិនាយតុ, ឯវំ តវ អត្ថោ ភវិស្សតិ”។

២. “ករោមិ តេ តំ វចនំ, យំ មំ ភណសិ ទេវតេ;
អត្ថកាមាសិ មេ អម្ម, ហិតកាមាសិ ទេវតេ”។

៣. “កឹ នុ សន្តរមានោវ, កាសុំ ខណសិ សារថិ;
បុដ្ឋោ មេ សម្ម អក្ខាហិ, កឹ កាសុយា ករិស្សសិ”។

៤. “រញ្ញោ មូគោ ច បក្ខោ ច, បុត្តោ ជាតោ អចេតសោ;
សោម្ហិ រញ្ញា សមជ្ឈិដ្ឋោ, បុត្តំ មេ និខណំ វនេ”។

៥. “ន ពធិរោ ន មូគោស្មិ, ន បក្ខោ ន ច វីកលោ [នបិ បង្គុលោ (សី. បី.), ន ច បិង្គលោ (ស្យា.)];
អធម្មំ សារថិ កយិរា, មំ ចេ ត្វំ និខណំ វនេ”។

៦. “ឩរូ ពាហុំ [ពាហូ (សី. ក.)] ច មេ បស្ស, ភាសិតញ្ច សុណោហិ មេ;
អធម្មំ សារថិ កយិរា, មំ ចេ ត្វំ និខណំ វនេ”។

៧. “ទេវតា នុសិ គន្ធព្ពោ, អទុ [អាទុ (សី.), អាទូ (ស្យា.)] សក្កោ បុរិន្ទទោ;
កោ វា ត្វំ កស្ស វា បុត្តោ, កថំ ជានេមុ តំ មយំ”។

៨. “នម្ហិ ទេវោ ន គន្ធព្ពោ, នាបិ សក្កោ បុរិន្ទទោ;
កាសិរញ្ញោ អហំ បុត្តោ, យំ កាសុយា និខញ្ញសិ [និយញ្ញសិ (សី. បី.), និខញ្ញសិ (?)]។

៩. “តស្ស រញ្ញោ អហំ បុត្តោ, យំ ត្វំ សម្មូបជីវសិ [សមុបជីវសិ (សី. បី.)];
អធម្មំ សារថិ កយិរា, មំ ចេ ត្វំ និខណំ វនេ។

១០. “យស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ, និសីទេយ្យ សយេយ្យ វា;
ន តស្ស សាខំ ភញ្ជេយ្យ, មិត្តទុព្ភោ [មិត្តទូភោ (សី. បី.)] ហិ បាបកោ។

១១. “យថា រុក្ខោ តថា រាជា, យថា សាខា តថា អហំ;
យថា ឆាយូបគោ បោសោ, ឯវំ ត្វមសិ សារថិ;
អធម្មំ សារថិ កយិរា, មំ ចេ ត្វំ និខណំ វនេ។

១២. “បហូតភក្ខោ [ពហុត្តភក្ខោ (ក.)] ភវតិ, វិប្បវុដ្ឋោ [វិប្បវុត្ថោ (សី. បី.), វិប្បមុត្តោ (ក.)] សកំ [សកា (សី. បី.)] ឃរា;
ពហូ នំ ឧបជីវន្តិ, យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ។

១៣. “យំ យំ ជនបទំ យាតិ, និគមេ រាជធានិយោ;
សព្ពត្ថ បូជិតោ ហោតិ, យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ។

១៤. “នាស្ស ចោរា បសាហន្តិ [បសហន្តិ (សី. ស្យា. បី.)], នាតិមញ្ញន្តិ ខត្តិយា [នាតិមញ្ញេតិ ខត្តិយោ (សី. ស្យា. បី.)];
សព្ពេ អមិត្តេ តរតិ, យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ។

១៥. “អក្កុទ្ធោ សឃរំ ឯតិ, សភាយំ [សភាយ (សី. ស្យា. បី.)] បដិនន្ទិតោ;
ញាតីនំ ឧត្តមោ ហោតិ, យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ។

១៦. “សក្កត្វា សក្កតោ ហោតិ, គរុ ហោតិ សគារវោ [គរុកោ ហោតិ គារវោ (ក.)];
វណ្ណកិត្តិភតោ ហោតិ, យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ។

១៧. “បូជកោ លភតេ បូជំ, វន្ទកោ បដិវន្ទនំ;
យសោ កិត្តិញ្ច បប្បោតិ, យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ។

១៨. “អគ្គិ យថា បជ្ជលតិ, ទេវតាវ វិរោចតិ;
សិរិយា អជហិតោ ហោតិ, យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ។

១៩. “គាវោ តស្ស បជាយន្តិ, ខេត្តេ វុត្តំ វិរូហតិ;
វុត្តានំ ផលមស្នាតិ, យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ។

២០. “ទរិតោ បព្ពតាតោ វា, រុក្ខតោ បតិតោ នរោ;
ចុតោ បតិដ្ឋំ លភតិ, យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ។

២១. “វិរូឡ្ហមូលសន្តានំ, និគ្រោធមិវ មាលុតោ;
អមិត្តា នប្បសហន្តិ, យោ មិត្តានំ ន ទុព្ភតិ”។

២២. “ឯហិ តំ បដិនេស្សាមិ, រាជបុត្ត សកំ ឃរំ;
រជ្ជំ ការេហិ ភទ្ទន្តេ, កឹ អរញ្ញេ ករិស្សសិ”។

២៣. “អលំ មេ តេន រជ្ជេន, ញាតកេហិ [ញាតកេន (ស្យា. ក.)] ធនេន វា;
យំ មេ អធម្មចរិយាយ, រជ្ជំ លព្ភេថ សារថិ”។

២៤. “បុណ្ណបត្តំ មំ លាភេហិ [បលាភេហិ (សី. បី.)], រាជបុត្ត ឥតោ គតោ;
បិតា មាតា ច មេ ទជ្ជុំ, រាជបុត្ត តយី គតេ។

២៥. “ឱរោធា ច កុមារា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;
តេបិ អត្តមនា ទជ្ជុំ, រាជបុត្ត តយី គតេ។

២៦. “ហត្ថារោហា [ហត្ថារូហា (សី. បី.) ឯវមុបរិបិ] អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;
តេបិ អត្តមនា ទជ្ជុំ [តេបិ ទជ្ជុំ បតីតាមេ (សី. បី.)], រាជបុត្ត តយី គតេ។

២៧. “ពហុធញ្ញា ជានបទា [ពហូ ជានបទា ចញ្ញេ (សី.), ពហូ ជនបទា ចញ្ញេ (បី.)], នេគមា ច សមាគតា;
ឧបាយនានិ មេ ទជ្ជុំ, រាជបុត្ត តយី គតេ”។

២៨. “បិតុ មាតុ ចហំ ចត្តោ, រដ្ឋស្ស និគមស្ស ច;
អថោ សព្ពកុមារានំ, នត្ថិ មយ្ហំ សកំ ឃរំ។

២៩. “អនុញ្ញាតោ អហំ មត្យា, សញ្ចត្តោ បិតរា មហំ;
ឯកោរញ្ញេ បព្ពជិតោ, ន កាមេ អភិបត្ថយេ។

៣០. “អបិ អតរមានានំ, ផលាសាវ សមិជ្ឈតិ;
វិបក្កព្រហ្មចរិយោស្មិ, ឯវំ ជានាហិ សារថិ។

៣១. “អបិ អតរមានានំ, សម្មទត្ថោ វិបច្ចតិ;
វិបក្កព្រហ្មចរិយោស្មិ, និក្ខន្តោ អកុតោភយោ”។

៣២. “ឯវំ វគ្គុកថោ សន្តោ, វិសដ្ឋវចនោ ចសិ [ច សោ (ស្យា. ក.)];
កស្មា បិតុ ច មាតុច្ច, សន្តិកេ ន ភណី តទា”។

៣៣. “នាហំ អសន្ធិតា [អសត្ថិតា (សី.)] បក្ខោ, ន ពធិរោ អសោតតា;
នាហំ អជិវ្ហតា មូគោ, មា មំ មូគមធារយិ [មូគោ អធារយិ (សី.)]។

៣៤. “បុរិមំ សរាមហំ ជាតឹ, យត្ថ រជ្ជមការយឹ;
ការយិត្វា តហឹ រជ្ជំ, បាបត្ថំ និរយំ ភុសំ។

៣៥. “វីសតិញ្ចេវ វស្សានិ, តហឹ រជ្ជមការយឹ;
អសីតិវស្សសហស្សានិ, និរយម្ហិ អបច្ចិសំ [អបច្ចសឹ (ស្យា.), អបច្ចយឹ (បី.)]។

៣៦. “តស្ស រជ្ជស្សហំ ភីតោ, មា មំ រជ្ជាភិសេចយុំ [រជ្ជេភិសេចយុំ (ស្យា. ក.)];
តស្មា បិតុ ច មាតុច្ច, សន្តិកេ ន ភណឹ តទា។

៣៧. “ឧច្ឆង្គេ មំ និសាទេត្វា, បិតា អត្ថានុសាសតិ;

ឯកំ ហនថ ពន្ធថ, ឯកំ ខារាបតច្ឆិកំ [ខរាបតិច្ឆកំ (ស្យា.), ខរាបដិច្ឆកំ (ក.)];
ឯកំ សូលស្មិំ ឧប្បេថ [អប្បេថ (សី.), ឧព្ពេថ (ស្យា.), អច្ចេថ (បី.)], ឥច្ចស្ស មនុសាសតិ។

៣៨. “តាយាហំ [តស្សាហំ (សី. បី.)] ផរុសំ សុត្វា, វាចាយោ សមុទីរិតា;
អមូគោ មូគវណ្ណេន, អបក្ខោ បក្ខសម្មតោ;
សកេ មុត្តករីសស្មិំ, អច្ឆាហំ សម្បរិប្លុតោ។

៣៩. “កសិរញ្ច បរិត្តញ្ច, តញ្ច ទុក្ខេន សំយុតំ;
កោមំ [កោ តំ (សី. បី.)] ជីវិតមាគម្ម, វេរំ កយិរាថ កេនចិ។

៤០. “បញ្ញាយ ច អលាភេន, ធម្មស្ស ច អទស្សនា;
កោមំ [កោ តំ (សី. បី.)] ជីវិតមាគម្ម, វេរំ កយិរាថ កេនចិ។

៤១. “អបិ អតរមានានំ, ផលាសាវ សមិជ្ឈតិ;
វិបក្កព្រហ្មចរិយោស្មិ, ឯវំ ជានាហិ សារថិ។

៤២. “អបិ អតរមានានំ, សម្មទត្ថោ វិបច្ចតិ;
វិបក្កព្រហ្មចរិយោស្មិ, និក្ខន្តោ អកុតោភយោ”។

៤៣. “អហម្បិ បព្ពជិស្សាមិ, រាជបុត្ត តវន្តិកេ;
អវ្ហាយស្សុ [អវ្ហយស្សុ (សី. បី.)] មំ ភទ្ទន្តេ, បព្ពជ្ជា មម រុច្ចតិ”។

៤៤. “រថំ និយ្យាទយិត្វាន, អនណោ ឯហិ សារថិ;
អនណស្ស ហិ បព្ពជ្ជា, ឯតំ ឥសីហិ វណ្ណិតំ”។

៤៥. “យទេវ ត្យាហំ វចនំ, អករំ ភទ្ទមត្ថុ តេ;
តទេវ មេ ត្វំ វចនំ, យាចិតោ កត្តុមរហសិ។

៤៦. “ឥធេវ តាវ អច្ឆស្សុ, យាវ រាជានមានយេ;
អប្បេវ តេ បិតា ទិស្វា, បតីតោ សុមនោ សិយា”។

៤៧. “ករោមិ តេតំ វចនំ, យំ មំ ភណសិ សារថិ;
អហម្បិ ទដ្ឋុកាមោស្មិ, បិតរំ មេ ឥធាគតំ។

៤៨. “ឯហិ សម្ម និវត្តស្សុ, កុសលំ វជ្ជាសិ ញាតិនំ;
មាតរំ បិតរំ មយ្ហំ, វុត្តោ វជ្ជាសិ វន្ទនំ”។

៤៩. តស្ស បាទេ គហេត្វាន, កត្វា ច នំ បទក្ខិណំ;
សារថិ រថមារុយ្ហ, រាជទ្វារំ ឧបាគមិ។

៥០. “សុញ្ញំ មាតា រថំ ទិស្វា, ឯកំ សារថិមាគតំ;
អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ, រោទន្តី នំ ឧទិក្ខតិ។

៥១. “អយំ សោ សារថិ ឯតិ, និហន្ត្វា មម អត្រជំ;
និហតោ នូន មេ បុត្តោ, បថព្យា ភូមិវឌ្ឍនោ។

៥២. “អមិត្តា នូន នន្ទន្តិ, បតីតា នូន វេរិនោ;
អាគតំ សារថិំ ទិស្វា, និហន្ត្វា មម អត្រជំ។

៥៣. “សុញ្ញំ មាតា រថំ ទិស្វា, ឯកំ សារថិមាគតំ;
អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ, រោទន្តី បរិបុច្ឆិ នំ [រោទន្តី បរិបុច្ឆតិ (សី. បី.), រោទន្តី នំ បរិបុច្ឆតិ (ស្យា.)]។

៥៤. “កិន្នុ មូគោ កិំ នុ បក្ខោ, កិន្នុ សោ វិលបី តទា;
និហញ្ញមានោ ភូមិយា, តំ មេ អក្ខាហិ សារថិ។

៥៥. “កថំ ហត្ថេហិ បាទេហិ, មូគបក្ខោ វិវជ្ជយិ;
និហញ្ញមានោ ភូមិយា, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”។

៥៦. “អក្ខេយ្យំ [អក្ខិស្សំ (សី. បី.)] តេ អហំ អយ្យេ, ទជ្ជាសិ អភយំ មម;
យំ មេ សុតំ វា ទិដ្ឋំ វា, រាជបុត្តស្ស សន្តិកេ”។

៥៧. “អភយំ សម្ម តេ ទម្មិ, អភីតោ ភណ សារថិ;
យំ តេ សុតំ វា ទិដ្ឋំ វា, រាជបុត្តស្ស សន្តិកេ”។

៥៨. “ន សោ មូគោ ន សោ បក្ខោ, វិសដ្ឋវចនោ ច សោ;
រជ្ជស្ស កិរ សោ ភីតោ, អករា [អករី (សី. បី.)] អាលយេ ពហូ។

៥៩. “បុរិមំ សរតិ សោ ជាតិំ, យត្ថ រជ្ជមការយិ;
ការយិត្វា តហឹ រជ្ជំ, បាបត្ថ និរយំ ភុសំ។

៦០. “វីសតិញ្ចេវ វស្សានិ, តហឹ រជ្ជមការយិ;
អសីតិវស្សសហស្សានិ, និរយម្ហិ អបច្ចិ សោ។

៦១. “តស្ស រជ្ជស្ស សោ ភីតោ, មា មំ រជ្ជាភិសេចយុំ;
តស្មា បិតុ ច មាតុច្ច, សន្តិកេ ន ភណី តទា។

៦២. “អង្គបច្ចង្គសម្បន្នោ, អារោហបរិណាហវា;
វិសដ្ឋវចនោ បញ្ញោ, មគ្គេ សគ្គស្ស តិដ្ឋតិ។

៦៣. “សចេ ត្វំ ទដ្ឋុកាមាសិ, រាជបុត្តំ [រាជបុត្តិ (សី.)] តវត្រជំ;
ឯហិ តំ បាបយិស្សាមិ, យត្ថ សម្មតិ តេមិយោ”។

៦៤. “យោជយន្តុ រថេ អស្សេ, កច្ឆំ នាគាន [នាគានិ (ស្យា. ក.)] ពន្ធថ;
ឧទីរយន្តុ សង្ខបណវា, វាទន្តុ [វទន្តុ (សី.), នទន្តុ (ស្យា. ក.), វទតំ (បី.)] ឯកបោក្ខរា។

៦៥. “វាទន្តុ [នទន្តុ (សី. ស្យា. បី.)] ភេរី សន្នទ្ធា, វគ្គូ វាទន្តុ ទុន្ទុភី;
នេគមា ច មំ អន្វេន្តុ, គច្ឆំ បុត្តនិវេទកោ [និវាទកោ (ស្យា. ក.)]។

៦៦. “ឱរោធា ច កុមារា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;
ខិប្បំ យានានិ យោជេន្តុ, គច្ឆំ បុត្តនិវេទកោ [និវាទកោ (ស្យា. ក.)]។

៦៧. “ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;
ខិប្បំ យានានិ យោជេន្តុ, គច្ឆំ បុត្តនិវេទកោ [និវាទកោ (ស្យា. ក.)]។

៦៨. “សមាគតា ជានបទា, នេគមា ច សមាគតា;
ខិប្បំ យានានិ យោជេន្តុ, គច្ឆំ បុត្តនិវេទកោ” [និវាទកោ (ស្យា. ក.)]។

៦៩. “អស្សេ ច សារថី យុត្តេ, សិន្ធវេ សីឃវាហនេ;
រាជទ្វារំ ឧបាគច្ឆុំ, យុត្តា ទេវ ឥមេ ហយា”។

៧០. “ថូលា ជវេន ហាយន្តិ, កិសា ហាយន្តិ ថាមុនា;
កិសេ ថូលេ វិវជ្ជេត្វា, សំសដ្ឋា យោជិតា ហយា”។

៧១. “តតោ រាជា តរមានោ, យុត្តមារុយ្ហ សន្ទនំ;
ឥត្ថាគារំ អជ្ឈភាសិ [អភាសថ (ក.)], សព្ពាវ អនុយាថ មំ។

៧២. “វាលពីជនិមុណ្ហីសំ, ខគ្គំ ឆត្តញ្ច បណ្ឌរំ;
ឧបាធិ រថមារុយ្ហ [ឧបាទិរថមារុយ្ហ (សី.), ឧបាធី រថមារុយ្ហ (ស្យា.)], សុវណ្ណេហិ អលង្កតា។

៧៣. “តតោ ស [ច (សី. ស្យា. បី.)] រាជា បាយាសិ, បុរក្ខត្វាន សារថិំ;
ខិប្បមេវ ឧបាគច្ឆិ, យត្ថ សម្មតិ តេមិយោ។

៧៤. “តញ្ច ទិស្វាន អាយន្តំ, ជលន្តមិវ តេជសា;
ខត្តសង្ឃបរិព្យូឡ្ហំ [បរិព្ពូឡ្ហំ (សី.)], តេមិយោ ឯតទព្រវិ”។

៧៥. “កច្ចិ នុ តាត កុសលំ, កច្ចិ តាត អនាមយំ;

សព្ពា ច [កច្ចិន្នុ (សី. បី.)] រាជកញ្ញាយោ, អរោគា មយ្ហ មាតរោ”។

៧៦. “កុសលញ្ចេវ មេ បុត្ត, អថោ បុត្ត អនាមយំ;
សព្ពា ច រាជកញ្ញាយោ, អរោគា តុយ្ហ មាតរោ”។

៧៧. “កច្ចិ អមជ្ជបោ [កច្ចិស្ស’មជ្ជបោ (សី. បី.)] តាត, កច្ចិ តេ សុរមប្បិយំ;
កច្ចិ សច្ចេ ច ធម្មេ ច, ទានេ តេ រមតេ មនោ”។

៧៨. “អមជ្ជបោ អហំ បុត្ត, អថោ មេ សុរមប្បិយំ;
អថោ សច្ចេ ច ធម្មេ ច, ទានេ មេ រមតេ មនោ”។

៧៩. “កច្ចិ អរោគំ យោគ្គំ តេ, កច្ចិ វហតិ វាហនំ;
កច្ចិ តេ ព្យាធយោ នត្ថិ, សរីរស្សុបតាបនា”។

៨០. “អថោ អរោគំ យោគ្គំ មេ, អថោ វហតិ វាហនំ;
អថោ មេ ព្យាធយោ នត្ថិ, សរីរស្សុបតាបនា” [សរីរស្សុបតាបិយា (ស្យា. ក.)]។

៨១. “កច្ចិ អន្តា ច តេ ផីតា, មជ្ឈេ ច ពហលា តវ;
កោដ្ឋាគារញ្ច កោសញ្ច, កច្ចិ តេ បដិសន្ថតំ” [បដិសណ្ឋិតំ (ស្យា. ក.)]។

៨២. “អថោ អន្តា ច មេ ផីតា, មជ្ឈេ ច ពហលា មម;
កោដ្ឋាគារញ្ច កោសញ្ច, សព្ពំ មេ បដិសន្ថតំ”។

៨៣. “ស្វាគតំ តេ មហារាជ, អថោ តេ អទុរាគតំ;
បតិដ្ឋបេន្តុ [បតិដ្ឋាបេន្តុ (សី. ស្យា. បី.)] បល្លង្កំ, យត្ថ រាជា និសក្កតិ”។

៨៤. “ឥធេវ តេ និសីទស្សុ [និសិន្នស្សុ (សី. ស្យា. បី.), និសិន្នស្សុ (ក.)], និយតេ បណ្ណសន្ថរេ;
ឯត្តោ ឧទកមាទាយ, បាទេ បក្ខាលយស្សុ [បក្ខាលយន្តុ (សី.), បក្ខាលយន្តិ (បី.)] តេ”។

៨៥. “ឥទម្បិ បណ្ណកំ មយ្ហំ, រន្ធំ រាជ អលោណកំ;
បរិភុញ្ជ មហារាជ, បាហុនោ មេសិធាគតោ” [អាគតោ (សី. ស្យា.)]។

៨៦. “ន ចាហំ [ន វាហំ (ក.)] បណ្ណំ ភុញ្ជាមិ, ន ហេតំ មយ្ហ ភោជនំ;
សាលីនំ ឱទនំ ភុញ្ជេ, សុចិំ មំសូបសេចនំ”។

៨៧. “អច្ឆេរកំ មំ បដិភាតិ, ឯកកម្បិ រហោគតំ;
ឯទិសំ ភុញ្ជមានានំ, កេន វណ្ណោ បសីទតិ”។

៨៨. “ឯកោ រាជ និបជ្ជាមិ, និយតេ បណ្ណសន្ថរេ;
តាយ មេ ឯកសេយ្យាយ, រាជ វណ្ណោ បសីទតិ។

៨៩. “ន ច នេត្តិំសពន្ធា [នេត្តិសពទ្ធា (សី. បី.)] មេ, រាជរក្ខា ឧបដ្ឋិតា;
តាយ មេ សុខសេយ្យាយ, រាជ វណ្ណោ បសីទតិ។

៩០. “អតីតំ នានុសោចាមិ, នប្បជប្បាមិនាគតំ [នប្បជប្បាម’នាគតំ (សី. ស្យា. បី.)];
បច្ចុប្បន្នេន យាបេមិ, តេន វណ្ណោ បសីទតិ។

៩១. “អនាគតប្បជប្បាយ, អតីតស្សានុសោចនា;
ឯតេន ពាលា សុស្សន្តិ, នឡោវ ហរិតោ លុតោ”។

៩២. “ហត្ថានីកំ រថានីកំ, អស្សេ បត្តី ច វម្មិនោ;
និវេសនានិ រម្មានិ, អហំ បុត្ត ទទាមិ តេ។

៩៣. “ឥត្ថាគារម្បិ តេ ទម្មិ, សព្ពាលង្ការភូសិតំ;
តា បុត្ត បដិបជ្ជស្សុ [តាសុ បុត្តេ បដិបជ្ជ (ក.)], ត្វំ នោ រាជា ភវិស្សសិ។

៩៤. “កុសលា នច្ចគីតស្ស, សិក្ខិតា ចាតុរិត្ថិយោ [ចតុរិត្ថិយោ (សី. បី.)];
កាមេ តំ រមយិស្សន្តិ, កិំ អរញ្ញេ ករិស្សសិ។

៩៥. “បដិរាជូហិ តេ កញ្ញា, អានយិស្សំ អលង្កតា;
តាសុ បុត្តេ ជនេត្វាន, អថ បច្ឆា បព្ពជិស្សសិ។

៩៦. “យុវា ច ទហរោ ចាសិ [ចាបិ (ស្យា. ក.)], បឋមុប្បត្តិកោ [បឋមុប្បត្តិតោ (សី. បី.)] សុសុ;
រជ្ជំ ការេហិ ភទ្ទន្តេ, កឹ អរញ្ញេ ករិស្សសិ”។

៩៧. “យុវា ចរេ ព្រហ្មចរិយំ, ព្រហ្មចារី យុវា សិយា;
ទហរស្ស ហិ បព្ពជ្ជា, ឯតំ ឥសីហិ វណ្ណិតំ។

៩៨. “យុវា ចរេ ព្រហ្មចរិយំ, ព្រហ្មចារី យុវា សិយា;
ព្រហ្មចរិយំ ចរិស្សាមិ, នាហំ រជ្ជេន មត្ថិកោ។

៩៩. “បស្សាមិ វោហំ ទហរំ, អម្ម តាត វទន្តរំ [វទំ នរំ (សី.)];
កិច្ឆាលទ្ធំ បិយំ បុត្តំ, អប្បត្វាវ ជរំ មតំ។

១០០. “បស្សាមិ វោហំ ទហរិំ, កុមារិំ ចារុទស្សនិំ;
នវវំសកឡីរំវ, បលុគ្គំ ជីវិតក្ខយំ [ជីវិតក្ខយេ (សី. បី.)]។

១០១. “ទហរាបិ ហិ មិយ្យន្តិ, នរា ច អថ នារិយោ;
តត្ថ កោ វិស្សសេ បោសោ, ទហរោម្ហីតិ ជីវិតេ។

១០២. “យស្ស រត្យា វិវសានេ, អាយុ អប្បតរំ សិយា;
អប្បោទកេវ មច្ឆានំ, កឹ នុ កោមារកំ [កោមារតំ (ក.)] តហិំ។

១០៣. “និច្ចមព្ភាហតោ លោកោ, និច្ចញ្ច បរិវារិតោ;
អមោឃាសុ វជន្តីសុ, កឹ មំ រជ្ជេភិសិញ្ចសិ” [រជ្ជេន សិញ្ចសិ (សី. បី.)]។

១០៤. “កេន មព្ភាហតោ លោកោ, កេន ច បរិវារិតោ;
កាយោ អមោឃា គច្ឆន្តិ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”។

១០៥. “មច្ចុនាព្ភាហតោ លោកោ, ជរាយ បរិវារិតោ;
រត្យោ អមោឃា គច្ឆន្តិ, ឯវំ ជានាហិ ខត្តិយ។

១០៦. “យថាបិ តន្តេ វិតតេ [វិតន្តេ (ស្យា. ក.)], យំ យទេវូបវិយ្យតិ [យំ យំ ទេវូបវិយ្យតិ (សី. បី.)];
អប្បកំ ហោតិ វេតព្ពំ, ឯវំ មច្ចាន ជីវិតំ។

១០៧. “យថា វារិវហោ បូរោ, គច្ឆំ នុបនិវត្តតិ [ន បរិវត្តតិ (ស្យា.), នុបរិវត្តតិ (ក.)];
ឯវមាយុ មនុស្សានំ, គច្ឆំ នុបនិវត្តតិ។

១០៨. “យថា វារិវហោ បូរោ, វហេ រុក្ខេបកូលជេ;
ឯវំ ជរាមរណេន, វុយ្ហន្តេ សព្ពបាណិនោ”។

១០៩. “ហត្ថានីកំ រថានីកំ, អស្សេ បត្តី ច វម្មិនោ;
និវេសនានិ រម្មានិ, អហំ បុត្ត ទទាមិ តេ។

១១០. “ឥត្ថាគារម្បិ តេ ទម្មិ, សព្ពាលង្ការភូសិតំ;
តា បុត្ត បដិបជ្ជស្សុ, ត្វំ នោ រាជា ភវិស្សសិ។

១១១. “កុសលា នច្ចគីតស្ស, សិក្ខិតា ចាតុរិត្ថិយោ;
កាមេ តំ រមយិស្សន្តិ, កឹ អរញ្ញេ ករិស្សសិ។

១១២. “បដិរាជូហិ តេ កញ្ញា, អានយិស្សំ អលង្កតា;
តាសុ បុត្តេ ជនេត្វាន, អថ បច្ឆា បព្ពជិស្សសិ។

១១៣. “យុវា ច ទហរោ ចាសិ, បឋមុប្បត្តិកោ សុសុ;
រជ្ជំ ការេហិ ភទ្ទន្តេ, កឹ អរញ្ញេ ករិស្សសិ។

១១៤. “កោដ្ឋាគារញ្ច កោសញ្ច, វាហនានិ ពលានិ ច;

និវេសនានិ រម្មានិ, អហំ បុត្ត ទទាមិ តេ។

១១៥. “គោមណ្ឌលបរិព្យូឡ្ហោ, ទាសិសង្ឃបុរក្ខតោ;
វជ្ជំ ការេហិ ភទ្ទន្តេ, កឹ អរញ្ញេ ករិស្សសិ”។

១១៦. “កឹ ធនេន យំ ខីយេថ [កឹ ធនេន យំ ជីយេថ (សី.), កឹ មំ ធនេន កីយេថ (ស្យា. ក.)], កឹ ភរិយាយ មរិស្សតិ;
កឹ យោព្ពនេន ជិណ្ណេន [ចិណ្ណេន (សី. បី.), វណ្ណេន (ក.)], យំ ជរាយាភិភុយ្យតិ [យំ ជរា អភិហេស្សតិ (សី. បី.)]។

១១៧. “តត្ថ កា នន្ទិ កា ខិឌ្ឌា, កា រតិ កា ធនេសនា;
កឹ មេ បុត្តេហិ ទារេហិ, រាជ មុត្តោស្មិ ពន្ធនា។

១១៨. “យោហំ [សោហំ (សី. បី.)] ឯវំ បជានាមិ, មច្ចុ មេ នប្បមជ្ជតិ;
អន្តកេនាធិបន្នស្ស, កា រតី កា ធនេសនា។

១១៩. “ផលានមិវ បក្កានំ, និច្ចំ បតនតោ ភយំ;
ឯវំ ជាតាន មច្ចានំ, និច្ចំ មរណតោ ភយំ។

១២០. “សាយមេកេ ន ទិស្សន្តិ, បាតោ ទិដ្ឋា ពហូ ជនា;
បាតោ ឯកេ ន ទិស្សន្តិ, សាយំ ទិដ្ឋា ពហូ ជនា។

១២១. “អជ្ជេវ កិច្ចំ អាតប្បំ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;
ន ហិ នោ សង្គរំ [សង្ករំ (សី. បី.) ម. និ. ៣.២៧២] តេន, មហាសេនេន មច្ចុនា។

១២២. “ចោរា ធនស្ស បត្ថេន្តិ, រាជមុត្តោស្មិ ពន្ធនា;
ឯហិ រាជ និវត្តស្សុ, នាហំ រជ្ជេន មត្ថិកោ”តិ។

មូគបក្ខជាតកំ បឋមំ។

៥៣៩. មហាជនកជាតកំ (២)

១២៣. “កោយំ មជ្ឈេ សមុទ្ទស្មឹ, អបស្សំ តីរមាយុហេ;
កំ [កឹ (ស្យា. ក.)] ត្វំ អត្ថវសំ ញត្វា, ឯវំ វាយមសេ ភុសំ”។

១២៤. “និសម្ម វត្តំ លោកស្ស, វាយាមស្ស ច ទេវតេ;
តស្មា មជ្ឈេ សមុទ្ទស្មឹ, អបស្សំ តីរមាយុហេ”។

១២៥. “គម្ភីរេ អប្បមេយ្យស្មឹ, តីរំ យស្ស ន ទិស្សតិ;
មោឃោ តេ បុរិសវាយាមោ, អប្បត្វាវ មរិស្សសិ”។

១២៦. “អនណោ ញាតិនំ ហោតិ, ទេវានំ បិតុនញ្ច [បិតុនោ ច (សី. បី.)] សោ;
ករំ បុរិសកិច្ចានិ, ន ច បច្ឆានុតប្បតិ”។

១២៧. “អបារណេយ្យំ យំ កម្មំ, អផលំ កិលមថុទ្ទយំ;
តត្ថ កោ វាយមេនត្ថោ, មច្ចុ យស្សាភិនិប្បតំ” [យស្សាភិនិប្ផតំ (ស្យា.)]។

១២៨. “អបារណេយ្យមច្ចន្តំ , យោ វិទិត្វាន ទេវតេ;
ន រក្ខេ អត្តនោ បាណំ, ជញ្ញា សោ យទិ ហាបយេ។

១២៩. “អធិប្បាយផលំ ឯកេ, អស្មឹ លោកស្មិ ទេវតេ;
បយោជយន្តិ កម្មានិ, តានិ ឥជ្ឈន្តិ វា ន វា។

១៣០. “សន្ទិដ្ឋិកំ កម្មផលំ, ននុ បស្សសិ ទេវតេ;
សន្នា អញ្ញេ តរាមហំ, តញ្ច បស្សាមិ សន្តិកេ។

១៣១. “សោ អហំ វាយមិស្សាមិ, យថាសត្តិ យថាពលំ;
គច្ឆំ បារំ សមុទ្ទស្ស, កស្សំ [កាសំ (សី. បី.)] បុរិសការិយំ”។

១៣២.យោ តំ ឯវំ គតេ ឱយេ, អប្បមេយ្យេ មហណ្ណវេ;
ធម្មវាយាមសម្បន្នោ, កម្មុនា នាវសីទសិ;
សោ ត្វំ តត្ថេវ គច្ឆាហិ, យត្ថ តេ និរតោ មនោ”។

១៣៣.“អាសីសេថេវ [អាសីសេថេវ (សី. ស្យា. បី.)] បុរិសោ, ន និព្ពិន្ទេយ្យ បណ្ឌិតោ;
បស្សាមិ វោហំ អត្តានំ, យថា ឥច្ឆិំ តថា អហុ។

១៣៤.“អាសីសេថេវ បុរិសោ, ន និព្ពិន្ទេយ្យ បណ្ឌិតោ;
បស្សាមិ វោហំ អត្តានំ, ឧទកា ថលមុព្ភតំ។

១៣៥.“វាយមេថេវ បុរិសោ, ន និព្ពិន្ទេយ្យ បណ្ឌិតោ;
បស្សាមិ វោហំ អត្តានំ, យថា ឥច្ឆិំ តថា អហុ។

១៣៦.“វាយមេថេវ បុរិសោ, ន និព្ពិន្ទេយ្យ បណ្ឌិតោ;
បស្សាមិ វោហំ អត្តានំ, ឧទកា ថលមុព្ភតំ។

១៣៧.“ទុក្ខូបនីតោបិ នរោ សបញ្ញោ, អាសំ ន ឆិន្ទេយ្យ សុខាគមាយ;
ពហូ ហិ ផស្សា អហិតា ហិតា ច, អវិតក្កិតា មច្ចុមុបព្ពជន្តិ [មច្ចុមុប្បជ្ជន្តិ (ស្យា.)]។

១៣៨.“អចិន្តិតម្បិ ភវតិ, ចិន្តិតម្បិ វិនស្សតិ;
ន ហិ ចិន្តាមយា ភោគា, ឥត្ថិយា បុរិសស្ស វា”។

១៣៩.“អបោរាណំ [អបុរាណំ (សី. បី.)] វត ភោ រាជា, សព្ពភុម្មោ ទិសម្បតិ;
នាជ្ជ នច្ចេ [ន ច នច្ចេ (ក.)] និសាមេតិ, ន គីតេ កុរុតេ មនោ។

១៤០.“ន មិគេ [មគេ (ក.)] នបិ ឧយ្យានេ, នបិ ហំសេ ឧទិក្ខតិ;
មូគោវ តុណ្ហិមាសីនោ, ន អត្ថមនុសាសតិ”។

១៤១.“សុខកាមា រហោសីលា, វធពន្ធា ឧបារតា [ឧបារុតា (ស្យា. ក.)];
កស្ស [កេសំ (សី. បី.)] នុ អជ្ជ អារាមេ, ទហរា វុទ្ធា ច អច្ឆរេ។

១៤២.“អតិក្កន្តវនថា ធីរា, នមោ តេសំ មហេសិនំ;
យេ ឧស្សុកម្ហិ លោកម្ហិ, វិហរន្តិ មនុស្សុកា។

១៤៣.“តេ ឆេត្វា មច្ចុនោ ជាលំ, តតំ [តន្តំ (សី. ស្យា. បី.), តំ តំ (ក.)] មាយាវិនោ ទឡ្ហំ;
ឆិន្នាលយត្តា [សន្តាលយន្តា (ស្យា. ក.)] គច្ឆន្តិ, កោ តេសំ គតិមាបយេ” [នេសំ គតិ បាបយេ (ក.)]។

១៤៤.“កទាហំ មិថិលំ [មិធិលំ (ក.)] ផីតំ, វិភត្តំ ភាគសោ មិតំ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ [កទាស្សុ (សី. បី.), កទាសុ (ស្យា.)] ភវិស្សតិ។

១៤៥.“កទាហំ មិថិលំ ផីតំ, វិសាលំ សព្ពតោបភំ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៤៦.“កទាហំ មិថិលំ ផីតំ, ពហុបាការតោរណំ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៤៧.“កទាហំ មិថិលំ ផីតំ, ទឡ្ហមដ្ដាលកោដ្ឋកំ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៤៨.“កទាហំ មិថិលំ ផីតំ, សុវិភត្តំ មហាបថំ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៤៩.“កទាហំ មិថិលំ ផីតំ, សុវិភត្តន្តរាបណំ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៥០.“កទាហំ មិថិលំ ផីតំ, គវស្សរថបីឡិតំ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៥១. ‘‘កទាហំ មិថិលំ ផីតំ, អារាមវនមាលិនី;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៥២. ‘‘កទាហំ មិថិលំ ផីតំ, ឧយ្យានវនមាលិនី;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៥៣. ‘‘កទាហំ មិថិលំ ផីតំ, បាសាទវនមាលិនី;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៥៤. ‘‘កទាហំ មិថិលំ ផីតំ, តិបុរំ រាជពន្ធុនី;
មាបិតំ សោមនស្សេន, វេទេហេន យសស្សិនា;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៥៥. ‘‘កទាហំ វេទេហេ ផីតេ, និចិតេ ធម្មរក្ខិតេ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៥៦. ‘‘កទាហំ វេទេហេ ផីតេ, អជេយ្យេ ធម្មរក្ខិតេ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៥៧. ‘‘កទាហំ អន្តេបុរំ [កទា អន្តេបុរំ (សី. បី.)] រម្មំ, វិភត្តំ ភាគសោ មិតំ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៥៨. ‘‘កទាហំ អន្តេបុរំ រម្មំ, សុធាមត្តិកលេបនំ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៥៩. ‘‘កទាហំ អន្តេបុរំ រម្មំ, សុចិគន្ធំ មនោរមំ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៦០. ‘‘កទាហំ កូដាគារេ ច, វិភត្តេ ភាគសោ មិតេ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៦១. ‘‘កទាហំ កូដាគារេ ច, សុធាមត្តិកលេបនេ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៦២. ‘‘កទាហំ កូដាគារេ ច, សុចិគន្ធេ មនោរមេ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៦៣. ‘‘កទាហំ កូដាគារេ ច, លិត្តេ ចន្ទនផោសិតេ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៦៤. ‘‘កទាហំ សោណ្ណបល្លង្កេ [សុវណ្ណបល្លង្កេ (សី. ស្យា. បី.)], គោនកេ ចិត្តសន្ថតេ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៦៥. [អយំ គាថា សី. បី. បោត្ថកេសុ ន ទិស្សតិ] ‘‘កទាហំ មណិបល្លង្កេ, គោនកេ ចិត្តសន្ថតេ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ [អយំ គាថា សី. បី. បោត្ថកេសុ ន ទិស្សតិ]។

១៦៦. ‘‘កទាហំ កប្បាសកោសេយ្យំ, ខោមកោដុម្ពរានិ ច;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៦៧. ‘‘កទាហំ បោក្ខរណី រម្មា, ចក្កវាកបកូជិតា [ចក្កវាកូបកូជិតា (សី. បី.)];
មន្ទាលកេហិ សញ្ឆន្នា, បទុមុប្បលកេហិ ច;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៦៨. ‘‘កទាហំ ហត្ថិគុម្ពេ ច, សព្ពាលង្ការភូសិតេ;
សុវណ្ណកច្ឆេ មាតង្គេ, ហេមកប្បនវាសសេ។

១៦៩. ‘‘អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ, តោមរង្កុសបាណិភិ;

បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៧០“កទាហំ អស្សគុម្ពេ ច, សព្ពាលង្ការភូសិតេ;
អាជានីយេវ ជាតិយា, សិន្ធវេ សីឃវាហនេ។

១៧១“អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ, ឥល្លិយាចាបធារិភិ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៧២“កទាហំ រថសេនិយោ, សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ;
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ, សព្ពាលង្ការភូសិតេ។

១៧៣“អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៧៤“កទាហំ សោវណ្ណរថេ, សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ;
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ, សព្ពាលង្ការភូសិតេ។

១៧៥“អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៧៦“កទាហំ សជ្ឈុរថេ ច, សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ;
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ, សព្ពាលង្ការភូសិតេ។

១៧៧“អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៧៨“កទាហំ អស្សរថេ ច, សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ;
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ, សព្ពាលង្ការភូសិតេ។

១៧៩“អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៨០“កទាហំ ឱដ្ឋរថេ ច, សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ;
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ, សព្ពាលង្ការភូសិតេ។

១៨១“អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៨២“កទាហំ គោណរថេ ច, សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ;
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ, សព្ពាលង្ការភូសិតេ។

១៨៣“អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៨៤“កទាហំ អជរថេ ច, សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ;
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ, សព្ពាលង្ការភូសិតេ។

១៨៥“អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៨៦“កទាហំ មេណ្ឌរថេ ច, សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ;
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ, សព្ពាលង្ការភូសិតេ។

១៨៧“អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៨៨“កទាហំ មិគរថេ ច, សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ;
ទីបេ អថោបិ វេយ្យគ្ឃេ, សព្ពាលង្ការភូសិតេ។

១៨៩.អារូឡ្ហ គាមណិយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៩០.“កទាហំ ហត្ថារោហេ ច, សព្ពាលង្ការភូសិតេ;
នីលវម្មធរេ សូរេ, តោមរង្កុសបាណិនេ [បាណិនោ (ស្យា. ក.)];
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៩១.“កទាហំ អស្សារោហេ ច, សព្ពាលង្ការភូសិតេ;
នីលវម្មធរេ សូរេ, ឥល្លិយាចាបធារិនេ [ធារិនោ (ស្យា. ក.)];
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៩២.“កទាហំ រថារោហេ ច, សព្ពាលង្ការភូសិតេ;
នីលវម្មធរេ សូរេ, ចាបហត្ថេ កលាបិនេ [កលាបិនោ (ស្យា. ក.)];
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៩៣.[អយំ គាថា សី. បី. បោត្ថកេសុ ន ទិស្សតិ] “កទាហំ ធនុគ្គហេ ច, សព្ពាលង្ការភូសិតេ;
នីលវម្មធរេ សូរេ, ចាបហត្ថេ កលាបិនេ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ [អយំ គាថា សី. បី. បោត្ថកេសុ ន ទិស្សតិ]។

១៩៤.“កទាហំ រាជបុត្តេ ច, សព្ពាលង្ការភូសិតេ;
ចិត្រវម្មធរេ សូរេ, កញ្ចនាវេឡធារិនេ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៩៥.“កទាហំ អរិយគណេ ច, វតវន្តេ [វត្ថវន្តេ (សី. ស្យា. បី.)] អលង្កតេ;
ហរិចន្ទនលិត្តង្គេ, កាសិកុត្តមធារិនេ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៩៦.[អយំ គាថា សី. បី. បោត្ថកេសុ ន ទិស្សតិ] “កទាហំ អមច្ចគណេ ច, សព្ពាលង្ការភូសិតេ;
បីតវម្មធរេ សូរេ, បុរតោ គច្ឆមាលិនេ [គច្ឆមាលិនោ (ស្យា. ក.)];
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ [អយំ គាថា សី. បី. បោត្ថកេសុ ន ទិស្សតិ]។

១៩៧.“កទាហំ [កទា (សី. បី.)] សត្តសតា ភរិយា, សព្ពាលង្ការភូសិតា;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៩៨.“កទាហំ [កទា (សី. បី.)] សត្តសតា ភរិយា, សុសញ្ញា តនុមជ្ឈិមា;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

១៩៩.“កទាហំ [កទា (សី. បី.)] សត្តសតា ភរិយា, អស្សវា បិយភាណិនី;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២០០.“កទាហំ [កទា (សី. បី.)] សតបលំ កំសំ, សោវណ្ណំ សតរាជិកំ;
បហាយ បព្ពជិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២០១.“កទាស្សុ មំ ហត្ថិគុម្ពា, សព្ពាលង្ការភូសិតា;
សុវណ្ណកច្ឆា មាតង្គា, ហេមកប្បនវាសសា។

២០២.“អារូឡ្ហា គាមណិយេហិ, តោមរង្កុសបាណិភិ;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២០៣.“កទាស្សុ មំ អស្សគុម្ពា, សព្ពាលង្ការភូសិតា;
អាជានីយាវ ជាតិយា, សិន្ធវា សីឃវាហនា។

២០៤.“អារូឡ្ហា គាមណិយេហិ, ឥល្លិយាចាបធារិភិ;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២០៥.“កទាស្សុ មំ រថសេនី, សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា;
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា, សព្ពាលង្ការភូសិតា។

២០៦"អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២០៧"កទាស្សុ មំ សោណ្ណរថា [សោវណ្ណរថា (បី. ក.)], សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា;
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា, សព្ពាលង្ការភូសិតា។

២០៨"អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២០៩"កទាស្សុ មំ សជ្ឈុរថា, សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា;
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា, សព្ពាលង្ការភូសិតា។

២១០"អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២១១"កទាស្សុ មំ អស្សរថា, សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា;
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា, សព្ពាលង្ការភូសិតា។

២១២"អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២១៣"កទាស្សុ មំ ឱដ្ឋរថា, សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា;
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា, សព្ពាលង្ការភូសិតា។

២១៤"អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២១៥"កទាស្សុ មំ គោណរថា, សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា;
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា, សព្ពាលង្ការភូសិតា។

២១៦"អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២១៧"កទាស្សុ មំ អជរថា, សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា;
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា, សព្ពាលង្ការភូសិតា។

២១៨"អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២១៩"កទាស្សុ មំ មេណ្ឌរថា, សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា;
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា, សព្ពាលង្ការភូសិតា។

២២០"អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២២១"កទាស្សុ មំ មិគរថា, សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា;
ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា, សព្ពាលង្ការភូសិតា។

២២២"អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២២៣"កទាស្សុ មំ ហត្ថារោហា, សព្ពាលង្ការភូសិតា;
នីលវម្មធរា សូរា, តោមរង្កុសបាណិនោ;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២២៤"កទាស្សុ មំ អស្សារោហា, សព្ពាលង្ការភូសិតា;
នីលវម្មធរា សូរា, ឥល្លិយាចាបធារិនោ;

យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២២៥“កទាស្សុ មំ រថារោហា, សព្ពាលង្ការភូសិតា;
នីលវម្មធរា សូរា, ចាបហត្ថា កលាបិនោ;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២២៦“កទាស្សុ មំ ធនុគ្គហា, សព្ពាលង្ការភូសិតា;
នីលវម្មធរា សូរា, ចាបហត្ថា កលាបិនោ;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២២៧“កទាស្សុ មំ រាជបុត្តា, សព្ពាលង្ការភូសិតា;
ចិត្រវម្មធរា សូរា, កញ្ចនាវេឡធារិនោ;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២២៨“កទាស្សុ មំ អរិយគណា, វតវន្តា អលង្កតា;
ហរិចន្ទនលិត្តង្គា, កាសិកុត្តមធារិនោ;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២២៩“កទាស្សុ មំ អមច្ចគណា, សព្ពាលង្ការភូសិតា;
បីតវម្មធរា សូរា, បុរតោ គច្ឆមាលិនោ [គច្ឆមាលិនី (ស្យា. ក.)];
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២៣០“កទាស្សុ មំ សត្តសតា ភរិយា, សព្ពាលង្ការភូសិតា;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២៣១“កទាស្សុ មំ សត្តសតា ភរិយា, សុសញ្ញា តនុមជ្ឈិមា;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២៣២“កទាស្សុ មំ សត្តសតា ភរិយា, អស្សវា បិយភាណិនី;
យន្តំ មំ នានុយិស្សន្តិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២៣៣“កទាហំ បត្តំ គហេត្វាន, មុណ្ឌោ សង្ឃាដិបារុតោ;
បិណ្ឌិកាយ ចរិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២៣៤“កទាហំ បំសុកូលានំ, ឧជ្ឈិតានំ [ឧជ្ឈិដ្ឋានំ (ក.)] មហាបថេ;
សង្ឃាដឹ ធារយិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២៣៥“កទាហំ សត្តាហសម្មេឃេ [សត្តាហំ មេឃេ (សី. ស្យា.)], ឱវដ្ដោ អល្លចីវរោ;
បិណ្ឌិកាយ ចរិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២៣៦“កទាហំ សព្ពត្ថ គន្ត្វា [សព្ពហំ ឋានំ (សី.), សព្ពណ្ហំ គន្ត្វា (ស្យា.), សព្ពាហំ ឋានំ (បី.), សព្ពដ្ឋានំ (ក.)],
រុក្ខា រុក្ខំ វនា វនំ;
អនបេក្ខោ គមិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២៣៧“កទាហំ គិរិទុគ្គេសុ, បហីនភយភេរវោ;
អទុតិយោ គមិស្សាមិ [វិហរិស្សាមិ (សី. បី.)], តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២៣៨“កទាហំ វីណំ វរុជ្ជកោ [វីណារុជ្ជកោ (ស្យា.), វីណំ វិរុជ្ជកោ (ក.)], សត្តតន្តិំ មនោរមំ;
ចិត្តំ ឧជុំ ករិស្សាមិ, តំ កុទាស្សុ ភវិស្សតិ។

២៣៩“កទាហំ រថការោវ, បរិកន្តំ ឧបាហនំ;
កាមសញ្ញោជនេ ឆេច្ឆំ [ឆេត្វា (ក.)], យេ ទិព្ពេ យេ ច មានុសេ”។

២៤០“តា ច សត្តសតា ភរិយា, សព្ពាលង្ការភូសិតា;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, កស្មា នោ វិជហិស្សសិ។

២៤១“តា ច សត្តសតា ភរិយា, សុសញ្ញា តនុមជ្ឈិមា;

ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, កស្មា នោ វិជហិស្សសិ។

២៤២“តា ច សត្តសតា ភរិយា, អស្សវា បិយភាណិនី;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, កស្មា នោ វិជហិស្សសិ។

២៤៣“តា ច សត្តសតា ភរិយា, សព្ពាលង្ការភូសិតា;
ហិត្វា សម្បទ្ទវី [សម្បទ្ទយី (សី.)] រាជា, បព្ពជ្ជាយ បុរក្ខតោ។

២៤៤“តា ច សត្តសតា ភរិយា, សុសញ្ញា តនុមជ្ឈិមា;
ហិត្វា សម្បទ្ទវី រាជា, បព្ពជ្ជាយ បុរក្ខតោ។

២៤៥“តា ច សត្តសតា ភរិយា, អស្សវា បិយភាណិនី;
ហិត្វា សម្បទ្ទវី រាជា, បព្ពជ្ជាយ បុរក្ខតោ”។

២៤៦“ហិត្វា សតបលំ កំសំ, សោវណ្ណំ សតរាជិកំ;
អគ្គហី មត្តិកំ បត្តំ, តំ ទុតិយាភិសេចនំ”។

២៤៧“ភេស្មា [វេស្មា (សី.), ភីសា (បី.), ភីសា (ក.)] អគ្គិសមា ជាលា, កោសា ឌយ្ហន្តិ ភាគសោ;
រជតំ ជាតរូបញ្ច, មុត្តា វេឡុរិយា ពហូ។

២៤៨“មណយោ សង្ខមុត្តា ច, វត្ថិកំ ហរិចន្ទនំ;
អជិនំ ទណ្ឌភណ្ឌញ្ច, លោហំ កាឡាយសំ ពហូ;
ឯហិ រាជ និវត្តស្សុ, មា តេតំ វិនសា ធនំ” [វិនស្សា ធនំ (ស្យា. ក.)]។

២៤៩“សុសុខំ វត ជីវាម, យេសំ នោ នត្ថិ កិញ្ចនំ;
មិថិលាយ ទយ្ហមានាយ, ន មេ កិញ្ចិ អទយ្ហថ”។

២៥០“អដវិយោ សមុប្បន្នា, រដ្ឋំ វិទ្ធំសយន្តិ តំ;
ឯហិ រាជ និវត្តស្សុ, មា រដ្ឋំ វិនសា ឥទំ”។

២៥១“សុសុខំ វត ជីវាម, យេសំ នោ នត្ថិ កិញ្ចនំ;
រដ្ឋេ វិលុម្បមានម្ហិ, ន [មា (ក.)] មេ កិញ្ចិ អហីរថ។

២៥២“សុសុខំ វត ជីវាម, យេសំ នោ នត្ថិ កិញ្ចនំ;
បីតិភក្ខា ភវិស្សាម, ទេវា អាភស្សរា យថា”។

២៥៣“កិម្ហេសោ មហតោ ឃោសោ, កា នុ គាមេវ កីឡិយា [គាមេ កិលិលិយា (សី.)];
សមណ តេវ [សមណញ្ញេវ (សី. បី.), សមណត្វេវ (ស្យា.)] បុច្ឆាម, កត្ថេសោ អភិសដោ ជនោ”។

២៥៤“មមំ ឱហាយ គច្ឆន្តំ, ឯត្ថេសោ អភិសដោ ជនោ;
សីមាតិក្កមនំ យន្តំ, មុនិមោនស្ស បត្តិយា;
មិស្សំ នន្ទីហិ គច្ឆន្តំ, កឹ ជានមនុបុច្ឆសិ”។

២៥៥“មាស្សុ តិណ្ណោ អមញ្ញិត្ថ [អមញ្ញិត្ថោ (សី. ស្យា. បី.)], សរីរំ ធារយំ ឥមំ;
អតីរណេយ្យ យមិទំ [អតីរណេយ្យមិទំ កម្មំ (សី. ស្យា. បី.)], ពហូ ហិ បរិបន្ថយោ”។

២៥៦“កោ នុ មេ បរិបន្ថស្ស, មមំ ឯវំវិហារិនោ;
យោ នេវ ទិដ្ឋេ នាទិដ្ឋេ, កាមានមភិបត្ថយេ”។

២៥៧“និទ្ទា តន្ទី វិជម្ភិតា, អរតី ភត្តសម្មទោ;
អាវសន្តិ សរីរដ្ឋា, ពហូ ហិ បរិបន្ថយោ”។

២៥៨“កល្យាណំ វត មំ ភវំ, ព្រាហ្មណ មនុសាសតិ [មនុសាសសិ (សី.)];
ព្រាហ្មណ តេវ [ព្រាហ្មណញ្ញេវ (សី.)] បុច្ឆាមិ, កោ នុ ត្វមសិ មារិស”។

២៥៩“នារទោ ឥតិ មេ នាមំ [នាមេន (ស្យា. ក.)], កស្សបោ ឥតិ មំ វិទូ;
ភោតោ សកាសមាគច្ឆិំ, សាធុ សព្ភិ សមាគមោ។

២៦០.‘តស្ស តេ សព្ពោ អានន្ទោ, វិហារោ ឧបវត្តតុ;
យំ ឩនំ [យទូនំ (សី. ស្យា. បី.)] តំ បរិបូរេហិ, ខន្តិយា ឧបសមេន ច។

២៦១.“បសារយ សន្នតញ្ច, ឧន្នតញ្ច បសារយ [បហារយ (ស្យា. បី. ក.)];
កម្មំ វិជ្ជញ្ច ធម្មញ្ច, សក្កត្វាន បរិព្ពជ”។

២៦២.“ពហូ ហត្ថី ច អស្សេ ច, នគរេ ជនបទានិ ច;
ហិត្វា ជនក បព្ពជិតោ, កបាលេ [កបល្លេ (សី. បី.)] រតិមជ្ឈគា។

២៦៣.“កច្ចិ នុ តេ ជានបទា, មិត្តាមច្ចា ច ញាតកា;
ទុព្ភិមកំសុ ជនក, កស្មា តេ តំ អរុច្ចថ”។

២៦៤.“ន មិគាជិន ជាតុច្ឆេ [ជាតុច្ច (សី. បី.)], អហំ កញ្ចិ កុទាចនំ;
អធម្មេន ជិនេ ញាតិំ, ន ចាបិ ញាតយោ មមំ។

២៦៥.“ទិស្វាន លោកវត្តន្តំ, ខជ្ជន្តំ កទ្ទមីកតំ;
ហញ្ញរេ ពជ្ឈរេ ចេត្ថ, យត្ថ សន្នោ [សត្តោ (សី.)] បុថុជ្ជនោ;

ឯតាហំ ឧបមំ កត្វា, ភិក្ខកោស្មិ មិគាជិន”។
២៦៦.“កោ នុ តេ ភគវា សត្ថា, កស្សេតំ វចនំ សុចិ;
ន ហិ កប្បំ វា វិជ្ជំ វា, បច្ចក្ខាយ រថេសភ;

សមណំ អាហុ វត្តន្តំ, យថា ទុក្ខស្សតិក្កមោ”។

២៦៧.“ន មិគាជិន ជាតុច្ឆេ, អហំ កញ្ចិ កុទាចនំ;
សមណំ ព្រាហ្មណំ វាបិ, សក្កត្វា អនុបាវិសិំ”។

២៦៨.“មហតា ចានុភាវេន, គច្ឆន្តោ សិរិយា ជលំ;
គីយមានេសុ គីតេសុ, វជ្ជមានេសុ វគ្គុសុ។

២៦៩.“តូរិយតាឡសង្ឃុដ្ឋេ [តុរិយតាឡិតសង្ឃុដ្ឋេ (សី. បី.)], សម្មតាលសមាហិតេ;
ស មិគាជិន មទ្ទក្ខិំ, ផលិំ [ផលំ (សី. បី. ក.)] អម្ពំ តិរោច្ឆទំ;
ហញ្ញមានំ [តុជ្ជមានំ (សី.), តុទមានំ (ស្យា.), តទ្ទមានំ (បី.), ហតមានំ (ក.)] មនុស្សេហិ, ផលកាមេហិ ជន្តុភិ។

២៧០.“សោ ខោហំ តំ សិរិំ ហិត្វា, ឱរោហិត្វា មិគាជិន;
មូលំ អម្ពស្សុបាគច្ឆិំ, ផលិនោ និប្ផលស្ស ច។

២៧១.“ផលិំ [ផលំ (សី. បី. ក.)] អម្ពំ ហតំ ទិស្វា, វិទ្ធំស្តំ វិនឡីកតំ;
អថេកំ [អថេតំ (សី. បី.)] ឥតរំ អម្ពំ, នីលោភាសំ មនោរមំ។

២៧២.“ឯវមេវ នូនម្ហេបិ [នូន អម្ហេ (សី. បី.)], ឥស្សរេ ពហុកណ្ដកេ;
អមិត្តា នោ វធិស្សន្តិ, យថា អម្ពោ ផលី ហតោ។

២៧៣.“អជិនម្ហិ ហញ្ញតេ ទីបិ, នាគោ ទន្តេហិ ហញ្ញតេ;
ធនម្ហិ ធនិនោ ហន្តិ, អនិកេតមសន្ថវំ;
ផលី អម្ពោ អផលោ ច, តេ សត្ថារោ ឧភោ មម”។

២៧៤.“សព្ពោ ជនោ បព្យាធិតោ, រាជា បព្ពជិតោ ឥតិ;
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា។

២៧៥.“អស្សាសយិត្វា ជនតំ, ឋបយិត្វា បដិច្ឆទំ;
បុត្តំ រជ្ជេ ឋបេត្វាន, អថ បច្ឆា បព្ពជិស្សសិ”។

២៧៦.“ចត្តា មយា ជានបទា, មិត្តាមច្ចា ច ញាតកា;
សន្តិ បុត្តា វិទេហានំ, ទីឃាវុ រដ្ឋវឌ្ឍនោ;
តេ រជ្ជំ ការយិស្សន្តិ, មិថិលាយំ បជាបតិ”។

២៧៧.“ឯហិ តំ អនុសិក្ខាមិ, យំ វាក្យំ មម រុច្ចតិ;
វជ្ជំ តុវំ ការយសិ [ការយន្តី (សី. ស្យា. បី.)], បាបំ ទុច្ចរិតំ ពហុំ;
កាយេន វាចា មនសា, យេន គច្ឆសិ [កញ្ឆិសិ (សី. បី.)] ទុគ្គតិំ។

២៧៨.“បរទិន្នកេន បរនិដ្ឋិតេន, បិណ្ឌេន យាបេហិ ស ធីរធម្មោ”។
២៧៩.យោបិ ចតុត្ថេ ភត្តកាលេ ន ភុញ្ជេ, អជុដ្ឋមារីវ [អជទ្ធុមារីវ (សី.), អជ្ឈុដ្ឋមារិវ (ស្យា.), អជទ្ធុមារិវ (បី.) មជ្ឈិមនិកាយេ, អង្គុត្តរនិកាយេ ច បស្សិតព្ពំ] ខុទាយ មិយ្យេ;
ន ត្វេវ បិណ្ឌំ លុឡិតំ អនរិយំ, កុលបុត្តរូបោ សប្បុរិសោ ន សេវេ;
តយិទំ ន សាធុ តយិទំ ន សុដ្ឋុ, សុនខុច្ឆិដ្ឋកំ ជនក ភុញ្ជសេ តុវំ”។

២៨០.“ន ចាបិ មេ សីវលិ សោ អភក្ខោ, យំ ហោតិ ចត្តំ គិហិនោ សុនស្ស វា;
យេ កេចិ ភោគា ឥធ ធម្មលទ្ធា, សព្ពោ សោ ភក្ខោ អនវយោតិ [អនវជ្ជោតិ (សី. បី.)] វុត្តោ”។

២៨១.“កុមារិកេ ឧបសេនិយេ, និច្ចំ និគ្គឡមណ្ឌិតេ;
កស្មា តេ ឯកោ ភុជោ ជនតិ, ឯកោ តេ ន ជនតី ភុជោ”។

២៨២.“ឥមស្មិំ មេ សមណ ហត្ថេ, បដិមុក្កា ទុនីវរា [ទុនីធុរា (សី. បី.)];
សង្ឃាតា [សំឃដ្ដា (ស្យា. ក.)] ជាយតេ សទ្ទោ, ទុតិយស្សេវ សា គតិ។

២៨៣.“ឥមស្មិំ មេ សមណ ហត្ថេ, បដិមុក្កោ ឯកនីវរោ [ឯកនីធុរោ (សី. បី.)];
សោ អទុតិយោ ន ជនតិ, មុនិភូតោវ តិដ្ឋតិ។

២៨៤.“វិវាទប្បត្តោ [វិវាទមត្តោ (បី.)] ទុតិយោ, កេនេកោ វិវទិស្សតិ;
តស្ស តេ សគ្គកាមស្ស, ឯកត្តមុបរោចតំ”។

២៨៥.“សុណាសិ សីវលិ កថា [គាថា (សី. ស្យា. បី.)], កុមារិយា បវេទិតា;
បេសិយា [បេស្សិយា (សី. បី.)] មំ គរហិត្ថោ, ទុតិយស្សេវ សា គតិ។

២៨៦.“អយំ ទ្វេធាបថោ ភទ្ទេ, អនុចិណ្ណោ បថាវិហិ;
តេសំ ត្វំ ឯកំ គណ្ហាហិ, អហមេកំ បុនាបរំ។

២៨៧.“មាវច [នេវ (សី. បី.), មា ច (ស្យា. ក.)] មំ ត្វំ បតិ មេតិ, នាហំ [មាហំ (សី. បី.)] ភរិយាតិ វា បុន”;
“ឥមមេវ កថយន្តា, ថូណំ នគរុបាគមុំ។

២៨៨.“កោដ្ឋកេ ឧសុការស្ស, ភត្តកាលេ ឧបដ្ឋិតេ;
តត្រា ច សោ ឧសុការោ, (ឯកំ ទណ្ឌំ ឧជុំ កតំ;) [( ) នត្ថិ ពហូសុ]
ឯកញ្ច ចក្ខុំ និគ្គយ្ហ, ជិម្ហមេកេន បេក្ខតិ”។

២៨៩.“ឯវំ នោ សាធុ បស្សសិ, ឧសុការ សុណោហិ មេ;
យទេកំ ចក្ខុំ និគ្គយ្ហ, ជិម្ហមេកេន បេក្ខសិ”។

២៩០.“ទ្វីហិ សមណ ចក្ខូហិ, វិសាលំ វិយ ខាយតិ;
អសម្បត្វា បរមំ [បរំ (សី. បី.)] លិង្គំ, នុជុភាវាយ កប្បតិ។

២៩១.“ឯកញ្ច ចក្ខុំ និគ្គយ្ហ, ជិម្ហមេកេន បេក្ខតោ;
សម្បត្វា បរមំ លិង្គំ, ឧជុភាវាយ កប្បតិ។

២៩២.“វិវាទប្បត្តោ [វិវាទមត្តោ (បី.)] ទុតិយោ, កេនេកោ វិវទិស្សតិ;
តស្ស តេ សគ្គកាមស្ស, ឯកត្តមុបរោចតំ”។

២៩៣.“សុណាសិ សីវលិ កថា [គាថា (សី. ស្យា. បី.)], ឧសុការេន វេទិតា;
បេសិយា មំ គរហិត្ថោ, ទុតិយស្សេវ សា គតិ។

២៩៤.“អយំ ទ្វេធាបថោ ភទ្ទេ, អនុចិណ្ណោ បថាវិហិ;
តេសំ ត្វំ ឯកំ គណ្ហាហិ, អហមេកំ បុនាបរំ។

២៩៥.“មាវច មំ ត្វំ បតិ មេតិ, នាហំ ភរិយាតិ វា បុន”;

“មុញ្ជាវេសិកា បវុទ្ធា, ឯកា វិហរ សីវលី”តិ។

មហាជនកជាតកំ ទុតិយំ។

៥៤០. សុវណ្ណសាមជាតកំ (៣)

២៩៦. “កោ នុ មំ ឧសុនា វិជ្ឈិ, បមត្តំ ឧទហារកំ [ហារិកំ (ស្យា.), ហារិយំ (ក.)];
ខត្តិយោ ព្រាហ្មណោ វេស្សោ, កោ មំ វិទ្ធា និលីយសិ។

២៩៧. “ន មេ មំសានិ ខជ្ជានិ, ចម្មេនត្ថោ ន វិជ្ជតិ;
អថ កេន នុ វណ្ណេន, វិទ្ធេយ្យំ មំ អមញ្ញថ។

២៩៨. “កោ វា ត្វំ កស្ស វា បុត្តោ, កថំ ជានេមុ តំ មយំ;
បុដ្ឋោ មេ សម្ម អក្ខាហិ, កឹ មំ វិទ្ធា និលីយសិ”។

២៩៩. “រាជាហមស្មិ កាសីនំ, បីឡិយក្ខោតិ មំ វិទូ;
លោភា រដ្ឋំ បហិត្វាន, មិគមេសំ ចរាមហំ។

៣០០. “ឥស្សត្ថេ ចស្មិ កុសលោ, ទឡ្ហធម្មោតិ វិស្សុតោ;
នាគោបិ មេ ន មុច្ចេយ្យ, អាគតោ ឧសុបាតនំ។

៣០១. “កោ វា ត្វំ កស្ស វា បុត្តោ [ត្វំ ច កស្ស វា បុត្តោសិ (សី. បី.)], កថំ ជានេមុ តំ មយំ;
បិតុនោ អត្តនោ ចាបិ, នាមគោត្តំ បវេទយ”។

៣០២. “នេសាទបុត្តោ ភទ្ទន្តេ, សាមោ ឥតិ មំ ញាតយោ;
អាមន្តយិំសុ ជីវន្តំ, ស្វជ្ជេវាហំ គតោ [ស្វាជ្ជេវង្គតោ (ស្យា.), ស្វជ្ជេវង្គតេ (ក.)] សយេ។

៣០៣. “វិទ្ធោស្មិ បុថុសល្លេន, សវិសេន យថា មិគោ;
សកម្ហិ លោហិតេ រាជ, បស្ស សេមិ បរិប្លុតោ។

៣០៤. “បដិវាមគតំ [បដិធម្ម គតំ (សី. បី.)] សល្លំ, បស្ស ធិម្ហាមិ [វិហាម្ហិ (សី. បី.)] លោហិតំ;
អាតុរោ ត្យានុបុច្ឆាមិ, កឹ មំ វិទ្ធា និលីយសិ។

៣០៥. “អជិនម្ហិ ហញ្ញតេ ទីបិ, នាគោ ទន្តេហិ ហញ្ញតេ;
អថ កេន នុ វណ្ណេន, វិទ្ធេយ្យំ មំ អមញ្ញថ”។

៣០៦. “មិគោ ឧបដ្ឋិតោ អាសិ, អាគតោ ឧសុបាតនំ;
តំ ទិស្វា ឧព្ពិជី សាម, តេន កោធោ មមាវិសិ”។

៣០៧. “យតោ សរាមិ អត្តានំ, យតោ បត្តោស្មិ វិញ្ញុតំ;
ន មំ មិគា ឧត្តសន្តិ, អរញ្ញេ សាបទានិបិ។

៣០៨. “យតោ និធឹ បរិហរិំ, យតោ បត្តោស្មិ យោព្ពនំ;
ន មំ មិគា ឧត្តសន្តិ, អរញ្ញេ សាបទានិបិ។

៣០៩. “ភីរូ កិម្បុរិសា រាជ, បព្ពតេ គន្ធមាទនេ;
សម្មោទមានា គច្ឆាម, បព្ពតានិ វនានិ ច។

៣១០. (“ន មំ មិគា ឧត្តសន្តិ, អរញ្ញេ សាបទានិបិ;) [( ) នត្ថិ សី. ស្យា. បី. បោត្ថកេសុ]
អថ កេន នុ វណ្ណេន, ឧត្រាសន្តិ មិគា មមំ” [ឧត្រាសេ សោ មិគោ មមំ (សី. បី.)]។

៣១១. “ន តំ តស [ន តទ្ទសា (សី. បី.)] មិគោ សាម, កឹ តាហំ អលិកំ ភណេ;
កោធលោភាភិភូតាហំ, ឧសុំ តេ តំ អវស្សជឹ [អវិស្សជឹ (ស្យា.)]។

៣១២. “កុតោ នុ សាម អាគម្ម, កស្ស វា បហិតោ តុវំ;
ឧទហារោ នទឹ គច្ឆ, អាគតោ មិគសម្មតំ”។

៣១៣. “អន្ធា មាតាបិតា មយ្ហំ, តេ ភរាមិ ព្រហាវនេ;
តេសាហំ ឧទកាហារោ, អាគតោ មិគសម្មតំ។

៣១៤អត្ថិ នេសំ ឧសាមត្តំ, អថ សាហស្ស ជីវិតំ;
ឧទកស្ស អលាភេន, មញ្ញេ អន្ធា មរិស្សរេ។

៣១៥“ន មេ ឥទំ តថា ទុក្ខំ, លព្ភា ហិ បុមុនា ឥទំ;
យញ្ច អម្មំ ន បស្សាមិ, តំ មេ ទុក្ខតរំ ឥតោ។

៣១៦“ន មេ ឥទំ តថា ទុក្ខំ, លព្ភា ហិ បុមុនា ឥទំ;
យញ្ច តាតំ ន បស្សាមិ, តំ មេ ទុក្ខតរំ ឥតោ។

៣១៧“សា នូន កបណា អម្មា, ចិររត្តាយ រុច្ឆតិ [រុច្ចតិ (ក.)];
អឌ្ឍរត្តេវ រត្តេ វា, នទីវ អវសុច្ឆតិ [អវសុស្សតិ (ស្យា.)]។

៣១៨“សោ នូន កបណោ តាតោ, ចិររត្តាយ រុច្ឆតិ [រុច្ចតិ (ក.)];
អឌ្ឍរត្តេវ រត្តេ វា, នទីវ អវសុច្ឆតិ [អវសុស្សតិ (ស្យា.)]។

៣១៩“ឧដ្ឋានបាទចរិយាយ [បារិចរិយាយ (សី. បី.)], បាទសម្ពាហនស្ស ច;
សាម តាត វិលបន្តា, ហិណ្ឌិស្សន្តិ ព្រហាវនេ។

៣២០“ឥទម្បិ ទុតិយំ សល្លំ, កម្បេតិ ហទយំ មមំ;
យញ្ច អន្ធេ ន បស្សាមិ, មញ្ញេ ហិស្សាមិ [យញ្ច ហេស្សាមិ (សី. បី.), តំ មេ ហិស្សាមិ (ក.)] ជីវិតំ”។

៣២១“មា ពាឡ្ហំ បរិទេវេសិ, សាម កល្យាណទស្សន;
អហំ កម្មករោ ហុត្វា, ភរិស្សំ តេ ព្រហាវនេ។

៣២២“ឥស្សត្ថេ ចស្មិ កុសលោ, ទឡ្ហធម្មោតិ វិស្សុតោ;
អហំ កម្មករោ ហុត្វា, ភរិស្សំ តេ ព្រហាវនេ។

៣២៣“មិគានំ [មគានំ (ក.)] វិឃាសមន្វេសំ, វនមូលផលានិ ច;
អហំ កម្មករោ ហុត្វា, ភរិស្សំ តេ ព្រហាវនេ។

៣២៤“កតមំ តំ វនំ សាម, យត្ថ មាតាបិតា តវ;
អហំ តេ តថា ភរិស្សំ, យថា តេ អភរី តុវំ”។

៣២៥“អយំ ឯកបទី រាជ, យោយំ ឧស្សីសកេ មម;
ឥតោ គន្ត្វា អឌ្ឍកោសំ, តត្ថ នេសំ អគារកំ;
យត្ថ មាតាបិតា មយ្ហំ, តេ ភរស្សុ ឥតោ គតោ។

៣២៦“នមោ តេ កាសិរាជត្ថុ, នមោ តេ កាសិវឌ្ឍន;
អន្ធា មាតាបិតា មយ្ហំ, តេ ភរស្សុ ព្រហាវនេ។

៣២៧“អញ្ជលឹ តេ បគ្គណ្ហាមិ, កាសិរាជ នមត្ថុ តេ;
មាតរំ បិតរំ មយ្ហំ, វុត្តោ វជ្ជាសិ វន្ទនំ”។

៣២៨“ឥទំ វត្វាន សោ សាមោ, យុវា កល្យាណទស្សនោ;
មុច្ឆិតោ វិសវេគេន, វិសញ្ញី សមបជ្ជថ។

៣២៩“ស រាជា បរិទេវេសិ, ពហុំ ការុញ្ញសញ្ហិតំ;
អជរាមរោហំ អាសឹ, អជ្ជេតំ ញាមិ [អជ្ជហញ្ញាមិ (ក.)] នោ បុរេ;
សាមំ កាលង្កតំ ទិស្វា, នត្ថិ មច្ចុស្ស នាគមោ។

៣៣០“យស្សុ មំ បដិមន្តេតិ, សវិសេន សមប្បិតោ;
ស្វជ្ជេវំ គតេ កាលេ, ន កិញ្ចិ មភិភាសតិ។

៣៣១“និរយំ នូន គច្ឆាមិ, ឯត្ថ មេ នត្ថិ សំសយោ;
តទា ហិ បកតំ បាបំ, ចិររត្តាយ កិព្ពិសំ។

៣៣២“ភវន្តិ តស្ស វត្តារោ, គាមេ កិព្ពិសការកោ;

អរញ្ញេ និម្មនុស្សម្ហិ, កោ មំ វត្ថមរហតិ។

៣៣៣“សារយន្តិ ហិ កម្មានិ, គាមេ សំគច្ឆ មាណវា;
អរញ្ញេ និម្មនុស្សម្ហិ, កោ នុ មំ សារយិស្សតិ”។

៣៣៤“សា ទេវតា អន្តរហិតា, បព្ពតេ គន្ធមាទនេ;
រញ្ញោវ អនុកម្បាយ, ឥមា គាថា អភាសថ។

៣៣៥“អាគុំ កិរ មហារាជ, អករិ [អករា (សី.)] កម្ម ទុក្កដំ;
អទូសកា បិតាបុត្តា, តយោ ឯកូសុនា ហតា។

៣៣៦“ឯហិ តំ អនុសិក្ខាមិ, យថា តេ សុគតី សិយា;
ធម្មេនន្ធេ វនេ បោស, មញ្ញេហំ សុគតី តយា។

៣៣៧“ស រាជា បរិទេវិត្វា, ពហុំ ការុញ្ញសញ្ហិតំ;
ឧទកកុម្ភមាទាយ, បក្កាមិ ទក្ខិណាមុខោ។

៣៣៨“កស្ស នុ ឯសោ បទសទ្ទោ, មនុស្សស្សេវ អាគតោ;
នេសោ សាមស្ស និគ្ឃោសោ, កោ នុ ត្វមសិ មារិស។

៣៣៩“សន្តញ្ហិ សាមោ វជតិ, សន្តំ បាទានិ នេយតិ [ឧទ្ធរតិ (សី.)];
នេសោ សាមស្ស និគ្ឃោសោ, កោ នុ ត្វមសិ មារិស”។

៣៤០“រាជាហមស្មិ កាសីនំ, បីឡិយក្ខោតិ មំ វិទូ;
លោភា រដ្ឋំ បហិត្វាន, មិគមេសំ ចរាមហំ។

៣៤១“ឥស្សត្ថេ ចស្មិ កុសលោ, ទឡ្ហធម្មោតិ វិស្សុតោ;
នាគោបិ មេ ន មុច្ចេយ្យ, អាគតោ ឧសុបាតនំ”។

៣៤២“ស្វាគតំ តេ មហារាជ, អថោ តេ អទុរាគតំ;
ឥស្សរោសិ អនុប្បត្តោ, យំ ឥធត្ថិ បវេទយ។

៣៤៣“តិន្ទុកានិ បិយាលានិ, មធុកេ កាសុមារិយោ;
ផលានិ ខុទ្ទកប្បានិ, ភុញ្ជ រាជ វរំ វរំ។

៣៤៤“ឥទម្បិ បានីយំ សីតំ, អាភតំ គិរិគព្ភរា;
តតោ បិវ មហារាជ, សចេ ត្វំ អភិកង្ខសិ”។

៣៤៥“នាលំ អន្ធា វនេ ទដ្ឋុំ, កោ នុ វោ ផលមាហរិ;
អនន្ធស្សេវយំ សម្មា, និវាបោ មយ្ហ ខាយតិ”។

៣៤៦“ទហរោ យុវា នាតិព្រហា, សាមោ កល្យាណទស្សនោ;
ទីឃស្ស កេសា អសិតា, អថោ សូនគ្គ [សោនគ្គ (ក.)] វេល្លិតា។

៣៤៧“សោ ហវេ ផលមាហរិត្វា, ឥតោ អាទាយ [អាទា (សី. បី.)] កមណ្ឌលុំ;
នទឹ គតោ ឧទហារោ, មញ្ញេ ន ទូរមាគតោ”។

៣៤៨“អហំ តំ អវធឹ សាមំ, យោ តុយ្ហំ បរិចារកោ;
យំ កុមារំ បវេទេថ, សាមំ កល្យាណទស្សនំ។

៣៤៩“ទីឃស្ស កេសា អសិតា, អថោ សូនគ្គវេល្លិតា;
តេសុ លោហិតលិត្តេសុ, សេតិ សាមោ មយា ហតោ”។

៣៥០“កេន ទុក្កូលមន្តេសិ, ហតោ សាមោតិ វាទិនា;
ហតោ សាមោតិ សុត្វាន, ហទយំ មេ បវេធតិ។

៣៥១“អស្សត្ថស្សេវ តរុណំ, បវាឡំ មាលុតេរិតំ;
ហតោ សាមោតិ សុត្វាន, ហទយំ មេ បវេធតិ”។

៣៥២ជារិកេ កាសិរាជាយំ, សោ សាមំ មិគសម្មតេ;
កោធសា ឧសុនា វិជ្ឈិ, តស្ស មា បាបមិច្ឆិម្ហា”។

៣៥៣“កិច្ឆា លទ្ធោ បិយោ បុត្តោ, យោ អន្ធេ អភរី វនេ;
តំ ឯកបុត្តំ ឃាតិម្ហិ, កថំ ចិត្តំ ន កោបយេ”។

៣៥៤“កិច្ឆា លទ្ធោ បិយោ បុត្តោ, យោ អន្ធេ អភរី វនេ;
តំ ឯកបុត្តំ ឃាតិម្ហិ, អក្កោធំ អាហុ បណ្ឌិតា”។

៣៥៥“មា ពាឡ្ហំ បរិទេវេថ, ហតោ សាមោតិ វាទិនា;
អហំ កម្មករោ ហុត្វា, ភរិស្សាមិ ព្រហាវនេ។

៣៥៦“ឥស្សត្ថេ ចស្មិ កុសលោ, ទឡ្ហធម្មោតិ វិស្សុតោ;
អហំ កម្មករោ ហុត្វា, ភរិស្សាមិ ព្រហាវនេ។

៣៥៧“មិគានំ វិឃាសមន្វេសំ, វនមូលផលានិ ច;
អហំ កម្មករោ ហុត្វា, ភរិស្សាមិ ព្រហាវនេ”។

៣៥៨“នេស ធម្មោ មហារាជ, នេតំ អម្ហេសុ កប្បតិ;
រាជា ត្វមសិ អម្ហាកំ, បាទេ វន្ទាម តេ មយំ”។

៣៥៩“ធម្មំ នេសាទ ភណថ, កតា អបចិតី តយា;
បិតា ត្វមសិ [ត្វមហិ (?)] អម្ហាកំ, មាតា ត្វមសិ បារិកេ”។

៣៦០“នមោ តេ កាសិរាជត្ថុ, នមោ តេ កាសិវឌ្ឍន;
អញ្ជលិំ តេ បគ្គណ្ហាម, យាវ សាមានុបាបយ។

៣៦១“តស្ស បាទេ សមជ្ជន្តា [បវត្តន្តា (បី.)], មុខញ្ច ភុជទស្សនំ;
សំសុម្ភមានា អត្តានំ, កាលមាគមយាមសេ”។

៣៦២“ព្រហា វាឡមិគាកិណ្ណំ, អាកាសន្តំវ ទិស្សតិ;
យត្ថ សាមោ ហតោ សេតិ, ចន្ទោវ បតិតោ ឆមា។

៣៦៣“ព្រហា វាឡមិគាកិណ្ណំ, អាកាសន្តំវ ទិស្សតិ;
យត្ថ សាមោ ហតោ សេតិ, សូរិយោវ បតិតោ ឆមា។

៣៦៤“ព្រហា វាឡមិគាកិណ្ណំ, អាកាសន្តំវ ទិស្សតិ;
យត្ថ សាមោ ហតោ សេតិ, បំសុនា បតិកុន្ថិតោ [កុណ្ឋិតោ (សី. ស្យា. បី.) ឯវមុបរិបិ]។

៣៦៥“ព្រហា វាឡមិគាកិណ្ណំ, អាកាសន្តំវ ទិស្សតិ;
យត្ថ សាមោ ហតោ សេតិ, ឥធេវ វសថស្សមេ”។

៣៦៦“យទិ តត្ថ សហស្សានិ, សតានិ និយុតានិ [នហុតានិ (សី. ស្យា. បី.)] ច;
នេវម្ហាកំ ភយំ កោចិ, វនេ វាឡេសុ វិជ្ជតិ”។

៣៦៧“តតោ អន្ធានមាទាយ, កាសិរាជា ព្រហាវនេ;
ហត្ថេ គហេត្វា បក្កាមិ, យត្ថ សាមោ ហតោ អហុ។

៣៦៨“ទិស្វាន បតិតំ សាមំ, បុត្តកំ បំសុកុន្ថិតំ;
អបវិទ្ធំ ព្រហារញ្ញេ, ចន្ទំវ បតិតំ ឆមា។

៣៦៩“ទិស្វាន បតិតំ សាមំ, បុត្តកំ បំសុកុន្ថិតំ;
អបវិទ្ធំ ព្រហារញ្ញេ, សូរិយំវ បតិតំ ឆមា។

៣៧០“ទិស្វាន បតិតំ សាមំ, បុត្តកំ បំសុកុន្ថិតំ;
អបវិទ្ធំ ព្រហារញ្ញេ, កលូនំ [ករុណំ (សី. បី.)] បរិទេវយុំ។

៣៧១“ទិស្វាន បតិតំ សាមំ, បុត្តកំ បំសុកុន្ថិតំ;

ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទំ, អធម្មោ កិរ ភោ ឥតិ។

៣៧២. "ញាន្នុំ ខោ ត្វំ បមត្តោសិ, សាម កល្យាណទស្សន;
យោ អជ្ជេវំ [ស្វជ្ជេវំ (ក.) ឯវមុបរិបិ] គតេ កាលេ, ន កិញ្ចិ មភិភាសសិ។

៣៧៣. "ញាន្នុំ ខោ ត្វំ បទិត្តោសិ, សាម កល្យាណទស្សន;
យោ អជ្ជេវំ គតេ កាលេ, ន កិញ្ចិ មភិភាសសិ។

៣៧៤. "ញាន្នុំ ខោ ត្វំ បកុទ្ធោសិ, សាម កល្យាណទស្សន;
យោ អជ្ជេវំ គតេ កាលេ, ន កិញ្ចិ មភិភាសសិ។

៣៧៥. "ញាន្នុំ ខោ ត្វំ បសុត្តោសិ, សាម កល្យាណទស្សន;
យោ អជ្ជេវំ គតេ កាលេ, ន កិញ្ចិ មភិភាសសិ។

៣៧៦. "ញាន្នុំ ខោ ត្វំ វិមនោសិ, សាម កល្យាណទស្សន;
យោ អជ្ជេវំ គតេ កាលេ, ន កិញ្ចិ មភិភាសសិ។

៣៧៧. "ជដំ វលិនំ បំសុគតំ [បង្កហតំ (សី. បី.)], កោ ទានិ សណ្ឋបេស្សតិ [សណ្ឋបេស្សតិ (សី. ស្យា. បី.)];
សាមោ អយំ កាលង្កតោ, អន្ធានំ បរិចារកោ។

៣៧៨. "កោ មេ សម្មជ្ជមាទាយ [ចេ សម្មជ្ជនាទាយ (សី.), នោ សម្មជ្ជនាទាយ (ស្យា.), មេ សម្មជ្ជនាទាយ (បី.)], សម្មជ្ជិស្សតិ អស្សមំ;
សាមោ អយំ កាលង្កតោ, អន្ធានំ បរិចារកោ។

៣៧៩. "កោ ទានិ ន្ហាបយិស្សតិ, សីតេនុណ្ហោទកេន ច;
សាមោ អយំ កាលង្កតោ, អន្ធានំ បរិចារកោ។

៣៨០. "កោ ទានិ ភោជយិស្សតិ, វនមូលផលានិ ច;
សាមោ អយំ កាលង្កតោ, អន្ធានំ បរិចារកោ"។

៣៨១. "ទិស្វាន បតិតំ សាមំ, បុត្តកំ បំសុកុន្ថិតំ;
អដ្ដិតា បុត្តសោកេន, មាតា សច្ចំ អភាសថ។

៣៨២. "យេន សច្ចេនយំ សាមោ, ធម្មចារី បុរេ អហុ;
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ។

៣៨៣. "យេន សច្ចេនយំ សាមោ, ព្រហ្មចារី បុរេ អហុ;
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ។

៣៨៤. "យេន សច្ចេនយំ សាមោ, សច្ចវាទី បុរេ អហុ;
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ។

៣៨៥. "យេន សច្ចេនយំ សាមោ, មាតាបេត្តិភរោ [មាតាបេតិភរោ (ស្យា.), មាតាបិត្តិភរោ (ក.)] អហុ;
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ។

៣៨៦. "យេន សច្ចេនយំ សាមោ, កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិកោ;
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ។

៣៨៧. "យេន សច្ចេនយំ សាមោ, បាណា បិយតរោ មម;
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ។

៣៨៨. "យំ កិញ្ចិត្ថិ កតំ បុញ្ញំ, មយ្ហញ្ចេវ បិតុច្ច តេ;
សព្ពេន តេន កុសលេន, វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ"។

៣៨៩. "ទិស្វាន បតិតំ សាមំ, បុត្តកំ បំសុកុន្ថិតំ;
អដ្ដិតោ បុត្តសោកេន, បិតា សច្ចំ អភាសថ។

៣៩០. "យេន សច្ចេនយំ សាមោ, ធម្មចារី បុរេ អហុ;

ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ។

៣៩១. ‘‘យេន សច្ចេនយំ សាមោ, ព្រហ្មចារី បុរេ អហុ;
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ។

៣៩២. ‘‘យេន សច្ចេនយំ សាមោ, សច្ចវាទី បុរេ អហុ;
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ។

៣៩៣. ‘‘យេន សច្ចេនយំ សាមោ, មាតាបេត្តិភរោ អហុ;
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ។

៣៩៤. ‘‘យេន សច្ចេនយំ សាមោ, កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិកោ;
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ។

៣៩៥. ‘‘យេន សច្ចេនយំ សាមោ, បាណា បិយតរោ មម;
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ។

៣៩៦. ‘‘យំ កិញ្ចិត្ថិ [កិញ្ចត្ថិ (សី. បី.)] កតំ បុញ្ញំ, មយ្ហញ្ចេវ មាតុច្ច តេ;
សព្ពេន តេន កុសលេន, វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ។

៣៩៧. ‘‘សា ទេវតា អន្តរហិតា, បព្ពតេ គន្ធមាទនេ;
សាមស្ស អនុកម្បាយ, ឥមំ សច្ចំ អភាសថ។

៣៩៨. ‘‘បព្ពត្យាហំ គន្ធមាទនេ, ចិររត្តនិវាសិនី [ចិរំ រត្តំ និវាសិនី (ស្យា.)];
ន មេ បិយតរោ កោចិ, អញ្ញោ សាមេន [សាមា ន (សី. បី.)] វិជ្ជតិ;
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ។

៣៩៩. ‘‘សព្ពេ វនា គន្ធមយា, បព្ពតេ គន្ធមាទនេ;
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, វិសំ សាមស្ស ហញ្ញតុ’’។

៤០០. តេសំ លាលប្បមានានំ, ពហុំ ការុញ្ញសញ្ហិតំ;
ខិប្បំ សាមោ សមុដ្ឋាសិ, យុវា កល្យាណទស្សនោ។

៤០១. ‘‘សាមោហមស្មិ ភទ្ទំ វោ [ភទ្ទន្តេ (ក.)], សោត្ថិនាម្ហិ សមុដ្ឋិតោ;
មា ពាឡ្ហំ បរិទេវេថ, មញ្ជុនាភិវទេថ មំ’’។

៤០២. ‘‘ស្វាគតំ តេ មហារាជ, អថោ តេ អទុរាគតំ;
ឥស្សរោសិ អនុប្បត្តោ, យំ ឥធត្ថិ បវេទយ។

៤០៣. ‘‘តិន្ទុកានិ បិយាលានិ, មធុកេ កាសុមារិយោ;
ផលានិ ខុទ្ទកប្បានិ, ភុញ្ជ រាជ វរំ វរំ។

៤០៤. ‘‘អត្ថិ មេ បានិយំ សីតំ, អាភតំ គិរិគព្ភរា;
តតោ បិវ មហារាជ, សចេ ត្វំ អភិកង្ខសិ’’។

៤០៥. ‘‘សម្មុយ្ហាមិ បមុយ្ហាមិ, សព្ពា មុយ្ហន្តិ មេ ទិសា;
បេតំ តំ សាមមទ្ទក្ខឹ, កោ នុ ត្វំ សាម ជីវសិ’’។

៤០៦. ‘‘អបិ ជីវំ មហារាជ, បុរិសំ គាឡ្ហវេទនំ;
ឧបនីតមនសង្កប្បំ, ជីវន្តំ មញ្ញតេ មតំ។

៤០៧. ‘‘អបិ ជីវំ មហារាជ, បុរិសំ គាឡ្ហវេទនំ;
តំ និរោធគតំ សន្តំ, ជីវន្តំ មញ្ញតេ មតំ។

៤០៨. ‘‘យោ មាតរំ បិតរំ វា, មច្ចោ ធម្មេន បោសតិ;
ទេវាបិ នំ តិកិច្ឆន្តិ, មាតាបេត្តិភរំ នរំ។

៤០៩. ‘‘យោ មាតរំ បិតរំ វា, មច្ចោ ធម្មេន បោសតិ;

តថេវ នំ បសំសន្តិ, បេច្ច សគ្គេ បមោទតិ”។

៤១០ “ឯស ភិយ្យោ បមុយ្ហាមិ, សព្ពា មុយ្ហន្តិ មេ ទិសា;
សរណំ តំ សាម គច្ឆាមិ [សរណំ សាម គច្ឆាមិ (ស្យា. ក.)], ត្វញ្ច មេ សរណំ ភវ”។

៤១១ “ធម្មំ ចរ មហារាជ, មាតាបិតូសុ ខត្តិយ;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

៤១២ “ធម្មំ ចរ មហារាជ, បុត្តទារេសុ ខត្តិយ;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

៤១៣ “ធម្មំ ចរ មហារាជ, មិត្តាមច្ចេសុ ខត្តិយ;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

៤១៤ “ធម្មំ ចរ មហារាជ, វាហនេសុ ពលេសុ ច;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

៤១៥ “ធម្មំ ចរ មហារាជ, គាមេសុ និគមេសុ ច;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

៤១៦ “ធម្មំ ចរ មហារាជ, រដ្ឋេសុ ជនបទេសុ ច;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

៤១៧ “ធម្មំ ចរ មហារាជ, សមណព្រាហ្មណេសុ ច;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

៤១៨ “ធម្មំ ចរ មហារាជ, មិគបក្ខីសុ ខត្តិយ;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

៤១៩ “ធម្មំ ចរ មហារាជ, ធម្មោ ចិណ្ណោ សុខាវហោ;
ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

៤២០ “ធម្មំ ចរ មហារាជ, សឥន្ទា ទេវា សព្រហ្មកា;
សុចិណ្ណេន ទិវំ បត្តា, មា ធម្មំ រាជ បាមទោ”តិ។

សុវណ្ណសាមជាតកំ [សាមជាតកំ (សី. បី.)] តតិយំ។

៥៤១. និមិជាតកំ (៤)

៤២១ “អច្ឆេរំ វត លោកស្មិំ, ឧប្បជ្ជន្តិ វិចក្ខណា;
យទា អហុ និមិរាជា, បណ្ឌិតោ កុសលត្ថិកោ។

៤២២ “រាជា សព្ពវិទេហានំ, អទា ទានំ អរិន្ទមោ;
តស្ស តំ ទទតោ ទានំ, សង្កប្បោ ឧទបជ្ជថ;
ទានំ វា ព្រហ្មចរិយំ វា, កតមំ សុ មហប្ផលំ។

៤២៣ តស្ស សង្កប្បមញ្ញាយ, មឃវា ទេវកុញ្ជរោ;
សហស្សនេត្តោ បាតុរហុ, វណ្ណេន វិហនំ [និហនំ (សី. បី.), វិហតំ (ស្យា. ក.)] តមំ។

៤២៤ សលោមហដ្ឋោ មនុជិន្ទោ, វាសវំ អវចា និមិ;
“ទេវតា នុសិ គន្ធព្ពោ, អទុ សក្កោ បុរិន្ទទោ។

៤២៥ “ន ច មេ តាទិសោ វណ្ណោ, ទិដ្ឋោ វា យទិ វា សុតោ;
[នត្ថិ សី. បី. បោត្ថកេសុ] អាចិក្ខ មេ ត្វំ ភទ្ទន្តេ, កថំ ជានេមុ តំ មយំ” [នត្ថិ សី. បី. បោត្ថកេសុ]។

៤២៦ សលោមហដ្ឋំ ញត្វាន, វាសវោ អវចា និមិំ;
“សក្កោហមស្មិ ទេវិន្ទោ, អាគតោស្មិ តវន្តិកេ;
អលោមហដ្ឋោ មនុជិន្ទ, បុច្ឆ បញ្ហំ យមិច្ឆសិ”។

៤២៧សា ច តេន កតោកាសោ, វាសវំ អវចា និមិ;
“បុច្ឆាមិ តំ មហារាជ [មហាពាហុ (សី. បី.), ទេវរាជ (ក.)], សព្ពភូតានមិស្សរ;
ទានំ វា ព្រហ្មចរិយំ វា, កតមំ សុ មហប្ផលំ”។

៤២៨សោ បុដ្ឋោ នរទេវេន, វាសវោ អវចា និមឹ;
“វិបាកំ ព្រហ្មចរិយស្ស, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៤២៩“ហីនេន ព្រហ្មចរិយេន, ខត្តិយេ ឧបបជ្ជតិ;
មជ្ឈិមេន ច ទេវត្តំ, ឧត្តមេន វិសុជ្ឈតិ។

៤៣០“ន ហេតេ សុលភា កាយា, យាចយោគេន កេនចិ;
យេ កាយេ ឧបបជ្ជន្តិ, អនាគារា តបស្សិនោ។

៤៣១“ទុទីបោ [ទុតិបោ (ក.)] សាគរោ សេលោ, មុជកិន្ទោ [មុចលិន្ទោ (សី. ស្យា. បី.), មុជកិន្តោ (ក.)] ភគីរសោ;
ឧសិន្ទរោ [ឧសីនរោ (សី. បី.)] កស្សបោ ច [អដ្ឋកោ ច (សី. បី.), អត្ថកោ ច (ស្យា.)], អសកោ ច បុថុជ្ជនោ។

៤៣២“ឯតេ ចញ្ញេ ច រាជានោ, ខត្តិយា ព្រាហ្មណា ពហូ;
បុថុយញ្ញំ យជិត្វាន, បេតត្តំ [បេតំ តេ (សី. បី.)] នាតិវត្តិសុំ។

៤៣៣“អថ យីមេ [អទ្ធា ឥមេ (សី. បី.), អទ្ធាយិមេ (ស្យា.)] អវត្តិំសុ, អនាគារា តបស្សិនោ;
សត្តិសយោ យាមហនុ, សោមយាមោ [សោមយាគោ (សី. ស្យា. បី.)] មនោជវោ។

៤៣៤“សមុទ្ទោ មាឃោ ភរតោ ច, ឥសិ កាលបុរក្ខតោ [កាលិករិក្ខិយោ (សី. បី.)];
អង្គីរសោ កស្សបោ ច, កិសវច្ឆោ អកត្តិ [អកិត្តិ (សី. បី.), អកន្តិ (ស្យា.)] ច។

៤៣៥“ឧត្តរេន នទី សីទា, គម្ភីរា ទុរតិក្កមា;
នឡគ្គិវណ្ណា ជោតន្តិ, សទា កញ្ចនបព្ពតា។

៤៣៦“បរូឡ្ហកច្ឆា តគរា, រូឡ្ហកច្ឆា វនា នគា;
តត្រាសុំ ទសសហស្សា, បោរាណា ឥសយោ បុរេ។

៤៣៧“អហំ សេដ្ឋោស្មិ ទានេន, សំយមេន ទមេន ច;
អនុត្តរំ វតំ កត្វា, បកិរចារី សមាហិតេ។

៤៣៨“ជាតិមន្តំ អជច្ចញ្ច, អហំ ឧជុគតំ នរំ;
អតិវេលំ នមស្សិស្សំ, កម្មពន្ធូ ហិ មាណវា [មាតិយា (សី. បី.)]។

៤៣៩“សព្ពេ វណ្ណា អធម្មដ្ឋា, បតន្តិ និរយំ អធោ;
សព្ពេ វណ្ណា វិសុជ្ឈន្តិ, ចរិត្វា ធម្មមុត្តមំ”។

៤៤០ឥទំ វត្វាន មឃវា, ទេវរាជា សុជម្បតិ;
វេទេហមនុសាសិត្វា, សគ្គកាយំ អបក្កមិ។

៤៤១“ឥមំ ភោន្តោ និសាមេថ, យាវន្តេត្ថ សមាគតា;
ធម្មិកានំ មនុស្សានំ, វណ្ណំ ឧច្ចាវចំ ពហុំ។

៤៤២“យថា អយំ និមិរាជា, បណ្ឌិតោ កុសលត្ថិកោ;
រាជា សព្ពវិទេហានំ, អទា ទានំ អរិន្ទមោ។

៤៤៣“តស្ស តំ ទទតោ ទានំ, សង្កប្បោ ឧទបជ្ជថ;
ទានំ វា ព្រហ្មចរិយំ វា, កតមំ សុ មហប្ផលំ”។

៤៤៤អព្ភុតោ វត លោកស្មិំ, ឧប្បជ្ជិ លោមហំសនោ;
ទិព្ពោ រថោ បាតុរហុ, វេទេហស្ស យសស្សិនោ។

៤៤៥. ទេវបុត្តោ មហិទ្ធិកោ, មាតលិ ទេវសារថិ;
និមន្តយិត្ថ រាជានំ, វេទេហំ មិថិលគ្គហំ។

៤៤៦. ‘‘ឯហិមំ រថមារុយ្ហ, រាជសេដ្ឋ ទិសម្បតិ;
ទេវា ទស្សនកាមា តេ, តាវតឹសា សឥន្ទកា;
សរមានា ហិ តេ ទេវា, សុធម្មាយំ សមច្ឆរេ’’។

៤៤៧. តតោ រាជា តរមានោ, វេទេហោ មិថិលគ្គហោ;
អាសនា វុដ្ឋហិត្វាន, បមុខោ រថមារុហិ។

៤៤៨. អភិរូឡ្ហំ រថំ ទិព្ពំ, មាតលិ ឯតទព្រវិ;
‘‘កេន តំ នេមិ មគ្គេន, រាជសេដ្ឋ ទិសម្បតិ;
យេន វា បាបកម្មន្តា, បុញ្ញកម្មា ច យេ នរា’’។

៤៤៩. ‘‘ឧភយេនេវ មំ នេហិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
យេន វា បាបកម្មន្តា, បុញ្ញកម្មា ច យេ នរា’’។

៤៥០. ‘‘កេន តំ បឋមំ នេមិ, រាជសេដ្ឋ ទិសម្បតិ;
យេន វា បាបកម្មន្តា, បុញ្ញកម្មា ច យេ នរា’’។

៤៥១. ‘‘និរយេ [និរិយំ (ស្យា. ក.)] តាវ បស្សាមិ, អាវាសេ [អាវាសំ (ស្យា. ក.)] បាបកម្មិនំ;
ឋានានិ លុទ្ទកម្មានំ, ទុស្សីលានញ្ច យា គតិ’’។

៤៥២. ទស្សេសិ មាតលិ រញ្ញោ, ទុគ្គំ វេតរណឹ នទឹ;
កុថិតំ ខារសំយុត្តំ, តត្តំ អគ្គិសិខូបមំ [អគ្គិសមោទកំ (ក.)]។

៤៥៣. និមី ហវេ មាតលិមជ្ឈភាសថ [មាតលិមជ្ឈភាសិ (ស្យា.)], ទិស្វា ជនំ បតមានំ វិទុគ្គេ;
‘‘ភយញ្ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ, យេមេ ជនា វេតរណឹ បតន្តិ’’។

៤៥៤. តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បាបកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៤៥៥. ‘‘យេ ទុព្ពលេ ពលវន្តា ជីវលោកេ, ហឹសន្តិ រោសន្តិ សុបាបធម្មា;
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ, តេមេ ជនា វេតរណឹ បតន្តិ’’។

៤៥៦. ‘‘សាមា ច សោណា សពលា ច គិជ្ឈា, កាកោលសង្ឃា អទន្តិ [អទេន្តិ (សី. ស្យា. បី.) ឯវមុបរិបិ] ភេរវា;
ភយញ្ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ, យេមេ ជនេ កាកោលសង្ឃា អទន្តិ’’។

៤៥៧. តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បាបកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៤៥៨. ‘‘យេ កេចិមេ មច្ឆរិនោ កទរិយា, បរិភាសកា សមណព្រាហ្មណានំ;
ហឹសន្តិ រោសន្តិ សុបាបធម្មា, តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ;
តេមេ ជនេ កាកោលសង្ឃា អទន្តិ’’។

៤៥៩. ‘‘សជោតិភូតា បថវឹ កមន្តិ, តត្តេហិ ខន្ធេហិ ច បោថយន្តិ;
ភយញ្ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ, យេមេ ជនា ខន្ធហតា សយន្តិ’’។

៤៦០. តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បាបកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៤៦១. ‘‘យេ ជីវលោកស្មិ សុបាបធម្មិនោ, នរញ្ច នារិញ្ច អបាបធម្មំ;
ហឹសន្តិ រោសន្តិ សុបាបធម្មា [សុបាបធម្មិនោ (ក.)], តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ;
តេមេ ជនា ខន្ធហតា សយន្តិ’’។

៤៦២.អង្គារកាសុំ អបរេ ផុណន្តិ [ថុនន្តិ (សី. ស្យា.), ផុនន្តិ (បី.)], នរា រុទន្តា បរិទឌ្ឍគត្តា;
ភយញ្ហិ មំ វិទន្តិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ, យេមេ ជនា អង្គារកាសុំ ផុណន្តិ''។

៤៦៣.តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បាបកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៤៦៤.''យេ កេចិ បូគាយ ធនស្ស [បូគាយតនស្ស (សី. បី.)] ហេតុ, សក្ខិំ ករិត្វា ឥណំ ជាបយន្តិ;
តេ ជាបយិត្វា ជនតំ ជនិន្ទ, តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ;
តេមេ ជនា អង្គារកាសុំ ផុណន្តិ''។

៤៦៥.''សជោតិភូតា ជលិតា បទិត្តា, បទិស្សតិ មហតី លោហកុម្ភី;
ភយញ្ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ, យេមេ ជនា អវំសិរា លោហកុម្ភិំ បតន្តិ''។

៤៦៦.តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បាបកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៤៦៧.''យេ សីលវន្តំ [សីលវំ (បី.)] សមណំ ព្រាហ្មណំ វា, ហឹសន្តិ រោសន្តិ សុបាបធម្មា;
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ, តេមេ ជនា អវំសិរា លោហកុម្ភិំ បតន្តិ''។

៤៦៨.''លុញ្ចន្តិ គីវំ អថ វេឋយិត្វា [អវិវេឋយិត្វា (ក.)], ឧណ្ហោទកស្មិំ បកិលេទយិត្វា [បកិលេទយិត្វា (សី. បី.)];
ភយញ្ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ, យេមេ ជនា លុត្តសិរា សយន្តិ''។

៤៦៩.តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បាបកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៤៧០.''យេ ជីវលោកស្មិ សុបាបធម្មិនោ, បក្ខី គហេត្វាន វិហេឋយន្តិ តេ;
វិហេឋយិត្វា សកុណំ ជនិន្ទ, តេ លុទ្ទកាមា បសវេត្វ បាបំ;
តេមេ ជនា លុត្តសិរា សយន្តិ។

៤៧១.''បហូតតោយា អនិគាធកូលា [អនិខាតកូលា (សី. ស្យា. បី.)], នទី អយំ សន្ទតិ សុប្បតិត្ថា;
ឃម្មាភិតត្តា មនុជា បិវន្តិ, បិតញ្ច [បិវតំ ច (សី. ស្យា. បី. ក.)] តេសំ ភុស ហោតិ បានិ។

៤៧២.''ភយញ្ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ, បិតញ្ច តេសំ ភុស ហោតិ បានិ''។

៤៧៣.តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បាបកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៤៧៤.''យេ សុទ្ធធញ្ញំ បលាសេន មិស្សំ, អសុទ្ធកម្មា កយិនោ ទទន្តិ;
ឃម្មាភិតត្តាន បិបាសិតានំ, បិតញ្ច តេសំ ភុស ហោតិ បានិ''។

៤៧៥.''ឧសូហិ សត្តីហិ ច តោមរេហិ, ទុភយានិ បស្សានិ តុទន្តិ កន្ទតំ;
ភយញ្ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ, យេមេ ជនា សត្តិហតា សយន្តិ''។

៤៧៦.តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បាបកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៤៧៧.''យេ ជីវលោកស្មិ អសាធុកម្មិនោ, អទិន្នមាទាយ ករោន្តិ ជីវិកំ;
ធញ្ញំ ធនំ រជតំ ជាតរូបំ, អជេឡកញ្ចាបិ បសុំ មហឹសំ [មហឹសំ (សី. បី.)];
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ, តេមេ ជនា សត្តិហតា សយន្តិ''។

៤៧៨ គីវាយ ពទ្ធា កិស្ស ឥមេ បុនេកេ, អញ្ញេ វិកន្តា [វិកត្តា (សី. បី.)] ពិលកតា សយន្តិ [បុនេកេ (សី. បី.)];
ភយញ្ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ, យេមេ ជនា ពិលកតា សយន្តិ”។

៤៧៩ តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បាបកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៤៨០ “ឱរព្ភិកា សូករិកា ច មច្ឆិកា, បសុំ មហឹសញ្ច អជេឡកញ្ច;
ហន្ត្វាន សូនេសុ បសារយឹសុ, តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ;
តេមេ ជនា ពិលកតា សយន្តិ។

៤៨១ “រហទោ អយំ មុត្តករីសបូរោ, ទុគ្គន្ធរូបោ អសុចិ បូតិ វាតិ;
ខុទាបរេតា មនុជា អទន្តិ, ភយញ្ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា;
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ, ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ;
យេមេ ជនា មុត្តករីសភក្ខា”។

៤៨២ តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បាបកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៤៨៣ “យេ កេចិមេ ការណិកា វិរោសកា, បរេសំ ហឹសាយ សទា និវិដ្ឋា;
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ, មិត្តទ្ទុនោ មីឡ្ហមទន្តិ ពាលា។

៤៨៤ “រហទោ អយំ លោហិតបុព្ពបូរោ, ទុគ្គន្ធរូបោ អសុចិ បូតិ វាតិ;
ឃម្មាភិតត្តា មនុជា បិវន្តិ, ភយញ្ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា;
បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ, ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ;
យេមេ ជនា លោហិតបុព្ពភក្ខា”។

៤៨៥ តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បាបកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៤៨៦ “យេ មាតរំ វា បិតរំ វា ជីវលោកេ [បិតរំ វ ជីវលោកេ (សី.), បិតរំ វ លោកេ (បី.)], បារាជិកា អរហន្តេ ហនន្តិ;
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ, តេមេ ជនា លោហិតបុព្ពភក្ខា”។

៤៨៧ “ជិវ្ហញ្ច បស្ស ពឡិសេន វិទ្ធំ, វិហតំ យថា សង្កុសតេន ចម្មំ;
ផន្ទន្តិ មច្ឆាវ ថលម្ហិ ខិត្តា, មុញ្ចន្តិ ខេឡំ រុទមានា កិមេតេ។

៤៨៨ “ភយញ្ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ, យេមេ ជនា វង្កឃស្តា សយន្តិ”។

៤៨៩ តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បាបកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៤៩០ “យេ កេចិ សន្ធានគតា [សន្ថានគតា (សី. បី.), សណ្ឋានគតា (ស្យា.)] មនុស្សា, អគ្ឃេន អគ្ឃំ កយំ ហាបយន្តិ;
កុដេន កុដំ ធនលោភហេតុ, ឆន្នំ យថា វារិចរំ វធាយ។

៤៩១ “ន ហិ កូដការិស្ស ភវន្តិ តាណា, សកេហិ កម្មេហិ បុរក្ខតស្ស;
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ, តេមេ ជនា វង្កឃស្តា សយន្តិ”។

៤៩២ “នារី ឥមា សម្បរិភិន្នគត្តា, បគ្គយ្ហ កន្ទន្តិ ភុជេ ទុជច្ចា;
សម្មក្ខិតា [សមក្ខិតា (ស្យា.), សមក្ខិកា (ក.)] លោហិតបុព្ពលិត្តា, គាវោ យថា អាឃាតនេ វិកន្តា;
តា ភូមិភាគស្មឹ សទា និខាតា, ខន្ធាតិវត្តន្តិ សជោតិភូតា។

៤៩៣ “ភយញ្ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;

ឥមា នុ នារិយោ កិមកំសុ បាបំ, យា ភូមិភាគស្មឹ សទា និខាតា;
ខន្ធាតិវត្តន្តិ សជោតិភូតា’’។

៤៩៤. តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បាបកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៤៩៥. ‘‘កោលិត្ថិយាយោ [កោលិនិយាយោ (សី. បី.)] ឥធ ជីវលោកេ, អសុទ្ធកម្មា អសតំ អចារុំ;
តា ទិត្តរូបា [ធុត្តរូបា (ក.)] បតិ វិប្បហាយ, អញ្ញំ អចារុំ រតិខិឌ្ឌហេតុ;
តា ជីវលោកស្មឹ រមាបយិត្វា, ខន្ធាតិវត្តន្តិ សជោតិភូតា។

៤៩៦. ‘‘បាទេ គហេត្វា កិស្ស ឥមេ បុនេកេ, អវំសិរា នរកេ បាតយន្តិ;
ភយញ្ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ, យេមេ ជនា អវំសិរា នរកេ បាតយន្តិ’’។

៤៩៧. តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បាបកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៤៩៨. ‘‘យេ ជីវលោកស្មិ អសាធុកម្មិនោ, បរស្ស ទារានិ អតិក្កមន្តិ;
តេ តាទិសា ឧត្តមភណ្ឌថេនា, តេមេ ជនា អវំសិរា នរកេ បាតយន្តិ។

៤៩៩. ‘‘តេ វស្សបូគានិ ពហូនិ តត្ថ, និរយេសុ ទុក្ខំ វេទនំ វេទយន្តិ;
ន ហិ បាបការិស្ស [កូដការិស្ស (ក.)] ភវន្តិ តាណា, សកេហិ កម្មេហិ បុរក្ខតស្ស;
តេ លុទ្ទកម្មា បសវេត្វ បាបំ, តេមេ ជនា អវំសិរា នរកេ បាតយន្តិ’’។

៥០០. ‘‘ឧច្ចាវចាមេ វិវិធា ឧបក្កមា, និរយេសុ ទិស្សន្តិ សុឃោររូបា;
ភយញ្ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ បាបំ, យេមេ ជនា អធិមត្តា ទុក្ខា តិព្ពា;
ខរា កដុកា វេទនា វេទយន្តិ’’។

៥០១. តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បាបកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៥០២. ‘‘យេ ជីវលោកស្មិ សុបាបទិដ្ឋិនោ, វិស្សាសកម្មានិ ករោន្តិ មោហា;
បរញ្ច ទិដ្ឋីសុ សមាទបេន្តិ, តេ បាបទិដ្ឋី [បាបទិដ្ឋី (សី. ស្យា.), បាបទិដ្ឋីសុ (បី.)] បសវេត្វ បាបំ;
តេមេ ជនា អធិមត្តា ទុក្ខា តិព្ពា, ខរា កដុកា វេទនា វេទយន្តិ។

៥០៣. ‘‘វិទិតា តេ មហារាជ, អាវាសា បាបកម្មិនំ;
ឋានានិ លុទ្ទកម្មានំ, ទុស្សីលានញ្ច យា គតិ;
ឧយ្យាហិ ទានិ រាជីសិ, ទេវរាជស្ស សន្តិកេ’’។

៥០៤. ‘‘បញ្ចថូបំ ទិស្សតិទំ វិមានំ, មាលាបិឡន្ធា សយនស្ស មជ្ឈេ;
តត្ថច្ឆតិ នារី មហានុភាវា, ឧច្ចាវចំ ឥទ្ធិ វិកុព្ពមានា។

៥០៥. ‘‘វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
អយំ នុ នារី កិមកាសិ សាធុំ, យា មោទតិ សគ្គបត្តា វិមានេ’’។

៥០៦. តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៥០៧. ‘‘យទិ តេ សុតា ពីរណី ជីវលោកេ, អាមាយទាសី អហុ ព្រាហ្មណស្ស;
សា បត្តកាលេ [បត្តកាលំ (សី. ស្យា. បី.)] អតិថឹ វិទិត្វា, មាតាវ បុត្តំ សកិមាភិនន្ទី;
សំយមា សំវិភាគា ច, សា វិមានស្មិ មោទតិ។

៥០៨. ‘‘ទទ្ទល្លមានា អាភេន្តិ [អាភន្តិ (ស្យា. ក.)], វិមានា សត្ត និម្មិតា;
តត្ថ យក្ខោ មហិទ្ធិកោ, សព្ពាភរណភូសិតោ;
សមន្តា អនុបរិយាតិ, នារីគណបុរក្ខតោ។

៥០៩. “វិត្ថិ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
អយំ នុ មច្ចោ កិមកាសិ សាធុំ, យោ មោទតិ សគ្គបត្តោ វិមានេ”។

៥១០. តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៥១១. “សោណទិន្នោ គហបតិ, ឯស ទានបតី អហុ;
ឯស បព្ពជិតុទ្ទិស្ស, វិហារេ សត្ត ការយិ។

៥១២. “សក្កច្ចំ តេ ឧបដ្ឋាសិ, ភិក្ខវោ តត្ថ វាសិកេ;
អច្ឆាទនញ្ច ភត្តញ្ច, សេនាសនំ បទីបិយំ។

អទាសិ ឧជុភូតេសុ, វិប្បសន្នេន ចេតសា។

៥១៣. “ចាតុទ្ទសឹ បញ្ចទសឹ, យា ច [យា វ (សី. បី.)] បក្ខស្ស អដ្ឋមី [អដ្ឋមឹ (សី. បី.)];
បាដិហារិយបក្ខញ្ច, អដ្ឋង្គសុសមាហិតំ។

៥១៤. “ឧបោសថំ ឧបវសី, សទា សីលេសុ សំវុតោ;
សំយមា សំវិភាគា ច, សោ វិមានស្មិ មោទតិ។

៥១៥. “បភាសតិ មិទំ ព្យម្ហំ, ផលិកាសុ សុនិម្មិតំ;
នារីវរគណាកិណ្ណំ, កូដាគារវរោចិតំ;
ឧបេតំ អន្នបានេហិ, នច្ចគីតេហិ ចូភយំ។

៥១៦. “វិត្ថិ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
កាមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ សាធុំ, យេ មោទរេ សគ្គបត្តា វិមានេ”។

៥១៧. តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៥១៨. “យា កាចិ នារិយោ ឥធ ជីវលោកេ, សីលវន្តិយោ ឧបាសិកា;
ទានេ រតា និច្ចំ បសន្នចិត្តា, សច្ចេ ឋិតា ឧបោសថេ អប្បមត្តា;
សំយមា សំវិភាគា ច, តា វិមានស្មិ មោទរេ។

៥១៩. “បភាសតិ មិទំ ព្យម្ហំ, វេឡុរិយាសុ និម្មិតំ;
ឧបេតំ ភូមិភាគេហិ, វិភត្តំ ភាគសោ មិតំ។

៥២០. “អាឡម្ពរា មុទិង្គា ច, នច្ចគីតា សុវាទិតា;
ទិព្ពា សទ្ទា និច្ឆរន្តិ, សវនីយា មនោរមា។

៥២១. “នាហំ ឯវំគតំ ជាតុ [ជាតំ (ក.)], ឯវំសុរុចិរំ បុរេ;
សទ្ទំ សមភិជានាមិ, ទិដ្ឋំ វា យទិ វា សុតំ។

៥២២. “វិត្ថិ ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
កាមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ សាធុំ, យេ មោទរេ សគ្គបត្តា វិមានេ”។

៥២៣. តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៥២៤. “យេ កេចិ មច្ចា ឥធ ជីវលោកេ, សីលវន្តា [សីលវន្តោ (សី. បី.)] ឧបាសកា;
អារាមេ ឧទបានេ ច, បបា សង្កមនានិ ច;
អរហន្តេ សីតិភូតេ [អរហន្តេសុ សីតិភូតេសុ (ក.)], សក្កច្ចំ បដិបាទយុំ។

៥២៥. “ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច, បច្ចយំ សយនាសនំ;
អទំសុ ឧជុភូតេសុ, វិប្បសន្នេន ចេតសា។

៥២៦. “ចាតុទ្ទសឹ បញ្ចទសឹ, យា ច បក្ខស្ស អដ្ឋមី;

បាដិហារិយបក្ខញ្ច, អដ្ឋង្គសុសមាហិតំ។

៥២៧“ឧបោសថំ ឧបវសុំ, សទា សីលេសុ សំវុតា;
សំយមា សំវិភាគា ច, តេ វិមានស្មិ មោទរេ។

៥២៨“បភាសតិ មិទំ ព្យម្ហំ, ផលិកាសុ សុនិម្មិតំ;
នារីវរគណាកិណ្ណំ, កូដាគារវរោចិតំ។

៥២៩“ឧបេតំ អន្នបានេហិ, នច្ចគីតេហិ ចូភយំ;
នជ្ជោ ចានុបរិយាតិ, នានាបុប្ផទុមាយុតា។

៥៣០“វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
អយំ នុ មច្ចោ កិមកាសិ សាធុំ, យោ មោទតី សគ្គបត្តោ វិមានេ”។

៥៣១តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៥៣២“មិថិលាយំ គហបតិ, ឯស ទានបតី អហុ;
អារាមេ ឧទបានេ ច, បបា សង្កមនានិ ច;
អរហន្តេ សីតិភូតេ, សក្កច្ចំ បដិបាទយិ។

៥៣៣“ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច, បច្ចយំ សយនាសនំ;
អទាសិ ឧជុភូតេសុ, វិប្បសន្នេន ចេតសា។

៥៣៤“ចាតុទ្ទសី បញ្ចទសី, យា ច បក្ខស្ស អដ្ឋមី;
បាដិហារិយបក្ខញ្ច, អដ្ឋង្គសុសមាហិតំ។

៥៣៥“ឧបោសថំ ឧបវសី, សទា សីលេសុ សំវុតោ;
សំយមា សំវិភាគា ច, សោ វិមានស្មិ មោទតិ”។

៥៣៦“បភាសតិ មិទំ ព្យម្ហំ, ផលិកាសុ សុនិម្មិតំ [វេឡុរិយាសុ និម្មិតំ (បី.)];
នារីវរគណាកិណ្ណំ , កូដាគារវរោចិតំ។

៥៣៧“ឧបេតំ អន្នបានេហិ, នច្ចគីតេហិ ចូភយំ;
នជ្ជោ ចានុបរិយាតិ, នានាបុប្ផទុមាយុតា។

៥៣៨“រាជាយតនា កបិត្ថា ច, អម្ពា សាលា ច ជម្ពុយោ;
តិន្ទុកា ច បិយាលា ច, ទុមា និច្ចផលា ពហូ។

៥៣៩“វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
អយំ នុ មច្ចោ កិមកាសិ សាធុំ, យោ មោទតី សគ្គបត្តោ វិមានេ”។

៥៤០“តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៥៤១“មិថិលាយំ គហបតិ, ឯស ទានបតី អហុ;
អារាមេ ឧទបានេ ច, បបា សង្កមនានិ ច;
អរហន្តេ សីតិភូតេ, សក្កច្ចំ បដិបាទយិ។

៥៤២“ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច, បច្ចយំ សយនាសនំ;
អទាសិ ឧជុភូតេសុ, វិប្បសន្នេន ចេតសា។

៥៤៣“ចាតុទ្ទសី បញ្ចទសី, យា ច បក្ខស្ស អដ្ឋមី;
បាដិហារិយបក្ខញ្ច, អដ្ឋង្គសុសមាហិតំ។

៥៤៤“ឧបោសថំ ឧបវសី, សទា សីលេសុ សំវុតោ;
សំយមា សំវិភាគា ច, សោ វិមានស្មិ មោទតិ”។

៥៤៥.“បភាសតិ មិទំ ព្យម្ហំ, វេឡុរិយាសុ និម្មិតំ;
ឧបេតំ ភូមិភាគេហិ, វិភត្តំ ភាគសោ មិតំ។

៥៤៦.“អាឡម្ពរា មុទិង្គា ច, នច្ចគីតា សុវាទិតា;
ទិព្យា សទ្ទា និច្ឆរន្តិ, សវនីយា មនោរមា។

៥៤៧.“នាហំ ឯវំគតំ ជាតុ [ជាតំ (ក.)], ឯវំសុរុចិយំ បុរេ;
សទ្ទំ សមភិជានាមិ, ទិដ្ឋំ វា យទិ វា សុតំ។

៥៤៨.“វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
អយំ នុ មច្ចោ កិមកាសិ សាធុំ, យោ មោទតិ សគ្គបត្តោ វិមានេ”។

៥៤៩.តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៥៥០.“ពារាណសិយំ គហបតិ, ឯស ទានបតី អហុ;
អារាមេ ឧទបានេ ច, បបា សង្កមនានិ ច;
អរហន្តេ សីតិភូតេ, សក្កច្ចំ បដិបាទយិ។

៥៥១.“ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច, បច្ចយំ សយនាសនំ;
អទាសិ ឧជុភូតេសុ, វិប្បសន្នេន ចេតសា។

៥៥២.“ចាតុទ្ទសី បញ្ចទសី, យា ច បក្ខស្ស អដ្ឋមី;
បាដិហារិយបក្ខញ្ច, អដ្ឋង្គសុសមាហិតំ។

៥៥៣.“ឧបោសថំ ឧបវសី, សទាសីលេសុ សំវុតោ;
សំយមា សំវិភាគា ច, សោ វិមានស្មិ មោទតិ។

៥៥៤.“យថា ឧទយមាទិច្ចោ, ហោតិ លោហិតកោ មហា;
តថូបមំ ឥទំ ព្យម្ហំ, ជាតរូបស្ស និម្មិតំ។

៥៥៥.“វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
អយំ នុ មច្ចោ កិមកាសិ សាធុំ, យោ មោទតី សគ្គបត្តោ វិមានេ”។

៥៥៦.តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៥៥៧.“សាវត្ថិយំ គហបតិ, ឯស ទានបតី អហុ;
អារាមេ ឧទបានេ ច, បបា សង្កមនានិ ច;
អរហន្តេ សីតិភូតេ, សក្កច្ចំ បដិបាទយិ។

៥៥៨.“ចីវរំ បិណ្ឌបាតញ្ច, បច្ចយំ សយនាសនំ;
អទាសិ ឧជុភូតេសុ, វិប្បសន្នេន ចេតសា។

៥៥៩.“ចាតុទ្ទសី បញ្ចទសី, យា ច បក្ខស្ស អដ្ឋមី;
បាដិហារិយបក្ខញ្ច, អដ្ឋង្គសុសមាហិតំ។

៥៦០.“ឧបោសថំ ឧបវសី, សទា សីលេសុ សំវុតោ;
សំយមា សំវិភាគា ច, សោ វិមានស្មិ មោទតិ។

៥៦១.“វេហាយសា មេ ពហុកា, ជាតរូបស្ស និម្មិតា;
ទទ្ទល្លមានា អាភេន្តិ, វិជ្ជុវព្ភឃនន្តរេ។

៥៦២.“វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
ឥមេ នុ មច្ចា កិមកំសុ សាធុំ, យេ មោទរេ សគ្គបត្តា វិមានេ”។

៥៦៣.តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;

វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៥៦៤. ‘‘សទ្ធាយ សុនិវិដ្ឋាយ, សទ្ធម្មេ សុប្បវេទិតេ;
អកំសុ សត្ថុ វចនំ, សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនេ [សម្មាសម្ពុទ្ធសាវកា (ស្យា.), សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនំ (បី.)];
តេសំ ឯតានិ ឋានានិ, យានិ ត្វំ រាជ បស្សសិ។

៥៦៥. ‘‘វិទិតា តេ មហារាជ, អាវាសា បាបកម្មិនំ;
អថោ កល្យាណកម្មានំ, ឋានានិ វិទិតានិ តេ;
ឧយ្យាហិ ទានិ រាជីសិ, ទេវរាជស្ស សន្តិកេ’’។

៥៦៦. ‘‘សហស្សយុត្តំ ហយវាហិំ, ទិព្ពយានមធិដ្ឋិតោ;
យាយមានោ មហារាជា, អទ្ទា សីទន្តរេ នគេ;
ទិស្វានាមន្តយី សូតំ, ‘‘ឥមេ កេ នាម បព្ពតា’’។

៥៦៧. [អយំ គាថា សី. ស្យា. បី. បោត្ថកេសុ អដ្ឋកថាយញ្ច ន ទិស្សតិ] តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ [អយំ គាថា សី. ស្យា. បី. បោត្ថកេសុ អដ្ឋកថាយញ្ច ន ទិស្សតិ]។

៥៦៨. ‘‘សុទស្សនោ ករវីកោ, ឦសធរោ [ឥសិន្ធរោ (ស្យា.), ឦសន្ធរោ (ក.)] យុគន្ធរោ;
នេមិន្ធរោ វិនតកោ, អស្សកណ្ណោ គិរី ព្រហា។

៥៦៩. ‘‘ឯតេ សីទន្តរេ នគា, អនុបុព្ពសមុគ្គតា;
មហារាជានមាវាសា , យានិ ត្វំ រាជ បស្សសិ។

៥៧០. ‘‘អនេករូបំ រុចិរំ, នានាចិត្រំ បកាសតិ;
អាកិណ្ណំ ឥន្ទសទិសេហិ, ព្យគ្ឃេហេវ សុរក្ខិតំ [បុរក្ខិតំ (ស្យា. ក.)]។

៥៧១. ‘‘វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
ឥមំ នុ ទ្វារំ កិមភញ្ញមាហុ [កិមភិញ្ញមាហុ (សី. បី.)], (មនោរមេ ទិស្សតិ ទូរតោវ។) [( ) អយំ បាឋោ ស្យាមបោត្ថកេយេវ ទិស្សតិ]

៥៧២. តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៥៧៣. ‘‘ចិត្រកូដោតិ យំ អាហុ, ទេវរាជបវេសនំ;
សុទស្សនស្ស គិរិនោ, ទ្វារញ្ហេតំ បកាសតិ។

៥៧៤. ‘‘អនេករូបំ រុចិរំ, នានាចិត្រំ បកាសតិ;
អាកិណ្ណំ ឥន្ទសទិសេហិ, ព្យគ្ឃេហេវ សុរក្ខិតំ;
បវិសេតេន រាជីសិ, អរជំ ភូមិមក្កម’’។

៥៧៥. ‘‘សហស្សយុត្តំ ហយវាហិំ, ទិព្ពយានមធិដ្ឋិតោ;
យាយមានោ មហារាជា, អទ្ទា ទេវសភំ ឥទំ។

៥៧៦. ‘‘យថា សរទេ អាកាសេ [អាកាសោ (សី. ស្យា. បី.)], នីលោភាសោ បទិស្សតិ;
ឥច្ចូបមំ ឥទំ ព្យម្ហំ, វេឡុរិយាសុ និម្មិតំ។

៥៧៧. ‘‘វិត្តី ហិ មំ វិន្ទតិ សូត ទិស្វា, បុច្ឆាមិ តំ មាតលិ ទេវសារថិ;
ឥមំ នុ ព្យម្ហំ កិមភញ្ញមាហុ [កិមភិញ្ញមាហុ (សី. បី.)], (មនោរមេ ទិស្សតិ ទូរតោវ។) [( ) អយំ បាឋោ ស្យាមបោត្ថកេយេវ ទិស្សតិ]

៥៧៨. តស្ស បុដ្ឋោ វិយាកាសិ, មាតលិ ទេវសារថិ;
វិបាកំ បុញ្ញកម្មានំ, ជានំ អក្ខាសិជានតោ។

៥៧៩. ‘‘សុធម្មា ឥតិ យំ អាហុ, បស្សេសា [ឯសេសា (ស្យា. ក.)] ទិស្សតេ សភា;
វេឡុរិយារុចិរា ចិត្រា, ធារយន្តិ សុនិម្មិតា។

៥៨០.អដ្ឋំសា សុកតា ថម្ភា, សព្ពេ វេឡុរិយាមយា;
យត្ថ ទេវា តាវតឹសា, សព្ពេ ឥន្ទបុរោហិតា។

៥៨១.“អត្ថំ ទេវមនុស្សានំ, ចិន្តយន្តា សមច្ឆរេ;
បរិសេតេន រាជីសិ, ទេវានំ អនុមោទនំ”។

៥៨២.“តំ ទេវា បដិនន្ទឹសុ, ទិស្វា រាជានមាគតំ;
“ស្វាគតំ តេ មហារាជ, អថោ តេ អទុរាគតំ;
និសីទ ទានិ រាជីសិ, ទេវរាជស្ស សន្តិកេ”។

៥៨៣.“សក្កោបិ បដិនន្ទិត្ថ [បដិនន្ទិត្វា (ក.)], វេទេហំ មិថិលគ្គហំ;
និមន្តយិត្ថ [និមន្តយី ច (សី. បី.)] កាមេហិ, អាសនេន ច វាសវោ។

៥៨៤.“សាធុ ខោសិ អនុប្បត្តោ, អាវាសំ វសវត្តិនំ;
វស ទេវេសុ រាជីសិ, សព្ពកាមសមិទ្ធិសុ;
តាវតឹសេសុ ទេវេសុ, ភុញ្ជ កាមេ អមានុសេ”។

៥៨៥.“យថា យាចិតកំ យានំ, យថា យាចិតកំ ធនំ;
ឯវំសម្បទមេវេតំ, យំ បរតោ ទានបច្ចយា។

៥៨៦.“ន ចាហមេតមិច្ឆាមិ, យំ បរតោ ទានបច្ចយា;
សយំកតានិ បុញ្ញានិ, តំ មេ អាវេណិកំ [អាវេណិយំ (សី. ស្យា. បី.), អាវេនិកំ (ក.)] ធនំ។

៥៨៧.“សោហំ គន្ត្វា មនុស្សេសុ, កាហាមិ កុសលំ ពហុំ;
ទានេន សមចរិយាយ, សំយមេន ទមេន ច;
យំ កត្វា សុខិតោ ហោតិ, ន ច បច្ឆានុតប្បតិ”។

៥៨៨.“ពហូបការោ នោ ភវំ, មាតលិ ទេវសារថិ;
យោ មេ កល្យាណកម្មានំ, បាបានំ បដិទស្សយិ” [បដិទំសយិ (បី.)]។

៥៨៩.“ឥទំ វត្វា និមិរាជា, វេទេហោ មិថិលគ្គហោ;
បុថុយញ្ញំ យជិត្វាន, សំយមំ អជ្ឈុបាគមី”តិ។

និមិជាតកំ [នេមិរាជជាតកំ (ស្យា.)] ចតុត្ថំ។

៥៤២. ឧមង្គជាតកំ (៥)

៥៩០.“បញ្ចាលោ សព្ពសេនាយ, ព្រហ្មទត្តោយមាគតោ;
សាយំ បញ្ចាលិយា សេនា, អប្បមេយ្យា មហោសធ។

៥៩១.“វីថិមតី [បិដ្ឋិមតី (សី. បី.), វិទ្ធិមតី (ស្យា.)] បត្តិមតី, សព្ពសង្គាមកោវិទា;
ឱហារិនី សទ្ទវតី, ភេរិសង្ខប្បពោធនា។

៥៩២.“លោហវិជ្ជា អលង្ការា, ធជិនី វាមរោហិនី;
សិប្បិយេហិ សុសម្បន្នា, សូរេហិ សុប្បតិដ្ឋិតា។

៥៩៣.“ទសេត្ថ បណ្ឌិតា អាហុ, ភូរិបញ្ញា រហោគមា [រហោគតា (ស្យា. ក.)];
មាតា ឯកាទសី រញ្ញោ, បញ្ចាលិយំ បសាសតិ។

៥៩៤.“អថេត្ថេកសតំ ខត្យា, អនុយន្តា យសស្សិនោ;
អច្ឆិន្នរដ្ឋា ព្យថិតា, បញ្ចាលិយំ [បញ្ចាលីនំ (ពហូសុ)] វសំ គតា។

៥៩៥.“យំវទា-តក្ករា រញ្ញោ, អកាមា បិយភាណិនោ;
បញ្ចាលមនុយាយន្តិ, អកាមា វសិនោ គតា។

៥៩៦.“តាយ សេនាយ មិថិលា, តិសន្ធិបរិវារិតា;
រាជធានី វិទេហានំ, សមន្តា បរិខញ្ញតិ។

៥៩៧. ឧទ្ធំ តារកជាតាវ, សមន្តា បរិវារិតា;
មហោសធ វិជានាហិ, កថំ មោក្ខោ ភវិស្សតិ”។

៥៩៨. “បាទេ ទេវ បសារេហិ, ភុញ្ជ កាមេ រមស្សុ ច;
ហិត្វា បញ្ចាលិយំ សេនំ, ព្រហ្មទត្តោ បលាយិតិ” [បលាយតិ (សី. ស្យា.)]។

៥៩៩. “រាជា សន្ថវកាមោ តេ, រតនានិ បវេច្ឆតិ;
អាគច្ឆន្តុ ឥតោ [តតោ (សី. ស្យា.)] ទូតា, មញ្ជុកា បិយភាណិនោ។

៦០០. “ភាសន្តុ មុទុកា វាចា, យា វាចា បដិនន្ទិតា;
បញ្ចាលោ ច វិទេហោ ច [បញ្ចាលា ច វិទេហា ច (សី. បី.)], ឧភោ ឯកា ភវន្តុ តេ”។

៦០១. “កថំ នុ កេវដ្ដ មហោសធេន, សមាគមោ អាសិ តទិង្ឃ ព្រូហិ;
កច្ចិ តេ បដិនិជ្ឈត្តោ, កច្ចិ តុដ្ឋោ មហោសធោ”។

៦០២. “អនរិយរូបោ បុរិសោ ជនិន្ទ, អសម្មោទកោ ថទ្ធោ អសព្ភិរូបោ;
យថា មូគោ ច ពធិរោ ច, ន កិញ្ចិត្ថំ អភាសថ” [អភាសិត្ថ (ក.)]។

៦០៣. “អទ្ធា ឥទំ មន្តបទំ សុទុទ្ទសំ, អត្ថោ សុទ្ធោ នរវីរិយេន ទិដ្ឋោ;
តថា ហិ កាយោ មម សម្បវេធតិ, ហិត្វា សយំ កោ បរហត្ថមេស្សតិ”។

៦០៤. “ឆន្នញ្ហិ ឯការ មតី សមេតិ, យេ បណ្ឌិតា ឧត្តមភូរិបត្តា;
យានំ អយានំ អថ វាបិ ឋានំ, មហោសធ ត្វម្បិ មតី ករោហិ”។

៦០៥. “ជានាសិ ខោ រាជ មហានុភាវោ, មហព្ពលោ ចូឡនិព្រហ្មទត្តោ;
រាជា ច តំ ឥច្ឆតិ មារណត្ថំ [ការណត្ថំ (សី. បី.)], មិគំ យថា ឱកចរេន លុទ្ទោ។

៦០៦. “យថាបិ មច្ឆោ ពឡិសំ, វង្កំ មំសេន ឆាទិតំ;
អាមគិទ្ធោ ន ជានាតិ, មច្ឆោ មរណមត្តនោ។

៦០៧. “ឯវមេវ តុវំ រាជ, ចូឡនេយ្យស្ស ធីតរំ;
កាមគិទ្ធោ ន ជានាសិ, មច្ឆោវ មរណមត្តនោ។

៦០៨. “សចេ គច្ឆសិ បញ្ចាលំ, ខិប្បមត្តំ ជហិស្សតិ;
មិគំ បន្ថានុពន្ធំវ [បថានុបន្ធំវ (សី. ស្យា. បី.)], មហន្តំ ភយមេស្សតិ”។

៦០៩. “មយមេវ ពាលម្ហសេ ឯឡមូគា, យេ ឧត្តមត្ថានិ តយី លបិម្ហា;
កិមេវ ត្វំ នង្គលកោដិវឌ្ឍោ, អត្ថានិ ជានាសិ យថាបិ អញ្ញេ”។

៦១០. “ឥមំ គលេ គហេត្វាន, នាសេថ វិជិតា មម;
យោ មេ រតនលាភស្ស, អន្តរាយាយ ភាសតិ”។

៦១១. “តតោ ច សោ អបក្កម្ម, វេទេហស្ស ឧបន្តិកា;
អថ អាមន្តយី ទូតំ, មាធរំ [មណរំ (សី.), មាធុរំ (ស្យា.), មាឋរំ (បី.)] សុវបណ្ឌិតំ។

៦១២. “ឯហិ សម្ម ហរិតបក្ខ [ហរីបក្ខ (សី. បី.)], វេយ្យាវច្ចំ ករោហិ មេ;
អត្ថិ បញ្ចាលរាជស្ស, សាឡិកា សយនបាលិកា។

៦១៣. “តំ ពន្ធនេន [តំ បត្តរេន (សី. បី.), តំ សន្ថវេន (ស្យា.)] បុច្ឆស្សុ, សា ហិ សព្ពស្ស កោវិទា;
សា តេសំ សព្ពំ ជានាតិ, រញ្ញោ ច កោសិយស្ស ច។

៦១៤. “‘អាមោ’តិ សោ បដិស្សុត្វា, មាធរោ សុវបណ្ឌិតោ;
អគមាសិ ហរិតបក្ខោ [ហរីបក្ខោ (សី. បី.)], សាឡិកាយ ឧបន្តិកំ។

៦១៥. “តតោ ច ខោ សោ គន្ត្វាន, មាធរោ សុវបណ្ឌិតោ;
អថាមន្តយិ សុឃរំ, សាឡិកំ មញ្ជុភាណិកំ។

៦១៦. ‘កច្ចិ តេ សុឃរេ ខមនីយំ, កច្ចិ វេស្សេ អនាមយំ;

កច្ចិ តេ មធុនា លាជា, លព្ភតេ សុឃរេ តុវំ’ [តវ (សី. បី.)]។

៦១៧‘កុសលញ្ចេវ មេ សម្ម, អថោ សម្ម អនាមយំ;
អថោ មេ មធុនា លាជា, លព្ភតេ សុវបណ្ឌិត។

៦១៨‘កុតោ នុ សម្ម អាគម្ម, កស្ស វា បហិតោ តុវំ;
ន ច មេសិ ឥតោ បុព្ពេ, ទិដ្ឋោ វា យទិ វា សុតោ’’។

៦១៩‘‘អហោសិ សិវិរាជស្ស, បាសាទេ សយនបាលកោ;
តតោ សោ ធម្មិកោ រាជា, ពទ្ធេ មោចេសិ ពន្ធនា’’។

៦២០‘‘តស្ស មេកា ទុតិយាសិ, សាឡិកា មញ្ជុភាណិកា;
តំ តត្ថ អវធី សេនោ, បេក្ខតោ សុឃរេ មម’’។

៦២១‘‘តស្សា កាមា ហិ សម្មត្តោ, អាគតោស្មិ តវន្តិកេ;
សចេ ករេយ្យ [ករេយ្យាសិ (សី.), ករេយ្យុ (ស្យា.), ករេយ្យាសិ មេ (បី.)] ឱកាសំ, ឧភយោវ វសាមសេ’’។

៦២២‘‘សុវោវ សុវិំ កាមេយ្យ, សាឡិកោ បន សាឡិកំ;
សុវស្ស សាឡិកាយេវ [សាឡិកាយ ច (សី. បី.)], សំវាសោ ហោតិ កីទិសោ’’។

៦២៣‘‘យោយំ កាមេ [យំ យំ កាមី (សី. បី.)] កាមយតិ, អបិ ចណ្ឌាលិកាមបិ;
សព្ពោ ហិ សទិសោ ហោតិ, នត្ថិ កាមេ អសាទិសោ’’។

៦២៤‘‘អត្ថិ ជម្បាវតី [ជម្ពាវតី (សី. ស្យា.), ចម្បាវតី (ក.)] នាម, មាតា សិវិស្ស [សិព្ពិស្ស (សី. បី.)] រាជិនោ;
សា ភរិយា វាសុទេវស្ស, កណ្ហស្ស មហេសី បិយា។

៦២៥‘‘រដ្ឋវតី [រថវតី (សី. បី.), រតនវតី (ស្យា.)] កិម្បុរិសី, សាបិ វច្ឆំ អកាមយិ;
មនុស្សោ មិគិយា សទ្ធិំ, នត្ថិ កាមេ អសាទិសោ’’។

៦២៦‘‘ហន្ទ ខ្វាហំ គមិស្សាមិ, សាឡិកេ មញ្ជុភាណិកេ;
បច្ចក្ខានុបទញ្ហេតំ, អតិមញ្ញសិ នូន មំ’’។

៦២៧‘‘ន សិរី តរមានស្ស, មាធរ សុវបណ្ឌិត;
ឥធេវ តាវ អច្ឆស្សុ, យាវ រាជាន ទក្ខសិ [ទក្ខិសិ (បី.)];
សោស្សិ [សោស្សសិ (សី.)] សទ្ទំ មុទិង្គានំ, អានុភាវញ្ច រាជិនោ’’។

៦២៨‘‘យោ នុ ខ្វាយំ តិព្ពោ សទ្ទោ, តិរោជនបទេ [តិរោជនបទំ (បី. ក.)] សុតោ;
ធីតា បញ្ចាលរាជស្ស, ឱសធី វិយ វណ្ណិនី;
តំ ទស្សតិ វិទេហានំ, សោ វិវាហោ ភវិស្សតិ’’។

៦២៩‘‘ឯទិសោ មា [នេទិសោ តេ (សី.)] អមិត្តានំ, វិវាហោ ហោតុ មាធរ;
យថា បញ្ចាលរាជស្ស, វេទេហេន ភវិស្សតិ’’។

៦៣០‘‘អានយិត្វាន វេទេហំ, បញ្ចាលានំ រថេសភោ;
តតោ នំ ឃាតយិស្សតិ, នស្ស សខី ភវិស្សតិ’’។

៦៣១‘‘ហន្ទ ខោ មំ អនុជានាហិ, រត្តិយោ សត្តមត្តិយោ;
យាវាហំ សិវិរាជស្ស, អារោចេមិ មហេសិនោ;
លទ្ធោ ច មេ អាវសថោ, សាឡិកាយ ឧបន្តិកំ’’ [ឧបន្តិកា (សី. ក.)]។

៦៣២‘‘ហន្ទ ខោ តំ អនុជានាមិ, រត្តិយោ សត្តមត្តិយោ;
សចេ ត្វំ សត្តរត្តេន, នាគច្ឆសិ មមន្តិកេ;
មញ្ញេ ឱក្កន្តសត្តំ [ឱក្កន្តសន្តំ (ស្យា. បី. ក.)] មំ, មតាយ អាគមិស្សសិ’’។

៦៣៣‘‘តតោ ច ខោ សោ គន្ត្វាន, មាធរោ សុវបណ្ឌិតោ;
មហោសធស្ស អក្ខាសិ, សាឡិកាវចនំ ឥទំ’’។

៦៣៤.យស្សេវ យវេ ភុញ្ជេយ្យ ភោគំ, តស្សេវ អត្ថំ បុរិសោ ចរេយ្យ”;
“ហន្ទាហំ គច្ឆាមិ បុរេ ជនិន្ទ, បញ្ចាលរាជស្ស បុរំ សុរម្មំ;
និវេសនានិ មាបេតុំ, វេទេហស្ស យសស្សិនោ។

៦៣៥.“និវេសនានិ មាបេត្វា, វេទេហស្ស យសស្សិនោ;
យទា តេ បហិណេយ្យាមិ, តទា ឯយ្យាសិ ខត្តិយ”។

៦៣៦.“តតោ ច បាយាសិ បុរេ មហោសធោ, បញ្ចាលរាជស្ស បុរំ សុរម្មំ;
និវេសនានិ មាបេតុំ, វេទេហស្ស យសស្សិនោ”។

៦៣៧.“និវេសនានិ មាបេត្វា, វេទេហស្ស យសស្សិនោ;
អថស្ស បាហិណី ទូតំ, [នត្ថិ សី. បី. បោត្ថកេសុ] វេទេហំ មិថិលគ្គហំ [នត្ថិ សី. បី. បោត្ថកេសុ];
ឯហិ ទានិ មហារាជ, មាបិតំ តេ និវេសនំ”។

៦៣៨.“តតោ ច រាជា បាយាសិ, សេនាយ ចតុរង្គិយា [ចតុរង្គិនិយា (ក.)];
អនន្តវាហនំ ទដ្ឋុំ, ផីតំ កបិលិយំ [កម្បិល្លិយំ (សី. បី.)] បុរំ”។

៦៣៩.“តតោ ច ខោ សោ គន្ត្វាន, ព្រហ្មទត្តស្ស បាហិណិ;
‘អាគតោ’ស្មិ មហារាជ, តវ បាទានិ វន្ទិតុំ។

៦៤០.‘ទទាហិ ទានិ មេ ភរិយំ, នារិំ សព្ពង្គសោភិនីំ;
សុវណ្ណេន បដិច្ឆន្នំ, ទាសីគណបុរក្ខតំ’”។

៦៤១.“ស្វាគតំ តេវ [តេ (សី.), តេបិ (ស្យា.), តេន (បី.)] វេទេហ, អថោ តេ អទុរាគតំ;
នក្ខត្តំយេវ បរិបុច្ឆ, អហំ កញ្ញំ ទទាមិ តេ;
សុវណ្ណេន បដិច្ឆន្នំ, ទាសីគណបុរក្ខតំ”។

៦៤២.“តតោ ច រាជា វេទេហោ, នក្ខត្តំ បរិបុច្ឆថ [បរិបុច្ឆតិ (ស្យា. ក.)];
នក្ខត្តំ បរិបុច្ឆិត្វា, ព្រហ្មទត្តស្ស បាហិណិ។

៦៤៣.“ទទាហិ ទានិ មេ ភរិយំ, នារិំ សព្ពង្គសោភិនីំ;
សុវណ្ណេន បដិច្ឆន្នំ, ទាសីគណបុរក្ខតំ”។

៦៤៤.“ទទាមិ ទានិ តេ ភរិយំ, នារិំ សព្ពង្គសោភិនីំ;
សុវណ្ណេន បដិច្ឆន្នំ, ទាសីគណបុរក្ខតំ”។

៦៤៥.“ហត្ថី អស្សា រថា បត្តី, សេនា តិដ្ឋន្តិ វម្មិតា [វម្មិកា (ស្យា. ក.)];
ឧក្កា បទិត្តា ឈាយន្តិ, កិន្នុ មញ្ញន្តិ បណ្ឌិតា។

៦៤៦.“ហត្ថី អស្សា រថា បត្តី, សេនា តិដ្ឋន្តិ វម្មិតា [វម្មិកា (ស្យា. ក.)];
ឧក្កា បទិត្តា ឈាយន្តិ, កឹ នុ កាហន្តិ [កាហតិ (ក.)] បណ្ឌិត”។

៦៤៧.“រក្ខតិ តំ មហារាជ, ចូឡនេយ្យោ មហព្ពលោ;
បទុដ្ឋោ ព្រហ្មទត្តេន [បទុដ្ឋោ តេ ព្រហ្មទត្តោ (សី. ស្យា. បី.)], បាតោ តំ ឃាតយិស្សតិ”។

៦៤៨.“ឧព្ពេធតិ មេ ហទយំ, មុខញ្ច បរិសុស្សតិ;
និព្ពុតឹ នាធិគច្ឆាមិ, អគ្គិទឌ្ឍោវ អាតបេ។

៦៤៩.“កម្មារានំ យថា ឧក្កា, អន្តោ ឈាយតិ នោ ពហិ;
ឯវម្បិ ហទយំ មយ្ហំ, អន្តោ ឈាយតិ នោ ពហិ”។

៦៥០.“បមត្តោ មន្តនាតីតោ, ភិន្នមន្តោសិ ខត្តិយ;
ឥទានិ ខោ តំ តាយន្តុ, បណ្ឌិតា មន្តិនោ ជនា។

៦៥១.“អកត្វាមច្ចស្ស វចនំ, អត្ថកាមហិតេសិនោ;
អត្តបីតិរតោ រាជា, មិគោ កូដេវ ឱហិតោ។

៦៥២.យថាបិ មច្ឆោ ពឡិសំ, វង្កំ មំសេន ឆាទិតំ;
អាមគិទ្ធោ ន ជានាតិ, មច្ឆោ មរណមត្តនោ។

៦៥៣.“ឯវមេវ តុវំ រាជ, ចូឡនេយ្យស្ស ធីតរំ;
កាមគិទ្ធោ ន ជានាសិ, មច្ឆោវ មរណមត្តនោ។

៦៥៤.“សចេ គច្ឆសិ បញ្ចាលំ, ខិប្បមត្តំ ជហិស្សសិ;
មិគំ បន្ថានុពន្ធំវ, មហន្តំ ភយមេស្សតិ។

៦៥៥.“អនរិយរូបោ បុរិសោ ជនិន្ទ, អហីវ ឧច្ឆង្គគតោ ឌសេយ្យ;
ន តេន មិត្តឹ កយិរាថ ធីរោ [បញ្ញោ (បី.)], ទុក្ខោ ហវេ កាបុរិសេន [កាបុរិសេហិ (ក.)] សង្គមោ។

៦៥៦.“យទេវ [យំ ត្វេវ (សី. ស្យា. បី.)] ជញ្ញា បុរិសំ [បុរិសោ (ស្យា. ក.)] ជនិន្ទ, សីលវាយំ ពហុស្សុតោ;
តេនេវ មិត្តឹ កយិរាថ ធីរោ, សុខោ ហវេ សប្បុរិសេន សង្គមោ”។

៦៥៧.“ពាលោ តុវំ ឯឡមូគោសិ រាជ, យោ ឧត្តមត្ថានិ មយី លបិត្ថោ;
កិមេវហំ នង្គលកោដិវឌ្ឍោ, អត្ថានិ ជានាមិ [ជានិស្សំ (សី. ស្យា. បី.)] យថាបិ អញ្ញេ។

៦៥៨.“ឥមំ គលេ គហេត្វាន, នាសេថ វិជិតា មម;
យោ មេ រតនលាភស្ស, អន្តរាយាយ ភាសតិ”។

៦៥៩.“មហោសធ អតីតេន, នានុវិជ្ឈន្តិ បណ្ឌិតា;
កឹ មំ អស្សំវ សម្ពន្ធំ, បតោទេនេវ វិជ្ឈសិ។

៦៦០.“សចេ បស្សសិ មោក្ខំ វា, ខេមំ វា បន បស្សសិ;
តេនេវ មំ អនុសាស, កឹ អតីតេន វិជ្ឈសិ”។

៦៦១.“អតីតំ មានុសំ កម្មំ, ទុក្ករំ ទុរភិសម្ភវំ;
ន តំ សក្កោមិ មោចេតុំ, ត្វំ បជានស្សុ [ត្វម្បិ ជានស្សុ (សី. បី.)] ខត្តិយ។

៦៦២.“សន្តិ វេហាយសា [វេហាសយា (សី. បី.)] នាគា, ឥទ្ធិមន្តោ យសស្សិនោ;
តេបិ អាទាយ គច្ឆេយ្យុំ, យស្ស ហោន្តិ តថាវិធា។

៦៦៣.“សន្តិ វេហាយសា អស្សា, ឥទ្ធិមន្តោ យសស្សិនោ;
តេបិ អាទាយ គច្ឆេយ្យុំ, យស្ស ហោន្តិ តថាវិធា។

៦៦៤.“សន្តិ វេហាយសា បក្ខី, ឥទ្ធិមន្តោ យសស្សិនោ;
តេបិ អាទាយ គច្ឆេយ្យុំ, យស្ស ហោន្តិ តថាវិធា។

៦៦៥.“សន្តិ វេហាយសា យក្ខា, ឥទ្ធិមន្តោ យសស្សិនោ;
តេបិ អាទាយ គច្ឆេយ្យុំ, យស្ស ហោន្តិ តថាវិធា។

៦៦៦.“អតីតំ មានុសំ កម្មំ, ទុក្ករំ ទុរភិសម្ភវំ;
ន តំ សក្កោមិ មោចេតុំ, អន្តលិក្ខេន ខត្តិយ”។

៦៦៧.“អតីរទស្សី បុរិសោ, មហន្តេ ឧទកណ្ណវេ;
យត្ថ សោ លភតេ គាធំ [នាវំ (ក.)], តត្ថ សោ វិន្ទតេ សុខំ។

៦៦៨.“ឯវំ អម្ហញ្ច រញ្ញោ ច, ត្វំ បតិដ្ឋា មហោសធ;
ត្វំ នោសិ មន្តិនំ សេដ្ឋោ, អម្ហេ ទុក្ខា បមោចយ”។

៦៦៩.“អតីតំ មានុសំ កម្មំ, ទុក្ករំ ទុរភិសម្ភវំ;
ន តំ សក្កោមិ មោចេតុំ, ត្វំ បជានស្សុ សេនក”។

៦៧០.“សុណោហិ មេតំ [ឯតំ (សី. ក.)] វចនំ, បស្ស សេនំ [បស្សសេ’តំ (សី. បី.)] មហព្ភយំ;
សេនកំ ទានិ បុច្ឆាមិ, កឹ កិច្ចំ ឥធ មញ្ញសិ”។

៦៧១.“អគ្គិំ វា ទ្វារតោ ទេម, គណ្ហាមសេ វិកន្តនំ [វិកត្តនំ (សី. បី.)];

អញ្ញមញ្ញំ វធិត្វាន, ខិប្បំ ហិស្សាម ជីវិតំ;
មា នោ រាជា ព្រហ្មទត្តោ, ចិរំ ទុក្ខេន មារយិ”។

៦៧២. “សុណោហិ មេតំ វចនំ, បស្ស សេនំ មហព្ភយំ;
បុក្កុសំ ទានិ បុច្ឆាមិ, កឹ កិច្ចំ ឥធ មញ្ញសិ”។

៦៧៣. “វិសំ ខាទិត្វា មិយ្យាម, ខិប្បំ ហិស្សាម ជីវិតំ;
មា នោ រាជា ព្រហ្មទត្តោ, ចិរំ ទុក្ខេន មារយិ”។

៦៧៤. “សុណោហិ មេតំ វចនំ, បស្ស សេនំ មហព្ភយំ;
កាមិន្ទំ [កាវិន្ទំ (សី. បី.)] ទានិ បុច្ឆាមិ, កឹ កិច្ចំ ឥធ មញ្ញសិ”។

៦៧៥. “រជ្ជុយា ពជ្ឈ មិយ្យាម, បបាតា បបតាមសេ [បបតេមសេ (សី. បី.)];
មា នោ រាជា ព្រហ្មទត្តោ, ចិរំ ទុក្ខេន មារយិ”។

៦៧៦. “សុណោហិ មេតំ វចនំ, បស្ស សេនំ មហព្ភយំ;
ទេវិន្ទំ ទានិ បុច្ឆាមិ, កឹ កិច្ចំ ឥធ មញ្ញសិ”។

៦៧៧. “អគ្គឹ វា ទ្វារតោ ទេម, គណ្ហាមសេ វិកន្តនំ;
អញ្ញមញ្ញំ វធិត្វាន, ខិប្បំ ហិស្សាម ជីវិតំ;
ន នោ សក្កោតិ មោចេតុំ, សុខេនេវ មហោសធោ”។

៦៧៨. “យថា កទលិនោ សារំ, អន្វេសំ នាធិគច្ឆតិ;
ឯវំ អន្វេសមានា នំ, បញ្ហំ នជ្ឈគមាមសេ។

៦៧៩. “យថា សិម្ពលិនោ សារំ, អន្វេសំ នាធិគច្ឆតិ;
ឯវំ អន្វេសមានា នំ, បញ្ហំ នជ្ឈគមាមសេ។

៦៨០. “អទេសេ វត នោ វុដ្ឋំ, កុញ្ជរានំវនោទកេ;
សកាសេ ទុម្មនុស្សានំ, ពាលានំ អវិជានតំ។

៦៨១. “ឧព្ពេធតិ មេ ហទយំ, មុខញ្ច បរិសុស្សតិ;
និព្ពុតឹ នាធិគច្ឆាមិ, អគ្គិទឌ្ឍោវ អាតបេ។

៦៨២. “កម្មារានំ យថា ឧក្កា, អន្តោ ឈាយតិ នោ ពហិ;
ឯវម្បិ ហទយំ មយ្ហំ, អន្តោ ឈាយតិ នោ ពហិ”។

៦៨៣. “តតោ សោ បណ្ឌិតោ ធីរោ, អត្ថទស្សី មហោសធោ;
វេទេហំ ទុក្ខិតំ ទិស្វា, ឥទំ វចនមព្រវិ។

៦៨៤. “មា ត្វំ ភាយិ មហារាជ, មា ត្វំ ភាយិ រថេសភ;
អហំ តំ មោចយិស្សាមិ, រាហុគ្គហំវ [រាហុគហិតំវ (សី. ស្យា. បី.)] ចន្ទិមំ។

៦៨៥. “មា ត្វំ ភាយិ មហារាជ, មា ត្វំ ភាយិ រថេសភ;
អហំ តំ មោចយិស្សាមិ, រាហុគ្គហំវ សូរិយំ។

៦៨៦. “មា ត្វំ ភាយិ មហារាជ, មា ត្វំ ភាយិ រថេសភ;
អហំ តំ មោចយិស្សាមិ, បង្កេ សន្នំវ កុញ្ជរំ។

៦៨៧. “មា ត្វំ ភាយិ មហារាជ, មា ត្វំ ភាយិ រថេសភ;
អហំ តំ មោចយិស្សាមិ, បេឡាពទ្ធំវ បន្នគំ។

៦៨៨. [អយំ គាថា សី. បី. បោត្ថកេសុ ន ទិស្សតិ] ‘មា ត្វំ ភាយិ មហារាជ, មា ត្វំ ភាយិ រថេសភ;
អហំ តំ មោចយិស្សាមិ, បក្ខឹ ពទ្ធំវ បញ្ជរេ [អយំ គាថា សី. បី. បោត្ថកេសុ ន ទិស្សតិ]។

៦៨៩. “មា ត្វំ ភាយិ មហារាជ, មា ត្វំ ភាយិ រថេសភ;
អហំ តំ មោចយិស្សាមិ, មច្ឆេ ជាលគតេរិវ។

៦៩០. ‘មា ត្វំ ភាយិ មហារាជ, មា ត្វំ ភាយិ រថេសភ;
អហំ តំ មោចយិស្សាមិ, សយោគ្គពលវាហនំ។

៦៩១. ‘មា ត្វំ ភាយិ មហារាជ, មា ត្វំ ភាយិ រថេសភ;
បញ្ចាលំ វាហយិស្សាមិ [ពាហយិស្សាមិ (ស្យា.), វារយិស្សាមិ (ក.)], កាកសេនំវ លេឌ្ឌុនា។

៦៩២. ‘អទុ បញ្ញា កិមត្ថិយា, អមច្ចោ វាបិ តាទិសោ;
យោ តំ សម្ពាធបក្ខន្ទំ [សម្ពាធបក្ខន្តំ (សី. បី.)], ទុក្ខា ន បរិមោចយេ’’’។

៦៩៣. ‘‘ឯថ មាណវា ឧដ្ឋេថ, មុខំ សោធេថ សន្ធិនោ;
វេទេហោ សហមច្ចេហិ, ឧមង្គេន [ឧម្មគ្គេន (សី. បី.), ឧម្មង្គេ (ស្យា.) ឯវមុបរិបិ] គមិស្សតិ’’។

៦៩៤. ‘‘តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, បណ្ឌិតស្សានុចារិនោ [បណ្ឌិតស្សានុសារិនោ (សី. ស្យា. បី.)];
ឧមង្គទ្វារំ វិវរិំសុ, យន្តយុត្តេ ច អគ្គឡេ’’។

៦៩៥. ‘‘បុរតោ សេនកោ យាតិ, បច្ឆតោ ច មហោសធោ;
មជ្ឈេ ច រាជា វេទេហោ, អមច្ចបរិវារិតោ’’។

៦៩៦. ‘‘ឧមង្គា និក្ខមិត្វាន, វេទេហោ នាវមារុហិ;
អភិរូឡ្ហញ្ច តំ ញត្វា [អភិរុយ្ហញ្ច ញត្វាន (ស្យា. ក.)], អនុសាសិ មហោសធោ។

៦៩៧. ‘អយំ តេ សសុរោ ទេវ, អយំ សស្សុ ជនាធិប;
យថា មាតុ បដិបត្តិ, ឯវំ តេ ហោតុ សស្សុយា។

៦៩៨. ‘យថាបិ និយកោ ភាតា, សឧទរិយោ ឯកមាតុកោ;
ឯវំ បញ្ចាលចន្ទោ តេ, ទយិតព្ពោ រថេសភ។

៦៩៩. ‘អយំ បញ្ចាលចន្ទី តេ, រាជបុត្តី អភិច្ឆិតា [អភិជ្ឈិតា (សី. ស្យា. បី.)];
កាមំ ករោហិ តេ តាយ, ភរិយា តេ រថេសភ’’’។

៧០០. ‘‘អារុយ្ហ នាវំ តរមានោ, កិន្នុ តីរម្ហិ តិដ្ឋសិ;
កិច្ឆា មុត្តាម្ហ ទុក្ខតោ, យាម ទានិ មហោសធ’’។

៧០១. ‘‘នេស ធម្មោ មហារាជ, យោហំ សេនាយ នាយកោ;
សេនង្គំ បរិហាបេត្វា, អត្តានំ បរិមោចយេ។

៧០២. ‘‘និវេសនម្ហិ តេ ទេវ, សេនង្គំ បរិហាបិតំ;
តំ ទិន្នំ ព្រហ្មទត្តេន, អានយិស្សំ រថេសភ’’។

៧០៣. ‘‘អប្បសេនោ មហាសេនំ, កថំ វិគ្គយ្ហ [និគ្គយ្ហ (ស្យា. ក.)] ឋស្សសិ;
ទុព្ពលោ ពលវន្តេន, វិហញ្ញិស្សសិ បណ្ឌិត’’។

៧០៤. ‘‘អប្បសេនោបិ ចេ មន្តី, មហាសេនំ អមន្តិនំ;
ជិនាតិ រាជា រាជានោ, អាទិច្ចោវុទយំ តមំ’’។

៧០៥. ‘‘សុសុខំ វត សំវាសោ, បណ្ឌិតេហីតិ សេនក;
បក្ខីវ បញ្ជរេ ពទ្ធេ, មច្ឆេ ជាលគតេរិវ;
អមិត្តហត្ថត្តគតេ [អមិត្តស្ស ហត្ថគតេ (ក.)], មោចយី នោ មហោសធោ’’។

៧០៦. ‘‘ឯវមេតំ [ឯវមេវ (ស្យា.)] មហារាជ, បណ្ឌិតា ហិ សុខាវហា;
បក្ខីវ បញ្ជរេ ពទ្ធេ, មច្ឆេ ជាលគតេរិវ;
អមិត្តហត្ថត្តគតេ, មោចយី នោ មហោសធោ’’។

៧០៧. ‘‘រក្ខិត្វា កសិណំ រត្តិំ, ចូឡនេយ្យោ មហព្ពលោ;
ឧទេន្តំ អរុណុគ្គស្មិំ, ឧបការិំ ឧបាគមិ។

៧០៨. ‘‘អារុយ្ហ បវរំ នាគំ, ពលវន្តំ សដ្ឋិហាយនំ;

រាជា អវោច បញ្ចាលោ, ចូឡនេយ្យោ មហព្ពលោ។

៧០៩. “សន្នទ្ធោ មណិវម្មេន [មណិចម្មេន (ស្យា.)], សរមាទាយ បាណិនា;
បេសិយេ អជ្ឈភាសិត្ថ, បុថុគុម្ពេ សមាគតេ។

៧១០. “ហត្ថារោហេ អនីកដ្ឋេ, រថិកេ បត្តិការកេ;
ឧបាសនម្ហិ កតហត្ថេ, វាលវេធេ សមាគតេ”។

៧១១. “បេសេថ កុញ្ជរេ ទន្តី, ពលវន្តេ សដ្ឋិហាយនេ;
មទ្ទន្តុ កុញ្ជរា នគរំ, វេទេហេន សុមាបិតំ។

៧១២. “វច្ឆទន្តមុខា សេតា, តិក្ខគ្គា អដ្ឋិវេធិនោ;
បណុន្នា ធនុវេគេន, សម្បតន្តុតរីតរា។

៧១៣. “មាណវា វម្មិនោ សូរា, ចិត្រទណ្ឌយុតាវុធា;
បក្ខន្ទិនោ មហានាគា, ហត្ថីនំ ហោន្តុ សម្មុខា។

៧១៤. “សត្តិយោ តេលធោតាយោ, អច្ចិមន្តា [អច្ចិមន្តី (សី.)] បភស្សរា;
វិជ្ជោតមានា តិដ្ឋន្តុ, សតរំសីវ [សតរំសា វិយ (សី.)] តារកា។

៧១៥. “អាវុធពលវន្តានំ, គុណិកាយូរធារិនំ;
ឯតាទិសានំ យោធានំ, សង្គាមេ អបលាយិនំ;
វេទេហោ កុតោ មុច្ចិស្សតិ, សចេ បក្ខីវ កាហិតិ។

៧១៦. “តឹស មេ បុរិសនាវុត្យោ, សព្ពេវេកេកនិច្ចិតា;
យេសំ សមំ ន បស្សាមិ, កេវលំ មហិមំ ចរំ។

៧១៧. “នាគា ច កប្បិតា ទន្តី, ពលវន្តោ សដ្ឋិហាយនា;
យេសំ ខន្ធេសុ សោភន្តិ, កុមារា ចារុទស្សនា;

៧១៨. “បីតាលង្ការា បីតវសនា, បីតុត្តរនិវាសនា;
នាគខន្ធេសុ សោភន្តិ, ទេវបុត្តាវ នន្ទនេ។

៧១៩. “បាឋីនវណ្ណា នេត្តឹសា, តេលធោតា បភស្សរា;
និដ្ឋិតា នរធីរេហិ [នរវីរេហិ (សី. ស្យា. បី.)], សមធារា សុនិស្សិតា។

៧២០. “វេល្លាលិនោ វីតមលា, សិក្កាយសមយា ទឡ្ហា;
គហិតា ពលវន្តេហិ, សុប្បហារប្បហារិភិ។

៧២១. “សុវណ្ណថរុសម្បន្នា, លោហិតកច្ឆុបធារិតា;
វិវត្តមានា សោភន្តិ, វិជ្ជុវព្ភឃនន្តរេ។

៧២២. “បដាកា [បតាកា (សី. បី.), បថកា (ស្យា.)] វម្មិនោ សូរា, អសិចម្មស្ស កោវិទា;
ធនុគ្គហា សិក្ខិតរា [ថរុគ្គហា សិក្ខិតារោ (សី. បី.)], នាគខន្ធេ និបាតិនោ [នាគខន្ធាតិបាតិនោ (សី. បី.)]។

៧២៣. “ឯតាទិសេហិ បរិក្ខិត្តោ, នត្ថិ មោក្ខោ ឥតោ តវ;
បភាវំ តេ ន បស្សាមិ, យេន ត្វំ មិថិលំ វជេ”។

៧២៤. “កឹ នុ សន្តរមានោវ, នាគំ បេសេសិ កុញ្ជរំ;
បហដ្ឋរូបោ អាបតសិ [អាគមសិ (ស្យា.), អាតបសិ (ក.)], សិទ្ធត្ថោស្មីតិ [លទ្ធត្ថោស្មីតិ (សី. ស្យា. បី.)] មញ្ញសិ។

៧២៥. “ឱហរេតំ ធនុំ ចាបំ, ខុរប្បំ បដិសំហរ;
ឱហរេតំ សុភំ វម្មំ, វេឡុរិយមណិសន្ថតំ” [វេឡុរិយមណិសន្និភំ (ស្យា.)]។

៧២៦. “បសន្នមុខវណ្ណោសិ, មិតបុព្ពញ្ច ភាសសិ;

ហោតិ ខោ មរណកាលេ, ឯទិសី [តាទិសី (សី. បី.)] វណ្ណសម្បទា’’។

៧២៧“មោឃំ តេ គជ្ជិតំ រាជ, ភិន្នមន្តោសិ ខត្តិយ;
ទុគ្គណ្ហោសិ [ទុគ្គណ្ហោ ហិ (សី. ស្យា. បី.)] តយា រាជា, ខឡុង្គេនេវ [ខឡុង្គេនេវ (ក.)] សិន្ធវោ។

៧២៨“តិណ្ណោ ហិយ្យោ រាជា គង្គំ, សាមច្ចោ សបរិជ្ជនោ;
ហំសរាជំ យថា ធង្កោ, អនុជ្ជវំ បតិស្សសិ’’។

៧២៩“សិង្គាលា រត្តិភាគេន, ផុល្លំ ទិស្វាន កឹសុកំ;
មំសបេសីតិ មញ្ញន្តា, បរិព្យូឡ្ហា មិគាធមា។

៧៣០“វីតិវត្តាសុ រត្តីសុ, ឧគ្គតស្មិំ ទិវាករេ [ទិវាករេ (សី. ស្យា. បី.)];
កឹសុកំ ផុល្លិតំ ទិស្វា, អាសច្ឆិន្នា មិគាធមា។

៧៣១“ឯវមេវ តុវំ រាជ, វេទេហំ បរិវារិយ [បរិវារយ (ស្យា. បី.), បរិវារិតំ (ក.)];
អាសច្ឆិន្នោ គមិស្សសិ, សិង្គាលា កឹសុកំ យថា’’។

៧៣២“ឥមស្ស ហត្ថេ បាទេ ច, កណ្ណនាសញ្ច ឆិន្ទថ;
យោ មេ អមិត្តំ ហត្ថគតំ, វេទេហំ បរិមោចយិ។

៧៣៣“ឥមំ មំសំវ បាតព្យំ [មំសំវ បាតព្ពំ (សី. បី.), មំសញ្ច បាតព្យំ (ក.)], សូលេ កត្វា បចន្តុ នំ;
យោ មេ អមិត្តំ ហត្ថគតំ, វេទេហំ បរិមោចយិ។

៧៣៤“យថាបិ អាសភំ ចម្មំ, បថព្យា វិតនិយ្យតិ;
សីហស្ស អថោ ព្យគ្ឃស្ស, ហោតិ សង្កុសមាហតំ។

៧៣៥“ឯវំ តំ វិតនិត្វាន, វេធយិស្សាមិ សត្តិយា;
យោ មេ អមិត្តំ ហត្ថគតំ, វេទេហំ បរិមោចយិ’’។

៧៣៦“សចេ មេ ហត្ថេ បាទេ ច, កណ្ណនាសញ្ច ឆេច្ឆសិ;
ឯវំ បញ្ចាលចន្ទស្ស, វេទេហោ ឆេទយិស្សតិ។

៧៣៧“សចេ មេ ហត្ថេ បាទេ ច, កណ្ណនាសញ្ច ឆេច្ឆសិ;
ឯវំ បញ្ចាលចន្ទិយា, វេទេហោ ឆេទយិស្សតិ។

៧៣៨“សចេ មេ ហត្ថេ បាទេ ច, កណ្ណនាសញ្ច ឆេច្ឆសិ;
ឯវំ នន្ទាយ ទេវិយា, វេទេហោ ឆេទយិស្សតិ។

៧៣៩“សចេ មេ ហត្ថេ បាទេ ច, កណ្ណនាសញ្ច ឆេច្ឆសិ;
ឯវំ តេ បុត្តទារស្ស, វេទេហោ ឆេទយិស្សតិ។

៧៤០“សចេ មំសំវ បាតព្យំ, សូលេ កត្វា បចិស្សសិ;
ឯវំ បញ្ចាលចន្ទស្ស, វេទេហោ បាចយិស្សតិ។

៧៤១“សចេ មំសំវ បាតព្យំ, សូលេ កត្វា បចិស្សសិ;
ឯវំ បញ្ចាលចន្ទិយា, វេទេហោ បាចយិស្សតិ។

៧៤២“សចេ មំសំវ បាតព្យំ, សូលេ កត្វា បចិស្សសិ;
ឯវំ នន្ទាយ ទេវិយា, វេទេហោ បាចយិស្សតិ។

៧៤៣“សចេ មំសំវ បាតព្យំ, សូលេ កត្វា បចិស្សសិ;
ឯវំ តេ បុត្តទារស្ស, វេទេហោ បាចយិស្សតិ។

៧៤៤“សចេ មំ វិតនិត្វាន, វេធយិស្សសិ សត្តិយា;
ឯវំ បញ្ចាលចន្ទស្ស, វេទេហោ វេធយិស្សតិ។

៧៤៥“សចេ មំ វិតនិត្វាន, វេធយិស្សសិ សត្តិយា;
ឯវំ បញ្ចាលចន្ទិយា, វេទេហោ វេធយិស្សតិ។

៧៤៦.សចេ មំ វិតនិត្វាន, វេធយិស្សសិ សត្តិយា;
ឯវំ នន្ទាយ ទេវិយា, វេទេហោ វេធយិស្សតិ។

៧៤៧.‘‘សចេ មំ វិតនិត្វាន, វេធយិស្សសិ សត្តិយា;
ឯវំ តេ បុត្តទារស្ស, វេទេហោ វេធយិស្សតិ;
ឯវំ នោ មន្តិតំ រហោ, វេទេហេន មយា សហ។

៧៤៨.‘‘យថាបិ បលសតំ ចម្មំ, កោន្តិមន្តាសុនិដ្ឋិតំ [កោន្ទិមន្ទិសុនិដ្ឋិតំ (សី. បី.)];
ឧបេតិ តនុតាណាយ, សរានំ បដិហន្តវេ។

៧៤៩.‘‘សុខាវហោ ទុក្ខនុទោ, វេទេហស្ស យសស្សិនោ;
មតី តេ បដិហញ្ញាមិ, ឧសុំ បលសតេន វា’’។

៧៥០.‘‘ឥង្ឃ បស្ស មហារាជ, សុញ្ញំ អន្តេបុរំ តវ;
ឱរោធា ច កុមារា ច, តវ មាតា ច ខត្តិយ;
ឧមង្គា នីហរិត្វាន, វេទេហស្សុបនាមិតា’’។

៧៥១.‘‘ឥង្ឃ អន្តេបុរំ មយ្ហំ, គន្ត្វាន វិចិនាថ នំ;
យថា ឥមស្ស វចនំ, សច្ចំ វា យទិ វា មុសា’’។

៧៥២.‘‘ឯវមេតំ មហារាជ, យថា អាហ មហោសធោ;
សុញ្ញំ អន្តេបុរំ សព្ពំ, កាកបដ្ដនកំ យថា’’។

៧៥៣.‘‘ឥតោ គតា មហារាជ, នារី សព្ពង្គសោភនា;
កោសម្ពផលកសុស្សោណី [កោសុម្ភផលកសុស្សោណី (សី. ស្យា. បី.)], ហំសគគ្គរភាណិនី។

៧៥៤.‘‘ឥតោ នីតា មហារាជ, នារី សព្ពង្គសោភនា;
កោសេយ្យវសនា សាមា, ជាតរូបសុមេខលា។

៧៥៥.‘‘សុរត្តបាទា កល្យាណី, សុវណ្ណមណិមេខលា;
បារេវតក្ខី សុតនូ, ពិម្ពោដ្ឋា តនុមជ្ឈិមា។

៧៥៦.‘‘សុជាតា ភុជលដ្ឋីវ, វេទីវ [វេល្លីវ (សី. បី.)] តនុមជ្ឈិមា;
ទីឃស្សា កេសា អសិតា, ឦសកគ្គបវេល្លិតា។

៧៥៧.‘‘សុជាតា មិគឆាបាវ, ហេមន្តគ្គិសិខារិវ;
នទីវ គិរិទុគ្គេសុ, សញ្ឆន្នា ខុទ្ទវេឡុភិ។

៧៥៨.‘‘នាគនាសូរុ កល្យាណី, បរមា [បឋមា (សី. បី.)] តិម្ពរុត្ថនី;
នាតិទីឃា នាតិរស្សា, នាលោមា នាតិលោមសា’’។

៧៥៩.‘‘នន្ទាយ នូន មរណេន, នន្ទសិ សិរិវាហន;
អហញ្ច នូន នន្ទា ច, គច្ឆាម យមសាធនំ’’។

៧៦០.‘‘ទិព្ពំ អធីយសេ មាយំ, អកាសិ ចក្ខុមោហនំ;
យោ មេ អមិត្តំ ហត្ថគតំ, វេទេហំ បរិមោចយិ’’។

៧៦១.‘‘អធីយន្តិ មហារាជ [អធិយន្តិ វេ មហារាជ (ស្យា. ក.)], ទិព្ពមាយិធ បណ្ឌិតា;
តេ មោចយន្តិ អត្តានំ, បណ្ឌិតា មន្តិនោ ជនា។

៧៦២.‘‘សន្តិ មាណវបុត្តា មេ, កុសលា សន្ធិឆេទកា;
យេសំ កតេន មគ្គេន, វេទេហោ មិថិលំ គតោ’’។

៧៦៣.‘‘ឥង្ឃ បស្ស មហារាជ, ឧមង្គំ សាធុ មាបិតំ;
ហត្ថីនំ អថ អស្សានំ, រថានំ អថ បត្តិនំ;
អាលោកភូតំ តិដ្ឋន្តំ, ឧមង្គំ សាធុ មាបិតំ’’ [និដ្ឋិតំ (សី. ស្យា. បី.)]។

៧៦៤.លាភា វត វិទេហានំ, យស្សិមេទិសា បណ្ឌិតា;
យរេ វសន្តិ វិជិតេ, យថា ត្វំសិ មហោសធ”។

៧៦៥.“វុត្តិញ្ច បរិហារញ្ច, ទិគុណំ ភត្តវេតនំ;
ទទាមិ វិបុលេ ភោគេ, ភុញ្ជ កាមេ រមស្សុ ច;
មា វិទេហំ បច្ចគមា, កិំ វិទេហោ ករិស្សតិ”។

៧៦៦.“យោ ចជេថ មហារាជ, ភត្តារំ ធនការណា;
ឧភិន្នំ ហោតិ គារយ្ហោ, អត្តនោ ច បរស្ស ច;
យាវ ជីវេយ្យ វេទេហោ, នាញ្ញស្ស បុរិសោ សិយា។

៧៦៧.“យោ ចជេថ មហារាជ, ភត្តារំ ធនការណា;
ឧភិន្នំ ហោតិ គារយ្ហោ, អត្តនោ ច បរស្ស ច;
យាវ តិដ្ឋេយ្យ វេទេហោ, នាញ្ញស្ស វិជិតេ វសេ”។

៧៦៨.“ទម្មិ និក្ខសហស្សំ តេ, គាមាសីតិញ្ច កាសិសុ;
ទាសិសតានិ ចត្តារិ, ទម្មិ ភរិយាសតញ្ច តេ;
សព្ពំ សេនង្គមាទាយ, សោត្ថិំ គច្ឆ មហោសធ។

៧៦៩.“យាវ ទទន្តុ ហត្ថីនំ, អស្សានំ ទិគុណំ វិធំ;
តប្បេន្តុ អន្នបានេន, រថិកេ បត្តិការកេ”។

៧៧០.“ហត្ថី អស្សេ រថេ បត្តី, គច្ឆេវាទាយ បណ្ឌិត;
បស្សតុ តំ មហារាជា, វេទេហោ មិថិលំ គតំ [មិថិលគ្គហំ (ក.)]។

៧៧១.“ហត្ថី អស្សា រថា បត្តី, សេនា បទិស្សតេ មហា;
ចតុរង្គិនី ភីសរូបា, កិំ នុ មញ្ញសិ បណ្ឌិត” [មញ្ញន្តិ បណ្ឌិតា (សី. ស្យា. បី.)]។

៧៧២.“អានន្ទោ តេ មហារាជ, ឧត្តមោ បដិទិស្សតិ;
សព្ពំ សេនង្គមាទាយ, សោត្ថិំ បត្តោ មហោសធោ”។

៧៧៣.“យថា បេតំ សុសានស្មិំ, ឆឌ្ឌេត្វា ចតុរោ ជនា;
ឯវំ កបិលយេ ត្យម្ហ [កប្បិលិយេ ត្យម្ហា (ស្យា.), កម្បិល្លិយេ ត្យម្ហា (សី.), កម្បិល្លិយរដ្ឋេ (បី.)], ឆឌ្ឌយិត្វា ឥធាគតា។

៧៧៤.“អថ ត្វំ កេន វណ្ណេន, កេន វា បន ហេតុនា;
កេន វា អត្ថជាតេន, អត្តានំ បរិមោចយិ”។

៧៧៥.“អត្ថំ អត្ថេន វេទេហ, មន្តំ មន្តេន ខត្តិយ;
បរិវារយិំ [បរិវារយិស្សំ (សី. ស្យា.)] រាជានំ, ជម្ពុទីបំវ សាគរោ”។

៧៧៦.“ទិន្នំ និក្ខសហស្សំ មេ, គាមាសីតិ ច កាសិសុ;
ទាសីសតានិ ចត្តារិ, ទិន្នំ ភរិយាសតញ្ច មេ;
សព្ពំ សេនង្គមាទាយ, សោត្ថិនាម្ហិ ឥធាគតោ”។

៧៧៧.“សុសុខំ វត សំវាសោ, បណ្ឌិតេហីតិ សេនក;
បក្ខីវ បញ្ជរេ ពទ្ធេ, មច្ឆេ ជាលគតេរិវ;
អមិត្តហត្ថត្តគតេ [អមិត្តស្ស ហត្ថគតេ (ក.)], មោចយី នោ មហោសធោ”។

៧៧៨.“ឯវមេតំ មហារាជ, បណ្ឌិតា ហិ សុខាវហា;
បក្ខីវ បញ្ជរេ ពទ្ធេ, មច្ឆេ ជាលគតេរិវ;
អមិត្តហត្ថត្តគតេ, មោចយី នោ មហោសធោ”។

៧៧៩.“អាហញ្ញន្តុ សព្ពវីណា, ភេរិយោ ទិន្ទិមានិ ច;
ធមេន្តុ មាគធា សង្ខា, វគ្គូ នទន្តុ ទុន្ទុភី”។

៧៨០. ‘‘ឱរោធា ច កុមារា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;
ពហុំ អន្នញ្ច បានញ្ច, បណ្ឌិតស្សាភិហារយុំ។

៧៨១. ‘‘ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;
ពហុំ អន្នញ្ច បានញ្ច, បណ្ឌិតស្សាភិហារយុំ។

៧៨២. ‘‘សមាគតា ជានបទា, នេគមា ច សមាគតា;
ពហុំ អន្នញ្ច បានញ្ច, បណ្ឌិតស្សាភិហារយុំ។

៧៨៣. ‘‘ពហុជនោ បសន្នោសិ, ទិស្វា បណ្ឌិតមាគតំ;
បណ្ឌិតម្ហិ អនុប្បត្តេ, ចេលុក្ខេបោ អវត្តថា’’តិ។

ឧមង្គជាតកំ [មហាឧម្មគ្គជាតកំ (សី. បី.), មហោសធជាតកំ (ស្យា.§ក.)] បញ្ចមំ។

៥៤៣. ភូរិទត្តជាតកំ (៦)

៧៨៤. ‘‘យំ កិញ្ចិ រតនំ អត្ថិ, ធតរដ្ឋនិវេសនេ;
សព្ពានិ តេ ឧបយន្តុ, ធីតរំ ទេហិ រាជិនោ’’។

៧៨៥. ‘‘ន នោ វិវាហោ នាគេហិ, កតបុព្ពោ កុទាចនំ;
តំ វិវាហំ អសំយុត្តំ, កថំ អម្ហេ ករោមសេ’’។

៧៨៦. ‘‘ជីវិតំ នូន តេ ចត្តំ, រដ្ឋំ វា មនុជាធិប;
ន ហិ នាគេ កុបិតម្ហិ, ចិរំ ជីវន្តិ តាទិសា។

៧៨៧. ‘‘យោ ត្វំ ទេវ មនុស្សោសិ, ឥទ្ធិមន្តំ អនិទ្ធិមា;
វរុណស្ស និយំ បុត្តំ, យាមុនំ អតិមញ្ញសិ’’។

៧៨៨. ‘‘នាតិមញ្ញាមិ រាជានំ, ធតរដ្ឋំ យសស្សិនំ;
ធតរដ្ឋោ ហិ នាគានំ, ពហូនមបិ ឥស្សរោ។

៧៨៩. ‘‘អហិ មហានុភាវោបិ, ន មេ ធីតរមារហោ;
ខត្តិយោ ច វិទេហានំ, អភិជាតា សមុទ្ទជា’’។

៧៩០. ‘‘កម្ពលស្សតរា ឧដ្ឋេន្តុ, សព្ពេ នាគេ និវេទយ;
ពារាណសិំ បវជ្ជន្តុ, មា ច កញ្ចិ [កិញ្ចិ (សី. បី. ក.)] វិហេឋយុំ’’។

៧៩១. ‘‘និវេសនេសុ សោព្ភេសុ, រថិយា ចច្ចរេសុ ច;
រុក្ខគ្គេសុ ច លម្ពន្តុ, វិតតា តោរណេសុ ច។

៧៩២. ‘‘អហម្បិ សព្ពសេតេន, មហតា សុមហំ បុរំ;
បរិក្ខិបិស្សំ ភោគេហិ, កាសីនំ ជនយំ ភយំ’’។

៧៩៣. តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, ឧរគានេកវណ្ណិនោ;
ពារាណសិំ បវជ្ជឹសុ, ន ច កញ្ចិ វិហេឋយុំ។

៧៩៤. និវេសនេសុ សោព្ភេសុ, រថិយា ចច្ចរេសុ ច;
រុក្ខគ្គេសុ ច លម្ពឹសុ, វិតតា តោរណេសុ ច។

៧៩៥. តេសុ ទិស្វាន លម្ពន្តេ, បុថូ កន្ទឹសុ នារិយោ;
នាគេ សោណ្ឌិកតេ ទិស្វា, បស្សសន្តេ មុហុំ មុហុំ។

៧៩៦. ពារាណសី បព្យធិតា, អាតុរា សមបជ្ជថ;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, ‘‘ធីតរំ ទេហិ រាជិនោ’’។

៧៩៧. ‘‘បុប្ផាភិហារស្ស វនស្ស មជ្ឈេ, កោ លោហិតក្ខោ វិតតន្តរំសោ;
កា កម្ពុកាយូរធរា សុវត្ថា, តិដ្ឋន្តិ នារិយោ ទស វន្ទមានា។

៧៩៨. ‘‘កោ ត្វំ ព្រហាពាហុ វនស្ស មជ្ឈេ, វិរោចសិ ឃតសិត្តោវ អគ្គិ;

មហេសក្ខោ អញ្ញតរោសិ យក្ខោ, ឧទាហុ នាគោសិ មហានុភាវោ”។

៧៩៩“នាគោហមស្មិ ឥទ្ធិមា, តេជស្សី [តេជសី (សី. ស្យា. បី. ក.)] ទុរតិក្កមោ;
ឌំសេយ្យំ តេជសា កុទ្ធោ, ផីតំ ជនបទំ អបិ។

៨០០“សមុទ្ទជា ហិ មេ មាតា, ធតរដ្ឋោ ច មេ បិតា;
សុទស្សនកនិដ្ឋោស្មិ, ភូរិទត្តោតិ មំ វិទូ”។

៨០១“យំ គម្ភីរំ សទាវដ្ដំ, រហទំ ភិស្មំ បេក្ខសិ;
ឯស ទិព្យោ មមាវាសោ, អនេកសតបោរិសោ។

៨០២“មយូរកោញ្ចាភិរុទំ, នីលោទំ វនមជ្ឈតោ;
យមុនំ បវិស មា ភីតោ, ខេមំ វត្តវតំ [វត្តវតី (ស្យា. ក.)] សិវំ”។

៨០៣“តត្ថ បត្តោ សានុចរោ, សហ បុត្តេន ព្រាហ្មណ;
បូជិតោ មយ្ហំ កាមេហិ, សុខំ ព្រាហ្មណ វច្ឆសិ”។

៨០៤“សមា សមន្តបរិតោ, បហូតតគរា [ពហុកា តគ្គរា (សី. ស្យា. បី.)] មហី;
ឥន្ទគោបកសញ្ឆន្នា, សោភតិ ហរិតុត្តមា។

៨០៥“រម្មានិ វនចេត្យានិ, រម្មា ហំសូបកូជិតា;
ឱបុប្ផបទ្មា តិដ្ឋន្តិ, បោក្ខរញ្ញោ [បោក្ខរញ្ញា (ស្យា. បី.)] សុនិម្មិតា។

៨០៦“អដ្ឋំសា សុកតា ថម្ភា, សព្ពេ វេឡុរិយាមយា;
សហស្សថម្ភា បាសាទា, បូរា កញ្ញាហិ ជោតរេ។

៨០៧“វិមានំ ឧបបន្នោសិ, ទិព្យំ បុញ្ញេហិ អត្តនោ;
អសម្ពាធំ សិវំ រម្មំ, អច្ចន្តសុខសំហិតំ។

៨០៨“មញ្ញេ សហស្សនេត្តស្ស, វិមានំ នាភិកង្ខសិ;
ឥទ្ធី ហិ ត្យាយំ វិបុលា, សក្កស្សេវ ជុតីមតោ”។

៨០៩“មនសាបិ ន បត្តព្ពោ, អានុភាវោ ជុតីមតោ;
បរិចារយមានានំ, សឥន្ទានំ [ឥន្ទានំ (ស្យា. ក.)] វសវត្តិនំ”។

៨១០“តំ វិមានំ អភិជ្ឈាយ, អមរានំ សុខេសិនំ;
ឧបោសថំ ឧបវសន្តោ, សេមិ វម្មិកមុទ្ធនិ”។

៨១១“អហញ្ច មិគមេសានោ, សបុត្តោ បាវិសី វនំ;
តំ មំ មតំ វា ជីវំ វា, នាភិវេទេន្តិ ញាតកា។

៨១២“អាមន្តយេ ភូរិទត្តំ, កាសិបុត្តំ យសស្សិនំ;
តយា នោ សមនុញ្ញាតា, អបិ បស្សេមុ ញាតកេ”។

៨១៣“ឯសោ ហិ វត មេ ឆន្ទោ, យំ វសេសិ មមន្តិកេ;
ន ហិ ឯតាទិសា កាមា, សុលភា ហោន្តិ មានុសេ។

៨១៤“សចេ ត្វំ និច្ឆសេ វត្ថុំ, មម កាមេហិ បូជិតោ;
មយា ត្វំ សមនុញ្ញាតោ, សោត្ថិំ បស្សាហិ ញាតកេ”។

៨១៥“ធារយិមំ មណិំ ទិព្យំ, បសុំ បុត្តេ ច វិន្ទតិ;
អរោគោ សុខិតោ ហោតិ [ហោហិ (ស្យា.)], គច្ឆេវាទាយ ព្រាហ្មណ”។

៨១៦“កុសលំ បដិនន្ទាមិ, ភូរិទត្ត វចោ តវ;
បព្ពជិស្សាមិ ជិណ្ណោស្មិ, ន កាមេ អភិបត្ថយេ”។

៨១៧“ព្រហ្មចរិយស្ស ចេ ភង្គោ, ហោតិ ភោគេហិ ការិយំ;
អវិកម្បមានោ ឯយ្យាសិ, ពហុំ ទស្សាមិ តេ ធនំ”។

៨១៨កុសលំ បដិនន្ទាមិ, ភូរិទត្ត វចោ តវ;
បុនបិ អាគមិស្សាមិ, សចេ អត្ថោ ភវិស្សតិ”។

៨១៩“ឥទំ វត្វា ភូរិទត្តោ, បេសេសិ ចតុរោ ជនេ;
ឯថ គច្ឆថ ឧដ្ឋេថ, ខិប្បំ បាបេថ ព្រាហ្មណំ។

៨២០តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, ឧដ្ឋាយ ចតុរោ ជនា;
បេសិតា ភូរិទត្តេន, ខិប្បំ បាបេសុ ព្រាហ្មណំ។

៨២១“មណឹ បគ្គយ្ហ មង្គល្យំ, សាធុវិត្តំ [សាធុចិត្តំ (បី.)] មនោរមំ;
សេលំ ព្យញ្ជនសម្បន្នំ, កោ ឥមំ មណិមជ្ឈគា”។

៨២២“លោហិតក្ខសហស្សាហិ, សមន្តា បរិវារិតំ;
អជ្ជ កាលំ បថំ [បទំ (សី. បី.)] គច្ឆំ, អជ្ឈគាហំ មណឹ ឥមំ”។

៨២៣“សុបចិណ្ណោ អយំ សេលោ, អច្ចិតោ មហិតោ [មានិតោ (ក.)] សទា;
សុធារិតោ សុនិក្ខិត្តោ, សព្ពត្ថមភិសាធយេ។

៨២៤“ឧបចារវិបន្នស្ស, និក្ខេបេ ធារណាយ វា;
អយំ សេលោ វិនាសាយ, បរិចិណ្ណោ អយោនិសោ។

៨២៥“ន ឥមំ អកុសលោ [កុសលំ (ក.)] ទិព្យំ, មណឹ ធារេតុមារហោ;
បដិបជ្ជ សតំ និក្ខំ, ទេហិមំ រតនំ មម”។

៨២៦“ន ច ម្យាយំ មណី កេយ្យោ, គោហិ [កេហិ (ក.)] វា រតនេហិ វា;
សេលោ ព្យញ្ជនសម្បន្នោ, នេវ កេយ្យោ មណី មម”។

៨២៧“នោ ចេ តយា មណី កេយ្យោ, គោហិ [កេហិ (ក.)] វា រតនេហិ វា;
អថ កេន មណី កេយ្យោ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”។

៨២៨“យោ មេ សំសេ មហានាគំ, តេជស្សឹ ទុរតិក្កមំ;
តស្ស ទជ្ជំ ឥមំ សេលំ, ជលន្តមិវ តេជសា”។

៨២៩“កោ នុ ព្រាហ្មណវណ្ណេន, សុបណ្ណោ បតតំ វរោ;
នាគំ ជិគីសមន្វេសិ, អន្វេសំ ភក្ខមត្តនោ។

៨៣០“នាហំ ទិជាធិបោ ហោមិ, ន ទិដ្ឋោ គរុឡោ មយា;
អាសីវិសេន វិត្តោតិ [វិត្ថោស្មិ (ស្យា. ក.)], វជ្ជោ ព្រាហ្មណ មំ វិទូ”។

៨៣១“កឹ នុ តុយ្ហំ ពលំ អត្ថិ, កឹ សិប្បំ វិជ្ជតេ តវ;
កិស្មឹ វា ត្វំ បរត្ថទ្ធោ, ឧរគំ នាបចាយសិ”។

៨៣២“អារញ្ញិកស្ស ឥសិនោ, ចិររត្តំ តបស្សិនោ;
សុបណ្ណោ កោសិយស្សក្ខា, វិសវិជ្ជំ អនុត្តរំ។

៨៣៣“តំ ភាវិតត្តញ្ញតរំ, សម្មន្តំ បព្ពតន្តរេ;
សក្កច្ចំ តំ ឧបដ្ឋាសឹ, រត្តិន្ទិវមតន្ទិតោ។

៨៣៤“សោ តទា បរិចិណ្ណោ មេ, វត្តវា ព្រហ្មចរិយវា;
ទិព្ពំ បាតុករី មន្តំ, កាមសា ភគវា មម។

៨៣៥“ត្យាហំ មន្តេ បរត្ថទ្ធោ, នាហំ ភាយាមិ ភោគិនំ;
អាចរិយោ វិសឃាតានំ, អលម្បានោតិ [អាលម្ពានោតិ (សី. បី.), អាលម្ពាយនោតិ (ស្យា.)] មំ វិទូ”។

៨៣៦“គណ្ហាមសេ មណឹ តាត, សោមទត្ត វិជានហិ;
មា ទណ្ឌេន សិរឹ បត្តំ, កាមសា បជហិម្ហសេ”។

៨៣៧“សកំ និវេសនំ បត្តំ, យោ តំ ព្រាហ្មណ បូជយិ;

ឯវំ កល្យាណការិស្ស, កឹ មោហា ទុព្ភិមិច្ឆសិ”។

៨៣៨. “សចេ ត្វំ [សចេ ហិ (សី. បី. ក.)] ធនកាមោសិ, ភូរិទត្តោ បទស្សតិ [ភូរិទត្តំ បទិស្សសិ (ក.)];
តមេវ គន្ត្វា យាចស្សុ, ពហុំ ទស្សតិ តេ ធនំ”។

៨៣៩. “ហត្ថគតំ បត្តគតំ, និកិណ្ណំ ខាទិតុំ វរំ;
មា នោ សន្ទិដ្ឋិកោ អត្ថោ, សោមទត្ត ឧបច្ចគា”។

៨៤០. “បច្ចតិ និរយេ ឃោរេ, មហិស្សមបិ វិវរតិ [មហិស្សមេវ ទីយតិ (សី. បី.), មហិមស្ស វិន្ទ្រីយតិ (ស្យា.)];
មិត្តទុព្ភី ហិតច្ចាគី, ជីវរេវាបិ សុស្សតិ [ជីវរេ ចាបិ សុស្សរេ (សី. បី.)]។

៨៤១. “សចេ ត្វំ [សចេ ហិ (សី. បី. ក.)] ធនកាមោសិ, ភូរិទត្តោ បទស្សតិ;
មញ្ញេ អត្តកតំ វេរំ, នចិរំ វេទយិស្សសិ”។

៨៤២. “មហាយញ្ញំ យជិត្វាន, ឯវំ សុជ្ឈន្តិ ព្រាហ្មណា;
មហាយញ្ញំ យជិស្សាម, ឯវំ មោក្ខាម បាបកា”។

៨៤៣. “ហន្ទ ទានិ អបាយាមិ, នាហំ អជ្ជ តយា សហ;
បទម្បេកំ [បទមេកំ (ស្យា. ក.)] ន គច្ឆេយ្យំ, ឯវំ កិព្ពិសការិនា”។

៨៤៤. “ឥទំ វត្វាន បិតរំ, សោមទត្តោ ពហុស្សុតោ;
ឧជ្ឈាបេត្វាន ភូតានិ, តម្ហា ឋានា អបក្កមិ។

៨៤៥. “គណ្ហាហេតំ មហានាគំ, អាហរេតំ មណឹ មម;
ឥន្ទគោបកវណ្ណាភោ, យស្ស លោហិតកោ សិរោ។

៨៤៦. “កប្បាសបិចុរាសីវ, ឯសោ កាយោ បទិស្សតិ [កាយ’ស្ស ទិស្សតិ (សី. បី.)];
វម្មិកគ្គគតោ សេតិ, តំ ត្វំ គណ្ហាហិ ព្រាហ្មណ”។

៨៤៧. “អថោសធេហិ ទិព្ពេហិ, ជប្បំ មន្តបទានិ ច;
ឯវំ តំ អសក្ខិ សត្ថុំ [សដ្ឋុំ (សី. បី.), យុដ្ឋុំ (ស្យា.), សុត្តុំ (ក.)], កត្វា បរិត្តមត្តនោ”។

៨៤៨. “មមំ ទិស្វាន អាយន្តំ, សព្ពកាមសមិទ្ធិនំ;
ឥន្ទ្រិយានិ អហដ្ឋានិ, សាវំ [សាមំ (សី. បី.)] ជាតំ មុខំ តវ។

៨៤៩. “បទ្មំ យថា ហត្ថគតំ, បាណិនា បរិមទ្ទិតំ;
សាវំ ជាតំ [យន្តំ (ក.)] មុខំ តុយ្ហំ, មមំ ទិស្វាន ឯទិសំ។

៨៥០. “កច្ចិ នុ តេ នាភិសសិ [តេ នាភិសយិ (សី.), តេ នាភិស្សសិ (ស្យា.)], កច្ចិ តេ អត្ថិ វេទនា;
យេន សាវំ មុខំ តុយ្ហំ, មមំ ទិស្វាន អាគតំ”។

៨៥១. “សុបិនំ តាត អទ្ទក្ខិំ, ឥតោ មាសំ អធោគតំ;
ទក្ខិណំ វិយ មេ ពាហុំ, ឆេត្វា រុហិរមក្ខិតំ;
បុរិសោ អាទាយ បក្កាមិ, មម រោទន្តិយា សតិ។

៨៥២. “យតោហំ [យតោ តំ (សី.)] សុបិនមទ្ទក្ខិំ, សុទស្សន វិជានហិ;
តតោ ទិវា វា រត្តិំ វា, សុខំ មេ នោបលព្ភតិ”។

៨៥៣. “យំ បុព្ពេ បរិវារិំសុ [បរិចារិំសុ (សី. បី.)], កញ្ញា រុចិរវិគ្គហា;
ហេមជាលបដិច្ឆន្នា, ភូរិទត្តោ ន ទិស្សតិ។

៨៥៤. “យំ បុព្ពេ បរិវារិំសុ [បរិចារិំសុ (សី. បី.)], នេត្តិំសវរធារិនោ;
កណិការាវ សម្ផុល្លា, ភូរិទត្តោ ន ទិស្សតិ។

៨៥៥. “ហន្ទ ទានិ គមិស្សាម, ភូរិទត្តនិវេសនំ;
ធម្មដ្ឋំ សីលសម្បន្នំ, បស្សាម តវ ភាតរំ”។

៨៥៦. “តញ្ច ទិស្វាន អាយន្តិំ, ភូរិទត្តស្ស មាតរំ;

ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, ភូរិទត្តស្ស នារិយោ។

៨៥៧. “បុត្តំ តេយ្យេ ន ជានាម, ឥតោ មាសំ អធោគតំ;
មតំ វា យទិ វា ជីវំ, ភូរិទត្តំ យសស្សិនំ”។

៨៥៨. “សកុណី ហតបុត្តាវ, សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ;
ចិរំ ទុក្ខេន ឈាយិស្សំ, ភូរិទត្តំ អបស្សតី [ឥមិស្សា គាថាយានន្តរេ សី. បី. បោត្ថកេសុ – “សកុណី ហតបុត្តាវ, សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ; តេន តេន បធាវិស្សំ, បិយបុត្តំ អបស្សតី”តិ ឥតិ អយម្បិ គាថា អាគតា]។

៨៥៩. “កុររី ហតឆាបាវ, សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ;
ចិរំ ទុក្ខេន ឈាយិស្សំ, ភូរិទត្តំ អបស្សតី។

៨៦០. “សា នូន ចក្កវាកីវ, បល្លលស្មឹ អនោទកេ;
ចិរំ ទុក្ខេន ឈាយិស្សំ, ភូរិទត្តំ អបស្សតី។

៨៦១. “កម្មារានំ យថា ឧក្កា, អន្តោ ឈាយតិ នោ ពហិ;
ឯវំ ឈាយាមិ សោកេន, ភូរិទត្តំ អបស្សតី”។

៨៦២. “សាលាវ សម្បមថិតា [សម្បមទ្ទិតា (ស្យា. ក.)], មាលុតេន បមទ្ទិតា;
សេន្តិ បុត្តា ច ទារា ច, ភូរិទត្តនិវេសនេ”។

៨៦៣. “ឥទំ សុត្វាន និគ្ឃោសំ, ភូរិទត្តនិវេសនេ;
អរិដ្ឋោ ច សុភោគោ [សុភគោ (សី. បី.)] ច, បធាវិំសុ អនន្តរា [ឧបធាវិំសុ អនន្តរា (សី. បី.)]។

៨៦៤. “អម្ម អស្សាស មា សោចិ, ឯវំធម្មា ហិ បាណិនោ;
ចវន្តិ ឧបបជ្ជន្តិ, ឯសស្ស បរិណាមិតា”។

៨៦៥. “អហម្បិ តាត ជានាមិ, ឯវំធម្មា ហិ បាណិនោ;
សោកេន ច បរេតស្មិ, ភូរិទត្តំ អបស្សតី។

៨៦៦. “អជ្ជ ចេ មេ ឥមំ រត្តិំ, សុទស្សន វិជានហិ;
ភូរិទត្តំ អបស្សន្តី, មញ្ញេ ហិស្សាមិ ជីវិតំ”។

៨៦៧. “អម្ម អស្សាស មា សោចិ, អានយិស្សាម ភាតរំ;
ទិសោទិសំ គមិស្សាម, ភាតុបរិយេសនំ ចរំ។

៨៦៨. “បព្ពតេ គិរិទុគ្គេសុ, គាមេសុ និគមេសុ ច;
ឱរេន សត្តរត្តស្ស [ឱរេន ទសរត្តស្ស (សី. បី.)], ភាតរំ បស្ស អាគតំ”។

៨៦៩. “ហត្ថា បមុត្តោ ឧរគោ, បាទេ តេ និបតី ភុសំ;
កច្ចិ នុ តំ ឌំសី តាត [កច្ចិ តំ នុ ឌសី តាត (សី.), កច្ចិ នុ ឌំសិតោ តាត (ស្យា.), កច្ចិតានុឌសី តាត (បី.)], មា ភាយិ សុខិតោ ភវ”។

៨៧០. “នេវ មយ្ហំ អយំ នាគោ, អលំ ទុក្ខាយ កាយចិ;
យាវតត្ថិ អហិគ្គាហោ, មយា ភិយ្យោ ន វិជ្ជតិ”។

៨៧១. “កោ នុ ព្រាហ្មណវណ្ណេន, ទិត្តោ [ទត្តោ (សី. ស្យា. បី.)] បរិសមាគតោ;
អវ្ហាយន្តុ សុយុទ្ធេន, សុណន្តុ បរិសា មម”។

៨៧២. “ត្វំ មំ នាគេន អាលម្ប, អហំ មណ្ឌូកឆាបិយា;
ហោតុ នោ អព្ភុតំ តត្ថ, អាសហស្សេហិ បញ្ចហិ”។

៨៧៣. “អហញ្ហិ វសុមា អឌ្ឍោ, ត្វំ ទលិទ្ទោសិ មាណវ;
កោ នុ តេ បាដិភោគត្ថិ, ឧបជូតញ្ច កឹ សិយា។

៨៧៤. “ឧបជូតញ្ច មេ អស្ស, បាដិភោគោ ច តាទិសោ;

ហោតុ នោ អក្ខាតំ តត្ថ, អាសហស្សេហិ បញ្ហហិ”។

៨៧៥“សុណោហិ មេ មហារាជ, វចនំ ភទ្ទមត្ថុ តេ;
បញ្ចន្នំ មេ សហស្សានំ, បាជិភោគោ ហិ កិត្តិម”។

៨៧៦“បេត្តិកំ វា ឥណំ ហោតិ, យំ វា ហោតិ សយំកតំ;
កឹ ត្វំ ឯវំ ពហុំ មយ្ហំ, ធនំ យាចសិ ព្រាហ្មណ”។

៨៧៧“អលម្បានោ ហិ នាគេន, មមំ អភិជិគីសតិ [អភិជិគីសតិ (សី. ស្យា. បី.)];
អហំ មណ្ឌូកឆាបិយា, ឌំសយិស្សាមិ ព្រាហ្មណំ។

៨៧៨“តំ ត្វំ ទដ្ឋំ មហារាជ, អជ្ជ រដ្ឋាភិវឌ្ឍន;
ខត្តសង្ឃបរិព្យូឡ្ហោ, និយ្យាហិ អហិទស្សនំ” [អភិទស្សនំ (សី. បី.)]។

៨៧៩“នេវ តំ អតិមញ្ញាមិ, សិប្បវាទេន មាណវ;
អតិមត្តោសិ សិប្បេន, ឧរគំ នាបចាយសិ”។

៨៨០“អហម្បិ នាតិមញ្ញាមិ, សិប្បវាទេន ព្រាហ្មណ;
អវិសេន ច នាគេន, ភុសំ វញ្ចយសេ ជនំ។

៨៨១“ឯវំ ចេតំ ជនោ ជញ្ញា, យថា ជានាមិ តំ អហំ;
ន ត្វំ លភសិ អាលម្ប, ភុសមុដ្ឋិ [ថុសមុដ្ឋិ (ស្យា.), សត្តុមុដ្ឋិ (សី. បី.)] កុតោ ធនំ”។

៨៨២“ខរាជិនោ ជដី ទុម្មី [រុម្មី (សី. ស្យា. បី.)], ទិត្តោ បរិសមាគតោ;
យោ ត្វំ ឯវំ គតំ នាគំ, អវិសោ អតិមញ្ញសិ។

៨៨៣“អាសជ្ជ ខោ នំ ជញ្ញាសិ, បុណ្ណំ ឧគ្គស្ស តេជសោ;
មញ្ញេ តំ ភស្មរាសឹវ, ខិប្បមេសោ ករិស្សតិ”។

៨៨៤“សិយា វិសំ សិលុត្តស្ស, ទេឌ្ឌុភស្ស សិលាភុនោ;
នេវ លោហិតសីសស្ស, វិសំ នាគស្ស វិជ្ជតិ”។

៨៨៥“សុតមេតំ អរហតំ, សញ្ញតានំ តបស្សិនំ;
ឥធ ទានានិ ទត្វាន, សគ្គំ គច្ឆន្តិ ទាយកា;
ជីវន្តោ ទេហិ ទានានិ, យទិ តេ អត្ថិ ទាតវេ។

៨៨៦“អយំ នាគោ មហិទ្ធិកោ, តេជស្សី ទុរតិក្កមោ;
តេន តំ ឌំសយិស្សាមិ, សោ តំ ភស្មំ ករិស្សតិ”។

៨៨៧“មយាបេតំ សុតំ សម្ម, សញ្ញតានំ តបស្សិនំ;
ឥធ ទានានិ ទត្វាន, សគ្គំ គច្ឆន្តិ ទាយកា;
ត្វមេវ ទេហិ ជីវន្តោ, យទិ តេ អត្ថិ ទាតវេ។

៨៨៨“អយំ អជមុខី [អច្ចិមុខី (សី. ស្យា. បី.)] នាម, បុណ្ណា ឧគ្គស្ស តេជសោ;
តាយ តំ ឌំសយិស្សាមិ, សា តំ ភស្មំ ករិស្សតិ”។

៨៨៩“យា ធីតា ធតរដ្ឋស្ស, វេមាតា ភគិនី មម;
សា តំ ឌំសត្វជមុខី [សា ទិស្សតុ អច្ចិមុខី (សី. បី.)], បុណ្ណា ឧគ្គស្ស តេជសោ”។

៨៩០“ឆមាយំ ចេ និសិញ្ចិស្សំ, ព្រហ្មទត្ត វិជានហិ;
តិណលតានិ ឱសធ្យោ, ឧស្សុស្សេយ្យុំ អសំសយំ។

៨៩១“ឧទ្ធំ ចេ បាតយិស្សាមិ, ព្រហ្មទត្ត វិជានហិ;
សត្ត វស្សានិយំ ទេវោ, ន វស្សេ ន ហិមំ បតេ។

៨៩២“ឧទកេ ចេ និសិញ្ចិស្សំ, ព្រហ្មទត្ត វិជានហិ;
យាវន្តោទកជា [យាវតា ឱទកា (សី.), យាវតា ឧទកជា (បី.)] បាណា, មរេយ្យុំ មច្ឆកច្ឆបា”។

៨៩៣ លោក្យំ សជន្តំ ឧទកំ, បយាគស្មិំ បតិដ្ឋិតំ;
កោមំ អជ្ឈោហរី ភូតោ, ឱគាឡ្ហំ យមុនំ នទី”។

៨៩៤ “យទេស លោកាធិបតី យសស្សិ, ពារាណសី បក្រិយ [បកិរបរី (សី. បី.), បកិរហរី (ស្យា.)] សមន្តតោ;
តស្សាហ បុត្តោ ឧរគូសភស្ស, សុភោគោតិ មំ ព្រាហ្មណ វេទយន្តិ”។

៨៩៥ “សចេ ហិ បុត្តោ ឧរគូសភស្ស, កាសិស្ស [កំសស្ស (សី. បី.)] រញ្ញោ អមរាធិបស្ស;
មហេសក្ខោ អញ្ញតរោ បិតា តេ, មច្ចេសុ មាតា បន តេ អតុល្យា;
ន តាទិសោ អរហតិ ព្រាហ្មណស្ស, ទាសម្បិ ឱហារិតុំ [ឱហាតុំ (សី. បី.)] មហានុភាវោ”។

៨៩៦ “រុក្ខំ និស្សាយ វិជ្ឈិត្វា, ឯណេយ្យំ បាតុមាគតំ;
សោ វិទ្ធោ ទូរមេចរិ [ទូរ’មសរា (សី. បី.)], សរវេគេន សីឃវា [សេខវា (សី. បី.), បេក្ខវា (ស្យា. ក.)]។

៨៩៧ “តំ ត្វំ បតិតមទ្ទក្ខិ, អរញ្ញស្មិំ ព្រហាវនេ;
សមំសកាជមាទាយ, សាយំ និគ្រោធុបាគមិ។

៨៩៨ “សុកសាឡិកសង្ឃុដ្ឋំ, បិង្គលំ [បិង្គិយំ (សី. ស្យា. បី.)] សន្ថតាយុតំ;
កោកិលាភិរុទំ រម្មំ, ធុវំ ហរិតសទ្ទលំ។

៨៩៩ “តត្ថ តេ សោ បាតុរហុ, ឥទ្ធិយា យសសា ជលំ;
មហានុភាវោ ភាតា មេ, កញ្ញាហិ បរិវារិតោ។

៩០០ “សោ តេន បរិចិណ្ណោ ត្វំ, សព្ពកាមេហិ តប្បិតោ;
អទុដ្ឋស្ស តុវំ ទុព្ភិ, តំ តេ វេរំ ឥធាគតំ។

៩០១ “ខិប្បំ គីវំ បសារេហិ, ន តេ ទស្សាមិ ជីវិតំ;
ភាតុ បរិសរំ វេរំ, ឆេទយិស្សាមិ តេ សិរំ”។

៩០២ “អជ្ឈាយកោ យាចយោគី, អាហុតគ្គិ ច ព្រាហ្មណោ;
ឯតេហិ តីហិ ឋានេហិ, អវជ្ឈោ ហោតិ [ភវតិ (សី. ស្យា. បី.)] ព្រាហ្មណោ”។

៩០៣ “យំ បូរំ ធតរដ្ឋស្ស, ឱគាឡ្ហំ យមុនំ នទឹ;
ជោតតេ សព្ពសោវណ្ណំ, គិរិមាហច្ច យាមុនំ។

៩០៤ “តត្ថ តេ បុរិសព្យគ្ឃា, សោទរិយា មម ភាតរោ;
យថា តេ តត្ថ វក្ខន្តិ, តថា ហេស្សសិ ព្រាហ្មណ”។

៩០៥ “អនិត្តរា ឥត្តរសម្បយុត្តា, យញ្ញា ច វេទា ច សុភោគលោកេ;
តទគ្គរយ្ហញ្ហិ វិនិន្ទមានោ, ជហាតិ វិត្តញ្ច សតញ្ច ធម្មំ។

៩០៦ “អជ្ឈេនមរិយា បថវឹ ជនិន្ទា, វេស្សា កសឹ បារិចរិយញ្ច សុទ្ទា;
ឧបាគុ បច្ចេកំ យថាបទេសំ, កតាហុ ឯតេ វសិនាតិ អាហុ”។

៩០៧ “ធាតា វិធាតា វរុណោ កុវេរោ, សោមោ យមោ ចន្ទិមា វាយុ សូរិយោ;
ឯតេបិ យញ្ញំ បុថុសោ យជិត្វា, អជ្ឈាយកានំ អថោ សព្ពកាមេ។

៩០៨ “វិកាសិតា ចាបសតានិ បញ្ច, យោ អជ្ជុនោ ពលវា ភីមសេនោ;
សហស្សពាហុ អសមោ បថព្យា, សោបិ តទា មាទហិ ជាតវេទំ”។

៩០៩ “យោ ព្រាហ្មណេ ភោជយិ ទីឃរត្តំ, អន្នេន បានេន យថានុភាវំ;
បសន្នចិត្តោ អនុមោទមានោ, សុភោគ ទេវញ្ញតរោ អហោសិ”។

៩១០ “មហាសនំ ទេវមនោមវណ្ណំ, យោ សប្បិនា អសក្ខិ ភោជេតុមគ្គិំ [ជេតុមគ្គិំ (សី. បី.)];
ស យញ្ញតន្តំ វរតោ យជិត្វា, ទិព្ពំ គតឹ មុចលិន្ទជ្ឈគច្ឆិ”។

៩១១ “មហានុភាវោ វស្សសហស្សជីវី, យោ បព្ពជី ទស្សនេយ្យោ ឧឡារោ;
ហិត្វា អបរិយន្តរដ្ឋំ [រថំ (សី. បី.)] សសេនំ, រាជា ទុទីបោបិ ជគាម [ទុទីបោបជ្ឈគាមិ (ស្យា.)] សគ្គំ”។

៨១២.យោ សាគរន្តំ សាគរោ វិជិត្វា, យូបំ សុភំ សោណ្ណមយំ [សោវណ្ណមយំ (ស្យា. ក.)] ឧឡារំ;
ឧស្សេសិ វេស្សានរមាទហានោ, សុភោគ ទេវញ្ញតរោ អហោសិ។

៨១៣.“យស្សានុភាវេន សុភោគ គង្គា, បវត្តថ [បវត្តតិ (ស្យា. ក.)] ទធិសន្និសិន្នំ [ទធិសន្ន (សី. បី.)] សមុទ្ទំ;
សលោមបាទោ បរិចរិយមគ្គិំ, អង្គោ សហស្សក្ខបុរជ្ឈគច្ឆិ”។

៨១៤.“មហិទ្ធិកោ ទេវវរោ យសស្សី, សេនាបតិ តិទិវេ វាសវស្ស;
សោ សោមយាគេន មលំ វិហន្ត្វា, សុភោគ ទេវញ្ញតរោ អហោសិ”។

៨១៥.“អការយិ លោកមិមំ បរញ្ច, ភាគីរថិំ ហិមវន្តញ្ច គិជ្ឈំ [គិជ្ឈំ (ស្យា. ក.), វិញ្ឈំ (?)];
យោ ឥទ្ធិមា ទេវវរោ យសស្សី, សោបិ តទា អាទហិ ជាតវេទំ។

៨១៦.“មាលាគិរី ហិមវា យោ ច គិជ្ឈោ [វិជ្ឈោ (ក.), វិជ្ឈា (ស្យា.)], សុទស្សនោ និសភោ កុវេរុ [កាកនេរុ (សី. បី.), កាកវេរុ (ស្យា.)];
ឯតេ ច អញ្ញេ ច នគា មហន្តា, ចិត្យា កតា យញ្ញករេហិ មាហុ”។

៨១៧.“អជ្ឈាយកំ មន្តគុណូបបន្នំ, តបស្សិនំ យាចយោគោតិធាហុ [តិចាហ (សី. បី.), តិ ចាហុ (ក.)];
តីរេ សមុទ្ទស្សុទកំ សជន្តំ [សិញ្ចន្តំ (ក.)], សាគរោជ្ជោហរិ តេនបេយ្យោ។

៨១៨.“អាយាគវត្ថូនិ បុថូ បថព្យា, សំវិជ្ជន្តិ ព្រាហ្មណា វាសវស្ស;
បុរិមំ ទិសំ បច្ឆិមំ ទក្ខិណុត្តរំ, សំវិជ្ជមានា ជនយន្តិ វេទំ”។

៨១៩.“កលី ហិ ធីរាន កដំ មគានំ, ភវន្តិ វេទជ្ឈគតានរិជ្ជ;
មរីចិធម្មំ អសមេក្ខិតត្តា, មាយាគុណា នាតិវហន្តិ បញ្ញំ។

៨២០.“វេទា ន តាណាយ ភវន្តិ ទស្ស, មិត្តទ្ទុនោ ភូនហុនោ នរស្ស;
ន តាយតេ បរិចិណ្ណោ ច អគ្គិ, ទោសន្តរំ មច្ចមនរិយកម្មំ។

៨២១.“សព្ពញ្ច មច្ចា សធនំ សភោគំ [សធនា សភោគា (សី. ស្យា. បី. ក.)], អាទីបិតំ ទារុ តិណេន មិស្សំ;
ទហំ ន តប្បេ [ន តប្បេ អគ្គិ (ក.)] អសមត្ថតេជោ, កោ តំ សុភិក្ខំ ទ្វិរសញ្ញុ កយិរា [ទិរសញ្ញ កុរិយា (សី.), ទិរសញ្ញុ កុរិយា (បី.)]។

៨២២.“យថាបិ ខីរំ វិបរិណាមធម្មំ, ទធិ ភវិត្វា នវនីតម្បិ ហោតិ;
ឯវម្បិ អគ្គិ វិបរិណាមធម្មោ, តេជោ សមោរោហតី យោគយុត្តោ។

៨២៣.“ន ទិស្សតី អគ្គិមនុប្បវិដ្ឋោ, សុក្ខេសុ កដ្ឋេសុ នវេសុ ចាបិ;
នាមត្ថមានោ [នាមន្ថមានោ (សី. បី.)] អរណីនរេន, នាកម្មុនា ជាយតិ ជាតវេទោ។

៨២៤.“សចេ ហិ អគ្គិ អន្តរតោ វសេយ្យ, សុក្ខេសុ កដ្ឋេសុ នវេសុ ចាបិ;
សព្ពានិ សុស្សេយ្យុ វនានិ លោកេ, សុក្ខានិ កដ្ឋានិ ច បជ្ជលេយ្យុំ។

៨២៥.“ករោតិ ចេ ទារុតិណេន បុញ្ញំ, ភោជំ នរោ ធូមសិខី បតាបវំ;
អង្គារិកា លោណករា ច សូទា, សរីរទាហាបិ ករេយ្យុ បុញ្ញំ។

៨២៦.“អថ ចេ ហិ ឯតេ ន ករោន្តិ បុញ្ញំ, អជ្ឈេនមគ្គិំ ឥធ តប្បយិត្វា;
ន កោចិ លោកស្មិំ ករោតិ បុញ្ញំ, ភោជំ នរោ ធូមសិខី បតាបវំ។

៨២៧.“កថញ្ហិ លោកាបចិតោ សមានោ, អមនុញ្ញគន្ធំ ពហូនំ អកន្តំ;
យទេវ មច្ចា បរិវជ្ជយន្តិ, តទប្បសត្ថំ ទ្វិរសញ្ញុ ភុញ្ជេ។

៨២៨.“សិខិម្បិ ទេវេសុ វទន្តិ ហេកេ, អាបំ មិលក្ខូ [មិលក្ខា (សី. បី.)] បន ទេវមាហុ;
សព្ពេវ ឯតេ វិតថំ ភណន្តិ [គណ្ហន្តិ (ក.)], អគ្គី ន ទេវញ្ញតរោ ន ចាបោ។

៨២៩.“អនិន្ទ្រិយពទ្ធមសញ្ញកាយំ [និរិន្ទ្រិយំ អន្តំ អសញ្ញកាយំ (សី. បី.), អនិទ្រិយំ សន្តមសញ្ញកាយំ (ស្យា.)], វេស្សានរំ កម្មករំ បជានំ;
បរិចរិយ មគ្គិំ សុគតិំ កថំ វជេ, បាបានិ កម្មានិ បកុព្ពមានោ [បកុព្ពមានោ (ស្យា. ក.)]។

៩៣០.“សព្ពាភិភូ តាហុធ ជីវិកត្ថា, អគ្គិស្ស ព្រហ្មា បរិចារកោតិ;
សព្ពានុភាវី ច វសី កិមត្ថំ, អនិម្មិតោ និម្មិតំ វន្ទិតស្ស។

៩៣១.“ហស្សំ អនិជ្ឈានខមំ អតច្ឆំ, សក្ការហេតុ បកិរិំសុ បុព្ពេ;
តេ លាភសក្ការេ អបាតុភោន្តេ, សន្ធាបិតា [សន្ថម្ភិតា (សី. បី.), សន្ទាភិតា (ស្យា.), សន្ធាបិតា (ក.)]
ជន្តុភិ សន្តិធម្មំ។

៩៣២.“អជ្ឈេនមរិយា បថវិំ ជនិន្ទា, វេស្សា កសិំ បារិចរិយញ្ច សុទ្ទា;
ឧបាគុ បច្ចេកំ យថាបទេសំ, កតាហុ ឯតេ វសិនាតិ អាហុ។

៩៣៣.“ឯតញ្ច សច្ចំ វចនំ ភវេយ្យ, យថា ឥទំ ភាសិតំ ព្រាហ្មណេហិ;
នាខត្តិយោ ជាតុ លភេថ រជ្ជំ, នាព្រាហ្មណោ មន្តបទានិ សិក្ខេ;
នាញ្ញត្រ វេស្សេហិ កសិំ ករេយ្យ, សុទ្ទោ ន មុច្ចេ បរបេសនាយ [បរបេស្សិតាយ (សី. បី.)]។

៩៣៤.“យស្មា ច ឯតំ វចនំ អភូតំ, មុសាវិមេ ឱទរិយា ភណន្តិ;
តទប្បបញ្ញា អភិសទ្ទហន្តិ, បស្សន្តិ តំ បណ្ឌិតា អត្តនាវ។

៩៣៥.“ខត្យា ហិ វេស្សានំ [ខត្តា ន វេស្សា ន (សី. បី.)] ពលិំ ហរន្តិ, អាទាយ សត្ថានិ ចរន្តិ ព្រាហ្មណា;
តំ តាទិសំ សង្ខុភិតំ បភិន្នំ, កស្មា ព្រហ្មា នុជ្ជុ ករោតិ លោកំ។

៩៣៦.“សចេ ហិ សោ ឥស្សរោ សព្ពលោកេ, ព្រហ្មា ពហូភូតបតី [ព្រហ្មបហូ ភូតបតី (ស្យា.)] បជានំ;
កិំ សព្ពលោកំ វិទហី អលក្ខិំ, កិំ សព្ពលោកំ ន សុខី អកាសិ។

៩៣៧.“សចេ ហិ សោ ឥស្សរោ សព្ពលោកេ, ព្រហ្មា ពហូភូតបតី បជានំ;
មាយា មុសាវជ្ជមទេន [មុសាវញ្ចនបទេន (ក.)] ចាបិ, លោកំ អធម្មេន កិមត្ថមការិ [កិមត្ថ’កាសិ
(សី. បី.), កិមត្ថការី (ស្យា.)]។

៩៣៨.“សចេ ហិ សោ ឥស្សរោ សព្ពលោកេ, ព្រហ្មា ពហូភូតបតី បជានំ;
អធម្មិកោ ភូតបតី អរិដ្ឋ, ធម្មេ សតិ យោ វិទហី អធម្មំ។

៩៣៩.“កីដា បដង្គា ឧរគា ច ភេកា [ភិង្គា (ស្យា.)], ហន្ត្វា កិមី សុជ្ឈតិ មក្ខិកា ច;
ឯតេបិ ធម្មា អនរិយរូបា, កម្ពោជកានំ វិតថា ពហូនំ។

៩៤០.“សចេ ហិ សោ សុជ្ឈតិ យោ ហនាតិ, ហតោបិ សោ សគ្គមុបេតិ ឋានំ;
ភោវាទិ ភោវាទិន មារយេយ្យុំ [មារភេយ្យុំ (ក.)], យេ ចាបិ តេសំ អភិសទ្ទហេយ្យុំ។

៩៤១.“នេវ មិគា ន បសូ នោបិ គាវោ, អាយាចន្តិ អត្តវធាយ កេចិ;
វិប្ផន្ទមានេ ឥធ ជីវិកត្ថា, យញ្ញេសុ បាណេ បសុមារភន្តិ [មាហរន្តិ (សី. ស្យា. បី.)]។

៩៤២.“យូបុស្សនេ [យូបស្ស តេ (សី.), យូបស្ស នេ (បី.)] បសុពន្ធេ ច ពាលា, ចិត្តេហិ វណ្ណេហិ មុខំ នយន្តិ;
អយំ តេ យូបោ កាមទុហោ បរត្ថ, ភវិស្សតិ សស្សតោ សម្បរាយេ។

៩៤៣.“សចេ ច យូបេ មណិសង្ខមុត្តំ, ធញ្ញំ ធនំ រជតំ ជាតរូបំ;
សុក្ខេសុ កដ្ឋេសុ នវេសុ ចាបិ, សចេ ទុហេ តិទិវេ សព្ពកាមេ;
តេវិជ្ជសង្ឃាវ បុថូ យជេយ្យុំ, អព្រាហ្មណំ [ន ព្រាហ្មណា (សី. ស្យា.)] កញ្ចិ ន យាជយេយ្យុំ។

៩៤៤.“កុតោ ច យូបេ មណិសង្ខមុត្តំ, ធញ្ញំ ធនំ រជតំ ជាតរូបំ;
សុក្ខេសុ កដ្ឋេសុ នវេសុ ចាបិ, កុតោ ទុហេ តិទិវេ សព្ពកាមេ។

៩៤៥.“សឋា ច លុទ្ទា ច បលុទ្ធពាលា [ឧបលទ្ធពាលា (សី. បី.)], ចិត្តេហិ វណ្ណេហិ មុខំ នយន្តិ;
អាទាយ អគ្គិំ មម ទេហិ វិត្តំ, តតោ សុខី ហោហិសិ សព្ពកាមេ។

៩៤៦.“តមគ្គិហុត្តំ សរណំ បវិស្ស, ចិត្តេហិ វណ្ណេហិ មុខំ នយន្តិ;
ឱរោបយិត្វា កេសមស្សុំ នខញ្ច, វេទេហិ វិត្តំ អតិគាឡ្ហយន្តិ [អតិគាឡយន្តិ (សី. បី.)]។

៩៤៧.“កាកា ឧលូកំវ រហោ លភិត្វា, ឯកំ សមានំ ពហុកា សមេច្ច;
អន្នានិ ភុត្វា កុហកា កុហិត្វា, មុណ្ឌំ ករិត្វា យញ្ញបថោស្សជន្តិ។

៨៤៨. ឯវញ្ហិ សោ វញ្ចិតោ ព្រាហ្មណេហិ, ឯកោ សមានោ ពហុកា [ពហុហិ (សី.)] សមេច្ច;
តេ យោគយោគេន វិលុម្បមានា, ទិដ្ឋំ អទិដ្ឋេន ធនំ ហរន្តិ។

៨៤៩. “អកាសិយា រាជូហិវានុសិដ្ឋា, តទស្ស អាទាយ ធនំ ហរន្តិ;
តេ តាទិសា ចោរសមា អសន្តា, វជ្ឈា ន ហញ្ញន្តិ អរិដ្ឋ លោកេ។

៨៥០. “ឥន្ទស្ស ពាហារសិ ទក្ខិណាតិ, យញ្ញេសុ ឆិន្ទន្តិ បលាសយដ្ឋឹ;
តំ ចេបិ សច្ចំ មឃវា ឆិន្នពាហុ, កេនស្ស ឥន្ទោ អសុរេ ជិនាតិ។

៨៥១. “តញ្ចេវ តុច្ឆំ មឃវា សមង្គី, ហន្តា អវជ្ឈោ បរមោ ស ទេវោ [សុទេវោ (ស្យា. ក.)];
មន្តា ឥមេ ព្រាហ្មណា តុច្ឆរូបា, សន្ទិដ្ឋិកា វញ្ចនា ឯស លោកេ។

៨៥២. “មាលាគិរិ ហិមវា យោ ច គិជ្ឈោ, សុទស្សនោ និសភោ កុវេរុ;
ឯតេ ច អញ្ញេ ច នគា មហន្តា, ចិត្យា កតា យញ្ញករេហិ មាហុ។

៨៥៣. “យថាបការានិ ហិ ឥដ្ឋកានិ, ចិត្យា កតា យញ្ញករេហិ មាហុ;
ន បព្ពតា ហោន្តិ តថាបការា, អញ្ញា ទិសា អចលា តិដ្ឋសេលា។

៨៥៤. “ន ឥដ្ឋកា ហោន្តិ សិលា ចិរេន [ចិរេនបិ (សី. បី.)], ន តត្ថ សញ្ជាយតិ អយោ ន លោហំ;
យញ្ញញ្ច ឯតំ បរិវណ្ណយន្តា, ចិត្យា កតា យញ្ញករេហិ មាហុ។

៨៥៥. “អជ្ឈាយកំ មន្តគុណូបបន្នំ, តបស្សិនំ យាចយោគោតិធាហុ;
តីរេ សមុទ្ទស្សុទកំ សជន្តំ, តំ សាគរោជ្ឈោហរិ តេនបេយ្យោ។

៨៥៦. “បរោសហស្សម្បិ សមន្តវេទេ, មន្តូបបន្នេ នទិយោ វហន្តិ;
ន តេន ព្យាបន្នរសូទកា ន, កស្មា សមុទ្ទោ អតុលោ អបេយ្យោ។

៨៥៧. “យេ កេចិ កូបា ឥធ ជីវលោកេ, លោណូទកា កូបខណេហិ ខាតា;
ន ព្រាហ្មណជ្ឈោហរណេន [ព្រាហ្មណជ្ឈោហរិ តេន (ក.)] តេសុ, អាបោ អបេយ្យោ ទ្វិរសញ្ញុ មាហុ។

៨៥៨. “បុរេ បុរត្ថា កា កស្ស ភរិយា, មនោ មនុស្សំ អជនេសិ បុព្ពេ;
តេនាបិ ធម្មេន ន កោចិ ហីនោ, ឯវម្បិ វោស្សគ្គវិភង្គមាហុ [វោស្សគ្គវិភាគមាហុ (សី.)]។

៨៥៩. “ចណ្ឌាលបុត្តោបិ អធិច្ច វេទេ, ភាសេយ្យ មន្តេ កុសលោ មតីមា [មុតីមា (សី. បី.)];
ន តស្ស មុទ្ធាបិ ផលេយ្យ សត្តធា, មន្តា ឥមេ អត្តវធាយ កតា [កត្ត (សី. បី.)]។

៨៦០. “វាចាកតា គិទ្ធិកតា [គិទ្ធិគតា (ក.)] គហីតា, ទុម្មោចយា កព្យបថានុបន្នា;
ពាលាន ចិត្តំ វិសមេ និវិដ្ឋំ, តទប្បបញ្ញា អភិសទ្ទហន្តិ។

៨៦១. “សីហស្ស ព្យគ្ឃស្ស ច ទីបិនោ ច, ន វិជ្ជតី បោរិសិយំពលេន;
មនុស្សភាវោ ច គវំវ បេក្ខោ, ជាតី ហិ តេសំ អសមា សមានា [សមានំ (ស្យា. ក.)]។

៨៦២. “សចេ ច រាជា បថវឹ វិជិត្វា, សជីវវា អស្សវបារិសជ្ជោ;
សយមេវ សោ សត្តុសង្ឃំ វិជេយ្យ, តស្សប្បជា និច្ចសុខី [និច្ចសុខា (បី.)] ភវេយ្យ។

៨៦៣. “ខត្តិយមន្តា ច តយោ ច វេទា, អត្ថេន ឯតេ សមកា ភវន្តិ;
តេសញ្ច អត្ថំ អវិនិច្ឆិនិត្វា, ន ពុជ្ឈតី ឱឃបថំវ ឆន្នំ។

៨៦៤. “ខត្តិយមន្តា ច តយោ ច វេទា, អត្ថេន ឯតេ សមកា ភវន្តិ;
លាភោ អលាភោ អយសោ យសោ ច, សព្ពេវ តេសំ ចតុន្នញ្ច [សព្ពេ តេ សព្ពេសំ ចតុន្ន (សី. បី.)] ធម្មា។

៨៦៥. “យថាបិ ឥព្ភា ធនធញ្ញហេតុ, កម្មានិ ករោន្តិ [ការេន្តិ (សី. ស្យា. បី.)] បុថូ បថព្យា;
តេវិជ្ជសង្ឃា ច តថេវ អជ្ជ, កម្មានិ ករោន្តិ [ការេន្តិ (សី. ស្យា. បី.)] បុថូ បថព្យា។

៨៦៦. “ឥព្ភេហិ យេ តេ [ឯតេ (សី. ស្យា. បី.)] សមកា ភវន្តិ, និច្ចុស្សុកា កាមគុណេសុ យុត្តា;
កម្មានិ ករោន្តិ [ការេន្តិ (សី. ស្យា. បី.)] បុថូ បថព្យា, តទប្បបញ្ញា ទ្វិរសញ្ញុរា តេ”។

៨៦៧."កស្ស ភេរី មុទិង្គា ច, សង្ខាបណវទិន្ទិមា;
បុរតោ បដិបន្នានិ, ហាសយន្តា រថេសភំ។

៨៦៨."កស្ស កញ្ចនបដ្ដេន, បុថុនា វិជ្ជុវណ្ណិនា;
យុវា កលាបសន្នទ្ធោ, កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ។

៨៦៩."ឧក្កាមុខបហដ្ឋំវ , ខទិរង្គារសន្និភំ;
មុខញ្ច រុចិរា ភាតិ, កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ។

៨៧០."កស្ស ជម្ពោនទំ ឆត្តំ, សសលាកំ មនោរមំ;
អាទិច្ចរំសាវរណំ, កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ។

៨៧១."កស្ស អង្គំ [អង្កំ (សី. បី.)] បរិគ្គយ្ហ, វាឡពីជនិមុត្តមំ;
ឧភតោ វរបុញ្ញស្ស [ចរតេ វរបញ្ញស្ស (សី. បី.)], មុទ្ធនិ ឧបរូបរិ។

៨៧២."កស្ស បេខុណហត្ថានិ, ចិត្រានិ ច មុទូនិ ច;
កញ្ចនមណិទណ្ឌានិ [គបញ្ញមណិទណ្ឌានិ (សី. បី.), សុវណ្ណមណិទណ្ឌានិ (ស្យា. ក.)], ចរន្តិ ទុភតោ មុខំ។

៨៧៣."ខទិរង្គារវណ្ណាភា, ឧក្កាមុខបហំសិតា;
កស្សេតេ កុណ្ឌលា វគ្គុ, សោភន្តិ ទុភតោ មុខំ។

៨៧៤."កស្ស វាតេន ឆុបិតា, និទ្ធន្តា មុទុកាឡកា [មុទុកាឡកំ (សី.), មុទុ កាឡិកា (ស្យា.)];
សោភយន្តិ នលាដន្តំ, នភា វិជ្ជុរិវុគ្គតា។

៨៧៥."កស្ស ឯតានិ អក្ខីនិ, អាយតានិ បុថូនិ ច;
កោ សោភតិ វិសាលក្ខោ, កស្សេតំ ឧណ្ណជំ មុខំ។

៨៧៦."កស្សេតេ លបនជាតា [លបនជា សុទ្ធា (សី. បី.)], សុទ្ធា សង្ខវរូបមា;
ភាសមានស្ស សោភន្តិ, ទន្តា កុប្បិលសាទិសា។

៨៧៧."កស្ស លាខារសសមា, ហត្ថបាទា សុខេធិតា;
កោ សោ ពិម្ពោដ្ឋសម្បន្នោ, ទិវា សូរិយោវ ភាសតិ។

៨៧៨."ហិមច្ចយេ ហិមវតិ [ហេមវតោ (សី. ស្យា. បី.)], មហាសាលោវ បុប្ផិតោ;
កោ សោ ឱទាតបាវារោ, ជយំ ឥន្ទោវ សោភតិ។

៨៧៩."សុវណ្ណបីឡកាកិណ្ណំ , មណិទណ្ឌវិចិត្តកំ;
កោ សោ បរិសមោគយ្ហ, ឦសំ ខគ្គំ បមុញ្ចតិ [ឦសោ ខគ្គំវ មុញ្ចតិ (សី. បី.), ភន្តេ ខគ្គំ បមុញ្ចតិ (ស្យា.)]។

៨៨០."សុវណ្ណវិកតា ចិត្តា, សុកតា ចិត្តសិព្ពនា [សិព្ពិនី (ស្យា. ក.)];
កោ សោ ឱមុញ្ចតេ បាទា, នមោ កត្វា មហេសិនោ"។

៨៨១."ធតរដ្ឋា ហិ តេ នាគា, ឥទ្ធិមន្តោ យសស្សិនោ;
សមុទ្ទជាយ ឧប្បន្នា, នាគា ឯតេ មហិទ្ធិកា"តិ។

ភូរិទត្តជាតកំ ឆដ្ឋំ។

៥៤៤. ចន្ទកុមារជាតកំ (៧)

៨៨២."រាជាសិ លុទ្ទកម្មោ, ឯករាជា បុប្ផវតីយា;
សោ បុច្ឆិ ព្រហ្មពន្ធុំ, ខណ្ឌហាលំ បុរោហិតំ មូឡ្ហំ។

៨៨៣.'សគ្គាន មគ្គមាចិក្ខ [សគ្គមគ្គមាចិក្ខ (សី. បី.)], ត្វំសិ ព្រាហ្មណ ធម្មវិនយកុសលោ;
យថា ឥតោ វជន្តិ សុគតិំ, នរា បុញ្ញានិ កត្វាន'។

៨៨៤.'អតិទានំ ទទិត្វាន, អវជ្ឈេ ទេវ ឃាតេត្វា;
ឯវំ វជន្តិ សុគតិំ, នរា បុញ្ញានិ កត្វាន'។

៩៨៥. ‘‘កឹ បន តំ អតិទានំ, កេ ច អវជ្ឈា ឥមស្មិ លោកស្មឹ;
ឯតញ្ច ខោ នោ អក្ខាហិ, យជិស្សាមិ ទទាមិ [យជិស្សាម ទទាម (សី. បី.)] ទានានិ’។

៩៨៦. ‘បុត្តេហិ ទេវ យជិតព្ពំ, មហេសីហិ នេគមេហិ ច;
ឧសភេហិ អាជានិយេហិ ចតូហិ, សព្ពចតុក្កេន ទេវ យជិតព្ពំ’’’។

៩៨៧. ‘‘តំ សុត្វា អន្តេបុរេ, កុមារា មហេសិយោ ច ហញ្ញន្តុ;
ឯកោ អហោសិ និគ្ឃោសោ, ភិស្មា អច្ចុគ្គតោ សទ្ទោ’’។

៩៨៨. ‘‘គច្ឆថ វទេថ កុមារេ, ចន្ទំ សូរិយញ្ច ភទ្ទសេនញ្ច;
សូរញ្ច វាមគោត្តញ្ច, បចុរា [បសុរា (សី. បី. ក.)] កិរ ហោថ យញ្ញត្ថាយ។

៩៨៩. ‘‘កុមារិយោបិ វទេថ, ឧបសេនំ [ឧបសេនី (សី.), ឧបសេណី (បី.)] កោកិលញ្ច មុទិតញ្ច;
នន្ទញ្ចាបិ កុមារឹ, បចុរា [បសុរា (សី. បី. ក.)] កិរ ហោថ យញ្ញត្ថាយ។

៩៩០. ‘‘វិជយម្បិ មយ្ហំ មហេសឹ, ឯរាវតី [ឯកបតី (បី.), ឯរាបតី (ក.)] កេសិនី សុនន្ទញ្ច;
លក្ខណវរូបបន្នា, បចុរា កិរ ហោថ យញ្ញត្ថាយ។

៩៩១. ‘‘គហបតយោ ច វទេថ, បុណ្ណមុខំ ភទ្ទិយំ សិង្គាលញ្ច;
វឌ្ឍញ្ចាបិ គហបតឹ, បចុរា កិរ ហោថ យញ្ញត្ថាយ’’។

៩៩២. ‘‘តេ តត្ថ គហបតយោ, អវោចិសុំ សមាគតា បុត្តទារបរិកិណ្ណា;
សព្ពេវ សិខិនោ ទេវ ករោហិ, អថ វា នោ ទាសេ សាវេហិ’’។

៩៩៣. ‘‘អភយំករម្បិ មេ ហត្ថឹ, នាឡាគិរឹ អច្ចុគ្គតំ វរុណទន្តំ [នាឡាគិរឹ អច្ចុតំ វរុណទន្តំ (សី.), រាជគិរឹ អច្ចុត វរុណទន្តំ (បី.)];
អានេថ ខោ នេ ខិប្បំ, យញ្ញត្ថាយ ភវិស្សន្តិ។

៩៩៤. ‘‘អស្សរតនម្បិ [អស្សុតរម្បិ (សី. បី.), អស្សរតនម្បិ មេ (ស្យា.)] កេសឹ, សុរាមុខំ បុណ្ណកំ វិនតកញ្ច;
អានេថ ខោ នេ ខិប្បំ, យញ្ញត្ថាយ ភវិស្សន្តិ។

៩៩៥. ‘‘ឧសភម្បិ [ឧសភម្បិ មេ (ស្យា.)] យូថបតឹ អនោជំ, និសភំ គវម្បតឹ តេបិ មយ្ហំ អានេថ;
សមូហ [សមុបា (សី. បី.), សម្មុខា (ស្យា.)] ករោន្តុ សព្ពំ, យជិស្សាមិ ទទាមិ ទានានិ។

៩៩៦. ‘‘សព្ពំ [សព្ពម្បិ (ស្យា.)] បដិយាទេថ, យញ្ញំ បន ឧគ្គតម្ហិ សូរិយម្ហិ;
អាណាបេថ ច កុមារេ [អាណាបេថ ចន្ទកុមារេ (ស្យា. ក.)], អភិរមន្តុ ឥមំ រត្តឹ។

៩៩៧. ‘‘សព្ពំ [សព្ពម្បិ (ស្យា.)] ឧបដ្ឋបេថ, យញ្ញំ បន ឧគ្គតម្ហិ សូរិយម្ហិ;
វទេថ ទានិ កុមារេ, អជ្ជ ខោ [វោ (បី.)] បច្ឆិមា រត្តិ’’។

៩៩៨. ‘‘តំតំ មាតា អវច, រោទន្តី អាគន្ត្វា វិមានតោ;
យញ្ញោ កិរ តេ បុត្ត, ភវិស្សតិ ចតូហិ បុត្តេហិ’’។

៩៩៩. ‘‘សព្ពេបិ មយ្ហំ បុត្តា ចត្តា, ចន្ទស្មឹ ហញ្ញមានស្មឹ;
បុត្តេហិ យញ្ញំ យជិត្វាន, សុគតឹ សគ្គំ គមិស្សាមិ’’។

១០០០. ‘‘មា តំ [មា (សី. បី.)] បុត្ត សទ្ទហេសិ, សុគតិ កិរ ហោតិ បុត្តយញ្ញេន;
និរយានេសោ មគ្គោ, នេសោ មគ្គោ ហិ សគ្គានំ។

១០០១. ‘‘ទានានិ ទេហិ កោណ្ឌញ្ញ, អហឹសា សព្ពភូតភព្យានំ’’;
ឯស មគ្គោ សុគតិយា, ន ច មគ្គោ បុត្តយញ្ញេន’’។

១០០២. ‘‘អាចរិយានំ វចនា, ឃាតេស្សំ ចន្ទញ្ច សូរិយញ្ច;
បុត្តេហិ យញ្ញំ [បុត្តេហិ (សី. ស្យា. បី.)] យជិត្វាន ទុច្ចជេហិ, សុគតឹ សគ្គំ គមិស្សាមិ’’។

១០០៣. ‘‘តំតំ បិតាបិ អវច, វសវត្តី ឱរសំ សកំ បុត្តំ;
យញ្ញោ កិរ តេ បុត្ត, ភវិស្សតិ ចតូហិ បុត្តេហិ’’។

១០០៤. "សព្ពេបិ មយ្ហំ បុត្តា ចត្តា, ចន្ទស្មិំ ហញ្ញមានស្មិំ;
បុត្តេហិ យញ្ញំ យជិត្វាន, សុគតិំ សគ្គំ គមិស្សាមិ"។

១០០៥. "មា តំ បុត្ត សទ្ទហេសិ, សុគតិ កិរ ហោតិ បុត្តយញ្ញេន;
និរយានេសោ មគ្គោ, នេសោ មគ្គោ ហិ សគ្គានំ។

១០០៦. "ទានានិ ទេហិ កោណ្ឌញ្ញ, អហិំសា សព្ពភូតភព្យានំ;
ឯស មគ្គោ សុគតិយា, ន ច មគ្គោ បុត្តយញ្ញេន"។

១០០៧. "អាចរិយានំ វចនា, ឃាតេស្សំ ចន្ទញ្ច សូរិយញ្ច;
បុត្តេហិ យញ្ញំ យជិត្វាន ទុច្ចជេហិ, សុគតិំ សគ្គំ គមិស្សាមិ"។

១០០៨. "ទានានិ ទេហិ កោណ្ឌញ្ញ, អហិំសា សព្ពភូតភព្យានំ;
បុត្តបរិវុតោ តុវំ, រដ្ឋំ ជនបទញ្ច បាលេហិ"។

១០០៩. "មា នោ ទេវ អវធិ, ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស;
អបិ និគឡពន្ធកាបិ, ហត្ថី អស្សេ ច បាលេម។

១០១០. "មា នោ ទេវ អវធិ, ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស;
អបិ និគឡពន្ធកាបិ, ហត្ថិឆកណានិ ឧជ្ឈេម។

១០១១. "មា នោ ទេវ អវធិ, ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស;
អបិ និគឡពន្ធកាបិ, អស្សឆកណានិ ឧជ្ឈេម។

១០១២. "មា នោ ទេវ អវធិ, ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស [ឥទំ បទំ សី. បី. បោត្ថកេសុ នត្ថិ];
យស្ស ហោន្តិ តវ កាមា, អបិ រដ្ឋា បព្ពាជិតា;
ភិក្ខាចរិយំ ចរិស្សាម"។

១០១៣. "ទុក្ខំ ខោ មេ ជនយថ, វិលបន្តា ជីវិតស្ស កាមា ហិ;
មុញ្ចេថ [មុញ្ចថ (សី. បី.)] ទានិ កុមារេ, អលម្បិ មេ ហោតុ បុត្តយញ្ញេន"។

១០១៤. "បុព្ពេវ ខោសិ មេ វុត្តោ, ទុក្ករំ ទុរភិសម្ភវញ្ចេតំ;
អថ នោ ឧបក្ខដស្ស យញ្ញស្ស, កស្មា ករោសិ វិក្ខេបំ។

១០១៥. "សព្ពេ វជន្តិ សុគតិំ, យេ យជន្តិ យេបិ យាជេន្តិ;
យេ ចាបិ អនុមោទន្តិ, យជន្តានំ ឯទិសំ មហាយញ្ញំ"។

១០១៦. "អថ កិស្ស ជនោ [ច នោ (សី. ស្យា. បី.)] បុព្ពេ, សោត្ថានំ ព្រាហ្មណេ អវាចេសិ;
អថ នោ អការណស្មា, យញ្ញត្ថាយ ទេវ ឃាតេសិ។

១០១៧. "បុព្ពេវ នោ ទហរកាលេ [ទហរកេ សមានេ (សី. បី.)], ន ហនេសិ [ន មារេសិ (សី. បី.)] ន ឃាតេសិ;
ទហរម្ហា យោព្ពនំ បត្តា, អទូសកា តាត ហញ្ញាម។

១០១៨. "ហត្ថិគតេ អស្សគតេ, សន្នទ្ធេ បស្ស នោ មហារាជ;
យុទ្ធេ វា យុជ្ឈមានេ វា, ន ហិ មាទិសា សូរា ហោន្តិ យញ្ញត្ថាយ។

១០១៩. "បច្ចន្តេ វាបិ កុបិតេ, អដវីសុ វា មាទិសេ និយោជេន្តិ;
អថ នោ អការណស្មា, អភូមិយំ តាត ហញ្ញាម។

១០២០. "យាបិ ហិ តា សកុណិយោ, វសន្តិ តិណឃរានិ កត្វាន;
តាសម្បិ បិយា បុត្តា, អថ នោ ត្វំ ទេវ ឃាតេសិ។

១០២១. "មា តស្ស សទ្ទហេសិ, ន មំ ខណ្ឌហាលោ ឃាតេយ្យ;
មមញ្ហិ សោ ឃាតេត្វាន, អនន្តរា តម្បិ ទេវ ឃាតេយ្យ។

១០២២. "គាមវរំ និគមវរំ ទទន្តិ, ភោគម្បិស្ស មហារាជ;
អថគ្គបិណ្ឌិកាបិ, កុលេ កុលេ ហេតេ ភុញ្ជន្តិ។

១០២៣ភុសម្បិ គាទិសានំ, គច្ឆន្តិ ទុព្ភិគុំ មហារាជ;
យេភុយ្យេន ឯតេ, អកតញ្ញូនោ ព្រាហ្មណា ទេវ។

១០២៤“មា នោ ទេវ អវធិ, ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស;
អបិ និគឡពន្ធកាបិ, ហត្ថី អស្សេ ច បាលេម។

១០២៥“មា នោ ទេវ អវធិ, ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស;
អបិ និគឡពន្ធកាបិ, ហត្ថិឆកណានិ ឧជ្ឈេម។

១០២៦“មា នោ ទេវ អវធិ, ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស;
អបិ និគឡពន្ធកាបិ, អស្សឆកណានិ ឧជ្ឈេម។

១០២៧“មា នោ ទេវ អវធិ, ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស;
យស្ស ហោន្តិ តវ កាមា, អបិ រដ្ឋា បព្ពាជិតា;
ភិក្ខាចរិយំ ចរិស្សាម”។

១០២៨“ទុក្ខំ ខោ មេ ជនយថ, វិលបន្តា ជីវិតស្ស កាមា ហិ;
មុញ្ចេថ ទានិ កុមារេ, អលម្បិ មេ ហោតុ បុត្តយញ្ញេន”។

១០២៩“បុព្ពេវ ខោសិ មេ វុត្តោ, ទុក្ករំ ទុរភិសម្ភវញ្ចេតំ;
អថ នោ ឧបក្ខដស្ស យញ្ញស្ស, កស្មា ករោសិ វិក្ខេបំ។

១០៣០“សព្ពេ វជន្តិ សុគតិំ, យេ យជន្តិ យេបិ យាជេន្តិ;
យេ ចាបិ អនុមោទន្តិ, យជន្តានំ ឯទិសំ មហាយញ្ញំ”។

១០៣១“យទិ កិរ យជិត្វា បុត្តេហិ, ទេវលោកំ ឥតោ ចុតា យន្តិ;
ព្រាហ្មណោ តាវ យជតុ, បច្ឆាបិ យជសិ តុវំ រាជា។

១០៣២“យទិ កិរ យជិត្វា បុត្តេហិ, ទេវលោកំ ឥតោ ចុតា យន្តិ;
ឯស្វេវ ខណ្ឌហាលោ, យជតំ សកេហិ បុត្តេហិ។

១០៣៣“ឯវំ ជានន្តោ ខណ្ឌហាលោ, កឹ បុត្តកេ ន ឃាតេសិ;
សព្ពញ្ច ញាតិជនំ, អត្តានញ្ច ន ឃាតេសិ។

១០៣៤“សព្ពេ វជន្តិ និរយំ, យេ យជន្តិ យេបិ យាជេន្តិ;
យេ ចាបិ អនុមោទន្តិ, យជន្តានំ ឯទិសំ មហាយញ្ញំ។

១០៣៥[អយំ គាថា សី. ស្យា. បី. បោត្ថកេសុ ន ទិស្សតិ] “សចេ ហិ សោ សុជ្ឈតិ យោ ហនាតិ, ហតោបិ សោ សគ្គមុបេតិ ឋានំ;
ភោវាទិ ភោវាទិន មារយេយ្យុំ, យេ ចាបិ តេសំ អភិសទ្ទហេយ្យុំ” [អយំ គាថា សី. ស្យា. បី. បោត្ថកេសុ ន ទិស្សតិ]។

១០៣៦“កថញ្ច កិរ បុត្តកាមាយោ, គហបតយោ ឃរណិយោ ច;
នគរម្ហិ ន ឧបរវន្តិ រាជានំ, មា ឃាតយិ ឱរសំ បុត្តំ។

១០៣៧“កថញ្ច កិរ បុត្តកាមាយោ, គហបតយោ ឃរណិយោ ច;
នគរម្ហិ ន ឧបរវន្តិ រាជានំ, មា ឃាតយិ អត្រជំ បុត្តំ។

១០៣៨“រញ្ញោ ចម្ហិ អត្ថកាមោ, ហិតោ ច សព្ពជនបទស្ស [សព្ពទា ជនបទស្ស (សី. បី.)];
ន កោចិ អស្ស បដិឃំ, មយា ជានបទោ ន បវេទេតិ”។

១០៣៩“គច្ឆថ វោ ឃរណិយោ, តាតញ្ច វទេថ ខណ្ឌហាលញ្ច;
មា ឃាតេថ កុមារេ, អទូសកេ សីហសង្កាសេ។

១០៤០“គច្ឆថ វោ ឃរណិយោ, តាតញ្ច វទេថ ខណ្ឌហាលញ្ច;
មា ឃាតេថ កុមារេ, អបេក្ខិតេ សព្ពលោកស្ស”។

១០៤១“យំ នូនាហំ ជាយេយ្យំ, រថការកុលេសុ វា;
បុក្កុសកុលេសុ វា វេស្សេសុ វា ជាយេយ្យំ;
ន ហជ្ជ មំ រាជ យញ្ញេ [យញ្ញត្ថាយ (សី. បី.)] ឃាតេយ្យ”។

១០៤២“សព្ពា សីមន្តិនិយោ គច្ឆថ, អយ្យស្ស ខណ្ឌហាលស្ស;
បាទេសុ និបតថ, អបរាធាហំ ន បស្សាមិ។

១០៤៣“សព្ពា សីមន្តិនិយោ គច្ឆថ, អយ្យស្ស ខណ្ឌហាលស្ស;
បាទេសុ និបតថ, កិន្តេ ភន្តេ មយំ អទូសេម”។

១០៤៤“កបណា [កបណំ (សី. បី.)] វិលបតិ សេលា, ទិស្វាន ភាតរេ [ភាតរោ (សី. ស្យា. បី. ក.)] ឧបនីតត្តេ;
យញ្ញោ កិរ មេ ឧក្ខិបិតោ, តាតេន សគ្គកាមេន”។

១០៤៥“អាវត្តិ បរិវត្តិ ច, វសុលោ សម្មុខា រញ្ញោ;
មា នោ បិតរំ អវធិ, ទហរម្ហា យោព្ពនំ បត្តា”។

១០៤៦“ឯសោ តេ វសុល បិតា, សមេហិ បិតរា សហ;
ទុក្ខំ ខោ មេ ជនយសិ, វិលបន្តោ អន្តេបុរស្មឹ;
មុញ្ចេថ ទានិ កុមារេ, អលម្បិ មេ ហោតុ បុត្តយញ្ញេន”។

១០៤៧“បុព្ពេវ ខោសិ មេ វុត្តោ, ទុក្ករំ ទុរភិសម្ភវញ្ចេតំ;
អថ នោ ឧបក្ខដស្ស យញ្ញស្ស, កស្មា ករោសិ វិក្ខេបំ។

១០៤៨“សព្ពេ វជន្តិ សុគតឹ, យេ យជន្តិ យេបិ យាជេន្តិ;
យេ ចាបិ អនុមោទន្តិ, យជន្តានំ ឯទិសំ មហាយញ្ញំ”។

១០៤៩“សព្ពរតនស្ស យញ្ញោ ឧបក្ខដោ, ឯករាជ តវ បដិយត្តោ;
អភិនិក្ខមស្សុ ទេវ, សគ្គំ គតោ ត្វំ បមោទិស្សសិ”។

១០៥០“ទហរា សត្តសតា ឯតា, ចន្ទកុមារស្ស ភរិយាយោ;
កេសេ បកិរិត្វាន [បរិកិរិត្វាន (សី. បី.), វិកិរិត្វាន (ស្យា. ក.)], រោទន្តិយោ មគ្គមនុយាយឹសុ [មគ្គមនុយន្តិ (សី. បី.), មគ្គមនុយាយន្តិ (ស្យា.)]។

១០៥១“អបរា បន សោកេន, និក្ខន្តា នន្ទនេ វិយ ទេវា;
កេសេ បកិរិត្វាន [បរិកិរិត្វាន (សី. បី.), វិកិរិត្វាន (ស្យា. ក.)], រោទន្តិយោ មគ្គមនុយាយឹសុ”
[មគ្គមនុយន្តិ (សី. បី.), មគ្គមនុយាយន្តិ (ស្យា.)]។

១០៥២“កាសិកសុចិវត្ថធរា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;
និយ្យន្តិ ចន្ទសូរិយា, យញ្ញត្ថាយ ឯករាជស្ស។

១០៥៣“កាសិកសុចិវត្ថធរា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;
និយ្យន្តិ ចន្ទសូរិយា, មាតុ កត្វា ហទយសោកំ។

១០៥៤“កាសិកសុចិវត្ថធរា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;
និយ្យន្តិ ចន្ទសូរិយា, ជនស្ស កត្វា ហទយសោកំ។

១០៥៥“មំសរសភោជនា ន្ហាបកសុន្ហាបិតា [នហាបកសុនហាតា (បី.)], កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;
និយ្យន្តិ ចន្ទសូរិយា, យញ្ញត្ថាយ ឯករាជស្ស។

១០៥៦[ឥមា ទ្វេ គាថា នត្ថិ បី បោត្ថកេ] “មំសរសភោជនា ន្ហាបកសុន្ហាបិតា, កុណ្ឌលិនោ អគលុ
ចន្ទនវិលិត្តា;
និយ្យន្តិ ចន្ទសូរិយា, មាតុ កត្វា ហទយសោកំ។

១០៥៧“មំសរសភោជនា ន្ហាបកសុន្ហាបិតា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;
និយ្យន្តិ ចន្ទសូរិយា, ជនស្ស កត្វា ហទយសោកំ [ឥមា ទ្វេ គាថា នត្ថិ បី បោត្ថកេ]។

១០៥៨“យស្សុ បុព្ពេ ហត្ថិវរធុរគតេ, ហត្ថីហិ [ហត្ថិកា (ស្យា.), បត្តិកា (បី.)] អនុវជន្តិ;

តត្ថ ចន្ទសូរិយា, ឧភោវ បត្តិកា យន្តិ។

១០៥៩ “យស្ស បុព្ពេ អស្សវរធុរគតេ, អស្សេហិ [អស្សកា (ស្យា.), បត្តិកា (បី.)] អនុវជន្តិ;
តត្ថ ចន្ទសូរិយា, ឧភោវ បត្តិកា យន្តិ។

១០៦០ “យស្ស បុព្ពេ រថវរធុរគតេ, រថេហិ [រថិកា (ស្យា.), បត្តិកា (បី.)] អនុវជន្តិ;
តត្ថ ចន្ទសូរិយា, ឧភោវ បត្តិកា យន្តិ។

១០៦១ “យេហិស្សុ បុព្ពេ នីយឹសុ [និយ្យំសុ (សី. បី.)], តបនីយកប្បនេហិ តុរង្គេហិ;
តត្ថ ចន្ទសូរិយា, ឧភោវ បត្តិកា យន្តិ”។

១០៦២ “យទិ សកុណិ មំសមិច្ឆសិ, ឧយស្ស [ឧយ្យស្ស (ស្យា. ក.)] បុព្ពេន បុប្ផវតិយា;
យជេត្ថ ឯករាជា, សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ បុត្តេហិ។

១០៦៣ “យទិ សកុណិ មំសមិច្ឆសិ, ឧយស្ស បុព្ពេន បុប្ផវតិយា;
យជេត្ថ ឯករាជា, សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ កញ្ញាហិ។

១០៦៤ “យទិ សកុណិ មំសមិច្ឆសិ, ឧយស្ស បុព្ពេន បុប្ផវតិយា;
យជេត្ថ ឯករាជា, សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ មហេសីហិ។

១០៦៥ “យទិ សកុណិ មំសមិច្ឆសិ, ឧយស្ស បុព្ពេន បុប្ផវតិយា;
យជេត្ថ ឯករាជា, សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ គហបតីហិ។

១០៦៦ “យទិ សកុណិ មំសមិច្ឆសិ, ឧយស្ស បុព្ពេ បុប្ផវតិយា;
យជេត្ថ ឯករាជា, សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ ហត្ថីហិ។

១០៦៧ “យទិ សកុណិ មំសមិច្ឆសិ, ឧយស្ស បុព្ពេន បុប្ផវតិយា;
យជេត្ថ ឯករាជា, សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ អស្សេហិ។

១០៦៨ “យទិ សកុណិ មំសមិច្ឆសិ, ឧយស្ស បុព្ពេន បុប្ផវតិយា;
យជេត្ថ ឯករាជា, សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ ឧសភេហិ។

១០៦៩ “យទិ សកុណិ មំសមិច្ឆសិ, ឧយស្ស បុព្ពេន បុប្ផវតិយា;
យជេត្ថ ឯករាជា, សម្មូឡ្ហោ សព្ពចតុក្កេន”។

១០៧០ “អយមស្ស បាសាទោ, ឥទំ អន្តេបុរំ សុរមណីយំ [សោវណ្ណោ បុប្ផមល្យវិកិណ្ណោ (ក.)];
តេទានិ អយ្យបុត្តា, ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា។

១០៧១ “ឥទមស្ស កូដាគារំ, សោវណ្ណំ បុប្ផមល្យវិកិណ្ណំ;
តេទានិ អយ្យបុត្តា, ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា។

១០៧២ “ឥទមស្ស ឧយ្យានំ, សុបុប្ផិតំ សព្ពកាលិកំ រម្មំ;
តេទានិ អយ្យបុត្តា, ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា។

១០៧៣ “ឥទមស្ស អសោកវនំ, សុបុប្ផិតំ សព្ពកាលិកំ រម្មំ;
តេទានិ អយ្យបុត្តា, ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា។

១០៧៤ “ឥទមស្ស កណិការវនំ, សុបុប្ផិតំ សព្ពកាលិកំ រម្មំ;
តេទានិ អយ្យបុត្តា, ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា។

១០៧៥ “ឥទមស្ស បាដលិវនំ, សុបុប្ផិតំ សព្ពកាលិកំ រម្មំ;
តេទានិ អយ្យបុត្តា, ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា។

១០៧៦ “ឥទមស្ស អម្ពវនំ, សុបុប្ផិតំ សព្ពកាលិកំ រម្មំ;
តេទានិ អយ្យបុត្តា, ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា។

១០៧៧ “អយមស្ស បោក្ខរណី, សញ្ឆន្នា បទុមបុណ្ឌរីកេហិ;
នាវា ច សោវណ្ណវិកតា, បុប្ផវល្លិយា [បុប្ផាវលិយា (សី. បី.)] ចិត្តា សុរមណីយា;

តេទានិ អយ្យបុត្តា, ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា”។

១០៧៨. “ឥទមស្ស ហត្ថិរតនំ, ឯរាវណោ គជោ ពលី ទន្តី;
តេទានិ អយ្យបុត្តា, ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា។

១០៧៩. “ឥទមស្ស អស្សរតនំ, ឯកខុរោ [ឯកខុរោ វេគោ (ស្យា.)] អស្សោ;
តេទានិ អយ្យបុត្តា, ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា។

១០៨០. “អយមស្ស អស្សរថោ, សាឡិយ [សាឡិយ វិយ (ស្យា.)] និគ្ឃោសោ សុភោ រតនវិចិត្តោ;
យត្ថស្សុ អយ្យបុត្តា, សោភិំសុ នន្ទនេ វិយ ទេវា;
តេទានិ អយ្យបុត្តា, ចត្តារោ វធាយ និន្នីតា។

១០៨១. “កថំ នាម សាមសមសុន្ទរេហិ, ចន្ទនមុទុកគត្តេហិ [ចន្ទនមរកតគត្តេហិ (សី. បី.)];
រាជា យជិស្សតេ យញ្ញំ, សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ បុត្តេហិ។

១០៨២. “កថំ នាម សាមសមសុន្ទរាហិ, ចន្ទនមុទុកគត្តាហិ;
រាជា យជិស្សតេ យញ្ញំ, សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ កញ្ញាហិ។

១០៨៣. “កថំ នាម សាមសមសុន្ទរាហិ, ចន្ទនមុទុកគត្តាហិ;
រាជា យជិស្សតេ យញ្ញំ, សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ មហេសីហិ។

១០៨៤. “កថំ នាម សាមសមសុន្ទរេហិ, ចន្ទនមុទុកគត្តេហិ;
រាជា យជិស្សតេ យញ្ញំ, សម្មូឡ្ហោ ចតូហិ គហបតីហិ។

១០៨៥. “យថា ហោន្តិ គាមនិគមា, សុញ្ញា អមនុស្សកា ព្រហារញ្ញា;
តថា ហេស្សតិ បុប្ផវតិយា, យិដ្ឋេសុ ចន្ទសូរិយេសុ”។

១០៨៦. “ឧម្មត្តិកា ភវិស្សាមិ, ភូនហតា បំសុនា ច [បំសុនាវ (ស្យា. ក.)] បរិកិណ្ណា;
សចេ ចន្ទវរំ [ចន្ទកុមារំ (ស្យា.)] ហន្តិ, បាណា មេ ទេវ រុជ្ឈន្តិ [និរុជ្ឈន្តិ (សី.), ភិជ្ជន្តិ (ស្យា.)]។

១០៨៧. “ឧម្មត្តិកា ភវិស្សាមិ, ភូនហតា បំសុនា ច បរិកិណ្ណា;
សចេ សូរិយវរំ ហន្តិ, បាណា មេ ទេវ រុជ្ឈន្តិ”។

១០៨៨. “កឹ នុ មា ន រមាបេយ្យុំ, អញ្ញមញ្ញំ បិយំវទា;
យដ្ឋិកា ឧបរិក្ខី ច, បោក្ខរណី ច ភារិកា [យដ្ឋិយា ឱបរក្ខី ច បោក្ខរក្ខី ច នាយិកា (សី.) យដ្ឋិយា ឱបរក្ខី ច បោក្ខរក្ខី ច គាយិកា (បី.)];
ចន្ទសូរិយេសុ នច្ចន្តិយោ, សមា តាសំ ន វិជ្ជតិ”។

១០៨៩. “ឥមំ មយ្ហំ ហទយសោកំ, បដិមុញ្ចតុ [បដិមុច្ចតុ (ក.)] ខណ្ឌហាល តវ មាតា;
យោ មយ្ហំ ហទយសោកោ, ចន្ទម្ហិ វធាយ និន្នីតេ។

១០៩០. “ឥមំ មយ្ហំ ហទយសោកំ, បដិមុញ្ចតុ ខណ្ឌហាល តវ មាតា;
យោ មយ្ហំ ហទយសោកោ, សូរិយម្ហិ វធាយ និន្នីតេ។

១០៩១. “ឥមំ មយ្ហំ ហទយសោកំ, បដិមុញ្ចតុ ខណ្ឌហាល តវ ជាយា;
យោ មយ្ហំ ហទយសោកោ, ចន្ទម្ហិ វធាយ និន្នីតេ។

១០៩២. “ឥមំ មយ្ហំ ហទយសោកំ, បដិមុញ្ចតុ ខណ្ឌហាល តវ ជាយា;
យោ មយ្ហំ ហទយសោកោ, សូរិយម្ហិ វធាយ និន្នីតេ។

១០៩៣. “មា ច បុត្តេ មា ច បតឹ, អទ្ទក្ខិ ខណ្ឌហាល តវ មាតា;
យោ ឃាតេសិ កុមារេ, អទូសកេ សីហសង្កាសេ។

១០៩៤. “មា ច បុត្តេ មា ច បតឹ, អទ្ទក្ខិ ខណ្ឌហាល តវ មាតា;
យោ ឃាតេសិ កុមារេ, អបេក្ខិតេ សព្ពលោកស្ស។

១០៩៥. “មា ច បុត្តេ មា ច បតឹ, អទ្ទក្ខិ ខណ្ឌហាល តវ ជាយា;

យោ ឃាតេសិ កុមារេ, អទូសកេ សីហសង្កាសេ។

១០៩៦. “មា ច បុត្តេ មា ច បតី, អទ្ទក្ខិ ខណ្ឌហាល តវ ជាយា;
យោ ឃាតេសិ កុមារេ, អបេក្ខិតេ សព្ពលោកស្ស”។

១០៩៧. “មា នោ ទេវ អវធិ, ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស;
អបិ និគឡពន្ធកាបិ, ហត្ថី អស្សេ ច បាលេម។

១០៩៨. “មា នោ ទេវ អវធិ, ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស;
អបិ និគឡពន្ធកាបិ, ហត្ថិឆកណានិ ឧជ្ឈេម។

១០៩៩. “មា នោ ទេវ អវធិ, ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស;
អបិ និគឡពន្ធកាបិ, អស្សឆកណានិ ឧជ្ឈេម។

១១០០. “មា នោ ទេវ អវធិ, ទាសេ នោ ទេហិ ខណ្ឌហាលស្ស;
យស្ស ហោន្តិ តវ កាមា, អបិ រដ្ឋា បព្ពាជិតា;
ភិក្ខាចរិយំ ចរិស្សាម។

១១០១. “ទិព្ពំ ទេវ ឧបយាចន្តិ, បុត្តត្ថិកាបិ ទលិទ្ទា;
បដិភានានិបិ ហិត្វា, បុត្តេ ន លភន្តិ ឯកច្ចា។

១១០២. “អាសីសិកានិ [អស្សាសកានិ (សី. បី.), អាសាសកានិ (ស្យា.)] ករោន្តិ, បុត្តា នោ ជាយន្តុ តតោ ប បុត្តា [បុត្តា (សី. បី.)];
អថ នោ អការណស្មា, យញ្ញត្ថាយ ទេវ ឃាតេសិ។

១១០៣. “ឧបយាចិតកេន បុត្តំ លភន្តិ, មា តាត នោ អឃាតេសិ;
មា កិច្ឆាលទ្ធកេហិ បុត្តេហិ, យជិត្ថោ ឥមំ យញ្ញំ។

១១០៤. “ឧបយាចិតកេន បុត្តំ លភន្តិ, មា តាត នោ អឃាតេសិ;
មា កបណលទ្ធកេហិ បុត្តេហិ, អម្មាយ នោ វិប្បវាសេសិ”។

១១០៥. “ពហុទុក្ខា [ពហុទុក្ខំ (ស្យា. ក.)] បោសិយ ចន្ទំ, អម្ម តុវំ ជីយសេ បុត្តំ;
វន្ទាមិ ខោ តេ បាទេ, លភតំ តាតោ បរលោកំ។

១១០៦. “ហន្ទ ច មំ ឧបគុយ្ហ, បាទេ តេ អម្ម វន្ទិតុំ ទេហិ;
គច្ឆាមិ ទានិ បវាសំ [វិប្បវាសំ (ក.)], យញ្ញត្ថាយ ឯករាជស្ស។

១១០៧. “ហន្ទ ច មំ ឧបគុយ្ហ [ឧបគុយ្ហ (ស្យា. ក.)], បាទេ តេ អម្ម វន្ទិតុំ ទេហិ;
គច្ឆាមិ ទានិ បវាសំ, មាតុ កត្វា ហទយសោកំ។

១១០៨. “ហន្ទ ច មំ ឧបគុយ្ហ [ឧបគុយ្ហ (ស្យា. ក.)], បាទេ តេ អម្ម វន្ទិតុំ ទេហិ;
គច្ឆាមិ ទានិ បវាសំ, ជនស្ស កត្វា ហទយសោកំ”។

១១០៩. “ហន្ទ ច បទុមបត្តានំ, មោឡិំ ពន្ធស្សុ គោតមិបុត្ត;
ចម្បកទលមិស្សាយោ [ចម្បកទលិវីតិមិស្សាយោ (សី. បី.), ចម្បកទលិមិស្សាយោ (ក.)], ឯសា តេ បោរាណិកា បកតិ។

១១១០. “ហន្ទ ច វិលេបនំ តេ, បច្ឆិមកំ ចន្ទនំ វិលិម្បស្សុ;
យេហិ ច សុវិលិត្តោ, សោភសិ រាជបរិសាយំ។

១១១១. “ហន្ទ ច មុទុកានិ វត្ថានិ, បច្ឆិមកំ កាសិកំ និវាសេហិ;
យេហិ ច សុនិវត្ថោ, សោភសិ រាជបរិសាយំ។

១១១២. “មុត្តាមណិកនកវិភូសិតានិ, គណ្ហស្សុ ហត្ថាភរណានិ;
យេហិ ច ហត្ថាភរណេហិ, សោភសិ រាជបរិសាយំ”។

១១១៣. “ន ហិ នូនាយំ រដ្ឋបាលោ, ភូមិបតិ ជនបទស្ស ទាយាទោ;

លោកិស្សរោ មហន្តោ, បុត្តេ ស្នេហំ ជនយតិ”។

១១១៤. “មយ្ហម្បិ បិយា បុត្តា, អត្តា ច បិយោ តុម្ហេ ច ភរិយាយោ;
សគ្គញ្ច បត្ថយានោ [បត្ថយមានោ (ស្យា. ក.)], តេនាហំ ឃាតយិស្សាមិ”។

១១១៥. “មំ បឋមំ ឃាតេហិ, មា មេ ហទយំ ទុក្ខំ ផាលេសិ;
អលង្កតោ [អនលង្កតោ (ក.)] សុន្ទរកោ, បុត្តោ ទេវ តវ សុខុមាលោ។

១១១៦. “ហន្ទយ្យ មំ ហនស្សុ, បរលោកេ [សលោកា (សី. ស្យា. ក.)] ចន្ទកេន [ចន្ទិយេន (សី. បី. ក.)] ហេស្សាមិ;
បុញ្ញំ ករស្សុ វិបុលំ, វិចរាម ឧភោបិ បរលោកេ”។

១១១៧. “មា ត្វំ ចន្ទេ រុច្ចិ មរណំ [ឥទំ បទំ នត្ថិ សី. បី. បោត្ថកេសុ], ពហុកា តវ ទេវរា វិសាលក្ខិ;
តេ តំ រមយិស្សន្តិ, យិដ្ឋស្មឹ គោតមិបុត្តេ”។

១១១៨. “ឯវំ វុត្តេ ចន្ទា អត្តានំ, ហន្តិ ហត្ថតលកេហិ”;
“អលមេត្ថ [អលមត្ថុ (សី. បី.)] ជីវិតេន, បិស្សាមិ [បាយាមិ (សី. បី.)] វិសំ មរិស្សាមិ។

១១១៩. “ន ហិ នូនិមស្ស រញ្ញោ, មិត្តាមច្ចា ច វិជ្ជរេ សុហទា;
យេ ន វទន្តិ រាជានំ, មា ឃាតយិ ឱរសេ បុត្តេ។

១១២០. “ន ហិ នូនិមស្ស រញ្ញោ, ញាតី មិត្តា ច វិជ្ជរេ សុហទា;
យេ ន វទន្តិ រាជានំ, មា ឃាតយិ អត្រជេ បុត្តេ។

១១២១. “ឥមេ តេបិ មយ្ហំ បុត្តា, គុណិនោ កាយូរធារិនោ រាជ;
តេហិបិ យជស្សុ យញ្ញំ, អថ មុញ្ចតុ [មុច្ចតុ (បី. ក.)] គោតមិបុត្តេ។

១១២២. “ពិលសតំ មំ កត្វាន, យជស្សុ សត្តធា មហារាជ;
មា ជេដ្ឋបុត្តមវធិ, អទូសកំ សីហសង្កាសំ។

១១២៣. “ពិលសតំ មំ កត្វាន, យជស្សុ សត្តធា មហារាជ;
មា ជេដ្ឋបុត្តមវធិ, អបេក្ខិតំ សព្ពលោកស្ស”។

១១២៤. “ពហុកា តវ ទិន្នាភរណា, ឧច្ចាវចា សុភណិតម្ហិ;
មុត្តាមណិវេឡុរិយា, ឯតំ តេ បច្ឆិមកំ ទានំ”។

១១២៥. “យេសំ បុព្ពេ ខន្ធេសុ, ផុល្លា មាលាគុណា វិវត្តឹសុ;
តេសជ្ជបិ សុនិសិតោ [បិតនិសិតោ (សី. បី.)], នេត្តឹសោ វិវត្តិស្សតិ ខន្ធេសុ។

១១២៦. “យេសំ បុព្ពេ ខន្ធេសុ, ចិត្តា មាលាគុណា វិវត្តឹសុ;
តេសជ្ជបិ សុនិសិតោ, នេត្តឹសោ វិវត្តិស្សតិ ខន្ធេសុ។

១១២៧. “អចិរំ [អចិរា (សី. ស្យា. បី.)] វត នេត្តឹសោ, វិវត្តិស្សតិ រាជបុត្តានំ ខន្ធេសុ;
អថ មម ហទយំ ន ផលតិ, តាវ ទឡ្ហពន្ធញ្ច មេ អាសិ។

១១២៨. “កាសិកសុចិវត្ថធរា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;
និយ្យាថ ចន្ទសូរិយា, យញ្ញត្ថាយ ឯករាជស្ស។

១១២៩. “កាសិកសុចិវត្ថធរា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;
និយ្យាថ ចន្ទសូរិយា, មាតុ កត្វា ហទយសោកំ។

១១៣០. “កាសិកសុចិវត្ថធរា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;
និយ្យាថ ចន្ទសូរិយា, ជនស្ស កត្វា ហទយសោកំ។

១១៣១. “មំសរសភោជនា ន្ហាបកសុន្ហាបិតា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;
និយ្យាថ ចន្ទសូរិយា, យញ្ញត្ថាយ ឯករាជស្ស។

១១៣២. “មំសរសភោជនា ន្ហាបកសុន្ហាបិតា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;

និយ្យាថ ចន្ទសូរិយា, មាតុ កត្វា ហទយសោកំ។

១១៣៣ “មំសរសភោជនា ន្ហាបកសុន្ហាបិតា, កុណ្ឌលិនោ អគលុចន្ទនវិលិត្តា;
និយ្យាថ ចន្ទសូរិយា, ជនស្ស កត្វា ហទយសោកំ”។

១១៣៤ “សព្ពស្មឹ ឧបក្ខដស្មឹ, និសីទិតេ ចន្ទស្មឹ [ចន្ទិយស្មឹ (សី. បី.), ចន្ទសូរិយស្មឹ (ស្យា.)] យញ្ញត្ថាយ;
បញ្ចាលរាជធីតា បញ្ជលិកា, សព្ពបរិសាយ សមនុបរិយាយិ [សព្ពបរិសមនុបរិយាសិ (សី. បី.), សព្ពបរិសន្តរមនុបរិយាសិ (ស្យា.)]។

១១៣៥ “យេន សច្ចេន ខណ្ឌហាលោ, បាបកម្មំ ករោតិ ទុម្មេធោ;
ឯតេន សច្ចវជ្ជេន, សមង្គិនី សាមិកេន ហោមិ។

១១៣៦ “យេ ឥធត្ថិ អមនុស្សា, យានិ ច យក្ខភូតភព្យានិ;
ករោន្តុ មេ វេយ្យាវដិកំ, សមង្គិនី សាមិកេន ហោមិ។

១១៣៧ “យា ទេវតា ឥធាគតា, យានិ ច យក្ខភូតភព្យានិ;
សរណេសិនី អនាថំ តាយថ មំ, យាចាមហំ បតិមាហំ អជេយ្យំ” [អជិយ្យំ (សី.)]។

១១៣៨ “ឥទំ សុត្វា អមនុស្សោ, អយោកូដំ បរិព្ភមេត្វាន;
ភយមស្ស ជនយន្តោ, រាជានំ ឥទមវោច។

១១៣៩ “ពុជ្ឈស្សុ ខោ រាជកលិ, មា តាហំ [មា តេហំ (ស្យា.)] មត្ថកំ និតាឡេសឹ [និតាលេមិ (សី. បី.), និប្ផាលេសឹ (ក.)];
មា ជេដ្ឋបុត្តមវធិ, អទូសកំ សីហសង្កាសំ។

១១៤០ “កោ តេ ទិដ្ឋោ រាជកលិ, បុត្តភរិយាយោ ហញ្ញមានាយោ [ហញ្ញមានា (ក.)];
សេដ្ឋិ ច គហបតយោ, អទូសកា សគ្គកាមា ហិ។

១១៤១ “ឥទំ សុត្វា ខណ្ឌហាលោ, រាជា ច អព្ភុតមិទំ ទិស្វាន;
សព្ពេសំ ពន្ធនានិ មោចេសុំ, យថា តំ អនុបឃាតំ [អបាបានំ (សី. បី.)]។

១១៤២ “សព្ពេសុ វិប្បមុត្តេសុ, យេ តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ;
សព្ពេ ឯកេកលេឌ្ឌុកមទំសុ, ឯស វធោ ខណ្ឌហាលស្ស”។

១១៤៣ “សព្ពេ បវិដ្ឋា [បតឹសុ (សី.), បតិត្វា (បី.)] និរយំ, យថា តំ បាបកំ ករិត្វាន;
ន ហិ បាបកម្មំ កត្វា, លព្ភា សុគតឹ ឥតោ គន្តុំ”។

១១៤៤ “សព្ពេសុ វិប្បមុត្តេសុ, យេ តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ;
ចន្ទំ អភិសិញ្ចិំសុ, សមាគតា រាជបរិសា [រាជបុរិសា (ស្យា.)] ច។

១១៤៥ “សព្ពេសុ វិប្បមុត្តេសុ, យេ [យា (ស្យា.)] តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ;
ចន្ទំ អភិសិញ្ចិំសុ, សមាគតា រាជកញ្ញាយោ ច។

១១៤៦ “សព្ពេសុ វិប្បមុត្តេសុ, យេ តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ;
ចន្ទំ អភិសិញ្ចិំសុ, សមាគតា ទេវបរិសា [ទេវបុរិសា (ស្យា.)] ច។

១១៤៧ “សព្ពេសុ វិប្បមុត្តេសុ, យេ [យា (ស្យា.)] តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ;
ចន្ទំ អភិសិញ្ចិំសុ, សមាគតា ទេវកញ្ញាយោ ច។

១១៤៨ “សព្ពេសុ វិប្បមុត្តេសុ, យេ តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ;
ចេលុក្ខេបមករុំ, សមាគតា រាជបរិសា [រាជបុរិសា (ស្យា.)] ច។

១១៤៩ “សព្ពេសុ វិប្បមុត្តេសុ, យេ [យា (ស្យា.)] តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ;
ចេលុក្ខេបមករុំ, សមាគតា រាជកញ្ញាយោ ច។

១១៥០ “សព្ពេសុ វិប្បមុត្តេសុ, យេ តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ;
ចេលុក្ខេបមករុំ, សមាគតា ទេវបរិសា [ទេវបុរិសា (ស្យា.)] ច។

១១៥១ សព្វេសុ វិប្បមុត្តេសុ, យេ [យា (ស្យា.)] តត្ថ សមាគតា តទា អាសុំ;
ចេលុក្ខេបមករុំ, សមាគតា ទេវកញ្ញាយោ ច។

១១៥២ “សព្វេសុ វិប្បមុត្តេសុ, ពហូ អានន្ទិតា អហុំ [ពហុ អានន្ទនោ អហុ វំសោ (សី.), ពហុ អានន្ទិតោ អហុ វំសោ (បី.)];
នន្ទឹ បវេសិ នគរំ [វាទីសុ នន្ទិបវេសនគរំ (ស្យា.), នន្ទី បវេសិ នគរេ (ក.)], ពន្ធនា មោក្ខោ អឃោសិត្ថា”តិ។

ចន្ទកុមារជាតកំ [ខណ្ឌហាលជាតកំ (សី. បី.)] សត្តមំ។

៥៤៥. មហានារទកស្សបជាតកំ (៨)

១១៥៣ “អហុ រាជា វិទេហានំ, អង្គតិ [អង្គាតិ (សី.) ឯវមុបរិបិ] នាម ខត្តិយោ;
បហូតយោគ្គោ ធនិមា, អនន្តពលបោរិសោ។

១១៥៤ តស្សា ច បន្នរសី [បន្នរសេ (ស្យា. ក.)] រត្តិ, បុរិមយាមេ អនាគតេ;
ចាតុមាសា [ចាតុមស្ស (សី. បី.)] កោមុទិយា, អមច្ចេ សន្និបាតយិ។

១១៥៥ “បណ្ឌិតេ សុតសម្បន្នេ, មិតបុព្ពេ [មិហិតបុព្ពេ (សី. បី.)] វិចក្ខណេ;
វិជយញ្ច សុនាមញ្ច, សេនាបតឹ អលាតកំ។

១១៥៦ “តមនុបុច្ឆិ វេទេហោ, “បច្ចេកំ ព្រូថ សំ រុចឹ;
ចាតុមាសា កោមុទជ្ជ, ជុណ្ហំ ព្យបហតំ [ព្យបគតំ (សី. បី.)] តមំ;
កាយជ្ជ រតិយា រត្តឹ, វិហរេមុ ឥមំ ឧតុំ”។

១១៥៧ “តតោ សេនាបតិ រញ្ញោ, អលាតោ ឯតទព្រវិ;
“ហដ្ឋំ យោគ្គំ ពលំ សព្ពំ, សេនំ សន្នាហយាមសេ។

១១៥៨ “និយ្យាម ទេវ យុទ្ធាយ, អនន្តពលបោរិសា;
យេ តេ វសំ ន អាយន្តិ, វសំ ឧបនយាមសេ [ឧបនិយ្យាមសេ (ក.)];
ឯសា មយ្ហំ សកា ទិដ្ឋិ, អជិតំ ឱជិនាមសេ។

១១៥៩ អលាតស្ស វចោ សុត្វា, សុនាមោ ឯតទព្រវិ;
“សព្ពេ តុយ្ហំ មហារាជ, អមិត្តា វសមាគតា។

១១៦០ “និក្ខិត្តសត្ថា បច្ចត្ថា, និវាតមនុវត្តរេ;
ឧត្តមោ ឧស្សវោ អជ្ជ, ន យុទ្ធំ មម រុច្ចតិ។

១១៦១ “អន្នបានញ្ច ខជ្ជញ្ច, ខិប្បំ អភិហរន្តុ តេ;
រមស្សុ ទេវ កាមេហិ, នច្ចគីតេ សុវាទិតេ”។

១១៦២ សុនាមស្ស វចោ សុត្វា, វិជយោ ឯតទព្រវិ;
“សព្ពេ កាមា មហារាជ, និច្ចំ តវ មុបដ្ឋិតា។

១១៦៣ “ន ហេតេ ទុល្លភា ទេវ, តវ កាមេហិ មោទិតុំ;
សទាបិ កាមា សុលភា, នេតំ ចិត្តមតំ [ចិត្តំ មតី (ក.)] មម។

១១៦៤ “សមណំ ព្រាហ្មណំ វាបិ, ឧបាសេមុ ពហុស្សុតំ;
យោ នជ្ជ វិនយេ កង្ខំ, អត្ថធម្មវិទូ ឥសេ”។

១១៦៥ វិជយស្ស វចោ សុត្វា, រាជា អង្គតិ មព្រវិ;
“យថា វិជយោ ភណតិ, មយ្ហម្បេតំវ រុច្ចតិ។

១១៦៦ “សមណំ ព្រាហ្មណំ វាបិ, ឧបាសេមុ ពហុស្សុតំ;
យោ នជ្ជ វិនយេ កង្ខំ, អត្ថធម្មវិទូ ឥសេ។

១១៦៧ “សព្ពេវ សន្តា ករោថ មតឹ, កំ ឧបាសេមុ បណ្ឌិតំ;
យោ [កោ (សី. បី.)] នជ្ជ វិនយេ កង្ខំ, អត្ថធម្មវិទូ ឥសេ”។

១១៦៨. វេទេហស្ស វចោ សុត្វា, អលាតោ ឯតទព្រវិ;
“អត្ថាយំ មិគទាយស្មិំ, អចេលោ ធីរសម្មតោ។

១១៦៩. “តំ ទេវ [តទេវ (ក.)] បយិរុបាសេមុ [បយិរុបាសយ (សី. បី.)], សោ នោ កង្ខំ វិនេស្សតិ”។

“កស្សបគោត្តាយំ, សុតោ ចិត្រកថី គណី;

១១៧០. “អលាតស្ស វចោ សុត្វា, រាជា ចោទេសិ សារថិំ;
“មិគទាយំ គមិស្សាម, យុត្តំ យានំ ឥធានយ”។

១១៧១. តស្ស យានំ អយោជេសុំ, ទន្តំ រូបិយបក្ខរំ [រូបិយុបក្ខរំ (ក.)];
សុក្កមដ្ឋបរិវារំ, បណ្ឌរំ ទោសិនាមុខំ។

១១៧២. “តត្រាសុំ កុមុទាយុត្តា, ចត្តារោ សិន្ធវា ហយា;
អនិលូបមសមុប្បាតា [អនិលូបមសមុប្បាទា (ក.)], សុទន្តា សោណ្ណមាលិនោ។

១១៧៣. “សេតច្ឆត្តំ សេតរថោ, សេតស្សា សេតពីជនី;
វេទេហោ សហមច្ចេហិ, និយ្យំ ចន្ទោវ សោភតិ។

១១៧៤. “តមន្វយាយឹសុ ពហវោ, ឥន្ទិខគ្គធរា [ឥន្ទខគ្គធរា (សី.), ឥដ្ឋិខគ្គធរា (បី.)] ពលី;
អស្សបិដ្ឋិគតា វីរា, នរា នរវរាធិបំ។

១១៧៥. “សោ មុហុត្តំវ យាយិត្វា, យានា ឱរុយ្ហ ខត្តិយោ;
វេទេហោ សហមច្ចេហិ, បត្តី គុណមុបាគមិ។

១១៧៦. “យេបិ តត្ថ តទា អាសុំ, ព្រាហ្មណិព្ភា សមាគតា;
ន តេ អបនយី រាជា, អកតំ ភូមិមាគតេ។

១១៧៧. “តតោ សោ មុទុកា ភិសិយា, មុទុចិត្តកសន្ថតេ [មុទុចិត្តកឡន្ទកេ (សី. បី.)];
មុទុបច្ចត្ថតេ រាជា, ឯកមន្តំ ឧបាវិសិ។

១១៧៨. “និសជ្ជ រាជា សម្មោទិ, កថំ សារណិយំ តតោ;
“កច្ចិ យាបនិយំ ភន្តេ, វាតានមវិយគ្គតា [វាតានមវិសគ្គតា (សី. បី.), វាតានមវិយត្តតា (ស្យា.)]។

១១៧៩. “កច្ចិ អកសិរា វុត្តិ, លភសិ [លព្ភតិ (សី. បី.)] បិណ្ឌយាបនំ [បិណ្ឌិយាបនំ (ស្យា. ក.)];
អបាពាធោ ចសិ កច្ចិ, ចក្ខុំ ន បរិហាយតិ”។

១១៨០. “តំ គុណោ បដិសម្មោទិ, វេទេហំ វិនយេ រតំ;
“យាបនីយំ មហារាជ, សព្ពមេតំ តទូភយំ។

១១៨១. “កច្ចិ តុយ្ហម្បិ វេទេហ, បច្ចន្តា ន ពលិយរេ;
កច្ចិ អរោគំ យោគ្គំ តេ, កច្ចិ វហតិ វាហនំ;
កច្ចិ តេ ព្យាធយោ នត្ថិ, សរីរស្សុបតាបិយា” [សរីរស្សុបតាបិកា (សី. បី.), សរីរស្សុបតាបនា (?)]។

១១៨២. “បដិសម្មោទិតោ រាជា, តតោ បុច្ឆិ អនន្តរា;
អត្ថំ ធម្មញ្ច ញាយញ្ច, ធម្មកាមោ រថេសភោ។

១១៨៣. “កថំ ធម្មំ ចរេ មច្ចោ, មាតាបិតូសុ កស្សប;
កថំ ចរេ អាចរិយេ, បុត្តទារេ កថំ ចរេ។

១១៨៤. “កថំ ចរេយ្យ វុឌ្ឍេសុ, កថំ សមណព្រាហ្មណេ;
កថញ្ច ពលកាយស្មិំ, កថំ ជនបទេ ចរេ។

១១៨៥. “កថំ ធម្មំ ចរិត្វាន, មច្ចា គច្ឆន្តិ [បេច្ច គច្ឆតិ (សី. ស្យា. បី.)] សុគ្គតិំ;
កថញ្ចេកេ អធម្មដ្ឋា, បតន្តិ និរយំ អថោ”។

១១៨៦. “វេទេហស្ស វចោ សុត្វា, កស្សបោ ឯតទព្រវិ;
“‘សុណោហិ មេ មហារាជ, សច្ចំ អវិតថំ បទំ។

១១៨៧. ‘‘‘នត្ថិ ធម្មចរិតស្ស [ធម្មស្ស ចិណ្ណស្ស (សី.)], ផលំ កល្យាណបាបកំ;
នត្ថិ ទេវ បរោ លោកោ, កោ តតោ ហិ ឥធាគតោ។

១១៨៨. ‘‘‘នត្ថិ ទេវ បិតរោ វា, កុតោ មាតា កុតោ បិតា;
នត្ថិ អាចរិយោ នាម, អទន្តំ កោ ទមេស្សតិ។

១១៨៩. ‘‘‘សមតុល្យានិ ភូតានិ, នត្ថិ ជេដ្ឋាបចាយិកា;
នត្ថិ ពលំ វីរិយំ វា, កុតោ ឧដ្ឋានបោរិសំ;
និយតានិ ហិ ភូតានិ, យថា គោដវិសោ តថា។

១១៩០. ‘‘‘លទ្ធេយ្យំ លភតេ មច្ចោ, តត្ថ ទានផលំ កុតោ;
នត្ថិ ទានផលំ ទេវ, អវសោ ទេវវីរិយោ។

១១៩១. ‘‘‘ពាលេហិ ទានំ បញ្ញត្តំ, បណ្ឌិតេហិ បដិច្ឆិតំ;
អវសា ទេន្តិ ធីរានំ, ពាលា បណ្ឌិតមានិនោ។

១១៩២. ‘‘‘សត្តិមេ សស្សតា កាយា, អច្ឆេជ្ជា អវិកោបិនោ;
តេជោ បថវី អាបោ ច, វាយោ សុខំ ទុខញ្ចិមេ;
ជីវេ ច សត្តិមេ កាយា, យេសំ ឆេត្តា ន វិជ្ជតិ។

១១៩៣. ‘‘‘នត្ថិ ហន្តា វ ឆេត្តា វា, ហញ្ញេ យេវាបិ [ហញ្ញរេ វាបិ (សី. ស្យា. បី.)] កោចិ នំ;
អន្តរេនេវ កាយានំ, សត្ថានិ វីតិវត្តរេ។

១១៩៤. ‘‘‘យោ ចាបិ [យោបាយំ (សី. បី.), យោ ចាយំ (ស្យា. ក.)] សិរមាទាយ, បរេសំ និសិតាសិនា;
ន សោ ឆិន្ទតិ តេ កាយេ, តត្ថ បាបផលំ កុតោ។

១១៩៥. ‘‘‘ចុល្លាសីតិមហាកប្បេ, សព្ពេ សុជ្ឈន្តិ សំសរំ;
អនាគតេ តម្ហិ កាលេ, សញ្ញតោបិ ន សុជ្ឈតិ។

១១៩៦. ‘‘‘ចរិត្វាបិ ពហុំ ភទ្រំ, នេវ សុជ្ឈន្តិនាគតេ;
បាបញ្ចេបិ ពហុំ កត្វា, តំ ខណំ នាតិវត្តរេ។

១១៩៧. ‘‘‘អនុបុព្ពេន នោ សុទ្ធិ, កប្បានំ ចុល្លសីតិយា;
និយតិំ នាតិវត្តាម, វេលន្តមិវ សាគរោ’’’។

១១៩៨. កស្សបស្ស វចោ សុត្វា, អលាតោ ឯតទព្រវិ;
‘‘យថា ភទន្តោ ភណតិ, មយ្ហម្បេតំ វ រុច្ចតិ។

១១៩៩. ‘‘អហម្បិ បុរិមំ ជាតិំ, សរេ សំសរិតត្តនោ;
បិង្គលោ នាមហំ អាសិំ, លុទ្ទោ គោឃាតកោ បុរេ។

១២០០. ‘‘ពារាណសិយំ ផីតាយំ, ពហុំ បាបំ កតំ មយា;
ពហូ មយា ហតា បាណា, មហិំសា សូករា អជា។

១២០១. ‘‘តតោ ចុតោ ឥធ ជាតោ, ឥទ្ធេ សេនាបតីកុលេ;
នត្ថិ នូន ផលំ បាបំ, យោហំ [បាបេ សោហំ (សី. បី.)] ន និរយំ គតោ។

១២០២. អហុ ថេត្ថ ពីជកោ នាម, ទាសោ អាសិ បដច្ចរី [បឡច្ចរី (សី. បី.), បដជ្ជរី (ក.)];
ឧបោសថំ ឧបវសន្តោ, គុណសន្តិកុបាគមិ។

១២០៣. កស្សបស្ស វចោ សុត្វា, អលាតស្ស ច ភាសិតំ;
បស្សសន្តោ មុហុំ ឧណ្ហំ, រុទំ អស្សូនិ វត្តយិ។

១២០៤. តមនុបុច្ឆិ វេទេហោ, ‘‘កិមត្ថំ សម្ម រោទសិ;
កិំ តេ សុតំ វា ទិដ្ឋំ វា, កិំ មំ វេទេសិ វេទនំ’’។

១២០៥. វេទេហស្ស វចោ សុត្វា, ពីជកោ ឯតទព្រវិ;

“នត្ថិ មេ វេទនា ទុក្ខា, មហារាជ សុណោហិ មេ។

១២០៦ “អហម្បិ បុរិមំ ជាតឹ, សរាមិ សុខមត្តនោ;
សាកេតាហំ បុរេ អាសឹ, ភាវសេដ្ឋិ គុណេ រតោ។

១២០៧ “សម្មតោ ព្រាហ្មណិព្ភានំ, សំវិភាគរតោ សុចិ;
ន ចាបិ បាបកំ កម្មំ, សរាមិ កតមត្តនោ។

១២០៨ “ឥតោ ចុតាហំ វេទេហ, តត្ថ ជាតោ ទុរិត្ថិយា;
គព្ភម្ហិ កុម្ភទាសិយា, យតោ ជាតោ សុទុគ្គតោ។

១២០៩ “ឯវម្បិ ទុគ្គតោ សន្តោ, សមចរិយំ អធិដ្ឋិតោ;
ឧបឌ្ឍភាគំ ភត្តស្ស, ទទាមិ យោ មេ ឥច្ឆតិ។

១២១០ “ចាតុទ្ទសឹ បញ្ចទសឹ, សទា ឧបវសាមហំ;
ន ចាបិ [ន អហំ (ក.)] ភូតេ ហឹសាមិ, ថេយ្យញ្ចាបិ វិវជ្ជយឹ។

១២១១ “សព្ពមេវ ហិ នូនេតំ, សុចិណ្ណំ ភវតិ និប្ផលំ;
និរត្ថំ មញ្ញិទំ សីលំ, អលាតោ ភាសតី យថា។

១២១២ “កលិមេវ នូន គណ្ហាមិ, អសិប្បោ ធុត្តកោ យថា;
កដំ អលាតោ គណ្ហាតិ, កិតវោសិក្ខិតោ យថា។

១២១៣ “ទ្វារំ នប្បដិបស្សាមិ, យេន គច្ឆាមិ សុគ្គតឹ;
តស្មា រាជ បរោទាមិ, សុត្វា កស្សបភាសិតំ”។

១២១៤ ពីជកស្ស វចោ សុត្វា, រាជា អង្គតិ មព្រវិ;
“នត្ថិ ទ្វារំ សុគតិយា, និយតឹ [និយតំ (ស្យា.)] កង្ខ ពីជក។

១២១៥ “សុខំ វា យទិ វា ទុក្ខំ, និយតិយា កិរ លព្ភតិ;
សំសារសុទ្ធិ សព្ពេសំ, មា តុរិត្ថោ [តុរិតោ (ស្យា.)] អនាគតេ។

១២១៦ “អហម្បិ បុព្ពេ កល្យាណោ, ព្រាហ្មណិព្ភេសុ ព្យាវដោ [វាវដោ (ក.)];
វោហារមនុសាសន្តោ , រតិហីនោ តទន្តរា”។

១២១៧ “ឃនបិ ភន្តេ ទក្ខេមុ, សង្គតិ ចេ ភវិស្សតិ”;
ឥទំ វត្វាន វេទេហោ, បច្ចគា សនិវេសនំ។

១២១៨ តតោ រត្យា វិវសានេ, ឧបដ្ឋានម្ហិ អង្គតិ;
អមច្ចេ សន្និបាតេត្វា, ឥទំ វចនមព្រវិ។

១២១៩ “នន្ទកេ មេ វិមានស្មឹ, សទា កាមេ វិធេន្តុ មេ;
មា ឧបគច្ឆុំ អត្ថេសុ, គុយ្ហប្បកាសិយេសុ ច។

១២២០ “វិជយោ ច សុនាមោ ច, សេនាបតិ អលាតកោ;
ឯតេ អត្ថេ និសីទន្តុ, វោហារកុសលា តយោ”។

១២២១ ឥទំ វត្វាន វេទេហោ, កាមេវ ពហុមញ្ញថ;
ន ចាបិ ព្រាហ្មណិព្ភេសុ, អត្ថេ កិស្មិញ្ចិ ព្យាវដោ។

១២២២ តតោ ទ្វេសត្តរត្តស្ស, វេទេហស្សត្រជា បិយា;
រាជកញ្ញា រុចា [រុជា (សី. បី.) ឯវមុបរិបិ] នាម, ធាតិមាតរមព្រវិ។

១២២៣ ‘អលង្ករោថ មំ ខិប្បំ, សខិយោ ចាលង្ករោន្តុ [ច ករោន្តុ (សី. បី.)] មេ;
សុវេ បន្នរសោ ទិព្យោ, គច្ឆំ ឥស្សរសន្តិកេ’ [បិតុស្ស សន្តិកេ (ស្យា.)]។

១២២៤ តស្សា មាល្យំ អភិហរិំសុ, ចន្ទនញ្ច មហារហំ;
មណិសង្ខមុត្តារតនំ, នានារត្តេ ច អម្ពរេ។

១២២៥ ឥត្ថា សោវណ្ណយេ [សោណ្ណមយេ (ក.)] បីឋេ, និសិន្នំ ពហុកិត្តិយោ;
បរិកិរិយ បសោភឹសុ [អសោភឹសុ (សី. ស្យា. បី.)], រុចំ រុចិរវណ្ណិនី។

១២២៦ សា ច សខិមជ្ឈគតា, សព្ពាភរណភូសិតា;
សតេរតា អព្ភមិវ, ចន្ទកំ បាវិសី រុចា។

១២២៧ ឧបសង្កមិត្វា វេទេហំ, វន្ទិត្វា វិនយេ រតំ;
សុវណ្ណខចិតេ [សុវណ្ណវិកតេ (សី. បី.)] បីឋេ, ឯកមន្តំ ឧបាវិសិ”។

១២២៨ តញ្ច ទិស្វាន វេទេហោ, អច្ឆរានំវ សង្គមំ;
រុចំ សខិមជ្ឈគតំ, ឥទំ វចនមព្រវិ។

១២២៩ “កច្ចិ រមសិ បាសាទេ, អន្តោបោក្ខរណឹ បតិ;
កច្ចិ ពហុវិធំ ខជ្ជំ, សទា អភិហរន្តិ តេ។

១២៣០ “កច្ចិ ពហុវិធំ មាល្យំ, ឱចិនិត្វា កុមារិយោ;
ឃរកេ ករោថ បច្ចេកំ, ខិឌ្ឌារតិរតា មុហុំ [អហុ (ស្យា. ក.)]។

១២៣១ “កេន វា វិកលំ តុយ្ហំ, កឹ ខិប្បំ អាហរន្តុ តេ;
មនោករស្សុ កុឌ្ឌមុខី [កុដ្ដមុខី (សី. បី.)], អបិ ចន្ទសមម្ហិបិ” [អបិ ចន្ទសមម្បិ តេ (ក.)]។

១២៣២ វេទេហស្ស វចោ សុត្វា, រុចា បិតរមព្រវិ;
“សព្ពមេតំ មហារាជ, លព្ភតិស្សរសន្តិកេ។

១២៣៣ “សុវេ បន្នរសោ ទិព្យោ, សហស្សំ អាហរន្តុ មេ;
យថាទិន្នញ្ច ទស្សាមិ, ទានំ សព្ពវនីស្វហំ” [សព្ពវណីស្វហំ (ស្យា. ក.)]។

១២៣៤ តាយ វចនំ សុត្វា, រាជា អង្គតិ មព្រវិ;
“ពហុំ វិនាសិតំ វិត្តំ, និរត្ថំ អផលំ តយា។

១២៣៥ “ឧបោសថេ វសំ និច្ចំ, អន្នបានំ ន ភុញ្ជសិ;
និយតេតំ អភុត្តព្ពំ, នត្ថិ បុញ្ញំ អភុញ្ជតោ”។

១២៣៦ “ពីជកោបិ ហិ សុត្វាន, តទា កស្សបភាសិតំ;
បស្សសន្តោ មុហុំ ឧណ្ហំ, រុទំ អស្សូនិ វត្តយិ។

១២៣៧ “យាវ រុចេ ជីវមានា [ជីវសិនោ (សី. បី.)], មា ភត្តមបនាមយិ;
នត្ថិ ភទ្ទេ បរោ លោកោ, កឹ និរត្ថំ វិហញ្ញសិ”។

១២៣៨ វេទេហស្ស វចោ សុត្វា, រុចា រុចិរវណ្ណិនី;
ជានំ បុព្ពាបរំ ធម្មំ, បិតរំ ឯតទព្រវិ។

១២៣៩ “សុតមេវ បុរេ អាសិ, សក្ខិ [បច្ចក្ខំ (ក.)] ទិដ្ឋមិទំ មយា;
ពាលូបសេវី យោ ហោតិ, ពាលោវ សមបជ្ជថ។

១២៤០ “មូឡ្ហោ ហិ មូឡ្ហមាគម្ម, ភិយ្យោ មោហំ និគច្ឆតិ;
បតិរូបំ អលាតេន, ពីជកេន ច មុយ្ហិតុំ។

១២៤១ “ត្វញ្ច ទេវាសិ សប្បញ្ញោ, ធីរោ អត្ថស្ស កោវិទោ;
កថំ ពាលេហិ សទិសំ, ហីនទិដ្ឋឹ ឧបាគមិ។

១២៤២ “សចេបិ សំសារបថេន សុជ្ឈតិ, និរត្ថិយា បព្ពជ្ជា គុណស្ស;
កីដោវ អគ្គឹ ជលិតំ អបាបតំ, ឧបបជ្ជតិ មោហមូឡ្ហោ [មោមុហោ (សី. បី.)] នគ្គភាវំ។

១២៤៣ “សំសារសុទ្ធីតិ បុរេ និវិដ្ឋា, កម្មំ វិទូសេន្តិ ពហូ អជានំ [ពហូ បជា (ក.)];
បុព្ពេ កលី ទុគ្គហិតោវអត្ថា [អត្ថោ (ក.), ទុគ្គហិតោវ’នត្ថា (?)], ទុម្មោ ច យា ពលិសា អម្ពុជោវ។

១២៤៤ “ឧបមំ តេ ករិស្សាមិ, មហារាជ តវត្ថិយា;

ឧបមាយ មិធេកច្ចេ, អត្ថំ ជានន្តិ បណ្ឌិតា។

១២៤៥ “វណិជានំ យថា នាវា, អប្បមាណភរា [អប្បមាណហរា (បី.)] គរុ;
អតិភារំ សមាទាយ, អណ្ណវេ អវសីទតិ។

១២៤៦ “ឯវមេវ នរោ បាបំ, ថោកំ ថោកម្បិ អាចិនំ;
អតិភារំ សមាទាយ, និរយេ អវសីទតិ។

១២៤៧ “ន តាវ ភារោ បរិបូរោ, អលាតស្ស មហីបតិ;
អាចិនាតិ ច តំ បាបំ, យេន គច្ឆតិ ទុគ្គតិំ។

១២៤៨ “បុព្ពេវស្ស កតំ បុញ្ញំ, អលាតស្ស មហីបតិ;
តស្សេវ ទេវ និស្សន្ទោ, យញ្ចេសោ លភតេ សុខំ។

១២៤៩ “ខីយតេ ចស្ស តំ បុញ្ញំ, តថា ហិ អគុណេ រតោ;
ឧជុមគ្គំ អវហាយ [អបាហាយ (សី.)], កុម្មគ្គមនុធាវតិ។

១២៥០ “តុលា យថា បគ្គហិតា, ឱហិតេ តុលមណ្ឌលេ;
ឧន្នមេតិ តុលាសីសំ, ភារេ ឱរោបិតេ សតិ។

១២៥១ “ឯវមេវ នរោ បុញ្ញំ, ថោកំ ថោកម្បិ អាចិនំ;
សគ្គាតិមានោ ទាសោវ, ពីជកោ សាតវេ [សាធវេ (ក.)] រតោ។

១២៥២ “យមជ្ជ ពីជកោ ទាសោ, ទុក្ខំ បស្សតិ អត្តនិ;
បុព្ពេវស្ស [បុព្ពេ តស្ស (សី. បី.)] កតំ បាបំ, តមេសោ បដិសេវតិ។

១២៥៣ “ខីយតេ ចស្ស តំ បាបំ, តថា ហិ វិនយេ រតោ;
កស្សបញ្ច សមាបជ្ជ, មា ហេវុប្បថមាគមា។

១២៥៤ “យំ យញ្ហិ រាជ ភជតិ, សន្តំ វា យទិ វា អសំ;
សីលវន្តំ វិសីលំ វា, វសំ តស្សេវ គច្ឆតិ។

១២៥៥ “យាទិសំ កុរុតេ មិត្តំ, យាទិសំ ចូបសេវតិ;
សោបិ តាទិសកោ ហោតិ, សហវាសោ ហិ [សហវាសោបិ (ក.)] តាទិសោ។

១២៥៦ “សេវមានោ សេវមានំ, សម្ផុដ្ឋោ សម្ផុសំ បរំ;
សរោ ទិទ្ធោ កលាបំវ, អលិត្តមុបលិម្បតិ;
ឧបលេបភយា [ឧបលិម្បភយា (ក.)] ធីរោ, នេវ បាបសខា សិយា។

១២៥៧ “បូតិមច្ឆំ កុសគ្គេន, យោ នរោ ឧបនយ្ហតិ;
កុសាបិ បូតិ វាយន្តិ, ឯវំ ពាលូបសេវនា។

១២៥៨ “តគរញ្ច បលាសេន, យោ នរោ ឧបនយ្ហតិ;
បត្តាបិ សុរភិ វាយន្តិ, ឯវំ ធីរូបសេវនា។

១២៥៩ “តស្មា បត្តបុដស្សេវ [ផលបុដស្សេវ (សី. បី.)], ញត្វា សម្បាកមត្តនោ;
អសន្តេ នោបសេវេយ្យ, សន្តេ សេវេយ្យ បណ្ឌិតោ;
អសន្តោ និរយំ នេន្តិ, សន្តោ បាបេន្តិ សុគ្គតិំ”។

១២៦០ អហម្បិ ជាតិយោ សត្ត, សរេ សំសរិតត្តនោ;
អនាគតាបិ សត្តេវ, យា គមិស្សំ ឥតោ ចុតា។

១២៦១ “យា មេ សា សត្តមី ជាតិ, អហុ បុព្ពេ ជនាធិប;
កម្មារបុត្តោ មគធេសុ, អហុំ រាជគហេ បុរេ។

១២៦២ “បាបំ សហាយមាគម្ម, ពហុំ បាបំ កតំ មយា;
បរទារស្ស ហេឋេន្តោ, ចរិម្ហា អមរា វិយ។

១២៦៣. “តំ កម្មំ និហិតំ អដ្ឋា, ភស្មច្ឆន្នោវ បាវកោ;
អថ អញ្ញេហិ កម្មេហិ, អជាយឹ វំសភូមិយំ។

១២៦៤. “កោសម្ពិយំ សេដ្ឋិកុលេ, ឥទ្ធេ ផីតេ មហទ្ធនេ;
ឯកបុត្តោ មហារាជ, និច្ចំ សក្កតបូជិតោ។

១២៦៥. “តត្ថ មិត្តំ អសេវិស្សំ, សហាយំ សាតវេ រតំ;
បណ្ឌិតំ សុតសម្បន្នំ, សោ មំ អត្ថេ និវេសយិ។

១២៦៦. “ចាតុទ្ទសី បញ្ចទសី, ពហុំ រត្តី ឧបាវសី;
តំ កម្មំ និហិតំ អដ្ឋា, និធីវ ឧទកន្តិកេ។

១២៦៧. “អថ បាបាន កម្មានំ, យមេតំ មគធេ កតំ;
ផលំ បរិយាគ មំ [បរិយាគ តំ (សី.), បរិយាគតំ (ស្យា. បី.)] បច្ឆា, ភុត្វា ទុដ្ឋវិសំ យថា។

១២៦៨. “តតោ ចុតាហំ វេទេហ, រោរុវេ និរយេ ចិរំ;
សកម្មុនា អបច្ចិស្សំ, តំ សរំ ន សុខំ លភេ។

១២៦៩. “ពហុវស្សគណេ តត្ថ, ខេបយិត្វា ពហុំ ទុខំ;
ភិន្នាគតេ [ភេណ្ណាកដេ (សី. បី.)] អហុំ រាជ, ឆគលោ ឧទ្ធតប្ផលោ [ឆកលោ ឧទ្ធិតប្ផលោ (សី. បី.)]។

១២៧០. “សាតបុត្តា មយា វូឡ្ហា, បិដ្ឋិយា ច រថេន ច;
តស្ស កម្មស្ស និស្សន្ទោ, បរទារគមនស្ស មេ។

១២៧១. “តតោ ចុតាហំ វេទេហ, កបិ អាសឹ ព្រហាវនេ;
និលុញ្ចិតផលោ [និលិច្ឆិតផលោ (សី. បី.)] យេវ, យូថបេន បគព្ភិនា;
តស្ស កម្មស្ស និស្សន្ទោ, បរទារគមនស្ស មេ។

១២៧២. “តតោ ចុតាហំ វេទេហ, ទស្សនេសុ [ទសណ្ណេសុ (សី. បី.), ទសន្នេសុ (ស្យា.)] បសូ អហុំ;
និលុញ្ចិតោ ជវោ ភទ្រោ, យោគ្គំ វូឡ្ហំ ចិរំ មយា;
តស្ស កម្មស្ស និស្សន្ទោ, បរទារគមនស្ស មេ។

១២៧៣. “តតោ ចុតាហំ វេទេហ, វជ្ជីសុ កុលមាគមា;
នេវិត្ថី ន បុមា អាសឹ, មនុស្សត្តេ សុទុល្លភេ;
តស្ស កម្មស្ស និស្សន្ទោ, បរទារគមនស្ស មេ។

១២៧៤. “តតោ ចុតាហំ វេទេហ, អជាយឹ នន្ទនេ វនេ;
ភវនេ តាវតឹសាហំ, អច្ឆរា កាមវណ្ណិនី [វរវណ្ណិនី (ក.)]។

១២៧៥. “វិចិត្តវត្ថាភរណា, អាមុត្តមណិកុណ្ឌលា;
កុសលា នច្ចគីតស្ស, សក្កស្ស បរិចារិកា។

១២៧៦. “ឯត្ថ បិតាហំ វេទេហ, សរាមិ ជាតិយោ ឥមា;
អនាគតាបិ សត្តេវ, យា គមិស្សំ ឥតោ ចុតា។

១២៧៧. “បរិយាគតំ តំ កុសលំ, យំ មេ កោសម្ពិយំ កតំ;
ទេវេ ចេវ មនុស្សេ ច, សន្ធាវិស្សំ ឥតោ ចុតា។

១២៧៨. “សត្ត ជច្ចោ [ជច្ចា (ស្យា. បី.)] មហារាជ, និច្ចំ សក្កតបូជិតា;
ថីភាវាបិ ន មុច្ចិស្សំ, ឆដ្ឋា និគតិយោ [ឆដ្ឋា គតិយោ (ស្យា.)] ឥមា។

១២៧៩. “សត្តមី ច គតិ ទេវ, ទេវបុត្តោ មហិទ្ធិកោ;
បុមា ទេវោ ភវិស្សាមិ [ភវិស្សតិ (ក.)], ទេវកាយស្មិមុត្តមោ។

១២៨០. “អជ្ជាបិ សន្តានមយំ, មាលំ គន្ថេន្តិ នន្ទនេ;
ទេវបុត្តោ ជវោ នាម, យោ មេ មាលំ បដិច្ឆតិ។

១២៨១. អហុត្តោ វិយ សោ ទិព្យោ, តជ វស្សានិ សោឡស;
រត្តិន្ទិវោ ច សោ ទិព្យោ, មានុសី សរទោសតំ។

១២៨២. “ផ្ទតិ កម្មានិ អន្វេន្តិ, អសង្ខេយ្យាបិ ជាតិយោ;
កល្យាណំ យទិ វា បាបំ, ន ហិ កម្មំ វិនស្សតិ [បនស្សតិ (សី. បី.)]។

១២៨៣. “យោ តច្ឆេ បុរិសោ ហោតុំ, ជាតិំ ជាតិំ [ជាតិជាតិំ (សី. បី.)] បុនប្បុនំ;
បរទារំ វិវជ្ជេយ្យ, ធោតបាទោវ កទ្ទមំ។

១២៨៤. “យោ តច្ឆេ បុរិសោ ហោតុំ, ជាតិំ ជាតិំ បុនប្បុនំ;
សាមិកំ អបចាយេយ្យ, ឥន្ទំវ បរិចារិកា។

១២៨៥. “យោ តច្ឆេ ទិព្យភោគញ្ច, ទិព្ពមាយុំ យសំ សុខំ;
បាបានិ បរិវជ្ជេត្វា [បរិវជ្ជេយ្យ (ក.)], តិវិធំ ធម្មមាចរេ។

១២៨៦. “កាយេន វាចា មនសា, អប្បមត្តោ វិចក្ខណោ;
អត្តនោ ហោតិ អត្ថាយ, ឥត្ថី វា យទិ វា បុមា។

១២៨៧. “យេ កេចិមេ មានុជា ជីវលោកេ, យសស្សិនោ សព្ពសមន្តភោគា;
អសំសយំ តេហិ បុរេ សុចិណ្ណំ, កម្មស្សកាសេ បុថុ សព្ពសត្តា។

១២៨៨. “កង្ខានុចិន្តេសិ សយម្បិ ទេវ, កុតោនិទានា តេ ឥមា ជនិន្ទ;
យា តេ ឥមា អច្ឆរាសន្និកាសា, អលង្កតា កញ្ចនជាលឆន្នា”។

១២៨៩. ភស្សុច្ចរំ បិតរំ កញ្ញា, រុចា តោសេសិ អង្គតិំ;
មូឡ្ហស្ស មគ្គមាចិក្ខិ, ធម្មមក្ខាសិ សុព្ពតា។

១២៩០. អថាគមា ព្រហ្មលោកា, នារទោ មានុសិំ បជំ;
ជម្ពុទីបំ អវេក្ខន្តោ, អទ្ទា រាជានមង្គតិំ។

១២៩១. “តតោ បតិដ្ឋា បាសាទេ, វេទេហស្ស បុរត្ថតោ [បុរក្ខតោ (ស្យា. ក.)];
តញ្ច ទិស្វានានុប្បត្តំ, រុចា ឥសិមវន្ទថ។

១២៩២. “អថាសនម្ហា ឱរុយ្ហ, រាជា ព្យថិតមានសោ [ព្យម្ហិតមានសោ (សី. ស្យា. បី.)];
នារទំ បរិបុច្ឆន្តោ, ឥទំ វចនមព្រវិ។

១២៩៣. “កុតោ នុ អាគច្ឆសិ ទេវវណ្ណិ, ឱភាសយំ សព្ពទិសា [សំវរី (សី. បី.)] ចន្ទិមាវ;
អក្ខាហិ មេ បុច្ឆិតោ នាមគោត្តំ, កថំ តំ ជានន្តិ មនុស្សលោកេ”។

១២៩៤. “អហញ្ហិ ទេវតោ ឥទានិ ឯមិ, ឱភាសយំ សព្ពទិសា [សំវរី (សី. បី.)] ចន្ទិមាវ;
អក្ខាមិ តេ បុច្ឆិតោ នាមគោត្តំ, ជានន្តិ មំ នារទោ កស្សបោ ច”។

១២៩៥. “អច្ឆេររូបំ តវ [វត (សី. បី.)] យាទិសញ្ច, វេហាយសំ គច្ឆសិ តិដ្ឋសី ច;
បុច្ឆាមិ តំ នារទ ឯតមត្ថំ, អថ កេន វណ្ណេន តវាយមិទ្ធិ”។

១២៩៦. “សច្ចញ្ច ធម្មោ ច ទមោ ច ចាគោ, គុណា មមេតេ បកតា បុរាណា;
តេហេវ ធម្មេហិ សុសេវិតេហិ, មនោជវោ យេន កាមំ គតោស្មិ”។

១២៩៧. “អច្ឆេរមាចិក្ខសិ បុញ្ញសិទ្ធិំ, សចេ ហិ ឯតេហិ [ឯតេ ត្វំ (សី. បី.)] យថា វទេសិ;
បុច្ឆាមិ តំ នារទ ឯតមត្ថំ, បុដ្ឋោ ច មេ សាធុ វិយាករោហិ”។

១២៩៨. “បុច្ឆស្សុ មំ រាជ តវេស អត្ថោ, យំ សំសយំ កុរុសេ ភូមិបាល;
អហំ តំ និស្សំសយតំ គមេមិ, នយេហិ ញាយេហិ ច ហេតុភី ច”។

១២៩៩. “បុច្ឆាមិ តំ នារទ ឯតមត្ថំ, បុដ្ឋោ ច មេ នារទ មា មុសា ភណិ;
អត្ថិ នុ ទេវា បិតរោ នុ អត្ថិ, លោកោ បរោ អត្ថិ ជនោ យមាហុ”។

១៣០០. “អត្ថេវ ទេវា បិតរោ ច អត្ថិ, លោកោ បរោ អត្ថិ ជនោ យមាហុ;

កាមេសុ គិទ្ធា ច នរា បមូឡ្ហា, លោកំ បរំ ន វិទូ មោហយុត្តា’’។

១៣០១. ‘‘អត្ថីតិ ចេ នារទ សទ្ទហាសិ, និវេសនំ បរលោកេ មតានំ;
ឥធេវ មេ បញ្ច សតានិ ទេហិ, ទស្សាមិ តេ បរលោកេ សហស្សំ’’។

១៣០២. ‘‘ទជ្ជេមុ ខោ បញ្ច សតានិ ភោតោ, ជញ្ញាមុ ចេ សីលវន្តំ វទញ្ញុំ [វតញ្ញុំ (ក.)];
លុទ្ទំ តំ ភោន្តំ និរយេ វសន្តំ, កោ ចោទយេ បរលោកេ សហស្សំ។

១៣០៣. ‘‘ឥធេវ យោ ហោតិ អធម្មសីលោ [អកម្មសីលោ (បី.)], បាបាចារោ អលសោ លុទ្ទកម្មោ;
ន បណ្ឌិតា តស្មិំ ឥណំ ទទន្តិ, ន ហិ អាគមោ ហោតិ តថាវិធម្ហា។

១៣០៤. ‘‘ទក្ខញ្ច បោសំ មនុជា វិទិត្វា, ឧដ្ឋានកំ [ឧដ្ឋាហកំ (សី.)] សីលវន្តំ វទញ្ញុំ;
សយមេវ ភោគេហិ និមន្តយន្តិ, កម្មំ ករិត្វា បុន មាហរេសិ’’។

១៣០៥. ‘‘ឥតោ ចុតោ [គតោ (សី. បី.)] ទក្ខសិ តត្ថ រាជ, កាកោលសង្ឃេហិ វិកស្សមានំ [កាកោឡសង្ឃេហិបិ កឌ្ឍមានំ (សី. បី.)];
តំ ខជ្ជមានំ និរយេ វសន្តំ, កាកេហិ គិជ្ឈេហិ ច សេនកេហិ [សោណកេហិ (ស្យា. ក.)];
សញ្ឆិន្នគត្តំ រុហិរំ សវន្តំ, កោ ចោទយេ បរលោកេ សហស្សំ។

១៣០៦. ‘‘អន្ធំតមំ តត្ថ ន ចន្ទសូរិយា, និរយោ សទា តុមុលោ ឃោររូបោ;
សា នេវ រត្តី ន ទិវា បញ្ញាយតិ, តថាវិធេ កោ វិចរេ ធនត្ថិកោ។

១៣០៧. ‘‘សពលោ ច សាមោ ច ទុវេ សុវានា, បវទ្ធកាយា ពលិនោ មហន្តា;
ខាទន្តិ ទន្តេហិ អយោមយេហិ, ឥតោ បណុន្នំ បរលោកបត្តំ [បរលោកេ បតន្តំ (ក.)]។

១៣០៨. ‘‘តំ ខជ្ជមានំ និរយេ វសន្តំ, លុទ្ទេហិ វាឡេហិ អឃម្មិគេហិ ច;
សញ្ឆិន្នគត្តំ រុហិរំ សវន្តំ, កោ ចោទយេ បរលោកេ សហស្សំ។

១៣០៩. ‘‘ឧសូហិ សត្តីហិ ច សុនិសិតាហិ, ហនន្តិ វិជ្ឈន្តិ ច បច្ចមិត្តា [បោថយន្តិ (ក.)];
កាឡូបកាឡា និរយម្ហិ ឃោរេ, បុព្ពេ នរំ ទុក្កដកម្មការិំ។

១៣១០. ‘‘តំ ហញ្ញមានំ និរយេ វជន្តំ, កុច្ឆិស្មិំ បស្សស្មិំ វិប្ផាលិតូទរំ;
សញ្ឆិន្នគត្តំ រុហិរំ សវន្តំ, កោ ចោទយេ បរលោកេ សហស្សំ។

១៣១១. ‘‘សត្តី ឧសូ តោមរភិណ្ឌិវាលា, វិវិធាវុធា វស្សន្តិ តត្ថ ទេវា;
បតន្តិ អង្គារមិវច្ចិមន្តោ, សិលាសនី វស្សតិ លុទ្ទកម្មេ។

១៣១២. ‘‘ឧណ្ហោ ច វាតោ និរយម្ហិ ទុស្សហោ, ន តម្ហិ សុខំ លព្ភតិ [សេតិ (ក.)] ឥត្តរម្បិ;
តំ តំ វិធាវន្តមលេនមាតុរំ, កោ ចោទយេ បរលោកេ សហស្សំ។

១៣១៣. ‘‘សន្ធាវមានម្បិ [សន្ធាវមានំ តំ (សី. បី.)] រថេសុ យុត្តំ, សជោតិភូតំ បថវិំ កមន្តំ;
បតោទលដ្ឋីហិ សុចោទយន្តំ [សុចោទិយន្តំ (សី. បី.)], កោ ចោទយេ បរលោកេ សហស្សំ។

១៣១៤. ‘‘តមារុហន្តំ ខុរសញ្ចិតំ គិរិំ, វិភឹសនំ បជ្ជលិតំ ភយានកំ;
សញ្ឆិន្នគត្តំ រុហិរំ សវន្តំ, កោ ចោទយេ បរលោកេ សហស្សំ។

១៣១៥. ‘‘តមារុហន្តំ បព្ពតសន្និកាសំ, អង្គាររាសិំ ជលិតំ ភយានកំ;
សុទឌ្ឍគត្តំ កបណំ រុទន្តំ, កោ ចោទយេ បរលោកេ សហស្សំ។

១៣១៦. ‘‘អព្ភកូដសមា ឧច្ចា, កណ្ដកនិចិតា [កណ្ដកាបចិតា (សី. បី.), កណ្ដកាហិចិតា (ស្យា.)] ទុមា;
អយោមយេហិ តិក្ខេហិ, នរលោហិតបាយិភិ។

១៣១៧. ‘‘តមារុហន្តិ នារិយោ, នរា ច បរទារគូ;
ចោទិតា សត្តិហត្ថេហិ, យមនិទ្ទេសការិភិ។

១៣១៨. ‘‘តមារុហន្តំ និរយំ, សិម្ពលិំ រុហិរមក្ខិតំ;
វិទឌ្ឍកាយំ [វិទុដ្ឋកាយំ (បី.)] វិតចំ, អាតុរំ គាឡ្ហវេទនំ។

១៣១៩. “ស្សសន្តំ មុហុំ ឧណ្ហំ, បុព្ពកម្មាបរាធិកំ;
ទុមគ្គេ វិតចំ គត្តំ [ទុមគ្គវិដបគ្គតំ (សី.)], កោ តំ យាចេយ្យ តំ ធនំ។

១៣២០. “អព្ភកូដសមា ឧច្ចា, អសិបត្តាចិតា ទុមា;
អយោមយេហិ តិក្ខេហិ, នរលោហិតបាយិភិ។

១៣២១. “ត្តមារុហន្តំ អសិបត្តបាទបំ, អសីហិ តិក្ខេហិ ច ឆិជ្ជមានំ [បភិជ្ជមានំ (ក.)];
សញ្ឆិន្នគត្តំ រុហិរំ សវន្តំ, កោ ចោទយេ បរលោកេ សហស្សំ។

១៣២២. “ត្តោ និក្ខន្តមត្តំ តំ, អសិបត្តាចិតា ទុមា [អសិបត្តនិរយា ទុខា (សី. បី.)];
សម្បតិតំ វេតរណឹ, កោ តំ យាចេយ្យ តំ ធនំ។

១៣២៣. “ខរា ខរោទកា [ខារោទិកា (សី.), ខរោទិកា (បី.)] តត្តា, ទុគ្គា វេតរណី នទី;
អយោបោក្ខរសញ្ឆន្នា, តិក្ខា បត្តេហិ សន្ទតិ។

១៣២៤. “ត្ត សញ្ឆិន្នគត្តំ តំ, វុយ្ហន្តំ រុហិរមក្ខិតំ;
វេតរញ្ញេ អនាលម្ពេ, កោ តំ យាចេយ្យ តំ ធនំ”។

១៣២៥. “វេធាមិ រុក្ខោ វិយ ឆិជ្ជមានោ, ទិសំ ន ជានាមិ បមូឡ្ហសញ្ញោ;
ភយានុតប្បាមិ មហា ច មេ ភយា, សុត្វាន កថា [គាថា (សី. ស្យា. បី.)] តវ ភាសិតា ឥសេ។

១៣២៦. “ត្តាទិត្តេ វារិមជ្ឈំវ, ទីបំវោឃេ មហណ្ណវេ;
អន្ធការេវ បជ្ជោតោ, ត្វំ នោសិ សរណំ ឥសេ។

១៣២៧. “អត្ថញ្ច ធម្មំ អនុសាស មំ ឥសេ, អតីតមទ្ធា អបរាធិតំ មយា;
អាចិក្ខ មេ នារទ សុទ្ធិមគ្គំ, យថា អហំ នោ និរយំ បតេយ្យំ”។

១៣២៨. “យថា អហុ ធតរដ្ឋោ ( ) [ឯត្ថ កិញ្ចិ ឩនំ វិយ ទិស្សតិ], វេស្សាមិត្តោ អដ្ឋកោ យាមតគ្គិ;
ឧសីនរោ ចាបិ សិវី ច រាជា, បរិចារកា សមណព្រាហ្មណានំ។

១៣២៩. “តេ ចញ្ញេ ច រាជានោ, យេ សគ្គវិសយំ [សក្កវិសយំ (សី. បី.)] គតា;
អធម្មំ បរិវជ្ជេត្វា, ធម្មំ ចរ មហីបតិ។

១៣៣០. “អន្នហត្ថា ច តេ ព្យម្ហេ, ឃោសយន្តុ បុរេ តវ;
កោ ឆាតោ កោ ច តសិតោ, កោ មាលំ កោ វិលេបនំ;
នានារត្តានំ វត្ថានំ, កោ នគ្គោ បរិទហិស្សតិ។

១៣៣១. “កោ បន្ថេ ឆត្តមានេតិ [ឆត្ត’មាទេតិ (សី. ស្យា. បី.)], បាទុកា ច មុទូ សុភា;
ឥតិ សាយញ្ច បាតោ ច, ឃោសយន្តុ បុរេ តវ។

១៣៣២. “ជិណ្ណំ បោសំ គវស្សញ្ច, មាស្សុ យុញ្ជ យថា បុរេ;
បរិហារញ្ច ទជ្ជាសិ, អធិការកតោ ពលី។

១៣៣៣. “កាយោ តេ រថសញ្ញាតោ, មនោសារថិកោ លហុ;
អវិហឹសាសារិតក្ខោ, សំវិភាគបដិច្ឆទោ។

១៣៣៤. “បាទសញ្ញមនេមិយោ, ហត្ថសញ្ញមបក្ខរោ;
កុច្ឆិសញ្ញមនព្ភន្តោ, វាចាសញ្ញមកូជនោ។

១៣៣៥. “សច្ចវាក្យសមត្តង្គោ, អបេសុញ្ញសុសញ្ញតោ;
គិរាសខិលនេលង្គោ, មិតភាណិសិលេសិតោ។

១៣៣៦. “សទ្ធាលោភសុសង្ខារោ, និវាតញ្ជលិកុព្ពរោ;
អថទ្ធតានតីសាកោ [អត្ថទ្ធតានតីសាកោ (សី. បី.)], សីលសំវរនន្ធនោ។

១៣៣៧. “អក្កោធនមនុគ្ឃាតី, ធម្មបណ្ឌរឆត្តកោ;
ពាហុសច្ចមបាលម្ពោ, ឋិតចិត្តមុបាធិយោ [ធិតិចិត្តមុបាធិយោ (ក.)]។

១៣៣៨ …លញ្ញុតាចិត្តសារោ, វេសារជ្ជតិទណ្ឌកោ;
និវាតវុត្តិយោត្តកោ [និវាតវុត្តិយោត្តង្គោ (ក.)], អនតិមានយុគោ លហុ។

១៣៣៩ “អលីនចិត្តសន្ថារោ , វុទ្ធិសេវី រជោហតោ;
សតិ បតោទោ ធីរស្ស, ធិតិ យោគោ ច រស្មិយោ។

១៣៤០ “មនោ ទន្តំ បថំ នេតិ [បថ’ន្វេតិ (សី. បី.)], សមទន្តេហិ វាហិភិ;
ឥច្ឆា លោភោ ច កុម្មគ្គោ, ឧជុមគ្គោ ច សំយមោ។

១៣៤១ “រូបេ សទ្ទេ រសេ គន្ធេ, វាហនស្ស បធាវតោ;
បញ្ញា អាកោដនី រាជ, តត្ថ អត្តាវ សារថិ។

១៣៤២ “សចេ ឯតេន យានេន, សមចរិយា ទឡ្ហា ធិតិ;
សព្ពកាមទុហោ រាជ, ន ជាតុ និរយំ វជេ”។

១៣៤៣ “អលាតោ ទេវទត្តោសិ, សុនាមោ អាសិ ភទ្ទជិ;
វិជយោ សារិបុត្តោសិ, មោគ្គល្លានោសិ ពីជកោ។

១៣៤៤ “សុនក្ខត្តោ លិច្ឆវិបុត្តោ, គុណោ អាសិ អចេលកោ;
អានន្ទោ សា រុចា អាសិ, យា រាជានំ បសាទយិ។

១៣៤៥ “ឧរុវេឡកស្សបោ រាជា, បាបទិដ្ឋិ តទា អហុ;
មហាព្រហ្មា ពោធិសត្តោ, ឯវំ ធារេថ ជាតក”ន្តិ។

មហានារទកស្សបជាតកំ អដ្ឋមំ។

៥៤៦. វិធុរជាតកំ (៩)

ទោហឡកណ្ឌំ

១៣៤៦ “បណ្ឌុ កិសិយាសិ ទុព្ពលា, វណ្ណរូបំ [វណ្ណរូបេ (ក.)] នតវេទិសំ បុរេ;
វិមលេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតា, កីទិសី តុយ្ហំ សរីរវេទនា”។

១៣៤៧ “ធម្មោ មនុជេសុ មាតីនំ [មាតិនំ (សី. បី.)], ទោហឡោ នាម ជនិន្ទ វុច្ចតិ;
ធម្មាហតំ នាគកុញ្ជរ, វិធុរស្ស ហទយាភិបត្ថយេ”។

១៣៤៨ “ចន្ទំ ខោ ត្វំ ទោហឡាយសិ, សូរិយំ វា អថ វាបិ មាលុតំ;
ទុល្លភញ្ហិ [ទុល្លភេ (សី. បី.)] វិធុរស្ស ទស្សនំ [ទស្សនេ (សី. បី.)], កោ វិធុរមិធ មានយិស្សតិ”។

១៣៤៩ “កិន្នុ តាត តុវំ បជ្ឈាយសិ, បទុមំ ហត្ថគតំវ តេ មុខំ;
កិន្នុ ទុម្មនរូបោសិ ឥស្សរ, មា ត្វំ សោចិ អមិត្តតាបន”។

១៣៥០ “មាតា ហិ តវ ឥរន្ទតិ [ឥរន្ទតិ (សី. ស្យា. បី.)], វិធុរស្ស ហទយំ ធនិយតិ;
ទុល្លភញ្ហិ វិធុរស្ស ទស្សនំ, កោ វិធុរមិធ មានយិស្សតិ”។

១៣៥១ “តស្ស ភត្តុបរិយេសនំ [ភត្តុបរិយេសនំ (សី. បី.)] ចរ, យោ វិធុរមិធ មានយិស្សតិ”;
“បិតុនោ ច សា សុត្វាន វាក្យំ, រត្តិំ និក្ខម្ម អវស្សុតិំ ចរិ”។

១៣៥២ “យក្ខេ គន្ធព្ពេ រក្ខសេ ច នាគេ, កេ កិម្បុរិសេ ចាបិ មានុសេ;
កេ បណ្ឌិតេ សព្ពកាមទទេ [សព្ពកាមទេ (សី. បី.)], ទីឃរត្តំ ភត្តា មេ ភវិស្សតិ”។

១៣៥៣ “អស្សាស ហេស្សាមិ តេ បតិ, ភត្តា តេ ហេស្សាមិ អនិន្ទលោចនេ;
បញ្ញា ហិ មមំ តថាវិធា, អស្សាស ហេស្សសិ ភរិយា មម។

១៣៥៤ “អវចាសិ បុណ្ណកំ ឥរន្ទតី [ឥរន្ទតី (សី. បី.)], បុព្ពបថានុគតេន ចេតសា;
ឯហិ គច្ឆាម បិតុ មមន្តិកេ [បិតុ មម សន្តិកំ (ក.)], ឯសោវ តេ ឯតមត្ថំ បវក្ខតិ។

១៣៥៥ “អលង្កតា សុវសនា, មាលិនី ចន្ទនុស្សទា;
យក្ខំ ហត្ថេ គហេត្វាន, បិតុសន្តិកុបាគមិ”។

១៣៥៦. នាគវរ វចោ សុណោហិ មេ, បតិរូបំ បដិបជ្ជ សុង្កិយំ;
បត្ថេមិ អហំ ឥរន្ទតឹ, តាយ សមង្គិំ ករោហិ មំ តុវំ។

១៣៥៧. ‘‘សតំ ហត្ថី សតំ អស្សា, សតំ អស្សតរីរថា;
សតំ វលភិយោ បុណ្ណា, នានារត្នស្ស កេវលា;
តេ នាគ បដិបជ្ជស្សុ, ធីតរំ ទេហិរន្ទតី’’។

១៣៥៨. ‘‘យាវ អាមន្តយេ ញាតី, មិត្តេ ច សុហទជ្ជនេ [សុហទំជនំ (សី. បី.)];
អនាមន្ត កតំ កម្មំ, តំ បច្ឆា អនុតប្បតិ’’។

១៣៥៩. តតោ សោ វរុណោ នាគោ, បវិសិត្វា និវេសនំ;
ភរិយំ អាមន្តយិត្វាន, ឥទំ វចនមព្រវិ។

១៣៦០. ‘‘អយំ សោ បុណ្ណកោ យក្ខោ, យាចតី មំ ឥរន្ទតឹ;
ពហុនា វិត្តលាភេន, តស្ស ទេម បិយំ មមំ’’។

១៣៦១. ‘‘ន ធនេន ន វិត្តេន, លព្ភា អម្ហំ ឥរន្ទតី;
សចេ ច ខោ ហទយំ បណ្ឌិតស្ស, ធម្មេន លទ្ធា ឥធ មាហរេយ្យ;
ឯតេន វិត្តេន កុមារិ លព្ភា, នាញ្ញំ ធនំ ឧត្តរិ បត្ថយាម’’។

១៣៦២. តតោ សោ វរុណោ នាគោ, និក្ខមិត្វា និវេសនា;
បុណ្ណកាមន្តយិត្វាន, ឥទំ វចនមព្រវិ។

១៣៦៣. ‘‘ន ធនេន ន វិត្តេន, លព្ភា អម្ហំ ឥរន្ទតី;
សចេ តុវំ ហទយំ បណ្ឌិតស្ស, ធម្មេន លទ្ធា ឥធ មាហរេសិ;
ឯតេន វិត្តេន កុមារិ លព្ភា, នាញ្ញំ ធនំ ឧត្តរិ បត្ថយាម’’។

១៣៦៤. ‘‘យំ បណ្ឌិតោត្យេកេ វទន្តិ លោកេ, តមេវ ពាលោតិ បុនាហុ អញ្ញេ;
អក្ខាហិ មេ វិប្បវទន្តិ ឯត្ថ, កំ បណ្ឌិតំ នាគ តុវំ វទេសិ’’។

១៣៦៥. ‘‘កោរព្យរាជស្ស ធនញ្ចយស្ស [ធនញ្ជយស្ស (សី. ស្យា. បី.)], យទិ តេ សុតោ វិធុរោ នាម កត្តា;
អានេហិ តំ បណ្ឌិតំ ធម្មលទ្ធា, ឥរន្ទតី បទចរា [បទ្ធចរា (សី. បី.), បដ្ឋចរា (ស្យា. ក.)] តេ ហោតុ។

១៣៦៦. ‘‘ឥទញ្ច សុត្វា វរុណស្ស វាក្យំ, ឧដ្ឋាយ យក្ខោ បរមប្បតីតោ;
តត្ថេវ សន្តោ បុរិសំ អសំសិ, អានេហិ អាជញ្ញមិធេវ យុត្តំ។

១៣៦៧. ‘‘ជាតរូបមយា កណ្ណា, កាចម្ហិចមយា [កាចម្ហមយា (សី.), កាចម្ភមយា (បី.)] ខុរា;
ជម្ពោនទស្ស បាកស្ស, សុវណ្ណស្ស ឧរច្ឆទោ’’។

១៣៦៨. ‘‘ទេវវាហវហំ យានំ, អស្សមារុយ្ហ បុណ្ណកោ;
អលង្កតោ កប្បិតកេសមស្សុ, បក្កាមិ វេហាយសមន្តលិក្ខេ [អន្តលិក្ខំ (ក.)]។

១៣៦៩. ‘‘សោ បុណ្ណកោ កាមរាគេន [កាមវេគេន (សី. បី.)] គិទ្ធោ, ឥរន្ទតី នាគកញ្ញំ ជិគីសំ [ជិគីសំ (សី. ស្យា. បី.)];
គន្ត្វាន តំ ភូតបតី យសស្សិំ, ឥច្ចព្រវី វេស្សវណំ កុវេរំ។

១៣៧០. ‘‘ភោគវតី នាម មន្ទិរេ, វាសា ហិរញ្ញវតីតិ វុច្ចតិ;
នគរេ និម្មិតេ កញ្ចនមយេ, មណ្ឌលស្ស ឧរគស្ស និដ្ឋិតំ។

១៣៧១. ‘‘អដ្ដាលកា ឱដ្ឋគីវិយោ, លោហិតង្កស្ស មសារគល្លិនោ;
បាសាទេត្ថ សិលាមយា, សោវណ្ណរតនេហិ ឆាទិតា។

១៣៧២. ‘‘អម្ពា តិលកា ច ជម្ពុយោ, សត្តបណ្ណា មុចលិន្ទកេតកា;
បិយង្គុ [បិយកា (សី. បី.), បិយង្គកា (ស្យា.)] ឧទ្ទាលកា សហា, ឧបរិភទ្ទកា សិន្ទុវារកា [ភិន្ទុវារិតា (ស្យា. បី.), ភិន្ទវារិតា (ក.)]។

១៣៧៣. ‘‘ចម្បេយ្យកា នាគមល្លិកា, ភគិនីមាលា អថ មេត្ថ កោលិយា;

ឯតេ ទុមា បរិណាមិតា, សោភយន្តិ ឧរគស្ស មន្ទិរំ [មន្ទិរេ (ស្យា. ក.)]។

១៣៧៤. ‘‘ខជ្ជុរេត្ថ សិលាមយា, សោវណ្ណធុវបុប្ផិតា ពហូ;
យត្ថ វសតោ បបាតិកោ, នាគរាជា វរុណោ មហិទ្ធិកោ។

១៣៧៥. ‘‘តស្ស កោមារិកា ភរិយា, វិមលា កញ្ចនវេល្លិវិគ្គហា;
កាលា តរុណាវ ឧគ្គតា, បុចិមន្ទត្ថនី ចារុទស្សនា។

១៣៧៦. ‘‘លាខារសរត្តសុច្ឆវី, កណិការាវ និវាតបុប្ផិតា [កណិការោវ និវាតបុប្ផិតោ (សី. បី.)];
តិទិវោកចរាវ អច្ឆរា, វិជ្ជុវព្ភឃនា វិនិស្សដា។

១៣៧៧. ‘‘សា ទោហឡិនី សុវិម្ហិតា, វិធុរស្ស ហទយំ ធនិយតិ;
តំ តេសំ ទេមិ ឥស្សរ, តេន តេ ទេន្តិ ឥរន្ធតី មមំ’’។

១៣៧៨. ‘‘សោ បុណ្ណកោ ភូតបតី យសស្សី, អាមន្តយ វេស្សវណំ កុវេរំ;
តត្ថេវ សន្តោ [សន្តំ (បី.)] បុរិសំ អសំសិ, អានេហិ អាជញ្ញមិធេវ យុត្តំ។

១៣៧៩. ‘‘ជាតរូបមយា កណ្ណា, កាចម្ហិចមយា ខុរា;
ជម្ពោនទស្ស បាកស្ស, សុវណ្ណស្ស ឧរច្ឆទោ។

១៣៨០. ‘‘ទេវវាហវហំ យានំ, អស្សមារុយ្ហ បុណ្ណកោ;
អលង្កតោ កប្បិតកេសមស្សុ, បក្កាមិ វេហាយសមន្តលិក្ខេ’’។

១៣៨១. ‘‘សោ អគ្គមា រាជគហំ សុរម្មំ, អង្គស្ស រញ្ញោ នគរំ ទុរាយុតំ [ទុរាសទំ (ស្យា.)];
បហូតភក្ខំ ពហុអន្នបានំ, មសក្កសារំ វិយ វាសវស្ស។

១៣៨២. ‘‘មយូរកោញ្ចាគណសម្បឃុដ្ឋំ, ទិជាភិឃុដ្ឋំ ទិជសង្ឃសេវិតំ;
នានាសកុន្តាភិរុទំ សុវង្គណំ [សុភង្គណំ (សី. បី.)], បុប្ផាភិកិណ្ណំ ហិមវំវ បព្ពតំ។

១៣៨៣. ‘‘សោ បុណ្ណកោ វេបុលមាភិរូហិ [វេបុល្លមាភិរុច្ឆិ (សី. បី.)], សិលុច្ចយំ កិម្បុរិសានុចិណ្ណំ;
អន្វេសមានោ មណិរតនំ ឧឡារំ, តមទ្ទសា បព្ពតកូដមជ្ឈេ។

១៣៨៤. ‘‘ទិស្វា មណឹ បភស្សរំ ជាតិមន្តំ [ជាតិវន្តំ (សី. ស្យា.)], មនោហរំ [ធនាហរំ (សី. បី. ក.)] មណិរតនំ ឧឡារំ;
ទទ្ទល្លមានំ យសសា យសស្សិនំ, ឱភាសតី វិជ្ជុរិវន្តលិក្ខេ។

១៣៨៥. ‘‘តមគ្គហី វេឡុរិយំ មហគ្ឃំ, មនោហរំ នាម មហានុភាវំ;
អាជញ្ញមារុយ្ហ មនោមវណ្ណោ, បក្កាមិ វេហាយសមន្តលិក្ខេ។

១៣៨៦. ‘‘សោ អគ្គមា [អគមា (ស្យា. បី. ក.)] នគរមិន្ទបត្ថំ, ឱរុយ្ហុបាគច្ឆិ សភំ កុរូនំ;
សមាគតេ ឯកសតំ សមគ្គេ, អវ្ហេត្ថ យក្ខោ អវិកម្បមានោ។

១៣៨៧. ‘‘កោ នីធ រញ្ញំ វរមាភិជេតិ, កមាភិជេយ្យាម វរទ្ធនេន [វរំធនេន (សី. បី.)];
កមនុត្តរំ រតនវរំ ជិនាម, កោ វាបិ នោ ជេតិ វរទ្ធនេន’’។

១៣៨៨. ‘‘កុហឹ នុ រដ្ឋេ តវ ជាតិភូមិ, ន កោរព្យស្សេវ វចោ តវេទំ;
អភីតោសិ [អភិភោសិ (សី. បី.)] នោ វណ្ណនិភាយ សព្ពេ, អក្ខាហិ មេ នាមញ្ច ពន្ធវេ ច’’។

១៣៨៩. ‘‘កច្ចាយនោ មាណវកោស្មិ រាជ, អនូននាមោ ឥតិ មវ្ហយន្តិ;
អង្គេសុ មេ ញាតយោ ពន្ធវា ច, អក្ខេន ទេវស្មិ ឥធានុបត្តោ’’។

១៣៩០. ‘‘កឹ មាណវស្ស រតនានិ អត្ថិ, យេ តំ ជិនន្តោ ហរេ អក្ខធុត្តោ;
ពហូនិ រញ្ញោ រតនានិ អត្ថិ, តេ ត្វំ ទលិទ្ទោ កថមវ្ហយេសិ’’។

១៣៩១. ‘‘មនោហរោ នាម មណី មមាយំ, មនោហរំ មណិរតនំ ឧឡារំ;
ឥមញ្ច អាជញ្ញមមិត្តតាបនំ, ឯតំ មេ ជិនិត្វា ហរេ អក្ខធុត្តោ’’។

១៣៩២. ‘‘ឯកោ មណី មាណវ កឹ ករិស្សតិ, អាជានិយេកោ បន កឹ ករិស្សតិ;

ពហូនិ រញ្ញោ មណិរតនានិ អត្ថិ, អាជានិយា វាតជវា អនប្បកា”។

ទោហឡកណ្ឌំ នាម។

មណិកណ្ឌំ

១៣៩៣ “ឥទញ្ច មេ មណិរតនំ, បស្ស ត្វំ ទ្វិបទុត្តម;
ឥត្ថីនំ វិគ្គហា ចេត្ថ, បុរិសានញ្ច វិគ្គហា។

១៣៩៤ “មិគានំ វិគ្គហា ចេត្ថ, សកុណានញ្ច វិគ្គហា;
នាគរាជា សុបណ្ណា ច [នាគរាជេ សុបណ្ណេ ច (សី. ស្យា. បី.)], មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៣៩៥ “ហត្ថានីកំ រថានីកំ, អស្សេ បត្តី ច វម្មិនេ [ធជានិ ច (បី.)];
ចតុរង្គិនិមំ សេនំ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៣៩៦ “ហត្ថារោហេ អនីកដ្ឋេ, រថិកេ បត្តិការកេ;
ពលគ្គានិ វិយូឡ្ហានិ [វិយូហានិ (ស្យា. ក.)], មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៣៩៧ “បុរំ ឧទ្ធាបសម្បន្នំ [ឧទ្ធាបសម្បន្នំ (សី. បី.), អដ្ដាលសម្បន្នំ (ស្យា.)], ពហុបាការតោរណំ;
សិង្ឃាដកេសុ ភូមិយោ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៣៩៨ “ឯសិកា បរិខាយោ ច, បលិខំ អគ្គឡានិ ច;
អដ្ដាលកេ ច ទ្វារេ ច, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៣៩៩ “បស្ស តោរណមគ្គេសុ, នានាទិជា គណា ពហូ;
ហំសា កោញ្ចា មយូរា ច, ចក្កវាកា ច កុក្កុហា។

១៤០០ “កុណាលកា ពហូ ចិត្រា, សិខណ្ឌី ជីវជីវកា;
នានាទិជគណាកិណ្ណំ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤០១ “បស្ស នគរំ សុបាការំ, អព្ភុតំ លោមហំសនំ;
សមុស្សិតធជំ រម្មំ, សោណ្ណវាលុកសន្ថតំ។

១៤០២ “បស្សេត្ថ [បស្ស ត្វំ (សី. បី.)] បណ្ណសាលាយោ, វិភត្តា ភាគសោ មិតា;
និវេសនេ និវេសេ ច, សន្ធិព្យូហេ បថទ្ធិយោ។

១៤០៣ “បានាគារេ ច សោណ្ឌេ ច, សូនា [សូណា (សី. បី.), សុទ្ទា (ស្យា. ក.)] ឱទនិយា ឃរា;
វេសី ច គណិកាយោ ច, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤០៤ “មាលាការេ ច រជកេ, គន្ធិកេ អថ ទុស្សិកេ;
សុវណ្ណការេ មណិការេ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤០៥ “អាឡារិកេ ច សូទេ ច, នដនាដកគាយិនោ;
បាណិស្សរេ កុម្ភថូនិកេ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤០៦ “បស្ស ភេរី មុទិង្គា ច, សង្ខា បណវទិន្ទិមា;
សព្ពញ្ច តាឡាវចរំ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤០៧ “សម្មតាលញ្ច វីណញ្ច, នច្ចគីតំ សុវាទិតំ;
តូរិយតាឡិតសង្ឃុដ្ឋំ , មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤០៨ “លង្ឃិកា មុដ្ឋិកា ចេត្ថ, មាយាការា ច សោភិយា;
វេតាលិកេ [វេត្តលិកេ (ក.)] ច ជល្លេ ច, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤០៩ “សមជ្ជា ចេត្ថ វត្តន្តិ, អាកិណ្ណា នរនារិភិ;
មញ្ចាតិមញ្ចេ ភូមិយោ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤១០ “បស្ស មល្លេ សមជ្ជស្មិំ, ផោដេន្តេ [បាបេន្តេ (សី. ស្យា. បី.)] ទិគុណំ ភុជំ;
និហតេ និហតមានេ ច, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤១១. “បស្ស បព្ពតបាទេសុ, នានាមិគគណា ពហូ;
សីហា ព្យគ្ឃា វរាហា ច, អច្ឆកោកតរច្ឆយោ។

១៤១២. “បលាសាទា គវជា ច, មហឹសា រោហិតា រុរូ;
ឯណេយ្យា ច វរាហា [សរភា (ស្យា.)] ច, គណិនោ នីក [និង្ក (សី. ស្យា. បី.)] សូករា។

១៤១៣. “កទលិមិគា ពហូ ចិត្រា, ពិឡារា សសកណ្ដកា;
នានាមិគគណាកិណ្ណំ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤១៤. “នជ្ជាយោ សុបតិត្ថាយោ, សោណ្ណវាលុកសន្ថតា;
អច្ឆា សវន្តិ អម្ពូនិ, មច្ឆគុម្ពនិសេវិតា។

១៤១៥. “កុម្ភីលា មករា ចេត្ថ, សុសុមារា ច កច្ឆបា;
បាឋីនា បាវុសា មច្ឆា, ពលជា [វលជា (សី.), វាលជា (បី.)] មុញ្ជរោហិតា។

១៤១៦. “នានាទិជគណាកិណ្ណា, នានាទុមគណាយុតា;
វេឡុរិយក-រោទាយោ [វេឡុរិយផលករោទាយោ (សី.)], មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤១៧. “បស្សេត្ថ បោក្ខរណិយោ, សុវិភត្តា ចតុទ្ទិសា;
នានាទិជគណាកិណ្ណា, បុថុលោមនិសេវិតា។

១៤១៨. “សមន្តោទកសម្បន្នំ , មហឹ សាគរកុណ្ឌលំ;
ឧបេតំ វនរាជេហិ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤១៩. “បុរតោ វិទេហេ បស្ស, គោយានិយេ ច បច្ឆតោ;
កុរុយោ ជម្ពុទីបញ្ច, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤២០. “បស្ស ចន្ទំ សូរិយញ្ច, ឱភាសន្តេ ចតុទ្ទិសា;
សិនេរុំ អនុបរិយន្តេ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤២១. “សិនេរុំ ហិមវន្តញ្ច, សាគរញ្ច មហីតលំ [មហិទ្ធិកំ (សី. បី.), មហិទ្ធិយំ (ស្យា.)];
ចត្តារោ ច មហារាជេ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤២២. “អារាមេ វនគុម្ពេ ច, បាដិយេ [បិដ្ឋិយេ (ក.)] ច សិលុច្ចយេ;
រម្មេ កិម្បុរិសាកិណ្ណេ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤២៣. “ផារុសកំ ចិត្តលតំ, មិស្សកំ នន្ទនំ វនំ;
វេជយន្តញ្ច បាសាទំ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤២៤. “សុធម្មំ តាវតឹសញ្ច, បារិឆត្តញ្ច បុប្ផិតំ;
ឯរាវណំ នាគរាជំ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤២៥. “បស្សេត្ថ ទេវកញ្ញាយោ, នភា វិជ្ជុរិវុគ្គតា;
នន្ទនេ វិចរន្តិយោ, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤២៦. “បស្សេត្ថ ទេវកញ្ញាយោ, ទេវបុត្តបលោភិនី;
ទេវបុត្តេ រមមានេ [ចរមានេ (សី. បី.)], មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤២៧. “បរោសហស្សបាសាទេ, វេឡុរិយផលសន្ថតេ;
បជ្ជលន្តេ ច [បជ្ជលន្តេន (សី. ស្យា. បី.)] វណ្ណេន, មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤២៨. “តាវតឹសេ ច យាមេ ច, តុសិតេ ចាបិ និម្មិតេ;
បរនិម្មិតវសវត្តិនោ [បរនិម្មិតាភិរតិនោ (សី. បី.)], មណិម្ហិ បស្ស និម្មិតំ។

១៤២៩. “បស្សេត្ថ បោក្ខរណិយោ, វិប្បសន្នោទិកា សុចី;
មន្ទាលកេហិ សញ្ឆន្នា, បទុមុប្បលកេហិ ច។

១៤៣០. “ទសេត្ថ រាជិយោ សេតា, ទសនីលា [ទស្សនីយា (ក.)] មនោរមា;

ឆ បិង្គលា បន្នរស, ហលិទ្ទា ច ចតុទ្ទស។

១៤៣១. “វីសតិ តត្ថ សោវណ្ណា, វីសតិ រជតាមយា;
ឥន្ទគោបកវណ្ណាភា, តាវ ទិស្សន្តិ តីសតិ។

១៤៣២. “ទសេត្ថ កាឡិយោ ឆច្ច, មញ្ជេដ្ឋា បន្នវីសតិ;
មិស្សា ពន្ធុកបុប្ផេហិ, នីលុប្បលវិចិត្តិកា។

១៤៣៣. “ឯវំ សព្ពង្គសម្បន្នំ, អច្ចិមន្តំ បភស្សរំ;
ឱធិសុង្កំ មហារាជ, បស្ស ត្វំ ទ្វិបទុត្តម”។

មណិកណ្ឌំ នាម។

អក្ខកណ្ឌំ

១៤៣៤. “ឧបាគតំ រាជ មុបេហិ លក្ខំ, នេតាទិសំ មណិរតនំ តវត្ថិ;
ធម្មេន ជិស្សាម [ជិយ្យាម (សី. ស្យា. បី.)] អសាហសេន, ជិតោ ច នោ ខិប្បមវាករោហិ។

១៤៣៥. “បញ្ចាល -បច្ចុគ្គត-សូរសេន, មច្ឆា [មជ្ឈា (ក.)] ច មទ្ទា សហ កេកកេភិ;
បស្សន្តុ នោតេ អសឋេន យុទ្ធំ, ន នោ សភាយំ ន ករោន្តិ កិញ្ចិ”។

១៤៣៦. “តេ បាវិសុំ អក្ខមទេន មត្តា, រាជា កុរូនំ បុណ្ណកោ ចាបិ យក្ខោ;
រាជា កលិំ វិច្ឆិនមគ្គហេសិ, កដំ អគ្គហី បុណ្ណកោ នាម យក្ខោ។

១៤៣៧. “តេ តត្ថ ជូតេ ឧភយេ សមាគតេ, រញ្ញំ សកាសេ សខីនញ្ច មជ្ឈេ;
អជេសិ យក្ខោ នរវីរសេដ្ឋំ, តត្ថប្បនាទោ តុមុលោ ពភូវ”។

១៤៣៨. “ជយោ មហារាជ បរាជយោ ច, អាយូហតំ អញ្ញតរស្ស ហោតិ;
ជនីន្ទ ជីនោសិ [ជិន្នោសិ (ស្យា.), ជិតោសិ (បី.) ជិនោម្ហិ (ក.)] វរទ្ធនេន, ជិតោ ច មេ ខិប្បមវាករោហិ”។

១៤៣៩. “ហត្ថី គវស្សា មណិកុណ្ឌលា ច, យញ្ចាបិ មយ្ហំ [អញ្ញំ (ក.)] រតនំ បឋព្យា;
គណ្ហាហិ កច្ចាន វរំ ធនានំ, អាទាយ យេនិច្ឆសិ តេន គច្ឆ”។

១៤៤០. “ហត្ថី គវស្សា មណិកុណ្ឌលា ច, យញ្ចាបិ តុយ្ហំ រតនំ បឋព្យា;
តេសំ វរោ វិធុរោ នាម កត្តា, សោ មេ ជិតោ តំ មេ អវាករោហិ”។

១៤៤១. “អត្តា ច មេ សោ សរណំ គតី ច, ទីបោ ច លេណោ ច បរាយណោ ច;
អសន្តុលេយ្យោ មម សោ ធនេន, បាណេន មេ សាទិសោ ឯស កត្តា”។

១៤៤២. “ចិរំ វិវាទោ មម តុយ្ហញ្ចស្ស, កាមញ្ច បុច្ឆាម តមេវ គន្ត្វា;
ឯសោវ នោ វិវរតុ ឯតមត្ថំ, យំ វក្ខតី ហោតុ កថា [តថា (ស្យា. ក.)] ឧភិន្នំ”។

១៤៤៣. “អទ្ធា ហិ សច្ចំ ភណសិ, ន ច មាណវ សាហសំ;
តមេវ គន្ត្វា បុច្ឆាម, តេន តុស្សាមុភោ ជនា”។

១៤៤៤. “សច្ចំ នុ ទេវា វិទហូ កុរូនំ, ធម្មេ ឋិតំ វិធុរំ នាមមច្ចំ;
ទាសោសិ រញ្ញោ ឧទ វាសិ ញាតិ, វិធុរោតិ សង្ខា កតមាសិ លោកេ”។

១៤៤៥. “អាមាយទាសាបិ ភវន្តិ ហេកេ, ធនេន កីតាបិ ភវន្តិ ទាសា;
សយម្បិ ហេកេ ឧបយន្តិ ទាសា, ភយា បណុន្នាបិ ភវន្តិ ទាសា។

១៤៤៦. “ឯតេ នរានំ ចតុរោវ ទាសា, អទ្ធា ហិ យោនិតោ អហម្បិ ជាតោ;
ភវោ ច រញ្ញោ អភវោ ច រញ្ញោ, ទាសាហំ ទេវស្ស បរម្បិ គន្ត្វា;
ធម្មេន មំ មាណវ តុយ្ហ ទជ្ជា”។

១៤៤៧. “អយំ [អយម្បិ (ស្យា. ក.)] ទុតីយោ វិជយោ មមជ្ជ, បុដ្ឋោ ហិ កត្តា វិវរេត្ថ [វិវរិត្ថ (សី. ស្យា. ក.)] បញ្ហំ;
អធម្មរូបោ វត រាជសេដ្ឋោ, សុភាសិតំ នានុជានាសិ មយ្ហំ”។

១៤៤៨. ‘‘ឯវំ ចេ នោ សោ វិរវេត្ថ បញ្ហំ, ទាសោហមស្មិ ន ច ខោស្មិ ញាតិ;
គណ្ហាហិ កច្ចាន វរំ ធនានំ, អាទាយ យេនិច្ឆសិ តេន គច្ឆ’’។
អក្ខកណ្ឌំ នាម។

ឃរាវាសបញ្ហា

១៤៤៩. ‘‘វិធុរ វសមានាស្ស, គហដ្ឋស្ស សកំ ឃរំ;
ខេមា វុត្តិ កថំ អស្ស, កថន្នុ អស្ស សង្គហោ។

១៤៥០. ‘‘អព្យាពជ្ឈំ [អព្យាបជ្ឈំ (សី. ស្យា. បី.)] កថំ អស្ស, សច្ចវាទី ច មាណវោ;
អស្មា លោកា បរំ លោកំ, កថំ បេច្ច ន សោចតិ’’។

១៤៥១. ‘‘តំ តត្ថ គតិមា ធិតិមា, មតិមា អត្ថទស្សិមា;
សង្ខាតា [សង្ខាតោ (ក.)] សព្ពធម្មានំ, វិធុរោ ឯតទព្រវិ។

១៤៥២. ‘‘ន សាធារណទារស្ស, ន ភុញ្ជេ សាទុមេកកោ;
ន សេវេ លោកាយតិកំ, នេតំ បញ្ញាយ វឌ្ឍនំ។

១៤៥៣. ‘‘សីលវា វត្តសម្បន្នោ, អប្បមត្តោ វិចក្ខណោ;
និវាតវុត្តិ អត្ថទ្ធោ, សុរតោ សខិលោ មុទុ។

១៤៥៤. ‘‘សង្គហេតា ច មិត្តានំ, សំវិភាគី វិធានវា;
តប្បេយ្យ អន្នបានេន, សទា សមណព្រាហ្មណេ។

១៤៥៥. ‘‘ធម្មកាមោ សុតាធារោ, ភវេយ្យ បរិបុច្ឆកោ;
សក្កច្ចំ បយិរុបាសេយ្យ, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ។

១៤៥៦. ‘‘ឃរមាវសមានស្ស, គហដ្ឋស្ស សកំ ឃរំ;
ខេមា វុត្តិ សិយា ឯវំ, ឯវំ នុ អស្ស សង្គហោ។

១៤៥៧. ‘‘អព្យាពជ្ឈំ សិយា ឯវំ, សច្ចវាទី ច មាណវោ;
អស្មា លោកា បរំ លោកំ, ឯវំ បេច្ច ន សោចតិ’’។

ឃរាវាសបញ្ហា នាម។

លក្ខណកណ្ឌំ

១៤៥៨. ‘‘ឯហិ ទានិ គមិស្សាម, ទិន្នោ នោ ឥស្សរេន មេ;
មមេវត្ថំ [តមេវត្ថំ (បី.)] បដិបជ្ជ, ឯស ធម្មោ សនន្តនោ’’។

១៤៥៩. ‘‘ជានាមិ មាណវ តយាហមស្មិ, ទិន្នោហមស្មិ តវ ឥស្សរេន;
តីហញ្ច តំ វាសយេមុ អគារេ, យេនទ្ធុនា អនុសាសេមុ បុត្តេ’’។

១៤៦០. ‘‘តំ មេ តថា ហោតុ វសេមុ តីហំ, កុរុតំ ភវជ្ជ ឃរេសុ កិច្ចំ;
អនុសាសតំ បុត្តទារេ ភវជ្ជ, យថា តយី បេច្ច [បច្ឆា (សី. បី.)] សុខី ភវេយ្យ’’។

១៤៦១. ‘‘សាធូតិ វត្វាន បហូតកាមោ, បក្កាមិ យក្ខោ វិធុរេន សទ្ធិំ;
តំ កុញ្ជរាជញ្ញហយានុចិណ្ណំ, បាវេក្ខិ អន្តេបុរមរិយសេដ្ឋោ’’។

១៤៦២. ‘‘កោញ្ចំ មយូរញ្ច បិយញ្ច កេតំ, ឧបាគមិ តត្ថ សុរម្មរូបំ;
បហូតភក្ខំ ពហុអន្នបានំ, មសក្កសារំ វិយ វាសវស្ស’’។

១៤៦៣. ‘‘តត្ថ នច្ចន្តិ គាយន្តិ, អវ្ហាយន្តិ វរាវរំ;
អច្ឆរា វិយ ទេវេសុ, នារិយោ សមលង្កតា។

១៤៦៤. ‘‘សមង្គិកត្វា បមទាហិ យក្ខំ, អន្នេន បានេន ច ធម្មបាលោ;
អត្ថត្ថ [អគ្គត្ថ (ស្យា. អដ្ឋ.)] មេវានុវិចិន្តយន្តោ, បាវេក្ខិ ភរិយាយ តទា សកាសេ។

១៤៦៥“តំ ចន្ទនគន្ធរសានុលិត្តំ, សុវណ្ណជម្ពោនទនិក្ខសាទិសំ;
ភរិយំវចា ឯហិ សុណោហិ ភោតិ, បុត្តានិ អាមន្តយ តម្ពនេត្តេ។

១៤៦៦“សុត្វាន វាក្យំ បតិនោ អនុជ្ជា [អនោជា (ស្យា. ក.)], សុណិសំវច តម្ពនខី សុនេត្តំ;
អាមន្តយ វម្មធរានិ ចេតេ, បុត្តានិ ឥន្ទីវរបុប្ផសាមេ”។

១៤៦៧“តេ អាគតេ មុទ្ធនិ ធម្មបាលោ, ចុម្ពិត្វា បុត្តេ អវិកម្បមានោ;
អាមន្តយិត្វាន អវោច វាក្យំ, ទិន្នាហំ រញ្ញា ឥធ មាណវស្ស។

១៤៦៨“តស្សជ្ជហំ អត្តសុខី វិធេយ្យោ, អាទាយ យេនិច្ឆតិ តេន គច្ឆតិ;
អហញ្ច វោ សាសិតុមាគតោស្មិ [អនុសាសិតុំ អាគតោស្មិ (ស្យា. ក.)], កថំ អហំ អបរិត្តាយ គច្ឆេ។

១៤៦៩“សចេ វោ រាជា កុរុរដ្ឋវាសី [កុរុខេត្តវាសី (សី. បី.)], ជនសន្ធោ បុច្ឆេយ្យ បហូតកាមោ;
កិមាភិជានាថ បុរេ បុរាណំ, កឹ វោ បិតា អនុសាសេ បុរត្ថា។

១៤៧០“សមានសា ហោថ មយាវ សព្ពេ, កោនីធ រញ្ញោ អព្ភតិកោ មនុស្សោ;
តមញ្ជលឹ ករិយ វទេថ ឯវំ, មា ហេវំ ទេវ ន ហិ ឯស ធម្មោ;
វិយគ្ឃរាជស្ស និហីនជច្ចោ, សមាសនោ ទេវ កថំ ភវេយ្យ”។

លក្ខណកណ្ឌំ [បេក្ខណកណ្ឌំ (សី. ក.)] នាមៈ។

រាជវសតិ

១៤៧១“សោ ច បុត្តេ [មិត្តេ (សី. បី.)] អមច្ចេ ច, ញាតយោ សុហទជ្ជនេ;
អលីនមនសង្កប្បោ, វិធុរោ ឯតទព្រវិ។

១៤៧២“ឯថយ្យោ [ឯថយ្យា (ស្យា.)] រាជវសតឹ, និសីទិត្វា សុណាថ មេ;
យថា រាជកុលំ បត្តោ, យសំ បោសោ និគច្ឆតិ។

១៤៧៣“ន ហិ រាជកុលំ បត្តោ, អញ្ញាតោ លភតេ យសំ;
នាសូរោ នាបិ ទុម្មេធោ, នប្បមត្តោ កុទាចនំ។

១៤៧៤“យទាស្ស សីលំ បញ្ញញ្ច, សោចេយ្យំ ចាធិគច្ឆតិ;
អថ វិស្សសតេ ត្យម្ហិ, គុយ្ហញ្ចស្ស ន រក្ខតិ។

១៤៧៥“តុលា យថា បគ្គហិតា, សមទណ្ឌា សុធារិតា;
អជ្ឈិដ្ឋោ ន វិកម្បេយ្យ, ស រាជវសតឹ វសេ។

១៤៧៦“តុលា យថា បគ្គហិតា, សមទណ្ឌា សុធារិតា;
សព្ពានិ អភិសម្ភោន្តោ, ស រាជវសតឹ វសេ។

១៤៧៧“ទិវា វា យទិ វា រត្តឹ, រាជកិច្ចេសុ បណ្ឌិតោ;
អជ្ឈិដ្ឋោ ន វិកម្បេយ្យ, ស រាជវសតឹ វសេ។

១៤៧៨“ទិវា វា យទិ វា រត្តឹ, រាជកិច្ចេសុ បណ្ឌិតោ;
សព្ពានិ អភិសម្ភោន្តោ, ស រាជវសតឹ វសេ។

១៤៧៩“យោ ចស្ស សុកតោ មគ្គោ, រញ្ញោ សុប្បដិយាទិតោ;
ន តេន វុត្តោ គច្ឆេយ្យ, ស រាជវសតឹ វសេ។

១៤៨០“ន រញ្ញោ សទិសំ [សមកំ (សី. ស្យា. បី.)] ភុញ្ជេ, កាមភោគេ កុទាចនំ;
សព្ពត្ថ បច្ឆតោ គច្ឆេ, ស រាជវសតឹ វសេ។

១៤៨១“ន រញ្ញោ សទិសំ វត្ថំ, ន មាលំ ន វិលេបនំ;
អាកប្បំ សរកុត្តឹ វា, ន រញ្ញោ សទិសមាចរេ;
អញ្ញំ ករេយ្យ អាកប្បំ, ស រាជវសតឹ វសេ។

១៤៨២“កីឡេ រាជា អមច្ចេហិ, ភរិយាហិ បរិវារិតោ;
នាមច្ចោ រាជភរិយាសុ, ភាវំ កុព្ពេថ បណ្ឌិតោ។

១៤៨៣. “អនុទ្ធតោ អចបលោ, និបកោ សំវុតិន្ទ្រិយោ;
មនោបណិធិសម្បន្នោ, ស រាជវសតី វសេ។

១៤៨៤. “នាស្ស ភរិយាហិ កីឡេយ្យ, ន មន្តេយ្យ រហោគតោ;
នាស្ស កោសា ធនំ គណ្ហេ, ស រាជវសតី វសេ។

១៤៨៥. “ន និទ្ទំ ពហុ មញ្ញេយ្យ [ន និទ្ទន្តំ ពហុំ មញ្ញេ (សី. បី.)], ន មទាយ សុរំ បិវេ;
នាស្ស ទាយេ មិគេ ហញ្ញេ, ស រាជវសតី វសេ។

១៤៨៦. “នាស្ស បីឋំ ន បល្លង្កំ, ន កោច្ឆំ ន នាវំ [នាគំ (សី. បី.)] រថំ;
សម្មតោម្ហីតិ អារូហេ, ស រាជវសតី វសេ។

១៤៨៧. “នាតិទូរេ ភជេ [ភវេ (សី. បី.)] រញ្ញោ, នាច្ចាសន្នេ វិចក្ខណោ;
សម្មុខញ្ចស្ស តិដ្ឋេយ្យ, សន្ទិស្សន្តោ សភត្តុនោ។

១៤៨៨. “ន វេ [មេ (ស្យា. ក.)] រាជា សខា ហោតិ, ន រាជា ហោតិ មេថុនោ;
ខិប្បំ កុជ្ឈន្តិ រាជានោ, សូកេន’ក្ខីវ ឃដ្ដិតំ។

១៤៨៩. “ន បូជិតោ មញ្ញមានោ, មេធាវី បណ្ឌិតោ នរោ;
ផរុសំ បតិមន្តេយ្យ, រាជានំ បរិសំគតំ។

១៤៩០. “លទ្ធទ្វារោ លភេ ទ្វារំ [លទ្ធវារោលភេ វារំ (បី.)], នេវ រាជូសុ វិស្សសេ;
អគ្គីវ សំយតោ តិដ្ឋេ [អគ្គីវ យតោ តិដ្ឋេយ្យ (សី. បី.)], ស រាជវសតី វសេ។

១៤៩១. “បុត្តំ វា ភាតរំ វា សំ, សម្បគ្គណ្ហាតិ ខត្តិយោ;
គាមេហិ និគមេហិ វា, រដ្ឋេហិ ជនបទេហិ វា;
តុណ្ហីភូតោ ឧបេក្ខេយ្យ, ន ភណេ ឆេកបាបកំ។

១៤៩២. “ហត្ថារោហេ អនីកដ្ឋេ, រថិកេ បត្តិការកេ;
តេសំ កម្មាវទានេន [កម្មាបវាទេន (ស្យា.)], រាជា វឌ្ឍេតិ វេតនំ;
ន តេសំ អន្តរា គច្ឆេ, ស រាជវសតី វសេ។

១៤៩៣. “ចាបោវូនុទរោ ធីរោ [ចាបោវ ឱនមេ ធីរោ (ស្យា.)], វំសោវាបិ បកម្បយេ;
បដិលោមំ ន វត្តេយ្យ, ស រាជវសតី វសេ។

១៤៩៤. “ចាបោវូនុទរោ អស្ស, មច្ឆោវស្ស អជិវ្ហវា [អជិវ្ហតា (ស្យា. ក.)];
អប្បាសី និបកោ សូរោ, ស រាជវសតី វសេ។

១៤៩៥. “ន ពាឡ្ហំ ឥត្ថឹ គច្ឆេយ្យ, សម្បស្សំ តេជសង្ខយំ;
កាសំ សាសំ ទរំ ពល្យំ, ខីណមេធោ និគច្ឆតិ។

១៤៩៦. “នាតិវេលំ បភាសេយ្យ, ន តុណ្ហី សព្ពទា សិយា;
អវិកិណ្ណំ មិតំ វាចំ, បត្តេ កាលេ ឧទីរយេ។

១៤៩៧. “អក្កោធនោ អសង្ឃដ្ដោ, សច្ចោ សណ្ហោ អបេសុណោ;
សម្ផំ គិរំ ន ភាសេយ្យ, ស រាជវសតី វសេ។

១៤៩៨. [អយំ គាថា នត្ថិ បី. បោត្ថកេ] “មាតាបេត្តិភរោ អស្ស, កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិកោ;
សណ្ហោ សខិលសម្ភាសោ [ហិរិឱត្តប្បសម្បន្នោ (សី. ក.)], ស រាជវសតី វសេ [អយំ គាថា នត្ថិ បី. បោត្ថកេ]។

១៤៩៩. “វិនីតោ សិប្បវា ទន្តោ, កតត្តោ និយតោ មុទុ;
អប្បមត្តោ សុចិ ទក្ខោ, ស រាជវសតី វសេ។

១៥០០. “និវាតវុត្តិ វុទ្ធេសុ, សប្បតិស្សោ សគារវោ;
សុរតោ សុខសំវាសោ, ស រាជវសតី វសេ។

១៥០១. ភារកា បរិវជ្ជេយ្យ, សហិតំ បហិតំ ជនំ;
ភត្តារញ្ញេវុទិក្ខេយ្យ, ន ច អញ្ញស្ស រាជិនោ។

១៥០២. ‘‘សមណេ ព្រាហ្មណេ ចាបិ, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ;
សក្កច្ចំ បយិរុបាសេយ្យ, ស រាជវសតី វសេ។

១៥០៣. ‘‘សមណេ ព្រាហ្មណេ ចាបិ, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ;
សក្កច្ចំ អនុវាសេយ្យ, ស រាជវសតី វសេ។

១៥០៤. ‘‘សមណេ ព្រាហ្មណេ ចាបិ, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ;
តប្បេយ្យ អន្នបានេន, ស រាជវសតី វសេ។

១៥០៥. ‘‘សមណេ ព្រាហ្មណេ ចាបិ, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ;
អាសជ្ជ បញ្ញេ សេវេថ, អាកង្ខំ វុទ្ធិមត្តនោ។

១៥០៦. ‘‘ទិន្នបុព្ពំ ន ហាបេយ្យ, ទានំ សមណព្រាហ្មណេ;
ន ច កិញ្ចិ និវារេយ្យ, ទានកាលេ វណិព្ពកេ។

១៥០៧. ‘‘បញ្ញវា ពុទ្ធិសម្បន្នោ, វិធានវិធិកោវិទោ;
កាលញ្ញូ សមយញ្ញូ ច, ស រាជវសតី វសេ។

១៥០៨. ‘‘ឧដ្ឋាតា កម្មធេយ្យេសុ, អប្បមត្តោ វិចក្ខណោ;
សុសំវិហិតកម្មន្តោ, ស រាជវសតី វសេ។

១៥០៩. ‘‘ខលំ សាលំ បសុំ ខេត្តំ, គន្តា ចស្ស អភិក្ខណំ;
មិតំ ធញ្ញំ និធាបេយ្យ, មិតំវ បាចយេ ឃរេ។

១៥១០. ‘‘បុត្តំ វា ភាតរំ វា សំ, សីលេសុ អសមាហិតំ;
អនង្គវា ហិ តេ ពាលា, យថា បេតា តថេវ តេ;
ចោឡញ្ច នេសំ បិណ្ឌញ្ច, អាសីនានំ បទាបយេ។

១៥១១. ‘‘ទាសេ កម្មករេ បេស្សេ, សីលេសុ សុសមាហិតេ;
ទក្ខេ ឧដ្ឋានសម្បន្នេ, អាធិបច្ចម្ហិ ឋាបយេ។

១៥១២. ‘‘សីលវា ច អលោលោ [អលោភោ (ស្យា. ក.)] ច, អនុរក្ខោ [អនុរត្តោ (សី. បី.)] ច រាជិនោ;
អាវី រហោ ហិតោ តស្ស, ស រាជវសតី វសេ។

១៥១៣. ‘‘ឆន្ទញ្ញូ រាជិនោ ចស្ស, ចិត្តដ្ឋោ អស្ស រាជិនោ;
អសង្កុសកវុត្តិ’ស្ស, ស រាជវសតី វសេ។

១៥១៤. ‘‘ឧច្ឆាទយេ ច ន្ហាបយេ [អច្ឆាទនេ ច ន្ហាបេ ច (ស្យា. ក.)], ធោវេ បាទេ អធោសិរំ;
អាហតោបិ ន កុប្បេយ្យ, ស រាជវសតី វសេ។

១៥១៥. ‘‘កុម្ភម្បញ្ជលឹ កយិរា [កុរិយា (សី.)], ចាដញ្ចាបិ [វាយសំ វា (សី. បី.)] បទក្ខិណំ;
កិមេវ សព្ពកាមានំ, ទាតារំ ធីរមុត្តមំ។

១៥១៦. ‘‘យោ ទេតិ សយនំ វត្ថំ, យានំ អាវសថំ ឃរំ;
បជ្ជុន្នោរិវ ភូតានិ, ភោគេហិ អភិវស្សតិ។

១៥១៧. ‘‘ឯសយ្យោ រាជវសតិ, វត្តមានោ យថា នរោ;
អារាធយតិ រាជានំ, បូជំ លភតិ ភត្តុសុ’’។

រាជវសតិ នាម។

អន្តរបេយ្យាលំ

១៥១៨. ‘‘ឯវំ សមនុសាសិត្វា, ញាតិសង្ឃំ វិចក្ខណោ;
បរិកិណ្ណោ សុហទេហិ, រាជានមុបសង្កមិ។

១៥១៩. វន្ទិត្វា សិរសា បាទេ, កត្វា ច នំ បទក្ខិណំ;
វិធុរោ អវច រាជានំ, បគ្គហេត្វាន អញ្ជលិំ។

១៥២០. “អយំ មំ មាណវោ នេតិ, កត្តុកាមោ [គន្តុកាមោ (ក.)] យថាមតិ;
ញាតីនត្ថំ បវក្ខាមិ, តំ សុណោហិ អរិន្ទម។

១៥២១. “បុត្តេ ច មេ ឧទិក្ខេសិ, យញ្ច មញ្ញំ ឃរេ ធនំ;
យថា បេច្ច [បច្ឆា (ស្យា. ក.)] ន ហាយេថ, ញាតិសង្ឃោ មយី គតេ។

១៥២២. “យថេវ ខលតី ភូម្យា, ភូម្យាយេវ បតិដ្ឋតិ;
ឯវេតំ ខលិតំ មយ្ហំ, ឯតំ បស្សាមិ អច្ចយំ”។

១៥២៣. “សក្កា ន គន្តុំ ឥតិ មយ្ហ ហោតិ, ឆេត្វា [ឃត្វា (សី. បី.)] វធិត្វា ឥធ កាតិយានំ;
ឥធេវ ហោហី ឥតិ មយ្ហ រុច្ចតិ, មា ត្វំ អគា ឧត្តមភូរិបញ្ញ”។

១៥២៤. “មា ហេវធម្មេសុ មនំ បណីទហិ, អត្ថេ ច ធម្មេ ច យុត្តោ ភវស្សុ;
ធិរត្ថុ កម្មំ អកុសលំ អនរិយំ, យំ កត្វា បច្ឆា និរយំ វជេយ្យ។

១៥២៥. “នេវេស ធម្មោ ន បុនេត [បុនេតិ (ស្យា. ក.)] កិច្ចំ, អយិរោ ហិ ទាសស្ស ជនិន្ទ ឥស្សរោ;
ឃាតេតុំ ឈាបេតុំ អថោបិ ហន្តុំ, ន ច មយ្ហ កោធត្ថិ វជាមិ ចាហំ”។

១៥២៦. “ជេដ្ឋបុត្តំ ឧបគុយ្ហ, វិនេយ្យ ហទយេ ទរំ;
អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ, បាវិសី សោ មហាឃរំ”។

១៥២៧. “សាលាវ សម្មបតិតា [សម្បមថិតា (សី. បី.)], មាលុតេន បមទ្ទិតា;
សេន្តិ បុត្តា ច ទារា ច, វិធុរស្ស និវេសនេ។

១៥២៨. “ឥត្ថិសហស្សំ ភរិយានំ, ទាសិសត្តសតានិ ច;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, វិធុរស្ស និវេសនេ។

១៥២៩. “ឱរោធា ច កុមារា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, វិធុរស្ស និវេសនេ។

១៥៣០. “ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, វិធុរស្ស និវេសនេ។

១៥៣១. “សមាគតា ជានបទា, នេគមា ច សមាគតា;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, វិធុរស្ស និវេសនេ។

១៥៣២. “ឥត្ថិសហស្សំ ភរិយានំ, ទាសិសត្តសតានិ ច;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, កស្មា នោ វិជហិស្សសិ។

១៥៣៣. “ឱរោធា ច កុមារា ច, ទាសិសត្តសតានិ ច;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, កស្មា នោ វិជហិស្សសិ។

១៥៣៤. “ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, ទាសិសត្តសតានិ ច;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, កស្មា នោ វិជហិស្សសិ។

១៥៣៥. “សមាគតា ជានបទា, ទាសិសត្តសតានិ ច;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, កស្មា នោ វិជហិស្សសិ”។

១៥៣៦. “កត្វា ឃរេសុ កិច្ចានិ, អនុសាសិត្វា សកំ ជនំ;
មិត្តាមច្ចេ ច ភច្ចេ ច [សុហជ្ជេ (បី. ក.)], បុត្តទារេ ច ពន្ធវេ។

១៥៣៧. “កម្មន្តំ សំវិធេត្វាន, អាចិក្ខិត្វា ឃរេ ធនំ;
និធិញ្ច ឥណទានញ្ច, បុណ្ណកំ ឯតទព្រវិ។

១៥៣៨. “អវសី តុវំ មយ្ហ តីហំ អគារេ, កតានិ កិច្ចានិ ឃរេសុ មយ្ហំ;

អនុសាសិកា បុត្តទារា មយា ច, ករោម កច្ចាន [កិច្ចានិ (ស្យា. ក.)] យថាមតី តេ”។

១៥៣៩ “សចេ ហិ កត្តេ អនុសាសិកា តេ, បុត្តា ច ទារា អនុជីវិនោ ច;
ហន្ទេហិ ទានិ តរមានរូបោ, ទីឃោ ហិ អទ្ធាបិ អយំ បុរត្ថា។

១៥៤០ “អឆម្ភិតោវ [អយម្ភិតោវ (សី. បី.)] គណ្ហាហិ, អាជានេយ្យស្ស វាលធិំ;
ឥទំ បច្ឆិមកំ តុយ្ហំ, ជីវលោកស្ស ទស្សនំ”។

១៥៤១ “សោហំ កិស្ស នុ ភាយិស្សំ, យស្ស មេ នត្ថិ ទុក្កដំ;
កាយេន វាចា មនសា, យេន គច្ឆេយ្យ ទុគ្គតិំ”។

១៥៤២ “សោ អស្សរាជា វិធុរំ វហន្តោ, បក្កាមិ វេហាយសមន្តលិក្ខេ;
សាខាសុ សេលេសុ អសជ្ជមានោ, កាឡាគិរិំ ខិប្បមុបាគមាសិ”។

១៥៤៣ “ឥត្ថិសហស្សំ ភរិយានំ, ទាសិសត្តសតានិ ច;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, យក្ខោ ព្រាហ្មណវណ្ណេន;
វិធុរំ អាទាយ គច្ឆតិ។

១៥៤៤ “សមាគតា ជានបទា, នេគមា ច សមាគតា;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, យក្ខោ ព្រាហ្មណវណ្ណេន;
វិធុរំ អាទាយ គច្ឆតិ។

១៥៤៥ “ឥត្ថិសហស្សំ ភរិយានំ, ទាសិសត្តសតានិ ច;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, បណ្ឌិតោ សោ កុហិំ គតោ។

១៥៤៦ “សមាគតា ជានបទា, នេគមា ច សមាគតា;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, បណ្ឌិតោ សោ កុហិំ គតោ”។

១៥៤៧ “សចេ សោ សត្តរត្តេន, នាគច្ឆិស្សតិ បណ្ឌិតោ;
សព្ពេ អគ្គិំ បវេក្ខាម [បវិស្សាម (ស្យា.)], នត្ថត្ថោ ជីវិតេន នោ”។

១៥៤៨ “បណ្ឌិតោ ច វិយត្តោ ច, វិភាវី ច វិចក្ខណោ;
ខិប្បំ មោចិយ អត្តានំ, មា ភាយិត្ថាគមិស្សតិ” [ខិប្បំ មោចេស្សត’ត្តានំ, មា ភាថ អាគមិស្សតិ (សី. បី.)]។

អន្តរបេយ្យាលំ នាម។

សាធុនរធម្មកណ្ឌំ

១៥៤៩ “សោ តត្ថ គន្ត្វាន វិចិន្តយន្តោ, ឧច្ចាវចា ចេតនកា [ចេតនតា (ក.)] ភវន្តិ;
នយិមស្ស ជីវេន មមត្ថិ កិញ្ចិ, ហន្ត្វានិមំ ហទយមានយិស្សំ” [អាទិយិស្សំ (សី. បី.)]។

១៥៥០ “សោ តត្ថ គន្ត្វា បព្ពតន្តរស្មិំ [បព្ពតបាទស្មិំ (ក.)], អន្តោ បវិសិត្វាន បទុដ្ឋចិត្តោ;
អសំវុតស្មិំ ជគតិប្បទេសេ, អធោសិរំ ធារយិ កាតិយានោ។

១៥៥១ “សោ លម្ពមានោ នរកេ បបាតេ, មហព្ភយេ លោមហំសេ វិទុគ្គេ;
អសន្តសន្តោ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋោ, ឥច្ចព្រវិ បុណ្ណកំ នាម យក្ខំ។

១៥៥២ “អរិយាវកាសោសិ អនរិយរូបោ, អសញ្ញតោ សញ្ញតសន្និកាសោ;
អច្ចាហិតំ កម្មំ ករោសិ លុទ្ទំ, ភាវេ ច តេ កុសលំ នត្ថិ កិញ្ចិ។

១៥៥៣ “យំ មំ បបាតស្មិំ បបាតុមិច្ឆសិ, កោ នុ តវត្ថោ មរណេន មយ្ហំ;
អមានុសស្សេវ តវជ្ជ វណ្ណោ, អាចិក្ខ មេ ត្វំ កតមាសិ ទេវតា”។

១៥៥៤ “យទិ តេ សុតោ បុណ្ណកោ នាម យក្ខោ, រញ្ញោ កុវេរស្ស ហិ សោ សជិព្ពោ [សជីវោ (សី. បី.)];
ភូមិន្ធរោ វរុណោ នាម នាគោ, ព្រហា សុចី វណ្ណពលូបបន្នោ។

១៥៥៥ “តស្សានុជំ ធីតរំ កាមយាមិ, ឥរន្ធតី នាម សា នាគកញ្ញា;
តស្សា សុមជ្ឈាយ បិយាយ ហេតុ, បតារយិំ តុយ្ហ វធាយ ធីរ”។

១៥៥៦. សា ហេវ តុំ [តេ (ស្យា. ក.)] យក្ខ អហោសិ មូឡ្ហោ, នដ្ឋា ពហូ ទុក្ខហិតេន លោកេ [លោកា (សី. ស្យា. ក.)];
កឹ តេ សុមជ្ឈាយ បិយាយ កិច្ចំ, មរណេន មេ ឥង្ឃ សុណោមិ [សុណោម (សី. បី.)] សព្ពំ''។

១៥៥៧. ''មហានុភាវស្ស មហោរគស្ស, ធីតុកាមោ ញាតិភតោ [ញាតិគតោ (បី.)] ហមស្មិ;
តំ យាចមានំ សសុរោ អវោច, យថា មមញ្ញឹសុ សុកាមនីតំ។

១៥៥៨. ''ទជ្ជេមុ ខោ តេ សុតនុំ សុនេត្តំ, សុចិម្ហិតំ ចន្ទនលិត្តគត្តំ;
សចេ តុវំ ហទយំ បណ្ឌិតស្ស, ធម្មេន លទ្ធា ឥធ មាហរេសិ;
ឯតេន វិត្តេន កុមារិ លព្ភា, នញ្ញំ ធនំ ឧត្តរិ បត្ថយាម។

១៥៥៩. ''ឯវំ ន មូឡ្ហោស្មិ សុណោហិ កត្តេ, ន ចាបិ មេ ទុក្ខហិតត្ថិ កិញ្ចិ;
ហទយេន តេ ធម្មលទ្ធេន នាគា, ឥរន្ធតី នាគកញ្ញំ ទទន្តិ។

១៥៦០. ''តស្មា អហំ តុយ្ហំ វធាយ យុត្តោ, ឯវំ មមត្ថោ មរណេន តុយ្ហំ;
ឥធេវ តំ នរកេ បាតយិត្វា, ហន្ត្វាន តំ ហទយមានយិស្សំ''។

១៥៦១. ''ខិប្បំ មមំ ឧទ្ធរ កាតិយាន, ហទយេន មេ យទិ តេ អត្ថិ កិច្ចំ;
យេ កេចិមេ សាធុនរស្ស ធម្មា, សព្ពេវ តេ បាតុករោមិ អជ្ជ''។

១៥៦២. ''សោ បុណ្ណកោ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋំ, នគមុទ្ធនិ ខិប្បំ បតិដ្ឋបេត្វា;
អស្សត្ថមាសីនំ សមេក្ខិយាន, បរិបុច្ឆិ កត្តារមនោមបញ្ញំ។

១៥៦៣. ''សមុទ្ធតោ មេសិ តុវំ បបាតា, ហទយេន តេ អជ្ជ មមត្ថិ កិច្ចំ;
យេ កេចិមេ សាធុនរស្ស ធម្មា, សព្ពេវ មេ បាតុករោហិ អជ្ជ''។

១៥៦៤. ''សមុទ្ធតោ ត្យស្មិ អហំ បបាតា, ហទយេន មេ យទិ តេ អត្ថិ កិច្ចំ;
យេ កេចិមេ សាធុនរស្ស ធម្មា, សព្ពេវ តេ បាតុករោមិ អជ្ជ''។

១៥៦៥. ''យាតានុយាយី ច ភវាហិ មាណវ, អល្លញ្ច [អទ្ទញ្ច (សី. បី.)] បាណឹ បរិវជ្ជយស្សុ;
មា ចស្សុ មិត្តេសុ កទាចិ ទុព្ភី, មា ច វសំ អសតីនំ និគច្ឆេ''។

១៥៦៦. ''កថំ នុ យាតំ អនុយាយី ហោតិ, អល្លញ្ច បាណឹ ទហតេ កថំ សោ;
អសតី ច កា កោ បន មិត្តទុព្ភោ, អក្ខាហិ មេ បុច្ឆិតោ ឯតមត្ថំ''។

១៥៦៧. ''អសន្ថុតំ [អសន្ធវំ (ស្យា. ក.)] នោបិ ច ទិដ្ឋបុព្ពំ, យោ អាសនេនាបិ និមន្តយេយ្យ;
តស្សេវ អត្ថំ បុរិសោ ករេយ្យ, យាតានុយាយីតិ តមាហុ បណ្ឌិតា។

១៥៦៨. ''យស្សេករត្តម្បិ ឃរេ វសេយ្យ, យត្ថន្នបានំ បុរិសោ លភេយ្យ;
ន តស្ស បាបំ មនសាបិ ចិន្តយេ, អទុព្ភី បាណឹ ទហតេ មិត្តទុព្ភោ។

១៥៦៩. ''យស្ស រុក្ខស្ស ឆាយាយ, និសីទេយ្យ សយេយ្យ វា;
ន តស្ស សាខំ ភញ្ជេយ្យ, មិត្តទុព្ភោ ហិ បាបកោ។

១៥៧០. ''បុណ្ណម្បិ ចេមំ បថវឹ ធនេន, ទជ្ជិត្ថិយា បុរិសោ សម្មតាយ;
លទ្ធា ខណំ អតិមញ្ញេយ្យ តម្បិ, តាសំ វសំ អសតីនំ ន គច្ឆេ។

១៥៧១. ''ឯវំ ខោ យាតំ អនុយាយី ហោតិ, អល្លញ្ច បាណឹ ទហតេ បុនេវំ;
អសតី ច សា សោ បន មិត្តទុព្ភោ, សោ ធម្មិកោ ហោតិ ជហស្សុ អធម្មំ''។

សាធុនរធម្មកណ្ឌំ នាម។

កាលាគិរិកណ្ឌំ

១៥៧២. ''អវសី អហំ តុយ្ហំ តីហំ អគារេ, អន្នេន បានេន ឧបដ្ឋិតោស្មិ;
មិត្តោ មមាសី វិសជ្ជាមហំ តំ, កាមំ ឃរំ ឧត្តមបញ្ញ គច្ឆ។

១៥៧៣. ''អបិ ហាយតុ នាគកុលា [នាគកុលស្ស (សី. ស្យា. បី.)] អត្ថោ, អលម្បិ មេ នាគកញ្ញាយ ហោតុ;
សោ ត្វំ សកេនេវ សុភាសិតេន, មុត្តោសិ មេ អជ្ជ វធាយ បញ្ញ''។

១៥៧៤. “ឥន្ទ តុវំ យក្ខ មមម្បិ នេហិ, សសុរំ តេ [សស្សុរំ នុ តេ (សី. ស្យា. បី. ក.)] អត្ថំ មយិ ចរស្សុ;
មយញ្ច នាគាធិបតី វិមានំ, ទក្ខេមុ នាគស្ស អទិដ្ឋបុព្ពំ”។

១៥៧៥. “សំ វេ នរស្ស អហិតាយ អស្ស, ន តំ បញ្ញោ អរហតិ ទស្សនាយ;
អថ កេន វណ្ណេន អមិត្តគាមំ, តុវមិច្ឆសិ ឧត្តមបញ្ញ គន្តុំ”។

១៥៧៦. “អទ្ធា បជានាមិ អហម្បិ ឯតំ, ន តំ បញ្ញោ អរហតិ ទស្សនាយ;
បាបញ្ច មេ នត្ថិ កតំ កុហិញ្ចិ, តស្មា ន សង្កេ មរណាគមាយ”។

១៥៧៧. “ហន្ទ ច ឋានំ អតុលានុភាវំ, មយា សហ ទក្ខសិ ឯហិ កត្តេ;
យត្ថច្ឆតិ នច្ចគីតេហិ នាគោ, រាជា យថា វេស្សវណោ នឡិញ្ញំ [និឡិញ្ញំ (ស្យា.), និឡញ្ញំ (ក.)]។

១៥៧៨. “តំ នាគកញ្ញា ចរិតំ គណេន, និកីឡិតំ និច្ចមហោ ច រត្តិំ;
បហូតមាល្យំ [ពហុត្តមល្លំ (ក.)] ពហុបុប្ផឆន្នំ [ពហុបុប្ផសញ្ឆន្នំ (ក.)], ឱភាសតី វិជ្ជុរិវន្តលិក្ខេ។

១៥៧៩. “អន្នេន បានេន ឧបេតរូបំ, នច្ចេហិ គីតេហិ ច វាទិតេហិ;
បរិបូរំ កញ្ញាហិ អលង្កតាហិ, ឧបសោភតិ វត្ថបិលន្ធនេន [វត្ថបិលន្ធនេហិ (ក.)]។

១៥៨០. “សោ បុណ្ណកោ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋំ, និសីទយី បច្ឆតោ អាសនស្មិំ;
អាទាយ កត្តារមនោមបញ្ញំ, ឧបានយី ភវនំ នាគរញ្ញោ។

១៥៨១. “បត្វាន ឋានំ អតុលានុភាវំ, អដ្ឋាសិ កត្តា បច្ឆតោ បុណ្ណកស្ស;
សាមគ្គិ បេក្ខមានោ [សាមគ្គិបេក្ខី បន (សី. ស្យា. បី.)] នាគរាជា, បុព្ពេវ ជាមាតរមជ្ឈភាសថ”។

១៥៨២. “យន្នុ តុវំ អគមា មច្ចលោកំ, អន្វេសមានោ ហទយំ បណ្ឌិតស្ស;
កច្ចិ សមិទ្ធេន ឥធានុបត្តោ, អាទាយ កត្តារមនោមបញ្ញំ”។

១៥៨៣. “អយញ្ហិ សោ អាគតោ យំ តុវមិច្ឆសិ, ធម្មេន លទ្ធោ មម ធម្មបាលោ;
តំ បស្សថ សម្មុខា [តំ បស្ស ធម្មំ សមុខា (ក.)] ភាសមានំ, សុខោ ហវេ [ភវេ (បី.)] សប្បុរិសេហិ
សង្គមោ”។

កាលាគិរិកណ្ឌំ នាម។

១៥៨៤. “អទិដ្ឋបុព្ពំ ទិស្វាន, មច្ចោ មច្ចុភយដ្ដិតោ [ភយទ្ទិតោ (សី. បី.)];
ព្យម្ហិតោ នាភិវាទេសិ, នយិទំ បញ្ញវតាមិវ”។

១៥៨៥. “ន ចម្ហិ ព្យម្ហិតោ នាគ, ន ច មច្ចុភយដ្ដិតោ;
ន វជ្ឈោ អភិវាទេយ្យ, វជ្ឈំ វា នាភិវាទយេ។

១៥៨៦. “កថំ នោ អភិវាទេយ្យ, អភិវាទាបយេថ វេ;
យំ នរោ ហន្តុមិច្ឆេយ្យ, តំ កម្មំ នុបបជ្ជតិ”។

១៥៨៧. “ឯវមេតំ យថា ព្រូសិ, សច្ចំ ភាសសិ បណ្ឌិត;
ន វជ្ឈោ អភិវាទេយ្យ, វជ្ឈំ វា នាភិវាទយេ។

១៥៨៨. “កថំ នោ អភិវាទេយ្យ, អភិវាទាបយេថ វេ;
យំ នរោ ហន្តុមិច្ឆេយ្យ, តំ កម្មំ នុបបជ្ជតិ”។

១៥៨៩. “អសស្សតំ សស្សតំ នុ តវយិទំ, ឥទ្ធីជុតីពលវីរិយូបបត្តិ [ឥទ្ធី ជុតី ពលំ វីរិយូបបត្តិ (ក.)];
បុច្ឆាមិ តំ នាគរាជេតមត្ថំ, កថំ នុ តេ លទ្ធមិទំ វិមានំ។

១៥៩០. “អធិច្ចលទ្ធំ បរិណាមជំ តេ, សយំកតំ ឧទាហុ ទេវេហិ ទិន្នំ;
អក្ខាហិ មេ នាគរាជេតមត្ថំ, យថេវ តេ លទ្ធមិទំ វិមានំ។

១៥៩១. “នាធិច្ចលទ្ធំ ន បរិណាមជំ មេ, ន សយំកតំ នាបិ ទេវេហិ ទិន្នំ;
សកេហិ កម្មេហិ អបាបកេហិ, បុញ្ញេហិ មេ លទ្ធមិទំ វិមានំ”។

១៥៩២. កឹ តេ វតំ កឹ បន ព្រហ្មចរិយំ, កិស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ;
ឥទ្ធីជុតីពលវីរិយូបបត្តិ, ឥទញ្ច តេ នាគ មហាវិមានំ”។

១៥៩៣. “អហញ្ច ភរិយា ច មនុស្សលោកេ, សទ្ធា ឧភោ ទានបតី អហុម្ហា;
ឱបានភូតំ មេ ឃរំ តទាសិ, សន្តប្បិតា សមណព្រាហ្មណា ច។

១៥៩៤. “មាលញ្ច គន្ធញ្ច វិលេបនញ្ច, បទីបិយំ សេយ្យមុបស្សយញ្ច;
អច្ឆាទនំ សាយនមន្នបានំ, សក្កច្ច ទានានិ អទម្ហ តត្ថ។

១៥៩៥. “តំ មេ វតំ តំ បន ព្រហ្មចរិយំ, តស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ;
ឥទ្ធីជុតីពលវីរិយូបបត្តិ, ឥទញ្ច មេ ធីរ មហាវិមានំ’។

១៥៩៦. “ឯវំ ចេ តេ លទ្ធមិទំ វិមានំ, ជានាសិ បុញ្ញានំ ផលូបបត្តឹ;
តស្មា ហិ ធម្មំ ចរ អប្បមត្តោ, យថា វិមានំ បុន មាវសេសិ’។

១៥៩៧. “នយិធ សន្តិ សមណព្រាហ្មណា ច, យេសន្នបានានិ ទទេមុ កត្តេ;
អក្ខាហិ មេ បុច្ឆិតោ ឯតមត្ថំ, យថា វិមានំ បុន មាវសេម”។

១៥៩៨. “ភោគី ហិ តេ សន្តិ ឥធូបបន្នា, បុត្តា ច ទារា អនុជីវិនោ ច;
តេសុ តុវំ វចសា កម្មុនា ច, អសម្បទុដ្ឋោ ច ភវាហិ និច្ចំ។

១៥៩៩. “ឯវំ តុវំ នាគ អសម្បទោសំ, អនុបាលយ វចសា កម្មុនា ច;
ឋត្វា ឥធ យាវតាយុកំ វិមានេ, ឧទ្ធំ ឥតោ គច្ឆសិ ទេវលោកំ”។

១៦០០. “អទ្ធា ហិ សោ សោចតិ រាជសេដ្ឋោ, តយា វិនា យស្ស តុវំ សជិព្ពោ;
ទុក្ខូបនីតោបិ តយា សមេច្ច, វិន្ទេយ្យ បោសោ សុខមាតុរោបិ”។

១៦០១. “អទ្ធា សតំ ភាសសិ នាគ ធម្មំ, អនុត្តរំ អត្ថបទំ សុចិណ្ណំ;
ឯតាទិសិយាសុ ហិ អាបទាសុ, បញ្ញាយតេ មាទិសានំ វិសេសោ”។

១៦០២. “អក្ខាហិ នោ តាយំ មុធា នុ លទ្ធោ, អក្ខេហិ នោ តាយំ អជេសិ ជូតេ;
ធម្មេន លទ្ធោ ឥតិ តាយមាហ [មា’យ’មាហ (ស្យា.)], កថំ នុ ត្វំ ហត្ថមិមស្ស មាគតោ”។

១៦០៣. “យោ មិស្សរោ តត្ថ អហោសិ រាជា, តមាយមក្ខេហិ អជេសិ ជូតេ;
សោ មំ ជិតោ រាជា ឥមស្សទាសិ, ធម្មេន លទ្ធោស្មិ អសាហសេន។

១៦០៤. “មហោរគោ អត្តមនោ ឧទគ្គោ, សុត្វាន ធីរស្ស សុភាសិតានិ;
ហត្ថេ គហេត្វាន អនោមបញ្ញំ, បាវេក្ខិ ភរិយាយ តទា សកាសេ។

១៦០៥. “យេន ត្វំ វិមលេ បណ្ឌុ, យេន ភត្តំ ន រុច្ចតិ;
ន ច មេ តាទិសោ វណ្ណោ, អយមេសោ តមោនុទោ។

១៦០៦. “យស្ស តេ ហទយេនត្ថោ, អាគតាយំ បភង្ករោ;
តស្ស វាក្យំ និសាមេហិ, ទុល្លភំ ទស្សនំ បុន។

១៦០៧. “ទិស្វាន តំ វិមលា ភូរិបញ្ញំ, ទសង្គុលី អញ្ជលី បគ្គហេត្វា;
ហដ្ឋេន ភាវេន បតីតរូបា, ឥច្ចព្រវិ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋំ។

១៦០៨. “អទិដ្ឋបុព្វំ ទិស្វាន, មច្ចោ មច្ចុភយដ្ដិតោ;
ព្យម្ហិតោ នាភិវាទេសិ, នយិទំ បញ្ញវតាមិវ”។

១៦០៩. “ន ចម្ហិ ព្យម្ហិតោ នាគិ, ន ច មច្ចុភយដ្ដិតោ;
ន វជ្ឈោ អភិវាទេយ្យ, វជ្ឈំ វា នាភិវាទយេ។

១៦១០. “កថំ នោ អភិវាទេយ្យ, អភិវាទាបយេថ វេ;
យំ នរោ ហន្តុមិច្ឆេយ្យ, តំ កម្មំ នុបបជ្ជតិ”។

១៦១១. “ឯវមេតំ យថា ព្រូសិ, សច្ចំ ភាសសិ បណ្ឌិត;

ន វជ្ឈោ អភិវាទេយ្យ, វជ្ឈំ វា នាភិវាទយេ។

១៦១២. “កថំ នោ អភិវាទេយ្យ, អភិវាទាបយេថ វេ;
យំ នរោ ហន្តុមិច្ឆេយ្យ, តំ កម្មំ នុបបជ្ជតិ”។

១៦១៣. “អសស្សតំ សស្សតំ នុ តវយិទំ, ឥទ្ធីជុតីពលវីរិយូបបត្តិ;
បុច្ឆាមិ តំ នាគកញ្ញេតមត្ថំ, កថំ នុ តេ លទ្ធមិទំ វិមានំ។

១៦១៤. “អធិច្ចលទ្ធំ បរិណាមជំ តេ, សយំកតំ ឧទាហុ ទេវេហិ ទិន្នំ;
អក្ខាហិ មេ នាគកញ្ញេតមត្ថំ, យថេវ តេ លទ្ធមិទំ វិមានំ”។

១៦១៥. “នាធិច្ចលទ្ធំ ន បរិណាមជំ មេ, ន សយំ កតំ នាបិ ទេវេហិ ទិន្នំ;
សកេហិ កម្មេហិ អបាបកេហិ, បុញ្ញេហិ មេ លទ្ធមិទំ វិមានំ”។

១៦១៦. “កឹ តេ វតំ កឹ បន ព្រហ្មចរិយំ, កិស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ;
ឥទ្ធីជុតីពលវីរិយូបបត្តិ, ឥទញ្ច តេ នាគិ មហាវិមានំ”។

១៦១៧. “អហញ្ច ខោ សាមិកោ ចាបិ មយ្ហំ, សទ្ធា ឧភោ ទានបតី អហុម្ហា;
ឱបានភូតំ មេ ឃរំ តទាសិ, សន្តប្បិតា សមណព្រាហ្មណា ច។

១៦១៨. “មាលញ្ច គន្ធញ្ច វិលេបនញ្ច, បទីបិយំ សេយ្យមុបស្សយញ្ច;
អច្ឆាទនំ សាយនមន្នបានំ, សក្កច្ចំ ទានានិ អទម្ហ តត្ថ។

១៦១៩. “តំ មេ វតំ តំ បន ព្រហ្មចរិយំ, តស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ;
ឥទ្ធីជុតីពលវីរិយូបបត្តិ , ឥទញ្ច មេ ធីរ មហាវិមានំ”។

១៦២០. “ឯវំ ចេ តេ លទ្ធមិទំ វិមានំ, ជានាសិ បុញ្ញានំ ផលូបបត្តឹ;
តស្មា ហិ ធម្មំ ចរ អប្បមត្តា, យថា វិមានំ បុន មាវសេសិ”។

១៦២១. “នយិធ សន្តិ សមណព្រាហ្មណា ច, យេសន្នបានានិ ទទេមុ កត្តេ;
អក្ខាហិ មេ បុច្ឆិតោ ឯតមត្ថំ, យថា វិមានំ បុន មាវសេម”។

១៦២២. “ភោគី ហិ តេ សន្តិ ឥធូបបន្នា, បុត្តា ច ទារា អនុជីវិនោ ច;
តេសុ តុវំ វចសា កម្មុនា ច, អសម្បទុដ្ឋា ច ភវាហិ និច្ចំ។

១៦២៣. “ឯវំ តុវំ នាគិ អសម្បទោសំ, អនុបាលយ វចសា កម្មុនា ច;
ឋត្វា ឥធ យាវតាយុកំ វិមានេ, ឧទ្ធំ ឥតោ គច្ឆសិ ទេវលោកំ”។

១៦២៤. “អទ្ធា ហិ សោ សោចតិ រាជសេដ្ឋោ, តយា វិនា យស្ស តុវំ សជិព្ពោ;
ទុក្ខូបនីតោបិ តយា សមេច្ច, វិន្ទេយ្យ បោសោ សុខមាតុរោបិ”។

១៦២៥. “អទ្ធា សតំ ភាសសិ នាគិ ធម្មំ, អនុត្តរំ អត្ថបទំ សុចិណ្ណំ;
ឯតាទិសិយាសុ ហិ អាបទាសុ, បញ្ញាយតេ មាទិសានំ វិសេសោ”។

១៦២៦. “អក្ខាហិ នោ តាយំ មុធា នុ លទ្ធោ, អក្ខេហិ នោ តាយំ អជេសិ ជូតេ;
ធម្មេន លទ្ធោ ឥតិ តាយមាហ, កថំ នុ ត្វំ ហត្ថមិមស្ស មាគតោ”។

១៦២៧. “យោ មិស្សរោ តត្ថ អហោសិ រាជា, តមាយមក្ខេហិ អជេសិ ជូតេ;
សោ មំ ជិតោ រាជា ឥមស្សទាសិ, ធម្មេន លទ្ធោស្មិ អសាហសេន។

១៦២៨. “យថេវ វរុណោ នាគោ, បញ្ហំ បុច្ឆិត្ថ បណ្ឌិតំ;
តថេវ នាគកញ្ញាបិ, បញ្ហំ បុច្ឆិត្ថ បណ្ឌិតំ។

១៦២៩. “យថេវ វរុណំ នាគំ, ធីរោ តោសេសិ បុច្ឆិតោ;
តថេវ នាគកញ្ញម្បិ, ធីរោ តោសេសិ បុច្ឆិតោ។

១៦៣០. “ឧភោបិ តេ អត្តមនេ វិទិត្វា, មហោរគំ នាគកញ្ញញ្ច ធីរោ [វិធូរោ (ក.)];
អឆម្ភី អភីតោ អលោមហដ្ឋោ, ឥច្ចព្រវិ វរុណំ នាគរាជានំ។

១៦៣១“មា រោធយិ [មា ហេឋយិ (បី.)] នាគ អាយាហមស្មិ, យេន តវត្ថោ ឥទំ សរីរំ;
ហទយេន មំសេន ករោហិ កិច្ចំ, សយំ ករិស្សាមិ យថាមតិ តេ”។

១៦៣២“បញ្ញា ហវេ ហទយំ បណ្ឌិតានំ, តេ ត្យម្ហ បញ្ញាយ មយំ សុតុដ្ឋា;
អនូននាមោ លភតជ្ជ ទារំ, អជ្ជេវ តំ កុរុយោ បាបយាតុ”។

១៦៣៣“ស បុណ្ណកោ អត្តមនោ ឧទគ្គោ, ឥរន្ទតី នាគកញ្ញំ លភិត្វា;
ហដ្ឋេន ភាវេន បតីតរូបោ, ឥច្ចព្រវិ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋំ។

១៦៣៤“ភរិយាយ មំ ត្វំ អករិ សមង្គឹ, អហញ្ច តេ វិធុរ ករោមិ កិច្ចំ;
ឥទញ្ច តេ មណិរតនំ ទទាមិ, អជ្ជេវ តំ កុរុយោ បាបយាមិ”។

១៦៣៥“អជេយ្យមេសា តវ ហោតុ មេត្តិ, ភរិយាយ កច្ចាន បិយាយ សទ្ធឹ;
អានន្ទិ វិត្តោ [អានន្ទចិត្តោ (ស្យា. បី.)] សុមនោ បតីតោ, ទត្វា មណឹ មញ្ច នយិន្ទបត្ថំ។

១៦៣៦“ស បុណ្ណកោ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋំ, និសីទយី បុរតោ អាសនស្មឹ;
អាទាយ កត្តារមនោមបញ្ញំ, ឧបានយី នគរំ ឥន្ទបត្ថំ។

១៦៣៧“មនោ មនុស្សស្ស យថាបិ គច្ឆេ, តតោបិស្ស ខិប្បតរំ [តតោបិ សំខិប្បតរំ (សី. បី.)] អហោសិ;
ស បុណ្ណកោ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋំ, ឧបានយី នគរំ ឥន្ទបត្ថំ”។

១៦៣៨“ឯតិន្ទបត្ថំ នគរំ បទិស្សតិ, រម្មានិ ច អម្ពវនានិ ភាគសោ;
អហញ្ច ភរិយាយ សមង្គិភូតោ, តុវញ្ច បត្តោសិ សកំ និកេតំ”។

១៦៣៩“ស បុណ្ណកោ កុរូនំ កត្តុសេដ្ឋំ, ឱរោបិយ ធម្មសភាយ មជ្ឈេ;
អាជញ្ញមារុយ្ហ អនោមវណ្ណោ, បក្កាមិ វេហាយសមន្តលិក្ខេ។

១៦៤០“តំ ទិស្វា រាជា បរមប្បតីតោ, ឧដ្ឋាយ ពាហាហិ បលិស្សជិត្វា;
អវិកម្បយំ ធម្មសភាយ មជ្ឈេ, និសីទយី បមុខមាសនស្មឹ”។

១៦៤១“ត្វំ នោ វិនេតាសិ រថំវ នទ្ធំ, នន្ទន្តិ តំ កុរុយោ ទស្សនេន;
អក្ខាហិ មេ បុច្ឆិតោ ឯតមត្ថំ, កថំ បមោក្ខោ អហុ មាណវស្ស”។

១៦៤២“យំ មាណវោត្យាភិវទី ជនិន្ទ, ន សោ មនុស្សោ នរវីរសេដ្ឋ;
យទិ តេ សុតោ បុណ្ណកោ នាម យក្ខោ, រញ្ញោ កុវេរស្ស ហិ សោ សជិព្ពោ។

១៦៤៣“ភូមិន្ធរោ វរុណោ នាម នាគោ, ព្រហា សុចី វណ្ណពលូបបន្នោ;
តស្សានុជំ ធីតរំ កាមយានោ, ឥរន្ទតី នាម សា នាគកញ្ញា។

១៦៤៤“តស្សា សុមជ្ឈាយ បិយាយ ហេតុ, បតារយិត្ថ មរណាយ មយ្ហំ;
សោ ចេវ ភរិយាយ សមង្គិភូតោ, អហញ្ច អនុញ្ញាតោ មណិ ច លទ្ធោ”។

១៦៤៥“រុក្ខោ ហិ មយ្ហំ បទ្វារេ [យរទ្វារេ (ស្យា.)] សុជាតោ, បញ្ញាក្ខន្ធោ សីលមយស្ស សាខា;
អត្ថេ ច ធម្មេ ច ឋិតោ និបាកោ, គវប្ផលោ ហត្ថិគវស្សឆន្នោ។

១៦៤៦“នច្ចគីតតូរិយាភិនាទិតេ, ឧច្ឆិជ្ជ សេនំ [មេនំ (សី. បី.)] បុរិសោ អហាសិ;
សោ នោ អយំ អាគតោ សន្និកេតំ, រុក្ខស្សិមស្សាបចិតឹ ករោថ។

១៦៤៧“យេ កេចិ វិត្តា មម បច្ចយេន, សព្ពេវ តេ បាតុករោន្តុ អជ្ជ;
តិព្ពានិ កត្វាន ឧបាយនានិ, រុក្ខស្សិមស្សាបចិតឹ ករោថ។

១៦៤៨“យេ កេចិ ពទ្ធា មម អត្ថិ រដ្ឋេ, សព្ពេវ តេ ពន្ធនា មោចយន្តុ;
យថេវ យំ ពន្ធនស្មា បមុត្តោ, ឯវមេតេ មុញ្ចរេ ពន្ធនស្មា។

១៦៤៩“ឧន្នង្គលា មាសមិមំ ករោន្តុ, មំសោទនំ ព្រាហ្មណា ភក្ខយន្តុ;
អមជ្ជបា មជ្ជរហា បិវន្តុ, បុណ្ណាហិ ថាលាហិ បលិស្សុតាហិ។

១៦៥០“មហាបថំ និច្ចសមវ្ហយន្តុ, តិព្ពញ្ច រក្ខំ វិទហន្តុ រដ្ឋេ;

យថាញ្ញមញ្ញំ ន វិហេឋយេយ្យុំ, រុក្ខស្សិមស្សាបចិតី ករោថ”។

១៦៥១. ឱរោធា ច កុមារា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;
ពហុំ អន្នញ្ច បានញ្ច, បណ្ឌិតស្សាភិហារយុំ។

១៦៥២. ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;
ពហុំ អន្នញ្ច បានញ្ច, បណ្ឌិតស្សាភិហារយុំ។

១៦៥៣. សមាគតា ជានបទា, នេគមា ច សមាគតា;
ពហុំ អន្នញ្ច បានញ្ច, បណ្ឌិតស្សាភិហារយុំ។

១៦៥៤. ពហុជនោ បសន្នោសិ, ទិស្វា បណ្ឌិតមាគតេ;
បណ្ឌិតម្ហិ អនុប្បត្តេ, ចេលុក្ខេបោ បវត្តថាតិ។

វិធុរជាតកំ នវមំ។

៥៤៧. វេស្សន្តរជាតកំ (១០)

ទសវរកថា

១៦៥៥. “ផុស្សតី [ផុសតិ (សី. បី.)] វរវណ្ណាភេ, វរស្សុ ទសធា វរេ;
បថព្យា ចារុបុព្ពង្គិ, យំ តុយ្ហំ មនសោ បិយំ”។

១៦៥៦. “ទេវរាជ នមោ ត្យត្ថុ, កឹ បាបំ បកតំ មយា;
រម្មា ចាវេសិ មំ ឋានា, វាតោវ ធរណីរុហំ”។

១៦៥៧. “ន ចេវ តេ កតំ បាបំ, ន ច មេ ត្វមសិ អប្បិយា;
បុញ្ញញ្ច តេ បរិក្ខីណំ, យេន តេវំ វទាមហំ។

១៦៥៨. “សន្តិកេ មរណំ តុយ្ហំ, វិនាភាវោ ភវិស្សតិ;
បដិគណ្ហាហិ មេ ឯតេ, វរេ ទស បវេច្ឆតោ”។

១៦៥៩. “វរំ ចេ មេ អទោ សក្ក, សព្ពភូតានមិស្សរ;
សិវិរាជស្ស ភទ្ទន្តេ, តត្ថ អស្សំ និវេសនេ។

១៦៦០. “នីលនេត្តា នីលភមុ, និលក្ខី ច យថា មិគី;
ផុស្សតី នាម នាមេន, តត្ថបស្សំ បុរិន្ទទ។

១៦៦១. “បុត្តំ លភេថ វរទំ, យាចយោគំ [យាចយោគី (ក.)] អមច្ឆរិំ;
បូជិតំ បដិរាជូហិ, កិត្តិមន្តំ យសស្សិនំ។

១៦៦២. “គព្ភំ មេ ធារយន្តិយា, មជ្ឈិមង្គំ អនុន្នតំ;
កុច្ឆិ អនុន្នតោ អស្ស, ចាបំវ លិខិតំ សមំ។

១៦៦៣. “ថនា មេ នប្បបតេយ្យុំ, បលិតា ន សន្តុ វាសវ;
កាយេ រជោ ន លិម្បេថ, វជ្ឈញ្ចាបិ បមោចយេ។

១៦៦៤. “មយូរកោញ្ចាភិរុទេ, នារិវរគណាយុតេ;
ខុជ្ជចេលាបកាកិណ្ណេ , សូទមាគធវណ្ណិតេ។

១៦៦៥. “ចិត្រគ្គឡេរុឃុសិតេ, សុរាមំសបពោធនេ;
សិវិរាជស្ស ភទ្ទន្តេ, តត្ថស្សំ មហេសី បិយា”។

១៦៦៦. “យេ តេ ទស វរា ទិន្នា, មយា សព្ពង្គសោភនេ;
សិវិរាជស្ស វិជិតេ, សព្ពេ តេ លច្ឆសី វរេ។

១៦៦៧. “ភទំ វត្វាន មឃវា, ទេវរាជា សុជម្បតិ;
ផុស្សតិយា វរំ ទត្វា, អនុមោទិត្ថ វាសវោ។

ទសវរកថា នាម។

ហេមវន្តំ

១៦៦៨. “បរូឡ្ហកច្ឆនខលោមា , បង្កទន្តា រជស្សិរា;
បគ្គយ្ហ ទក្ខិណំ ពាហុំ, កឹ មំ យាចន្តិ ព្រាហ្មណា”។

១៦៦៩. “រតនំ ទេវ យាចាម, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនំ;
ទទាហិ បវរំ នាគំ, ឦសាទន្តំ ឧរូឡ្ហវំ”។

១៦៧០. “ទទាមិ ន វិកម្បាមិ, យំ មំ យាចន្តិ ព្រាហ្មណា;
បភិន្នំ កុញ្ជរំ ទន្តឹ, ឱបវយ្ហំ គជុត្តមំ”។

១៦៧១. “ហត្ថិក្ខន្ធតោ ឱរុយ្ហ, រាជា ចាគាធិមានសោ;
ព្រាហ្មណានំ អទា ទានំ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ”។

១៦៧២. “តទាសិ យំ ភឹសនកំ, តទាសិ លោមហំសនំ;
ហត្ថិនាគេ បទិន្នម្ហិ, មេទនី សម្បកម្បថ។

១៦៧៣. “តទាសិ យំ ភឹសនកំ, តទាសិ លោមហំសនំ;
ហត្ថិនាគេ បទិន្នម្ហិ, ខុភិត្ថ នគរំ តទា។

១៦៧៤. “សមាកុលំ បុរំ អាសិ, ឃោសោ ច វិបុលោ មហា;
ហត្ថិនាគេ បទិន្នម្ហិ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ”។

១៦៧៥. “ឧគ្គា ច រាជបុត្តា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា។

១៦៧៦. “កេវលោ ចាបិ និគមោ, សិវយោ ច សមាគតា;
ទិស្វា នាគំ នីយមានំ, តេ រញ្ញោ បដិវេទយុំ។

១៦៧៧. “វិធមំ ទេវ តេ រដ្ឋំ, បុត្តោ វេស្សន្តរោ តវ;
កថំ នោ ហត្ថិនំ ទជ្ជា, នាគំ រដ្ឋស្ស បូជិតំ។

១៦៧៨. “កថំ នោ កុញ្ជរំ ទជ្ជា, ឦសាទន្តំ ឧរូឡ្ហវំ;
ខេត្តញ្ញុំ សព្ពយុទ្ធានំ, សព្ពសេតំ គជុត្តមំ។

១៦៧៩. “បណ្ឌុកម្ពលសញ្ឆន្នំ, បភិន្នំ សត្តុមទ្ទនំ;
ទន្តឹ សវាឡពីជនឹ, សេតំ កេលាសសាទិសំ។

១៦៨០. “សសេតច្ឆត្តំ សឧបាធេយ្យំ, សាថព្ពនំ សហត្ថិបំ;
អគ្គយានំ រាជវាហឹ, ព្រាហ្មណានំ អទា គជំ [ធនំ (សី. បី.), ទានំ (ស្យា.)]។

១៦៨១. “អន្នំ បានញ្ច យោ [សោ (សី. ស្យា. ក.)] ទជ្ជា, វត្ថសេនាសនានិ ច;
ឯតំ ខោ ទានំ បតិរូបំ, ឯតំ ខោ ព្រាហ្មណារហំ។

១៦៨២. “អយំ តេ វំសរាជា នោ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ [រដ្ឋវឌ្ឍនំ (សី.), រដ្ឋវឌ្ឍន (បី.)];
កថំ វេស្សន្តរោ បុត្តោ, គជំ ភាជេតិ សញ្ជយ។

១៦៨៣. “សចេ ត្វំ ន ករិស្សសិ, សិវីនំ វចនំ ឥទំ;
មញ្ញេ តំ សហ បុត្តេន, សិវី ហត្ថេ ករិស្សរេ”។

១៦៨៤. “កាមំ ជនបទោ មាសិ, រដ្ឋញ្ចាបិ វិនស្សតុ;
នាហំ សិវីនំ វចនា, រាជបុត្តំ អទូសកំ;
បព្ពាជេយ្យំ សកា រដ្ឋា, បុត្តោ ហិ មម ឱរសោ។

១៦៨៥. “កាមំ ជនបទោ មាសិ, រដ្ឋញ្ចាបិ វិនស្សតុ;
នាហំ សិវីនំ វចនា, រាជបុត្តំ អទូសកំ;

បព្ពាជេយ្យុំ សកា រដ្ឋា, បុត្តោ ហិ មម អត្រជោ។

១៦៨៦. “ន ចាហំ តស្មឹ ទុព្ភេយ្យំ, អរិយសីលវតោ ហិ សោ;
អសិលោកោបិ មេ អស្ស, បាបញ្ច បសវេ ពហុំ;
កថំ វេស្សន្តរំ បុត្តំ, សត្ថេន ឃាតយាមសេ”។

១៦៨៧. “មា នំ ទណ្ឌេន សត្ថេន, ន ហិ សោ ពន្ធនារហោ;
បព្ពាជេហិ ច នំ រដ្ឋា, វង្កេ វសតុ បព្ពតេ”។

១៦៨៨. “ឯសោ ចេ សិវីនំ ឆន្ទោ, ឆន្ទំ ន បនុទាមសេ;
ឥមំ សោ វសតុ រត្តឹ, កាមេ ច បរិភុញ្ជតុ។

១៦៨៩. “តតោ រត្យា វិវសានេ, សូរិយស្សុគ្គមនំ បតិ [សូរិយុគ្គមនេ សតិ (ក.)];
សមគ្គា សិវយោ ហុត្វា, រដ្ឋា បព្ពាជយន្តុ នំ”។

១៦៩០. “ឧដ្ឋេហិ កត្តេ តរមានោ, គន្ត្វា វេស្សន្តរំ វទ;
សិវយោ ទេវ តេ កុទ្ធា, នេគមា ច សមាគតា។

១៦៩១. “ឧគ្គា ច រាជបុត្តា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;
កេវលោ ចាបិ និគមោ, សិវយោ ច សមាគតា។

១៦៩២. “អស្មា រត្យា វិវសានេ, សូរិយស្សុគ្គមនំ បតិ;
សមគ្គា សិវយោ ហុត្វា, រដ្ឋា បព្ពាជយន្តិ តំ។

១៦៩៣. “ស កត្តា តរមានោវ, សិវិរាជេន បេសិតោ;
អាមុត្តហត្ថាភរណោ, សុវត្ថោ ចន្ទនភូសិតោ។

១៦៩៤. “សីសំ ន្ហាតោ ឧទកេ សោ, អាមុត្តមណិកុណ្ឌលោ;
ឧបាគមិ បុរំ រម្មំ, វេស្សន្តរនិវេសនំ។

១៦៩៥. “តត្ថទ្ទស កុមារំ សោ, រមមានំ សកេ បុរេ;
បរិកិណ្ណំ អមច្ចេហិ, តិទសានំវ វាសវំ។

១៦៩៦. “សោ តត្ថ គន្ត្វា តរមានោ, កត្តា វេស្សន្តរំព្រវិ;
ទុក្ខំ តេ វេទយិស្សាមិ, មា មេ កុជ្ឈិ រថេសភ។

១៦៩៧. “វន្ទិត្វា រោទមានោ សោ, កត្តា រាជានមព្រវិ;
ភត្តា មេសិ មហារាជ, សព្ពកាមរសាហរោ។

១៦៩៨. “ទុក្ខំ តេ វេទយិស្សាមិ, តត្ថ អស្សាសយន្តុ មំ;
សិវយោ ទេវ តេ កុទ្ធា, នេគមា ច សមាគតា។

១៦៩៩. “ឧគ្គា ច រាជបុត្តា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;
កេវលោ ចាបិ និគមោ, សិវយោ ច សមាគតា។

១៧០០. “អស្មា រត្យា វិវសានេ, សូរិយស្សុគ្គមនំ បតិ;
សមគ្គា សិវយោ ហុត្វា, រដ្ឋា បព្ពាជយន្តិ តំ”។

១៧០១. “កិស្មឹ មេ សិវយោ កុទ្ធា, នាហំ បស្សាមិ ទុក្កដំ;
តំ មេ កត្តេ វិយាចិក្ខ, កស្មា បព្ពាជយន្តិ មំ”។

១៧០២. “ឧគ្គា ច រាជបុត្តា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;
ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;
នាគទានេន ខិយ្យន្តិ, តស្មា បព្ពាជយន្តិ តំ”។

១៧០៣ ហទយំ ចក្ខុម្បហំ ទជ្ជំ, កឹ មេ ពាហិរកំ ធនំ;
ហិរញ្ញំ វា សុវណ្ណំ វា, មុត្តា វេឡុរិយា មណិ។

១៧០៤ “ទក្ខិណំ វាបហំ ពាហុំ, ទិស្វា យាចកមាគតេ;
ទទេយ្យំ ន វិកម្បេយ្យំ, ទានេ មេ រមតេ មនោ។

១៧០៥ “កាមំ មំ សិវយោ សព្ពេ, បព្ពាជេន្តុ ហនន្តុ វា;
នេវ ទានា វិរមិស្សំ, កាមំ ឆិន្ទន្តុ សត្តធា”។

១៧០៦ “ឯវំ តំ សិវយោ អាហុ, នេគមា ច សមាគតា;
កោន្តិមារាយ តីរេន, គិរិមារញ្ជរំ បតិ;
យេន បព្ពាជិតា យន្តិ, តេន គច្ឆតុ សុព្ពតោ”។

១៧០៧ “សោហំ តេន គមិស្សាមិ, យេន គច្ឆន្តិ ទូសកា;
រត្តិន្ទិវំ មេ ខមថ, យាវ ទានំ ទទាមហំ”។

១៧០៨ “អាមន្តយិត្ថ រាជានំ, មទ្ទឹ សព្ពង្គសោភនំ;
យំ តេ កិញ្ចិ មយា ទិន្នំ, ធនំ ធញ្ញញ្ច វិជ្ជតិ។

១៧០៩ “ហិរញ្ញំ វា សុវណ្ណំ វា, មុត្តា វេឡុរិយា ពហូ;
សព្ពំ តំ និទហេយ្យាសិ, យញ្ច តេ បេត្តិកំ ធនំ។

១៧១០ “តមព្រវិ រាជបុត្តី, មទ្ទី សព្ពង្គសោភនា;
កុហឹ ទេវ និទហាមិ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”។

១៧១១ “សីលវន្តេសុ ទជ្ជាសិ, ទានំ មទ្ទិ យថារហំ;
ន ហិ ទានា បរំ អត្ថិ, បតិដ្ឋា សព្ពបាណិនំ។

១៧១២ “បុត្តេសុ មទ្ទិ ទយេសិ, សស្សុយា សសុរម្ហិ ច;
យោ ច តំ ភត្តា មញ្ញេយ្យ, សក្កច្ចំ តំ ឧបដ្ឋហេ។

១៧១៣ “នោ ចេ តំ ភត្តា មញ្ញេយ្យ, មយា វិប្បវសេន តេ;
អញ្ញំ ភត្តារំ បរិយេស, មា កិសិត្ថោ [មា កិលិត្ថ (សី. បី.)] មយា វិនា”។

១៧១៤ “អហញ្ហិ វនំ គច្ឆាមិ, ឃោរំ វាឡមិគាយុតំ;
សំសយោ ជីវិតំ មយ្ហំ, ឯកកស្ស ព្រហាវនេ”។

១៧១៥ “តមព្រវិ រាជបុត្តី, មទ្ទី សព្ពង្គសោភនា;
“អភុម្មេ កថំ នុ ភណសិ, បាបកំ វត ភាសសិ។

១៧១៦ “នេស ធម្មោ មហារាជ, យំ ត្វំ គច្ឆេយ្យ ឯកកោ;
អហម្បិ តេន គច្ឆាមិ, យេន គច្ឆសិ ខត្តិយ។

១៧១៧ “មរណំ វា តយា សទ្ធឹ, ជីវិតំ វា តយា វិនា;
តទេវ មរណំ សេយ្យោ, យំ ចេ ជីវេ តយា វិនា។

១៧១៨ “អគ្គឹ ឧជ្ជាលយិត្វាន [និជ្ជាលយិត្វាន (សី. បី.)], ឯកជាលសមាហិតំ;
តត្ថ មេ [តត្ថេវ (ស្យា. ក.)] មរណំ សេយ្យោ, យំ ចេ ជីវេ តយា វិនា។

១៧១៩ “យថា អារញ្ញកំ នាគំ, ទន្តឹ អន្វេតិ ហត្ថិនី;
ជេស្សន្តំ គិរិទុគ្គេសុ, សមេសុ វិសមេសុ ច។

១៧២០ “ឯវំ តំ អនុគច្ឆាមិ, បុត្តេ អាទាយ បច្ឆតោ;
សុភរា តេ ភវិស្សាមិ, ន តេ ហេស្សាមិ ទុព្ភរា។

១៧២១ “ឥមេ កុមារេ បស្សន្តោ, មញ្ជុកេ បិយភាណិនេ;
អាសីនេ [អាសនេ (ក.)] វនគុម្ពស្មិំ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧២២ឥមេ កុមារេ បស្សន្តោ, មញ្ជុកេ បិយភាណិនេ;
កីឡន្តេ វនគុម្ពស្មឹ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧២៣“ឥមេ កុមារេ បស្សន្តោ, មញ្ជុកេ បិយភាណិនេ;
អស្សមេ រមណីយម្ហិ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧២៤“ឥមេ កុមារេ បស្សន្តោ, មញ្ជុកេ បិយភាណិនេ;
កីឡន្តេ អស្សមេ រម្មេ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧២៥“ឥមេ កុមារេ បស្សន្តោ, មាលធារី អលង្កតេ;
អស្សមេ រមណីយម្ហិ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧២៦“ឥមេ កុមារេ បស្សន្តោ, មាលធារី អលង្កតេ;
កីឡន្តេ អស្សមេ រម្មេ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧២៧“យទា ទក្ខិសិ នច្ចន្តេ, កុមារេ មាលធារិនេ;
អស្សមេ រមណីយម្ហិ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧២៨“យទា ទក្ខិសិ នច្ចន្តេ, កុមារេ មាលធារិនេ;
កីឡន្តេ អស្សមេ រម្មេ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧២៩“យទា ទក្ខិសិ មាតង្គំ, កុញ្ជរំ សដ្ឋិហាយនំ;
ឯកំ អរញ្ញេ ចរន្តំ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧៣០“យទា ទក្ខិសិ មាតង្គំ, កុញ្ជរំ សដ្ឋិហាយនំ;
សាយំ បាតោ វិចរន្តំ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧៣១“យទា ករេណុសង្ឃស្ស, យូថស្ស បុរតោ វជំ;
កោញ្ចំ កាហតិ មាតង្គោ, កុញ្ជរោ សដ្ឋិហាយនោ;
តស្ស តំ នទតោ សុត្វា, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧៣២“ឧភតោ វនវិកាសេ, យទា ទក្ខិសិ កាមទោ;
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧៣៣“អម្ពិគំ ទិស្វាន សាយន្ហំ, បញ្ចមាលិនមាគតំ;
កិម្បុរិសេ ច នច្ចន្តេ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧៣៤“យទា សោស្សសិ និគ្ឃោសំ, សន្ទមានាយ សិន្ធុយា;
គីតំ កិម្បុរិសានញ្ច, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧៣៥“យទា សោស្សសិ និគ្ឃោសំ, គិរិគព្ភរចារិនោ;
វស្សមានស្សុលូកស្ស, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧៣៦“យទា សីហស្ស ព្យគ្ឃស្ស, ខគ្គស្ស គវយស្ស ច;
វនេ សោស្សសិ វាឡានំ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧៣៧“យទា មោរីហិ បរិកិណ្ណំ, ពរិហីនំ មត្ថកាសិនំ;
មោរំ ទក្ខិសិ នច្ចន្តំ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧៣៨“យទា មោរីហិ បរិកិណ្ណំ, អណ្ឌជំ ចិត្របក្ខិនំ;
មោរំ ទក្ខិសិ នច្ចន្តំ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧៣៩“យទា មោរីហិ បរិកិណ្ណំ, នីលគីវំ សិខណ្ឌិនំ;
មោរំ ទក្ខិសិ នច្ចន្តំ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧៤០“យទា ទក្ខិសិ ហេមន្តេ, បុប្ផិតេ ធរណីរុហេ;
សុរភី សម្បវាយន្តេ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧៤១. "យទា ហេមន្តិកេ មាសេ, ហរិតំ ទក្ខិសិ មេទនី [មេទិនី (សី. បី.)];
ឥន្ទគោបកសញ្ឆន្នំ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧៤២. "យទា ទក្ខិសិ ហេមន្តេ, បុប្ផិតេ ធរណីរុហេ;
កុដជំ ពិម្ពជាលញ្ច, បុប្ផិតំ លោទ្ទបទ្មកំ [លោមបទ្មកំ (សី. បី.)];
សុរភី សម្បវាយន្តេ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ។

១៧៤៣. "យទា ហេមន្តិកេ មាសេ, វនំ ទក្ខិសិ បុប្ផិតំ;
ឱបុប្ផានិ ច បទ្មានិ, ន រជ្ជស្ស សរិស្សសិ"។

ហេមវន្តំ នាម។

ទានកណ្ឌំ

១៧៤៤. "ភោសំ លាលប្បិតំ សុត្វា, បុត្តស្ស សុណិសាយ ច;
កលុនំ [ករុណំ (សី. បី.), កលូនំ (ស្យា. ក.)] បរិទេវេសិ, រាជបុត្តី យសស្សិនី។

១៧៤៥. "សេយ្យោ វិសំ មេ ខាយិតំ, បបាតា បបតេយ្យហំ;
រជ្ជុយា ពជ្ឈ មិយ្យាហំ, កស្មា វេស្សន្តរំ បុត្តំ;
បព្ពាជេន្តិ អទូសកំ។

១៧៤៦. "អជ្ឈាយកំ ទានបតី, យាចយោគំ អមច្ឆរិំ;
បូជិតំ បដិរាជូហិ, កិត្តិមន្តំ យសស្សិនំ;
កស្មា វេស្សន្តរំ បុត្តំ, បព្ពាជេន្តិ អទូសកំ។

១៧៤៧. "មាតាបេត្តិភរំ ជន្តុំ, កុលេ ជេដ្ឋាបចាយិកំ;
កស្មា វេស្សន្តរំ បុត្តំ, បព្ពាជេន្តិ អទូសកំ។

១៧៤៨. "រញ្ញោ ហិតំ ទេវិហិតំ, ញាតីនំ សខិនំ ហិតំ;
ហិតំ សព្ពស្ស រដ្ឋស្ស, កស្មា វេស្សន្តរំ បុត្តំ;
បព្ពាជេន្តិ អទូសកំ។

១៧៤៩. "មធូនិវ បលាតានិ, អម្ពាវ បតិតា ឆមា;
ឯវំ ហេស្សតិ តេ រដ្ឋំ, បព្ពាជេន្តិ អទូសកំ។

១៧៥០. "ហំសោ និខីណបត្តោវ, បល្លលស្មិំ អនូទកេ;
អបវិទ្ធោ អមច្ចេហិ, ឯកោ រាជា វិហិយ្យសិ។

១៧៥១. "តំ តំ ព្រូមិ មហារាជ, អត្ថោ តេ មា ឧបច្ចគា;
មា នំ សិវីនំ វចនា, បព្ពាជេសិ អទូសកំ"។

១៧៥២. "ធម្មស្សាបចិតិំ កុម្មិ, សិវីនំ វិនយំ ធជំ;
បព្ពាជេមិ សកំ បុត្តំ, បាណា បិយតរោ ហិ មេ"។

១៧៥៣. "យស្ស បុព្ពេ ធជគ្គានិ, កណិការាវ បុប្ផិតា;
យាយន្តមនុយាយន្តិ, ស្វជ្ជេកោវ គមិស្សតិ។

១៧៥៤. "យស្ស បុព្ពេ ធជគ្គានិ, កណិការវនានិវ;
យាយន្តមនុយាយន្តិ , ស្វជ្ជេកោវ គមិស្សតិ។

១៧៥៥. "យស្ស បុព្ពេ អនីកានិ, កណិការាវ បុប្ផិតា;
យាយន្តមនុយាយន្តិ, ស្វជ្ជេកោវ គមិស្សតិ។

១៧៥៦. "យស្ស បុព្ពេ អនីកានិ, កណិការវនានិវ;
យាយន្តមនុយាយន្តិ, ស្វជ្ជេកោវ គមិស្សតិ។

១៧៥៧. “ឥន្ទគោបកវណ្ណាភា, គន្ធារា បណ្ឌុកម្ពលា;
យាយន្តមនុយាយន្តិ, ស្វជ្ជេកោវ គមិស្សតិ។

១៧៥៨. “យោ បុព្ពេ ហត្ថិនា យាតិ, សិវិកាយ រថេន ច;
ស្វជ្ជ វេស្សន្តរោ រាជា, កថំ គច្ឆតិ បត្តិកោ។

១៧៥៩. “កថំ ចន្ទនលិត្តង្គោ, នច្ចគីតប្បពោធនោ;
ខុរាជិនំ ផរសុញ្ច, ខារិកាជញ្ច ហាហិតិ [ហារិតិ (ស្យា. ក.)]។

១៧៦០. “កស្មា នាភិហរិស្សន្តិ, កាសាវ អជិនានិ ច;
បវិសន្តំ ព្រហារញ្ញំ, កស្មា ចីរំ ន ពជ្ឈរេ។

១៧៦១. “កថំ នុ ចីរំ ធារេន្តិ, រាជបព្វជិតា ជនា;
កថំ កុសមយំ ចីរំ, មទ្ទី បរិទហិស្សតិ។

១៧៦២. “កាសិយានិ ច ធារេត្វា, ខោមកោដុម្ពរានិ ច;
កុសចីរានិ ធារេន្តី, កថំ មទ្ទី ករិស្សតិ។

១៧៦៣. “វយ្ហាហិ បរិយាយិត្វា, សិវិកាយ រថេន ច;
សា កថជ្ជ អនុជ្ឈង្គី, បថំ គច្ឆតិ បត្តិកា។

១៧៦៤. “យស្សា មុទុតលា ហត្ថា, ចរណា ច សុខេធិតា;
សា កថជ្ជ អនុជ្ឈង្គី, បថំ គច្ឆតិ បត្តិកា។

១៧៦៥. “យស្សា មុទុតលា បាទា, ចរណា ច សុខេធិតា;
បាទុកាហិ សុវណ្ណាហិ, បីឡមានាវ គច្ឆតិ;
សា កថជ្ជ អនុជ្ឈង្គី, បថំ គច្ឆតិ បត្តិកា។

១៧៦៦. “យាស្សុ ឥត្ថិសហស្សានំ, បុរតោ គច្ឆតិ មាលិនី;
សា កថជ្ជ អនុជ្ឈង្គី, វនំ គច្ឆតិ ឯកិកា។

១៧៦៧. “យាស្សុ សិវាយ សុត្វាន, មុហុំ ឧត្តសតេ បុរេ;
សា កថជ្ជ អនុជ្ឈង្គី, វនំ គច្ឆតិ ភីរុកា។

១៧៦៨. “យាស្សុ ឥន្ទសគោត្តស្ស, ឧលូកស្ស បវស្សតោ;
សុត្វាន នទតោ ភីតា, វារុណីវ បវេធតិ;
សា កថជ្ជ អនុជ្ឈង្គី, វនំ គច្ឆតិ ភីរុកា។

១៧៦៩. “សកុណី ហតបុត្តាវ, សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ;
ចិរំ ទុក្ខេន ឈាយិស្សំ, សុញ្ញំ អាគម្មិមំ បុរំ។

១៧៧០. “សកុណី ហតបុត្តាវ, សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ;
កិសា បណ្ឌុ ភវិស្សាមិ, បិយេ បុត្តេ អបស្សតី។

១៧៧១. “សកុណី ហតបុត្តាវ, សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ;
តេន តេន បធាវិស្សំ, បិយេ បុត្តេ អបស្សតី។

១៧៧២. “កុររី [កុរុរី (ស្យា. ក.)] ហតឆាបាវ, សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ;
ចិរំ ទុក្ខេន ឈាយិស្សំ, សុញ្ញំ អាគម្មិមំ បុរំ។

១៧៧៣. “កុររី ហតឆាបាវ, សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ;
កិសា បណ្ឌុ ភវិស្សាមិ, បិយេ បុត្តេ អបស្សតី។

១៧៧៤. “កុររី ហតឆាបាវ, សុញ្ញំ ទិស្វា កុលាវកំ;
តេន តេន បធាវិស្សំ, បិយេ បុត្តេ អបស្សតី។

១៧៧៥. “សា នូន ចក្កវាកីវ, បល្លលស្មឹ អនូទកេ;

ចិរំ ទុក្ខេន ឈាយិស្សំ, សុញ្ញំ អាគម្មិមំ បុរំ។

១៧៧៦ “សាហំ នូន ចក្កវាកីវ, បល្លលស្មឹ អនូទកេ;
កិសា បណ្ឌុ ភវិស្សាមិ, បិយេ បុត្តេ អបស្សតី។

១៧៧៧ “សាហំ នូន ចក្កវាកីវ, បល្លលស្មឹ អនូទកេ;
តេន តេន បធាវិស្សំ, បិយេ បុត្តេ អបស្សតី។

១៧៧៨ “ឯវំ មេ វិលបន្តិយា, រាជា បុត្តំ អទូសកំ;
បព្ពាជេសិ វនំ រដ្ឋា, មញ្ញេ ហិស្សាមិ ជីវិតំ”។

១៧៧៩ “តស្សា លាលប្បិតំ សុត្វា, សព្ពា អន្តេបុរេ ពហូ [អហុ (ស្យា. ក.)];
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, សិវិកញ្ញា សមាគតា។

១៧៨០ “សាលាវ សម្បមថិតា, មាលុតេន បមទ្ទិតា;
សេន្តិ បុត្តា ច ទារា ច, វេស្សន្តរនិវេសនេ។

១៧៨១ “ឱរោធា ច កុមារា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, វេស្សន្តរនិវេសនេ។

១៧៨២ “ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, វេស្សន្តរនិវេសនេ។

១៧៨៣ “តតោ រត្យា វិវសានេ, សូរិយស្សុគ្គមនំ បតិ;
អថ វេស្សន្តរោ រាជា, ទានំ ទាតុំ ឧបាគមិ។

១៧៨៤ “វត្ថានិ វត្ថកាមានំ, សោណ្ឌានំ ទេថ វារុណឹ;
ភោជនំ ភោជនត្ថីនំ, សម្មទេវ បវេច្ឆថ។

១៧៨៥ “មា ច កិញ្ចិ វនិព្ពកេ, ហេដ្ឋយិត្ថ ឥធាគតេ;
តប្បេថ អន្នបានេន, គច្ឆន្តុ បដិបូជិតា។

១៧៨៦ “អថេត្ថ វត្តតី សទ្ទោ, តុមុលោ ភេរវោ មហា;
ទានេន តំ នីហរន្តិ, បុន ទានំ អទា តុវំ [អយំ គាថា សី. ស្យា. បី. បោត្ថកេសុ ន ទិស្សតិ]។

១៧៨៧ “ភោសុ មត្តា កិលន្តាវ, សម្បតន្តិ វនិព្ពកា;
និក្ខមន្តេ មហារាជេ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ។

១៧៨៨ “អច្ឆេច្ឆុំ វត ភោ រុក្ខំ, នានាផលធរំ ទុមំ;
យថា វេស្សន្តរំ រដ្ឋា, បព្ពាជេន្តិ អទូសកំ។

១៧៨៩ “អច្ឆេច្ឆុំ វត ភោ រុក្ខំ, សព្ពកាមទទំ ទុមំ;
យថា វេស្សន្តរំ រដ្ឋា, បព្ពាជេន្តិ អទូសកំ។

១៧៩០ “អច្ឆេច្ឆុំ វត ភោ រុក្ខំ, សព្ពកាមរសាហរំ;
យថា វេស្សន្តរំ រដ្ឋា, បព្ពាជេន្តិ អទូសកំ។

១៧៩១ “យេ វុឌ្ឍា យេ ច ទហរា, យេ ច មជ្ឈិមបោរិសា;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, និក្ខមន្តេ មហារាជេ;
សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ។

១៧៩២ “អតិយក្ខា វស្សវរា, ឥត្ថាគារា ច រាជិនោ;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, និក្ខមន្តេ មហារាជេ;
សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ។

១៧៩៣ “ថិយោបិ តត្ថ បក្កន្ទុំ, យា តម្ហិ នគរេ អហុ;
និក្ខមន្តេ មហារាជេ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ។

១៧៩៤“យេ ព្រាហ្មណា យេ ច សមណា, អញ្ញេ វាបិ វនិព្ពកា;
ពាហា បគ្គយ្ហ បក្កន្ទុំ, អធម្មោ កិរ ភោ ឥតិ។

១៧៩៥“យថា វេស្សន្តរោ រាជា, យជមានោ សកេ បុរេ;
សិវីនំ វចនត្ថេន, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ។

១៧៩៦“សត្ត ហត្ថិសតេ ទត្វា, សព្ពាលង្ការភូសិតេ;
សុវណ្ណកច្ឆេ មាតង្គេ, ហេមកប្បនវាសសេ។

១៧៩៧“អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ, តោមរង្កុសបាណិភិ;
ឯស វេស្សន្តរោ រាជា, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ។

១៧៩៨“សត្ត អស្សសតេ ទត្វា, សព្ពាលង្ការភូសិតេ;
អាជានីយេវ ជាតិយា, សិន្ធវេ សីឃវាហនេ។

១៧៩៩“អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ, ឥល្លិយាចាបធារិភិ;
ឯស វេស្សន្តរោ រាជា, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ។

១៨០០“សត្ត រថសតេ ទត្វា, សន្នទ្ធេ ឧស្សិតទ្ធជេ;
ទីបេ អថោបិ វេយគ្ឃេ, សព្ពាលង្ការភូសិតេ។

១៨០១“អារូឡ្ហេ គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;
ឯស វេស្សន្តរោ រាជា, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ។

១៨០២“សត្ត ឥត្ថិសតេ ទត្វា, ឯកមេកា រថេ ឋិតា;
សន្នទ្ធា និក្ខរជ្ជូហិ, សុវណ្ណេហិ អលង្កតា។

១៨០៣“បីតាលង្ការា បីតវសនា, បីតាភរណវិភូសិតា;
អឡ្ហារបម្ហា ហសុលា, សុសញ្ញា តនុមជ្ឈិមា;
ឯស វេស្សន្តរោ រាជា, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ។

១៨០៤“សត្ត ធេនុសតេ ទត្វា, សព្ពា កំសុបធារណា [កុសុមធារិនេ (ក.)];
ឯស វេស្សន្តរោ រាជា, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ។

១៨០៥“សត្ត ទាសិសតេ ទត្វា, សត្ត ទាសសតានិ ច;
ឯស វេស្សន្តរោ រាជា, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ។

១៨០៦“ហត្ថី អស្សរថេ [អស្សេ រថេ (ស្យា.)] ទត្វា, នារិយោ ច អលង្កតា;
ឯស វេស្សន្តរោ រាជា, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ។

១៨០៧“តទាសិ យំ ភឹសនកំ, តទាសិ លោមហំសនំ;
មហាទានេ បទិន្នម្ហិ, មេទនី សម្បកម្បថ។

១៨០៨“តទាសិ យំ ភឹសនកំ, តទាសិ លោមហំសនំ;
យំ បញ្ជលិកតោ រាជា, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ។

១៨០៩“អថេត្ថ វត្តតី សទ្ទោ, តុមុលោ ភេរវោ មហា;
ទានេន តំ នីហរន្តិ, បុន ទានំ អទា តុវំ។

១៨១០“តេសុ មត្តា កិលន្តាវ, សម្បតន្តិ វនិព្ពកា;
និក្ខមន្តេ មហារាជេ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ”។

១៨១១“អាមន្តយិត្ថ រាជានំ, សញ្ជយំ ធម្មិនំ វរំ [ធម្មិកំវរំ (ស្យា. ក.)];
អវរុទ្ធសិ មំ ទេវ, វង្កំ គច្ឆាមិ បព្ពតំ។

១៨១២“យេ ហិ កេចិ មហារាជ, ភូតា យេ ច ភវិស្សរេ;
អតិត្តាយេវ កាមេហិ, គច្ឆន្តិ យមសាធនំ។

១៨១៣ ស្វាហំ សកេ អភិស្សសឹ, យជមានោ សកេ បុរេ;
សិវីនំ វចនត្ថេន, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ។

១៨១៤ “អយំ តំ បដិសេវិស្សំ, វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ;
ខគ្គទីបិនិសេវិតេ, អហំ បុញ្ញានិ ករោមិ;
តុម្ហេ បង្កម្ហិ សីទថ”។

១៨១៥ “អនុជានាហិ មំ អម្ម, បព្ពជ្ជា មម រុច្ចតិ;
ស្វាហំ សកេ អភិស្សសឹ, យជមានោ សកេ បុរេ;
សិវីនំ វចនត្ថេន, សម្ហា រដ្ឋា និរជ្ជតិ។

១៨១៦ “អយំ តំ បដិសេវិស្សំ, វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ;
ខគ្គទីបិនិសេវិតេ, អហំ បុញ្ញានិ ករោមិ;

តុម្ហេ បង្កម្ហិ សីទថ [វង្កំ គច្ឆាមិ បព្ពតំ (ក.)]។

១៨១៧ “អនុជានាមិ តំ បុត្ត, បព្ពជ្ជា តេ សមិជ្ឈតុ;
អយញ្ច មទ្ទី កល្យាណី, សុសញ្ញា តនុមជ្ឈិមា;
អច្ឆតំ សហ បុត្តេហិ, កឹ អរញ្ញេ ករិស្សតិ”។

១៨១៨ “នាហំ អកាមា ទាសិម្បិ, អរញ្ញំ នេតុមុស្សហេ;
សចេ ឥច្ឆតិ អន្វេតុ, សចេ និច្ឆតិ អច្ឆតុ”។

១៨១៩ “ឥតោ សុណ្ហំ មហារាជា, យាចិតុំ បដិបជ្ជថ;
មា ចន្ទនសមាចារេ, រជោជល្លំ អធារយិ។

១៨២០ “មា កាសិយានិ ធារេត្វា [កាសិយានិ ច ធារេត្វា (ក.)], កុសចីរំ អធារយិ;
ទុក្ខោ វាសោ អរញ្ញស្មឹ, មា ហិ ត្វំ លក្ខណេ គមិ។

១៨២១ “ឥមព្រាវិ រាជបុត្តី, មទ្ទី សព្ពង្គសោភនា;
នាហំ តំ សុខមិច្ឆេយ្យំ, យំ មេ វេស្សន្តរំ វិនា”។

១៨២២ “ឥមព្រាវិ មហារាជា, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ;
ឥង្ឃ មទ្ទី និសាមេតិ, វនេ យេ ហោន្តិ ទុស្សហា។

១៨២៣ “ពហូ កីដា បដង្គា ច, មកសា មធុមក្ខិកា;
តេបិ តំ តត្ថ ហឹសេយ្យុំ, តំ តេ ទុក្ខតរំ សិយា។

១៨២៤ “អបរេ បស្ស សន្តាបេ, នទីនុបនិសេវិតេ;
សប្បា អជគរា នាម, អវិសា តេ មហព្ពលា។

១៨២៥ “សោ មនុស្សំ មិគំ វាបិ, អបិ មាសន្នមាគតំ;
បរិក្ខិបិត្វា ភោគេហិ, វសមានេន្តិ អត្តនោ។

១៨២៦ “អញ្ញេបិ កណ្ហជដិនោ [កណ្ហជដិលា (ក.)], អច្ឆា នាម អឃម្មិគា;
ន តេហិ បុរិសោ ទិដ្ឋោ, រុក្ខមារុយ្ហ មុច្ចតិ។

១៨២៧ “សង្ឃដ្ដយន្តា សិង្គានិ, តិក្ខគ្គាតិប្បហារិនោ [តិក្ខគ្គានិ បហារិនោ (សី. ស្យា.)];
មហឹសា វិចរន្តេត្ថ, នទី សោតុម្ពរំ បតិ។

១៨២៨ “ទិស្វា មិគានំ យូថានំ, គវំ សញ្ចរតំ វនេ;
ធេនុវ វច្ឆគិទ្ធាវ, កថំ មទ្ទិ ករិស្សសិ។

១៨២៩ “ទិស្វា សម្បតិតេ ឃោរេ, ទុមគ្គេសុ បវង្គមេ;
អខេត្តញ្ញាយ តេ មទ្ទិ, ភវិស្សតេ មហព្ភយំ។

១៨៣០ “យា ត្វំ សិវាយ សុត្វាន, មុហុំ ឧត្តសយី [ឧត្តសសេ (សី. ស្យា. ក.)] បុរេ;

សា តំ វង្កមនុប្បត្តា, កថំ មទ្ទី ករិស្សសិ។

១៨៣៦. “ថិតេ មជ្ឈន្ទិកេ [មជ្ឈន្តិកេ (សី. ស្យា. បី.)] កាលេ, សន្និសិន្នេសុ បក្ខិសុ;
សណតេវ ព្រហារញ្ញំ, តត្ថ កឹ គន្តុមិច្ឆសិ”។

១៨៣៧. “អហម្បិ រាជបុត្តី, មទ្ទី សព្ពង្គសោភនា;
យានិ ឯតានិ អក្ខាសិ, វនេ បដិភយានិ មេ;
សព្ពានិ អភិសម្ភោស្សំ, គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ។

១៨៣៨. “កាសំ កុសំ បោដកិលំ, ឧសិរំ មុញ្ជបព្ពជំ [មុញ្ជពព្ពជំ (សី.)];
ឧរសា បនុទហិស្សាមិ, នស្ស ហេស្សាមិ ទុន្នយា។

១៨៣៩. “ពហូហិ វត ចរិយាហិ, កុមារី វិន្ទតេ បតឹ;
ឧទរស្សុបរោធេន, គោហនុវេឋនេន ច។

១៨៣៩. “អគ្គិស្ស បារិចរិយាយ, ឧទកុម្មុជ្ជនេន ច;
វេធព្យំ [វេធព្ពំ (សី. បី.)] កដុកំ លោកេ, គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ។

១៨៣៦. “អបិស្សា ហោតិ អប្បត្តោ, ឧច្ឆិដ្ឋមបិ ភុញ្ជិតុំ;
យោ នំ ហត្ថេ គហេត្វាន, អកាមំ បរិកឌ្ឍតិ;
វេធព្យំ កដុកំ លោកេ, គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ។

១៨៣៧. “កេសគ្គហណមុក្ខេបា, ភូម្យា ច បរិសុម្ភនា;
ទត្វា ច នោបក្កមតិ, ពហុទុក្ខំ អនប្បកំ;
វេធព្យំ កដុកំ លោកេ, គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ។

១៨៣៨. “សុក្កច្ឆវី វេធវេរា, ទត្វា សុភគមានិនោ;
អកាមំ បរិកឌ្ឍន្តិ, ឧលូកញ្ញេវ វាយសា;
វេធព្យំ កដុកំ លោកេ, គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ។

១៨៣៩. “អបិ ញាតិកុលេ ផីតេ, កំសបជ្ជោតនេ វសំ;
នេវាភិវាក្យំ ន លភេ, ភាតូហិ សខិនីហិបិ [សខិកាហិ ច (សី. បី.)];
វេធព្យំ កដុកំ លោកេ, គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ។

១៨៤០. “នគ្គា នទី អនូទកា, នគ្គំ រដ្ឋំ អរាជកំ;
ឥត្ថីបិ វិធវា នគ្គា, យស្សាបិ ទស ភាតរោ;
វេធព្យំ កដុកំ លោកេ, គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ។

១៨៤១. “ធជោ រថស្ស បញ្ញាណំ, ធូមោ បញ្ញាណមគ្គិនោ;
រាជា រថស្ស បញ្ញាណំ, ភត្តា បញ្ញាណមិត្ថិយា;
វេធព្យំ កដុកំ លោកេ, គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ។

១៨៤២. “យា ទលិទ្ទី ទលិទ្ទស្ស, អឌ្ឍា អឌ្ឍស្ស កិត្តិមំ;
តំ វេ ទេវា បសំសន្តិ, ទុក្ករញ្ហិ ករោតិ សា។

១៨៤៣. “សាមិកំ អនុពន្ធិស្សំ, សទា កាសាយវាសិនី;
បថព្យាបិ អភិជ្ជន្ត្យា [អភេជ្ជន្ត្យា (សី. បី.)], វេធព្យំ កដុកិត្ថិយា។

១៨៤៤. “អបិ សាគរបរិយន្តំ, ពហុវិត្តធរំ មហឹ;
នានារតនបរិបូរំ, និច្ឆេ វេស្សន្តរំ វិនា។

១៨៤៥. “កថំ នុ តាសំ ហទយំ, សុខរា វត ឥត្ថិយោ;
យា សាមិកេ ទុក្ខិតម្ហិ, សុខមិច្ឆន្តិ អត្តនោ។

១៨៤៦. “និក្ខមន្តេ មហារាជេ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ;
តមហំ អនុពន្ធិស្សំ, សព្ពកាមទទោ ហិ មេ”។

១៨៤៧. “អព្រវិ មហារាជា, មទ្ទី សព្ពង្គសោភនំ;
ឥមេ តេ ទហរា បុត្តា, ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោ;
និក្ខិប្ប លក្ខណេ គច្ឆ, មយំ តេ បោសយាមសេ” [បោសិយាមសេ (សី. បី. ក.)]។

១៨៤៨. “អព្រវិ រាជបុត្តី, មទ្ទី សព្ពង្គសោភនា;
បិយា មេ បុត្តកា ទេវ, ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោ;
ត្យម្ហំ តត្ថ រមេស្សន្តិ, អរញ្ញេ ជីវសោកិនំ”។

១៨៤៩. “អព្រវិ មហារាជា, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ;
សាលីនំ ឱទនំ ភុត្វា, សុចឹ មំសូបសេចនំ;
រុក្ខផលានិ ភុញ្ជន្តា, កថំ កាហន្តិ ទារកា។

១៨៥០. “ភុត្វា សតបលេ កំសេ, សោវណ្ណេ សតរាជិកេ;
រុក្ខបត្តេសុ ភុញ្ជន្តា, កថំ កាហន្តិ ទារកា។

១៨៥១. “កាសិយានិ ច ធារេត្វា, ខោមកោដុម្ពរានិ ច;
កុសចីរានិ ធារេន្តា, កថំ កាហន្តិ ទារកា។

១៨៥២. “វយ្ហាហិ បរិយាយិត្វា, សិវិកាយ រថេន ច;
បត្តិកា បរិធាវន្តា, កថំ កាហន្តិ ទារកា។

១៨៥៣. “កូដាគារេ សយិត្វាន, និវាតេ ផុសិតគ្គឡេ;
សយន្តា រុក្ខមូលស្មឹ, កថំ កាហន្តិ ទារកា។

១៨៥៤. “បល្លង្កេសុ សយិត្វាន, គោនកេ ចិត្តសន្ថតេ;
សយន្តា តិណសន្ថារេ, កថំ កាហន្តិ ទារកា។

១៨៥៥. “គន្ធកេន វិលិម្បិត្វា, អគរុចន្ទនេន ច;
រជោជល្លានិ ធារេន្តា, កថំ កាហន្តិ ទារកា។

១៨៥៦. “ចាមរមោរហត្ថេហិ, ពីជិតង្គា សុខេធិតា [សុខេ បិតា (ស្យា. បី.)];
ផុដ្ឋា ឌំសេហិ មកសេហិ, កថំ កាហន្តិ ទារកា”។

១៨៥៧. “អព្រវិ រាជបុត្តី, មទ្ទី សព្ពង្គសោភនា;
មា ទេវ បរិទេវេសិ, មា ច ត្វំ វិមនោ អហុ;
យថា មយំ ភវិស្សាម, តថា ហេស្សន្តិ ទារកា។

១៨៥៨. “ឥទំ វត្វាន បក្កាមិ, មទ្ទី សព្ពង្គសោភនា;
សិវិមគ្គេន អន្វេសិ, បុត្តេ អាទាយ លក្ខណា”។

១៨៥៩. តតោ វេស្សន្តរោ រាជា, ទានំ ទត្វាន ខត្តិយោ;
បិតុ មាតុ ច វន្ទិត្វា, កត្វា ច នំ បទក្ខិណំ។

១៨៦០. ចតុវាហឹ រថំ យុត្តំ, សីឃមារុយ្ហ សន្ទនំ;
អាទាយ បុត្តទារញ្ច, វង្កំ បាយាសិ បព្ពតំ។

១៨៦១. តតោ វេស្សន្តរោ រាជា, យេនាសិ ពហុកោ ជនោ;
“អាមន្ត ខោ តំ គច្ឆាម, អរោគា ហោន្តុ ញាតយោ”។

១៨៦២. “ឥង្ឃ មទ្ទិ និសាមេហិ, រម្មរូបំវ ទិស្សតិ;
អាវាសំ សិវិសេដ្ឋស្ស, បេត្តិកំ ភវនំ មម”។

១៨៦៣. “តំ ព្រាហ្មណា អន្វគមុំ, តេ នំ អស្សេ អយាចិសុំ;
យាចិតោ បដិបាទេសិ, ចតុន្នំ ចតុរោ ហយេ”’។

១៨៦៤. “ឥង្ឃ មទ្ទិ និសាមេហិ, ចិត្តរូបំវ ទិស្សតិ;
មិគរោហិច្ចវណ្ណេន, ទក្ខិណស្សា វហន្តិ មំ”។

១៨៦៥. “អថេត្ថ បញ្ចមោ អាគា, សោ តំ រថមយាចថ;
តស្ស តំ យាចិតោទាសិ, ន ចស្សុបហតោ មនោ។

១៨៦៦. “តតោ វេស្សន្តរោ រាជា, ឱរោបេត្វា [ឱតារេត្វា (ក.)] សកំ ជនំ;
អស្សាសយិ អស្សរថំ, ព្រាហ្មណស្ស ធនេសិនោ”។

១៨៦៧. “ត្វំ មទ្ទិ កណ្ហំ គណ្ហាហិ, លហុ ឯសា កនិដ្ឋិកា;
អហំ ជាលី គហេស្សាមិ, គរុកោ ភាតិកោ ហិ សោ”។

១៨៦៨. “រាជា កុមារមាទាយ, រាជបុត្តី ច ទារិកំ;
សម្មោទមានា បក្កាមុំ, អញ្ញមញ្ញំ បិយំវទា”។

ទានកណ្ឌំ នាម។

វនបវេសនំ

១៨៦៩. “យទិ កេចិ មនុជា ឯន្តិ, អនុមគ្គេ បដិបថេ;
មគ្គំ តេ បដិបុច្ឆាម, កុហឹ វង្កតបព្ពតោ។

១៨៧០. “តេ តត្ថ អម្ពេ បស្សិត្វា, កលុនំ បរិទេវយុំ;
ទុក្ខំ តេ បដិវេទេន្តិ, ទូរេ វង្កតបព្ពតោ”។

១៨៧១. “យទិ បស្សន្តិ បវនេ, ទារកា ផលិនេ [ផលិតេ (សី. ស្យា. បី.)] ទុមេ;
តេសំ ផលានំ ហេតុម្ហិ, ឧបរោទន្តិ ទារកា។

១៨៧២. “រោទន្តេ ទារកេ ទិស្វា, ឧព្ពិទ្ធា [ឧព្ពិគ្គា (សី. ស្យា. បី.)] វិបុលា ទុមា;
សយមេវោនមិត្វាន, ឧបគច្ឆន្តិ ទារកេ។

១៨៧៣. “ឥទំ អច្ឆេរកំ ទិស្វា, អព្ភុតំ លោមហំសនំ;
សាធុការំ បវត្តេសិ, មទ្ទី សព្ពង្គសោភនា។

១៨៧៤. “អច្ឆេរំ វត លោកស្មិំ, អព្ភុតំ លោមហំសនំ;
វេស្សន្តរស្ស តេជេន, សយមេវោនតា ទុមា”។

១៨៧៥. “សង្ខិបិំសុ បថំ យក្ខា, អនុកម្បាយ ទារកេ;
និក្ខន្តទិវសេនេវ, ចេតរដ្ឋំ ឧបាគមុំ”។

១៨៧៦. “តេ គន្ត្វា ទីឃមទ្ធានំ, ចេតរដ្ឋំ ឧបាគមុំ;
ឥទ្ធំ ផីតំ ជនបទំ, ពហុមំសសុរោទនំ”។

១៨៧៧. “ចេតិយោ បរិវារិំសុ, ទិស្វា លក្ខណមាគតំ;
សុខុមាលី វត អយ្យា, បត្តិកា បរិធាវតិ។

១៨៧៨. “វយ្ហាហិ បរិយាយិត្វា, សិវិកាយ រថេន ច;
សាជ្ជ មទ្ទី អរញ្ញស្មិំ, បត្តិកា បរិធាវតិ”។

១៨៧៩. “តំ ទិស្វា ចេតបាមោក្ខា, រោទមានា ឧបាគមុំ;
កច្ចិ នុ ទេវ កុសលំ, កច្ចិ ទេវ អនាមយំ;
កច្ចិ បិតា អរោគោ តេ, សិវីនញ្ច អនាមយំ។

១៨៨០. “កោ តេ ពលំ មហារាជ, កោ នុ តេ រថមណ្ឌលំ;
អនស្សកោ អរថកោ, ទីឃមទ្ធានមាគតោ;
កច្ចាមិត្តេហិ បកតោ, អនុប្បត្តោសិមំ ទិសំ”។

១៨៨១. “កុសលញ្ចេវ មេ សម្ម, អថោ សម្ម អនាមយំ;
អថោ បិតា អរោគោ មេ, សិវីនញ្ច អនាមយំ។

១៨៨២ ហត្ថិំ កុញ្ជរំ ទន្តិំ, ឦសាទន្តំ ឧរូឡ្ហវំ;
ខេត្តញ្ញុំ សព្ពយុទ្ធានំ, សព្ពសេតំ គជុត្តមំ។

១៨៨៣ “បណ្ឌុកម្ពលសញ្ឆន្នំ, បភិន្នំ សត្តុមទ្ទនំ;
ទន្តិំ សវាឡពីជនិំ, សេតំ កេលាសសាទិសំ។

១៨៨៤ “សសេតច្ឆត្តំ សឧបាធេយ្យំ, សាថព្ពនំ សហត្ថិបំ;
អគ្គយានំ រាជវាហិំ, ព្រាហ្មណានំ អទាសហំ។

១៨៨៥ “តស្ស មេ សិវយោ កុទ្ធា, បិតា ចុបហតោមនោ;
អវរុទ្ធសិ មំ រាជា, វង្កំ គច្ឆាមិ បព្ពតំ;
ឱកាសំ សម្មា ជានាថ, វនេ យត្ថ វសាមសេ”។

១៨៨៦ “ស្វាគតំ តេ មហារាជ, អថោ តេ អទុរាគតំ;
ឥស្សរោសិ អនុប្បត្តោ, យំ ឥធត្ថិ បវេទយ។

១៨៨៧ “សាកំ ភិសំ មធុំ មំសំ, សុទ្ធំ សាលិនមោទនំ;
បរិភុញ្ជ មហារាជ, បាហុនោ នោសិ អាគតោ”។

១៨៨៨ “បដិគ្គហិតំ យំ ទិន្នំ, សព្ពស្ស អគ្ឃិយំ កតំ;
អវរុទ្ធសិ មំ រាជា, វង្កំ គច្ឆាមិ បព្ពតំ;
ឱកាសំ សម្មា ជានាថ, វនេ យត្ថ វសាមសេ”។

១៨៨៩ “ឥធេវ តាវ អច្ឆស្សុ, ចេតរដ្ឋេ រថេសភ;
យាវ ចេតា គមិស្សន្តិ, រញ្ញោ សន្តិក យាចិតុំ។

១៨៩០ “និជ្ឈាបេតុំ មហារាជំ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនំ;
តំ តំ ចេតា បុរក្ខត្វា, បតីតា លទ្ធបច្ចយា;
បរិវារេត្វាន គច្ឆន្តិ, ឯវំ ជានាហិ ខត្តិយ”។

១៨៩១ “មា វោ រុច្ចិត្ថ គមនំ, រញ្ញោ សន្តិក យាចិតុំ;
និជ្ឈាបេតុំ មហារាជំ, រាជាបិ តត្ថ និស្សរោ។

១៨៩២ “អច្ចុគ្គតា ហិ សិវយោ, ពលគ្គា នេគមា ច យេ;
តេ វិធំសេតុមិច្ឆន្តិ, រាជានំ មម ការណា”។

១៨៩៣ “សចេ ឯសា បវត្តេត្ថ, រដ្ឋស្មិំ រដ្ឋវឌ្ឍន;
ឥធេវ រជ្ជំ ការេហិ, ចេតេហិ បរិវារិតោ។

១៨៩៤ “ឥទ្ធំ ផីតញ្ចិទំ រដ្ឋំ, ឥទ្ធោ ជនបទោ មហា;
មតិំ ករោហិ ត្វំ ទេវ, រជ្ជស្ស មនុសាសិតុំ”។

១៨៩៥ “ន មេ ឆន្ទោ មតិ អត្ថិ, រជ្ជស្ស អនុសាសិតុំ;
បព្ពាជិតស្ស រដ្ឋស្មា, ចេតបុត្តា សុណាថ មេ។

១៨៩៦ “អតុដ្ឋា សិវយោ អាសុំ, ពលគ្គា នេគមា ច យេ;
បព្ពាជិតស្ស រដ្ឋស្មា, ចេតា រជ្ជេភិសេចយុំ។

១៨៩៧ “អសម្មោទិយម្បិ វោ អស្ស, អច្ចន្តំ មម ការណា;
សិវីហិ ភណ្ឌនញ្ចាបិ, វិគ្គហោ មេ ន រុច្ចតិ។

១៨៩៨ “អថស្ស ភណ្ឌនំ ឃោរំ, សម្បហារោ អនប្បកោ;
ឯកស្ស ការណា មយ្ហំ, ហិំសេយ្យ ពហុកោ ជនោ។

១៨៩៩ “បដិគ្គហិតំ យំ ទិន្នំ, សព្ពស្ស អគ្ឃិយំ កតំ;
អវរុទ្ធសិ មំ រាជា, វង្កំ គច្ឆាមិ បព្ពតំ;
ឱកាសំ សម្មា ជានាថ, វនេ យត្ថ វសាមសេ”។

១៨០០ “ភក្ខ្យ តេ មយមក្ខាម, យថាបិ កុសលា តថា;
រាជិសី យត្ថ សម្មន្តិ, អាហុតគ្គី សមាហិតា។

១៨០១ “ឯស សេលោ មហារាជ, បព្ពតោ គន្ធមាទនោ;
យត្ថ ត្វំ សហ បុត្តេហិ, សហ ភរិយាយ ចច្ឆសិ។

១៨០២ “តំ ចេតា អនុសាសីសុ, អស្សុនេត្តា រុទំមុខា;
ឥតោ គច្ឆ មហារាជ, ឧជុំ យេនុត្តរា មុខោ។

១៨០៣ “អថ ទក្ខិសិ ភទ្ទន្តេ, វេបុល្លំ នាម បព្ពតំ;
នានាទុមគណាកិណ្ណំ, សីតច្ឆាយំ មនោរមំ។

១៨០៤ “តមតិក្កម្ម ភទ្ទន្តេ, អថ ទក្ខិសិ អាបគំ;
នទី កេតុមតី នាម, គម្ភីរំ គិរិគព្ភរំ។

១៨០៥ “បុថុលោមមច្ឆាកិណ្ណំ, សុបតិត្ថំ មហោទកំ;
តត្ថ ន្ហត្វា បិវិត្វា ច, អស្សាសេត្វា សបុត្តកេ។

១៨០៦ “អថ ទក្ខិសិ ភទ្ទន្តេ, និគ្រោធំ មធុបិប្ផលំ;
រម្មកេ សិខរេ ជាតំ, សីតច្ឆាយំ មនោរមំ។

១៨០៧ “អថ ទក្ខិសិ ភទ្ទន្តេ, នាឡិកំ នាម បព្ពតំ;
នានាទិជគណាកិណ្ណំ, សេលំ កិម្បុរិសាយុតំ។

១៨០៨ “តស្ស ឧត្តរបុព្ពេន, មុចលិន្ទោ នាម សោ សរោ;
បុណ្ឌរីកេហិ សញ្ឆន្នោ, សេតសោគន្ធិកេហិ ច។

១៨០៩ “សោ វនំ មេឃសង្កាសំ, ធុវំ ហរិតសទ្ទលំ;
សីហោវាមិសបេក្ខីវ វនសណ្ឌំ វិគាហយ;
បុប្ផរុក្ខេហិ សញ្ឆន្នំ, ផលរុក្ខេហិ ចូភយំ។

១៨១០ “តត្ថ ពិន្ទុស្សរា វគ្គូ, នានាវណ្ណា ពហូ ទិជា;
កូជន្តមុបកូជន្តិ, ឧតុសំបុប្ផិតេ ទុមេ។

១៨១១ “គន្ត្វា គិរិវិទុគ្គានំ, នទីនំ បភវានិ ច;
សោ អទ្ទស [ទក្ខសិ (សី. បី.)] បោក្ខរណឹ, ករញ្ជកកុធាយុតំ។

១៨១២ “បុថុលោមមច្ឆាកិណ្ណំ, សុបតិត្ថំ មហោទកំ;
សមញ្ច ចតុរំសញ្ច, សាទុំ អប្បដិគន្ធិយំ។

១៨១៣ “តស្សា ឧត្តរបុព្ពេន, បណ្ណសាលំ អមាបយ;
បណ្ណសាលំ អមាបេត្វា, ឧញ្ឆាចរិយាយ ឦហថ”។

វនបវេសនំ នាម។

ជូជកបព្ពំ

១៨១៤ “អហុ វាសី កលិង្គេសុ, ជូជកោ នាម ព្រាហ្មណោ;
តស្សាសិ ទហរា ភរិយា, នាមេនាមិត្តតាបនា។

១៨១៥ “តា នំ តត្ថ គតាវោចុំ, នទី ឧទកហារិយា;
ថិយោ នំ បរិភាសីសុ, សមាគន្ត្វា កុតូហលា។

១៨១៦ “អមិត្តា នូន តេ មាតា, អមិត្តោ នូន តេ បិតា;
យេ តំ ជិណ្ណស្ស បាទំសុ, ឯវំ ទហរិយំ សតី។

១៨១៧ “អហិតំ វត តេ ញាតី, មន្តយឹសុ រហោគតា;

យេ តំ ជិណ្ណស្ស បាទំសុ, ឯវំ ទហរិយំ សតី។

១៩១៨. “អមិត្តា វត តេ ញាតី, មន្តយីសុ រហោគតា;
យេ តំ ជិណ្ណស្ស បាទំសុ, ឯវំ ទហរិយំ សតី។

១៩១៩. “ទុក្កដំ វត តេ ញាតី, មន្តយីសុ រហោគតា;
យេ តំ ជិណ្ណស្ស បាទំសុ, ឯវំ ទហរិយំ សតី។

១៩២០. “បាបកំ វត តេ ញាតី, មន្តយីសុ រហោគតា;
យេ តំ ជិណ្ណស្ស បាទំសុ, ឯវំ ទហរិយំ សតី។

១៩២១. “អមនាបំ វត តេ ញាតី, មន្តយីសុ រហោគតា;
យេ តំ ជិណ្ណស្ស បាទំសុ, ឯវំ ទហរិយំ សតី។

១៩២២. “អមនាបវាសំ វសិ, ជិណ្ណេន បតិនា សហ [ឯវំ ទហរិយា សតី (សី. បី.)];
យា ត្វំ វសសិ ជិណ្ណស្ស, មតំ តេ ជីវិតា វរំ។

១៩២៣. “ន ហិ នូន តុយ្ហំ កល្យាណិ, បិតា មាតា ច សោភនេ;
អញ្ញំ ភត្តារំ វិន្ទឹសុ, យេ តំ ជិណ្ណស្ស បាទំសុ;
ឯវំ ទហរិយំ សតី។

១៩២៤. “ទុយិដ្ឋំ តេ នវមិយំ, អកតំ អគ្គិហុត្តកំ;
យេ តំ ជិណ្ណស្ស បាទំសុ, ឯវំ ទហរិយំ សតី។

១៩២៥. “សមណេ ព្រាហ្មណេ នូន, ព្រហ្មចរិយបរាយណេ;
សា ត្វំ លោកេ អភិសបិ, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ;
យា ត្វំ វសសិ ជិណ្ណស្ស, ឯវំ ទហរិយា សតី។

១៩២៦. “ន ទុក្ខំ អហិនា ទដ្ឋំ, ន ទុក្ខំ សត្តិយា ហតំ;
តញ្ច ទុក្ខញ្ច តិព្ពញ្ច, យំ បស្សេ ជិណ្ណកំ បតឹ។

១៩២៧. “នត្ថិ ខិឌ្ឌា នត្ថិ រតិ, ជិណ្ណេន បតិនា សហ;
នត្ថិ អល្លាបសល្លាបោ, ជគ្ឃិតម្បិ [ជគ្ឃិតម្បិ (សី. បី.)] ន សោភតិ។

១៩២៨. “យទា ច ទហរោ ទហរា, មន្តយន្តិ [មន្តយីសុ (ស្យា. ក.)] រហោគតា;
សព្ពេសំ សោកា នស្សន្តិ, យេ កេចិ ហទយស្សិតា។

១៩២៩. “ទហរា ត្វំ រូបវតី, បុរិសានំភិបត្ថិតា;
គច្ឆ ញាតិកុលេ អច្ឆ, កឹ ជិណ្ណោ រមយិស្សតិ”។

១៩៣០. “ន តេ ព្រាហ្មណ គច្ឆាមិ, នទី ឧទកហារិយា;
ថិយោ មំ បរិភាសន្តិ, តយា ជិណ្ណេន ព្រាហ្មណ”។

១៩៣១. “មា មេ ត្វំ អករា កម្មំ, មា មេ ឧទកមាហរិ;
អហំ ឧទកមាហិស្សំ, មា ភោតិ កុបិតា អហុ”។

១៩៣២. “នាហំ តម្ហិ កុលេ ជាតា, យំ ត្វំ ឧទកមាហរេ;
ឯវំ ព្រាហ្មណ ជានាហិ, ន តេ វច្ឆាមហំ ឃរេ។

១៩៣៣. “សចេ មេ ទាសំ ទាសឹ វា, នានយិស្សសិ ព្រាហ្មណ;
ឯវំ ព្រាហ្មណ ជានាហិ, ន តេ វច្ឆាមិ សន្តិកេ”។

១៩៣៤. “នត្ថិ មេ សិប្បឋានំ វា, ធនំ ធញ្ញញ្ច ព្រាហ្មណិ;
កុតោហំ ទាសំ ទាសឹ វា, អានយិស្សាមិ ភោតិយា;
អហំ ភោតឹ ឧបដ្ឋិស្សំ, មា ភោតិ កុបិតា អហុ”។

១៩៣៥. “ឯហិ តេ អហមក្ខិស្សំ, យថា មេ វចនំ សុតំ;

ឯស វេស្សន្តរោ រាជា, វង្កេ វសតិ បព្ពតេ។

១៨៣៦. ‘‘តំ ត្វំ គន្ត្វាន យាចស្សុ, ទាសំ ទាសិញ្ច ព្រាហ្មណ;
សោ តេ ទស្សតិ យាចិតោ, ទាសំ ទាសិញ្ច ខត្តិយោ’’។

១៨៣៧. ‘‘ជិណ្ណោហមស្មិ ទុព្ពលោ [អពលោ (សី. បី. ក.)], ទីឃោ ចទ្ធា សុទុគ្គមោ;
មា ភោតិ បដិទេវេសិ, មា ច ត្វំ [មា ភោតិ (ស្យា. ក.)] វិមនា អហុ;
អហំ ភោតី ឧបដ្ឋិស្សំ, មា ភោតិ កុបិតា អហុ’’។

១៨៣៨. ‘‘យថា អគន្ត្វា សង្គាមំ, អយុទ្ធោវ បរាជិតោ;
ឯវមេវ តុវំ ព្រហ្មេ, អគន្ត្វាវ បរាជិតោ។

១៨៣៩. ‘‘សចេ មេ ទាសំ ទាសី វា, នានយិស្សសិ ព្រាហ្មណ;
ឯវំ ព្រាហ្មណ ជានាហិ, ន តេ វច្ឆាមហំ ឃរេ;
អមនាបំ តេ ករិស្សាមិ, តំ តេ ទុក្ខំ ភវិស្សតិ។

១៨៤០. ‘‘នក្ខត្តេ ឧតុបុព្ពេសុ, យទា មំ ទក្ខិសិលង្កតំ;
អញ្ញេហិ សទ្ធិំ រមមានំ, តំ តេ ទុក្ខំ ភវិស្សតិ។

១៨៤១. ‘‘អទស្សនេន មយ្ហំ តេ, ជិណ្ណស្ស បរិទេវតោ;
ភិយ្យោ វង្កា ច បលិតា, ពហូ ហេស្សន្តិ ព្រាហ្មណ’’។

១៨៤២. ‘‘តតោ សោ ព្រាហ្មណោ ភីតោ, ព្រាហ្មណិយា វសានុគោ;
អដ្ដិតោ កាមរាគេន, ព្រាហ្មណិំ ឯតទព្រវិ’’។

១៨៤៣. ‘‘បាថេយ្យំ មេ ករោហិ ត្វំ, សំកុល្យា សគុឡានិ ច [សង្កុលា សង្គុឡានិ ច (ស្យា.), អង្គុឡា សកលានិ ច (ក.)];
មធុបិណ្ឌិកា ច សុកតាយោ, សត្តុភត្តញ្ច ព្រាហ្មណិ។

១៨៤៤. ‘‘អានយិស្សំ មេថុនកេ, ឧភោ ទាសកុមារកេ;
តេ តំ បរិចរិស្សន្តិ, រត្តិន្ទិវមតន្ទិតា’’។

១៨៤៥. ‘‘ឥទំ វត្វា ព្រហ្មពន្ធុ, បដិមុញ្ចិ ឧបាហនា;
តតោ សោ មន្តយិត្វាន, ភរិយំ កត្វា បទក្ខិណំ។

១៨៤៦. ‘‘បក្កាមិ សោ រុណ្ណមុខោ, ព្រាហ្មណោ សហិតព្ពតោ;
សិវីនំ នគរំ ផីតំ, ទាសបរិយេសនំ ចរំ’’។

១៨៤៧. ‘‘សោ តត្ថ គន្ត្វា អវច [អវចាសិ (ស្យា. ក.)], យេ តត្ថាសុំ សមាគតា;
កុហិំ វេស្សន្តរោ រាជា, កត្ថ បស្សេមុ ខត្តិយំ’’។

១៨៤៨. ‘‘តេ ជនា តំ អវចិំសុ, យេ តត្ថាសុំ សមាគតា;
តុម្ហេហិ ព្រហ្មេ បកតោ, អតិទានេន ខត្តិយោ;
បព្ពាជិតោ សកា រដ្ឋា, វង្កេ វសតិ បព្ពតេ។

១៨៤៩. ‘‘តុម្ហេហិ ព្រហ្មេ បកតោ, អតិទានេន ខត្តិយោ;
អាទាយ បុត្តទារញ្ច, វង្កេ វសតិ បព្ពតេ’’។

១៨៥០. ‘‘សោ ចោទិតោ ព្រាហ្មណិយា, ព្រាហ្មណោ កាមគិទ្ធិមា;
អឃំ តំ បដិសេវិត្ថ, វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ;
ខគ្គទីបិនិសេវិតេ។

១៨៥១. ‘‘អាទាយ ពេឡុវំ ទណ្ឌំ, អគ្គិហុត្តំ កមណ្ឌលុំ;
សោ បាវិសិ ព្រហារញ្ញំ, យត្ថ អស្សោសិ កាមទំ។

១៨៥២. ‘‘តំ បវិដ្ឋំ ព្រហារញ្ញំ, កោកា នំ បរិវារយុំ;
វិក្កន្ទិ សោ វិប្បនដ្ឋោ, ទូរេ បន្ថា អបក្កមិ។

១៨៥៣. តតោ សោ ព្រាហ្មណោ គន្ត្វា, ភោគលុទ្ធោ អសញ្ញតោ;
វង្កស្សោរោហណេ នដ្ឋេ, ឥមា គាថា អភាសថ”។

១៨៥៤. “ភោ រាជបុត្តំ និសភំ, ជយន្តមបរាជិតំ;
ភយេ ខេមស្ស ទាតារំ, កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ។

១៨៥៥. “យោ យាចតំ បតិដ្ឋាសិ, ភូតានំ ធរណីរិវ;
ធរណូបមំ មហារាជំ, កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ។

១៨៥៦. “យោ យាចតំ គតី អាសិ, សវន្តីនំវ សាគរោ;
សាគរូបមំ [ឧទធូបមំ (សី. ស្យា. បី.), តថូបមំ (ក.)] មហារាជំ, កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ។

១៨៥៧. “កល្យាណតិត្ថំ សុចិមំ, សីតូទកំ មនោរមំ;
បុណ្ឌរីកេហិ សញ្ឆន្នំ, យុត្តំ កិញ្ជក្ខរេណុនា;
រហទូបមំ [សរូបមំ (ក.)] មហារាជំ, កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ។

១៨៥៨. “អស្សត្ថំវ បថេ ជាតំ, សីតច្ឆាយំ មនោរមំ;
សន្តានំ វិសមេតារំ, កិលន្តានំ បដិគ្គហំ;
តថូបមំ មហារាជំ, កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ។

១៨៥៩. “និគ្រោធំវ បថេ ជាតំ, សីតច្ឆាយំ មនោរមំ;
សន្តានំ វិសមេតារំ, កិលន្តានំ បដិគ្គហំ;
តថូបមំ មហារាជំ, កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ។

១៨៦០. “អម្ពំ ឥវ បថេ ជាតំ, សីតច្ឆាយំ មនោរមំ;
សន្តានំ វិសមេតារំ, កិលន្តានំ បដិគ្គហំ;
តថូបមំ មហារាជំ, កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ។

១៨៦១. “សាលំ ឥវ បថេ ជាតំ, សីតច្ឆាយំ មនោរមំ;
សន្តានំ វិសមេតារំ, កិលន្តានំ បដិគ្គហំ;
តថូបមំ មហារាជំ, កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ។

១៨៦២. “ទុមំ ឥវ បថេ ជាតំ, សីតច្ឆាយំ មនោរមំ;
សន្តានំ វិសមេតារំ, កិលន្តានំ បដិគ្គហំ;
តថូបមំ មហារាជំ, កោ មេ វេស្សន្តរំ វិទូ។

១៨៦៣. “ឯវញ្ច មេ វិលបតោ, បវិដ្ឋស្ស ព្រហាវនេ;
អហំ ជានន្តិ យោ វជ្ជា, នន្ទិំ សោ ជនយេ មម។

១៨៦៤. “ឯវញ្ច មេ វិលបតោ, បវិដ្ឋស្ស ព្រហាវនេ;
អហំ ជានន្តិ យោ វជ្ជា, តាយ សោ ឯកវាចាយ;
បសវេ បុញ្ញំ អនប្បកំ”។

១៨៦៥. “តស្ស ចេតោ បដិស្សោសិ, អរញ្ញេ លុទ្ទកោ ចរំ;
តុម្ហេហិ ព្រហ្មេ បកតោ, អតិទានេន ខត្តិយោ;
បព្ពាជិតោ សកា រដ្ឋា, វង្កេ វសតិ បព្ពតេ។

១៨៦៦. “តុម្ហេហិ ព្រហ្មេ បកតោ, អតិទានេន ខត្តិយោ;
អាទាយ បុត្តទារញ្ច, វង្កេ វសតិ បព្ពតេ។

១៨៦៧. “អកិច្ចការី ទុម្មេធោ, រដ្ឋា បវនមាគតោ;
រាជបុត្តំ គវេសន្តោ, ពកោ មច្ឆមិវោទកេ។

១៨៦៨. “តស្ស ត្យាហំ ន ទស្សាមិ, ជីវិតំ ឥធ ព្រាហ្មណ;
អយញ្ហិ តេ មយា នុន្នោ [មយា’រុន្នោ (ក.)], សរោ បិស្សតិ លោហិតំ។

១៨៦៩. "បរោ តេ វជ្ជយិត្វាន, ហទយំ ឆេត្វា សពន្ធនំ;
បន្ថសកុណំ [ពន្ធសកុណំ (ក.)] យជិស្សាមិ, តុយ្ហំ មំសេន ព្រាហ្មណ។

១៨៧០. "តុយ្ហំ មំសេន មេទេន, មត្ថកេន ច ព្រាហ្មណ;
អាហុតឹ បគ្គហេស្សាមិ, ឆេត្វាន ហទយំ តវ។

១៨៧១. "តំ មេ សុយិដ្ឋំ សុហុតំ, តុយ្ហំ មំសេន ព្រាហ្មណ;
ន ច ត្វំ រាជបុត្តស្ស, ភរិយំ បុត្តេ ច នេស្សសិ"។

១៨៧២. "អវជ្ឈោ ព្រាហ្មណោ ទូតោ, ចេតបុត្ត សុណោហិ មេ;
តស្មា ហិ ទូតំ ន ហន្តិ, ឯស ធម្មោ សនន្តនោ។

១៨៧៣. "និជ្ឈត្តា សិវយោ សព្ពេ, បិតា នំ ទដ្ឋុមិច្ឆតិ;
មាតា ច ទុព្ពលា តស្ស, អចិរា ចក្ខូនិ ជីយរេ។

១៨៧៤. "តេសាហំ បហិតោ ទូតោ, ចេតបុត្ត សុណោហិ មេ;
រាជបុត្តំ នយិស្សាមិ, យទិ ជានាសិ សំស មេ។
"បិយស្ស មេ បិយោ ទូតោ, បុណ្ណបត្តំ ទទាមិ តេ";

១៨៧៥. "ឥមញ្ច មធុនោ តុម្ពំ, មិគសត្ថិញ្ច ព្រាហ្មណ;
តញ្ច តេ ទេសមក្ខិស្សំ, យត្ថ សម្មតិ កាមទោ"។

ជូជកបព្ពំ នាម។

ចូឡវនវណ្ណនា

១៨៧៦. "ឯស សេលោ មហាព្រហ្មេ, បព្ពតោ គន្ធមាទនោ;
យត្ថ វេស្សន្តរោ រាជា, សហ បុត្តេហិ សម្មតិ។

១៨៧៧. "ធារេន្តោ ព្រាហ្មណវណ្ណំ, អាសទញ្ច [អាសដញ្ច (ក.)] មសំ ជដំ;
ចម្មវាសី ឆមា សេតិ, ជាតវេទំ នមស្សតិ។

១៨៧៨. "ឯតេ នីលា បទិស្សន្តិ, នានាផលធរា ទុមា;
ឧគ្គតា អព្ភកូដាវ, នីលា អញ្ជនបព្ពតា។

១៨៧៩. "ធវស្សកណ្ណា ខទិរា, សាលា ផន្ទនមាលុវា;
សម្បវេធន្តិ វាតេន, សកឹ បីតាវ មាណវា។

១៨៨០. "ឧបរិ ទុមបរិយាយេសុ, សង្គីតិយោវ សុយ្យរេ;
នជ្ជុហា កោកិលសង្ឃា [កោកិលា សិង្ឃា (ក.)], សម្បតន្តិ ទុមា ទុមំ។

១៨៨១. "អវ្ហយន្តេវ គច្ឆន្តំ, សាខាបត្តសមីរិតា;
រមយន្តេវ អាគន្តំ, មោទយន្តិ និវាសិនំ;
យត្ថ វេស្សន្តរោ រាជា, សហ បុត្តេហិ សម្មតិ។

១៨៨២. "ធារេន្តោ ព្រាហ្មណវណ្ណំ, អាសទញ្ច មសំ ជដំ;
ចម្មវាសី ឆមា សេតិ, ជាតវេទំ នមស្សតិ។

១៨៨៣. "អម្ពា កបិត្ថា បនសា, សាលា ជម្ពូ វិភីតកា;
ហរីតកី អាមលកា, អស្សត្ថា ពទរានិ ច។

១៨៨៤. "ចារុតិម្ពរុក្ខា ចេត្ថ, និគ្រោធា ច កបិត្ថនា;
មធុមធុកា ថេវន្តិ, នីចេ បក្កា ចុទុម្ពរា។

១៨៨៥. "បារេវតា ភវេយ្យា ច, មុទ្ទិកា ច មធុត្ថិកា;
មធុំ អនេលកំ តត្ថ, សកមាទាយ ភុញ្ជរេ។

១៩៨៦. “អញ្ញេត្ថ បុប្ផិតា អម្ពា, អញ្ញេ តិដ្ឋន្តិ ទោវិលា;
អញ្ញេ អាមា ច បក្កា ច, ភេកវណ្ណា តទូភយំ។

១៩៨៧. “អថេត្ថ ហេដ្ឋា បុរិសោ, អម្ពបក្កានិ គណ្ហតិ;
អាមានិ ចេវ បក្កានិ, វណ្ណគន្ធរសុត្តមេ។

១៩៨៨. “អតេវ មេ អច្ឆរិយំ, ហិង្ការោ បដិភាតិ មំ;
ទេវានមិវ អាវាសោ, សោភតិ នន្ទនូបមោ។

១៩៨៩. “វិភេទិកា នាឡិកេរា, ខជ្ជុរីនំ ព្រហាវនេ;
មាលាវ គន្ថិតា ឋន្តិ, ធជគ្គានេវ ទិស្សរេ;
នានាវណ្ណេហិ បុប្ផេហិ, នភំ តារាចិតាមិវ។

១៩៩០. “កុដជី កុដ្ឋតគរា, បាដលិយោ ច បុប្ផិតា;
បុន្នាគា គិរិបុន្នាគា, កោវិឡារា ច បុប្ផិតា។

១៩៩១. “ឧទ្ទាលកា សោមរុក្ខា, អគរុផល្លិយា [អគរុភល្លិយា (សី. ស្យា. បី.)] ពហូ;
បុត្តជីវា [បុដជីវា (ក.)] ច កកុធា, អសនា ចេត្ថ បុប្ផិតា។

១៩៩២. “កុដជា សលឡា នីបា [និម្ពា (ក.)], កោសម្ពា លពុជា ធវា;
សាលា ច បុប្ផិតា តត្ថ, បលាលខលសន្និភា។

១៩៩៣. “តស្សាវិទូរេ បោក្ខរណី, ភូមិភាគេ មនោរមេ;
បទុមុប្បលសញ្ឆន្នា, ទេវានមិវ នន្ទនេ។

១៩៩៤. “អថេត្ថ បុប្ផរសមត្តា, កោកិលា មញ្ជុភាណិកា;
អភិនាទេន្តិ បវនំ, ឧតុសម្បុប្ផិតេ ទុមេ។

១៩៩៥. “ភស្សន្តិ មករន្ទេហិ, បោក្ខរេ បោក្ខរេ មធូ;
អថេត្ថ វាតា វាយន្តិ, ទក្ខិណា អថ បច្ឆិមា;
បទុមកិញ្ជក្ខរេណូហិ, ឱកិណ្ណោ ហោតិ អស្សមោ។

១៩៩៦. “ថូលា សិង្ឃាដកា ចេត្ថ, សំសាទិយា បសាទិយា [សំសារិយា បសារិយា (ក.)];
មច្ឆកច្ឆបព្យាវិទ្ធា, ពហូ ចេត្ថ មុបយានកា;
មធុំ ភិសេហិ សវតិ, ខិរសប្បិមុឡាលិភិ។

១៩៩៧. “សុរភី តំ វនំ វាតិ, នានាគន្ធសមោទិតំ [នានាគន្ធសមេរិតំ (សី. ស្យា. បី.)];
សម្មទ្ទតេវ [សមោទតេវ (ក.)] គន្ធេន, បុប្ផសាខាហិ តំ វនំ;
ភមរា បុប្ផគន្ធេន, សមន្តា មភិនាទិតា។

១៩៩៨. “អថេត្ថ សកុណា សន្តិ, នានាវណ្ណា ពហូ ទិជា;
មោទន្តិ សហ ភរិយាហិ, អញ្ញមញ្ញំ បកូជិនោ។

១៩៩៩. “នន្ទិកា ជីវបុត្តា ច, ជីវបុត្តា បិយា ច នោ;
បិយា បុត្តា បិយា នន្ទា, ទិជា បោក្ខរណីឃរា។

២០០០. “មាលាវ គន្ថិតា ឋន្តិ, ធជគ្គានេវ ទិស្សរេ;
នានាវណ្ណេហិ បុប្ផេហិ, កុសលេហេវ សុគន្ថិតា [សុគន្ថិកា (សី. បី.)];
យត្ថ វេស្សន្តរោ រាជា, សហ បុត្តេហិ សម្មតិ។

២០០១. “ធារេន្តោ ព្រាហ្មណវណ្ណំ, អាសទញ្ច មសំ ជដំ;
ចម្មវាសី ឆមា សេតិ, ជាតវេទំ នមស្សតិ”។

២០០២. “ឥទញ្ច មេ សត្តុភត្តំ, មធុនា បដិសំយុតំ;
មធុបិណ្ឌិកា ច សុកតាយោ, សត្តុភត្តំ ទទាមិ តេ”។

២០០៣. “តុយ្ហេវ សម្ពលំ ហោតុ, នាហំ ឥច្ឆាមិ សម្ពលំ;

ឥតោបិ ព្រហ្មេ គណ្ហាហិ, គច្ឆ ព្រហ្មេ យថាសុខំ។

២០០៤ “អយំ ឯកបទី ឯតិ, ឧជុំ គច្ឆតិ អស្សមំ;
ឥសីបិ អច្ចុតោ តត្ថ, បង្កទន្តោ រជស្សិរោ;
ធារេន្តោ ព្រាហ្មណវណ្ណំ, អាសទញ្ច មសំ ជដំ។

២០០៥ “ចម្មវាសី ឆមា សេតិ, ជាតវេទំ នមស្សតិ;
តំ ត្វំ គន្ត្វាន បុច្ឆស្សុ, សោ តេ មគ្គំ បវក្ខតិ”។

២០០៦ ឥទំ សុត្វា ព្រហ្មពន្ធុ, ចេតំ កត្វា បទក្ខិណំ;
ឧទគ្គចិត្តោ បក្កាមិ, យេនាសិ អច្ចុតោ ឥសិ។

ចូឡវនវណ្ណនា។

មហាវនវណ្ណនា

២០០៧ គច្ឆន្តោ សោ ភារទ្វាជោ, អទ្ទស្ស អច្ចុតំ ឥសិំ;
ទិស្វាន តំ ភារទ្វាជោ, សម្មោទិ ឥសិនា សហ។

២០០៨ “កច្ចិ នុ ភោតោ កុសលំ, កច្ចិ ភោតោ អនាមយំ;
កច្ចិ ឧញ្ឆេន យាបេសិ, កច្ចិ មូលផលា ពហូ។

២០០៩ “កច្ចិ ឌំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា;
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, កច្ចិ ហឹសា ន វិជ្ជតិ”។

២០១០ “កុសលញ្ចេវ មេ ព្រហ្មេ, អថោ ព្រហ្មេ អនាមយំ;
អថោ ឧញ្ឆេន យាបេមិ, អថោ មូលផលា ពហូ។

២០១១ “អថោ ឌំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា;
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, ហឹសា មយ្ហំ ន វិជ្ជតិ។

២០១២ “ពហូនិ វស្សបូគានិ, អស្សមេ វសតោ មម;
នាភិជានាមិ ឧប្បន្នំ, អាពាធំ អមនោរមំ។

២០១៣ “ស្វាគតំ តេ មហាព្រហ្មេ, អថោ តេ អទុរាគតំ;
អន្តោ បវិស ភទ្ទន្តេ, បាទេ បក្ខាលយស្សុ តេ។

២០១៤ “តិន្ទុកានិ បិយាលានិ, មធុកេ កាសុមារិយោ;
ផលានិ ខុទ្ទកប្បានិ, ភុញ្ជ ព្រហ្មេ វរំ វរំ។

២០១៥ “ឥទម្បិ បានីយំ សីតំ, អាភតំ គិរិគព្ភរា;
តតោ បិវ មហាព្រហ្មេ, សចេ ត្វំ អភិកង្ខសិ”។

២០១៦ “បដិគ្គហិតំ យំ ទិន្នំ, សព្ពស្ស អគ្ឃិយំ កតំ;
សញ្ជយស្ស សកំ បុត្តំ, សិវីហិ វិប្បវាសិតំ;
តមហំ ទស្សនមាគតោ, យទិ ជានាសិ សំស មេ”។

២០១៧ “ន ភវំ ឯតិ បុញ្ញត្ថំ, សិវិរាជស្ស ទស្សនំ;
មញ្ញេ ភវំ បត្ថយតិ, រញ្ញោ ភរិយំ បតិព្ពតំ;
មញ្ញេ កណ្ហាជិនំ ទាសិំ, ជាលិំ ទាសញ្ច ឥច្ឆសិ។

២០១៨ “អថ វា តយោ មាតាបុត្តេ, អរញ្ញា នេតុមាគតោ;
ន តស្ស ភោគា វិជ្ជន្តិ, ធនំ ធញ្ញញ្ច ព្រាហ្មណ”។

២០១៩ “អកុទ្ធរូបោហំ ភោតោ [ភោតោ (សី. បី.)], នាហំ យាចិតុមាគតោ;
សាធុ ទស្សនមរិយានំ, សន្និវាសោ សទា សុខោ។

២០២០ “អទិដ្ឋបុព្ពោ សិរិរាជា, សិរីហិ វិប្បវាសិតោ;
តមហំ ទស្សនមាគតោ, យទិ ជានាសិ សំស មេ”។

២០២១ “ឯស សេលោ មហាព្រហ្មេ, បព្ពតោ គន្ធមាទនោ;
យត្ថ វេស្សន្តរោ រាជា, សហ បុត្តេហិ សម្មតិ។

២០២២ “ធារេន្តោ ព្រាហ្មណវណ្ណំ, អាសទញ្ច មសំ ជដំ;
ចម្មវាសី ឆមា សេតិ, ជាតវេទំ នមស្សតិ។

២០២៣ “ឯតេ នីលា បទិស្សន្តិ, នានាផលធរា ទុមា;
ឧគ្គតា អព្ភកូដាវ នីលា អញ្ជនបព្ពតា។

២០២៤ “ធវស្សកណ្ណា ខទិរា, សាលា ផន្ទនមាលុវា;
សម្បវេធន្តិ វាតេន, សកឹ បីតាវ មាណវា។

២០២៥ “ឧបរិ ទុមបរិយាយេសុ, សង្គីតិយោវ សុយ្យរេ;
នជ្ជុហា កោកិលសង្ឃា, សម្បតន្តិ ទុមា ទុមំ។

២០២៦ “អវ្ហយន្តេវ គច្ឆន្តំ, សាខាបត្តសមីរិតា;
រមយន្តេវ អាគន្តំ, មោទយន្តិ និវាសិនំ;
យត្ថ វេស្សន្តរោ រាជា, សហ បុត្តេហិ សម្មតិ។

២០២៧ “ធារេន្តោ ព្រាហ្មណវណ្ណំ, អាសទញ្ច មសំ ជដំ;
ចម្មវាសី ឆមា សេតិ, ជាតវេទំ នមស្សតិ។

២០២៨ “ករេរិមាលា វិតតា, ភូមិភាគេ មនោរមេ;
សទ្ទលាហរិតា ភូមិ, ន តត្ថុទ្ធំសតេ រជោ។

២០២៩ “មយូរគីវសង្កាសា, តូលផស្សសមូបមា;
តិណានិ នាតិវត្តន្តិ, សមន្តា ចតុរង្គុលា។

២០៣០ “អម្ពា ជម្ពូ កបិត្ថា ច, នីចេ បក្កា ចុទុម្ពរា;
បរិភោគេហិ រុក្ខេហិ, វនំ តំ រតិវឌ្ឍនំ។

២០៣១ “វេឡុរិយវណ្ណសន្និភំ , មច្ឆគុម្ពនិសេវិតំ;
សុចឹ សុគន្ធំ សលិលំ, អាបោ តត្ថបិ សន្ទតិ។

២០៣២ “តស្សាវិទូរេ បោក្ខរណី, ភូមិភាគេ មនោរមេ;
បទុមុប្បលសញ្ឆន្នា, ទេវានមិវ នន្ទនេ។

២០៣៣ “តីណិ ឧប្បលជាតានិ, តស្មឹ សរសិ ព្រាហ្មណ;
វិចិត្តំ នីលានេកានិ, សេតា លោហិតកានិ ច។

២០៣៤ “ខោមាវ តត្ថ បទុមា, សេតសោគន្ធិកេហិ ច;
កលម្ពកេហិ សញ្ឆន្នោ, មុចលិន្ទោ នាម សោ សរោ។

២០៣៥ “អត្ថេត្ថ បទុមា ផុល្លា, អបរិយន្តាវ ទិស្សរេ;
គិម្ហា ហេមន្តិកា ផុល្លា, ជណ្ណុតគ្ឃា ឧបត្ថរា។

២០៣៦ “សុរភី សម្បវាយន្តិ, វិចិត្តបុប្ផសន្ថតា;
ភមរា បុប្ផគន្ធេន, សមន្តា មភិនាទិតា។

២០៣៧ “អត្ថេត្ថ ឧទកន្តស្មឹ, រុក្ខា តិដ្ឋន្តិ ព្រាហ្មណ;
កទម្ពា បាដលី ផុល្លា, កោវិឡារា ច បុប្ផិតា។

២០៣៨ “អង្កោលា កច្ឆិការា ច, បារិជញ្ញា ច បុប្ផិតា;

វារណា វយនា [សាយនា (សី. បី.), វុយ្ហនា (ស្យា.)] រុក្ខា, មុចលិន្ទមុភតោ [មុចលិន្ទមភិតោ (សី. បី.)] សរំ។

២០៣៩. ‘‘សិរីសា សេតបារិសា [សេតវារិសា (សី. បី.)], សាធុ វាយន្តិ បទ្មកា;
និគ្គុណ្ឌី សិរីនិគ្គុណ្ឌី [សិរនិគ្គុណ្ឌី (ក.)], អសនា ចេត្ថ បុប្ផិតា។

២០៤០. ‘‘បង្កុរា [បង្គុរា (ស្យា.), បង្កុលា (ក.)] ពហុលា សេលា, សោភញ្ជនា ច បុប្ផិតា;
កេតកា កណិការា ច, កនវេរា ច បុប្ផិតា។

២០៤១. ‘‘អជ្ជុនា អជ្ជុកណ្ណា ច, មហានាមា ច បុប្ផិតា;
សុបុប្ផិតគ្គា តិដ្ឋន្តិ, បជ្ជលន្តេវ កឹសុកា។

២០៤២. ‘‘សេតបណ្ណី សត្តបណ្ណា, កទលិយោ កុសុម្ភរា;
ធនុតក្ការី បុប្ផេហិ, សីសបាវរណានិ ច។

២០៤៣. ‘‘អច្ឆិវា សល្លវា [សពលា (សី.), សិមលា (បី.)] រុក្ខា, សល្លកិយោ ច បុប្ផិតា;
សេតគេរុ ច តគរា, មំសិកុដ្ឋា កុលាវរា។

២០៤៤. ‘‘ទហរា រុក្ខា ច វុទ្ធា ច, អកុដិលា ចេត្ថ បុប្ផិតា;
អស្សមំ ឧភតោ ឋន្តិ, អគ្យាគារំ សមន្តតោ។

២០៤៥. ‘‘អថេត្ថ ឧទកន្តស្មឹ, ពហុជាតោ ផណិជ្ជកោ;
មុគ្គតិយោ ករតិយោ, សេវាលសីសកា ពហូ។

២០៤៦. ‘‘ឧទ្ទាបវត្តំ [ឧទ្ទាបវត្តំ (ស្យា. បី.)] ឧល្លុឡិតំ, មក្ខិកា ហិង្គុជាលិកា;
ទាសិមកញ្ជកោ [ទាសិមា កោញ្ជកោ (ក.)] ចេត្ថ, ពហូ នីចេកឡម្ពកា។

២០៤៧. ‘‘ឯលម្ពរកសញ្ឆន្នា [ឯលម្ពរកសញ្ឆន្នា (សី. បី.), ឯឡម្ពកេហិ សញ្ឆន្នា (ស្យា.)], រុក្ខា តិដ្ឋន្តិ ព្រាហ្មណ;
សត្តាហំ ធារិយមានានំ, គន្ធោ តេសំ ន ឆិជ្ជតិ។

២០៤៨. ‘‘ឧភតោ សរំ មុចលិន្ទំ, បុប្ផា តិដ្ឋន្តិ សោភនា;
ឥន្ទីវរេហិ សញ្ឆន្នំ, វនំ តំ ឧបសោភតិ។

២០៤៩. ‘‘អឌ្ឍមាសំ ធារិយមានានំ, គន្ធោ តេសំ ន ឆិជ្ជតិ;
នីលបុប្ផី សេតវារី, បុប្ផិតា គិរិកណ្ណិកា;
កលេរុក្ខេហិ [កដេរុកេហិ (សី.), កដេរុក្ខេហិ (បី.)] សញ្ឆន្នំ, វនំ តំ តុលសីហិ ច។

២០៥០. ‘‘សម្មទ្ទតេវ គន្ធេន, បុប្ផសាខាហិ តំ វនំ;
ភមរា បុប្ផគន្ធេន, សមន្តា មភិនាទិតា។

២០៥១. ‘‘តីណិ កក្ការុជាតានិ, តស្មឹ សរសិ ព្រាហ្មណ;
កុម្ភមត្តានិ ចេកានិ, មុរជមត្តានិ តា ឧភោ។

២០៥២. ‘‘អថេត្ថ សាសបោ ពហុកោ, នាទិយោ [នារិយោ (ក.)] ហរិតាយុតោ;
អសី តាលាវ តិដ្ឋន្តិ, ឆេជ្ជា ឥន្ទីវរា ពហូ។

២០៥៣. ‘‘អប្ផោដា សុរិយវល្លី ច, កាឡីយា [កោឡីយា (ក.)] មធុគន្ធិយា;
អសោកា មុទយន្តី ច, វល្លិភោ ខុទ្ទបុប្ផិយោ។

២០៥៤. ‘‘កោរណ្ឌកា អនោជា ច, បុប្ផិតា នាគមល្លិកា [នាគវល្លិកា (សី. បី.)];
រុក្ខមារុយ្ហ តិដ្ឋន្តិ, ផុល្លា កឹសុកវល្លិយោ។

២០៥៥. ‘‘កដេរុហា ច វាសន្តី, យូថិកា មធុគន្ធិយា;
និលិយា សុមនា ភណ្ឌី, សោភតិ បទុមុត្តរោ។

២០៥៦. ‘‘បាដលី សមុទ្ទកប្បាសី, កណិការា ច បុប្ផិតា;
ហេមជាលាវ ទិស្សន្តិ, រុចិរគ្គិ សិខូបមា។

២០៥៧ ជលជានិ តានិ ច បុប្ផានិ, ថលជានុទកានិ ច;
សព្ពានិ តត្ថ ទិស្សន្តិ, ឯវំ រម្មោ មហោទធិ។

២០៥៨ “អថស្សា បោក្ខរណិយា, ពហុកា វារិគោចរា;
រោហិតា នឡបី [នឡបេ (ក.)] សិង្គូ, កុម្ភិលា មករា សុសូ។

២០៥៩ “មធុ ច មធុលដ្ឋិ ច, តាលិសា ច បិយង្គុកា;
កុដន្ទជា ភទ្ទមុត្តា [ឧទ្ទកា ភទ្ទមុដ្ឋា ច (ក.)], សេតបុប្ផា ច លោលុបា។

២០៦០ “សុរភី ច រុក្ខា តគរា, ពហុកា តុង្គវណ្តកា [តុង្គវល្លិកា (ក.)];
បទ្មកា នរទា កុដ្ឋា, ឈាមកា ច ហរេណុកា។

២០៦១ “ហាលិទ្ទកា គន្ធសិលា, ហិរិវេរា ច គុគ្គុលា;
វិភេទិកា ចោរកា កុដ្ឋា, កប្បូរា ច កលិង្គុកា។

២០៦២ “អថេត្ថ សីហព្យគ្ឃា ច, បុរិសាលូ ច ហត្ថិយោ;
ឯណេយ្យា បសទា ចេវ, រោហិច្ចា សរភា មិគា។

២០៦៣ “កោដ្ឋសុណា សុណោបិ ច, តុលិយា នឡសន្និភា;
ចាមរី ចលនី លង្ឃី, ឈាបិតា មក្កដា បិចុ។

២០៦៤ “តក្កុដា កដមាយា ច, ឥក្កា គោណសិរា ពហូ;
ខគ្គា វរាហា នកុលា, កាឡកេត្ថ ពហូតសោ។

២០៦៥ “មហឹសា សោណសិង្គាលា, បម្បកា ច សមន្តតោ;
អាកុច្ឆា បចលាកា ច, ចិត្រកា ចាបិ ទីបិយោ។

២០៦៦ “បេលកា ច វិឃាសាទា, សីហា គោគណិសាទកា;
អដ្ឋបាទា ច មោរា ច, ភស្សរា ច កុកុត្ថកា។

២០៦៧ “ចង្កោរា កុក្កុដា នាគា, អញ្ញមញ្ញំ បកូជិនោ;
ពកា ពលាកា នជ្ជុហា, ទិន្ទិភា កុញ្ជវាជិតា [កុញ្ជវាទិកា (សី. បី.)]។

២០៦៨ “ព្យគ្ឃិនសា លោហបិដ្ឋា, បម្មកា [បម្បកា (សី. បី.), ចប្បកា (ស្យា.), បព្ពកា (ក.)] ជីវជីវកា;
កបិញ្ជរា តិត្តិរាយោ, កុលា ច បដិកុត្ថកា។

២០៦៩ “មន្ទាលកា ចេលកេដុ, ភណ្ឌុតិត្តិរនាមកា;
ចេលាវកា បិង្គលាយោ [បិង្គុលាយោ (សី. បី.)], គោដកា អង្គហេតុកា។

២០៧០ “តរិយា ច សគ្គា ច, ឧហុង្ការា ច កុក្កុហា;
នានាទិជគណាកិណ្ណំ, នានាសរនិកូជិតំ។

២០៧១ “អថេត្ថ សកុណា សន្តិ, នីលកា [សាឡិកា (ក.)] មញ្ជុភាណិកា;
មោទន្តិ សហ ភរិយាហិ, អញ្ញមញ្ញំ បកូជិនោ។

២០៧២ “អថេត្ថ សកុណា សន្តិ, ទិជា មញ្ជុស្សរា សិតា;
សេតច្ឆិកុដា ភទ្រក្ខា, អណ្ឌជា ចិត្របេខុណា។

២០៧៣ “អថេត្ថ សកុណា សន្តិ, ទិជា មញ្ជុស្សរា សិតា;
សិខណ្ឌី នីលគីវាហិ, អញ្ញមញ្ញំ បកូជិនោ។

២០៧៤ “កុកុត្ថកា កុឡីរកា, កោដ្ឋា បោក្ខរសាតកា;
កាលាមេយ្យា ពលិយក្ខា, កទម្ពា សុវសាឡិកា។

២០៧៥ “ហាលិទ្ទា លោហិតា សេតា, អថេត្ថ នលកា ពហូ;
វារណា ភិង្គរាជា ច, កទម្ពា សុវកោកិលា។

២០៧៦ “ឧក្កុសា កុររា ហំសា, អាដា បរិវទេន្តិកា;

បាកហំសា អតិពលា, នដ្ឋហា ជីវជីវកា។

២០៧៧. “ផារេវតា វរិហំសា, ចក្កវាកា នទីចរា;
វារណាភិរុទា រម្មា, ឧភោ កាលូបកូជិនោ។

២០៧៨. “អេត្ថ សកុណា សន្តិ, នានាវណ្ណា ពហូ ទិជា;
មោទន្តិ សហ ភរិយាហិ, អញ្ញមញ្ញំ បកូជិនោ។

២០៧៩. “អេត្ថ សកុណា សន្តិ, នានាវណ្ណា ពហូ ទិជា;
សព្ពេ មញ្ជូ និកូជន្តិ, មុចលិន្ទមុភតោសរំ។

២០៨០. “អេត្ថ សកុណា សន្តិ, ករវិយា នាម តេ ទិជា [ករវី នាម តេ ទិជា (សី. បី.)];
មោទន្តិ សហ ភរិយាហិ, អញ្ញមញ្ញំ បកូជិនោ។

២០៨១. “អេត្ថ សកុណា សន្តិ, ករវិយា នាម តេ ទិជា;
សព្ពេ មញ្ជូ និកូជន្តិ, មុចលិន្ទមុភតោសរំ។

២០៨២. “ឯណេយ្យបសទាកិណ្ណំ, នាគសំសេវិតំ វនំ;
នានាលតាហិ សញ្ឆន្នំ, កទលីមិគសេវិតំ។

២០៨៣. “អេត្ថ សាសបោ ពហុកោ [សាមា ពហុកា (ស្យា. ក.)], នីវារោ វរកោ ពហុ;
សាលិ អកដ្ឋបាកោ ច, ឧច្ឆុ តត្ថ អនប្បកោ។

២០៨៤. “អយំ ឯកបទី ឯតិ, ឧជុំ គច្ឆតិ អស្សមំ;
ខុទំ [ខុទ្ទំ (ស្យា. ក.)] បិបាសំ អរតិំ, តត្ថ បត្តោ ន វិន្ទតិ;
យត្ថ វេស្សន្តរោ រាជា, សហ បុត្តេហិ សម្មតិ។

២០៨៥. “ធារេន្តោ ព្រាហ្មណវណ្ណំ, អាសទញ្ច មសំ ជដំ;
ចម្មវាសី ឆមា សេតិ, ជាតវេទំ នមស្សតិ”។

២០៨៦. “ឯតំ សុត្វា ព្រហ្មពន្ធុ, ឥសី កត្វា បទក្ខិណំ;
ឧទគ្គចិត្តោ បក្កាមិ, យត្ថ វេស្សន្តរោ អហុ”។

មហាវនវណ្ណនា។

ទារកបព្ពំ

២០៨៧. “ឧដ្ឋេហិ ជាលិ បតិដ្ឋ, បោរាណំ វិយ ទិស្សតិ;
ព្រាហ្មណំ វិយ បស្សាមិ, នន្ទិយោ មាភិកីររេ”។

២០៨៨. “អហម្បិ តាត បស្សាមិ, យោ សោ ព្រហ្មាវ ទិស្សតិ;
អទ្ធិកោ វិយ [អត្ថិកោ វិយ (សី. បី.)] អាយាតិ, អតិថី នោ ភវិស្សតិ”។

២០៨៩. “កច្ចិ នុ ភោតោ កុសលំ, កច្ចិ ភោតោ អនាមយំ;
កច្ចិ ឧញ្ឆេន យាបេថ, កច្ចិ មូលផលា ពហូ។

២០៩០. “កច្ចិ ឌំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា;
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, កច្ចិ ហិំសា ន វិជ្ជតិ”។

២០៩១. “កុសលញ្ចេវ នោ ព្រហ្មេ, អថោ ព្រហ្មេ អនាមយំ;
អថោ ឧញ្ឆេន យាបេម, អថោ មូលផលា ពហូ។

២០៩២. “អថោ ឌំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា;
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, ហិំសា អម្ហំ [មយ្ហំ (ស្យា. ក.)] ន វិជ្ជតិ”។

២០៩៣. “សត្ត នោ មាសេ វសតំ, អរញ្ញេ ជីវសោកិនំ [ជីវិសោកិនំ (ស្យា.)];
ឥទម្បិ បឋមំ បស្សាម, ព្រាហ្មណំ ទេវវណ្ណិនំ;

អាទាយ វេឡុវំ ទណ្ឌំ, អគ្គិហុត្តំ កមណ្ឌលុំ។

២០៩៤ “ស្វាគតំ តេ មហាព្រហ្មេ, អថោ តេ អទុរាគតំ;
អន្តោ បវិស ភទ្ទន្តេ, បាទេ បក្ខាលយស្សុ តេ។

២០៩៥ “តិន្ទុកានិ បិយាលានិ, មធុកេ កាសុមារិយោ;
ផលានិ ខុទ្ទកប្បានិ, ភុញ្ជ ព្រហ្មេ វរំ វរំ។

២០៩៦ “ឥទម្បិ បានីយំ សីតំ, អាភតំ គិរិគព្ភរា;
តតោ បិវ មហាព្រហ្មេ, សចេ ត្វំ អភិកង្ខសិ។

២០៩៧ “អថ ត្វំ កេន វណ្ណេន, កេន វា បន ហេតុនា;
អនុប្បត្តោ ព្រហារញ្ញំ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”។

២០៩៨ “យថា វារិវហោ បូរោ, សព្ពកាលំ ន ខីយតិ;
ឯវំ តំ យាចិតាគច្ឆិំ, បុត្តេ មេ ទេហិ យាចិតោ”។

២០៩៩ “ទទាមិ ន វិកម្បាមិ, ឥស្សរោ នយ ព្រាហ្មណ;
បាតោ គតា រាជបុត្តី, សាយំ ឧញ្ឆាតោ ឯហិតិ។

២១០០ “ឯករត្តិំ វសិត្វាន, បាតោ គច្ឆសិ ព្រាហ្មណ;
តស្សា ន្ហាតេ ឧបឃាតេ, អថ នេ មាលធារិនេ។

២១០១ “ឯករត្តិំ វសិត្វាន, បាតោ គច្ឆសិ ព្រាហ្មណ;
នានាបុប្ផេហិ សញ្ឆន្នេ, នានាគន្ធេហិ ភូសិតេ;
នានាមូលផលាកិណ្ណេ, គច្ឆ ស្វាទាយ ព្រាហ្មណ”។

២១០២ “ន វាសមភិរោចាមិ, គមនំ មយ្ហ រុច្ចតិ;
អន្តរាយោបិ មេ អស្ស, គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ។

២១០៣ “ន ហេតា យាចយោគី នំ, អន្តរាយស្ស ការិយា;
ឥត្ថិយោ មន្តំ [ឥត្ថិកាមន្តំ (ក.)] ជានន្តិ, សព្ពំ គណ្ហន្តិ វាមតោ។

២១០៤ “សទ្ធាយ ទានំ ទទតោ, មាសំ អទក្ខិ មាតរំ;
អន្តរាយម្បិ សា កយិរា, គច្ឆញ្ញេវ រថេសភ។

២១០៥ “អាមន្តយស្សុ តេ បុត្តេ, មា តេ មាតរមទ្ទសុំ;
សទ្ធាយ ទានំ ទទតោ, ឯវំ បុញ្ញំ បវឌ្ឍតិ។

២១០៦ “អាមន្តយស្សុ តេ បុត្តេ, មា តេ មាតរមទ្ទសុំ;
មាទិសស្ស ធនំ ទត្វា, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ”។

២១០៧ “សចេ ត្វំ និច្ឆសេ ទដ្ឋុំ, មម ភរិយំ បតិព្ពតំ;
អយ្យកស្សបិ ទស្សេហិ, ជាលី កណ្ហាជិនំ ចុភោ។

២១០៨ “ឥមេ កុមារេ ទិស្វាន, មញ្ជុកេ បិយភាណិនេ;
បតីតោ សុមនោ វិត្តោ, ពហុំ ទស្សតិ តេ ធនំ”។

២១០៩ “អច្ឆេទនស្ស ភាយាមិ, រាជបុត្ត សុណោហិ មេ;
រាជទណ្ឌាយ មំ ទជ្ជា, វិក្កិណេយ្យ ហនេយ្យ វា;
ជិនោ ធនញ្ច ទាសេ ច, គារយ្ហស្ស ព្រហ្មពន្ធុយា”។

២១១០ “ឥមេ កុមារេ ទិស្វាន, មញ្ជុកេ បិយភាណិនេ;
ធម្មេ ឋិតោ មហារាជា, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ;
លទ្ធា បីតិសោមនស្សំ, ពហុំ ទស្សតិ តេ ធនំ”។

២១១១ “នាហំ តម្បិ ករិស្សាមិ, យំ មំ ត្វំ អនុសាសសិ;

ទារកេវ អហំ នេស្សំ, ព្រាហ្មណ្យា បរិចារកេ”។

២១១២. “តតោ កុមារា ព្យថិតា [ព្យធិតា (សី. បី. ក.)], សុត្វា លុទ្ទស្ស ភាសិតំ;
តេន តេន បធាវិំសុ, ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោ”។

២១១៣. “ឯហិ តាត បិយបុត្ត, បូរេថ មម បារមី;
ហទយំ មេភិសិញ្ចេថ, ករោថ វចនំ មម។

២១១៤. “យានា នាវា ច មេ ហោថ, អចលា ភវសាគរេ;
ជាតិបារំ តរិស្សាមិ, សន្តារេស្សំ សទេវកំ”។

២១១៥. “ឯហិ អម្ម បិយធីតិ, បូរេថ មម បារមី [បិយា មេ ទានបារមី (ស្យា. ក.)];
ហទយំ មេភិសិញ្ចេថ, ករោថ វចនំ មម។

២១១៦. “យានា នាវា ច មេ ហោថ, អចលា ភវសាគរេ;
ជាតិបារំ តរិស្សាមិ, ឧទ្ធរិស្សំ សទេវកំ”។

២១១៧. “តតោ កុមារេ អាទាយ, ជាលី កណ្ហាជិនំ ចុភោ;
ព្រាហ្មណស្ស អទា ទានំ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ។

២១១៨. “តតោ កុមារេ អាទាយ, ជាលី កណ្ហាជិនំ ចុភោ;
ព្រាហ្មណស្ស អទា វិត្តោ, បុត្តកេ ទានមុត្តមំ។

២១១៩. “តទាសិ យំ ភឹសនកំ, តទាសិ លោមហំសនំ;
យំ កុមារេ បទិន្នម្ហិ, មេទនី សម្បកម្បថ។

២១២០. “តទាសិ យំ ភឹសនកំ, តទាសិ លោមហំសនំ;
យំ បញ្ជលិកតោ រាជា, កុមារេ សុខវច្ឆិតេ;
ព្រាហ្មណស្ស អទា ទានំ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ”។

២១២១. “តតោ សោ ព្រាហ្មណោ លុទ្ទោ, លតំ ទន្តេហិ ឆិន្ទិយ;
លតាយ ហត្ថេ ពន្ធិត្វា, លតាយ អនុមជ្ជថ [អនុបជ្ជថ (ក.)]។

២១២២. “តតោ សោ រជ្ជុមាទាយ, ទណ្ឌញ្ចាទាយ ព្រាហ្មណោ;
អាកោដយន្តោ តេ នេតិ, សិវិរាជស្ស បេក្ខតោ”។

២១២៣. “តតោ កុមារា បក្កាមុំ, ព្រាហ្មណស្ស បមុញ្ចិយ;
អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ, បិតរំ សោ ឧទិក្ខតិ។

២១២៤. “វេធមស្សត្ថបត្តំវ, បិតុ បាទានិ វន្ទតិ;
បិតុ បាទានិ វន្ទិត្វា, ឥទំ វចនមព្រវិ។

២១២៥. “អម្មា ច តាត និក្ខន្តា, ត្វញ្ច នោ តាត ទស្សសិ;
យាវ អម្មម្បិ បស្សេមុ, អថ នោ តាត ទស្សសិ។

២១២៦. “អម្មា ច តាត និក្ខន្តា, ត្វញ្ច នោ តាត ទស្សសិ;
មា នោ ត្វំ តាត អទទា, យាវ អម្មាបិ ឯតុ នោ;
តទាយំ ព្រាហ្មណោ កាមំ, វិក្កិណាតុ ហនាតុ វា។

២១២៧. “ពលង្កបាទោ [ពិលង្កបាទោ (ក.)] អន្ធនខោ [អទ្ធនខោ (សី. ស្យា. បី.)], អថោ ឱវទ្ធបិណ្ឌិកោ [ឱពទ្ធបិណ្ឌិកោ (ក.)];
ទីឃុត្តរោដ្ឋោ ចបលោ, កឡារោ ភគ្គនាសកោ។

២១២៨. “កុម្ភោទរោ ភគ្គបិដ្ឋិ, អថោ វិសមចក្ខុកោ;
លោហមស្សុ ហរិតកេសោ, វលីនំ តិលកាហតោ។

២១២៩. “បិង្គលោ ច វិនតោ ច, វិកដោ ច ព្រហា ខរោ;

អជិនានិ ច សន្នទ្ធោ, អមនុស្សោ ភយានកោ។

២១៣០ “មនុស្សោ ឧទាហុ យក្ខោ, មំសលោហិតភោជនោ;
គាមា អរញ្ញមាគម្ម, ធនំ តំ តាត យាចតិ។

២១៣១ “ទីឃមានេ បិសាចេន, កឹ នុ តាត ឧទិក្ខសិ;
អស្មា នូន តេ ហទយំ, អាយសំ ទឡ្ហពន្ធនំ។

២១៣២ “យោ នោ ពទ្ធេ ន ជានាសិ, ព្រាហ្មណេន ធនេសិនា;
អច្ចាយិកេន លុទ្ទេន, យោ នោ គាវោវ សុម្ភតិ។

២១៣៣ “ឥធេវ អច្ឆតំ កណ្ហា, ន សា ជានាតិ កិស្មិញ្ចិ;
មិគីវ ខីរសម្មត្តា, យូថា ហីនា បកន្ទតិ។

២១៣៤ “ន មេ ឥទំ តថា ទុក្ខំ, លព្ភា ហិ បុមុនា ឥទំ;
យញ្ច អម្មំ ន បស្សាមិ, តំ មេ ទុក្ខតរំ ឥតោ។

២១៣៥ “ន មេ ឥទំ តថា ទុក្ខំ, លព្ភា ហិ បុមុនា ឥទំ;
យញ្ច តាតំ ន បស្សាមិ, តំ មេ ទុក្ខតរំ ឥតោ។

២១៣៦ “សា នូន កបណា អម្មា, ចិររត្តាយ រុច្ឆតិ [រុជ្ជតិ (ស្យា. ក.)];
កណ្ហាជិនំ អបស្សន្តី, កុមារឹ ចារុទស្សនឹ។

២១៣៧ “សោ នូន កបណោ តាតោ, ចិររត្តាយ រុច្ឆតិ;
កណ្ហាជិនំ អបស្សន្តោ, កុមារឹ ចារុទស្សនឹ។

២១៣៨ “សា នូន កបណា អម្មា, ចិរំ រុច្ឆតិ អស្សមេ;
កណ្ហាជិនំ អបស្សន្តី, កុមារឹ ចារុទស្សនឹ។

២១៣៩ “សោ នូន កបណោ តាតោ, ចិរំ រុច្ឆតិ អស្សមេ;
កណ្ហាជិនំ អបស្សន្តោ, កុមារឹ ចារុទស្សនឹ។

២១៤០ “សា នូន កបណា អម្មា, ចិររត្តាយ រុច្ឆតិ;
អឌ្ឍរត្តេ វ រត្តេ វា, នទីវ អវសុច្ឆតិ។

២១៤១ “សោ នូន កបណោ តាតោ, ចិររត្តាយ រុច្ឆតិ;
អឌ្ឍរត្តេ វ រត្តេ វា, នទីវ អវសុច្ឆតិ។

២១៤២ “ឥមេ តេ ជម្ពុកា រុក្ខា, វេទិសា សិន្ទុវារកា [សិន្ទុវារិតា (ពហូសុ)];
វិវិធានិ រុក្ខជាតានិ, តានិ អជ្ជ ជហាមសេ។

២១៤៣ “អស្សត្ថា បនសា ចេមេ, និគ្រោធា ច កបិត្ថនា;
វិវិធានិ ផលជាតានិ, តានិ អជ្ជ ជហាមសេ។

២១៤៤ “ឥមេ តិដ្ឋន្តិ អារាមា, អយំ សីតូទកា [សីតោទិកា (សី. បី.)] នទី;
យត្ថស្សុ បុព្ពេ កីឡាម, តានិ អជ្ជ ជហាមសេ។

២១៤៥ “វិវិធានិ បុប្ផជាតានិ, អស្មឹ ឧបរិបព្ពតេ;
យានស្សុ បុព្ពេ ធារេម, តានិ អជ្ជ ជហាមសេ។

២១៤៦ “វិវិធានិ ផលជាតានិ, អស្មឹ ឧបរិបព្ពតេ;
យានស្សុ បុព្ពេ ភុញ្ជាម, តានិ អជ្ជ ជហាមសេ។

២១៤៧ “ឥមេ នោ ហត្ថិកា អស្សា, ពលិពទ្ទា ច នោ ឥមេ;
យេហិស្សុ បុព្ពេ កីឡាម, តានិ អជ្ជ ជហាមសេ”។

២១៤៨ “ទីឃមានា កុមារា តេ, បិតរំ ឯតទព្រវុំ;
អម្មំ អារោគ្យំ វជ្ជាសិ, ត្វញ្ច តាត សុខី ភវ។

២១៤៩“ឥមេ នោ ហត្ថិកា អស្សា, ពលិពទ្ទា ច នោ ឥមេ;
តានិ អម្មាយ ទជ្ជេសិ, សោកំ តេហិ វិនេស្សតិ។

២១៥០“ឥមេ នោ ហត្ថិកា អស្សា, ពលិពទ្ទា ច នោ ឥមេ;
តានិ អម្មា ឧទិក្ខន្តី, សោកំ បដិវិនេស្សតិ។

២១៥១“តតោ វេស្សន្តរោ រាជា, ទានំ ទត្វាន ខត្តិយោ;
បណ្ណសាលំ បវិសិត្វា, កលុនំ បរិទេវយិ”។

២១៥២“កំ ន្វជ្ជ ឆាតា តសិតា, ឧបរុច្ឆន្តិ ទារកា;
សាយំ សំវេសនាកាលេ, កោ នេ ទស្សតិ ភោជនំ។

២១៥៣“កំ ន្វជ្ជ ឆាតា តសិតា, ឧបរុច្ឆន្តិ ទារកា;
សាយំ សំវេសនាកាលេ, អម្មា ឆាតម្ហ ទេថ នោ។

២១៥៤“កថំ នុ បថំ គច្ឆន្តិ, បត្តិកា អនុបាហនា;
សន្តា សូនេហិ បាទេហិ, កោ នេ ហត្ថេ គហេស្សតិ។

២១៥៥“កថំ នុ សោ ន លជ្ជេយ្យ, សម្មុខា បហរំ មម;
អទូសកានំ បុត្តានំ, អលជ្ជី វត ព្រាហ្មណោ។

២១៥៦“យោបិ មេ ទាសិទាសស្ស, អញ្ញោ វា បន បេសិយោ;
តស្សាបិ សុវិហីនស្ស, កោ លជ្ជី បហរិស្សតិ។

២១៥៧“វារិជស្សេវ មេ សតោ, ពទ្ធស្ស កុមិនាមុខេ;
អក្កោសតិ បហរតិ, បិយេ បុត្តេ អបស្សតោ។

២១៥៨“អទុ ចាបំ គហេត្វាន, ខគ្គំ ពន្ធិយ វាមតោ;
អានេស្សាមិ សកេ បុត្តេ, បុត្តានញ្ហិ វធោ ទុខោ។

២១៥៩“អដ្ឋានមេតំ [អទ្ធា ហិ មេតំ (បី.)] ទុក្ខរូបំ, យំ កុមារា វិហញ្ញរេ;
សតញ្ច ធម្មមញ្ញាយ, កោ ទត្វា អនុតប្បតិ”។

២១៦០“សច្ចំ កិរេវមាហំសុ, នរា ឯកច្ចិយា ឥធ;
យស្ស នត្ថិ សកា មាតា, យថា នត្ថិ [បិតា អត្ថិ (ក.)] តថេវ សោ។

២១៦១“ឯហិ កណ្ហេ មរិស្សាម, នត្ថត្ថោ ជីវិតេន នោ;
ទិន្នម្ហាតិ [ទិន្នម្ហាបិ (សី. ស្យា.), ទិន្នមាសិ (ក.)] ជនិន្ទេន, ព្រាហ្មណស្ស ធនេសិនោ;
អច្ចាយិកស្ស លុទ្ធស្ស, យោ នោ គាវោវ សុម្ភតិ។

២១៦២“ឥមេ តេ ជម្ពុកា រុក្ខា, វេទិសា សិន្ទុវារកា;
វិវិធានិ រុក្ខជាតានិ, តានិ កណ្ហេ ជហាមសេ។

២១៦៣“អស្សត្ថា បនសា ចេមេ, និគ្រោធា ច កបិត្ថនា;
វិវិធានិ ផលជាតានិ, តានិ កណ្ហេ ជហាមសេ។

២១៦៤“ឥមេ តិដ្ឋន្តិ អារាមា, អយំ សីតូទកា នទី;
យត្ថស្សុ បុព្ពេ កីឡាម, តានិ កណ្ហេ ជហាមសេ។

២១៦៥“វិវិធានិ បុប្ផជាតានិ, អស្មឹ ឧបរិបព្ពតេ;
យានស្សុ បុព្ពេ ធារេម, តានិ កណ្ហេ ជហាមសេ។

២១៦៦“វិវិធានិ ផលជាតានិ, អស្មឹ ឧបរិបព្ពតេ;
យានស្សុ បុព្ពេ ភុញ្ជាម, តានិ កណ្ហេ ជហាមសេ។

២១៦៧“ឥមេ នោ ហត្ថិកា អស្សា, ពលិពទ្ទា ច នោ ឥមេ;
យេហិស្សុ បុព្ពេ កីឡាម, តានិ កណ្ហេ ជហាមសេ”។

២១៦៨ “នីយមានា កុមារា តេ, ព្រាហ្មណស្ស បមុញ្ចិយ;
តេន តេន បធាវិសុ, ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោ”។

២១៦៩ “ឆាតោ សោ វជ្ឈមានាយ, ទណ្ឌញ្ញាទាយ ព្រាហ្មណោ;
អាកោដយន្តោ តេ នេតិ, សិវិរាជស្ស បេក្ខតោ”។

២១៧០ “តំ តំ កណ្ហាជិនាវោច, អយំ មំ តាត ព្រាហ្មណោ;
លដ្ឋិយា បដិកោដេតិ, ឃរេ ជាតំវ ទាសិយំ។

២១៧១ “ន ចាយំ ព្រាហ្មណោ តាត, ធម្មិកា ហោន្តិ ព្រាហ្មណា;
យក្ខោ ព្រាហ្មណវណ្ណេន, ខាទិតុំ តាត នេតិ នោ;
នីយមានេ បិសាចេន, កឹ នុ តាត ឧទិក្ខសិ”។

២១៧២ “ឥមេ នោ បាទកា ទុក្ខា, ទីឃោ ចទ្ធា សុទុគ្គមោ;
នីចេ ចោលម្ពតេ សូរិយោ, ព្រាហ្មណោ ច ធារេតិ [តរេតិ (សី. ស្យា. បី.)] នោ។

២១៧៣ “ឱកន្ទាមសេ [ឱក្កន្តាមសិ (ក.)] ភូតានិ, បព្ពតានិ វនានិ ច;
សរស្ស សិរសា វន្ទាម, សុបតិត្ថេ ច អាបកេ [អាវកេ (ក.)]។

២១៧៤ “ធិណលតានិ ឱសធ្យោ, បព្ពតានិ វនានិ ច;
អម្មំ អារោគ្យំ វជ្ជាថ, អយំ នោ នេតិ ព្រាហ្មណោ។

២១៧៥ “ឧដ្ឋេន្តុ ភោន្តោ អម្មញ្ច, មទ្ទី អស្មាក មាតរំ;
សចេ អនុបតិតុកាមាសិ, ខិប្បំ អនុបតិយាសិ នោ។

២១៧៦ “អយំ ឯកបទី ឯតិ, ឧជុំ គច្ឆតិ អស្សមំ;
តមេវានុបតេយ្យាសិ, អបិ បស្សេសិ នេ លហុំ។

២១៧៧ “អហោ វត រេ ជដិនី, វនមូលផលហារិកេ [ហារិយា (ស្យា. ក.)];
សុញ្ញំ ទិស្វាន អស្សមំ, តំ តេ ទុក្ខំ ភវិស្សតិ។

២១៧៨ “អតិវេលំ នុ អម្មាយ, ឧញ្ឆា លទ្ធោ អនប្បកោ [ឧញ្ឆាលទ្ធំ អនប្បកំ (ស្យា.)];
យា នោ ពទ្ធេ ន ជានាសិ, ព្រាហ្មណេន ធនេសិនា។

២១៧៩ “អទ្ធាយិកេន លុទ្ទេន, យោ នោ គាវោវ សុម្ភតិ;
អបជ្ជ អម្មំ បស្សេមុ, សាយំ ឧញ្ឆាតោ អាគតំ។

២១៨០ “ទដ្ឋា អម្មា ព្រាហ្មណស្ស, ផលំ ខុទ្ទេន មិស្សិតំ;
តទាយំ អសិតោ ធាតោ, ន ពាឡ្ហំ ធារយេយ្យ [តរយេយ្យ (សី. ស្យា. បី.)] នោ។

២១៨១ “សូនា ច វត នោ បាទា, ពាឡ្ហំ ធារេតិ ព្រាហ្មណោ;
ឥតិ តត្ថ វិលបឹសុ, កុមារា មាតុគិទ្ធិនោ”។

ទារកបព្ពំ នាម។

មទ្ទីបព្ពំ

២១៨២ “តេសំ លាលប្បិតំ សុត្វា, តយោ វាឡា វនេ មិគា;
សីហោ ព្យគ្ឃោ ច ទីបិ ច, ឥទំ វចនមព្រវុំ។

២១៨៣ “មា ហេវ នោ រាជបុត្តី, សាយំ ឧញ្ឆាតោ អាគមា;
មា ហេវម្ហាក និព្ភោគេ, ហេឋយិត្ថ វនេ មិគា។

២១៨៤ “សីហោ ច នំ វិហេឋេយ្យ, ព្យគ្ឃោ ទីបិ ច លក្ខណំ;
នេវ ជាលីកុមារស្ស, កុតោ កណ្ហាជិនា សិយា;
ឧភយេនេវ ជីយេថ, បតឹ បុត្តេ ច លក្ខណា”។

២១៨៥ ខណិត្តិកំ មេ បតិតំ, ទក្ខិណក្ខិ ច ផន្ទតិ;
អផលា ផលិនោ រុក្ខា, សព្ពា មុយ្ហន្តិ មេ ទិសា។

២១៨៦ “តស្សា សាយន្ហកាលស្មឹ, អស្សមាគមនំ បតិ;
អត្ថង្គតម្ហិ សូរិយេ, វាឡា បន្ថេ ឧបដ្ឋហុំ។

២១៨៧ “នីចេ ចោលម្ពតេ សូរិយោ, ទូរេ ច វត អស្សមោ;
យញ្ច នេសំ ឥតោ ហស្សំ [ហិស្សំ (ក.)], តំ តេ ភុញ្ជេយ្យុ ភោជនំ។

២១៨៨ “សោ នូន ខត្តិយោ ឯកោ, បណ្ណសាលាយ អច្ឆតិ;
តោសេន្តោ ទារកេ ឆាតេ, មមំ ទិស្វា អនាយតឹ។

២១៨៩ “តេ នូន បុត្តកា មយ្ហំ, កបណាយ វរាកិយា;
សាយំ សំវេសនាកាលេ, ខីរបីតាវ អច្ឆរេ។

២១៩០ “តេ នូន បុត្តកា មយ្ហំ, កបណាយ វរាកិយា;
សាយំ សំវេសនាកាលេ, វារិបីតាវ អច្ឆរេ។

២១៩១ “តេ នូន បុត្តកា មយ្ហំ, កបណាយ វរាកិយា;
បច្ចុគ្គតា មំ តិដ្ឋន្តិ, វច្ឆា ពាលាវ មាតរំ។

២១៩២ “តេ នូន បុត្តកា មយ្ហំ, កបណាយ វរាកិយា;
បច្ចុគ្គតា មំ តិដ្ឋន្តិ, ហំសាវុបរិបល្លលេ។

២១៩៣ “តេ នូន បុត្តកា មយ្ហំ, កបណាយ វរាកិយា;
បច្ចុគ្គតា មំ តិដ្ឋន្តិ, អស្សមស្សាវិទូរតោ។

២១៩៤ “ឯកាយនោ ឯកបថោ, សរា សោព្ភា ច បស្សតោ;
អញ្ញំ មគ្គំ ន បស្សាមិ, យេន គច្ឆេយ្យ អស្សមំ។

២១៩៥ “មិគា នមត្ថុ រាជានោ, កាននស្មឹ មហព្ពលា;
ធម្មេន ភាតរោ ហោថ, មគ្គំ មេ ទេថ យាចិតា។

២១៩៦ “អវរុទ្ធស្សាហំ ភរិយា, រាជបុត្តស្ស សិរីមតោ;
តំ ចាហំ នាតិមញ្ញាមិ, រាមំ សីតាវនុព្ពតា។

២១៩៧ “តុម្ហេ ច បុត្តេ បស្សថ, សាយំ សំវេសនំ បតិ;
អហញ្ច បុត្តេ បស្សេយ្យំ, ជាលឹ កណ្ហាជិនំ ចុភោ។

២១៩៨ “ពហុំ ចិទំ មូលផលំ, ភក្ខោ ចាយំ អនប្បកោ;
តតោ ឧបឌ្ឍំ ទស្សាមិ, មគ្គំ មេ ទេថ យាចិតា។

២១៩៩ “រាជបុត្តី ច នោ មាតា, រាជបុត្តោ ច នោ បិតា;
ធម្មេន ភាតរោ ហោថ, មគ្គំ មេ ទេថ យាចិតា”។

២២០០ “តស្សា លាលប្បមានាយ, ពហុំ ការុញ្ញសញ្ហិតំ;
សុត្វា នេលបតឹ វាចំ, វាឡា បន្ថា អបក្កមុំ”។

២២០១ “ឥមម្ហិ នំ បទេសម្ហិ, បុត្តកា បំសុកុណ្ឋិតា;
បច្ចុគ្គតា មំ តិដ្ឋន្តិ, វច្ឆា ពាលាវ មាតរំ។

២២០២ “ឥមម្ហិ នំ បទេសម្ហិ, បុត្តកា បំសុកុណ្ឋិតា;
បច្ចុគ្គតា មំ តិដ្ឋន្តិ, ហំសាវុបរិបល្លលេ។

២២០៣ “ឥមម្ហិ នំ បទេសម្ហិ, បុត្តកា បំសុកុណ្ឋិតា;
បច្ចុគ្គតា មំ តិដ្ឋន្តិ, អស្សមស្សាវិទូរតោ។

២២០៤ “ទ្វេ មិគា វិយ [តេ មិគាវិយ (សី. ស្យា. បី.)] ឧក្កណ្ណា [ឱក្កណ្ណា (ក.)], សមន្តា មភិធាវិនោ;

អានន្ទិនោ បមុទិតា, វគ្គមានាវ កម្បរេ;
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ, ជាលី កណ្ហាជិនំ ចុភោ។

២២០៥. “ឆកលីវ មិគី ឆាបំ, បក្ខី មុត្តាវ បញ្ជរា;
ឱហាយ បុត្តេ និក្ខមិំ, សីហីវាមិសគិទ្ធិនី;
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ, ជាលី កណ្ហាជិនំ ចុភោ។

២២០៦. “ឥទំ នេសំ បទក្កន្តំ, នាគានមិវ បព្វតេ;
ចិតកា បរិកិណ្ណាយោ, អស្សមស្សាវិទូរតោ;
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ, ជាលី កណ្ហាជិនំ ចុភោ។

២២០៧. “វាលិកាយបិ ឱកិណ្ណា, បុត្តកា បំសុកុណ្ឋិតា;
សមន្តា មភិធាវន្តិ, តេ ន បស្សាមិ ទារកេ។

២២០៨. “យេ មំ បុរេ បច្ចុដ្ឋេន្តិ [បច្ចុទេន្តិ (សី. ស្យា. បី.)], អរញ្ញា ទូរមាយតិំ;
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ, ជាលី កណ្ហាជិនំ ចុភោ។

២២០៩. “ឆកលីវ មិគី ឆាបា, បច្ចុគ្គន្តូន មាតរំ;
ទូរេ មំ បវិលោកេន្តិ [អបលោកេន្តិ (ក.), បដិវិលោកេន្តិ (ស្យា.)], តេ ន បស្សាមិ ទារកេ។

២២១០. “ឥទំ នេសំ កីឡនកំ, បតិតំ បណ្ឌុពេឡុវំ;
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ, ជាលី កណ្ហាជិនំ ចុភោ។

២២១១. “ថនា ច មយ្ហិមេ បូរា, ឧរោ ច សម្បទាលតិ;
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ, ជាលី កណ្ហាជិនំ ចុភោ។

២២១២. “ឧច្ឆង្គេកោ វិចិនាតិ, ថនមេកាវលម្ពតិ;
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ, ជាលី កណ្ហាជិនំ ចុភោ។

២២១៣. “យស្សុ សាយន្ហសមយំ, បុត្តកា បំសុកុណ្ឋិតា;
ឧច្ឆង្គេ មេ វិវត្តន្តិ, តេ ន បស្សាមិ ទារកេ។

២២១៤. “អយំ សោ អស្សមោ បុព្វេ, សមជ្ជោ បដិភាតិ មំ;
ត្យជ្ជ បុត្តេ អបស្សន្ត្យា, ភមតេ វិយ អស្សមោ។

២២១៥. “កិមិទំ អប្បសទ្ទោវ, អស្សមោ បដិភាតិ មំ;
កាកោលាបិ ន វស្សន្តិ, មតា មេ នូន ទារកា។

២២១៦. “កិមិទំ អប្បសទ្ទោវ, អស្សមោ បដិភាតិ មំ;
សកុណាបិ ន វស្សន្តិ, មតា មេ នូន ទារកា។

២២១៧. “កិមិទំ តុណ្ហិភូតោសិ, អបិ រត្តេវ មេ មនោ;
កាកោលាបិ ន វស្សន្តិ, មតា មេ នូន ទារកា។

២២១៨. “កិមិទំ តុណ្ហិភូតោសិ, អបិ រត្តេវ មេ មនោ;
សកុណាបិ ន វស្សន្តិ, មតា មេ នូន ទារកា។

២២១៩. “កច្ចិ នុ មេ អយ្យបុត្ត, មិគា ខាទិំសុ ទារកេ;
អរញ្ញេ ឥរិណេ វិវនេ, កេន នីតា មេ ទារកា។

២២២០. “អទុ តេ បហិតា ទូតា, អទុ សុត្តា បិយំវទា;
អទុ ពហិ នោ និក្ខន្តា, ខិឌ្ឌាសុ បសុតា នុ តេ។

២២២១. “នេវាសំ កេសា ទិស្សន្តិ, ហត្ថបាទា ច ជាលិនោ;
សកុណានញ្ច ឱបាតោ, កេន នីតា មេ ទារកា។

២២២២. “ឥទំ តតោ ទុក្ខតរំ, សល្លវិទ្ធោ យថា វណោ;

ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ, ជាលឹ កណ្ហាជិនំ ចុភោ។

២២២៣. “ឥទម្បិ ទុតិយំ សល្លំ, កម្បេតិ ហទយំ មម;
យញ្ច បុត្តេ ន បស្សាមិ, ត្វញ្ច មំ នាភិភាសសិ។

២២២៤. “អជ្ជេវ [អជ្ជ ចេ (ស្យា.)] មេ ឥមំ រត្តឹ, រាជបុត្ត ន សំសសិ;
មញ្ញេ ឱក្កន្តសន្តំ [ឧក្កន្តសត្តំ (សី. បី.)] មំ, បាតោ ទក្ខិសិ នោ មតំ”។

២២២៥. “នូន មទ្ទី វរារោហា, រាជបុត្តី យសស្សិនី;
បាតោ គតាសិ ឧញ្ឆាយ, កិមិទំ សាយមាគតា”។

២២២៦. “នន្នុ ត្វំ សទ្ទមស្សោសិ, យេ សរំ បាតុមាគតា;
សីហស្សបិ នទន្តស្ស, ព្យគ្ឃស្ស ច និកុជ្ជិតំ។

២២២៧. “អហុ បុព្ពនិមិត្តំ មេ, វិចរន្តា ព្រហាវនេ;
ខណិត្តោ មេ ហត្ថា បតិតោ, ឧគ្គីវញ្ចាបិ [ឧង្គីវញ្ចាបិ (ក.)] អំសតោ។

២២២៨. “តទាហំ ព្យថិតា ភីតា, បុថុ កត្វាន បញ្ជលឹ;
សព្ពទិសា នមស្សិស្សំ, អបិ សោត្ថិ ឥតោ សិយា។

២២២៩. “មា ហេវ នោ រាជបុត្តោ, ហតោ សីហេន ទីបិនា;
ទារកា វា បរាមដ្ឋា, អច្ឆកោកតរច្ឆិហិ។

២២៣០. “សីហោ ព្យគ្ឃោ ច ទីបិ ច, តយោ វាឡា វនេ មិគា;
តេ មំ បរិយាវរុំ មគ្គំ, តេន សាយម្ហិ អាគតា។

២២៣១. “អហំ បតិញ្ច បុត្តេ ច, អាចេរមិវ មាណវោ;
អនុដ្ឋិតា ទិវារត្តឹ, ជដិនី ព្រហ្មចារិនី។

២២៣២. “អជិនានិ បរិទហិត្វា, វនមូលផលហារិយា;
វិចរាមិ ទិវារត្តឹ, តុម្ហំ កាមា ហិ បុត្តកា។

២២៣៣. “អហំ សុវណ្ណហលិទ្ទឹ, អាភតំ បណ្ឌុពេឡុវំ;
រុក្ខបក្កានិ ចាហាសឹ, ឥមេ វោ បុត្ត កីឡនា។

២២៣៤. “ឥមំ មូលាឡិវត្តកំ, សាលុកំ ចិញ្ចភេទកំ;
ភុញ្ជ ខុទ្ទេហិ សំយុត្តំ, សហ បុត្តេហិ ខត្តិយ។

២២៣៥. “បទុមំ ជាលិនោ ទេហិ, កុមុទញ្ច កុមារិយា;
មាលិនេ បស្ស នច្ចន្តេ, សិវិ បុត្តានិ អវ្ហយ។

២២៣៦. “តតោ កណ្ហាជិនាយបិ, និសាមេហិ រថេសភ;
មញ្ជុស្សរាយ វគ្គុយា, អស្សមំ ឧបយន្តិយា [ឧបគន្តិយា (ស្យា. ក.)]។

២២៣៧. “សមានសុខទុក្ខម្ហា, រដ្ឋា បព្ពាជិតា ឧភោ;
អបិ សិវិ បុត្តេ បស្សេសិ, ជាលឹ កណ្ហាជិនំ ចុភោ។

២២៣៨. “សមណេ ព្រាហ្មណេ នូន, ព្រហ្មចរិយបរាយណេ;
អហំ លោកេ អភិស្សបឹ, សីលវន្តេ ពហុស្សុតេ;
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ, ជាលឹ កណ្ហាជិនំ ចុភោ”។

២២៣៩. “ឥមេ តេ ជម្ពុកា រុក្ខា, វេទិសា សិន្ទុវារកា;
វិវិធានិ រុក្ខជាតានិ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។

២២៤០. “អស្សត្ថា បនសា ចេមេ, និគ្រោធា ច កបិត្ថនា;
វិវិធានិ ផលជាតានិ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។

២២៤១. “ឥមេ តិដ្ឋន្តិ អារាមា, អយំ សីតូទកា នទី;

យត្ថស្សុ បុព្ពេ កីឡឹសុ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។

២២៤២. “វិវិធានិ បុប្ផជាតានិ, អស្មឹ ឧបរិបព្ពតេ;
យានស្សុ បុព្ពេ ធារឹសុ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។

២២៤៣. “វិវិធានិ ផលជាតានិ, អស្មឹ ឧបរិបព្ពតេ;
យានស្សុ បុព្ពេ ភុញ្ជឹសុ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។

២២៤៤. “ឥមេ តេ ហត្ថិកា អស្សា, ពលិពទ្ទា ច តេ ឥមេ;
យេហិស្សុ បុព្ពេ កីឡឹសុ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ”។

២២៤៥. “ឥមេ សាមា សសោលូកា, ពហុកា កទលីមិគា;
យេហិស្សុ បុព្ពេ កីឡឹសុ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។

២២៤៦. “ឥមេ ហំសា ច កោញ្ចា ច, មយូរា ចិត្របេខុណា;
យេហិស្សុ បុព្ពេ កីឡឹសុ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ”។

២២៤៧. “ឥមា តា វនគុម្ពាយោ, បុប្ផិតា សព្ពកាលិកា;
យត្ថស្សុ បុព្ពេ កីឡឹសុ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។

២២៤៨. “ឥមា តា បោក្ខរណី រម្មា, ចក្កវាកូបកូជិតា;
មន្ទាលកេហិ សញ្ឆន្នា, បទុមុប្បលកេហិ ច;
យត្ថស្សុ បុព្ពេ កីឡឹសុ, តេ កុមារា ន ទិស្សរេ។

២២៤៩. “ន តេ កដ្ឋានិ ភិន្នានិ, ន តេ ឧទកមាហតំ;
អគ្គិបិ តេ ន ហាបិតោ, កឹ នុ មន្ទោវ ឈាយសិ។

២២៥០. “បិយោ បិយេន សង្គម្ម, សមោ មេ [សមោហំ (ស្យា.), សម្មោហំ (ក.)] ព្យបហញ្ញតិ;
ត្យជ្ជ បុត្តេ ន បស្សាមិ, ជាលឹ កណ្ហាជិនំ ចុភោ”។

២២៥១. “ន ខោ នោ ទេវ បស្សាមិ, យេន តេ នីហតា មតា;
កាកោលាបិ ន វស្សន្តិ, មតា មេ នូន ទារកា។

២២៥២. “ន ខោ នោ ទេវ បស្សាមិ, យេន តេ នីហតា មតា;
សកុណាបិ ន វស្សន្តិ, មតា មេ នូន ទារកា”។

២២៥៣. “សា តត្ថ បរិទេវិត្វា, បព្ពតានិ វនានិ ច;
បុនទេវស្សមំ គន្ត្វា, រោទិ សាមិកសន្តិកេ [សាមិកសន្តិកេ រោទិ (សី. ស្យា. បី.)]។

២២៥៤. “‘ន ខោ នោ ទេវ បស្សាមិ, យេន តេ នីហតា មតា;
កាកោលាបិ ន វស្សន្តិ, មតា មេ នូន ទារកា។

២២៥៥. “‘ន ខោ នោ ទេវ បស្សាមិ, យេន តេ នីហតា មតា;
សកុណាបិ ន វស្សន្តិ, មតា មេ នូន ទារកា។

២២៥៦. “‘ន ខោ នោ ទេវ បស្សាមិ, យេន តេ នីហតា មតា;
វិចរន្តិ រុក្ខមូលេសុ, បព្ពតេសុ គុហាសុ ច’។

២២៥៧. “ឥតិ មទ្ទី វរារោហា, រាជបុត្តី យសស្សិនី;
ពាហា បគ្គយ្ហ កន្ទិត្វា, តត្ថេវ បតិតា ឆមា”។

២២៥៨. “តមជ្ឈបត្តំ រាជបុត្តឹ, ឧទកេនាភិសិញ្ចថ;
អស្សត្ថំ នំ វិទិត្វាន, អថ នំ ឯតទព្រវិ”។

២២៥៩. “អាទិយេនេវ តេ មទ្ទិ, ទុក្ខំ នក្ខាតុមិច្ឆិសំ;
ទលិទ្ទោ យាចកោ វុឌ្ឍោ, ព្រាហ្មណោ ឃរមាគតោ។

២២៦០. “តស្ស ទិន្នា មយា បុត្តា, មទ្ទិ មា ភាយិ អស្សស;

មំ បស្ស មទ្ទិ មា បុត្តេ, មា ពាឡ្ហំ បរិទេវសិ;
លច្ឆាម បុត្តេ ជីវន្តា, អរោគា ច ភវាមសេ។

២២៦១ ‘‘បុត្តេ បសុញ្ច ធញ្ញញ្ច, យញ្ច អញ្ញំ ឃរេ ធនំ;
ទជ្ជា សប្បុរិសោ ទានំ, ទិស្វា យាចកមាគតំ;
អនុមោទាហិ មេ មទ្ទិ, បុត្តកេ ទានមុត្តមំ’’។

២២៦២ ‘‘អនុមោទាមិ តេ ទេវ, បុត្តកេ ទានមុត្តមំ;
ទត្វា ចិត្តំ បសាទេហិ, ភិយ្យោ ទានំ ទទោ ភវ។

២២៦៣ ‘‘អហោ ត្វំ មច្ឆេរភូតេសុ, មនុស្សេសុ ជនាធិប;
ព្រាហ្មណស្ស អទា ទានំ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ’’។

២២៦៤ ‘‘និន្នាទិតា តេ បថវី, សទ្ទោ តេ តិទិវង្គតោ;
សមន្តា វិជ្ជុតា អាគុំ, គិរីនំវ បតិស្សុតា។

២២៦៥ ‘‘តស្ស តេ អនុមោទន្តិ, ឧភោ នារទបព្ពតា;
ឥន្ទោ ច ព្រហ្មា បជាបតិ, សោមោ យមោ វេស្សវណោ;
សព្ពេ ទេវានុមោទន្តិ, តាវតឹសា សឥន្ទកា។

២២៦៦ ‘‘ឥតិ មទ្ទី វរារោហា, រាជបុត្តី យសស្សិនី;
វេស្សន្តរស្ស អនុមោទិ, បុត្តកេ ទានមុត្តមំ’’។

មទ្ទីបព្វំ នាម។

សក្កបព្វំ

២២៦៧ តតោ រត្យា វិវសានេ, សូរិយស្សុគ្គមនំ បតិ;
សក្កោ ព្រាហ្មណវណ្ណេន, បាតោ តេសំ អទិស្សថ។

២២៦៨ ‘‘កច្ចិ នុ ភោតោ កុសលំ, កច្ចិ ភោតោ អនាមយំ;
កច្ចិ ឧញ្ឆេន យាបេថ, កច្ចិ មូលផលា ពហូ។

២២៦៩ ‘‘កច្ចិ ឌំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា;
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, កច្ចិ ហឹសា ន វិជ្ជតិ’’។

២២៧០ ‘‘កុសលញ្ចេវ នោ ព្រហ្មេ, អថោ ព្រហ្មេ អនាមយំ;
អថោ ឧញ្ឆេន យាបេម, អថោ មូលផលា ពហូ។

២២៧១ ‘‘អថោ ឌំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា;
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, ហឹសា មយ្ហំ ន វិជ្ជតិ។

២២៧២ ‘‘សត្ត នោ មាសេ វសតំ, អរញ្ញេ ជីវសោកិនំ;
ឥទំ ទុតិយំ បស្សាម, ព្រាហ្មណំ ទេវវណ្ណិនំ;
អាទាយ វេឡុវំ ទណ្ឌំ, ធារេន្តំ អជិនក្ខិបំ។

២២៧៣ ‘‘ស្វាគតំ តេ មហាព្រហ្មេ, អថោ មេ អទុរាគតំ;
អន្តោ បវិស ភទ្ទន្តេ, បាទេ បក្ខាលយស្សុ តេ។

២២៧៤ ‘‘តិន្ទុកានិ បិយាលានិ, មធុកេ កាសុមារិយោ;
ផលានិ ខុទ្ទកប្បានិ, ភុញ្ជ ព្រហ្មេ វរំ វរំ។

២២៧៥ ‘‘ឥទម្បិ បានីយំ សីតំ, អាភតំ គិរិគព្ភរា;
តតោ បិវ មហាព្រហ្មេ, សចេ ត្វំ អភិកង្ខសិ។

២២៧៦ ‘‘អថ ត្វំ កេន វណ្ណេន, កេន វា បន ហេតុនា;
អនុប្បត្តោ ព្រហារញ្ញំ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ’’។

២២៧៧ យថា វារិវហោ បូរោ, សព្ពកាលំ ន ខីយតិ;
ឯវំ តំ យាចិតាគច្ឆឹ, ភរិយំ មេ ទេហិ យាចិតោ”។

២២៧៨ “ទទាមិ ន វិកម្បាមិ, យំ មំ យាចសិ ព្រាហ្មណ;
សន្តំ នប្បដិគុយ្ហាមិ, ទានេ មេ រមតី មនោ”។

២២៧៩ “មទ្ទី ហត្ថេ គហេត្វាន, ឧទកស្ស កមណ្ឌលុំ;
ព្រាហ្មណស្ស អទា ទានំ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ។

២២៨០ “តទាសិ យំ ភឹសនកំ, តទាសិ លោមហំសនំ;
មទ្ទឹ បរិច្ចជន្តស្ស, មេទនី សម្បកម្បថ។

២២៨១ “នេវ សា មទ្ទី ភាកុដិ, ន សន្ទីយតិ ន រោទតិ;
បេក្ខតេវស្ស តុណ្ហី សា, ឯសោ ជានាតិ យំ វរំ”។

២២៨២ “កោមារី យស្សាហំ ភរិយា, សាមិកោ មម តស្សរោ;
យស្សិច្ឆេ តស្ស មំ ទជ្ជា, វិក្កិណេយ្យ ហនេយ្យ វា”។

២២៨៣ “តេសំ សង្កប្បមញ្ញាយ, ទេវិន្ទោ ឯតទព្រវិ;
សព្ពេ ជិតា តេ បច្ចូហា, យេ ទិព្ពា យេ ច មានុសា។

២២៨៤ “និន្នាទិតា តេ បថវី, សទ្ទោ តេ តិទិវង្គតោ;
សមន្តា វិជ្ជុតា អាគុំ, គិរីនំវ បតិស្សុតា។

២២៨៥ “តស្ស តេ អនុមោទន្តិ, ឧភោ នារទបព្ពតា;
ឥន្ទោ ច ព្រហ្មា បជាបតិ, សោមោ យមោ វេស្សវណោ;
សព្ពេ ទេវានុមោទន្តិ, ទុក្ករញ្ហិ ករោតិ សោ។

២២៨៦ “ទុទ្ទទំ ទទមានានំ, ទុក្ករំ កម្ម កុព្ពតំ;
អសន្តោ នានុកុព្ពន្តិ, សតំ ធម្មោ ទុរន្នយោ។

២២៨៧ “តស្មា សតញ្ច អសតំ, នានា ហោតិ ឥតោ គតិ;
អសន្តោ និរយំ យន្តិ, សន្តោ សគ្គបរាយណា។

២២៨៨ “យមេតំ កុមារេ អទា, ភរិយំ អទា វនេ វសំ;
ព្រហ្មយានមនោក្កម្ម, សគ្គេ តេ តំ វិបច្ចតុ”។

២២៨៩ “ទទាមិ ភោតោ ភរិយំ, មទ្ទឹ សព្ពង្គសោភនំ;
ត្វញ្ចេវ មទ្ទិយា ឆន្នោ, មទ្ទី ច បតិនា សហ។

២២៩០ “យថា បយោ ច សង្ខោ ច, ឧភោ សមានវណ្ណិនោ;
ឯវំ តុវញ្ច មទ្ទី ច, សមានមនចេតសា។

២២៩១ “អវរុទ្ធេត្ថ អរញ្ញស្មឹ, ឧភោ សម្មថ អស្សមេ;
ខត្តិយា គោត្តសម្បន្នា, សុជាតា មាតុបេត្តិតោ;
យថា បុញ្ញានិ កយិរាថ, ទទន្តា អបរាបរំ”។

២២៩២ “សក្កោហមស្មិ ទេវិន្ទោ, អាគតោស្មិ តវន្តិកេ;
វរំ វរស្សុ រាជិសិ, វរេ អដ្ឋ ទទាមិ តេ”។

២២៩៣ “វរំ ចេ មេ អទោ សក្ក, សព្ពភូតានមិស្សរ;
បិតា មំ អនុមោទេយ្យ, ឥតោ បត្តំ សកំ ឃរំ;
អាសនេន និមន្តេយ្យ, បឋមេតំ វរំ វរេ។

២២៩៤ “បុរិសស្ស វធំ ន រោចេយ្យំ, អបិ កិព្ពិសការកំ;
វជ្ឈំ វធម្ហា មោចេយ្យំ, ទុតិយេតំ វរំ វរេ។

២២៩៥“យេ វុឌ្ឍា យេ ច ទហរា, យេ ច មជ្ឈិមបោរិសា;
មមេវ ឧបជីវេយ្យុំ, តតិយេតំ វរំ វរេ។

២២៩៦“បរទារំ ន គច្ឆេយ្យំ, សទារបសុតោ សិយំ;
ថីនំ វសំ ន គច្ឆេយ្យំ, ចតុត្ថេតំ វរំ វរេ។

២២៩៧“បុត្តោ មេ សក្ក ជាយេថ, សោ ច ទីឃាយុកោ សិយា;
ធម្មេន ជិនេ បថវឹ, បញ្ចមេតំ វរំ វរេ។

២២៩៨“តតោ រត្យា វិវសានេ, សូរិយស្សុគ្គមនំ បតិ;
ទិព្វា ភក្ខា បាតុភវេយ្យុំ, ឆដ្ឋមេតំ វរំ វរេ។

២២៩៩“ទទតោ មេ ន ខីយេថ, ទត្វា នានុតប្បេយ្យហំ;
ទទំ ចិត្តំ បសាទេយ្យំ, សត្តមេតំ វរំ វរេ។

២៣០០“ឥតោ វិមុច្ចមានាហំ, សគ្គគាមី វិសេសគូ;
អនិវត្តិ តតោ អស្សំ, អដ្ឋមេតំ វរំ វរេ”។

២៣០១“តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, ទេវិន្ទោ ឯតទព្រវិ;
អចិរំ វត តេ តតោ, បិតា តំ ទដ្ឋុមេស្សតិ”។

២៣០២“ឥទំ វត្វាន មឃវា, ទេវរាជា សុជម្បតិ;
វេស្សន្តរេ វរំ ទត្វា, សគ្គកាយំ អបក្កមិ”។

សក្កបព្ពំ នាម។

មហារាជបព្ពំ

២៣០៣“កស្សេតំ មុខមាភាតិ, ហេមំ វុត្តត្តមគ្គិនា;
និក្ខំវ ជាតរូបស្ស, ឧក្កាមុខបហំសិតំ។

២៣០៤“ឧភោ សទិសបច្ចង្គា, ឧភោ សទិសលក្ខណា;
ជាលិស្ស សទិសោ ឯកោ, ឯកា កណ្ហាជិនា យថា។

២៣០៥“សីហា ពិលាវ និក្ខន្តា, ឧភោ សម្បតិរូបកា;
ជាតរូបមយាយេវ, ឥមេ ទិស្សន្តិ ទារកា”។

២៣០៦“កុតោ នុ ភវំ ភារទ្វាជ, ឥមេ អានេសិ ទារកេ;
អជ្ជ រដ្ឋំ អនុប្បត្តោ, កុហិំ គច្ឆសិ ព្រាហ្មណ” [ឥទំ គាថទ្វំ បី បោត្ថកេ នត្ថិ]។

២៣០៧“មយ្ហំ តេ ទារកា ទេវ, ទិន្នា វិត្តេន សញ្ជយ;
អជ្ជ បន្នរសា រត្តិ, យតោ លទ្ធា [ទិន្នា (សី. បី.)] មេ ទារកា”។

២៣០៨“កេន វា វាចបេយ្យេន, សម្មាញាយេន សទ្ទហេ;
កោ តេតំ ទានមទទា, បុត្តកេ ទានមុត្តមំ”។

២៣០៩“យោ យាចតំ បតិដ្ឋាសិ, ភូតានំ ធរណីរិវ;
សោ មេ វេស្សន្តរោ រាជា, បុត្តេទាសិ វនេ វសំ។

២៣១០“យោ យាចតំ គតី អាសិ, សវន្តីនំវ សាគរោ;
សោ មេ វេស្សន្តរោ រាជា, បុត្តេទាសិ វនេ វសំ”។

២៣១១“ទុក្កដំ វត ភោ រញ្ញា, សទ្ធេន ឃរមេសិនា;
កថំ នុ បុត្តកេ ទជ្ជា, អរញ្ញេ អវរុទ្ធកោ។

២៣១២“ឥមំ ភោន្តោ និសាមេថ, យាវន្តេត្ថ សមាគតា;
កថំ វេស្សន្តរោ រាជា, បុត្តេទាសិ វនេ វសំ។

២៣១៣. ទាសី ទាសំ ច [ទាសំ ទាសិ ច (សី. បី.)] សោ ទដ្ឋា, អស្សំ ចស្សតរីរថំ;
ហត្ថិញ្ច កុញ្ជរំ ទដ្ឋ, កថំ សោ ទដ្ឋ ទារកេ”។

២៣១៤. “យស្ស នស្ស [នត្ថិ (សី. បី.)] ឃរេ ទាសោ, អស្សោ ចស្សតរីរថោ;
ហត្ថី ច កុញ្ជរោ នាគោ, កឹ សោ ទដ្ឋា បិតាមហ”។

២៣១៥. “ទានមស្ស បសំសាម, ន ច និន្ទាម បុត្តកា;
កថំ នុ ហទយំ អាសិ, តុម្ហេ ទត្វា វនិព្ពកេ”។

២៣១៦. “ទុក្ខស្ស ហទយំ អាសិ, អថោ ឧណ្ហម្បិ បស្សសិ;
រោហិនីហេវ តម្ពក្ខី, បិតា អស្សូនិ វត្តយិ”។

២៣១៧. “អយ្យំ តំ កណ្ហាជិនារោច, អយំ មំ តាត ព្រាហ្មណោ;
លដ្ឋិយា បដិកោដេតិ, ឃរេ ជាតំវ ទាសិយំ។

២៣១៨. “ន ចាយំ ព្រាហ្មណោ តាត, ធម្មិកា ហោន្តិ ព្រាហ្មណា;
យក្ខោ ព្រាហ្មណវណ្ណេន, ខាទិតុំ តាត នេតិ នោ;
នីយមានេ បិសាចេន, កិន្នុ តាត ឧទិក្ខសិ”។

២៣១៩. “រាជបុត្តី ច វោ មាតា, រាជបុត្តោ ច វោ បិតា;
បុព្ពេ មេ អង្កមារុយ្ហ, កឹ នុ តិដ្ឋថ អារកា”។

២៣២០. “រាជបុត្តី ច នោ មាតា, រាជបុត្តោ ច នោ បិតា;
ទាសា មយំ ព្រាហ្មណស្ស, តស្មា តិដ្ឋាម អារកា”។

២៣២១. “មា សម្មេវំ អវចុត្ថ, ឌយ្ហតេ ហទយំ មម;
ចិតកាយំវ មេ កាយោ, អាសនេ ន សុខំ លភេ។

២៣២២. “មា សម្មេវំ អវចុត្ថ, ភិយ្យោ សោកំ ជនេថ មំ;
និក្កិណិស្សាមិ ទព្ពេន, ន វោ ទាសា ភវិស្សថ។

២៣២៣. “កិមគ្ឃិយញ្ហិ វោ តាត, ព្រាហ្មណស្ស បិតា អទា;
យថាភូតំ មេ អក្ខាថ, បដិបាទេន្តុ ព្រាហ្មណំ”។

២៣២៤. “សហស្សគ្ឃញ្ហិ មំ តាត, ព្រាហ្មណស្ស បិតា អទា;
អថ [អច្ឆំ (សី. ស្យា. ក.)] កណ្ហាជិនំ កញ្ញំ, ហត្ថិនា ច សតេន ច” [ហត្ថិអាទិសតេន ច (ស្យា.), ហត្ថិនាទិសតេន ច (ក.)]។

២៣២៥. “ឧដ្ឋេហិ កត្តេ តរមានោ, ព្រាហ្មណស្ស អវាករ;
ទាសិសតំ ទាសសតំ, គវំ ហត្ថុសភំ សតំ;
ជាតរូបសហស្សញ្ច , បុត្តានំ ទេហិ និក្កយំ។

២៣២៦. “តតោ កត្តា តរមានោ, ព្រាហ្មណស្ស អវាករិ;
ទាសិសតំ ទាសសតំ, គវំ ហត្ថុសភំ សតំ;
ជាតរូបសហស្សញ្ច, បុត្តានំទាសិ និក្កយំ”។

២៣២៧. “និក្កិណិត្វា នហាបេត្វា, ភោជយិត្វាន ទារកេ;
សមលង្ករិត្វា ភណ្ឌេន, ឧច្ឆង្គេ ឧបវេសយុំ។

២៣២៨. “សីសំ ន្ហាតេ សុចិវត្ថេ, សព្ពាភរណភូសិតេ;
រាជា អង្កេ ករិត្វាន, អយ្យកោ បរិបុច្ឆថ។

២៣២៩. “កុណ្ឌលេ ឃុសិតេ មាលេ, សព្ពាភរណភូសិតេ;
រាជា អង្កេ ករិត្វាន, ឥទំ វចនមព្រវិ។

២៣៣០. “កច្ចិ ឧភោ អរោគា តេ, ជាលិ មាតាបិតា តវ;
កច្ចិ ឧញ្ឆេន យាបេថ, កច្ចិ មូលផលា ពហូ។

២៣៣១ “កច្ចិ ឌំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា;
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, កច្ចិ ហឹសា ន វិជ្ជតិ”។

២៣៣២ “អថោ ឧភោ អរោគា មេ, ទេវ មាតាបិតា មម;
អថោ ឧញ្ឆេន យាបេន្តិ, អថោ មូលផលា ពហូ។

២៣៣៣ “អថោ ឌំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា;
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, ហឹសា នេសំ ន វិជ្ជតិ។

២៣៣៤ “ខណន្តាលុកលម្ពានិ, ពិលានិ តក្កលានិ ច;
កោលំ ភល្លាតកំ ពេល្លំ, សា នោ អាហត្វ បោសតិ។

២៣៣៥ “យញ្ញេវ សា អាហរតិ, វនមូលផលហារិយា;
តំ នោ សព្ពេ សមាគន្ត្វា, រត្តឹ ភុញ្ជាម នោ ទិវា។

២៣៣៦ “អម្មាវ នោ កិសា បណ្ឌុ, អាហរន្តី ទុមប្ផលំ;
វាតាតបេន សុខុមាលី, បទុមំ ហត្ថគតាមិវ។

២៣៣៧ “អម្មាយ បតនូកេសា, វិចរន្ត្យា ព្រហាវនេ;
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, ខគ្គទីបិនិសេវិតេ។

២៣៣៨ “កេសេសុ ជដំ ពន្ធិត្វា, កច្ឆេ ជល្លមធារយិ;
ចម្មវាសី ឆមា សេតិ, ជាតវេទំ នមស្សតិ។

២៣៣៩ “បុត្តា បិយា មនុស្សានំ, លោកស្មឹ ឧទបជ្ជិសុំ;
ន ហិ នូនម្ហាកំ អយ្យស្ស, បុត្តេ ស្នេហោ អជាយថ”។

២៣៤០ “ទុក្កដញ្ច ហិ នោ បុត្ត, ភូនហច្ចំ កតំ មយា;
យោហំ សិវីនំ វចនា, បព្ពាជេសិមទូសកំ។

២៣៤១ “យំ មេ កិញ្ចិ ឥធ អត្ថិ, ធនំ ធញ្ញញ្ច វិជ្ជតិ;
ឯតុ វេស្សន្តរោ រាជា, សិវិរដ្ឋេ បសាសតុ”។

២៣៤២ “ន ទេវ មយ្ហំ វចនា, ឯហិតិ សិវិសុត្តមោ;
សយមេវ ទេវោ គន្ត្វា, សិញ្ច ភោគេហិ អត្រជំ”។

២៣៤៣ “ឆត្តោ សេនាបតី រាជា, សជ្ជយោ អជ្ឈភាសថ;
ហត្ថី អស្សា រថា បត្តី, សេនា សន្នាហយន្តុ នំ;
នេគមា ច មំ អន្វេន្តុ, ព្រាហ្មណា ច បុរោហិតា។

២៣៤៤ “ឆត្តោ សដ្ឋិសហស្សានិ, យោធិនោ [យុថិនោ (ក.)] ចារុទស្សនា;
ខិប្បមាយន្តុ សន្នទ្ធា, នានាវណ្ណេហិលង្កតា។

២៣៤៥ “នីលវត្ថធរា នេកេ [នីលវណ្ណធរានេកេ (សី. បី.), នីលវត្ថធរា ឯកេ (?)], បីតានេកេ និវាសិតា;
អញ្ញេ លោហិតឧណ្ហីសា, សុទ្ធានេកេ និវាសិតា;
ខិប្បមាយន្តុ សន្នទ្ធា, នានាវណ្ណេហិលង្កតា។

២៣៤៦ “ហិមវា យថា គន្ធធរោ, បព្ពតោ គន្ធមាទនោ;
នានារុក្ខេហិ សញ្ឆន្នោ, មហាភូតគណាលយោ។

២៣៤៧ “ឱសធេហិ ច ទិព្ពេហិ, ទិសា ភាតិ បវាតិ ច;
ខិប្បមាយន្តុ សន្នទ្ធា, ទិសា ភន្តុ បវន្តុ ច។

២៣៤៨ “ឆត្តោ នាគសហស្សានិ, យោជយន្តុ ចតុទ្ទស;
សុវណ្ណកច្ឆា មាតង្គា, ហេមកប្បនវាសសា។

២៣៤៩ “អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, តោមរង្កុសបាណិភិ;

ខិប្បមាយន្តុ សន្នទ្ធា, ហត្ថិក្ខន្ធេហិ ទស្សិតា។

២៣៥០ “អត្ថេរា អស្សសហស្សានិ, យោជយន្តុ ចតុទ្ទស;
អាជានីយាវ ជាតិយា, សិន្ធវា សីឃវាហនា។

២៣៥១ “អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, ឥល្លិយាចាបធារិភិ;
ខិប្បមាយន្តុ សន្នទ្ធា, អស្សបិដ្ឋេ អលង្កតា។

២៣៥២ “អត្ថេរា រថសហស្សានិ, យោជយន្តុ ចតុទ្ទស;
អយោសុកតនេមិយោ, សុវណ្ណចិតបក្ខរេ។

២៣៥៣ “អារោបេន្តុ ធជេ តត្ថ, ចម្មានិ កវចានិ ច;
វិប្បាលេន្តុ [វិប្ផាលេន្តុ (សី. ស្យា. បី.)] ច ចាបានិ, ទឡ្ហធម្មា បហារិនោ;
ខិប្បមាយន្តុ សន្នទ្ធា, រថេសុ រថជីវិនោ”។

២៣៥៤ “លាជាឱលោបិយា [លាជា ឱលោកិរា (ក.)] បុប្ផា, មាលាគន្ធវិលេបនា;
អគ្ឃិយានិ ច តិដ្ឋន្តុ, យេន មគ្គេន ឯហិតិ។

២៣៥៥ “គាមេ គាមេ សតំ កុម្ភា, មេរយស្ស សុរាយ ច;
មគ្គម្ហិ បតិតិដ្ឋន្តុ [បតិតា បន្តុ (ស្យា. ក.)], យេន មគ្គេន ឯហិតិ។

២៣៥៦ “មំសា បូវា សង្កុលិយោ, កុម្មាសា មច្ឆសំយុតា;
មគ្គម្ហិ បតិតិដ្ឋន្តុ, យេន មគ្គេន ឯហិតិ។

២៣៥៧ “សប្បិ តេលំ ទធិ ខីរំ, កង្គុពីជា [កង្គុវីហិ (សី. បី.), កង្គុបិដ្ឋា (ស្យា.)] ពហូ សុរា;
មគ្គម្ហិ បតិតិដ្ឋន្តុ, យេន មគ្គេន ឯហិតិ។

២៣៥៨ “អាឡារិកា ច សូទា ច, នដនដ្ដកគាយិនោ;
បាណិស្សរា កុម្ភថូណិយោ, មន្ទកា សោកជ្ឈាយិកា [សោកច្ឆាយិកា (ក.)]។

២៣៥៩ “អាហញ្ញន្តុ សព្ពវីណា, ភេរិយោ ទិន្ទិមានិ ច;
ខរមុខានិ ធមេន្តុ [វទន្តុ (សី. បី.)], នទន្តុ ឯកបោក្ខរា។

២៣៦០ “មុទិង្គា បណវា សង្ខា, គោធា បរិវទេន្តិកា;
ទិន្ទិមានិ ច ហញ្ញន្តុ, កុតុម្ប [កុដុម្ពា (សី. ស្យា. បី.)] ទិន្ទិមានិ ច”។

២៣៦១ “សា សេនា មហតី អាសិ, ឧយ្យុត្តា សិវិវាហិនី;
ជាលិនា មគ្គនាយេន, វង្កំ បាយាសិ បព្ពតំ។

២៣៦២ “កោញ្ចំ នទតិ មាតង្គោ, កុញ្ជរោ សដ្ឋិហាយនោ;
កច្ឆាយ ពទ្ធមានាយ, កោញ្ចំ នទតិ វារណោ។

២៣៦៣ “អាជានីយា ហសិយន្តិ [ហសិស្សិំសុ (សី. បី.)], នេមិឃោសោ អជាយថ;
អព្ភំ រជោ អច្ឆាទេសិ, ឧយ្យុត្តា សិវិវាហិនី។

២៣៦៤ “សា សេនា មហតី អាសិ, ឧយ្យុត្តា ហារហារិនី;
ជាលិនា មគ្គនាយេន, វង្កំ បាយាសិ បព្ពតំ។

២៣៦៥ “តេ បាវិំសុ ព្រហារញ្ញំ, ពហុសាខំ មហោទកំ [ពហុទិជំ (បី.)];
បុប្ផរុក្ខេហិ សញ្ឆន្នំ, ផលរុក្ខេហិ ចូភយំ។

២៣៦៦ “តត្ថ ពិន្ទុស្សរា វគ្គូ, នានាវណ្ណា ពហូ ទិជា;
កូជន្តមុបកូជន្តិ, ឧតុសម្បុប្ផិតេ ទុមេ។

២៣៦៧ “តេ គន្ត្វា ទីឃមទ្ធានំ, អហោរត្តានមច្ចយេ;
បទេសំ តំ ឧបាគច្ឆុំ, យត្ថ វេស្សន្តរោ អហុ”។

មហារាជបព្ពំ នាម។

២៣៦៨. “ឃោសំ សុត្វាន និគ្ឃោសំ, ភីតោ វេស្សន្តរោ អហុ;
បព្ពតំ អភិរុហិត្វា, ភីតោ សេនំ ឧទិក្ខតិ។

២៣៦៩. “ឥង្ឃ មទ្ទិ និសាមេហិ, និគ្ឃោសោ យាទិសោ វនេ;
អាជានីយា ហសិយន្តិ, ធជគ្គានិ ច ទិស្សរេ។

២៣៧០. “ឥមេ នូន អរញ្ញស្មឹ, មិគសង្ឃានិ លុទ្ទកា;
វាគុរាហិ បរិក្ខិប្ប, សោព្ភំ បាតេត្វា តាវទេ;
វិក្កោសមានា តិព្ពាហិ, ហន្តិ នេសំ វរំ វរំ។

២៣៧១. “យថា មយំ អទូសកា, អរញ្ញេ អវរុទ្ធកា;
អមិត្តហត្ថត្តំ គតា, បស្ស ទុព្ពលឃាតកំ”។

២៣៧២. “អមិត្តា នប្បសាហេយ្យុំ, អគ្គីវ ឧទកណ្ណវេ;
តទេវ ត្វំ វិចិន្តេហិ, អបិ សោត្ថិ ឥតោ សិយា”។

២៣៧៣. “តតោ វេស្សន្តរោ រាជា, ឱរោហិត្វាន បព្ពតា;
និសីទិ បណ្ណសាលាយំ, ទឡ្ហំ កត្វាន មានសំ”។

២៣៧៤. “និវត្តយិត្វាន រថំ, វុដ្ឋបេត្វាន សេនិយោ;
ឯកំ អរញ្ញេ វិហរន្តំ, បិតា បុត្តំ ឧបាគមិ។

២៣៧៥. “ហត្ថិក្ខន្ធតោ ឱរុយ្ហ, ឯកំសោ បញ្ជលីកតោ;
បរិកិណ្ណោ [បរិក្ខិត្តោ (សី. បី.)] អមច្ចេហិ, បុត្តំ សិញ្ចិតុមាគមិ។

២៣៧៦. “តត្ថទ្ទស កុមារំ សោ, រម្មរូបំ សមាហិតំ;
និសិន្នំ បណ្ណសាលាយំ, ឈាយន្តំ អកុតោភយំ។

២៣៧៧. “តញ្ច ទិស្វាន អាយន្តំ, បិតរំ បុត្តគិទ្ធិនំ;
វេស្សន្តរោ ច មទ្ទី ច, បច្ចុគ្គន្ត្វា អវន្ទិសុំ។

២៣៧៨. “មទ្ទី ច សិរសា បាទេ, សសុរស្សាភិវាទយិ;
‘មទ្ទី អហញ្ហិ តេ ទេវ, បាទេ វន្ទាមិ តេ សុណ្ហា’ [ហុសា (សី. ស្យា. បី.)];
តេសុ តត្ថ បលិសជ្ជ, បាណិនា បរិមជ្ជថ”។

២៣៧៩. “កច្ចិ វោ កុសលំ បុត្ត, កច្ចិ បុត្ត អនាមយំ;
កច្ចិ ឧញ្ឆេន យាបេថ, កច្ចិ មូលផលា ពហូ។

២៣៨០. “កច្ចិ ឌំសា មកសា ច, អប្បមេវ សរីសបា;
វនេ វាឡមិគាកិណ្ណេ, កច្ចិ ហឹសា ន វិជ្ជតិ”។

២៣៨១. “អត្ថិ នោ ជីវិកា ទេវ, សា ច យាទិសកីទិសា;
កសិរា ជីវិកា ហោម [អហោសិ (?)], ឧញ្ឆាចរិយាយ ជីវិតំ។

២៣៨២. “អនិទ្ធិនំ មហារាជ, ទមេតស្សំវ សារថិ;
ត្យម្ហា អនិទ្ធិកា ទន្តា, អសមិទ្ធិ ទមេតិ នោ។

២៣៨៣. “អបិ នោ កិសានិ មំសានិ, បិតុ មាតុ អទស្សនា;
អវរុទ្ធានំ មហារាជ, អរញ្ញេ ជីវសោកិនំ”។

២៣៨៤. “យេបិ តេ សិវិសេដ្ឋស្ស, ទាយាទាបត្តមានសា;
ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោ, ព្រាហ្មណស្ស វសានុគា;
អច្ចាយិកស្ស លុទ្ទស្ស, យោ នេ គាវោវ សុម្ភតិ។

២៣៨៥. “ឧភោ រាជបុត្តិយា បុត្តេ, យទិ ជានាថ សំសថ;

បរិយាបុណ្ណាថ នោ ខិប្បំ, សព្ពទង្គំវ មាណវំ”។

២៣៨៦. “ឧភោ កុមារា និក្កីតា, ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោ;
ព្រាហ្មណស្ស ធនំ ទត្វា, បុត្ត មា ភាយិ អស្សស”។

២៣៨៧. “កច្ចិ នុ តាត កុសលំ, កច្ចិ តាត អនាមយំ;
កច្ចិ នុ តាត មេ មាតុ, ចក្ខុ ន បរិហាយតិ”។

២៣៨៨. “កុសលញ្ចេវ មេ បុត្ត, អថោ បុត្ត អនាមយំ;
អថោ ច បុត្ត តេ មាតុ, ចក្ខុ ន បរិហាយតិ”។

២៣៨៩. “កច្ចិ អរោគំ យោគ្គំ តេ, កច្ចិ វហតិ វាហនំ;
កច្ចិ ផីតោ ជនបទោ, កច្ចិ វុដ្ឋិ ន ឆិជ្ជតិ”។

២៣៩០. “អថោ អរោគំ យោគ្គំ មេ, អថោ វហតិ វាហនំ;
អថោ ផីតោ ជនបទោ, អថោ វុដ្ឋិ ន ឆិជ្ជតិ”។

២៣៩១. “ឥច្ចេវំ មន្តយន្តានំ, មាតា នេសំ អទិស្សថ;
រាជបុត្តី គិរិទ្វារេ, បត្តិកា អនុបាហនា។

២៣៩២. “តញ្ច ទិស្វាន អាយន្តំ, មាតរំ បុត្តគិទ្ធិនី;
វេស្សន្តរោ ច មទ្ទី ច, បច្ចុគ្គន្ត្វា អវន្ទិសុំ។

២៣៩៣. “មទ្ទី ច សិរសា បាទេ, សស្សុយា អភិវាទយិ;
មទ្ទី អហញ្ហិ តេ អយ្យេ, បាទេ វន្ទាមិ តេ សុណ្ហា”។

២៣៩៤. “មទ្ទិញ្ច បុត្តកា ទិស្វា, ទូរតោ សោត្ថិមាគតា;
កន្ទន្តា មភិធាវិំសុ, វច្ឆពាលាវ មាតរំ។

២៣៩៥. “មទ្ទី ច បុត្តកេ ទិស្វា, ទូរតោ សោត្ថិមាគតេ;
វារុណីវ បវេធេន្តី, ថនធារាភិសិញ្ចថ”។

២៣៩៦. “សមាគតានំ ញាតីនំ, មហាឃោសោ អជាយថ;
បព្ពតា សមនាទិំសុ, មហី បកម្បិតា អហុ។

២៣៩៧. “វុដ្ឋិធារំ បវត្តេន្តោ, ទេវោ បាវស្សិ តាវទេ;
អថ វេស្សន្តរោ រាជា, ញាតីហិ សមគច្ឆថ។

២៣៩៨. “នត្តារោ សុណិសា បុត្តោ, រាជា ទេវី ច ឯកតោ;
យទា សមាគតា អាសុំ, តទាសិ លោមហំសនំ។

២៣៩៩. “បញ្ជលិកា តស្ស យាចន្តិ, រោទន្តា ភេរវេ វនេ;
វេស្សន្តរញ្ច មទ្ទិញ្ច, សព្វេ រដ្ឋា សមាគតា;
ត្វំ នោសិ ឥស្សរោ រាជា, រជ្ជំ ការេថ នោ ឧភោ”។

ឆខត្តិយកម្មំ នាម។

២៤០០. “ធម្មេន រជ្ជំ ការេន្តំ, រដ្ឋា បព្ពាជយិត្ថ មំ;
ត្វញ្ច ជានបទា ចេវ, នេគមា ច សមាគតា”។

២៤០១. “ទុក្កដញ្ច ហិ នោ បុត្ត, ភូនហច្ចំ កតំ មយា;
យោហំ សិវីនំ វចនា, បព្ពាជេសិមទូសកំ”។

២៤០២. “យេន កេនចិ វណ្ណេន, បិតុ ទុក្ខំ ឧទព្ពហេ;
មាតុ ភគិនិយា ចាបិ, អបិ បាណេហិ អត្តនោ”។

២៤០៣. “តតោ វេស្សន្តរោ រាជា, រជោជល្លំ បវាហយិ;
រជោជល្លំ បវាហេត្វា, សង្ខវណ្ណំ [សច្ចវណ្ណំ (សី. ស្យា.)] អធារយិ”។

២៤០៤“សីសំ ន្ហាតោ សុចិវត្ថោ, សព្ពាភរណភូសិតោ;
បច្ចយំ នាគមារុយ្ហ, ខគ្គំ ពន្ធិ បរន្តបំ។

២៤០៥“តតោ សដ្ឋិសហស្សានិ, យោធិនោ ចារុទស្សនា;
សហជាតា បកិរឹសុ, នន្ទយន្តា រថេសភំ។

២៤០៦“តតោ មទ្ទិម្បិ ន្ហាបេសុំ, សិវិកញ្ញា សមាគតា;
វេស្សន្តរោ តំ បាលេតុ, ជាលី កណ្ហាជិនា ចុភោ;
អថោបិ តំ មហារាជា, សញ្ជយោ អភិរក្ខតុ”។

២៤០៧“ឥទញ្ច បច្ចយំ លទ្ធា, បុព្ពេ សំក្លេសមត្តនោ;
អានន្ទិយំ អាចរិំសុ, រមណីយេ គិរិព្ពជេ។

២៤០៨“ឥទញ្ច បច្ចយំ លទ្ធា, បុព្ពេ សំក្លេសមត្តនោ;
អានន្ទិ វិត្តា សុមនា, បុត្តេ សង្គម្ម លក្ខណា។

២៤០៩“ឥទញ្ច បច្ចយំ លទ្ធា, បុព្ពេ សំក្លេសមត្តនោ;
អានន្ទិ វិត្តា បតីតា, សហ បុត្តេហិ លក្ខណា”។

២៤១០“ឯកភត្តា បុរេ អាសឹ, និច្ចំ ថណ្ឌិលសាយិនី;
ឥតិ មេតំ វតំ អាសិ, តុម្ហំ កាមា ហិ បុត្តកា។

២៤១១“តំ មេ វតំ សមិទ្ធជ្ជ, តុម្ហេ សង្គម្ម បុត្តកា;
មាតុជម្បិ តំ បាលេតុ, បិតុជម្បិ ច បុត្តក;
អថោបិ តំ មហារាជា, សញ្ជយោ អភិរក្ខតុ។

២៤១២“យំ កិញ្ចិត្ថិ កតំ បុញ្ញំ, មយ្ហញ្ចេវ បិតុច្ច តេ;
សព្ពេន តេន កុសលេន, អជរោ អមរោ ភវ”។

២៤១៣“កប្បាសិកញ្ច កោសេយ្យំ, ខោមកោដុម្ពរានិ ច;
សស្សុ សុណ្ហាយ បាហេសិ, យេហិ មទ្ទី អសោភថ។

២៤១៤“តតោ ហេមញ្ច កាយូរំ, គីវេយ្យំ រតនាមយំ;
សស្សុ សុណ្ហាយ បាហេសិ, យេហិ មទ្ទី អសោភថ។

២៤១៥“តតោ ហេមញ្ច កាយូរំ, អង្គទំ មណិមេខលំ;
សស្សុ សុណ្ហាយ បាហេសិ, យេហិ មទ្ទី អសោភថ។

២៤១៦“ឧណ្ណតំ មុខផុល្លញ្ច, នានារត្តេ ច មាណិកេ [មាណិយេ (សី. បី.)];
សស្សុ សុណ្ហាយ បាហេសិ, យេហិ មទ្ទី អសោភថ។

២៤១៧“ឧគ្គត្ថនំ គិង្គមកំ, មេខលំ បាដិបាទកំ [បដិបាទុកំ (សី. ស្យា.), បាលិបាទកំ (បី.)];
សស្សុ សុណ្ហាយ បាហេសិ, យេហិ មទ្ទី អសោភថ។

២៤១៨“សុវត្តញ្ច សុត្តវជ្ជញ្ច, ឧបនិជ្ឈាយ សេយ្យសិ;
អសោភថ រាជបុត្តី, ទេវកញ្ញាវ នន្ទនេ។

២៤១៩“សីសំ ន្ហាតា សុចិវត្ថា, សព្ពាលង្ការភូសិតា;
អសោភថ រាជបុត្តី, តាវតឹសេវ អច្ឆរា។

២៤២០“កទលីវ វាតច្ឆុបិតា, ជាតា ចិត្តលតាវនេ;
ទន្តាវរណសម្បន្នា, រាជបុត្តី អសោភថ។

២៤២១“សកុណី មានុសិនីវ, ជាតា ចិត្តបត្តា បតី;
និគ្រោធបក្កពិម្ពោដ្ឋី, រាជបុត្តី អសោភថ។

២៤២២“តស្សា ច នាគមានេសុំ, នាតិវទ្ធំវ កុញ្ជរំ;

សត្តិក្ខមំ សរក្ខមំ, ឦសាទន្តំ ឧរូឡ្ហវំ។

២៤២៣. “សា មទ្ទី នាគមារុហិ, នាតិពទ្ធំវ កុញ្ជរំ;
សត្តិក្ខមំ សរក្ខមំ, ឦសាទន្តំ ឧរូឡ្ហវំ”។

២៤២៤. “សព្ពម្ហិ តំអរញ្ញម្ហិ, យាវន្តេត្ថ មិគា អហុំ;
វេស្សន្តរស្ស តេជេន, នញ្ញមញ្ញំ វិហេឋយុំ។

២៤២៥. “សព្ពម្ហិ តំអរញ្ញម្ហិ, យាវន្តេត្ថ ទិជា អហុំ;
វេស្សន្តរស្ស តេជេន, នញ្ញមញ្ញំ វិហេឋយុំ។

២៤២៦. “សព្ពម្ហិ តំអរញ្ញម្ហិ, យាវន្តេត្ថ មិគា អហុំ;
ឯកជ្ឈំ សន្និបាតីសុ, វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ;
សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ។

២៤២៧. “សព្ពម្ហិ តំអរញ្ញម្ហិ, យាវន្តេត្ថ ទិជា អហុំ;
ឯកជ្ឈំ សន្និបាតីសុ, វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ;
សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ។

២៤២៨. “សព្ពម្ហិ តំអរញ្ញម្ហិ, យាវន្តេត្ថ មិគា អហុំ;
នាស្សុ មញ្ជូ និកូជីសុ, វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ;
សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ។

២៤២៩. “សព្ពម្ហិ តំអរញ្ញម្ហិ, យាវន្តេត្ថ ទិជា អហុំ;
នាស្សុ មញ្ជូ និកូជីសុ, វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ;
សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ។

២៤៣០. “បូជិយន្តោ រាជមគ្គោ, វិចិត្តោ បុប្ផសន្ថតោ;
វសិ វេស្សន្តរោ យត្ថ, យាវតាវ ជេតុត្តរា។

២៤៣១. “តតោ សដ្ឋិសហស្សានិ, យោធិនោ ចារុទស្សនា;
សមន្តា បរិកិរីសុ, វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ;
សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ។

២៤៣២. “ឱរោធា ច កុមារា ច, វេសិយានា ច ព្រាហ្មណា;
សមន្តា បរិកិរីសុ, វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ;
សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ។

២៤៣៣. “ហត្ថារោហា អនីកដ្ឋា, រថិកា បត្តិការកា;
សមន្តា បរិកិរីសុ, វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ;
សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ។

២៤៣៤. “សមាគតា ជានបទា, នេគមា ច សមាគតា;
សមន្តា បរិកិរីសុ, វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ;
សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ។

២៤៣៥. “ករោដិយា ចម្មធរា, ឥល្លីហត្ថា [ឥន្ទិហត្ថា (ស្យា. ក.), ខគ្គហត្ថា (សី. បី.)] សុវម្មិនោ;
បុរតោ បដិបជ្ជីសុ, វេស្សន្តរេ បយាតម្ហិ;
សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ។

២៤៣៦. “តតោ បាវិសិ បុរំ រម្មំ, មហាបាការតោរណំ;
ឧបេតំ អន្នបានេហិ, នច្ចគីតេហិ ចូភយំ។

២៤៣៧. “វិត្តា ជានបទា អាសុំ, នេគមា ច សមាគតា;
អនុប្បត្តេ កុមារម្ហិ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ។

២៤៣៨. លុក្ខេបោ អវត្ថិត្ថ, អាគតេ ធនទាយកេ;
នន្ទី បវេសិ [នន្ទិ-ប្បវេសិ (សី. ស្យា. បី.)] នគរេ, ពន្ទនា មោក្ខោ អឃោសថ។

២៤៣៩. "ជាតរូបមយំ វស្សំ, ទេវោ បាវស្សិ តាវទេ;
វេស្សន្តរេ បវិដ្ឋម្ហិ, សិវីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនេ។

២៤៤០. "តតោ វេស្សន្តរោ រាជា, ទានំ ទត្វាន ខត្តិយោ;
កាយស្ស ភេទា សប្បញ្ញោ, សគ្គំ សោ ឧបបជ្ជថា"តិ។

វេស្សន្តរជាតកំ ទសមំ។

មហានិបាត និដ្ឋិតា។

ជាតកបាឡិ និដ្ឋិតា។